

Holy Bible

Aionian **Edition®**

**Geeshsha Mas'aafaa
Dawuro Bible, Ethiopian (Latin)
New Testament**

Holy Bible Aionian Edition ®
Geeshsha Mas'aafaa
Dawuro Bible, Ethiopian (Latin)
New Testament

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/20/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
The Word for the World International, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.1.7 (Pro) on 5/31/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Dawro at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Dawro at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Maatoossa	1
Mark'k'oossa	35
Luuk'aasa	57
Yohaannisa	93
Kiitaa	120
Roome	156
1 K'oronttoosa	172
2 K'oronttoosa	187
Galaatiyaa	197
Efesoona	203
Pilip'p'isiyoosa	208
K'olaasiyaasa	212
1 Teselonk'k'e	216
2 Teselonk'k'e	220
1 S'imootoosa	222
2 S'imootoosa	226
Tiitoo	229
Pilimoona	231
Ibraawe	232
Yaak'ooba	243
1 P'es'iroosa	247
2 P'es'iroosa	251
1 Yohaannisa	254
2 Yohaannisa	258
3 Yohaannisa	259
Yihudaa	260
Yohaannisa Sas'aa	262

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT



Yesuusi, «Ta Aabboo, untuntu barenttu ootsiyaawaa erenna diraw, untuntu nagaraa atto ga»
yaageedda. Untuntukka Aa mayuwa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino.
Luuk'aasa 23:34

Maatoossa

1 Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiiyaa mas'aafaa. **2** Abraahaame, Yisaak'a yeleeedda; Yisaak'i, Yaak'ooba yeleeedda; Yaak'oobi, Yihudaanne Aa ishatuwaa yeleeedda. **3** Yihuday Ti'imaarippe Paareesanne Zaraaha yeleeedda; Paareese, Hes'iroona yeleeedda; Hes'iroone, Raama yeleeedda. **4** Raame Aminaadaaba yeleeedda; Aminaadaabe, Na'asoonaa yeleeedda; Na'asoone, Selimoona yeleeedda. **5** Selimoone, Ra'aabo geetettiiyaa mishirattippe Boo'eeza yeleeedda; Boo'eezi, Uruuto geetettiiyaa mishirattippe lyyoobeedda yeleeedda; lyyoobeede, Issey yeleeedda. **6** Issey Kaatiyaa Daawita yeleeedda. Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchattippe Solomona yeleeedda. **7** Solomone, Robi'aama yeleeedda; Robi'aame, Aabiyaa yeleeedda; Abii, Asaafa yeleeedda. **8** Aasaafe, Yoosaafes'a yeleeedda; Yoosaafes'e, lyyooraama yeleeedda; lyyooraame, Ooziyaana yeleeedda. **9** Ooziyaane, lyyoo'aataama yeleeedda; lyyoo'aataame, Akaaza yeleeedda; Akaazi, Hizk'k'iyaasa yeleeedda. **10** Hizk'k'iyaase Minaasa yeleeedda; Minaase, Amoos'a yeleeedda; Amoos'e, lyyoosiyaasa yeleeedda. **11** Israa'eeliyaa Asay omoddettiide, Baabloone gadiyaa beedda wode, lyyoosiyaase Ikkoniyaaananne Aa ishatuwaa yeleeedda. **12** Baabloone omooduwaappe guyyiyaan, Ikkoniyaaananne Salaatiyaala yeleeedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleeedda. **13** Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleeedda; Abiyuude, Eeliyaak'eema yeleeedda; Eeliyaak'eemi, Azooraa yeleeedda. **14** Azooraa Saadook'a yeleeedda; Saadook'e, Akiima yeleeedda; Akiime Eliyuuda yeleeedda. **15** Eliyuude, Ali'aazara yeleeedda; Ali'aazare, Maataana yeleeedda; Maataane, Yaak'ooba yeleeedda. **16** Yaak'oobi, Kiristtoosa geetettiiyaa Yesuusa yeleeedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleeedda. **17** Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oydu yeletaa; Daawiteppe doommiide, Asay Baabloone gadiyaa omoddettiide beedda wodiya gakkanaw tammanne oydu yeletaa; Asay Baabloone gadiyaa omoddettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oydu yeletaa. **18** Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; Aa daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta k'ashetta uttaaddu.

He wode Yooseefonaa gakettennaan de'aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. **19** Izo giigissi wotseedda Yooseefo s'illo asaa gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyiibeenaa; iibaa k'onc'c'issennaan izo agganaw k'oppeedda. **20** Shin I hewaa k'oppishin, Godaa kiitanchchay akumuwaan aanana gakettiide, «Daawite na'aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw izo akkanaw yayyoppa. **21** Iza attuma na'aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw Aa suntsaa Yesuusa gaade s'eesanaassa» yaageedda. **22** K'ay Goday nabiya baggana, «Wodoratta shahaaranawunnu; na'aakka yelanawunnu; Aa suntsaykka Ammaneela geettetanawaa» yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; «Ammaneela» yaagiyaawe, «S'oossay nuunanna de'ee» yaagiyaawaa. **24** Yooseefo gem'ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. **25** Shin na'ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiik'ibeenna; k'ay na'aakka Yesuusa giide suntseedda.

2 Yesuusi Yihudaa gadiyaan Beeteleeme geetettiiyaa katamaan Heroodise kawutiide de'iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyaan, s'oolintiiyaa paydiyaa asay awayifii doliyaa baggappe Yersaalame yiide, **2** «Ayi'huda kaatiyaa gidanaw yeletteedda na'ay hak'an de'ii? Nuuni awayifii doliyaa baggana keseedda Aa s'oolintiiyaa be'iide, aw goyinnanaw yeeddo» yaagiide oochcheeddino. **3** Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yersaalamen de'iyaa Asay ubbaykka wozanaa bayeeddino. **4** Heroodise k'eesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanta s'eesiide, «Kiristtoosi hak'an yelettanddeeshsha?» yaagiide oochcheedda. **5** Untunttu zaariide, «Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaan yelettanawaa. Nabii, « <Yihudaa gadiyaan de'iyaa Beeteleeme, neeni Yihudaa gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama katamatuwaappe laafakka. Israa'eeliyaa mooddiyaawe neeppe ksanawaa» giide s'aafeedda» yaageeddino. **7** Hewaappe kaala, Heroodise awayifii doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman s'eesiide, s'oolintii untuntntoo beetteedda wodiya untuntuppe geeshshiide ereedda. **8** Yaatiide Beeteleeme untuntnta yeddiidde, «Biide na'aa loytsi koyyite; Aa demmeedda wode taanikka baade aw

goyinnanaadan, taanakka erissite» yaageedda. 9 Unttuntu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayifii doliyaa baggana untunttu kase be'eedda s'oolintiyaa be'eeddino; na'ay de'iyaaasaa gakkiiide ek'k'ana gakkanaw, s'oolintii untunttu kaaletseedda. 10 Unttuntu he s'oolintiyaa be'eedda wode, zaway baynna daro nashechchaa nashetteeddino. 11 Golle geliide, na'ay bare daay Mayraaminna de'iyawaa be'eeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino; hewaappe kaala, barenttu saas'iniyaa dooyyiide, work'k'aa, is'aanaanne kawaraa aw imotaa shiishsheeddino. 12 Unttuntu Heroodisakko simmenna mala, S'oossay akumuwaan untunttu, «Hinttena erite» giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino. 13 Unttuntu beeddawaappe guyyiyaan, Godaa kiitanchchay akumuwaan Yooseefoo beettiide, «Heroodise na'aa wod'anaw koyyiya diraw, denddaade na'anne Aa daayo akkaade Gibs'e gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaan de'ashsha» yaageedda. 14 Yooseefo k'amma denddiide, na'anne Aa daayo akkiide, Gibs'e gadiyaa beedda; Goday nabiya baggana, «Taani ta na'aa Gibs'e gadiyaappe s'eesaad» yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayk'k'ana gakkanaw I yaan de'eedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, Heroodise awayifii doliyaa baggappe yeeddawanntu barena c'immeeddawaa ereedda wode, daro hank'k'ettiide, s'oolintii kase beetteedda wodiya untuntuppe siseeddawaadan, wotaadaratuwaa yeddiide, Beeteleemeninne yuushshuwaan de'iyaa laa"u laytsaa attuma naanaanne laa"u laytsaappe garssanna de'iyaa attuma naanaa ubbaa wod'iseedda. 17 Nabiya Ermaasi, «Yeekuunne zilaassay Raama geetettiyaa katamaan sisetteedda; Raaheela bare naanaw yeekkaw. Unttuntu hayk'k'idiggo diraw, agga giina, aggenaan is's'aaddu» giide odeeddawe poletteedda. 19 Heroodise hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Godaa kiitanchchay Gibs'en Yooseefoo akumuwaan beettiide 20 Aa, «Dendda; na'anne Aa daayo akkaade, Israa'eeliyaa gadiyaa simma. Na'aa wod'anaw koyyiyaawanttu hayk'k'i diggeeddino» yaageedda. 21 Yooseefo denddiide, na'anne Aa daayo akkiide, Israa'eeliyaa simmeedda. 22 Shin Yooseefo Arkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyaan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; S'oossay aw akumuwaan hinttena erite giina, Galiilaa gadiyaa

beedda. 23 Nabatuu, «Asay Aa, «Naazireetiyaa asaa» giide s'eesana» yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de'eedda.

3 He wode S'ammak'iyaa Yohaannisi asaa, «Saluwaa kawutetsay matatteedda diraw, hintte nagaraappe simmite» yaagiidde, Yihudaa mela biittaan odidde yeedda. 3 Ayaw gooppe, nabiya Isiyaase, Yohaannisabaa odidde, «Ittuu mela biittaan bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Godaa ogiyaa giigissite. I hemettana loossuwaakka aw sitti ootsite» geedda» yaageedda. 4 Yohaannisaw gaaluwaa isikiyaa dadetteedda mayuu de'ee; k'ay bare s'eessan dafuwaa danc'c'eedda; I miyaa k'umaykka booliyaanne bazzuwaa eessaa. 5 Asay he wode Yerusaalameppe, Yihudaa gadiyaa ubbaa saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeraan de'iyaa gadiyaa ubbaappe aakko yiino. 6 Barenttu nagaraa paas'ina, Yorddaanoosa Shaafaan asaa s'ammak'eedda. 7 Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne Saduk'aawanatuu s'ammak'ettanaw barekko yiyaawantta be'iide, «Ha shooshshatoo, S'oossaa hank'k'uu yaana haniyaawaappe attana mala, hintteew oonee odeeddawe? 8 Simmi hintte, hinttentu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, ootsite. 9 Hintte hinttentu wozanaan, «Abraahaame nu aabba» giide l'oppiyaawaa hintteew malatoppo. Ayaw gooppe, taani hinttentoo oday; S'oossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamoo naanaa ootsi dentsanaw danddayee. 10 Bees'i mitsaa s'ap'uwaaan k'ans's'anaw giigi utteedda; lo'o ayfiyaa ayfena mitsaa ubbay k'ans's'ettiide, tamaan yegettana. 11 «Hintte hinttentu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haatsaan s'ammak'ay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaanne tamaan s'ammak'ana. I taappe daro minnee; Aa c'aammaa tookkanawukka taani bessiyaa asaa gidikke. 12 Aa kushiyan katsaa ses's'iyaa layday de'ee. Uddumaan de'iyaa katsaa loytsi geeshshee; bare zarggaa diyiyaan k'olana; shin dalaa to'enna tamaan guuddana» yaageedda. 13 Yesuusi he wode Yohaannisan s'ammak'ettanaw, Galiilaappe Yorddaanoosa geetettiyaa shaafaa aakko beedda. 14 Shin Yohaannisi, «Taani neenan s'ammak'ettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?» yaagiide, Aa digganaw koyyeedda. 15 Shin Yesuusi zaariide Aa, «Nuuni s'illotetsaa oosuwaa ubbaa

hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha"i taw eeno ga» yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda. 16 Yesuusi s'ammak'ettowaappe guyyiyaan, ellekka haatsaappe keseedda; saluu dooyettina, S'oossaa Ayyaanay harap'piyaadan saluwaappe wod'diide bare bolla yiyaa wode be'eedda; 17 k'ay saluwaappe, «Taani siik'iyaa, taana nashechchiyaa, ta Na'ay hawaa» yaagiyaa k'aalay yeedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, s'alahiyaan paac'ettana mala, Geeshsha Ayyaanay Asay de'enna sa'aa Yesuusa afeedda. 2 Yesuusi oytamu gallasaanne oytamu k'ammaa s'oomowaappe guyyiyaan koshatteedda. 3 S'alahii yiide Aa, «Neeni S'oossaa Na'aa gidoope, ane ha shuchchatuwaa ukitsaa gidana mala ga» yaageedda. 4 Shin Yesuusi zaariide, «S'oossaa mas'aafaan, <Asay S'oossay haasayiyaa k'aalaa ubbaan de'anaappe attin, ukitsaa s'alalaan de'enna» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, s'alahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyyaa s'eeraan essiide, 6 «Neeni S'oossaa Na'aa gidoope, ane duge kundda. Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafaan, «<S'oossay bare kiitanchchatuwaa new azazanawaa» k'ay <Untuntu ne gedii shuchchaan d'ubettenna mala, barenttu kushiyan neena dentsanawantta» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. 7 Yesuusi zaariide Aa, «K'aykka S'oossaa mas'aafaan, <Godaa ne S'oossaa paac'c'oppa» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. 8 K'ay s'alahii Yesuusa itti daro wolk'k'aama deriyaa s'eeraa kessiide, ha alamiyaan de'iyaa kawutetsaa ubbaanne untuntu bonchchuwaa 9 bessiide Aa, «Neeni taw gulbbataade goyinnoope, taani hawaa ubbaa new immana» yaageedda. 10 He wode Yesuusi zaariide Aa, «Laa ha Sees'aanaw haakka; ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafaan, <Godaw, ne S'oossaw goyinna; Aa s'alalaa gosheta» geetetti s'aafetteedda» yaageedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, s'alahii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw ootseeddino. 12 Yohaannis k'ashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetettiyaa gadiyaa beedda. 13 Naazireeteppe kessiide, K'ifirinaahooma katamaa biide, yaan de'eedda; K'ifirinaahoomi Zaabiloonaninne Niftaaleeme gadiyaan de'iyaa Galiilaa abbaa mataan de'ee. 14 Hawe haneeddawe nabiyaa Isiyaasi, 15 «Zaabiloone gadiyaaninne Niftaaleeme gadiyaan, abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa

baggan, Ayihuda gidenna Asay de'iyaa Galiilaan, 16 d'umaan de'iyaa asay, wolk'k'aama poo'uwaa be'eedda. K'ay hayk'uwaa kuway de'iyaa gadiyaan utteeddawanttoo poo'uu keseedda» yaageeddawe polettana malaasa. 17 He wodiyaappe doommiide Yesuusi, «Hintte nagaraa paas'ite; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay matatteedda diraassa» giide k'aalaa oduwaa doommeedda. 18 Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aad'diide, laa"u ishatuu P'es'iroosa geetettiyaa Simooninne Aa ishaa Inddiraasi, moliyaa oyk'k'iaawantta gido diraw, dabbaa abbaan yeggiiyaawantta be'eedda. 19 Untunta, «Taana kaallite; taani hinttena moliyaa oyk'k'iaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana» yaageedda. 20 Untuntu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. 21 Yesuusi hewaappe sintsakko biide, hara laa"u ishatuwaa, Zabddiyoosa naanaa Yaak'oobanne Aa ishaa Yohaannisa be'eedda; untuntu barenttu aawuwaa Zabddiyoosanna haatsaa bollan biyaa wonggiriyyaa gidon barenttu dabbaa giigissiyaawantta be'iide, s'eeseedda. 22 Untuntu ellekka haatsaan biyaa wonggiriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. 23 Yesuusi Ayihuda woosa golletuwaan tamarissiide, kawutetsaa mishiraachchuwaa k'aalaa odiiddinne k'ay harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa patsiide, Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyyeedda. 24 Aa waarii Sooriyaa gadiyaa ubbaa gakeedda; dumma dumma harggiyaan oyk'ettiide harggeedda asaa ubbaa, s'alahatuwaan oyk'etteeddawantta, yiic'uwaa sakuu de'iyaaawantta, k'ay gunddeeddawantta Asay Yesuusakko aheedda; I untunta patseedda. 25 C'ora Asay Galiilaappe, tammu katamatuwaappe, Yerusaalameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefintsan de'iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5 Yesuusi c'ora asaa be'iide, pude deriyaa kessiide utteedda. Aa kaaliyaawanttu aakko shiik'eeddino. 2 Untunta hawaadan yaagi tamarissuwaa doommeedda. 3 «Barenttu ayaanaa de'uwaan, hiyyeesaa gideeddawaa eriyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay untuntussa. 4 Kayyottiyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untunta minisana. 5 Ashikke gideeddawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, untuntu sa'aa laattana. 6 S'illotetsaa koshattiyaawanttunne

saamettiyaawanttu, anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta kalissana. 7 Maariyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta maarana. 8 Wozanaa geeshshatuu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, untunttu S'oossaa be'ana. 9 Asaa sigetsiyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta, bare naanaa giide s'eesana. 10 S'illotetsaa diraw, yederssettiyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay untunttussa. 11 «Hintte taana kaalliyyaa diraw, Asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyyaa wode, k'ay hintte bolla itabaa ubbaa wordduwaan haasayiyyaa wode, hintte anijetteeddawantta. 12 Hinttew saluwaan wolk'kaama woytay de'iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayaw gooppe, Asay hintteppe kase de'eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino. 13 «Asaa ubbaw hintte mas'ine mala; shin mas'inii mal'ana d'ayooppe, zaariide Aa wooti mal'etsanee? Kare olina, Asay Aa yed'di hamettanaappe attin, sintsaw ayinne maaddenna. 14 «Ha alamew hintte poo'o; deriyaa huup'iyaan kees'etteedda katamay geemmana danddayenna. 15 S'omppiyyaa s'omppide, soyin de'iyaa asaa ubbaw poo'ana mala, d'ok'kiyaa saan wotseeppe attin, kammiyyaa miishshaa giddon k'um'i wotsiyaa Asay ooninne baawa. 16 Hewaadankka, Asay hintte ootsiyaa lo'o oosuwa be'iide, saluwaan de'iyaa hintte Aawuwaa bonchhana mala, hintte poo'uu asaa sintsaan poo'o. 17 «Taani Muse higgiaanne nabatuu tamarissiyaawaa d'ayissanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, d'ayissanaw yabeykke. 18 Ayaw gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa'ay aad'd'ana gakkanaw, k'ay ubbabaykka polettana gakkanaw, higgiaappe itti c'achchaykka woy k'eri pidoliikka aad'd'enna. 19 Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe guus'siyaa itti azazuwaa mentsiyaa uray ooninne, k'ay haratuukka barewaadan hananaadan tamarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutetsaan ubbaappe guutsa gidana; shin azazuwaa ootsiyaawenne haranttukka ootsanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutetsaan d'ok'ka gidana. 20 Ayaw gooppe, hintte s'illotetsay Muse higgiaa tamarissiyaawanttu s'illotetsaappenne Parisaawatuwaa s'illotetsaappe darana d'ayooppe, saluwaa kawutetsaa hintte mule gelennawaa taani oday. 21 «Beni asaw, «Asaa wod'oppa; asaa wod'eedda ooninne pirdettana» geeddawaa siseeddita. 22 Shin taani hinttew oday; bare ishaa hank'k'ettiyya ubbay pirdettana; bare ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirdaw shiik'ana; k'ay bare ishaa, «D'ullowe» giyya ubbay Gaannamiyaa tamaa pirdaw shiik'ana. (Geenna g1067) 23 Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa naak'keeddabay new hewaan hassayettooppe, 24 ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kasetaade ne ishaanna sigetta digga; hewaappe kaala yaade, ne yarshshuwaa yarshsha. 25 «Neena mootiyaawaanna wodi de'ishshin elle aanana sigetta digga; hewe d'ayooppe, I neena daannaa sintsa aatsana; k'ay daannay neena polisew aatsi immina, polisii neena k'asho gollen yeggana. 26 Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attenaan, ne magga'c'uwaa wurssaade c'iggana gakkanaw, mulekka k'asho golleppe kesakka. 27 « «Woshummoppa» geeddawaa siseeddita. 28 Shin taani hinttew yaagay; «Mac'c'awuno s'eelliide amottiyaa ubbay, bare wozanaa giddon he wode iinanna woshummeedda.» 29 Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe wooc'aade olaa agga; ayaw gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu pac'c'into new lo"a. (Geenna g1067) 30 K'ay ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe k'ans's'aade olaa agga; ayaw gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu pac'c'into new lo"a. (Geenna g1067) 31 « «K'ay bare machchatto yeddiyya ooninne izo yeddiyya paramaa immo» geetetteedda. 32 Shin taani hinttew yaagay; «Bare machchata woshummennaan de'ishshin yeddiyya ooninne izo woshumma kessee; k'ay asinay yeddeedda mishiratto akkiyaawe ooninne woshumme.» 33 «K'ay beni asaw, «Wordduwaan c'aak'k'oppa; shin ne Godaw c'aak'k'eeddawaa pola» geeddawaa siseeddita. 34 Shin taani hinttew yaagay; «Ubbakka c'aak'k'oppite»; saluu S'oossaa kawutetsaa oydiyya gidiyaa diraw, «Saluwaan c'aak'k'oppite» 35 k'ay sa'ay Aa gedii yed'd'iyaa sa'aa gidiyaa diraw, «Sa'aan c'aak'k'oppite»; k'aykka, Yersaalame wolk'kaama kaatiyaa katamaa gidiyaa diraw, «Yersaalamenikka c'aak'k'oppite.» 36 Neeni itti binnanaakka bootsa woy karetsa kessanaw danddayenna diraw, «Ne

huup'iyanka c'aak'k'oppa.» 37 Shin hintte, «Ee» woy, doonaan ek'k'iide, S'oossaa woossiyaawaa dosiino; «Gidenna» giite; hawantuppe haray Sees'aanaappe taani hinttew tumuwaa oday; untunttu barenttu yee. 38 ««Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw gatiyaa ubbaakka akkeeddino. 6 Shin neeni S'oossaa achchaa» geeddawaa siseeddita. 39 Shin taani woossiyaa wode, ne golle gela; ifitsaa k'achchaade, hinttew yaagay; «Hinttew iitabaa ootsiyaa uraw iitan beettana ne Aawuwaa woossa; geeman oosettowaa zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shaiyaa be'iyyaa ne Aabbu new immanawaa. 7 «S'oossaa bak'k'ooppe, ne haddirssa bagga shaiyaaakka Aa hintte woossiyaa wode, S'oossaa ammanenna bessa; 40 ne shaamic'c'iyaa akkanaw itti uray neena asaadan, c'oo mela zaaretsuwaa darissoppite; mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma. untunttu haasayaa daruwaan sisetee giide k'oppiino. 41 Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna 8 Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayaw gooppe, baanaadan wolk'k'antsooppe, aanana laa"u saatiyaa hintte Aabbu hinttana koshsiiyaawaa hinttenttu ogiyaa ba. 42 Neena woossiyaa uraw imma; k'ay woossanaappe kasetiide eree. 9 «Simmi hinttenttu neeppe tal"ana koyiyaa urawukka diggoppa.» 43 hawaa mala woosaa woossite; ««Saluwaan de'iyaa ««Ne laggetsatuwaa siik'a; ne morkkiyaa morkka» nu Aabboo, ne geeshsha suntsay anijetto. 10 Ne geeddawaa siseeddita. 44 Shin taani hinttew Kawutetsay yo; ne shenii saluwaan haneeddawaadan, yaagay; saluwaan de'iyaa hintte Aawoo naanaa saanka hano. 11 Gallasaan gallassan koshsiiyaa gidana mala, hintte morkkatuwaa siik'ite; hinttana k'umaa nuw hachche imma. 12 Nuuni nuuna shek'k'iyaa wantta anijite; hinttana is's'iyaa wanttoo naak'k'owanttoo atto yaagiyaawaadan, neenikka lo"obaa ootsite; hinttana yederssiyaawanttoo, nu naak'uwaa atto ga. 13 Nuuna iitabaappe S'oossaa woossite; ayaw gooppe, iita asawukka ashshappe attin, paac'iyaan gelissoppa. Kawutetsay, lo"o asawukka S'oossay bare aawaa awas's'issee; wolk'k'ayenne bonchchuu med'inawukka neessa. k'ay s'illatookka nagaranchchatookka bare iraa Amen"i.» 14 «Hinttenttu hinttana naak'k'eedda hara bukissee. 46 Hintte hinttana siik'iyaa wanttu s'alalaa asaa naak'uwaa atto gooppe, saluwaan de'iyaa siik'ooppe, hinttew ay woytay de'ii? Haray atto, hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana. 15 «Shin nagaranchchatuukka hewaadan ootsiino. 47 Hintte hinttenttu ishatuwaa s'alalaa sarotooppe, haratuu hinttenttu iitatuu barentta bonchchissanaw, Ayihuda ootsiyaawaappe aad'd'iyabaa ayaa ootseeditee? Haray atto, Ayihude gidenna asaykka hewaadan ootsee. 48 Hewaa diraw, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hinttekka polo gidite.

6 «Hintte lo"o oosuwaa asaa bessanaw asaa sintsaa ootsenna mala naagetite; hewe d'ayooppe, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu hinttew gatiyaa immenna. 2 «Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo"a malatiyaa iitatu barentta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan haraani be'ettanaw ootsiyaawaadan ootsoppite; taani hinttew tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akki diggeeddino. 3 Shin neeni hiyyeesaw immiyaa wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii ootsiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman ootseeddawaa be'iyyaa ne Aabbu, ne lo"o oosuwaa gatiyaa zaaranawaa. 5 «S'oossaa woossiidde, lo"a malatiyaa iitatuwaadan hanoppite; ayaw gooppe, barentta Asay be'ana mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa gatiyaa ubbaakka akkeeddino. 6 Shin neeni S'oossaa woossiyaa wode, ne golle gela; ifitsaa k'achchaade, beettana ne Aawuwaa woossa; geeman oosettowaa be'iyyaa ne Aabbu new immanawaa. 7 «S'oossaa hintte woossiyaa wode, S'oossaa ammanenna asaadan, c'oo mela zaaretsuwaa darissoppite; untunttu haasayaa daruwaan sisetee giide k'oppiino. 8 Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayaw gooppe, hintte Aabbu hinttana koshsiiyaawaa hinttenttu woossanaappe kasetiide eree. 9 «Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa woossite; ««Saluwaan de'iyaa nu Aabboo, ne geeshsha suntsay anijetto. 10 Ne Kawutetsay yo; ne shenii saluwaan haneeddawaadan, saanka hano. 11 Gallasaan gallassan koshsiiyaa k'umaa nuw hachche imma. 12 Nuuni nuuna naak'k'owanttoo atto yaagiyaawaadan, neenikka nu naak'uwaa atto ga. 13 Nuuna iitabaappe ashshappe attin, paac'iyaan gelissoppa. Kawutetsay, wolk'k'ayenne bonchchuu med'inawukka neessa. Amen"i.» 14 «Hinttenttu hinttana naak'k'eedda hara asaa naak'uwaa atto gooppe, saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana. 15 «Shin hinttenttu hinttana naak'k'eedda hara asaa naak'uwaa atto gaana d'ayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naak'uwaa atto geena. 16 «K'ay hinttenttu s'oomiyaa wode, lo"a malatiyaa iitatuwaadan, kayyottiyaawaa malatoppite; ayaw gooppe, untunttu s'oomiyaawaa Asay be'ana mala, barenttu som"iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkeeddino. 17 «Shin hinttenttu s'oomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte s'oomiyaawaa erooppe attin, Asay erenna mala, hintte som"iyaa meec'ettite; hintte huup'iyaaakka okettite; yaatoope, beettana hintte Aawuu hinttenttu ootsiyaawaa geeman be'iide, hintte gatiyaa immanawaa. 19 «Miishshaa bil"ay miyasaaninne biratay shi'iide bayizziyaasan, kayisuukka bookkiide wuu"iyaasan, ha sa'aan hinttenttu huup'iyaw dagayoppite. 20 Shin bil"ay meennasaaninne shi'enna saan, kayisuukka bookkiide wuu"enna saan hinttenttu huup'iyaw saluwaan miishshaa dagayite. 21 Ayaw gooppe, ne wozanay ne miishshay de'iyaa saan de'ana. 22 «Bollaa poo'uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfii pas'a gidoope, ne bollaa ubbay poo'o gidana. 23 Shin ne

ayfii pas'a gidana d'ayooppe, ne bollaa ubbay d'umana; simmi neenan de'iyaa poo'uu d'umooppe, d'umay ay keenaa daranee! 24 «Laa"u godatoo moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa; ayaw gooppe, ittuwaa is's'iide, yekkuwaa siik'ee; woy ittuwaa bonchchiidde, yekkuwaa kad'ee; itti Asay S'oossawunne shaloo moodettanaw danddayenna. 25 «Hewaa diraw, taani hinttentoo oday; hintte de'oo maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirgoppite; shemppuu k'umaappe aad'd'ennee? K'ay bollay mayuwaappe aad'd'ennee? 26 Paalliyyaa kafatuwaa s'eellite; untunttu zerikkino; c'akkikkino; diyyiyankka k'olikkino; shin saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuu untuntta mizee; hinttenttu untuntuppe loytsi darikitee? 27 Hinttenttu giddon darssi hirggiide, bare geesaa bolla itti wad'aa gujanaw danddayiyaawe oonee? 28 «Ayaw mayoo hirggiitee? Dembban de'iyaa c'iishshatuu wooti dic'c'iinonto, akeeki s'eellite; untunttu daaburikkino woy puuttuwaaw suk'k'ikkino. 29 Shin taani hinttentoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchcheteeddawaa gidiidde, he c'iishshatuwaappe ittuwaa malaakka mayyibeenna. 30 Shin laafa ammanuu de'iyaa wanttoo, S'oossay, hachche de'iide, wontti tamaan ees's'iyaa dembbaa maataa mayzziyaawe, hinttena untuwaappe aatsiide wooti mayzzennee? 31 Simmi, «Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushane? Woy ayaa mayyanee?» yaagiide hirgoppite. 32 Ayaw gooppe, he ubbabaa S'oossaa ammanennawantu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuu eree. 33 Shin kasetiide, S'oossaa kawutetsaanne Aa s'ililotetsaa koyyite; I hinttenttoo he ubbabaa immana. 34 Hewaa diraw, wonttibaw hirgoppite; ayaw gooppe, wontti gallassay barew hirggana; gallassaa ubbawukka Aa huup'ew gidiyaa waayyii de'ee.

7 «S'oossay hinttenttu bolla pirdenna mala, hintteikka haratuwaa bolla pirdoppite. 2 Ayaw gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pirdiyaawaadan, S'oossay hinttenttu bolla pirdana; k'ay hinttenttu haratoo immanaw makkiyaabaan I hinttew makkana. 3 Ne ayfiyaan de'iyaa tuussaa be'akka; shin ne ishaa ayfiyaan de'iyaa suullaa ayaw s'eellay? 4 Woy ne ayfiyaan tuussay de'ishshin, neeni ne ishaa, «Taani ne ayfiyaappe suullaa kessoo» waanaade gaanaw danddayay? 5 Laa ha lo"uwaa malatiyaa

iitaw! Kasetaade ne ayfiyaappe tuussaa kessa digga; hewaappe guyyiyaan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade s'eellanaw danddayaa. 6 «Geeshshabaa kanatoo immoppite; untunttu guyye simmiide, hinttena sa"ana. K'ay ink'k'uwaa geetettiyyaa hinttenttu al"o shuchchaa guduntsatuwaa sintsan oloppite; untunttu barenttu gediyaan yed'd'ana. 7 «Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide s'esee; hinttew penggii dooyettana. 8 Ayaw gooppe, woossiyyaa ubbay akkana; koyyiyyaa uray demmana; k'ay kariyaakko yiide s'eesiyyaa uraw penggii dooyettana. 9 Woy hinttenttu giddon bare na'ay, «Ukitsaa imma» gooppe, shuchchaa immiyyaa aawuu de'ii? 10 K'ay, «Moliyyaa imma» gooppe, aw shooshshaa immanawee? 11 Hinttenttu iita gidiidde, hinttenttu naanaatoo lo"obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwaan de'iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyyaawanttoo lo"obaa wooti darssi immennee! 12 «Hewaa diraw, hara Asay hinttew ootsanaw koyyiyyaa ubbabaa hintteikka asaw ootsite; ayaw gooppe, Muse higgiiyyaa biletsayenne nabatuu tamarissiyaawe hawaa. 13 «Un"a penggiyaanna gelite. Ayaw gooppe, bayetsaw afiyyaa penggii aakuwaa; ogiikka wogaa. Hewaanna geliyyaa asaykka c'ora. 14 «Shin, de'oo afiyyaa penggii un"a; ogiikka s'untsaa. K'ay hewaa demmiyaawantukka guutsa. 15 «Bolla baggana dorssaa malatiide, hinttekkoo yiyyaa worddo nabatuwaappe naagetite; shin untunttu garssa baggana wallatuwaa mala. 16 Untunttu ayfiyyaa ayfiyaawaan hintte untuntta erana; aguntsay woddentsaa ayfiyyaa ayfena; gomi"oriikka kookkiyyaa ayfiyyaa ayfena. 17 Hewaadanka, lo"o mitsaa ubbay lo"o ayfiyyaa ayfee; shin iita mitsay iita ayfiyyaa ayfee. 18 Lo"o mitsay iita ayfiyyaa ayfanaw danddayenna; k'ay iita mitsayikka lo"o ayfiyyaa ayfanaw danddayenna. 19 Lo"o ayfiyyaa ayfena mitsaa ubbay K'ans's'ettiide, tamaan yegettana. 20 Hewaa diraw, hintte untunttu ayfiyyaa ayfiyaawaan untuntta eranita. 21 «Saluwaan de'iyaa Ta Aabbu geeddawaa ootsiyyaa uray saluwaaw kawutetsaa gelanaappe attin, «Godaw, Godaw» giyyaa ubbay gelenna. 22 Pirdaa gallassi daro Asay taana, «Godaw, Godaw, nuuni ne suntsan S'oossay kiittowaa odibeykkoo? Ne suntsan s'alahuwaa kessibeykkoo? K'ay nuuni S'oossay ootsiyyaa maalalissiyaabaa ne suntsaan ootsibeykkoo?» yaaganawantta. 23 Taani he wode untuntta, «Taani hinttena ubbakka

erikke; iitabaa ootsiyaawanttu hintte ta matappe haakkite» yaagana. 24 «Hewaa diraw, hawaa ta k'aalaa sisiide ootsiyaa ubbay mino zaallaa bolla bare golliiyaa kees's'eedda wozanaama asaa mala. 25 Iray bukkiide, di'uu di"eedda; c'arkkuukka c'arkkiide, he golliiyaa sugeedda. Shin gollii mino zaallaa bolla kees'etteedda diraw, kunddibeenna. 26 «Hawaa ta k'aalaa sisiide ootsenna Asay ubbay, bare golliiyaa shafiyaa bolla kees's'eedda booza asaa mala. 27 Iray bukkiide, di'uu di"eedda; c'arkkuukka c'arkkiide, he golliiyaa sugina, gollii ellekka kunddeedda. He gollii wolk'k'aama kunddetsaa kunddeedda.» 28 Yesuusi bare haasayiiaawaa wursseedda wode, Asay I tamarissiyaawaan maalaletteeddino. 29 Ayaw gooppe, I untunta tamarissiidde, Muse higgiiyaa tamarissiyaawantudan gidennaan, maatay de'iyaa asaadan tamarisso diraassa.

8 Yesuusi deriyaappe wod'd'eedda wode, c'ora Asay Aa kaalleedda. 2 He wode oolluu oyk'k'eedda itti bitanii Yesuusakko yi Aa sintsaan gulbbatiide, «Godaw, ne shene gidoooppe, taana patsaade geeshshanaw danddayaa» yaageedda. 3 Yesuusi bare kushiya yeddi Aa bochchiide, «Taani koyyay; pas'aade geeyya!» yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda. 4 Yesuusi Aa, «Simmi hawaa oossinne odoppa; shin k'eesaakko baade ne pas'aade geeyyeeddawaa Aa bessa; ne pas'aade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwaa S'oossaw yarshsha» yaageedda. 5 Yesuusi K'ifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade S'eetuwa Kaappuu aakko yiide, «Ta Godaw, ta k'oomaa bollay gunddina, daro sakettiidde, soyin giseedda; hayya godo taw patsaarikkii» yaagi woosseedda. 7 Yesuusi, «Taani baade Aa patsana» yaageedda. 8 Shin s'eetuwa kaappuu zaariide, «Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw taw bessena; shin neeni k'aalaa s'alalaa haasaya; ta k'oomay pas'anawaa. 9 Ayaw gooppe, taani taappe bollanna de'iyaaawanttoo eeno giyaa asaa; k'ay taappe garssaanna wotaadaratuu de'iino. Taani ittuwaa, «Ba!» gooppe bee; k'ay yekkuwaa, «Haaya!» gooppe yee; ta k'oomaa, «Hawaa ootsa!» gooppe ootsee» yaageedda. 10 Yesuusi hewaa siseedda wode maalalettiide, barena kaalliyaa asaa, «Taani hinttew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa'eeliyaa gadiyankka be'abeykke. 11

C'ora Asay awayifii doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraaahamona, Yisaak'anne Yak'oobanna saluwaa kawutetsaa gaytaan ittippe uttanawantta yaagay. 12 Shin kawutetsaan de'anaw bessiyaa Asay wolk'k'aama d'umaa garssa kare olettana; hewaan untunttu yeekkananne barenttu achchaa d'ak'anawantta» yaageedda. 13 Hewaappe kaala Yesuusi s'eetuwa kaappuwaa, «Ne soy ba; neeni ammaneeddawaadan new hano» yaageedda; s'eetuwa kaappuwaa k'oomay he saatiyankka pas'i aggeedda. 14 Yesuusi P'es'iroosa soy biide, Aa bollotatta k'os'uwaa harggaade giseeddawunno be'eedda. 15 Izi kushiya Yesuusi bochchina, k'os'uu izo bashi aggeedda; izakka denddaade aw miyaabaa giigissaaddu. 16 Sa'ay omarsseedda wode, Asay iita ayyaanatuu oyk'k'eedda c'ora asaa Yesuusakko aheedda; nabiya Isiyaasi, «I nu daaburaa barew akkeedda; k'ay nu harggiyaakka tookkeedda» yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwa bare k'aalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patseedda. 18 Yesuusi c'ora Asay bare yuushshuwaan de'iyaaawantta be'iide, abbaappe hefintsaa pinnana mala, barena kaalliyaaawantta azazeedda. 19 Hewaappe guyyiyaan Muse higgiiyaa tamarissiyaa ittuu aakko yiide, «Tamarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana» yaageedda. 20 Yesuusi Aa, «Worakanatoo ollay de'ee; kafatuwaassikka keetsay de'ee; shin Taw, Asaa Na'aw, shemppa akkiyaasaykka baawa» yaageedda. 21 K'ay kaalliyaaawanttuppe ittuu Yesuusa, «Godaw, taani sintsa baade ta aabba mooganaw ba yaagaarikkii» yaageedda. 22 Shin Yesuusi Aa, «Neeni taana kaala; hayk'k'eeddawatntu barenttu anhaa moogino» yaageedda. 23 Yesuusi wonggiriyaan geloode, Aa kaalliyaaawanttu aanana beeddino. 24 Beetay wonggiriya mittana gakkanaw, abbaan wolk'k'aama hobbii denddeedda; shin Yesuusi gem"i"sheedda. 25 Aa kaalliyaaawanttu aakko biide, gem"i"shuwaappe dentseeddino; hewaappe simmiide Aa, «Godaw, nuuni d'ayeetto; nuuna ashshaarikkii» yaageeddino. 26 Yesuusi untunta, «Ha ammanuu pac'c'eeddawanttoo, ayaw yayyiitee?» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan denddiide, gotuwaanne beetaa aggite giina, gotuunne beetay c'o"u geedda. 27 Asay maalalettiide, «Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?» yaageeddino. 28 Yesuusi Galiilaa abbaappe

hefintsan de'iyaa Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyk'keedda laa"u asatuu he gadiyaan de'iyaa wantu duufuwaappe kesiide, aanana gaketteddino. Untuntu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aad'd'anaw danddayibeenna. 29 Untuntu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaa Na'aw, nuunanna new ayi allaallii de'ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?» yaageeddino. 30 Untuntuppe laafaa haakkiyaasan guduntsaa wudii heemettee. 31 Iita ayyaanatuu Yesuusa, «Neeni nuuna kessiyaawaa gidoope, hini guduntsaa wudiya giddo yeddaarikii» yaagiide woosseeddino. 32 Yesuusi untunttu, «Biite!» giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, guduntsatuwaan geleeddino. Guduntsaa wudii ubbay kakaa lank'kiyaanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeeddino. 33 Guduntsaa wudiya heemmiyaawantu bak'atiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyaanatuu oyk'keedda asatuu haneeddabaa ubbaa odeeddino. 34 Hewaa siseedda katamaan de'iyaa Asay ubbay Yesuusanna gaketanaw keseeddino; Aa be'eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

9 Hawaappe kaala Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. 2 Amareeda Asay bollay gunddeedda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu ammanuwaa be'iide, bollay gunddeedda bitaniyaa, «Ta na'aw, yayyoppa; ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. 3 Higgiyaa tamaarissiyaawantuppe ittuu ittuu barenttu wozanaan, «Laa ha bitanii S'oossaa bolla iitabaa haasayeettee!» yaagi k'oppeeddino. 4 Yesuusi untunttu k'ofaa eriide, untunttu hawaadan yaageedda; «Hinttentu hintte wozanaan hawaa mala iitabaa ayaw k'oppiitee? 5 «Ne nagaray atto geetetteedda» yaagiyaawe mateeyee? Woy, «Dendda ek'k'aade hametta» yaagiyaawe matee? 6 Shin sa'aa bollan nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na'aw, maatay de'iyaa taani hinttena erissana» yaagiide, hewaappe guyye I he bollay gunddeedda bitaniyaa, «Dendda ek'k'a; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba» yaageedda. 7 Gunddeedda bitaniikka denddi ek'k'iide, bare golle beedda. 8 Shin daro Asay hewaa be'iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda S'oossaa galateeddino. 9 Yesuusi

hewaanna aad'd'iide, Maatoossa yaagiyaawe k'aras'aa k'ans's'iyaa saan utteeddawaa demmiide Aa, «Taana kaala» yaageedda. Maatoossikka denddi ek'k'iide, Aa kaalleedda. 10 Yesuusi Maatoossa gollen k'umaa maanaw utti de'ishshin, k'aras'aa akkiyaa c'ora asayenne nagaranchchatuu yiide, aanananne Aa kaalliyaawantunna ittippe gaytaan utteeddino. 11 Itti itti Parisaawatuu hewaa be'iide, Yesuusa kaalliyaawantta, «Hinttena tamaarissiyaawe k'aras'aa k'ans's'iyaa wantunne nagaranchchatuwaanna k'umaa ayaw ittippe mii?» yaageeddino. 12 Shin Yesuusi untunttu yaagiyaawaa sisiide, «Hargganchchatuwaappe attin, pas'atoo aakimii koshshenna. 13 Shin hinttentu biide, S'oossaa Mas'aafay, «Taani maarotetsaa koyyayippe attin, yarshshuwaa koyyikke» yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayaw gooppe, taani nagaranchchatuwa s'eesanaw yeeddawaappe attin, s'illatuwa s'eesanaw yabeykke» yaageedda. 14 He wode Yohaannisa kaalliyaawantu Yesuusakko yiide, «Nuuninne Parisaawatuu ubbaa wode s'oommeetto; shin neena kaalliyaawantu ayaw s'oomikkinoo?» yaagiide Aa oochcheeddino. 15 Yesuusi untunttu, «Bullachchaa yeedda Asay machchatto akkiyaawe barenttuna de'ishshin, kayyottanaw danddayiinoo? Danddayikkino; shin machchatto akkiyaawaa untunttu matappe afana wodii yaana; untunttu he wode s'oomanawantta» yaageedda. 16 «Ec'a mayuwaa bolla ooratsa d'efiyaa wotsiide sikkiyaa Asay baawa; ayaw gooppe, ooratsa d'efii ec'a mayuwaa peed'ereetsana; peed'etsaykka kasewaappe daranawaa. 17 Ho"o woyniyaa eessaa ec'a ogoruwaan naa"iyaa Asay baawa. Shin naa"ooppe, he woyniyaa eessay ogoruwa daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho"o woyniyaa eessaa ooratsa ogoruwaan naa'anaw bessee; laa"uukka baykino» yaageedda. 18 Yesuusi untunttoo hewaa odishin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi Aa sintsaan gulbbatiide, «Ta naatta ha"i hayk'k'aaddu; shin neeni yaade ne kushiya izi bolla wotsaariikkii; iza de'uwaan de'anawunnu» yaageedda. 19 Yesuusi denddiide, barena kaalliyaawantunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda. 20 He wode tammanne laa"u laytsaa kumentsaa, izi bollaappe suutsay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiik'aade, Yesuusa mayuwaa mac'araa bochchaaddu. 21

Hawaa iza ootsowe, iza bare wozanaan, «Taani Aa mayuwaa s'alalaa bochchantto pas'ana» yaagaade k'oppaaddu. 22 Shin Yesuusi yuuyyi izo s'eelliide, «Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patseedda» yaageedda. He man"iyaan mishiratta pas'aa aggaaddu. 23 Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakteedda wode, yeekuwaan dinkkaa punniyaa asaanne yeekkiyaa asaa be'iide, 24 «Kare kesite; guutsa naatta gem"ishshaadduppe attin, hayk'k'abeykku» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Asay Aa bolla darii miic'ceedda. 25 Shin c'ora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyaan, gelle geliide, naatti kushiyaay oyk'keedda; naattakka dendda aggaaddu. 26 He waarii, he man"iyaan he gadiyaan ubbaan sisetteedda. 27 Yesuusi hewaanna aad'd'iide biyaa wode, laa"u k'ook'atuu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawite na'aw, nuuna maaraarikii» yaagiidde Aa kaalleeddino. 28 Yesuusi gelle geleeedda wode, k'ook'atuu aakko yeeddino; Yesuusi untunttu, «Taani hawaa ootsanaw danddayaawaa ammaniitee?» yaageedda. Untunttu, «Ee Godaw» yaagi zaareeddino. 29 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi untunttu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untunttu, «Hintew hinttentu ammanuwaadan hano» yaageedda. 30 Untunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi untunttoo, «Hawaa oossinne odoppite» yaagiide minisiide odeedda. 31 Shin untunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino. 32 Untunttu kesiide biyaa wode, amareeda Asay iita ayyaanay oyk'k'ina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. 33 Yesuusi iita ayaanaa kesseeddawaappe guyyiyaan, duude bitanii haasayeedda. Asay, «Hawe ooratsabaa; hawaa malabay Israa'eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna» yaagi maalaletteeddino. 34 Shin Parisaawatuu, «I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolk'k'aan s'alahatuwaa kessee» yaageeddino. 35 Yesuusi untunttu Ayihuda woosa golletuwaan tamaarissiiddenne kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, k'ay harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa patsiidde, wogga katamatuwaaninne k'eeri katamatuwaa ubbaan yuuyyeedda. 36 C'ora asaa be'iide, heemmiyaa Asay bayinna dorssaadan Asay hirggettiyaa dirawunne asaa maaddiyaabay bayinna diraw, asaw k'aretteedda. 37 Yaatiide barena kaalliyaawanta, «K'oychaw g akka katsay dara; shin c'akkiyaa Asay guutsa. 38 Simmi

katsaa Goday katsaa c'akkanaw oosanchchatuwaa yeddana mala, Aa woossite» yaageedda.

10 Yesuusi bare tammanne laa"u kaalliyaawanta s'eesiide, untunttu iita ayaanaa kessana mala, k'ay harggiyaa ubbaanne sakuwaa ubbaa patsana mala, untunttoo maataa immeedda. 2 Yesuusi kiiteedda tammanne laa"atuwaa suntsay, koyrowe P'es'iroosa geetettiya Simoonanne Aa ishaa Iddiraasa, Zabddiyooosa naanaa, Yaak'oobanne Yohaannisa, 3 Pilip'p'oosa, Bartalamoosa, Toomaasa, k'aras'aa akkiyaa Maatoossa, Ilpiyoosa na'aa Yaak'oobanne Taadoosa; 4 bare gadew k'arettiya Simoonanne Yesuusa aatsi immeedda Ask'k'orootu Yihudaa. 5 Yesuusi ha tammanne laa"atuwaa hawaadan yaagiide kiiteedda; «Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; k'ay Samaaretuwaa katamaakka geloppite; 6 hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Israa'eeliyaa asaakko 7 biide, <Saluwaa kawutetsay mateedda> yaagiide odite. 8 Hargganchchatuwaa patsite; anhaa hayk'uwaappe dentsite; oolluu oyk'keeddawanta patsite; iita ayyaanatuwaakka kessite. Hinttentu c'oo akkeeddita; c'oo immite. 9 Work'k'aa woy biraa woy santimiyaa hinttentu kiisiyaan oyk'k'oppite; 10 woy ogew k'arc'c'iitiyaa, woy laa'entsiyaa mayuwaa, woy c'aammaa woy s'am"aa oyk'k'oppite. Ayaw gooppe, oosanchchaw koshsiiyaabay k'umaa. 11 «Hinttentu geliyaa katamaan woy k'eeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonento akeekan s'omoosite; hinttentu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan uttite. 12 K'ay gelle geliidde sarotite. 13 He gollen de'iyaa Asay hinttena mokooppe, hinttentu saroteedda sarotay untunttu gakko. Shin untunttu hinttena mokennaan is'sooppe, hinttentu saroteedda sarotay hintew guyye simmo. 14 K'ay itti itti golli woy katamay hinttena mokennaan woy hinttentu odiyaawaa sisennaan is'sooppe, he golleppite woy he katamaappe kesiidde, hinttentu gediyaappe baanaa shoc'ite. 15 Taani hintew tumuwaa oday; S'oossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamoora katamaa asaw pirddaa kawushissana. 16 «Be'ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan c'inc'c'a gidite; k'ay harap'p'iyaa, ashikke gidite. 17 Shin asaappe naagetite. Ayaw gooppe, Asay hinttena pirddaa

gollew aatsiide immana; k'ay bare Ayihuda woosa golletuwaankka hinttena lissuwaan peeddana. 18 Gadiyaa ayissiyaawantu sintsaaninne kaatatuwaa sintsaan ta diraw hinttentu ek'kiide, untunttoonne Ayihuda gidenna asaa sintsaan taw marka gidanita. 19 Shin untuntu hinttena pirddaw aatsiyaa wode, hinttentu haasayanabaa he saatiyaan S'oossay hinttew immiyaa diraw, hinttentu gaanabawunne woy waagiide haasayanentonne hirgoppite. 20 Ayaw gooppe, hinttentun ak'iide haasayaawe hinttentu Aawuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayaawantu hinttentu gidikkita. 21 «Ishay bare ishaa, aawuu bare na'aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla denddiide, untuntta wod'isana. 22 K'ay Asay ubbay hinttentu ta suntsaa diraw is's'ana; shin wurssetsay gakkanaw genc'c'iyaa we attanawaa. 23 Untuntu hinttena itti katamaappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayaw gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na'ay, yaana gakkanaw, hinttentu hintte oosuwa Israa'eeliyaa katamaa ubbaan ootsiide wurssikkita. 24 «Tamaariyaawe barena tamaariissiyaawaappe darena; k'oomaykka bare godaappe darena. 25 Tamaariyaawe barena tamaariissiyaawaa keena gidiyaawe, k'oomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; untuntu golle godaa Bi'eel-Zebuula giide s'eesooppe, Aa golle asaa waagi s'eesaneeshsha! 26 «Simmi asaw yayyoppite; ayaw gooppe, gentsi wotseeddabay k'onc'c'iyaa kesennaan attena; k'oseeddabaykka erettennaan attena. 27 Taani hinttentoo d'umaan odiyaabaa poo'uwaan haasayite; hinttew haytsaan saasukkiide odeeddawaa, d'ok'k'asaan awaayite. 28 Ashuwaa wod'iyaaawantoo yayyoppite; untuntu, shemppuwaa wod'anaw danddaykino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan d'ayissanaw danddayiyaa S'oossaw yayyite. (Geenna g1067) 29 Laa'u suunniyaa kafatuu santtimiyaan zal'ettikkino? Hinttentu Aawuwaa sheniya gidana d'ayooppe, he suunniya kafatuwaappe ittinnakka sa'aan wod'd'aade bayukku. 30 Shin haray atto, hinttentu huup'iyaa de'iyaa binnaanay ubbaykka payduwaan de'ee. 31 Simmi yayyoppite; daro suunniya kafatuwaappe hinttentu aad'd'iita. 32 «Hewaa diraw, asaa sintsaan tabaa markkatiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsan markkattana; 33 shin

asaa sintsaan taana kaddiyaa oonanne taanikka k'ay saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsaan Aa kaddana. 34 «Taani sa'aw sarotetsaa ahanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotetsaa ahanaw yabeykke. 35 Ayaw gooppe, taani na'aa Aa aabbuppe, naatto izi daayippe, na'aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaad; 36 asaw morkketuu Aa golle asatuwaa gidanawantta. 37 «Bare aabba woy bare daayo taappe aatsiide siik'iyaa we tawaa gidanaw bessena; bare attuma na'aa woy bare mac'c'a naatto taappe aatsiide siik'iyaa we tawaa gidanaw bessena. 38 Bare mask'k'aliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessena. 39 Bare shemppuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ashshanawaa. 40 «Hinttentu mokkiyaawe taana mokkee; k'ay taana mokkiyaawe taana kiiteeddawaa mokkee. 41 Nabiya, nabiya suntsaan mokkiyaawe, nabiya gatiyaa aanana gishettanawaa; k'ay s'illuwaa, s'illuwaa suntsaan mokkiyaawe, s'illuwaa gatiyaa aanana gishettanawaa. 42 Ooninne ha taana kaalliyaawantuppe guus's'iyaa ittoo, haray atto buliyaa haatsaa s'alalaa ushanaw immooppekka, taani hinttentoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana» yaageedda.

11 Yesuusi bare tammanne laa'u kaalliyaawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamaariissanawunne odanaw beedda. 2 S'ammak'iyaa Yohaannisi k'asho gollen de'iide, Kiristoosi ootseeddawaa sisiide, barena kaalliyaawantta aakko kiittiide, 3 «Yaana we neeneeyye? Woy haraa naagane?» yaagi oochchanaadan ootseedda. 4 Yesuusi zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Biide hinttentu be'iyaaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; 5 k'ook'atuu s'eelliino; wobbatuu hamettiino; oolluu oyk'keeddawanttu pas'iide geeyyiino; tullatuu sisiino; hayk'keeddawanttu denddiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishiraachchuwa sisiino. 6 Tabaa sid'enna uray anjetteeddaawaa» yaageedda. 7 Yohaannisa kaalliyaawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shiik'eedda asaw hawaadan yaagi haasayeedda; «Ayaa be'anaw Asay de'enna mela biittaa keseeddite? C'arkkuu k'aatsiyaa mak'k'aa be'anaw keseeddite? 8 Yaatina, ayaa

be'anaw keseedditee? Lo'iyaa mayuwaa mayyeedda bitaniyaa be'anaw keseedditee? Lo'iyaa mayuwaa mayyeeddawanttu kaatatuwaa gollen de'iino. 9 Yaatina, ayya be'anaw keseedditee? Nabyaa be'anaw keseedditee? Ee, Taani hintew oday; nabyaappekka aad'd'yaawaa be'eedita. 10 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafan, « S'oossay, «Be'a, taani kiitiyaawaa neeppe sintaw yeddana.» I new ogiyaa giigissanawaa yaageedda geetettiide Yohaannisabay s'aafetteedda.» 11 Taani hintenttoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ubbaan S'ammak'iyaa Yohaannisappe aad'd'yaawe ooninne denddibeenna; shin saluwaa kawutetsaan ubbaappe laafiyaawe aappe aad'd'ana. 12 S'ammak'iyaa Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, saluwaa kawutetsatta daro naak'ettaw; min baas'etiyaawanttu izo demmiino. 13 Ayaw gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodii gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; 14 simmi hintenttu untunttu haasayowaa ammananawaa gidoope, yaanawaa geetetteedda Eelaas ha Yohaannisa. 15 Sisiyaa haytsay de'yaawe siso! 16 «Shin taani ha wodiya asaa ayaanna leemisoo? Untunttu k'oc'aan uttiyaa naanaa malatiino; untunttu barenttu laggetsatuwaa s'eesiide, 17 «Nuuni hintenttoo his'is'iyaa punneeddo; shin duribeykkita; yeekuwa yetsaakka kesseeddo; shin yeekibeykkita» yaagiino. 18 Ayaw gooppe, Yohaannisi s'oomiidenne woyniyaa eessaa ushennaan yiina untunttu, «Aa bolla iita ayyaanay de'ee» yaageeddino. 19 Taani, Asaa Na'ay, maaddenne ushaadde yiina, untunttu taana, «Ha nafisaamaanne woyniyaa eessaa ushiyaawaa be'ite; k'aras'aa k'ans's'iyawantunanne nagarachchatuwaanna siik'ettee» yaagiino; shin S'oossaa aad'd'eedda eratetsay bare oosuwaan tuma gidiide beettee» yaageedda. 20 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare malaataappe dariyaa bagga ootseedda katamatuwaan de'iyaa Asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, untunttu hawaadan yaagiide, tooshiyaa doommeedda; 21 «Koraaziine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayaw gooppe, hintenttu bolla S'oossay ootseedda malaatay S'iirsoosa katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintto, untunttu maak'iyaa mayyiide, bidintsaa okettiide, beni barenttu nagaraappe

simmanawanttashshin. 22 Taani hintew oday; pirddaa gallassi S'oossay hinteppe S'iirsoosa katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana. 23 K'ay K'ifirinaahooma katamaw, neeni saluwaa pude d'ok'ku gaanaw koyaad? Neeni Si'ooliyaa duge yegettana; ayaw gooppe, ne bolla S'oossay ootseedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaassikka de'anawaashshin. (Hadēs g86) 24 Taani hintew oday; pirddaa gallassi S'oossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana» yaageedda. 25 Yesuusi he wode zaariide, hawaadan yaageedda; «Ta Aabboo, saluwaa sa'aa Godaw, neeni hawaa aad'd'eedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe gentsaade, erenna naanaatoo k'onc'c'isseedda diraw, neena galatay; 26 Ee ta Aabboo, ayaw gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda. 27 «Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na'aa erenna; Na'aappenne Na'ay Aawuwaa k'onc'c'issanaw koyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna. 28 «Daaburanchchatoo, dees'uwaa tookkowanttoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hintentta shemppissana. 29 Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mitsaan waas'ettite; taappe tamarite; hintenttu sheemppookka hinte shemppuwaa demmana. 30 Ayaw gooppe, ta morgge mitsay giigaa; k'ay taani hintentta toosseeddawekka kawushsha» yaageedda.

12 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha banggaa gidonna aad'd'ishshin Aa kaaliyaawanttu koshattiide, tisha banggaa duutsiide, muussaa doommeeddino. 2 Shin Parisaawatuu hewaa be'iide Yesuusa, «Be'a, neena kaaliyaawanttu Sambbata gallassi ootsanaw woga gidennabaa ootsiino» yaageeddino. 3 Shin Yesuusi untunttoo hawaadan yaageedda; «Daawitenne aanana de'yaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootseeddawaa nabbabi beykkitee? 4 Daawite S'oossaa golle geliide, k'eesatuwaa s'alalay maanaappe attin, inne aanana de'yaawanttu maanaw woga gidenna S'oossaw yarshsheedda k'umaa meedda. 5 Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Golliyaan de'iyaa k'eesatuu Sambbataa wogaa mentsiyaawaa, k'ay untunttoo hewe bayizzo gidennawaa Muse higgiiyan nabbabi beykkitee? 6 Shin taani hintew oday; Geeshsha Golliyaappe

aad'd'iyaawe hawaana de'ee. 7 S'oossaa Mas'aafay, k'ofaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; <Taani maarotetsaa koyyayippe attin, yarshshuuaa koyyikke> yaagiyaawe waagiyaawentto hinttentu eriitentto, bayizzuu bayinna asaa bolla pirdikkita. 8 Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, Sambbataa Godaa» yaageedda. 9 Yesuusi hewaappe denddiide, Ayihuda woosa golle beedda. 10 Hewaan kushii gunddeedda itti bitanii de'ee; Yesuusa mootanaw gaasuuaa koyyiya asatuu, «Sambbataan, hargganchchaa patsiyaawe wogee?» yaagiide Aa oochcheeddino. 11 Yesuusi untuntta, «Hinttentu giddon itti dorssay de'iyaa uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddoope, oyk'k'iide kessennawe oonee? 12 Yaatina, Asay dorssaappe wooti loytsiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo'obaa ootsiyaawe woga» yaageedda. 13 Hewaappe guyyiyaan bitaniyaa, «Ne kushiya piddi ootsa» yaagina bitanii piddi ootsowaappe guyyiyaan, Aa kushii yekko kushiyaawaadanka pas'i aggeedda. 14 Shin Parisaawatuu kare kesiide, Yesuusa wooti wod'anentto mak'k'eteeddino. 15 Shin Yesuusi untunttu zorettaa eriide, hewaappe aggiide biyaa wode, daro Asay Aa kaalleedda; harggeedda ubbaa patseedda. 16 S'oossay nabiyaa Isiyaasa baggana odeeddawe polettana mala, Yesuusi asatoo, «Tabaa hara asaw odoppite» yaageedda. 18 S'oossay Isiyaasa baggana hawaadan yaageedda; «Taani dooreedda ta ayilii, taani siik'iyaa, taana nashechchiyaawe haweku. Taani ta Ayaanaa Aa bolla wotsana. I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa. 19 I palumettenna; woy waassenna. Bare k'aalaakka ogiyaan sissenna. 20 Suure pirdday s'ooni kesana gakkanaw, tinc'c'etteedda mak'k'aa mentsenna; k'ay c'uwattiyaa muk'aaddaa k'unc'c'uutiyaakka I toyssenna. 21 Ayihuda gidenna Asay ubbay, Aa bolla barenttu hidootaa wotsana» yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, amareeda asatuu iita ayyaanay oyk'k'ina duudeedda itti k'ook'a bitaniyaa Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patseedda; bitaniikka haasayaanne s'eelaa doommeedda. 23 Asay ubbay maalalettiide, «Laa hawe Daawite na'aa gidanddeeshsha?» yaageeddino. 24 Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, «Ha bitanii iita ayyaanatuuaa kaappuu <Bi'eel-Zebuuli> barew wolk'k'aa immina, s'alahatuwaa kessee» yaageeddino. 25 Shin Yesuusi untunttu wodiya Asay iitanne S'oossaa ammanenna diraw, k'ay bare giddon shaakettiyaa kawutetsay ubbay d'ayana; k'ay bare giddon shaakettiyaa katamay woy gollen de'iyaa asaykka minnenna. 26 K'ay Sees'aanay Sees'aanaa kessiyaawaa gidoope, bare giddon shaakettee; yaatina, Aa kawutetsay waaniide min ek'k'anawee? 27 Taw Bi'eel-Zebuuli wolk'k'aa immina, taani s'alahatuwaa kessiyaawaa gidoope, hinttentu asaw wolk'k'aa ooni immina s'alahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, untunttu hintte bolla pirddana. 28 Shin S'oossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolk'k'aa immina, taani s'alahatuwaa kessiyaawaa gidoope, simmi S'oossaa kawutetsay hintte bolla yi diggeedda. 29 <Woy Asay kasetiide, wolk'k'aama asaa k'achchennaan de'iidde, Aa golle geliide, Aa miishshaa bonk'k'anaw waaniide danddayii? K'achcheeddawaappe guyyiyaan, Aa miishshaa bonk'k'anaw danddayee. 30 <Ta bagga gidenna uray tawaa is's'ee; k'ay taananna ittippe shiishshennawe laalee. 31 Hewaa diraw, taani hinttew oday; S'oossay asaw ay nagaraa gidinakka, k'ay ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayaanaa boriyaawaa atto geena. 32 Ta bolla, Asaa Na'aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne S'oossay atto gaana; shin Geeshsha Ayaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa'aan gidina, saluwanka S'oossay atto geena. (aion g165) 33 <Lo'o ayfiyaa demmanaw lo'o mitsaa dichchanaw bessee; iita mitsaa hinttentu dichchoope, iita ayfiyaa demmanita; ayaw gooppe, mitsay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyaawana. 34 Shooshshatoo, hinttentu iita gididde, wooti lo'obaa haasayanaw danddayiitee? Ayaw gooppe, doonay wozanaa giddon kumeeddawaa haasayee. 35 Lo'o Asay bare lo'o minjuwaappe lo'obaa kessee; k'ay iita Asay bare iita minjuwaappe iitabaa kessee. 36 Taani hinttentoo oday; Asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa. 37 Ayaw gooppe, ne haasayay neena s'illissana; woy ne haasayay ne bolla pird dissana» yaageedda. 38 Hewaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamarissiyaa itti itti asayanne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, neeni malaataa ootsishshin, nuuni be'anaw koyyeetto» yaageeddino. 39 Shin I zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Ha wodiya Asay iitanne S'oossaa ammanenna diraw,

malaataa koyyee; nabiyaa Yoonaasa malaataappe attin, hara malaatay imettenna. 40 Yoonaasi wogga moliyaa uluwaan heezzu gallaasanne heezzu k'ammaa de'eeddawaadan, Asaa Na'aykka, biittaa gidдон heezzu gallaasanne heezzu k'ammaa de'anawaa. 41 Nanawe Asay Yoonaasi odeeddawaan barenttu nagaraappe simmeedda diraw, pirddaa gallassi denddiide, hinttentta mootanawantta; beyte, Yoonaasappe aad'd'iyaawe hawaan de'ee. 42 Duge bagga gadiyaa kaatatta Solomoney de'iyaa aad'd'o eratetsaa sisanaw sa'aa gas'aappe yeedda diraw, pirddaa gallassi denddaade, hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aad'd'iyaawe hawaan de'ee. 43 «lita ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaa sa'aa koyyiide, haatsay baynna melasaanna yuuyyee; shin demmenna. 44 He wode, «Taani aggaade yeedda ta golle simmana» yaagee; simmiide yiyaa wode, gollii mela de'iyaaawanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa demmee. 45 Hewaappe guyyiyaan, biide bareppe iitiyaa laappu hara ayyaanatuwaa akkiide yee; he ayyaanatuu geliide, hawaan de'iino. He bitaniyaa de'uu kasewaappe darii iitee. Ha wodiya iita asawukka k'ay hewaadan hanana» yaageedda. 46 Yesuusi daro asaw haasayishshin, Aa daayanne Aa ishatuu aanana haasayanaw koyyiide, karen ek'keeddino. 47 Hewaan de'iyaa asaappe ittuu Aa, «Ne daayanne ne ishatuu neenanna haasayanaw koyyiide, karen ek'keeddino» yaageedda. 48 Shin Yesuusi zaariide, «Ta daaya oonee? Ta ishatuu oonee?» yaageedda. 49 Bare kushiyan barena kaalliyaawantukko s'orssiide, «Beyte, ta daayanne ta ishatuu hawanttushi. 50 Ayaw gooppe, saluwaan de'iyaa ta Aabbu sheniyaa ootsiyaa ubbay, ta ishaa, ta michchatonne ta daayo» yaageedda.

13 Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gas'aan utteedda. 2 Daro c'ora Asay bare yuushshuwaan yuuyyi aad'd'iide shiik'ina, wonggiriya gidдо geliide utteedda; Asay ubbay abbaa gas'aan ek'keedda. 3 Asaw leemisuwaan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; «Itti bitanii zeretsaa zeranaw keseedda. 4 I zerishshin, itti itti zeretsay ogiyaa doonaan wod'd'eedda; yaatina kafuu yiide meedda. 5 K'ay itti itti zeretsay anc'c'o gideedda biittaa bolla wod'd'eedda; daro biittay baynna diraw, he zeretsay ellekka doleedda. 6 Shin away keseedda

wode c'arshshay shulleedda; adussa s'ap'uwaa yeddibeenna diraw meli aggeedda. 7 Itti itti zeretsay aguntsaa gidдон wod'd'eedda; hawaan doleeddawaa aguntsay dic'c'iide c'uulleedda. 8 Itti itti zeretsay tu'e biittaan wod'd'iide doleedda; ittuu s'eetu ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. 9 Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso!» yaageedda. 10 Yesuusa kaalliyaawanttu aakko shiik'iide, «Neeni ayaw asaw leemisuwaan oday?» yaageeddino. 11 Yesuusi zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Hinttenttoo saluwaaw kawutetsaa s'uuraa erussay imetteedda; shin untunttoo imettiibeenna. 12 Ayaw gooppe, de'iyaa woy gujettana; aw daranawaa; shin baynawaappe haray atto, he de'iyaaewekka aketanawaa. 13 Taani untunttu s'eelliide s'eellennawaadan, sisiide sisenawaadan haniyaa diraw, woy k'ay akeekena diraw untunttoo leemisuwaan oday. 14 «Isiyaasi untunttubaa hawaadan odowe polettanawaa; «<Hinttenttu sissaa sisana; shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu s'eelaa s'eelana; shin be'ikkita. 15 Ayaw gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu haytsaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka c'iilummeeddino. Hawe baawentto, untunttu barenttu ayfiyaan be'ana; barenttu haytsaan sisana; barenttu wozanaanka akeekaana; untunttu taakko, S'oossaakko simmana; taanikka untunta patsana» yaagee. 16 «Shin hinttenttu ayfii s'eelliyaa dirawunne hinttenttu haytsaykka sisiyaa diraw, hinttenttu anijetteeddawantta. 17 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatuunne s'illatuu hinttenttu be'iyaaawaa be'anaw amotteeddino; shin be'ibeykkino. Hinttenttu sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino. 18 «Simmi katsaa zeriyaawaa leemisuwaa biletsay giyaawaa sisite. 19 Kawutetsaa k'aalaa sisiide, akeekena ooninne ogiyaa doonaan wod'd'eedda zeretsaa mala; s'alahiyaa kaappuu yiide, untunttu wozanaan zeretteeddawaa mas'i diggee. 20 Anc'c'o biittaan wod'd'eedda zeretsay k'aalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiyaawantta malatee. 21 Shin he asatuu ha'issappe attin, untunttun s'ap'uu baawa; k'aalaa gaasuwaan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka d'ubetti aggiino. 22 K'ay aguntsaa gidдон wod'd'eeddawe k'aalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa'aa de'oo hirgussayanne duretetsaa siik'ussay k'aalaa c'uullee; ha gaasuwaan he zeretsaykka ayfenaan atti aggee. (aiōn g165)

23 Tu'e biittaaan zeretteeddawe, k'aalaa sisiide, akeekiya asaa bessee; ikka ayfee; ittuu s'eeuwaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfee» yaageedda. 24 Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; «Saluwaa kawutetsay bare goshshan lo'o zeretsaa zereedda bitaniyaa malatee. 25 Shin k'amma Asay gem'ishidiggina, Aa morkkii yiide, zarggaa zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. 26 Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgii he wode beetteedda. 27 «Aa k'oomatuu aakko yiide, <Godaw, neeni ne goshshan lo'o zeretsaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgii hak'appe yeeddee?» yaageeddino. 28 «Hewaappe guyyiyaan goday, <Hewaa morkkii ootseedda» yaageedda. K'oomatuu, <Nuuni biide shoddanaadan dosay?» yaageeddino. 29 «Shin I, <Aggite, zaaringgiyaa hinttenttu shoddiide, zarggaanna shoddanita. 30 Bochchoppite; k'oyc'iyaa wodii gakkanaw, ittippe dic'c'ino. K'oyc'iyaa wodii gakkooode, taani k'oyc'iyaa wantta, kasetiide zaaringgiyaa mas'ite; tamaan guddanaw pochchiyaan pochchiyaan k'achchite; shin zarggaa shiishshiide diiyaan k'olite» gaana» yaageedda. 31 Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; «Saluwaa kawutetsay sannaafic'iyaa geetetiyyaa guutsa mitsatti ayfiyaa malatee; he mitsatti ayfiyaa Asay akkiide, bare goshshan zereedda. 32 He zeretsata hara zeretsaa ubbaappe guus's'aw; shin dic'c'eedda wode, hara atakiltiyyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi k'ankkaan kees's'iyaa keena wogga mitsaa gidaaddu» yaageedda. 33 K'ay Yesuusi hara leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; «Saluwaa kawutetsay itti mishiratta heezzu keriyaa d'iiliyaa akkaade, munak'eedda munak'ay ubbay denddana gakkanaw, aan tigeedda irshshuwaa malatee» yaageedda. 34 Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwaan odeedda; leemisuu baynnaan I ittibaakka odenna; nabii, «Taani untunttoo haasayiyaa wode, leemisuwaan haasayay. Alamii med'ettoodeppe doommiide geemmedda yewatuwaa oday» yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda. 36 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; Aa kaaliyaawantu aakko biide, «Goshshan de'iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa biletsaa nuw oda» yaageeddino. 37 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Lo'o zeretsaa zeriyaawe Asaa Na'aa; 38 goshshay ha alamiyaa; lo'o zeretsay S'oossaa kawutetsaa asaa; zaaringgii s'alahiyyaa kaappuwaa naanaa. 39 Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa s'alahiyyaa; k'oychchaa wodii, wodiyyaa wurssetsaa; k'ay k'oyc'iyaa wanttu kiitanchchatuwaa. (aiñ g165) 40 «Hewaa diraw, zaaringgiyaa mas'iide, tamaan guddiyaawaadan, wodiyyaa wurssetsaan hewaa mala gidanawaa. (aiñ g165) 41 Asaa Na'ay, kiitanchchatuwaa kiitanawaa; untunttu Aa kawutetsaa gidon nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa ootsiyaawantta mas'iide kessanawantta. 42 Yaatiide to'enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa d'ak'anawantta. 43 He wode s'illatuu barenttu aabbu kawutetsaan awaadan poo'ana. Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso! 44 «Saluwaa kawutetsay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitanii he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiide biide, barew de'iyaa ubbaa zal'iide, he goshshaa shammeedda. 45 «K'ay saluwaa kawutetsay ink'k'uwaa geetetiyyaa daro al'o shuchchaa shammanaw koyiyaa zal'anchchaa malatee. 46 He zal'anchchay daro al'o ink'k'uwaa demmiide, biide barew de'iyaa ubbaa zal'iide, Aa shammeedda. 47 «K'ay saluwaa kawutetsay ubbaa k'ommo moliyaa oyk'k'iyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee. 48 Molii dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyk'k'iyaa asatuu abbaappe gas'aa kesiide utteeddino; yaatiide lo'o moliyaa k'oriide, yeggiyaa miishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino. 49 Wodiyyaa wurssetsaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaa s'illatuwaa gidoope k'oriide, (aiñ g165) 50 to'enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa d'ak'anawantta. 51 «Hawe ubbay hinttenttoo geleeddee?» yaagiide untunttu oochcheedda. Untunttu, «Ee» yaageeddino. 52 I, «Hewaa diraw, saluwaa kawutetsaa s'uuraa loytsi eriyaa, higgiiyaa tamarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotseedda golliyaappe ooratsa miishshaanne ec'a miishshaa shaakki kessiyaa izaawa malatee» yaagi zaareedda. 53 Yesuusi ha leemisatuwaa odi wurssowaappe guyyiyaan, hewaappe denddiide, 54 bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamarissiyaawaa siseedda Asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; «Hawe ha aad'd'o eratetsaanne S'oossay ootsiyaa

malaataa ootsanaw wolk'k'aa hak'appe akkeeddee? 55 Hawe anaas'iyaa na'aa gidennee? Aa daaya Mayraamo gidekke? Aa ishataa Yaak'ooba, Yoosefo, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo? 56 Aa michchatuu ubbay nuunanna de'ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa hak'appe demmeeddee?» yaageeddino. 57 Unttuntu I giyaabaa akkaanaa is'seeddino. Shin Yesuusi he asaw, «Nabii bare gadiyaaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchete» yaageedda. 58 Unttuntu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan ootsibeenna.

14 He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda; 2 yaatiide bare k'oomatoo, «Hawe hayk'uwaappe denddeedda S'ammak'iyaa Yohaannisa; S'oossay ootsiyaa wolk'k'aama malaataa I ootsiyaawe hewaassa» yaageedda. 3 Ayaw gooppe, Heroodisi bare ishaa Pilip'p'oota machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oytsi k'ashissiide, k'asho gollen yeggi wotseedda. 4 Ayaw gooppe, Yohaannisi Heroodisa, «Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee» yaageedda. 5 Heroodisi Yohaannisa wod'anaw koyyeedda; shin Yihudaa Asay nabiyaadan Yohaannisa s'eelleedda diraw, asaw yayyeedda. 6 Shin Heroodisi yeletteedda gallasaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sintsaan duraadde Heroodisa nashechchaw. 7 Heroodisi naatto, «Neena lo'eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immana» yaagiide iziw c'aak'k'eedda. 8 Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa ha woc'iitiyaan wotsaade taw imma» yaagaaddu. 9 Kaatii aw k'aretteedda; shin bare c'aak'uwwa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imatsaa diraw, iziw Yohaannisa huup'ii imettana mala azazeedda. 10 Kaatii kiittiide, Yohaannisa k'ood'iyaa k'asho gollen muuc'isseedda. 11 Huup'iyaa woc'iitiyaan wotsi ahiide, naattiiw immeeddino; naatta he huup'iyaa bare aattikko afaaddu. 12 Yohaannisa kaalliyaawantuu yiide, Aa anhaa afiide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwwa Yesuusaw biide odeeddino. 13 Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka Asay baynnasaa beedda; Asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gediyaan Aa kaalleeddino. 14 Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be'iide, he asaw k'aretteedda;

yaatiide untuntunna de'iyaa hargganchchatuwwa patseedda. 15 Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawantuu aakko yiide, «Hawe sa'ay Asay baynnasaa; ha'i sa'ay k'ammi diggeedda; Asay ubbay k'eeri katamatuwwa biide, barenttoo k'umaa shammana mala, asaa moyzza» yaageeddino. 16 Shin Yesuusi untuntunta, «Asay baanaw koshshenna; asaw meetettiyaabaa hinttentu immite» yaageedda. 17 Unttuntu zaariide Aa, «Nuw hawaan ichcheshu ukitsaappenne laa'u moliyaappe attin, haray baawa» yaageeddino. 18 Yesuusi untuntunta, «Hewantta, haa taakko ahite» yaageedda. 19 Asay maattaani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukitsaanne laa'u moliyaa oyk'k'iide, saluwwa pude s'eelliide, S'oossaa galateedda; he ukitsaa mentsiide, barena kaalliyaawantuu immina, untuntuu c'ora asaw gisheeddino. 20 Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa'u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentseeddino. 21 Meedda Asay mac'c'a asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha'aa gidiyaawaa keena. 22 Yesuusi c'ora asaa moyzziide, barena kaalliyaawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sintsiide, abbaappe hefintsaa pinnana mala azazeedda. 23 Asaa moyzziide, S'oossaa woossanaw deriyaa huup'iyaa barekka keseedda; sa'ay k'ammi digginakka hewaan barekka de'ee. 24 Shin wonggiri he wode, abbaa bolla de'ishshin, sintsa baggana c'arkkuu c'arkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaan yaanne haanne sugee. 25 Bayira kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiide, untuntukko yeedda. 26 Aa kaalliyaawantuu abbaa bolla I hamettishshin be'i dagammiide, «Hawe moytilliyaa gidennee!» gi yayyiide waasseeddino. 27 Shin Yesuusi ellekka untuntunta, «Ayinne baawa; taanatte; yayyoppite!» yaageedda. 28 P'es'iroosi zaariide Aa, «Ta Godaw, hawe neena gidoope, taani haatsaa bollanna neekko baana mala, taana azazaarikii» yaageedda. 29 Yesuusi P'es'iroosa, «Haaya!» yaageedda. P'es'iroosi wonggiriyaappe wod'd'iide, haatsaa bollanna hamettiide, Yesuusakko buussaa doommeedda. 30 Shin c'arkkuwwa wolk'k'aa be'iide, yayyeedda; haatsay barena mituwwa doommeedda wode, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ta Godaw taana ashshaarikii!» yaagi waasseedda. 31 He man"iyaan Yesuusi bare kushiya yeddi P'es'iroosa

oyk'kiide, «Laa ha ammanuu laafeeddawoo! Ayaw sid'aaddii?» yaageedda. 32 Unttuntu laa"uu wonggiriyaan geleedda wode, c'arkkuu woppu geedda. 33 Wonggiriyaan gidдон de'iyaa Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Neni S'oossaa Na'aa gideeddawe tuma» yaagiide aw goyinneeddino. 34 Unttuntu abbaa pinniide, Gensaarees'a geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. 35 He gadiyaa Asay Yesuusa gidiyaawaa ereeddino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheeddino. 36 Harggiyaa Asay Aa mayuwaa mac'araa s'alalaa bochchana mala, Aa woosseeddino; Aa mayuwaa mac'araa bochcheedda ubbaykka pas'eedda.

15 Hewaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamarissiyaa itti itti asayenne Parisaawatuu Yersaalameppe Yesuusakko yiide, 2 «Neena kaalliyaawanttu ayaw nu aawotuwaa wogaa bayzziinoo? Ayaw gooppe, untuntu k'umaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiyaa meec'ettikkino» yaageeddino. 3 Yesuusi zaariide, untunta hawaadan yaageedda; «Hinttentu hintte wogaa diraw, S'oossaa azazuwaa poliyawaa ayaw is'siitee? 4 Ayaw gooppe S'oossay, «Ne aabbanne ne daayo bonchcha» k'ay, Bare aabba woy bare daayo boriyaawe hayk'k'o yaageedda. 5 Shin hinttentu, «Itti Asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay barew de'iina, Hewe S'oossaawaa gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessena» yaagiita; yaatiide hinttentu hinttentu wogaa polanaw S'oossaa k'aalaw azazettikkita. 7 Ha lo"a malatiyaa iita asatoo, Isiyaasi balenaan hinttentubaw timbbitiyaa odiiide, 8 «<S'oossay hawaadan yaageedda; «Hawe Asay taana, bare bolla doonaan bonchchee; shin untuntu wozanay, taappe haakuwaan de'ee. 9 Asay taw mela goyinnee; ayaw gooppe, Asay ootseedda azazuwaa, S'oossaa higgiiyaa malatiisiide, tamarisseeddino» geedda » yaageedda. 10 Yesuusi daro asaa barekko s'eesiide, «Sisitenne akeekite; 11 asaa tunissiyaawe doonaa gidдо geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonaappe kesiyaawaa» yaageedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, Aa kaalliyaawanttu aakko yiide, «Parisaawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hank'k'etteeddawaa akeekay?» yaageeddino. 13 Shin Yesuusi zaariide, «Saluwaan de'iyaa ta Aabbu tokkibeenna mitsaa ubbay shodettanawaa. 14 Unttuntu hirgoppite;

untuntu k'ook'aa kaaletsiyaa k'ook'atuwaa; k'ook'ay k'ook'aa kaaletsooppe, laa"uukka ollaan kunddee» yaageedda. 15 P'es'iroosi zaariide, «Ha leemisuwaa biletsaa nuw odaarikii» yaageedda. 16 Yesuusi untuntu hawaadan yaageedda; «Hinttentoo k'ay ha"i gakkanawukka gelibeennee? 17 Doonaana geliyaa ubbay uluwaa gidдо biide, k'ay uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? 18 Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesee; asaa tunissiyaawe hewaa malaa. 19 Ayaw gooppe, wozanaa gidдоppe iita k'ofay, wod'iyaaawe, woshummiyaawe, k'ay woshummanaw kajjeeliyaawe ubbay, wuu"iyaawe, wordduwaan markkatiyaawe, borii kesee. 20 Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, meec'ibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna» yaageedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaappe aggiide, S'iioosanne Sidoonaa geetettiyaa katamatuu de'iyaa gadiyaa beedda. 22 Kanaane geetettiyaa gadiyaa mac'awunna itinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsaade, «Ta Godaw, Daawita na'aw, taw k'arettaarikii; ta naatto iita ayyaanay lo"enna oyttaa oyk'keedda» yaagaaddu. 23 Shin Yesuusi izi ay k'aalaanne k'aattibeenna; Aa kaalliyaawanttu aakko yiide, «Ha mishiratta nu geeduwaa kaala kaalaade, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yeddaarikii» yaagiide woosseeddino. 24 Yesuusi zaariide, «Taani bayeedda dorssaw, Israa'eeliyaa asaa s'alalaw kiitettaad» yaageedda. 25 Shin iza yaade, «Ta Godaw, taana maaddaariikkii!» yaagaade aw goyinnaaddu. 26 K'ay I zaariide, «Naanaa k'umaa akkiide, kanaa maraw oliyaawe lo"a gidenna» yaageedda. 27 Mishiratta, «Ee ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kanaa maratuu barenttu godatuu miina, samppaappe laaletteedda suuppaa miinottennee» yaagaaddu. 28 Yesuusi zaariide izo, «Ha mishiratte, ne ammanuu wolk'k'aama; neeni koyyeeddawaadan new hano» yaageedda. Izi naatta ellekka pas'a aggaaddu. 29 Yesuusi hewaappe dendiide, Galilaa Abbaa mataa beedda; k'ay itti deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda. 30 Daro Asay wobbatuwaa, k'ook'atuwaa, k'uunatuwaanne duudetuwaa, k'ay hara c'oratuwaa aakko ahiide, Aa mataan wotseedda. Yesuusi untuntu patseedda. 31 Hewaa diraw, Asay duudatuu haasayishshin, k'uunatuu suurishshin

wobbatuu hamettishshin, k'ook'atuu s'eellishshin be'i maalalettiide, Israa'eeliyaa S'oossaa galateeddino. 32 Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Ha c'ora Asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gam'eedda diraw, taani ha asaw k'arettay; untunttoo ha"i miyaawe baawa. K'ay untunttu ogiyaan daaburiide kunddenna mala, k'umaa mizennaan untuntta mela yeddanaawukka k'oyyike» yaageedda. 33 Aa kaalliyaawanttu zaariide Yesuusa, «Nuuni ha bazuwaan hawaa keena asaa kalissiyaa k'umaa hak'appe demmanee?» yaageeddino. 34 K'ay Yesuusi untuntta, «Hinttenttoo aappun ukitsay de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Laappu ukitsayenne moletuwaappe amareedawanttu de'iino» yaageeddino. 35 Yesuusi asaa, «Sa'aan uttite» yaageedda. 36 He laappu ukitsaanne moliyaa oyk'k'iide, S'oossaa galateedda; mentsereetsiide barena kaalliyaawanttoo immeedda; k'ay untunttu c'ora asaw immeeddino. 37 Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa kumeedda suuppaa Aa kaalliyaawanttu dentseeddino. 38 Meedda Asay mac'c'a asaanne naanaa paydennaan, oyddu sha"a attuma asaa. 39 Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyaan, wonggiriyaan geliide, Megedoone geetettiyaa gadiyaa beedda.

16 Itti itti Parisaawatuunne Saduk'aawanatuu Yesuusakko yiide, Aa paac'c'anaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaataa bessana mala woosseeddino. 2 Shin Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «Sa'ay k'ammiyaa wode hinttenttu, «Saluu zo'eedda diraw, sa'ay shammanawaa» yaagiita; 3 wonttumaatsaan k'ay, «Saluu zo"iide gubbaneedda diraw, hachche iray bukkanaawaa» yaagiita; saluwaa s'eelliide, sa'ay hananawaa eranaw danddayiita; shin ta yuussaa wodiyyaa malaataa shaakki eranaw danddayykitee? 4 Ha wodiyyaa Asay iitayenne woshummiyaawe, S'oossaw ammanettennawe, malaataa koyyee; nabiyyaa Yoonaasa malaataappe attin, hara malaatay aw imettenna» yaageedda. Hewaappe simmiide, untuntta aggiide beedda. 5 Aa kaalliyaawanttu abbaa pinneedda wode, k'umaa afanawaa dogeeddino. 6 Yesuusi untuntta, «Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduk'aawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagettite» yaageedda. 7 Untunttu barenttu gidдон,

«l hawaa yaagiyaawe nuuni k'umaa ahibeena diraassa» yaagiide haasayaa doommeeddino. 8 Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, «Ha ammanuu pac'c'eeddawanttoo, k'umay bayyna diraw, ayaw hinttenttu gidдон haasayiitee? 9 Ha"ikka hinttenttoo gelibeennee? Taani ichcheshu ukitsaa ichcheshu sha"a asaa mizaade kalisseeddawaa, k'ay hinttenttu aappun zambbeeliyaa kuntsiide atteedda suuppaa dentseedditentto wozanaa aatsikkitee? 10 Woy taani laappu ukitsaa oyddu sha"a asaa miza kalisseeddawaa, k'ay hinttenttu aappun zambbeeliyaa kuntsiide atteedda suuppaa dentseedditentto wozanaa aatsikkitee? 11 Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduk'aawanatuwaa irshshuwaappe naagettite giyaawaappe attin, ukitsaabaa hinttenttoo haasayabeennaawaa hinttenttu waaniide akeekikkitee?» yaageedda. 12 Aa kaalliyaawanttu Yesuusi barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduk'aawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagettana mala odettowaappe attin, munak'aan tigiyyaa irshshuwaappe naagettana mala gidennawaa he wode akeekkeeddino. 13 Yesuusi K'iisaariyaa Piliip'p'oosa geetettiyaa gadiyaa gakeedda wode, barena kaalliyaawantta, «Asay taana, Asaa Na'aa oona gii?» yaagiide oochcheedda. 14 Aa kaalliyaawanttu zaariide, «Neena itti itti asay, S'ammak'iyaa Yohaannisa yaagee; haranttu k'ay Eelaasa yaagiino; k'ay haranttu Ermaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino» yaageeddino. 15 Yesuusi untuntta, «Yaatina hinttenttu taana oona giitee?» yaageedda. 16 Simooni P'es'iroosi zaariide, «Neeni de'uwaa S'oossaa Na'aa Kiristoosa» yaageedda. 17 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Yoona na'aa Simoonaa, hawaa new saluwaan de'iyaa ta Aabbu erisseeddawaappe attin, Asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjetteeddaawaa. 18 P'es'iroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliyyaa kees's'ana; ta woosa golliyyaa haray atto, Si'ooliyaa wolk'k'aykka s'oonanaw danddayenna. (Hadēs g86) 19 Taani new saluwaa kawutetsaa k'ulppiyyaa immana; neeni sa'aan hano goowe ubbay saluwaan S'oossaa sintsan hanana; shin neeni sa'aan hanoppo geeddawe saluwanka hanenna» yaageedda. 20 Hewaappe guyyiyaan,

I Kiristtoosa gideeddawaa Aa kaalliyaawanttu oossinne odenna mala, untuntta azazeedda. 21 He wodiyaappe doommiide Yesuusi, «Taani Yerusaalame biina, taana c'imatuu, k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wod'anawunne taani heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaagiide, barena kaalliyaawanttoo geeshshiide oduwaa doommeedda. 22 P'es'iroosi Aa itti bagga zaariide, «Ta Godaw, S'oossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna» yaagiide Aa zoranaw doommeedda. 23 Shin Yesuusi guyye simmiide P'es'iroosa, «Ha Sees'aanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni Asay dosiyaawaa k'oppiyaawaappe attin, S'oossay dosiyaawaa k'oppenna diraw, taw d'ubo gidaadda» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawantta hawaadan yaageedda; «Taana kaallanaw koyyiya uray de'ooppe, barena kaado; yaatiide bare mask'k'aliyaa tookkiide, taana kaallo. 25 Ayaw gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiya uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziyaa uray ashshanawaa. 26 Itti uray sa'aan de'iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, Aa ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? 27 Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, ta Aabbu bonchchuwaan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode Aa oosuwaa gatiyaa immana. 28 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareeda asatuu, taani, Asaa Na'ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be'ana gakkanaw, hayk'k'ennawanttu hawaan de'iino» yaageedda.

17 Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyaan, barenanna P'es'iroosa, Yaak'oobanne, Yaak'ooba ishaa Yohaannisa akkiide, untunttu s'alalaa wogga deriyaa huup'iyaa kesseeedda. 2 K'ay untunttu s'eellishshin, untunttu sintsaan laametteedda; Aa deemuu awayfiyaadaan poo'eedda; Aa mayuukka poo'uwaadan p'oo'leedda. 3 Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu Aa kaalliyaawanttu be'eeddino. 4 P'es'iroosi Yesuusa, «Ta Godaw, nuuni hawaan de'iyaawe nuw lo'a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw

kees's'ana» yaageedda. 5 I haasayishshin, poo'iyaa shaarii yinne untuntta kammi aggeedda; shaariyaa giddoppe, «Hawe taani siik'iyaa taana nashechchiyaa ta Na'aa; I giyaawaa sisite» giyaa k'aalay yeedda. 6 Aa kaalliyaawanttu he k'aalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeeddino. 7 Yesuusi untunttukko yiide, untuntta bochchiide, «Denddite; yayyoppite» yaageedda. 8 Untunttu d'ok'ku giide s'eelliyaa wode, Yesuusa s'alalaappe attin, hara asaa oonanne be'ibeykkino. 9 Untunttu deriyaappe wod'd'ishin, Yesuusi untuntta, «Taani Asaa Na'ay, hayk'uwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be'eeddawaa oossinne odoppite» yaagiide azazeedda. 10 Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Yaatina, higgiiyaa tamarissiyaawanttu ayaw, «Eelaas kasetiide yaanaw bessee» giinoo?» yaagiide oochcheeddino. 11 I zaariide yaageedda; «Eelaas kaseti yiide, ubbabaa giigissanawaa. 12 Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yi diggeedda. He wode Asay Aa, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootseeddawaappe attin Aa eribeykkino; hewaadanka, k'ay taana, Asaa Na'aa, Asay waayissanawaa» yaageedda. 13 Aa kaalliyaawanttu he wode barenttoo Yesuusi S'ammak'iyaa Yohaannisabaa odiyaawaa akeekeeddino. 14 Untunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitanii Yesuusakko yiide, Aa sintsaan gulbbatiide, 15 «Ta Godaw, ta na'aa wozanaa bayizziyaa harggii oyk'k'ina, I daro wode tamaan, k'ay daro wode haatsaan kunddiya diraw, I darii sakettee; Aa patsaarikkii. 16 Neena kaalliyaawanttukkokka Aa ahaad; shin patsanaw danddayibeykkino» yaageedda. 17 Yesuusi zaariide untuntta, «Ammanenna ha wodiya geella asaw! Taani hinttenanna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na'aa taakko haa akkiide yiite» yaageedda. 18 Yesuusi iita ayaana, «Aappe kesa» giide azazina, iita ayyaanay na'aappe kesi aggeedda; ellekka na'ay pas'i aggeedda. 19 Hewaappe guyyiyaan, Aa kaalliyaawanttu barenttu s'alala Yesuusakko yiide, «Nuuni iita ayaana kessanaw ayaw danddayibeykkoo?» yaageeddino. 20 Yesuusi untuntta yaageedda; «Hewe hinttenttu ammanuu guus's'eedda diraassa; taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo sannaafic'iyaa geetettiyaa guutsa mitsatti ayfiyaa keena ammanuu de'into, hinttenttu ha deriyaa, «Hawaappe yaa

shiik'a» yaagintto I shiik'ana; hinttenttu ayaanne ootsanawukka danddayanita. 21 Shin hawaa malaa woosaappenne s'oomaappe harabay kessanaw danddayenna» yaageedda. 22 Aa kaalliyaawanttu Galiilaan, ittippe shiik'i utti de'ishshin, Yesuusi untunttu, «Taana, Asaa Na'aa, Asay asaw aatsiide immana. 23 Asay taana wod'anawaa; hewaappe guyyiyaan taani heezentsiyaa gallassi hay'uaappe denddana» yaageedda. Aa kaalliyaawanttu daro k'aretteeddino. 24 Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu K'ifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi k'aras'aa akkiyaawanttu P'es'iroosakko yiide, «Hinttentta tamaarissiyaawe Geeshsha Golliya giiraa giirennee?» yaageeddino. 25 I zaariide, «Giiree» yaageedda. P'es'iroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide Aa, «Simoonaa, ne k'ofay ayee? Ha sa'aa kaatatuu k'aras'aa woy giiraa ooppe akkiinoo? Barentu gadiyaa asaappe akkiino woy hara gadiyaa asaappe akkiinoo?» yaageedda. 26 P'es'iroosi, «Hara gadiyaa asaappe akkiino» yaageedda. Yesuusi P'es'iroosa, «Yaatooppe, gadiyaa Asay giiranaw bessena. 27 Shin nuuni ha asatuwaa hank'etsanaw koyyokko; neeni abbaa baade aan dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyya moliyaa oyk'kaade, Aa doonaa pook'iyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa untunttoo imma» yaageedda.

18 Aa kaalliyaawanttu Yesuusakko he wode yiide, «Saluwaa kawutetsaan ubbaappe aad'd'iyaa we oonee?» yaageeddino. 2 Yesuusi itti guutsa na'aa s'eesi untunttu gidдон essiide, hawaadan yaageedda; 3 «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; S'oossaakko hinttenttu simmiide, guutsa naanaadan hanana d'ayooppe, saluwaa kawutetsaa ubbakka gelanaw danddaykkita. 4 Simmi ha guutsa na'aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutetsaan ubbaappe aad'd'iyaa waa. 5 K'ay hawaa mala na'aa ta suntsaan mokkiyaa ooninne taana mokkee. 6 Shin taana ammaniyaa ha guutsa naanaappe ittuwaa baletsiiyaa ooninne, gaac'c'iyaa wogga wos'aa bare k'ood'iyaaan k'achchiide, abbaa c'iimmuwaan mitettiyaawe aw lo'a. 7 «Alamii asaa d'ubbiyaa diraw, sa'aw aayyero; ayaw gooppe, d'ubbiyaabay yuussaa aggena; shin d'ubuu Aa gaasotaan yiyaa uraw aayyero. 8 «Neena kushii woy ne gedii neena baletsooppe, neeppe k'ans's'a ola; neeni laa'u

kushiyaannanne laa'u gediyaanna med'inaa tamaan olettiyaawaappe wobba woy duus'a kushiyaanna med'inaa de'uwaa geliyaawe new lo'a. (aiōnios g166) 9 K'ay ne ayfii neena baletsooppe, neeppe wooc'a kessa ola; neeni laa'u ayifiyaana Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe itti ayifiyaana med'inaa de'uwaa geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) 10 «Hinttenttu ha guutsatuwaappe ittuwaanne kad'enna mala, hinttentta naagite; ayaw gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwaan untunttu kiitanchchatuu ubbaa wode, saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsaan de'iino. 11 Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, bayeeddawaa ashshanaw yaad. 12 «Itti asaw s'eetu dorssatuu de'iyaaawantuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppunuwaa deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagiitee? 13 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aatsiide, he itti dorssaan nashettee. 14 Hewaadankka, saluwaan de'iyaa hinttenttu Aabbu ha guutsatuwaappe ittuu bayanawaakka koyyenna. 15 «Ne ishay neena naak'kooppe, neerekka aakko baade, Aa naak'uwaaw aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda. 16 Shin I newaa sisennaan is's'ooppe, laa'u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa'u asaa neenanna ittippe afa. 17 I untunttubaa sisennaan is's'ooppe, ubbabaa ammaniyaa asaw oda; K'ay ammaniyaa Asay giyaawaakka I sisennaan is's'ooppe, ammanenna asaadaaninne k'aras'aa shiishshiyaa asaadan Aa payda. 18 «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa'aan hano goowe ubbay saluwaan S'oossaa sintsaan hanana; shin neeni sa'aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna. 19 «K'aykka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa'u uray sa'aan S'oossaa woossiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidoope, saluwaan de'iyaa ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana. 20 Ayaw gooppe, laa'u uray woy heezzu uray ta suntsaan shiik'iyasaan, taani hewaan untunttu gidduwaan de'ay» yaageedda. 21 P'es'iroosi; he wode Yesuusakko yiide, «Godaw, ta ishay taana aappu kaala naak'kooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naak'k'ineeyee?» yaagiide Aa oochcheedda. 22 Yesuusi zaariide Aa, «Gidenna, taani neena laappun tammu kaala laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa s'alalaa

giikke. **23** «Ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay bare k'oomatuwaanna miishshaa heetettanaw k'oppeedda kaatiyaa bessee. **24** He kaatii miishshaa heetettanaw doommeedda wode, daro miiloone biraa ac'uu de'iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. **25** Shin he k'oomaw ac'uwaa c'iggiyaawe d'ayina, Aa goday he ac'uwaa c'igganaw, Aa machchattanne inne Aa naanay, k'ay aw de'iyaa ubbabay zal"ettana mala, Aa azazeedda. **26** Hewaa diraw, k'oomay bare godaa sintsaan gulbbatiide, «Ta godaw, hayya godo guutsa wodiya naagaarikii; taani new ubbabaakka c'iggana yaagiide Aa woosseedda.» **27** Aa goday aw k'arettiide, Aa yeddi aggeedda; Aa ac'uwaakka aw maari aggeedda. **28** «Shin he k'oomay kesiide, bare laggetsaa k'oomatuwaappe ittuu bareppe s'eetu biraa santimiyaa tal"eeddawaanna gakettiide, «Ne bolla de'iyaa ta miishshaa c'igga» yaagi oyk'kiide, Aa c'uulleedda. **29** «Yaatina he Aa laggetsaa k'oomay Aa sintsaan gulbbatiide, «Ha"i tayishay guutsa wodiya naagaarikii; taani new ubbabaakka c'iggana» yaagiide Aa woosseedda. **30** «Shin is'si akki biide, Aa laggetsay he ac'uwaa k'ans's'ana gakkanaw, k'asho golle gelisseedda. **31** Hewaa diraw, Aa laggetsaa k'oomatuu hewaa be'iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootseedda ubbabaa aw odeeddino. **32** «Hewaappe guyyiyaan, goday he k'oomaa s'eesiide, «Ha iita k'oomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he ac'uwaa ubbaa new maaraa aggaad. **33** Taani new he ac'uwaa maareeddawaadan, neenikka ne laggetsaa k'oomaw maaranaw bessennee?» yaageedda. **34** Hewaappe simmiide aw daro hank'k'ettiide, bare ac'uwaa ubbaa I c'iggi wurssana gakkanaw, pas'a kaa'ettana mala, k'asho golle gelisseedda. **35** «Hinttenttu huup'iyaan huup'iyaan hinttentu ishaw wozanaappe atto gaana d'ayooppe, he goday bare k'oomaa ootseeddawaadan, saluwaan de'iyaa ta Aabbukka hinttentta hewaadan ootsana» yaageedda.

19 Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyaan, Galiilaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan de'iyaa Yihudaa gadiyaa beedda. **2** Daro Asay Aa kaalliide beeddawaa hewaan patseedda. **3** Itti itti Parisaawatuu paac'c'anaw Yesuusakko yiide, «Itti Asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddanaaw nu higgii azazii?» yaagiide Aa oochcheeddino. **4** Yesuusi zaariide, hawaadan

yaageedda; «S'oossay koyro untuntta med'd'iide, attumawaanne mac'c'awuno ootseedda. **5** Hewaa diraw, «Itti Asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de'ee; untunttu laa"uu itti asaa gidiino» yaagiya k'aalaa nabbabibeykatee? **6** Hewaa diraw, untunttu itti asaa gidiyaawaappe attin, laa"u asaa gidikkino; hewaa diraw, S'oossay ittippe de'anaadan gatsowaa Asay shaakkoppo» yaageedda. **7** Parisaawatuu Yesuusa, «Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peed'iide yeddana mala azazeeddee?» yaageeddino. **8** Yesuusi zaariide, «Hinttenttu hinttenttu machchatuwaa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna. **9** Taani hinttenttoo oday; bare machchatto woshummennaan de'ishshin yeddiide, hararo akkiyaa ooninne woshummee; haray yeddeeddawunno akkiyaawekka woshummee» yaageedda. **10** Yesuusa kaalliyaawanttu Aa, «Asinaa gidduwaaninne machchatti gidduwaan de'iyaa wogay hewaa mala gidooppe, akkenaaninne gelennaan de'iyaawe lo"a» yaageeddino. **11** Shin Yesuusi untuntta yaageedda; «Hewaa mala timirtii S'oossay immowantussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; **12** ayaw gooppe, barenttu daay uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de'iino; k'ay Asay k'aaratina mureesa gideeddawanttu de'iino; k'ay saluwaa kawutetsaa diraw, barentta shuufa ootseeddawanttu de'iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko» yaageedda. **13** Yesuusi he wode bare kushiya guutsa naanaa bolla wotsiide, S'oossaa woosana mala, itti itti Asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa ahenna mala hank'k'etteeddino. **14** Shin Yesuusi, «K'eeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay hewanttu malaasa» yaageedda. **15** Hewaappe simmiide bare kushiya untunttu bolla wotseeddawaappe guyyiyaan, hewaappe bashi beedda. **16** Itti bitanii Yesuusakko yiide, «Tamarissiyaawoo, taani med'inaa de'uwaa demmanaw lo"obaa ayaa ootsoo?» yaageedda. (aiōnios g166) **17** Yesuusi Aa, «Lo"obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa s'alalay lo"a; shin neeni med'inaw de'anaw koyyooppe, azazatuwaa naaga» yaageedda. **18** Bitanii, «Hak'awantta?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Wod'oppa;

woshummoppa; wuu'oppa; wordduwaa markkattoppa; ek'k'eedda hara asatuwaa be'iide, 4 untuntta, 19 ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka <Hinttentukka k'ay ta woyniyaa turaa gidduwaa ootsanaw biite; taani hinttentoo bessiyaa gatiyaa c'iggana> yaageedda. 20 He yalaga bitanii Yesuusa, «Taani hewaa ubbaakka guutsatetsaappe doommaade naagaad; yaatina, taw pac'c'iyawe ayee?» yaageedda. 21 Yesuusi bitaniyaa, «Neeni polo asaa gidanaw koyyoope, baade new de'iyawaa zal"aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwaan durettana; yaataade yaade taana kaala» yaageedda. 22 Shin he yalaga bitanii hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, k'arettiide bashi beedda. 23 Yesuusi barena kaalliyaawantoo, «Taani hinttentoo tumuwaa gay; dure Asay saluwaa kawutetsaa gelanawe daro meto gidanawaa. 24 Taani guijaadekka hinttentoo oday; dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaappe, gaaluu marppiyaa lukuwaanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. 25 Aa kaalliyaawantuu hewaa sisi maalalettiide, «Yaatina, ooni attanaw danddayii?» yaageeddino. 26 Yesuusi untuntta c'addi s'eelliide, «Hawe asaw danddayettenna; shin S'oossaw ubbabay danddayettee» yaageedda. 27 P'es'iroosi he wode zaariide Yesuusa, «Be'a, nuuni nuw de'iyaa ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneesha?» yaageedda. 28 Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Taani hinttentoo tumuwaa gay; taani, Asaa Na'ay, ooratsa gadiyaan ta kawutetsaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttentukka tammanne laa"u Israa'eeliyaa zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa"u kawutetsaa oydiyaan uttanita. 29 Ta suntsaa diraw, golliyaa woy ishaturwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, s'eetu dakuwaappe daruwaa akkana; k'ay med'inaa de'uwaakka laattana. (aiōnios g166) 30 Shin c'oratu ha'i sintsateeddawantuu guyyetanawantta; k'ay c'oratu ha'i guyyen de'iyawantuu sintsatanawantta.

20 «Saluwaa kawutetsay woyniyaa geetettiyaa turaa gidduwaa ootsiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan keseedda woyniyaa turaa godaa bessee. 2 I he oosanchchatoo hachche hachche ootseeddawaa wolk'kaa gatiyaa c'igganaw untuntunna giigiide, bare woyniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untuntta yeddeedda. 3 «K'ay heezzu saatiyaa gidooode kesiide, oosuu baynnaan k'oc'aan

nuuni Yerusaalame ha'i keseetto. Yaan taana, Asaa Na'aa k'eesatuwaa kaappatoonne higgiyaa tamaarissiyaawanttoo aatsiide immanawantta; untunttu ta bolla hayk'uwaa pirddaa pirddanawantta. **19** K'ay Ayihuda gidenna asawukka taana aatsiide immanawantta; he Ayihuda gidenna Asay ta bolla k'iliic'anawanttanne taana lissuwaan shoc'anawantta; yaatiide mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, taana kak'k'anawantta; taani heezentsiyaa gallassi hayk'uwaappe denddana» yaageedda. **20** He wode Zabddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; Aa sintsaan gulbataade ittibaa Aa woossaaddu. **21** Yesuusi izo, «Aya koyyay?» yaagiide oochcheedda. Iza zaaraade, «Ha ta laa"u naanay ne kawutetsaan ittuu neeppe ushechcha baggana, k'ay ittuu neeppe haddirssa baggana uttino yaagaarikii» yaagaade woossaaddu. **22** Shin Yesuusi zaariide naanaa, «Hinttentu ayaa woossanaw bessinto erikita. Taana gakkiiyaa wolk'k'aama metuwaa metootanitee? Taani s'ammak'ettana s'ink'k'ataa s'ammak'ettanaw danddayiitee?» yaageedda. Untunttu, «Ee danddayana» yaageeddino. **23** Yesuusi, «Taana gakkiiyaa wolk'k'aama metuwaa tumakka hinttentu metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa baggana uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa'ay ta Aabbu immanaw giigissi wotseeddawanttussa» yaageedda. **24** Yekko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, he laa"u ishato hank'k'etteeddino. **25** Shin Yesuusi untunttu ubbatuwaakka barekko s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaaletsiyaa asatuu barenttu asaa ayissiyaawaa eriita. **26** Hinttentu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttentu gidduwaan d'ok'k'atetsaa koyyiya ooninne hinttentoo k'ooma gidanaw bessee. **27** K'ay hinttentu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyyiyaawe ooninne hinttentoo ayile gidanaw bessee. **28** Hewaadan taani, Asaa Na'ay, asaw ootsanawunne daro asaa wozanaw ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda. **29** Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Iyarkkoppe kesishshin, daro Asay untuntta kaalleedda. **30** Laa"u k'ook'a asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aad'd'iyawaa sisiide, barenttu

kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Godaw, Daawita na'aw, nuw k'arettaarikii» yaageeddino. **31** Daro Asay untuntta, «Hayzzite» giide hank'k'etteedda; shin untunttu barenttu kooshshaa darii d'ok'k'u ootsiide, «Godaw, Daawita na'aw, nuuna maaraarikii!» yaageeddino. **32** Yesuusi ogiyaan ek'kiide, untuntta s'eesiide, «Taani hinttentoo ayaa ootsana mala koyyiitee?» yaageedda. **33** K'ook'atuu, «Godaw, nu ayfiyaa patsaarikii» yaageeddino. **34** Yesuusi untunttoo k'arettiide, untunttu ayfiyaa bochcheedda; ellekka untunttu ayfi s'eelli aggina, Aa kaalli aggeeddino.

21 Untunttu Yerusaalame matiide, Debre Zayite geetetiyyaa deriyaa lank'kiyaan de'iyaa Beetefaage geetetiyyaa k'eri katamaa gakeeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe laa"uwaa sintsaw kiittiide, **2** untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttentuppe sintsaan de'iyaa k'eri katamaa biite; hewaan itti haratta k'ashuwaan de'ewunno izi maraanna hinttentu bi simmo sankka demmanita; untuntta billiide, taw akki yiite. **3** Ooninne hinttentu oochchooppe, «Goday hawantta koyyee» yaagite; ellekka I untuntta yeddi agganawaa.» **4** Timbbiiyaa odiyaa nabii, «S'iyoonne katamaa asaw, «Be'a, ne kaatii ashikke gidiide, hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide, neekko yee» yaagite» yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda. **6** Aa kaalliyaawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootseeddino. **7** Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa untunttu zokkiyaan wotseeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda. **8** He c'ora asaappe dariyaa baggay bare mayuwaa ogiyaan hiis'seedda; k'ay haranttu mitsaa haytsaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino. **9** Yesuusappe sintsanna hamettiyyaa c'ora asayenne k'ay Aa geeduwaa kaalliyyaa c'ora asay, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawita na'ay galatetto! Godaa suntsaan yiyaawe anijetteeddawaa! S'oossay galatetto!» yaageedda. **10** Yesuusi Yerusaalame katamaa geleedda wode, katamaan de'iyaa Asay ubbay, «Hawe oonee?» yaagiide shabbiretteeddino. **11** Asay, «Hawe Galiilaan de'iyaa Naazireete geetetiyyaa katamaappe yeedda nabiyyaa Yesuusa» yaageedda. **12** Yesuusi Geeshsha Golliyyaa geliide, hewaan zal"iyaawanttanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; k'ay miishshaa laammiyaawanttu s'arap'peezaanne

dogommuwaa zal'iyaawanttu oydiyaa gup'pi palumaa doommiide, «Nuuni, <S'oossaappe yeedda> yeggiide, 13 untuntta, <S'oossaa Mas'aafan, <Ta yaagooppe I nuuna, <Yaatooppe, Yohaannisi gollii S'oossaa woossiyaa golliyaa geetettana> odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?> yaaganawaa. 26 Shin nuuni, <Asaappe yeedda> yaagooppe, Asay ubbay Yohaannisi nabiyya gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeetto» yaageeddino. 27 Untunttu sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyaa Yesuusaw, «Nuuni erokko» yaagiide zaareeddino. yiina, I untuntta patseedda. 15 Shin k'eesatuwaa Yesuusi, «Taanikka hawaa ay maattaani ootsaytantto, kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu Yesuusi hinttenttoo odikke» yaageedda. 28 «Shin hinttenttu ootsiyaa ooratsabaa be'eedda wodenne, guutsa ayaa k'oppiitee? Laa'u naanay de'iyaa itti bitanii naanay Geeshsha Golliyaan barenttu kooshshaa de'ee; he bitanii bayira na'aakko biide, <Ta na'aw, d'ok'ku ootsiide, «Daawita na'ay galatetto» hachche baade ta woyniyaa turaa ootsa» yaageedda. yaagiyaawaa be'eedda wode hank'k'etteeddino. 29 Na'ay zaariide, <Biikke> geedda; shin guyyeppe 29 Na'ay zaariide, <Biikke> geedda; shin guyyeppe bare wozanaan k'oppi akkiide, woyniyaa turaa ootsanaw beedda. 30 Aawuu yekko na'aakko biide, bayiraw geeddawaadanka aw geedda; teefa na'ay zaariide, <Lo" a ta godaw» yaageedda; shin ubbakka nabbabi beykkitee?» yaageedda. 31 Ha laa'u naanaappe bare aawuu Yesuusi untuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyaa koyyeeddawaa ootseeddawe hak'awee?» yaageedda. geetettiyaa katamaa biide, yaan ak'eeda. 32 Untunttu, «Bayiraa» yaageeddino. Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; k'aras'aa akkiyaawantunne woshummiyaawanttu hintteppe sintsatiide, S'oossaa kawutetsaa gelana. 32 Ayaw gooppe, S'ammak'iyaa Yohaannisi s'illotetsaa ogiiyaa tamarissiidde, hinttekkoo yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin k'aras'aa akkiyaawantunne woshummiyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be'iidekka, hinttenttu nagaraappe simmiide, I giyyaawaa ammanibeykkita» yaageedda. 33 K'aykka Yesuusi hawaadan yaageedda; «Hara leemisuwaa sisite; woyniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda itti bitanii de'ee; woyniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda itti bitanii de'ee; woyniyaa turaa yuushshi aatsiide direedda; k'ay he woyniyaa gumi"iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyya asaw adussa shuchchaa gimbbeedda. Hewaappe guyyiyaan, kotsaa ootsiyaa asaw immiide, hara gade beedda. 34 Woynniyaa ayfiyaa mas'iyaa wodii gakkina, barena gakkiaawaa akkiide yaana mala, bare k'oomatuwaa bare kotsaawatuwaakko kiitteedda. 35 Kotsaawatu Aa k'oomatuwaa oyk'kiide, ittuwaa wod'eeddino; k'ay yekkuwaa shuchchaan p'alk'keeddino. 36 K'aykka he bitanii kasewantuppe dariyaa hara k'oomatuwaa kiitteedda; kotsaawatu he k'oomatuwaakka kasewantuwaadan ootseeddino. 37 «Shin wurssetsaan I, <Ta na'aa untunttu barchanawantta» yaagiide bare na'aa yeeddee?» yaageedda. Untunttu barenttu gidduwaan

untuntukko kiitteedda. 38 «Shin kotsaawatuu na'aa be'iide, barenttu gidduwaan, «Gadiyaa laattanawe hawaa; biide Aa wod'iide, gadiyaa nuuni laattana» yaageeddino. 39 Na'aa oyk'k'iide, woyniyaa turaa giddoppe gas'aa kessiide wod'eeddino. 40 «Simmi woyniyaa turaa goday yiyaa wode, he kotsaawatuwaa wootanee?» yaagiide oochcheedda. 41 Untunttu, «I he iita asatuwaa wod'i wurssiide, woyniyaa turay ayfiyaa wode barena gakkiaawaa wodiyaan sheed'd'iyaa hara kotsaawatoo immana» yaageeddino. 42 Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Gimbbiyaawanttu kad'iide is's'eedda shuchchay, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa shuchchaa gideedda. Hawe Goday ootseeddawaa; k'ay nu s'eelawukka maalalissiyawaa» yaagiyaawaa S'oossaa mas'aafaappe ubbakka nabbabi beykkitee? 43 «Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; S'oossaa kawutetsay hintteppe aketiide, lo'o ayfiyaa immiyaa asaw imettanawaa. 44 He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me'ereetana; k'ay he shuchchay asaa bolla kunddooppe, he kunddeedda uraa liik'issana» yaageedda. 45 K'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyaawaa ereeddino. 46 Untunttu Yesuusa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro Asay nabiyaa giide k'oppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22 Yesuusi asaw laa'entsuwaa leemisuwaan hawaadan yaagiide haasayeedda; 2 «Saluwaa kawutetsay bare na'aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa mala. 3 He kaatii bullachchaw odi wotseedda asatuwaa s'eesanaw bare k'oomatuwaa kiitteedda; shin asatuu yaanaw koyyibeykkino. 4 «K'ay hara k'oomatuwaa, «S'eesetteeddawantta, «Taani k'umaa giigissaaddi; ta sanggatuunne ta mod'd'o miyatuu shuketteeddino; ubbabaykka maketteedda. Bullachchaa haa yiite» yaagite» yaagiide kiitteedda. 5 Shin s'eesetteeddawanttu koyyennaan is's'iide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yekkuu bare zal'ew beedda. 6 Atteeddawanttu k'ay kaatiyaa k'oomatuwaa oyk'k'i wad'd'iide wod'eeddino. 7 «Kaatii daro hank'k'etteedda; k'ay bare wotaadaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wod'eeddawannta wod'isiide, untunttu katamaa guudisseedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, bare

k'oomatuwaa, «Bullachchay maketteedda; shin s'eesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asaa gidikkino. 9 Hewaa diraw, wogga k'ad'd'aa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw s'eesite» yaageedda. 10 He k'oomatuu k'ad'd'aa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa lo'uwaa iitaa shiishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntseeddino. 11 «Shin kaatii k'umaa maanaw utteedda asaa be'anaw geleedda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be'iide, 12 «Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?» yaagina bitanii c'o'u geedda. 13 «Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare k'oomatuwaa, «Ha bitaniyaa kushiyaanne gediya k'achchiide, kare d'umaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa d'ak'ana» yaageedda. 14 «Ayaw gooppe, s'eesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutsa» yaageedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, Parisaawatuu biide, Aa haasayaappe balaa demmiide, Aa oyk'k'ana mala mak'k'eteeddino. 16 K'ay barentta kaalliyaawanttupenne Heroodisa baggatuwaappe amareedawanta aakko kiitteeddino. Untunttu, «Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayiyaawaanne S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamaarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. 17 Ne k'ofay ayentto nuw oda; nuuni Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyye woga gidennee?» yaageeddino. 18 Shin Yesuusi untunttu iita k'ofaa eriide, «Ha lo'a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paac'c'iitee? 19 Giiraa giiriya miishshaa taana bessite» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu biraa santtimiyaa aw aheeddino. 20 I, «Ha malayenne suntsay oowee?» yaageedda. 21 Hewaappe simmiide untuntta oochchina, untunttu, «Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaarewaa» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi untuntta, «Yaatooppe, K'eesaarewaa K'eesaarew, S'oossaawaa S'oossaw immite» yaageedda. 22 Untunttu hewaa siseedda wode, maalalettiide Aa aggiide beeddino. 23 Hayk'k'eedda Asay dendenna giyaa Saduk'aawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, Aa oochcheeddino; 24 «Tamaarissiyaawoo, Muse, «Itti Asay na'aa yelennaan hayk'k'ooppe, he hayk'k'eeddawaa ishay Aa machchatto laattiide, bare ishaw na'aa yelanaw bessee» yaageedda. 25

Nuunanna laappu ishatuu de'iino; bayiray machchatto akkiide, na'aa yelennaan hayk'k'eedda; hewaappe guyyiyaan Aa machchatto Aa ishay akkeedda. 26 K'ay laa'entsiyaawekka hayk'k'eedda; heezetsiyaawekka, laappuntsa gakkanawukka hewaadan haneeddino. 27 Ubbappe guyyiyaan, he mishiratta hayk'k'aaddu. 28 Yaatina, hayk'k'eedda Asay hayk'uwaappe denddiyaa gallassi he mishiratta laappunatuwaappe hak'awoo machche gidanee? Ayaw gooppe, laappunatuu ubbaykka izo akkeeddino» yaageeddino. 29 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «S'oossaa Mas'aafatuwaa woy Aa wolk'k'aa hinttentu erenna diraw baliita. 30 Ayaw gooppe, hayk'k'eedda Asay hayk'uwaappe denddiyaa gallassi, saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asaynne akkena; mac'c'a asaynne gelenna. 31 Shin hayk'k'eeddawanntu dendduwaabaa gidooppe, S'oossay, «Taani Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide hinttew odeeddawaa ubbakka nabbabi beykkitee? S'oossay pas'a de'iyaaawanntu S'oossaa gidiyaawaappe attin, hayk'k'eeddawanntu S'oossaa gidenna» yaageedda. 33 Daro Asay hewaa sisiide, Aa timirttiyaan maalaletteeddino. 34 Shin Yesuusi Saduk'aawanatuwaa c'o'u' outseeddawaa Parisaawatuu siseedda wode, ittisaa shiik'eeddino. 35 Untuntu giddoppe higgiiyaa tamarissiyaa ittuu, Yesuusa paac'c'anaw ittibaa oochcheedda. 36 «Tamarissiyaawoo, higgiiyaa gidduwaan ubbaappe aad'd'iyaa azazuu hak'awee?» yaagiide Aa oochcheedda. 37 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Neeni Godaa ne S'oossaa ne kumentsaa wozanaappe, ne kumentsaa shemppuwaappe, ne kumentsaa k'ofaappe siik'a» yaageedda. 38 Hewe ubbaappe dariyaa azazuwaanne k'ay ubbaappe aad'd'iyaa azazuwaa. 39 K'ay laa'entsiyaa azazuukka Aa mala; hewe, «Neeni ne shooruwaa ne huup'iyadaan siik'a» giyaawaa. 40 Muse higgiiyaa ubbaynne nabatuwaa timirtti ha laa'u azazuwaan k'ashettee» yaageedda. 41 Parisaawatuu ittisaa shiik'eeddasaan Yesuusi untuntta, «Kirsttoosabaa waagiide k'oppiitee? I O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Kirsttoosi Daawita na'aa» yaageeddino. 43 Yesuusi untuntta, «Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kirsttoosa waagiide, «Godaa» giide

s'eesii? 44 K'aykka Daawite, «Goday ta Godaa, Taani, «Ne morkkatuwa, neeni yed'd'a ek'k'iyawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggana uttaade taananna ittippe daannata geedda» yaageedda. 45 Daawite Kirsttoosa, «Godaa» giide s'eesooppe, yaatina, Kirsttoosi waaniide Daawita na'aa gidii?» yaageedda. 46 Yesuusaw itti k'alalaa zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa; k'ay he gallasaappe doommina, hara ooshaa Aa oochchanaw s'aleeddawe ooninne baawa.

23 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi shiik'eedda asawunne barena kaalliyaawanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda; 2 «Higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaa maataanna de'iino. 3 Hewaa diraw, hinttentu ootsana mala, untunttu hinttentta azaziya ubbabaa ootsittenne k'ay naagite; shin untunttu ootsiyaawaadan ootsoppite; ayaw gooppe, untunttu barenttu odiyaawaa ootsikkino. 4 Tookkanaw dees'iyaa tookuwa untunttu k'achchiide, asaa toossiino; shin barenttu huup'iyaan haray atto, he tookuwa birad'd'iyaa bochchanawukka koyyikkino. 5 «Shin untunttu barenttu oosuwa ubbaa Asay be'anaadan ootsiino; ayaw gooppe, barenttu som'iyaaninne barenttu kushiyaa k'esiyaan k'achchiya s'ik'isiyaanna de'iyaa kitaafaa aassiionne barenttu mayuwa mac'araakka adussiino. 6 Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwa dosiino; k'ay Ayihuda woosa golletuwaanka daro lo'iya oydiya dosiino. 7 Asay gewaan barentta bonchchiide sarotana malanne «Tamarissiyaawoo» giide barentta s'eesanaadan koyyiino. 8 «Shin hinttentta tamarissiyaawe ittuwa s'alalaa gideedda dirawunne hinttentu ubbay ishatuwa gideedda diraw, ittuu ittuwa, «Tamarissiyaawoo» giide s'eesoppite. 9 Ha sa'aan oonanne «Aawuwa» giide s'eesoppite; ayaw gooppe, hinttentoo saluwaan de'iyaa itti Aawu de'ee. 10 Ittuu ittuwa, «Tamarissiyaawoo» giidekka s'eesoppite; ayaw gooppe, hinttentoo itti Goday, Kirsttoosa s'alalay de'ee. 11 Hinttentu gidon ubbaappe dariyaawe hinttentoo k'ooma gidanaw bessee. 12 Barena darissiyaawe ooninne tooshettana; k'ay barena toochchiyaawe ooninne ok'k'u gaana. 13 «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawanttoonni Parisaawatoo, asaw saluwa kawutetsaa hinttentu

happ'iyaaawaadan, taani hinttentu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaala koyaadditaa! Shin taana diggeeddita. 38 Be'ite, hinttentu gollii ubbakka ona gidanawaa. 39 Ayaw gooppe, taani hinttentoo oday; hinttentu, «Goda sunsaan yiyaawe anijetteeddawaa gaana gakkanaw, laa'entsuwwa taana be'ikkita» gay» yaageedda.

24 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biyaa wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa gidдон de'iyaa golliyaa bessanaw Aa kaalliyaawantu aakko yeeddino. 2 Yesuusi zaariide untuntta, «Hewaa ubbaa be'ite? Taani hinttentoo tumuwwa oday; ha golletuwaan de'iyaa itti shuchchayenne attenaan ubbay kolettana» yaageedda. 3 Yesuusi Debre Zayite geetettiyyaa deriyaa bollan utti de'ishshin, Aa kaalliyaawantu barenttu s'alalaa aakko yiide Aa, «Hewe awude hananentto, nuw odaarikkii; k'ay ne yuussawunne wodiyya wurssetsaw mallay ayaa gidanee?» yaageeddino. (aïñ g165) 4 Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttentta ooninne baletsena mala naagettite. 5 Ayaw gooppe, daro Asay ta sunsaan, «Taani Kiristoosa» yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa baletsana. 6 Matan de'iyaa olaa wasuwaanne haakuwaan de'iyaa olaa oduwaa sisanaw hinttentu de'iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagettite; hirgoppite; shin wurssetsay biraa. 7 Ayaw gooppe, itti gadiyaa Asay hara gadiyaa asaana olettana; k'ay itti kawutetsay hara kawutetsaanna olettana; koshayenne biittaa k'aatsay ubba saan de'anawaa. 8 Hewe ubbaykka koyro oysaa mala. 9 «Asay he wode hinttentta waayissananne wod'anawaa; ta suntsaa diraw, gade ubbay hinttentta is's'anawaa. 10 He wode c'ora Asay ammanuwaa agganawantta; barenttu gidдон ittuu ittuwaa aatsiide immananne ittuu ittuwaa is's'anawaa. 11 K'ay worddo nabatuu c'oratu dendiide, daro asaa c'immanawantta. 12 Makkalay dariyaa diraw, c'ora asaa siik'uu irs's'anawaa. 13 Shin wurssetsay gakkanaw genc'ciyaa uray attanawaa. 14 Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuu sa'aa ubbaan odettanawaa; hewaappe guyyiyaan, wurssetsay gakkanawaa.» 15 «Hewaa diraw, nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatetsay geeshsha saan ek'keeddawaa hinttentu be'ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko. 16 «Yihudaa gadiyaan he wode de'iyaaawantu

deriyaakko kesino. 17 Golliyaa huup'iyaaan de'iyaa uraykka bare soyin de'iyawaa akkanaw wod'd'oppo. 18 Gaden de'iyawe bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. 19 He wode shahaara mac'c'awanttoon d'antsiyaa mac'c'awanttoo aayyero. 20 Balguuwaan woy Sambbataan hinttentu betenna mala, S'oossaa woossite; 21 ayaw gooppe, alamii med'ettoodeppe hachche gakkanaw de'ibeennabayenne k'ay hawaappe sintsawukka ubbaa de'enna iita waayyii he wode de'anawaa. 22 S'oossay he gallassatuwaa payduwaa guutsiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attena; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutsanawaa. 23 «He wode ooninne hinttentta, «Be'ite. Kiristoosi hawaan de'ee» woy, «Hewaan de'ee» yaagoope aawaa ammanoppite. 24 Ayaw gooppe, worddo Kiristoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto S'oossay dooreeddawantakka baletsanaw wolk'k'aama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. 25 Be'ite, taani hintte wewaa kasetaade odaaddi. 26 «Hewaa diraw, Asay hinttentta, «Be'ite, Kiristoosi bazuwaan de'ee» gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, «Be'ite, k'o'l'on de'ee» ginttokka, untuntubaa ammanoppite. 27 Ayaw gooppe, walk'k'antsay awayifii doliyaa baggappe walk'k'ammiide, awayifii wulliyaa bagga gakkanaw p'olk'k'u giyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na'aa yuussay, hewaadan hananawaa. 28 «Bakkutay de'iyasaa shortii shiik'ana.» 29 «He wode waayiyaappe guyyiyaan, elekka away d'umaana; agenay poo'iyawaa agganawaa; s'oolinttatuu saluwaappe kunddanawantta; k'ay saluwaan de'iyaa wolk'k'atuukka k'aas'ettanawantta. 30 He wode ta mallay, Asaa Na'aa mallay, saluwaan beettanawaa; sa'aan he wode de'iyaa asaa zarii ubbay yeekkanawantta. K'ay taani, Asaa Na'ay, wolk'k'aannanne wolk'k'aama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be'ana. 31 I bare kiitanchchatuwaa wolk'k'aama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, k'ay sa'aan oydu baggappe aw dooretteedda asaa shiishshanawaa. 32 «Leemisuwaa balasatto geetettiyya mitsattippe akeekite; balasatta aac'iya wodenne izi haytsay k'olettiiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttentu eranita. 33 Hewaadankka, hinttentu he ubbabaa

be'iyaa wode, I matiide penggiyaa shiik'eeddawaa erite. 34 Taani hinttentoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaay Asay hayk'kidiggenaa. 35 Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay ubbakka aad'd'enna. 36 «Shin he gallassanne he saatiyaa Aawuwaa s'alalaappe attin, haray atto saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na'aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. 37 Ta yuussay, Asaa Na'aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawaa. 38 Ayaw gooppe, bashshaa haatsaa yuussaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geleedda gallassay gakkanaw, Asay meenne usheenne; k'ay attuma Asay akkeenne mac'c'a Asay asinaa gelee. 39 Bashshaa haatsay yiide, untuntta ubbaa afana gakkanaw, untunttu akeekibeykkino; taani, Asaa Na'ay, yiya wodii, hewaa mala gidanawaa. 40 «He wode laa'u asatuu gaden ootsiyaawantuppe ittuwaa afana; ittuu attanawaa. 41 Laa'u mac'c'awanttu wos'aan gaac'c'iyawantuppe ittinno afana; ittinna attana. 42 «Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttentu erenna diraw, naagi uttite. 43 Shin kayisuu k'ammaappe woyssa wodiyaan yaanentto golliyaa goday ereeddentto, bare gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite. 44 Hewaa diraw, hinttentukka giigi uttite; ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, hinttentu k'oppenna saatiyaan yaana. 45 «Yaatina, bare soy asaw k'umaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, Aa goday suntseedda ammanetteeda wozanaama k'oomay oonee? 46 I hewaadan ootsishshin, Aa goday yiide demmiyaa k'oomay anjjetteddaawaa. 47 Taani hinttentoo tumuwaa oday; goday he k'oomaa barewaa ubbaa bolla suntsana. 48 Shin k'oomay iita gidooppe, <Ta goday gam'iide yaanawaa> yaagiide bare wozanaan k'oppiide, 49 bare laggetsaa k'oomatuwaa wad'aa doommooppe, matsottiyaawantunna mooppenne ushooppe, 50 he k'oomaa goday I k'oppiibeenna gallassaaninne I eribeenna saatiyaan yaana. 51 Hewaappe guyyiyaan Aa k'ans's'ereetsiide, lo'a malatiyaa iita asatuu de'iyaa saan wotsina; hewaan I yeekkananne achchaa d'ak'ana.

25 «He wode saluwaa kawutetsay barenttu kuraaziyaa oyk'k'iide, machchatto akkiyaawaa mokkanaw kare kaseedda tammu wodoratuwaa malatana. 2 Unttuntuppe ichcheshatuu

boozatuwaa; k'ay ichcheshatuu c'inc'c'a. 3 Boozatuu barenttu kuraaziyaa oyk'k'eeddino; shin lambbaa oyk'k'ibeykkino. 4 Shin c'inc'c'atuu barenttu kuraaziyaanne s'aaramusiyaan lambbaa oyk'k'eeddino. 5 Machchatto akkiyaawe yeennaan gam'ina, he wodoratuu barentta gem'ishissina gisi aggeeddino. 6 «Bilahe gideedda wode, <Be'ite, machchatto akkiyaawe gakeedda; Aa mokkanaw kare kesite> yaagiya wolk'k'aama c'abbuu denddeedda. 7 «He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaa giigisseeddino. 8 Boozatuu c'inc'c'atuwaa, <Nu kuraazi to'ana haniyaa diraw, hinttentu lambbaappe nuw immeerikkitee> yaageeddino. 9 «Shin c'inc'c'atuu zaariide untuntta, <Aggite, nuwunne hinttentoo gidenna; hewaa diraa hinttew zal'iyaawantukko biide shammi akkite> yaageeddino. 10 Hewaappe guyye booza wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina, machchatto akkiyaawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu aanana ittippe bullachchaa golliyaa geleeddino; ifitsaykka gorddetti aggeedda. 11 «Guyyeppe k'ay yekko wodoratuu yiide, <Godaw, godaw, nuw dooyarikii> yaageeddino. 12 «Shin machchatto akkiyaawe zaariide, <Taani hinttentoo tumuwaa oday; taani hinttentta erikke> yaageedda. 13 «Simmi taani, Asaa Na'ay, yaana gallassaa woy saatiyaa hinttentu erenna diraw, naagi uttite. 14 «Ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay bare k'oomatuwaa s'eesiide, barew de'iyawaa untunttoo sheed'd'iide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa bessee. 15 Unttuntu huup'yaan huup'yaan untunttu wolk'k'aa keenaa ittoo ichcheshu sha"a biraa, ittoo laa'u sha"a biraa, k'ay ittoo itti sha"a biraa immiide, bare ogiyaa beedda. 16 Ichcheshu sha"a biraa akkeedda k'oomay ellekka biide zal'iide, hara ichcheshu sha"a biraa wod'iseedda. 17 Hewaadankka, k'ay laa'u sha"a biraa akkeedda k'oomay hara laa'u sha"a biraa wod'iseedda. 18 Shin itti sha"a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda. 19 «Daro wodiyaappe guyyiyaan, he k'oomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetteedda. 20 Ichcheshu sha"a biraa akkeedda k'oomay yiide, hara ichcheshu sha"a biraa sheed'd'iide, <Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha"a biraa immaadda; be'a, hara ichcheshu sha"a biraa wod'isaad> yaageedda. 21 Aa goday Aa,

«Hayyanaashsho! Neeni lo"anne ammanettiyaa k'oomaa; neeni guutsaban ammanettaada. Taani neena darobaw kaappo ootsana; haa gelaade ne godaanna nashetta» yaageedda. 22 «K'ay laa"u sha"a biraa akkeeddawekka yiide, «Ta godaw, neeni taw laa"u sha"a biraa immaadda; be'a, taani hara laa"u sha"a biraa wod'isaad» yaageedda. 23 Aa goday Aa, «Hayyanaashsho! Neeni lo"anne ammanettiyaa k'oomaa; neeni guutsaban ammanettaada. Taani neena darobaw kaappo ootsana; haa gelaade ne godaanna nashetta» yaageedda. 24 «Itti sha"a biraa akkeeddawe k'ay yiide, «Ta godaw, neeni zerabeennasaappe k'oyc'iyaa asaa gidiyaawaanne katsaa laalabeennasaappe mas'iyaa mek'etsi baynna asaa gidiyaawaa taani eray. 25 Taani yayaad; yaataade baade ne biraa biitaan moogaad; be'a, ne biray haweku» yaageedda. 26 «Aa goday zaariide, Aa hawaadan yaageedda; «Ha iita azalla k'oomaw, taani zerabeennasaappe k'oyc'iyaa asaa gidiyaawaanne katsaa laalabeennasaappe mas'iyaa asaa gidiyaawaa eraaddii? 27 Yaatina, neeni ta miishshaa wod'isiyaawantu matan wotseeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wod'iyaa akkaanawaashshin atteedda. 28 Hewaa diraw, he miishshaa aappe wotsi akkiide, tammu sha"a biray de'iyawoo immite. 29 Ayaw gooppe, de'iyaa ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynnawoo haray atto, he aw de'iyaa guutsaykka aappe aketanawaa. 30 Go"enna k'oomaa kare d'umaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa d'ak'ana» yaageedda. 31 «Taani, Asaa Na'ay, kiitanchchatuwaa ubbatuwanna bonchchuwaan yiyaa wode, ta bonchcho kawutetsaa oydiyaan uttana. 32 Sa'aan de'iyaa Asay ubbay ta sintsa shiik'anawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyaawaadan, taani he asaa laa"u kessaade shaakkana. 33 K'ay dorssatuwaa taappe ushechcha baggana essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa baggana essana. 34 «Hewaappe guyyiyaan, taani kaatii taappe ushechcha baggana de'iyaa wantta hawaadan yaagana; «Ta Aabbu anjeeeddawantto, haa yiide sa'ay med'ettoodeppe hachche gakkanaw, hinttenttoo giigeedda kawutetsaa laattite. 35 Ayaw gooppe, taani koshattina mizeeddit; saamettina ushsheeddit; imatsaa gidaade biinakka mokkeeddit.

36 Taani kallottina mayzeeddit; harggina be'eeddit; k'ashettina taakko gakkide oochcheeddit» yaagana. 37 «Hewaappe guyyiyaan, s'illatuu zaariide, Aa hawaadan yaagana; «Godaw, neeni koshattina, awude be'iide mizeeddo? Woy neeni saamettina, awude be'iide ushsheeddo? 38 Neeni imatsaa gidaade yiina awude be'iide mokkeeddo? Woy neeni kallottina awude mayzeeddo? 39 K'ay neeni harggina, woy k'ashettina neekko biide awude neena be'eeddo?» yaaganawantta. 40 Taani kaatii zaaraade, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ta ishathuwa ubbaappe haray atto, laafiya ittoo ootseeddawaa gidinttokka, hewaa taw ootseeddit» yaagana. 41 «He wode, taappe haddirssa baggana de'iyaa wantta taani yaagana; «Ha shek'etteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide s'alahiya kaappoonne Aa kiitanchchatoo giigeedda med'inaa tamaan gelite. (aiōnios g166) 42 Ayaw gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. 43 Taani imatsaa gidaade biina, taana mokiibeykkita; kallottina mayzibeykkita; k'ay harggina, k'ashettinakka taana be'ibeykkita» yaagana. 44 «He wode untunttu k'ay hawaadan yaagiide zaaranawantta; «Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatsaa gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy k'ashettina, awude be'iide, neena maaddennaan is's'eeddo?» yaaganawantta. 45 «He wode taani kaatii zaaraade untunttu, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ubbaappe laafiya ittuwaa maaddennaan is's'eeddawe, taana maaddennaan is's'eeddawaa» yaagana. 46 Hewanttu med'inaa muraw baana; shin s'illatuu med'inaa de'oo baana» yaageedda. (aiōnios g166)

26 Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaaliyaawantta, 2 «Laa"u gallasaappe guyyiyaan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassaa gidiyaawaa eriita. He gallassi Taana, Asaa Na'aa, Asay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'kanaw aatsiide immana» yaageedda. 3 He wode k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu K'ayaafaa geetettiyaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyaan shiik'iide, 4 asay erennaan Yesuusa oyk'k'iide, wod'anaw mak'k'eteeddino. 5 Shin untunttu, «Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiya gallassi hewaa ootsokko» yaageeddino. 6 Yesuusi Biitaaniyaa

katamaan oolluwa harggiyaa Simoonaa soyyin ittippe woc'iitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana de'ishshin, 7 itti mishiratta albbass's'iroosa geetettiyyaa aatsi immana. 24 Taani, Asaa Na'ay, S'oossaa shuchchaappe oosetteedda albbass's'iroosa baareeta Mas'aafay hayk'k'ana geeddawaadan hayk'k'ana; kumeedda darii al'o shittuwa akkaade yeeddawunna shin Taana, Asaa Na'aa, aatsi immiyaa uraw k'umaa I miina, he shittuwa Yesuusa huup'iyaa aayyero; he uray yelettennaan atteeddento aw c'ac'c'afaaddu. 8 Shin Yesuusa kaalliyaawanttu lo'a shshin» yaageedda. 25 Aa aatsi immiyaa hewaa be'iide, «Ha shittuwa c'oo bayizzussay Yihuday zaariide, «Tamaariissiyaawoo, neeni giyaawe ayaasee? 9 Ayaw gooppe, ha shittuwa al'o taanee?» yaageedda. Yesuusi zaariide Aa, «Neeni gatiyaan zal'iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw ne huup'iyaa gaadda» yaageedda. 26 Unttuntu danddayettee» yaageeddino. 10 Yesuusi unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwa akkiide, S'oossaa giyaawaa eriide, untunta hawaadan yaageedda; galateedda; he daabbuwa mentsereetsiide, barena «Ha mishiratto ayaw waayissiitee? Iza taw kaalliyaawanttoo immiide, «Heytte; miite; hawe lo'obaa ootsaaddu. 11 Hiyyeesatuu ubbaa wode ta ashuwa» yaageedda. 27 S'uu'aa akkiide, hinttenanna de'iino; shin taani hinttenanna ubbaa S'oossaa galateedda. Unttuntu immiide, «Ubbay wode de'ikke; 12 Iza ha shittuwa ta bolla hawaappe ushite; 28 ayaw gooppe, hawe daro tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa. 13 asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa ta Taani hinttenttoo tumuwa oday; sa'aa ubbaan suutsaa; ta suutsay ooratsa c'aak'uwaa. 29 Shin ha wonggalaa mishiraachchuwa odiyaasan taani hinttenttoo oday; taani ta Aabbu kawutetsaan hak'aninne, Asay izo wozanaa aatsana mala, iza ooratsa woyniyaa eessaa hinttenttunna ushana ootseeddawe odettanawaa» yaageedda. 14 He wode gallassay gakkanaw, laa'entsuwa ha woyniyaa tammanne laa'u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu eessaa ubbakka ushikke» yaageedda. 30 Mazimuriyaa Yihudaa Ask'k'orootu yaagetiyaawe k'eesatuwa yes's'owaappe guyyiyaan, Debre Zayite geetettiyya kaappatuwaakko 15 biide, «Taani hinttenttoo deriyaa beeddino. 31 Yesuusi he wode untunta, Yesuusa oytsooppe, taw aya immanitee?» yaagina «Hachche k'amma hinttenttu ubbay taana aggiide untuntu aw hattamu biraa k'oppiide immeeddino. kichchana; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, « 16 Hewaappe guyyiyaan, Yihuday Yesuusa aatsi «S'oossay dorssaa heemmiyaawaa wod'anawaa; immanaw injetiyya wodiyya wochchee. 17 Baalaa hewaappe guyyiyaan dorssaa wudii laalettanawaa daabbuwa miyaa gallassaa bonchchiyya koyro yaagee. 32 Shin taani hayk'uwaappe denddowaappe gallassi, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, guyyiyaan, hintteppe kasetaade Galiilaa baana» «Paasigaa bonchchiyya gallassi neeni maana yaageedda. 33 P'es'iroosi zaariide, «Unttuntu k'umaa hak'an giigissanee?» yaageeddino. 18 ubbatuu neena aggiide kichchanawantta; taani Hewaappe guyye Yesuusi untunta, «Katamaa neena ubbakka yeggaade kichchikke» yaageedda. 34 Yesuusi P'es'iroosa, «Taani new tumuwa biide, itti bitaniyya, «Tamaariissiyaawe neena, «Taw oday; hachche k'amma kuttuu waassanaappe wodii gakeedda; taani taana kaalliyaawanttunna kase, neeni taana heezzu kaala kaadanaassa» Paasigaa bonchchiyya gallassaa ne soyyin aatsana» yaageedda. 35 P'es'iroosi zaariide, «Taani haray geedda» giite» yaageedda. 19 Aa kaalliyaawanttu atto, neenanna ittippe hayk'k'inttokka, neena ubbakka Yesuusi barenta azazowaadan ootsiide, Paasigaa kaddikke» yaageedda. K'ay Yesuusa kaalliyaawanttu bonchchiyya gallassi maana k'umaa giigisseeddino. ubbatuukka hewaadan geeddino. 36 Yesuusi he 20 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa'u wode barena kaalliyaawanttunna Geetesemaaniyaa Aa kaalliyaawanttunna k'umaa maanaw utteedda. geetettiyaasaa biide untunta, «Taani hini baade 21 Unttuntu miishshin, Yesuusi untunta, «Taani hinttenttoo tumuwa oday; hintteppe itti uray taana aatsiide immanawaa» yaageedda. 22 Unttuntu S'oossaa woossishin, hinttenttu hawaan uttishshite» darii dagammiide, huup'iyaa huup'iyaa, «Godaw, yaageedda. 37 Hewaappe guyye P'es'iroosanne Zabdaayoosa naanaa laa'uwaa barenanna afiide, daro kayyuwaanne ugaa doommeedda. 38 23 Yesuusi zaariide, «Bare kushiyya taananna K'ay untunta, «Taani hayk'k'ana gakkanawukka

kayyottay; hawaan beegottiide, taananna naagite» Aa woossanaw danddayiyaawaa erikii? 54 Yaatina, yaageedda. 39 Laafaa sintsakko shiik'iide, sa'aan guufanniide, «Ta Aabboo, danddayettiyaawaa gidoope, ha s'uu'aa taappe digga; shin neeni koyyiyaawaadan hanoppe attin, taani koyyiyaawaadan hanoppo» yaagiide S'oossaa woosseedda. 40 Yesuusi barena kaalliyaawantukko simmiide yeedda; gem"ishowannta demmiide P'es'iroosa, «Hinttenttu itti saatenttonnekka gem"ishennaan taananna naaganaw danddayibeykkitee? 41 Paac'iyaa hinttenttu gelenna mala, minnitenne S'oossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin asatetsaa eeshshay daaburanchchaa» yaageedda. 42 Yesuusi k'ay laa'entsuwaa biide, «Ta Aabboo, taani ha wolk'k'aama metuwaa akkenaan de'ishshin s'uu'aa dentsanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano» yaagiide S'oossaa woosseedda. 43 K'aykka simmi yiide, Aa kaalliyaawanttu ayfiyaa gem"ishuu gooji wotseedda diraw, gem"ishowannta demmeedda. 44 K'aykka untuntta yeggi biide, hezentsuwaa kase k'aalaa zaariide, S'oossaa woosseedda. 45 Hewaappe guyyiyaan, barena kaalliyaawanttoo yiide, «Ha"i gakkanawukka gem"ishiiteenne shemppiitee? Be'ite, Taana, Asaa Na'aa, nagaranchcha asatoo aatsiide immiyaa wodii gakteedda. 46 Denddina boytte; be'ite, taana aatsi immiyaawe haweku gakteedda» yaageedda. 47 Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa"u Aa kaalliyaawantuppe ittuu, Yihuday, gakkii wod'd'eedda; k'ay k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu kiittina, mashshaanne s'am"aa oyk'k'eedda c'ora Asay aanana ittippe yeedda. 48 Yesuusa aatsi immiyaawe he c'ora asaa, «Taani yeriyaawe Aa; Aa oyk'k'ite» yaagiide mallaa odi wotseedda. 49 Ellekka Yesuusakko shiik'iide, «Tamaariissiyaawoo, saro de'ay» yaagiide Aa yeri akkeedda. 50 Yesuusi Yihudaa, «Ta laggew, neeni ootsanabaa ootsa agga» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, he c'ora Asay shiik'iide, Yesuusa loytsi oyk'k'eedda. 51 Yesuusanna de'iyaawantuppe ittuu bare mashshaa kessiide k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'ooma haytsaa k'ans's'i oleedda. 52 Yesuusi he wode Aa hawaadan yaageedda; «Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotsa; ayaw gooppe, mashshaa dentsiyaa ubbay mashshaan hayk'k'ana. 53 Ta Aabbu daro sha"a kiitanchchatuwaa itti kutsaan yeddiide, taana maaddana mala, taani Aa woossanaw danddayiyaawaa erikii? 54 Yaatina, S'oossaa k'aalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polettanaw danddayii?» yaageedda. 55 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hawaan shiik'eedda c'ora asaa hawaadan yaageedda; «Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyk'k'iyawaadan oyk'k'anaw mashshaanne s'am"aa oyk'k'iide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyaan tamaariissaadde, gallassan gallassan hinttentunna ootsiyaa wode taana oyk'k'ibeykkita; 56 shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu S'oossaa k'aalaan s'aafeeddawe polettanaassa» yaageedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he wode ubbatuu Aa yeggi beeddino. 57 Yesuusa oyk'k'eeddawatuu k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa K'ayaafaakko, higgiiyaa tamaariissiyaawantunne c'imatuu shiik'eeddasaa aakkiide beeddino. 58 Shin P'es'iroosi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwaan Aa kaalleedda; yewuwaa wurssetsaa be'anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawantunna utti aggeedda. 59 K'eesatuwaa kaappatuunne shiik'eedda Asay ubbay Yesuusa wod'anaw Aa bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino. 60 Shin haray atto c'ora Asay yiide, Aa bolla wordduwaan markkattinakka aappe ayinne demmibeykkino. Guyyeppe laa"atuui yiide, 61 «Ha bitanii, «Taani S'oossaa Geeshsha Golliyaa kolaade, heezzu gallassaan zaaraade kees's'anaw danddayay» geedda» yaageeddino. 62 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu denddi ek'k'iide Yesuusa, «Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?» yaageedda. 63 Shin Yesuusi c'o"u geedda; k'aykka k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Aa, «Taani neena de'uwaa S'oossaa suntsaan c'allay; neeni S'oossaa Na'aa Kiristoosa gidoope nuw oda» yaageedda. 64 Yesuusi zaariide, «Neeni ne hup'ewukka gaadda; shin taani hinttenttoo oday; hawaappe sintsaan, hinttenttu taana, Asaa Na'aa, wolk'k'aama S'oossaaappe ushechcha baggana utteeddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be'ana» yaageedda. 65 Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peed'i oliide, «Hawe boreedda; nuuna hawaappe sintsan ayaw hara markkaa koshshii? I ha"i boriyaawaa hinttenttu siseeddita. 66 Hinttenttu hayk'k'ana. 53 Ta Aabbu daro sha"a kiitanchchatuwaa itti kutsaan yeddiide, taana maaddana mala, taani bessee» yaagiide zaareeddino. 67 Hewaappe

guyiyaan, untunttu Aa deemuwaan c'uchchiide, Aa dechcheeddino; haranttu k'ay Aa bak'k'iide, 68 «Kiristoosaa! Neeni neena nabe gaasashshin, neena shoc'eddawe oonento ane nuw oda!» yaageeddino. 69 P'es'iroosi golliyaappe karenna dirssaa gidдон utti de'ishshin, itti k'oomata aakko yaade, «Neenikka Galilaa Yesuusanna ittippe de'aa» yaagaaddu. 70 Shin I untunttu ubbaa sintsaan he k'oomato, «Neeni giyaawe ayentto taani erikke» yaagiide kaadeedda. 71 K'ay biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara k'oomata Aa be'aade, hewaan de'iyaa asatoo, «Ha bitanii Naazireetiyyaa Yesuusanna de'ee» yaagaaddu. 72 P'es'iroosi laa'entsuwaa c'aak'k'iide, «Taani hewaa bitaniyaa erikke» yaageedda. 73 Laafaa gam'ishin, hewaan ek'keedda Asay P'es'iroosakko yiide, «Neenikka tuma untuntunna ittippe de'aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyya haasayaykka neena erissee» yaageeddino. 74 Hewaappe guyyiyaan P'es'iroosi, «Taani hewaa bitaniyaa erikke!» yaagiide, barena shek'aanne c'aak'uwaa doommeedda. He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda. 75 P'es'iroosi barena Yesuusi, «Neeni kuttuu waassanaappe kase heezzu kaala taana kaadanaassa» geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

27 Wontta guuraan k'eesatuwaa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa c'imatuu Yesuusa wod'anaw mak'k'eteeddino; 2 untunttu Yesuusa k'achchi afiide, gadiyaa ayissiyyaa P'ilaas'oosaw aatsi immeeddino. 3 Yesuusa he wode oytseedda Yihuday P'ilaas'oosi Yesuusa bolla pirddeeddawaa be'iide, «Aayyeero! Oytseennaan aggaarikkiita!» yaagiide, he man'iyaan hattamu biraa k'eesatuwaa kaappatoonne gadiyaa c'imatoo guyye zaariide, 4 «Taani geeshsha asaa oytsaade nagaraa ootsaad» yaageedda. Shin untunttu Aa, «Hewe nuw ayaa metee? Hewe ne shene» yaageeddino. 5 Yihuday biraa Geeshsha Golliyaan oli aggeedda; untunttu matappe biide, suletti hayk'keedda. 6 K'eesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, «Ha biray suutsaa miishshaa gidishin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gatsiyaawe woga gidenna» yaageeddino. 7 Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatsaa asaw moogo gadiyaa ootsanaw urk'k'aappe miishshaa med'd'iyaaawanttu gadiyaa shammeeddino. 8 Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suutsaa gadiyaa geetettiide s'eesettee. 9 Nabiyya Ermaasi, «Untunttu

aw immanaw k'oppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, 10 Goday taana azazowaadan, urk'k'aappe miishshaa med'd'iyaaawanttu gadiyaa shammanaw immeeddino» geetettowe he wode poletteedda geedda. 11 Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintsa shiik'ina, gadiyaa ayissiyaawe Aa, «Neeni Ayihudatuwaa kaatee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi Aa, «Neenikka gade'aa» yaageedda. 12 K'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu Aa mootina, untunttoo ayinne zaaruwaa immibeenna. 13 He wode, P'ilaas'oosi Yesuusa, «Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikki?» yaageedda. 14 Yesuusi haray atto, itti k'aalaakka zaarennaan is's'ina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda. 15 Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiyya gallasaan, Asay koyyiyaa itti uraa k'ashuwaappe billiyaa wogay de'ee. 16 He wode itti Barbbaana geetettiyya Yesuusi daro eretteedda itta bitanii k'asho gollen de'ee. 17 Hewaa diraw, c'ora Asay ittisaa shiik'eeddasaan P'ilaas'oosi, «Taani hinttenttoo Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristoosa geetettiyya Yesuusa billoo?» yaagiide asaa oochcheedda. 18 Ayaw gooppe, untunttu k'anaatiide Yesuusa ootseeddawaa I eree. 19 P'ilaas'oosi pirddaa gollen utti de'ishshin, Aa machchata aw, «He s'illo bitaniyaa ayinne ootsoppa; ayaw gooppe, taani hachche k'amma akumuwaan aabaan daro metootaad» yaagaade kiittaaddu. 20 Shin k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu P'ilaas'oosi Barbbaana billiide, Yesuusa wod'anaadan, shiik'eedda Asay Aa woosana mala, asaa c'immeeddino. 21 P'ilaas'oosi zaariide untuntta, «Taani untunttu laa'atuwaappe hinttew oona billanaadan koyyiitee?» yaagina untunttu, «Barbbaana billanaadan koyyeetto» yaageeddino. 22 P'ilaas'oosi, «Yaatina, Kiristoosa geetettiyya Yesuusa wootoo?» yaagiide untuntta oochchina ubbay, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etto» yaageeddino. 23 P'ilaas'oosi asaa, «Ayaw? Ay iitabaa ootseedee?» yaageedda. Shin Asay kasewaappekka barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide I kak'etto» yaageeddino. 24 Walassay denddanawaappe attin, ayinne hanennawaa P'ilaas'oosi be'iide, haatsaa akkiide, «Ha bitanii hayk'k'iyawaan taani gelikke; hewaa hinttenttu erite» yaagiide shiik'eedda asaa sintsaan bare kushiyya

meec'etteedda. 25 Shiik'eedda Asay ubbay zaariide, hawaadan yaageeddino; 42 «Harantta ashsheeda; «Aa suutsaa gomii nuunanne nu naanaa gakko» shin barena ashshanaw danddayenna. I Israa'eeliyaa yaageedda. 26 Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosi kaatiyaa; ane mask'k'aliyaa bollappe ha'i wod'd'o; Barbbaana untunttoo billeedda; lissuwaan Yesuusa nuunikka k'ay aan ammanana. 43 S'oossaan I ammanettee; S'oossay Aa ashshanaw koyyoope ane ashsho; ayaw gooppe, I barena, «Taani S'oossaa Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosa wotaadaratuu Na'aa» gee» yaageeddino. 44 K'ay haray atto, Yesuusa gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaa afina, aanana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide wotaadaratuu ubbay Aa miyyiyaan yuuyyi aad'd'iide kak'etteedda kayisatuukka hewaadan giide, Aa ek'keeddino. 28 Aa mayuwaa k'aari akkiide, zo'o bolla k'ilic'eeddino. 45 Usuppun saatiyaappe mayuwaa Aa mayzeeddino. 29 K'ay aguntsaa doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay kalachchaa giigissiide, Aa huup'yaan wotseeddino; ubbay d'umeedda. 46 Udduppu saate gidiyaa Aa ushechcha kushiyan mak'k'aa s'am"aa oytsiide, heeraan Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Aa sintsan gulbbatiide, «Ayihudatuwaa kaatew, saro de'ay!» yaagiide, Aa bolla k'ilic'eeddino. 47 Hewaan Aa huup'iyaa shoc'eeddino. 30 Aa bolla c'uchcheeddino; he mak'k'aa s'am"aa akkiide, taana ayaw c'o'u gaad?» guussaa. 47 Hewaan Aa huup'iyaa shoc'eeddino. 31 Untunttu Aa bolla k'ilic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaa aappe ek'keedda asaappe ittuu hewaa sisiide, «Ha bitanii k'ilic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaa aappe Eelaasa s'eese» yaageedda. 48 He man'iyaan k'aari akkiide, Aa mayuwaa Aa mayzeeddino; untuntuppe ittuu wos'siide, ispponjiyaa akkiide, k'ay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide Aa c'aala woyniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa kak'kanaw afeeddino. 32 Untunttu kare kesiide, itti mak'k'aa s'am"aa s'eeraan wotsiide, ushshanaw Simoona geetettiyaa K'reena gade asaa demmiide, Aa doonaakko shiishsheedda. 49 Shin yekkonttu, Yesuusa mask'k'aliyaa wolk'k'aan toosseeddino. «Ane de'ashsha, Eelaas Aa ashshanaw yaanawentto be'ana» yaageeddino. 50 Yesuusi laa'entsuwaa bare k'aalaa d'ok'k'u ootsi waassiide, hayk'k'i aggeedda. 51 33 Golggootaa geetettiyaasaa gakeeddino. Akeekite; Geeshsha Golliyaan kak'etteedda gaaridduu «Golggootaa» yaagettiyaawe «Huup'iyasaa» k'ommoppe duge gakkanaw, laa"u kesiide, pooshetti giyaawaa. 34 Hewaan untunttu c'ammeedda wod'd'eedda; sa'ay k'aas's'eedda. K'ay zaallaykka woyniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; p'alk'k'etteedda; 52 c'ora duufuu dooyetteedda. I hewaa gans's'i s'eelliide, ushennaan is's'eedda. S'oossaa asaappe c'oratuu hayk'k'eeddawanntu, 35 Untunttu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan hayk'uwaappe dendeeddino. d'ishiide Aa kak'k'owaappe guyyiyaan, Aa mayuwaa duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayk'uwaappe shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino. 36 Untunttu denddowaappe guyyiyaan, geeshsha katamaa Hewaappe guyyiyaan, Aa naaganaw hewaan utti beeddino; hewaan untuntta c'ora Asay be'eedda. aggeeddino. 37 K'ay, «Hawe Ayihudatuu Kaatiyaa 54 S'eetuwa kaappuunne aanana Yesuusa Yesuusa» yaagiide mootuu s'aafettowaa Aa huup'e naagiyaa wotaadaratuu sa'ay k'aas's'iyawaanne baggana wotseeddino. 38 Yesuusanna he wode laa"u ittuwaa aappe haddirssa baggana, mask'k'aliyaa bolla hewaan haneeddawaa ubbaa be'eedda wode daro misimaariyan d'ishiide kak'keeddino. 39 Ogiyaanna yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, «Tumu hawe aad'd'iyaa Asay Yesuusa kad'iide, barenttu huup'iyaa S'oossaa Na'aa» yaageeddino. 55 Hewaan c'ora k'aatsiide boreeddino. 40 «Geeshsha Golliyaa mac'c'awanttu, Galilaappe doommiide, Yesuusa kolaade heezzu gallassaa gidдон kees's'iyawoo, maaddiidde kaalliyaawanttu, haakuwaan ek'k'iide ne huup'iyaa ashsha; neeni S'oossaa Na'aa s'eelliino. 56 Untunttu gidдон Magdala geetettiyaa gidooppe, ane mask'k'aliyaa bollappe wod'd'a» katamaappe yeedda Mayraama, Yaak'oobanne Yooseefo daaya Mayraamane Zabddiyoosa naanaa daaya de'iino. 57 Sa'ay omarssiyaa wode, Yooseefo kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawantunanne geetettiyaa itti dure bitanii, Armmaatiyaasa katamaa c'imatuwaanna ittippe Yesuusa bolla k'ilic'iide,

bitanii yeedda; I bare huup'ewukka Yesuusa kaalliyaawaa. **58** Yooseefo P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; P'ilaas'oosi Yooseefoo imettana mala azazeedda. **59** Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwa mayuwaan **60** s'aas'iide barew moogettanaw shuchchaa wooc'eedda ooratsa gonggoluwaa gidдон Aa anhaa wotseedda; k'ay he gonggoluwaa doonaan wogga shuchchaa gondorssi wotsiide, bashi beedda. **61** Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yekko Mayraama hewaan gonggoluwaaakko simmiide utteeddino. **62** Sambbataw giigettiyyaa gallassaappe wonttetsa gallassi, k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu P'ilaas'oosanna gakettiide, hawaadan yaageeddino; **63** «Godaw, he wordduu pas'a de'iyaa wode, «Taani heezzu gallassaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana» yaagowaa nuuni hassayeeddo. **64** Hewaa diraw, Aa moogeedda gonggoluwaa heezzu gallassaa gakkanaw, loytsi naagana mala azazaarikii; hewe d'ayooppe Aa kaalliyaawanttu biide, Aa anhaa wuu'iide asaw, «Hayk'uwaappe dendeedda» yaaganawantta; laa'entsiyaa balay kase balaappe ubbaa yaa itana» yaageeddino. **65** P'ilaas'oosi untuntta, «Hinttentoo naagiyaawanttu de'iino; biide hinttentoo danddayettiyyaa keenaa naagishshite» yaageedda. **66** Hewaappe guyye untunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa attamiide, k'ay naagiyaawaa yaan wotsiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa naagisseeddino.

28 Sambbatay aad'd'ina Wogaa gallassi wontta bakkaaliyan, Magdala geetettiyyaa katamaappe yeedda Mayraamanne yekko Mayraama Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa be'anaw beeddino. **2** Godaa kiitanchchay saluwaappe wod'd'eedda diraw, sa'ay daro k'aas's'eedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gondorssi oliide, Aa bolla kesi utteedda. **3** Aa malay walk'k'antsaa malatee; Aa mayuukka shachchaadan bootsaa. **4** Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayk'k'eedda asaadan haneeddino. **5** Kiitanchchay mac'c'awantta hawaadan yaageedda; «Yayyoppite; ayaw gooppe, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'eedda Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa taani eray. **6** I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadankka hayk'uwaappe dendi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be'ite. **7** Hinttenttu ha"i ellekka biide,

Yesuusa kaalliyaawanttoo, «Yesuusi hayk'uwaappe dendi diggeedda. K'ay I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttenttu Aa yaan be'ana» yaagiide odite. Be'ite, taani hinttenttoo odaaddi» yaageedda. **8** Untunttu yayyiiddinne k'ay daro nashettiide, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaawanttoo odanaw wos's'eeddino. **9** He man"iyaan Yesuusi untuntunna gakettiide untuntta, «Saro de'itee» yaagi aggeedda; untunttu aakko shiik'i Aa gediyaay oyk'k'iide, aw goyinneeddino. **10** Yesuusi he wode untuntta, «Yayyoppite; ta ishatuu Galiilaa baana mala, biide untunttoo odite; untunttu taana yaan be'anawantta» yaageedda. **11** He mac'c'awanttu biyaa wode, gonggoluwaa naagiyaay wotaadaratuwaappe amareedawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa k'eesatuwaa kaappatoo odeeddino. **12** K'eesatuwaa kaappatuu c'imatuwaanna ittippe shiik'i zorettiide, wotaadaratoo daro miishshaa immiide, **13** ««Nuuni gem"ishuwaan de'ishshin Aa kaalliyaawanttu k'amma yiide, Aa anhaa wuu'eeddino» yaagite. **14** Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisooppe, nuuni aw odi ammantsana; k'ay hinttentta ayinne hirgissennaadan ootsana» yaageeddino. **15** Wotaadaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan ootseeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiide de'ee. **16** Shin tammanne itti Aa kaalliyaawanttu Yesuusi barentta biite geedda Galiilaa gadiyaa biide Aa be'eedda wode, aw goyinneeddino; shin untuntuppe ittuu ittuu sid'eeddino. **18** Yesuusi untunttukko shiik'iide, untuntta hawaadan yaageedda; «Maatay ubbay saluwaaninne sa'aan taw imetteedda. **19** Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyaawantta ootsite; Aawuwaa suntsaan, Na'aa suntsaaninne Geeshsha Ayaanaa suntsaan untuntta s'ammak'ite. **20** Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untunttu naagana mala, untuntta tamarissite; taani wodiyaay wurssetsay gakkanawukka ubbaa wode hinttentunna de'iyawaa akeekite» yaageedda. (aīñ g165)

Mark'k'oossa

1 S'oossaa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa doometsaa. **2** Nabiyya Isiyaasi s'aafeedda Mas'aafan S'oossay, «Be'a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sintsaw yeddana. I new ogiyaa kessanawaa. **3** Itti bitanii biittaa bazzuwaan bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Godaa ogiyaa giigissite. I hamettana loossuwaakka, aw suurissite» geeddawaadan» haneedda. **4** S'ammak'iyaa Yohaannisi asaa s'ammak'iiddinne, «S'oossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttentu nagaraappe simmiide s'ammak'ettite» yaagi k'aalaa odiidde biittaa bazzuwaan kesi wod'd'eedda. **5** Yihudaa gadiyaan de'iyaa Asay ubbayne Yerusaalame katamaa Asay ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paas'ina, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa Shaafaan s'ammak'eedda. **6** Yohaannisi gaaluwaa isikiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare s'eessan dafuwaa danc'c'eedda; k'ay booliyaanne wora eessaa meedda. **7** Yohaannisi k'aalaa odiidde, «Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, Aa c'aammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. **8** Taani hinttentta haatsaan s'ammak'ay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaan s'ammak'anawaa» yaageedda. **9** Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de'iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaan Aa s'ammak'eedda. **10** Yesuusi haatsaappe kesosaanna saluu dooyettishiinne Geeshsha Ayyaanay bare bolla harap'piyaadan wod'd'ishin be'eedda. **11** K'ay saluwaappe, «Taani siik'iyaa ta Na'ay neena; taana nebay nashechchee» yaagiyaa k'aalay sisetteedda. **12** Ellekka Geeshsha Ayyaanay Asay bayinna mela sa'aa Aa yeddeedda. **13** Yesuusi Asay bayinna saan barena Sees'aanay paac'c'ishshin, oytamu gallassaa gatseedda; du'aannakka de'eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootseeddino. **14** Yohaannisi k'ashettowaappe guyyiyaan, Yesuusi S'oossaa kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa gadiyaa biide, **15** «Wodii gakkeedda; S'oossaa kawutetsaykka matatteedda. Hinttentu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite» yaageedda. **16** Yesuusi Galiilaa Abbaa lank'kiyaanna aad'd'iidde, moliyaa oyk'kiyaawantta, Simoonanne Aa ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta

be'eedda. **17** Yaatiide untuntta, «Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyk'kiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. **19** Yesuusi guutsaa sintsawukko biide, Zabddiyoosa naanaa laa'u ishatuwaa, Yaak'oobanne Yohaannisa wonggiriyaan gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be'eedda. **20** I be'osankka untuntta s'eesina, barenttu aawuwaa, Zabddiyoosa, Aa oosanchchatuwanna wonggiriyaan gidдон aggiide, Yesuusa kaallide beeddino. **21** Untunttu K'ifirinaahooma geetettiyaan katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambbata gallassay gakko wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamarissuwaa doommi aggeedda. **22** Barew maatay de'iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe attin, higgiiya tamarissiyaawanttutan tamarissenna diraw, Asay Aa timirttiyaan maalaletteedda. **23** He wode iita ayyaanay de'iyaa itti bitanii Ayihuda woosa golle gelosaannakka bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, **24** «Naazireetiyaan Yesuusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna d'ayissanaw yaad? Neeni oonentto eray; neeni S'oossaappe kiitetteedda geeshsha gidikkii!» yaageedda. **25** Yesuusi he iita ayaanaa, «Hayzza; bitaniyaappe kesa» yaagiide azazeedda. **26** Iita ayyaanay bitaniyaan bu'ereetsi, darii waasisside, aappe kesi aggeedda. **27** Asay ubbay maalalettiide, «Hawe ayee? Ha bitanii bare maattaani haray atto, iita ayyaanatuwaakka azazeedda; untunttukka k'ay aw azazetiino; hawe aybe ooratsa timirttee?» yaagiide, bare gidдон ittuu ittuwaa oochcheedda. **28** Galiilaa gadiyaan de'iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariyaa siiseeddino. **29** Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yaak'oobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda. **30** Simoonaa bollotatta k'os'uwaa harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino. **31** I izikko shiik'iide, izi kushiyaan oyk'kiide, izo dentsi esseedda; k'os'uu izo aggina, iza untunttoo ootsaaddu. **32** Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyk'k'eedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyaan, Asay aakko aheeddino. **33** Katamaan de'iyaa Asay ubbay he kariyaa shiik'eedda. **34** Yesuusi dumma dumma harggiyaan oyk'etteedda c'ora asaa patsiide, c'ora s'alahatuwaakka kesseedda. I Kiristtoosa

gidiyaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, untunttu haasayissennaan diggeedda. 35 Yesuusi guura wonttumaatsaan denddiide, soyippe kesiide, Asay baynnasaa biide yaan S'oossaa woosseedda. 36 Simooninne aanana de'yaawanttu Aa koyyiide beeddino. 37 Untunttu Aa demmiide, «Asay ubbay neena koyyee» yaageeddino. 38 Hewaappe guyye Yesuusi k'ay untunttu, «Hewaa heeraan de'iyaa hara katamatuwaa boytte; taani hewaan k'aalaa odanaw bessee; ayaw gooppe, taani yeeddawe hewaassa» yaageedda. 39 Ayihuda woosa golletuwaan k'aalaa odiiddinne iita ayyaanatuwaa kesiide, Galiilaa gadiyaa ubbaa yuuyyeedda. 40 Oolluu oyk'k'eedda itti bitanii Yesuusakko yiide, Aa sintsan gulbbatiide, «Neeni koyyoope, taana geeshsha patsanaw danddayaa» yaagiide woosseedda. 41 Yesuusi aw k'areteedda; bare kushiya yeddi, Aa bochchiide, «Taani koyyay; geeyya; pas'a!» yaageedda. 42 Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitanii geeyyi pas'i aggeedda. 43 Yesuusi darii hank'k'ettiide, ellekka Aa kessi yeddeedda. 44 I bitaniyaa, «Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa k'eesaa bessa; k'ay neeni ha"i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwa yarshsha» yaageedda. 45 Shin bitanii biide, yewuwa ubba saan asaa ubbaw oduwaanne laaletsaa doomeedda; hewaa diraw, Yesuusi k'onc'c'iyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin Asay baynnasaa gas'aan de'eedda; k'ay Asay ubba saappe aakko yeeddino.

2 Amareeda gallasaappe guyyiyaan, «Yesuusi K'ifirinaahooma guyye simmiide, soyin de'ee» giyaa haasayay sisetteedda. 2 Gollii akkenaan is's'ina, haray atto, kariikka un"ana gakkanaw c'ora Asay shiik'eedda; hewanttoo Yesuusi k'aalaa odee. 3 Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. 4 Asay c'oreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayettennan is's'ina, Yesuusi de'iyaa baggana golliyaa k'aariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeeddasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotseeddino. 5 Yesuusi untunttu ammanuwa be'iide, he bollay sileedda bitaniyaa, «Ta na'aw, ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. 6 Higgiiyaa tamarissiyaawantuppe hewaan utteedda ittuu ittuu barenttu wozanaan, 7 «Laa ha bitanii hawaa mala

itabaa S'oossaa bolla ayaw haasayii? S'oossaa s'alalaappe attin, haray oonee nagaraa atto gaanaw danddayiawe?» yaagiide k'oppeeddino. 8 Untunttu barenttu wozanaan hewaadan k'oppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanan eriide, untunttu «Hinttenttu hintte wozanaan ayaw hewaadan k'oppiitee? 9 Bollay sileedda bitaniyaa, «Ne nagaray atto geetetteedda» giyaawe mateeyee? Woy, «Dendda ek'kaade ne shanchchamaa tookkaade hametta» giyaawe matee? 10 Shin taani, Asaa Na'aw, sa'aa bollann nagaraa atto gaanaw maatay de'yaawaa taani hinttentta erissana» yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, 11 «Neena gay; dendda ek'k'a; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba» yaageedda. 12 Bitanii ellekka denddi ek'k'iide, bare shanchchamaa tookkiide, Asay ubbay s'eellishshin biina Asay ubbay maalalettiide, «Nuuni hawaa malabaa ubbakka be'i erokko» yaagiide S'oossaa galateeddino. 13 Yesuusi gujiikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; Asay ubbay aakko yeeddawantta tamarissseedda. 14 Hewaanna aad'd'iide, Ilppiyoosa na'aa Leewiyaa, giyaawe k'aras'aa k'ans's'iyaa saan utteeddawaa demmiide, «Taana kaala» yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi ek'k'iide, Aa kaalleedda. 15 Yesuusi k'umaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, k'aras'aa akkiyaa c'ora asayenne nagaranchchatuu aanananne Aa kaalliyaawantunna ittippe utteeddino. Aa kaalliyaawanttu gidon hewanttu mala asatuu dareeddino. 16 Higgiiyaa tamarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne k'aras'aa akkiyaawantunna k'umaa miishshin be'iide, «I ayaw nagaranchchatuwaannanne k'aras'aa akkiyaawantunna k'umaa mii?» yaagiide, Aa kaalliyaawantta oochcheeddino. 17 Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, «Hargganchchatuwaappe attin, pas'a asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwa s'eesanaw yeeddawaappe attin, s'illatuwa s'eesanaw yabeykke» yaagiide untunttoo zaareedda. 18 S'ammak'k'iyaa Yohaannisa kaalliyaawantunne Parisaawatuu s'oomiino; amareeda asatuu Yesuusakko yiide, «Yohaannisa kaalliyaawantunne Parisaawatuwa kaalliyaawanttu s'oomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayaw s'oomikkinoo?» yaageeddino. 19 Yesuusi untunttu «Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyaawe barenttuna de'ishshin, s'oomanaw danddayiino?»

Machchatto akkiyaawe untuntunna de'ishshin, s'oomanaw danddaykkino. 20 Shin machchatto akkiyaawaa untuntu matappe afana wodii yaanawaa; untuntu he wode s'oomanawantta. 21 «Ec'a mayuwa bolla ooratsa d'efiyaa wotsi sikkiyaa Asay baawa; ec'aa wotsi sikkooppe, ooratsa d'efii ec'a mayuwa peed'ereetsee; peed'etsaykka koyrowaappe darana. 22 K'ay ho"o woyniyaa eessaa ec'a ogoruwaan naa"iyaa Asay baawa; shin naa"ooppe, he woyniyaa eessay ogoruwa daakkee; barewukka woofettee; ogoruukka bayee; shin ho"o woyniyaa eessaa ooratsa ogoruwaan naa'ettee» yaageedda. 23 Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha banggaa gidonna aad'd'ishshin, Aa kaaliyaawantunna aanana biidde, banggaa tishaappe duusaa doommeeddino. 24 Parisaawatu Yesuusa, «Be'a; neena kaaliyaawantu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayaw ootsiinoo?» yaageeddino. 25 Yesuusi untuntta, «Daawite koshattiide, miyaabaa koyyeedda wode, barenanna de'yaawantunna ootseeddawaa ubbakka nabbabi beykatee? 26 Abiyaataari k'eesatoo ubbatoo kaappo gideedda wode, Daawite S'oossaa golliyya geliide, k'eesatuwaa s'alalay maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sintsan wotseedda k'umaa miide, barenanna de'yaawanttookka immeedda» yaageedda. 27 K'aykka Yesuusi untuntta, «Sambbatay asaw med'etteeddawaappe attin, Asay Sambbataw med'etibeenna. 28 Hewaa diraw, taani, Asaa Na'ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa» yaageedda.

3 Yesuusi Ayihuda woosa golliyya shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitanii de'ee. 2 Itti itti Asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyya Sambbataan I patsooppe be'anaw naagee. 3 Yesuusi he kushii sileedda bitaniyya, «Dendda ek'kaade sintsaw haaya» yaageedda. 4 Hewaappe guyyiyaan asaa, «Sambbataan lo"obaa ootsiyaawe wogeeyye iitabaa ootsiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyye wod'iyaawe wogee?» yaagiide oochcheedda. Shin Asay c'o"u geedda. 5 Yesuusi hank'k'ettiide, untuntta yuushshi aatsi s'eelliide, untuntu odina sisennawannta gidiyaa diraw, untunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyya, «Ne kushiyaa piddi ootsa» yaageedda; bitanii piddi ootsina, Aa kushii

pas'i aggeedda. 6 Parisaawatu Ayihuda woosa golliyaappe kare kesiide, Yesuusa wooti wod'anentto Heroodisanna de'yaawantunna mak'k'eteeddino. 7 Yesuusi barena kaaliyaawantunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe c'ora Asay Aa kaalleedda. 8 K'aykka c'ora Asay Yihudaappe, Yersaalameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggappe, S'iiroosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootseeddawaa sisiide, aakko yeedda. 9 Yesuusi c'ora Asay barena sugi un'etsenna mala, barena kaaliyaawantta wonggiriyya barew gam"etsana mala azazeedda. 10 Daro asaa I patseedda diraw, harggiyaa Asay ubbay Aa bochchanaw sugerettee. 11 lita ayyaanay de'iyaa asatuukka Aa be'eedda wode ubbaan Aa sintsan guufanniide, barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Neeni S'oossaa Na'aa gidikkii!» yaageeddino. 12 Yesuusi he iita ayyaanatu barebaa asaw odiide, barena k'onc'c'iyaa kessenna mala, untuntta minisiide azazeedda. 13 Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko s'eeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. 14 Untuntu barenanna de'ana malanne k'aalaa odanaw untuntta kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw untunttoo maatay de'ana mala, tammanne laa"u asatuwaa dooreedda. 16 I dooreedda tammanne laa"atu hawannta: P'es'iroosa yaagiide suntseedda Simoonaa, 17 Bo'aanerggeessa yaagiide suntseedda Zabddiyoosa naanaa Yaak'oobanne Yaak'ooba ishaa Yohaannisa. «Bo'aanerggeessa» giyaawe «Wolk'k'aama asatuwaa» giyaawaa. 18 Iddiraasanne Pilip'p'oosa, Bartalamoosanne Maatoossa, Toomaasanne Ippiiyoosa na'aa Yaak'ooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiyaa Simoonaa, 19 Yesuusa aatsi immeedda Yihudaa Ask'k'oroota. 20 Yesuusi soy beedda; laa'entsuwaakka k'ay c'ora Asay shiik'ina, inne Aa kaaliyaawantunna haray atto, k'umaa maanawukka danddaybeykkino; 21 asay Aa, «Gooyee» giyaa diraw, Aa dabbattuu hewaa sisiide, Aa akkanaw beeddino. 22 Higgiyaa tamarissiyaa itti itti asatuu Yersaalameppe yiide, «Yesuusa bolla Bi'eel-Zebuuli de'ee» yaageeddino; k'ay, «S'alahuwaa kaappuu barew wolk'k'aa immina, iita ayyaanatuwaa kessee» yaagiide haasayeeddino. 23 Yesuusi asaa barekko s'eesiide, leemisuwaa odiidde, «Sees'aanay Sees'aanaa wooti kessanaw danddayi?

24 Itti kawutetsay bare gidдон shaakettoope, he kawutetsay ek'k'anaw danddayenna; 25 K'ay itti golle asaykka bare gidдон shaakettoope, he golle asaykka ek'k'anaw danddayenna. 26 Sees'aanay barenanna walak'ettiide shaakettoope, bayanaappe attin, de'ana danddayenna. 27 «Shin wolk'k'aama asaa golle geliide kasetiide Aa k'achchennaan de'iide, Aa miishshaa bonk'k'anaw danddayiiaa Asay baawa; k'achcheeddawaappe guyyiyaan, Aa golliiiaa bonk'k'anaw danddayee. 28 «Taani hinttentoo tumuwaa gay; S'oossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne untunttu boriyaa boriyaa ubbaa atto gaana; 29 shin Geeshsha Ayaanaa bolla iita boriyaa haasayiiaa oossinne med'inaw nagaraa gidanaappe attin, S'oossay ubbakka atto geena» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, «Yesuusa bolla iita ayyaanay de'ee» yaageedda diraassa. 31 Yesuusa daayanne Aa ishataa yiide, karen ek'k'i aakko asaa kiitiide, Aa s'eesisseeddino. 32 C'ora Asay Aa matan utteeddino; he kiitetteeddawe Aa, «Be'a; ne daayanne ne ishataa karen ek'k'iide, neenanna gakettanaw koyyiino» yaageedda. 33 Yesuusi zaariide, «Ta daaya oonee? K'ay ta ishataa oonee?» yaageedda. 34 Bare matan utteedda asaa yuushshi aatsi s'eelliide, «Be'ite; ta daayanne ta ishataa hawanttushi. 35 S'oossay koyyiiaawaa ootsiyaa ubbay ta ishaa, ta michchatonne ta daayo» yaageedda.

4 Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamaarissuwaa doommeedda; c'ora Asay bare miyyiyaan yuuyyi aad'd'iide shiik'i uttina, abbaan de'iiaa wonggiriiaa giddo geliide, aan utteeddino; k'ay he Asay ubbay abbaa miyyiyaan de'ee. 2 I untuntta darobaa leemisuwaan tamarissiide, 3 «Sisite; itti bitanii zeretsaa zeranaw keseedda. 4 I zerishshin, itti itti zeretsay ogiyaa doonaan wod'd'eedda; hewaa kafuu yiide meedda. 5 Itti itti zeretsay anc'c'o biittaa bolla wod'd'eedda; daro biittay bayinna diraw, he zeretsay ellekka mokkeedda. 6 Away keseedda wode shulleedda; adussa s'ap'uwaa yeddiibeenna diraw, meli aggeedda. 7 Itti itti zeretsay aguntsaa gidдон wod'd'eedda; hewaan mokkeeddawaa aguntsay dic'c'iide c'uullina, ayfenaan atteedda. 8 Itti itti zeretsay tu'e biittaaan zeretiide mokkeedda; dic'c'iide ittuu hattamuwaa, ittuu usuppun tammuwaa ayfina, ittuu s'eetuwaa ayfeedda.» 9 K'aykka Yesuusi,

«Sisanaw haytsay de'iiaa uray siso» yaageedda. 10 Tammanne laa"u Yesuusa kaalliyaawantunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de'ishshin aakko shiik'iide, he leemisuwaa biletsaa Aa oochcheeddino. 11 Yesuusi untunttoo, «Hinttentoo S'oossaa kawutetsaa s'uuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutetsaappe karenna de'iyaawanttu, s'eelaa s'eelliide be'enna mala, k'ay sissaa sisiiddikka akeekena mala, untunttu shirettiide S'oossaakko simmina, I untunttu nagaraa atto geena mala, untunttoo ubbay leemisuwaan odettee» yaageedda. 13 Yesuusi untuntta, «Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? 14 Zeriyaawe S'oossaa k'aalaa zeree. 15 K'aalay zerettiiaa ogiyaa doonaan de'iyaawanttu hawantta; untunttu k'aalaa sisiyaa wode, Sees'aanay ellekka yiide, untunttu wozanaan zeretteedda k'aalaa afi diggeedda. 16 Hawaadankka k'ay anc'c'otiyaa biittaaan zeretteeddawanttu hawantta; untunttu k'aalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. 17 Untunttu ha"iw de'inioppe attin, untunttoo mino s'ap'uu baawa; guyyeppe k'aalaa gaasuwaan waayyii woy yederssuu yiiaa wode, untunttu ellekka d'ubetti aggiino. 18 K'ay aguntsaa gidдон zeretteeddawanttu hawantta; untunttu k'aalaa sisiyaawantta. 19 Shin ha sa'aa de'oo hirggiyaawe durettsaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe untunttu wozanaan geliide, k'aalaa c'uullina ayfenaan atti aggeedda. (aiōn g165) 20 Shin tu'e biittaaan zeretteeddawanttu k'aalaa sisiide akkiyaawantta; ittuu hattamuwaa, ittuu usuppun tammuwaa ayfina, ittuu s'eetuwaa ayfeedda» yaageedda. 21 Yesuusi gujjiide, «S'omppiiaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wotsiyaa Asay de'li? D'ok'k'asaan wotsennee? 22 Ayaw gooppe, k'oseeddabay ubbay k'onc'c'iyaa kesanaawaa; k'ay geeman wotseeddabay ubbay beettanaa attena. 23 Sisanaw haytsay de'iiaa uray de'ooppe siso» yaageedda. 24 K'aykka untuntta, «Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite; S'oossay hintte makkeedda k'un"aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana; 25 de'iiaa uraw gujji immana; baynnawaappe haray atto, aw de'iiaa he guutsattokka akki diggana» yaageedda. 26 Yesuusi k'aykka, «S'oossaa kawutetsay gaden katsaa zeriya asaa mala. 27 He bitanii k'amma gem"ishee; guura denddee; I bare huup'ew waanintto erennaan, he

zeretsay mokkeenne dic'c'ee. 28 Biittay katsaa barekka mokkeenne ayfee; koyro c'arshshay c'aaree; guyyeppe ayfanaw kuukumee; k'ay wurssetsaan kumentsaa ayfiyaa ayfee. 29 Shin katsay gakkiiyaa wode, katsaa shiishshiyaa wodii gakeedda diraw, bitanii ellekka baac'aan c'akuwaa geli aggeedda» yaageedda. 30 Yesuusi, «Nuuni S'oossaa kawutetsaa ayaa malatee gaanee? Woy ayaanna leemisanee? 31 S'oossaa kawutetsay sannaafic'iyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa'aan de'iyaa mitsaa ayfiyaa ubbaappekka guus's'aw; 32 henno zerina mokkaade hara atakiltiyaa ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw. Kafuu izi k'ankkaa kuwaan golliyaa kees's'ana danddayee» yaageedda. 33 Yesuusi hawaa mala daro leemisuwaan Asay sisanaw danddayiyaawaa keenaa, bare k'aalaa odeedda. 34 Asaw leemisuu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaalliyaawantu s'alalaanna de'iyaa wode, untunttoo ubbabaa billiide ode. 35 He gallassi sa'ay omarsina, Yesuusi barena kaalliyaawantta «Abbaappe hefintsaa pinnoytte» yaageedda. 36 Aa kaalliyaawantu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wonggiriyaan geliide, Yesuusa barenttuna afeeddino; hara wonggiratuukka hewaan de'iino. 37 Wolk'k'aama gotuu denddina, beetay wonggiriyaan shoc'ina, haatsay kumana gakkanaw wonggiriyaan giddo geleedda. 38 He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye baggana borkkotsaa borkkotiide gem'isheedda. Yesuusa kaalliyaawanttu Aa dentsiide, «Tamaariissiyaawoo, nuuni d'ayiyaa wode c'o'u gaade s'eellay?» yaageeddino. 39 I beegottiide gotuwaa, «C'o'u ga» giide, abbaakka, «Woppu ga» geedda; gotuukka c'o'u giina, ubbabaykka woppu geedda. 40 Yesuusi barena kaalliyaawantta «Ayaw hawaadan yayyiitee? Hinttenttu waan ammanikkitee?» yaageedda. 41 Untunttu daro yayyiide barenttu gidдон, «Hawe laa haray atto, gotuunne abbay azazettiyaawe oonee?» yaageeddino.

5 Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu abbaappe hefintsaw pinniide, Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. 2 Asaa moogiyaa duufuu de'iyasaappe iita ayyaanay de'iyaa itti bitanii kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, Yesuusanna gakettedda. 3 Bitanii he duufuu de'iyaa saan ak'i peeshiide, yaan de'ee; Aa ooninne haray atto, santsalataan k'achchanawukka

danddaybbeenna. 4 Ayaw gooppe, I daro wode uk'k'unaaninne santsalataan k'ashettiide de'ee; shin santsalataa duseretseedda; uk'k'unnaakka mentsereetseedda; Aa s'oonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. 5 I ubbaa wode gallassinne k'amma, he duufuu de'iyasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchaan gaaree. 6 Yesuusa haakuwaan be'eedda wode, aakko wos's'i yiide aw goyinneedda. 7 He bitanii bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ubbaappe Bolla S'oossaa Na'aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gatsii? Taana mureenna mala, taani neena S'oossaa suntsan woossay» yaageedda. 8 I hewaa ayaw geeddee gooppe, Yesuusi Aa, «Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa» yaageeddawaassa. 9 Yesuusi Aa, «Ne suntsay oonee?» yaagiide oochcheedda. I, «Nuuni c'ora gidiyaa diraw, ta suntsay Leegiyoona» yaageedda. 10 Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minisiide woosseedda. 11 He deriyaa bollan c'ora guduntsaa wudii heemettee; 12 iita ayyaanatuu Yesuusa, «Nuuna hini guduntsaa wudiyaakko yeddaarikkii; untunttun biide gelana» yaagiide woossina, 13 Yesuusi, «Biite» yaageedda. Iita ayyaanatuu bitaniyaappe kesiide, guduntsatuwaan geleeddino; laa"u sha"a gidiyaa guduntsaa wudii kakaa huup'yaanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeedda. 14 Guduntsaa wudiya heemmiyaawanttu bak'atiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gas'aa gadiyaan odeeddino; hewaa be'anaw Asay yeedda. 15 Asay Yesuusakko yiide, c'ora iita ayyaanatuu beni oyk'k'eedda bitanii bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be'iide, ubbay yayyeedda. 16 Hewaa be'eedda asatuu iita ayyaanatuu oyk'k'eedda bitanii haneeddawaanne k'ay guduntsaa wudiyaabaa he asaw odeeddino. 17 Hewaa diraw, Asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda. 18 Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyaanatuu oyk'k'eedda bitanii Yesuusanna de'ana mala, Yesuusa woosseedda. 19 Shin Yesuusi is's'iide Aa, «Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolk'k'aamabaa ootseeddenttonne k'ay I new ay mala keekentto ne soy asaw oda» yaageedda. 20 Bitanii biide, Tammu Katamaa giyaa saan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolk'k'aamabaa ootseeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda Asay ubbay

maalaletteedda. 21 Yesuusi simmiide, wonggiriyaan geliide, abbaa pinneeddawaappe guyyiyaan, c'ora Asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aad'd'iide shiik'eeddino. 22 Yaa'iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliyaa kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa be'eedda wode aakko yi Aa gediyaan kunddiide, 23 «Ta naatta harggaade hayk'k'anaw; iza pas'iide lo"o de'ana mala, yaade ne kushiya iza bolla wotsaarikkii» yaagiide Yesuusa minisiide woosseedda. 24 Yesuusi Yaa'iroosanna beedda; I biishshin c'ora Asay Aa kaalliide metootseeddino. 25 Tammanne laa"u laysaa ubbaa iza bollaappe suutsay goggiyaa itti mishiratta de'aw. 26 C'ora aakimatu izo aakimishshinka, iza pas'a kaa'ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wurssinakka iziw haa iiteeddawaappe attin, ayinne izo maaddibeenna. 27 He mishiratta Yesuusabaa sisaade, asaa gidonna Yesuusappe guyyenna yaade, Aa mayuwa bochchaaddu. 28 Ayaw gooppe iza, «Taani haray atto, Aa mayuwa bochchooppekka pas'ana» yaagaade k'oppaaddu. 29 lippe goggiyaa suutsay ellekka ek'k'i aggeedda; iza bare waayiyaappe pas'eeddawaa bare bollaana eraa aggaaddu. 30 Yesuusi bareppe wolk'k'ay kesseeddawaa bare huup'ew eriide, ellekka c'ora asaa gidon guyye simmiide, «Ta mayuwa bochcheeddawe oonee?» yaageedda. 31 Yesuusa kaalliyaawanttu Aa, «Asay neena sugiyaa wode be'aadde, «Taana oonee bochcheeddawe?» yaagay?» geeddino. 32 Yesuusi hewaa oonee ootseeddentonne be'anaw yuushshi aatsiide s'eelleedda; 33 shin mishiratta barew haneeddawaa eraade, yashshaa kokkoraadde yaade Yesuusa sintsan guufannaaddu; k'ay tumatetsaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. 34 Yesuusi izo, «Ta naattee, neena ne ammanuu patseedda; saruwaan ba; ne waayiyaappenne pas'a» yaageedda. 35 Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa soyippe kiitteeedda asatuu yiide, «Ne naatta hayk'k'adiggaaddu; simmi tamaarissiyaawaa ayaw daaburssay?» yaageeddino. 36 Shin Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa, «Ammano s'alalaa ammanappe attin, yayyoppa» yaageedda. 37 Yesuusi P'es'iroosappe, Yaak'oobappenne Yaak'ooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. 38 Untunttu Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa soy gakteedda wode,

Yesuusi Asay loytsi yeekkiyaawaanne zilaaliyaawaa be'eedda. 39 Geliide asaa, «Ayaw loytsi yeekkiitee? Naatta gem"ishshaadduppe attin, hayk'k'abeykku» yaageedda. 40 Hewaappe guyye Asay Aa bolla miic'c'eedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de'iyaa Aa kaalliyaawanttanne akkiide, naatta de'iyaaasaa geleedda. 41 Yesuusi naatti kushiya oyk'k'iide, «S'aalita, k'uumii» yaageedda; hewaa bilet say, «Guutsa naattee, taani neena dendda gay» giyaawaa. 42 Naatta ellekka dendda ek'k'aade hamettaaddu; iza tammanne laa"u laysaa naatto; hewe haniyaawaan Asay daro maalaletteedda. 43 Yesuusi hewaa untunttu oossinne odenna mala, untuntta minisi azaziide, «Iziw miyaabaa immite» yaageedda.

6 Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; Aa kaalliyaawanttukka Aa kaalliide beeddino. 2 Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyaan tamaarissuwaa doommeedda; I tamaarissiyaawaa siseedda c'ora Asay maalalettiide, «Hawe ha ubbabaa hak'appe demmeeddee? Ha aw imetteedda aad'd'o eratetsay ayee? S'oossay ootsiyaa malaataa I wooti ootsii? 3 Hawe anaas'iyaa gidennee? Mayraami na'aa, Yaak'ooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidennee? Aa michchatuu nuunanna hawaan de'iyaaawanta gidikkino?» yaagiide, I giyaawaa akkenaan is's'eeddino. 4 Yesuusi he asaw, «Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubba saan bonchchete» yaageedda. 5 I hewaan bare kushiya amareeda asatuwaa bolla wotsiide, untunttu patseeddawaaappe attin, c'ora malaataa ootsanaw ayinne danddaybbeenna. 6 Asay ammanibeenna diraw maalaletteedda. Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaa heeraan de'iyaa k'eer katamatuwaan yuuyyi yuuyyiide, asaa tamaarisseedda. 7 Yesuusi tammanne laa"u barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, laa"uwaa laa"uwaa kiitteeedda; k'ay untunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda. 8 Untuntta, «Ogiyaa s'am"aappe attin, k'umaa, k'arc'c'iitiyaa, hintew miishshaa ayaanneekka oyk'k'oppite. 9 Hinttenttu gediyaan c'aammaakka wotsite; shin laa"u mayuwa mayyoppite» yaageedda. 10 K'aykka untuntta, «Hinttentta Asay hak'an mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, he

golliyaan utti aggite. 11 Hinttentta Asay mokennasaa oochchaaddu. I daaya, «S'ammak'iyaa Yohaannisa woy hintte odiyaabaa sisennasaa hak'a gidoopekka, huup'iyaa imma ga» yaagaaddu. 25 Naatta ellekka he gadiyaan de'iyaa asaw hewe markka gidana kaatiyaakko baade Aa, «S'ammak'iyaa Yohaannisa mala, hewaappe kesiidde, hintte gediyaappe baanaa huup'iyaa woc'iitiyaan wotsaade, neeni ha"i taw shoc'ite» yaageedda. 12 Tammanne laa"u Aa immanaadan koyyay» yaagaaddu. 26 Hewaappe kaalliyaawanttu biide, Asay barenttu nagaraappe guyye kaatii darii k'arettedda; shin bare c'aak'uwaa simmanaadan, k'aalaa odeeddino. 13 Unttuntu dirawunne bare imatsuwwa diraw iziw c'aak'keedda asaappe daro iita ayyaanatuwwa kessiide, harggiyaa c'aak'uwaa kolanaw koyyibeenna. 27 Hewaa diraw, asaa c'ora zayitiyaa okkiide patseeddino. 14 Asay ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huup'iyaa Yesuusa suntsaa dentsiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise ahana mala azazeedda; naagiyaawe k'asho golle hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, «S'ammak'iyaa biide, Yohaannisa k'ood'iyaa muuc'eedda. 28 He Yohaannisi hayk'uwaappe denddeedda; hewoo aw muuc'eeddawaa woc'iitiyaan wotsi ahiide, naattiw wolk'k'aama malaataa ootsiyaa wolk'k'ay de'ee» immeedda; naatta k'ay bare aattiw immaaddu. yaageedda. 15 Shin haranttu Aa, «Hawe Eelaasa» 29 Yohaannisa kaalliyaawanttu hewaa siseedda yaageeddino. Haranttu k'ay, «Hawe beni wode wode yiide, Aa anhaa afiide moogeeddino. 30 nabatuwwa malatiyaa nabiyyaa» yaageeddino. 30 Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gaketiiide, barenttu ootseeddabanne barenttu tamaarisseeddabaa ubbaa Yesuusaw odeeddino. 31 Biyya asaynne yiyaa Asay darina, haray atto k'umaa maanawukka untuntta gatsennaan is'seedda diraw, Yesuusi untuntta, «Nuurekka guutsaa shemppi akkanaw Asay baynnasaa boytte» yaageedda. 32 Yesuusinne untunttu barenttu s'alalaa wonggiriyaan uttiide, Asay baynnasaa beeddino. 33 Unttuntu biishshin, c'ora Asay untuntta be'iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan wos's'iidde, untunttu biyaasaa untuntuppe kasetiide gakeeddino. 34 Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, c'ora asaa be'eedda; Asay heemmiyaa Asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, k'arettiide asaa darobaa tamaarissuwwa doommeedda. 35 Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, «Hawe sa'ay Asay baynna sa'aa; ha"i sa'aykka k'ammi diggeedda; 36 asay heeraanne k'eeri katamatuwwa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyzza» yaageeddino. 37 Shin Yesuusi zaariide untuntta, «Asaw miyaabaa hintte immite» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu, «Nuuni biide, laa"u s'eetu biraa santimiyaa k'umaa shammiide, Asay maanaw immanee?» yaagiide Aa oochcheeddino. 38 Yesuusi untuntta, «Hinttenttoo aappun daabbuu de'ii? Biide be'ite» yaageedda. Unttuntu be'iide, «Ichcheshu daabbuwanne laa"u moliyaa» yaageeddino. 39 Yesuusi barena kaalliyaawanta asaa ubbaa c'itan c'itan shaakki shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda. 40 Asay s'eetuu s'eetuunne ishatamuu kesaade bare daayo, «Ayaa imma goo?» yaagaade

ishatamuu c'itan c'itan utteeddino. 41 Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa"u moliyaa oyk'k'iide, pude saluwaa s'eelliide, S'oossaa galateedda; daabbotuwwa mentsiide asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda; k'ay laa"u moliyaakka untunttu ubbaw shaakkeedda. 42 Asay ubbay miide kalleeddino. 43 Hewaappe guyye atteedda daabbotuwwa dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa"u zambbeeliyaa kumeeddawaa Yesuusa kaalliyaawanttu dentseeddino. 44 Daabbuwaa meedda attuma Asay ichcheshu sha"a. 45 Ellekka Yesuusi he c'ora asaa moyzziide, barena kaalliyaawanttu wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintsan de'iyaa Beetesayda giyaa katamaa bareppe sintsiatiide baanaadan azazeedda. 46 Untunttu moyzeeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa woossanaw zooziyaa keseedda. 47 Sa'ay k'ammiyaa wode wonggirii wombbaa gidduwaan de'ishshin, Yesuusi wombaappe gas'aan barekka de'ee. 48 C'arkkuu Aa kaalliyaawanttukko c'arkkiyaa diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa beetay metootsiyaawaa Yesuusi be'iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombbaa bolla hamettiide, untunttukko yeedda; untuntta yeggi aad'd'anaw koyyeedda. 49 Shin wombbaa bolla I hamettishshin, untunttu Aa be'iide, barenttoo moytilliyyaa malatina waasseeddino. 50 Ayaw gooppe, untunttu ubbay Aa be'iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka Yesuusi untunttu, «Ayinne baawa; taanattennee yayyoppite» yaageedda. 51 Yesuusi untunttunna ittippe wonggiriyaan gelina, c'arkkuu woppu geedda; untunttu daro maalaletteeddino. 52 Ayaw gooppe, untunttu wozanay jolleedda diraw, untunttu ukitsaabaa akeekibeykkino. 53 Untunttu abbaa pinniide, Gensaarees'a giyaa biittaa gakkeeddino; yaan wonggiriyyaa gas'aa shiishshi k'achcheeddino. 54 Untunttu wonggiriyaappe wod'd'iyaawaan, Asay ellekka Yesuusa erinne 55 hewaa heeraan de'iyaa gadiyaa ubbaan wos'erettiide, hargganchchatuwaa shanchchamaan tookkiide, «Yesuusi de'ee» giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda. 56 Yesuusi beedda sa'aa ubbaan k'eerii katamaan gidina, wolk'kaama katamaan gidina, heeraa giddon gidinakka, geyaa denbbaan Asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa mac'araa gidoopenne hargganchchatuwaa boshissana

mala, Asay Aa woosseedda; bochcheedda ubbay pas'eedda.

7 Parisaawatuunne Yersaalameppe yiide, Muse higgiiyaa tamarissiiyaa amareeda asatuu Yesuusakko shiik'eeddino. 2 Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu ittuu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meec'etennaan k'umaa miyaawantta be'eeddino. 3 Ayaw gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda Asay ubbay barenttu aawotuwwa wogaa naagiide, barenttu kushiyya loytsi meec'etennaan miikkino. 4 K'ay geyaappe yiidekka meec'etennaan de'iide miikkino. K'ay untunttu barenttu aawotuwaappe akkeedda hara c'ora wogay de'ee; hewekka wanc'c'aa, keriyaa, birataappe med'd'eedda miishshaanne arssaa meec'c'iyaa wogaa. 5 Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarissiiyaawanttu Yesuusa, «Neena kaalliyaawanttu ayaw nu aawotuwwa wogaa kaallennaan is's'iide, barenttu kushiyya meec'etennaan k'umaa miinoo?» yaagiide oochcheeddino. 6 Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttentubaa, lo"a malatiyaa iitatubaa s'aafeeddawaadankka, « S'oossay, «Hawe Asay taana, bare bolla doonaan bonchchee. Shin untunttu wozanay taappe haakuwaan de'ee; asay taw mela goyinnee. Ayaw gooppe, Asay ootseedda azazuwaa, S'oossaa higgiiyaa malatissiiide tamarissee» geedda» yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda. 8 «S'oossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minisiide naagiita» yaageedda. 9 K'aykka Yesuusi, «Hinttenttu hintte wogaa naaganaw S'oossaa azazuwaa aggiita. 10 Ayaw gooppe Muse, «Ne aabbanne ne daayo bonchcha» K'ay, «Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayk'uwaan muretto» yaageedda. 11 Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de'ishshin I, «Hawe k'urbbaaniyaa; hawaa guussay S'oossaabaa giyaawaa» gooppe, 12 I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanawaa ayinne koyyikkita. 13 Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, S'oossaa k'aalaa koliide, hewaa mala darobaa ootsiita» yaageedda. 14 Yesuusi c'ora asaa k'aykka barekko s'eesiide, «Ubbay taani giyaawaa sisitenne akeekite. 15 Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay ayinne baawa; 16 sisanaw haytsay de'iyaa uray ooninne siso» yaageedda.

17 Yesuusi c'ora asaa aggiide soy geleedda wode, Aa kaalliyaawanttu he leemisuwaabaa Aa oochcheeddino. 18 I untuntta, «Hinttentookka k'ay gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay ayinne asaa tunissanaw danddayennawaa akeekiitee? 19 Ayaw gooppe, k'umay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa giddo gelenna» yaageedda. Hawaadankka Yesuusi k'umaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda. 20 K'aykka Yesuusi hawaadan yaageedda; «Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa. 21 Ayaw gooppe, asaa wozanaa giddoppe kesiyaawe iita k'ofaa; woshummiyaawaa; wuu"iyaawaa; wod'yaawaa; c'aratetsaa; 22 yoratetsaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatetsaa woy c'immiyaawaa; geniyaa; mac'c'awaa amottiyaawaa; k'anaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwa; eeyatetsaa. 23 Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee» yaageedda. 24 Yesuusi hewaappe aggiide, S'iirroosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa matan de'iyaa gadiyaa biide, itti golliyaa geleedda; k'ay I yaan de'iyawaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin k'osettiide gam"anaw danddayibeenna. 25 Shin bare guutsa naatti bolla iita ayyaanay de'iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yaanne Aa gediyaan guufanna aggaaddu. 26 He mishiratta Ayihuda asaa gidukku; Aa yelletteddaweekka Sooriyaa giyaa gadiyaanna; Aa bare naattippe s'alahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaaddu. 27 Shin Yesuusi zaariide, «Naanay kasetiide k'umaa kallino; ayaw gooppe, naanaa k'umaa akkiide, kanatoo oliyaawe lo"a gidenna» yaageedda. 28 Mishiratta zaaraade, «Tumakka ta Godaw, haray atto sappaa miyyiyaan de'iyaa kanatuukka naanatuwaappe atteedda suuppaa miino» yaagaaddu. 29 Yesuusi k'ay izo, «Ha neeni haasayeedda k'aalaa diraw, s'alahii ne naattippe keseedda; simmi ne soy ba» yaageedda. 30 Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe s'alahii kesina, hiis'an giseeddawunno demmaaddu. 31 Yesuusi S'iirroosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Katamaa giyaa gadiyaanna kantsiide, Galiilaa Abbaakko beedda. 32 Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare kushiya Aa bollan wotsana mala, Yesuusa woosseeddino. 33 Yesuusi barekka he bitaniyaa c'ora asaappe gas'aa kessiide,

bare birad'd'iyaa Aa haytsaan yeddeedda; k'ay c'uchchaa c'uchchiide, Aa ins's'arssaa bochcheedda. 34 Saluwaa pude s'eelliide, tookki shemppiide, «Eftahi» yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta giyaawaa. 35 Bitaniyaa haytsay ellekka dooyetti aggeedda; k'ay Aa haasayenna ins's'arssaykka biletti aggeedda; bitanii ayinne waayettennan haasayii aggeedda. 36 Yesuusi asaw, «Hawaa oossinne odoppite» yaagiide odeedda; shin I darssi minisi odina, Asay k'ay oduwaa yaa darisseedda. 37 Hewaa siseedda Asay ubbay daro maalalettiide, «Ubbabaakka I loytsi ootsee. Haray atto tulliyaakka sissee; k'ay duudiyaakka haasayissee» yaageeddino.

8 He wode, c'ora Asay k'ay Yesuusakko shiik'eedda; asaw miyaabay d'ayina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, 2 «Ha c'ora Asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gam"iide, miyaabaa ayinne demmibeenna diraw, taani untunttoo k'arettay. 3 Taani untuntta koshaanna soy yeddoppe, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayaw gooppe, ittuu ittuu haako saappe yeedda» yaageedda. 4 Aa kaalliyaawanttu zaariide, «Ha Asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa k'umaa demmanaw danddayiyaawe oonee?» yaageeddino. 5 Yesuusi untuntta, «Hinttentoo aappun daabbuu de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Laappu daabbuu de'ee» yaageeddino. 6 Yesuusi asaa, «Sa'aan uttite» yaagiide azazeedda; k'ay laappu daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he c'ora asaw gisheeddino. 7 Untunttoo k'aykka amareeda suuppaa moletuu de'iino; Yesuusi hewanttookka S'oossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. 8 Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeeddawaa Aa kaalliyaawanttu dentseeddino. 9 K'umaa meedda Asay oyddu sha"a gidana; hewaappe guyyiyaan, Yesuusi asaa yeddeedda. 10 I k'ay barena kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmanutaa giyaa gadiyaa beedda. 11 Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeeddino. Yesuusa paac'c'anaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. 12 Yesuusi darssi tookki shemppiide, «Ha wodiya Asay ayaw malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday;

ha wodiya asaw malaatay ubbaakka imettenna» yaageedda. 13 K'ay untuntta hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintsa pinneedda. 14 Yesuusa kaalliyaawanttu k'umaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wonggiriya gidдон itti ukitsaappe haray baawa. 15 Yesuusi untuntta, «Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaappenne Heroodisa irshshuwaappe naagetite» yaagiide azazeedda. 16 Untunttu barenttu gidдон, «I hawaa giyaawe nuw k'umay bayinna diraassa» yaagiide haasayaa doommeeddino. 17 Yesuusi untunttu giyaawaa eride, «Hinttenttoo daabbuu bayinnawaa ayaw haasayiitee? Ha"i gakkanaw hinttew gelennee? Woy akeekikkitee? Hintte wozanay jolleeddee? 18 Hinttenttoo ayfii de'ee; be'ikkitee? K'ay haytsay de'ee; sisikkitee? Hinttenttoo hassayettennee? 19 Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha"a asaw mentsa immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseedditee?» yaageedda. Untunttu, «Tammanne laa"u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseeddo» yaageeddino. 20 «Taani k'aykka laappu daabbuwaa oyddu sha"a asaw mentsaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseedditee?» yaageedda. Untunttu, «Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseeddo» yaageeddino. 21 I k'ay, «Ha"ikka akeekibeykkitee?» yaageedda. 22 Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu k'ook'a bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala, Aa woosseeddino. 23 Yesuusi k'ook'a bitaniyaa kushiya oyk'liide, heeraappe gas'aa kesseedda; Aa ayfiyaan c'uchchiide, bare kushiya Aa bolla wotsiide, «New ayentto beettii?» yaagiide oochcheedda. 24 Bitanii d'ok'liide, «Taani asaa be'ay; shin Asay hamettiidde, mitsaa malatee» yaageedda. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiya wotseedda. Aa ayfii pas'eedda; bitaniikka loytsi s'eelleedda; k'ay ubbabaakka geeshshiide be'eedda. 26 Yesuusi bitaniyaa, «Heeraa geloppa» yaagi Aa soy yeddeedda. 27 Yesuusi barena kaalliyaawantunna K'iisaariyaa Piliip'p'ooosa de'iyaa k'eerii heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, «Taana Asay oona gii?» yaagiide barena kaalliyaawantta oochcheedda. 28 Aa kaalliyaawanttu, «Itti itti Asay neena, «S'ammak'iyaa Yohaannisa» gee; haranttu,

«Eelaasa» giino; k'ay haranttu, «Nabatuwaappe ittuwaa» giino» yaageeddino. 29 Yesuusi untuntta, «Hinttेशi taana oona giitee?» yaagiide oochcheedda. P'es'iroosi, «Neeni Dooretteedda Kiristtoosa» yaagiide zaareedda. 30 Yesuusi, «Tabaa oossinne odoppite» yaagiide untuntta azazeedda. 31 Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Taani, Asaa Na'ay, darii waayettanaw bessee; c'imatuu, k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu taana is's'anaw bessee; untunttu taana wod'anawunne taani heezzentsiyaa gallasaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaagiide tamarissuwaa doommeedda. 32 Hewaa I untunttoo geeshshiide odeedda; P'es'iroosi Aa itti bagga zaariide, zorettaa doommeedda. 33 Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyaawantta s'eellide P'es'iroosa, «Ha Sees'aanaw, kichcha ta matappe! Neeni Asay k'oppiyaawaa k'oppaasappe attin, S'oossay k'oppiyaawaa gidenna» yaageedda. 34 Yesuusi c'ora asaanne barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Taana kaallana koyyiyaa uray de'ooppe, barena kaddo; yaatiide bare mask'k'aliyaa tookkiide, taana kaallo. 35 Ayaw gooppe, bare shemppuwaa ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwa diraw bare shemppuwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. 36 Itti uray sa'aan de'iyaa ubbaba barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, Aa ayaa maaddanee? 37 Itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayi? 38 S'oossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta k'aalaan yeellatooppe, taanikka, Asaa Na'ay, k'ay ta Aawuwaa bonchchuwaan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aan yeellatana» yaageedda.

9 Yesuusi untuntta, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareeda asatuu S'oossaa kawutetsay wolk'k'aanna yiyaawaa be'ennaan hayk'k'ennawanttu hawaan de'iino» yaageedda. 2 Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyaan, barenanna P'es'iroosa, Yaak'oobanne Yohaannisa akkiide, untunttu s'alalaa wolk'k'aama deriyaa bolla kesseedda; untunttu sintsaan laametteedda; 3 Aa mayuukka p'oooleedda; sa'aan mayuwaa meec'c'iyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii boos's'eedda. 4 He heezzu Yesuusa kaalliyaawanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasayiyaawantta be'eeddino.

5 P'es'iroosi Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, nuuni hawaan de'yaawe nuw lo'a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, k'ay ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. 6 I waaganenttonne eribeenna; ayaw gooppe, ikka yekkottukka darii yayyeeddino. 7 Hewaappe guyyiyaan, shaarii yiide untuntta kammina guyyiyaan, shaariyaappe, «Hawe taani siik'iyaa ta Na'aa; I giyaawaa sisite» giyaa k'aalay yeedda. 8 Ellekka untunttu yuushshi aatsi s'eelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be'ibeykino. 9 Untunttu deriyaappe wod'd'ishin, Yesuusi untuntta, «Taani, Asaa Na'ay, hayk'uwaappe denddana gakkanaw, hintte be'eeddabaa oossinne odoppite» yaagiide azazeedda. 10 I azazeeddawaa untunttu, «Eeno» giide, ha hayk'uwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawee» yaagiide, barenttu giddon haasayetteeddino. 11 Untunttu Yesuusa, «Higgiyaa tamarissiyaawanttu ayaw, Eelaas kasetiide yaanaw bessee» giinoo?» yaagiide oochcheeddino. 12 I zaariide yaageedda; «Tumakka, Eelaas kaseti yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayaw S'oossaa Mas'aafay, Asaa Na'ay darii waayettananne is's'ettana» yaagii? 13 Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas yeedda; k'ay aabay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawaadanka, Asay Aa bare koyyeeddabaa ootseedda» yaageedda. 14 Yesuusi, P'es'iroosi, Yaak'oobinne Yohaannisi yekko Yesuusa kaalliyaawanttukko simmiide yiya wode, c'ora Asay he kaalliyaawanttu yuushshuwaan ek'keeddawaanne higgiyaa tamarissiyaa amareeda asatuu untuntunna palumettiyaawantta be'eeddino. 15 He c'ora Asay Yesuusa be'eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko wos's'i yiide, Aa saroteedda. 16 Yesuusi barena kaalliyaawantta «Untuntunna ayaa palumettiitee?» yaagiide oochcheedda. 17 He c'ora asaa giddoppe itti bitanii zaariide, «Tamaariissiyaawoo, ta na'aa bolla haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de'iyaa diraw, Aa neekko akkaade yaad. 18 Ha iita ayyaanay Aa oyk'k'iyaa wode ubbaan, Aa ole; Aa doonaannakka hoommuu paarottee; k'ay achchaa garc'c'issee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin kessanaw danddaybeykino» yaageedda. 19 Yesuusi zaariide untuntta, «Ammanenna ha wodiyaaw asaw! Taani hinttentunna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na'aa taakko haa akki yiite» yaageedda. 20 Untunttu na'aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be'iide elekka na'aa kokkorssii aggeedda; na'ay sa'aan kunddiide, doonaana hoommuu goppu giishshin gondoretteedda. 21 Yesuusi he na'aa aawuwaa, «Hawe ne na'aa oyk'k'ooeppe woyssa wode gidanee?» yaagiide oochcheedda. Na'aa aabbu, «I na'atetsaan de'iyaa wodiyaappe doommeedda. 22 Aa wod'anaw daro wode tamaaninne haatsaan oleedda; shin neeni danddayooppe, nuw k'arettaade nuuna maaddaarikkii» yaageedda. 23 Yesuusi Aa, «Neeni danddayooppe gay? Ammaniyaaw asaw ubbabay danddayettee» yaageedda. 24 Ellekka na'aa aabbu bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Taani ammanay; shin guja ammananaadan, taana maaddaarikkii» yaageedda. 25 Yesuusi Asay darii biyaawaa be'iide, iita ayaanaa, «Na'aa tullenne duude ootseedda ayyaanaw, ha na'aappe kesa gaade neena ta azazay; k'ay zaaretsaade aan geloppa» yaageedda. 26 He iita ayyaanay waassiide, na'aa darssi kokkorssiide, aappe keseedda. Na'ay hayk'keeddawaa malatina, daro asay, «Na'ay hayk'keedda» yaageedda. 27 Shin Yesuusi na'aa kushiyaa oyk'k'iide dentsina, na'ay denddi ek'keedda. 28 Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyaan, Aa kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, «Nuuni he iita ayaanaa kessanaw ayaw danddaybeykoo?» yaagiide oochcheeddino. 29 Yesuusi zaariide, «Hewaa malay woossappenne s'oomaappe attin, harabaan kessanaw danddayenna» yaageedda. 30 Untunttu hewaappe denddiide, Galiilaana aad'd'iide beeddino; Yesuusi bare de'iyasaa ooninne erana mala koyyibeenna. 31 Ayaw gooppe, I barena kaalliyaawantta «Taana, Asaa Na'aa, Asay asaw aatside immananne wod'ana; taani k'ay heezzu gallasaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana» yaagiide tamarissee. 32 Shin untunttoo I giyaawe gelibeenna; k'ay Aa oochchanawukka yayyeeddino. 33 Untunttu K'ifirinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi untuntta, «Ogiyaan ayaa palumettiitee?» yaagiide oochcheedda. 34 Shin untunttu biidde ogiyaan, «Nu giddon nu ubbaappe aad'd'iyawe oonee?» yaagiide palumetteedda diraw, c'o'u geeddino. 35 Yesuusi uttiide, tammanne laa'u

barena kaalliyaawantta s'eesiide untuntta, «Ooninne sintsaw aad'd'ana koyyoope, ubbaappe guyye aad'd'iide, he ubbaw k'ooma gidanaw bessee» yaageedda. 36 Itti guutsa na'aa oyk'k'iide, untunttu gidдон esseedda; he guutsa na'aa idimmiide untuntta, 37 «Hawanttu mala guutsa naanaappe ittuwaa ta suntsan mokkiyaa ooninne taana mokkee; k'ay taana mokkiyaa ooninne taana kiiteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta s'alalaa mokenna» yaageedda. 38 Yohaannis Aa, «Tamaariissiyaawoo, itti Asay ne suntsan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be'iide, nu bagga gidenna diraw, Aa diggeeddo» yaageedda. 39 Shin Yesuusi yaageedda; «Ooninne ta suntsan malaataa ootsiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiiaawe bayinna diraw diggoppite; 40 ayaw gooppe, nubaa ek'etenna uray nu bagga. 41 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta suntsan buliyaa haatsaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa. 42 «Taana ammaniyaa ha guutsatuwaappe ittuwaa baletsiyaa oonanne, gaac'c'iyaa wogga wos'aa Aa k'ood'iyaa k'achchiide, abbaan Aa oliyaawe aw lo'a. 43 Ne kushii neena baletsooppe, k'ans's'a ola; neeni laa"u kushiyaanna k'ay ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duus'a kushiyaanna de'uwaaw geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) 45 Ne gedii neena baletsooppe, k'ans's'a ola; neeni laa"u gediyaanna ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de'uwaaw geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) 47 Ne ayfii neena baletsooppe, wooc'a ola; neeni laa"u ayfiyaana ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaana S'oossaa kawutetsaa geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) 49 «K'umaan mas'iniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana. 50 Mas'inii lo'a; shin I mal'ana d'ayoope, zaariide Aa wooti mal'etsante? Hinttentun mas'inii de'o; yaatiide ittuu ittuwaana sarotetsaan de'ite» yaageedda.

10 Yesuusi hewaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa baggana Yihudaa gadiyaa beedda. C'ora Asay shirettiide aakko shiik'ina, kase I ootsiyaawaadanka he asaa tamaariissuwaa doommeedda. 2 Itti itti Parisaawatuu paac'c'anaw Yesuusakko yiide, «Itti Asay bare machchatto

yeddanaw nuw higgii azazii?» yaagiide Aa oochcheeddino. 3 I zaariide, «Muse hinttentta waagi azazeeddee?» yaageedda. 4 Untunttu, «Muse, «Itti Asay bare machchatto paramaa immiide yeddo» geedda» yaageeddino. 5 Yesuusi zaariide untuntta, «Hinttenttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo s'aafeedda. 6 Shin S'oossay koyro med'd'iyaa wode, attuma asanne mac'c'a asaa ootsiide, untuntta med'd'eedda. 7 Hewaa diraw, itti Asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittuwaa gidee; 8 untunttu laa"atuu itti asho gidiino; hewaa diraw, untunttu itti asaa gidiyaawaappe attin, laa"u asaa gidikkino. 9 Hewaa diraw, S'oossay ittippe gatseeddawaa Asay shaakkoppo» yaageedda. 10 Untunttu soy simmeedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu ha yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino. 11 Yesuusi untuntta, «Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna woshummee. 12 K'ay mac'c'awunakka bare asinaappe kesaade hara asinaa gelooppe woshummaw» yaageedda. 13 Yesuusi guutsa naanaa bochchana mala, itti itti Asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa seereeddino. 14 Yesuusi hewaa be'iide, barena kaalliyaawantta hank'k'etteedda; untuntta, «Guutsa naanay taakko yiyaawantta diggoppite; ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay hawanttu malaasa. 15 Taani hinttenttoo tumuwaa gay; S'oossaa kawutetsaa guutsa na'aadan akka uray ooninne he kawutetsaa ubbakka gelenna» yaageedda. 16 Guutsa naanaa idimmiide, bare kushiya untunttu bolla huup'iyaa huup'iyaa wotsiide, untuntta anjeeedda. 17 Yesuusi baanaw kaseedda wode, itti bitanii wos's'iide yi Aa sintsan gulbbatiide, «Lo"o tamaariissiyaawoo, med'inaa de'uwaaw laattanaw taani ayaa ootsoo?» yaagiide Aa oochcheedda. (aiōnios g166) 18 Yesuusi, «Ayaw taana lo"oo gay? S'oossaa s'alalaappe attin, hara lo"uu ooninne baawa. 19 S'oossaa azazuwaa, «Wod'oppa; woshummoppa; wuu"oppa; wordduwaa markkattoppa; c'immoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha» yaagiyaawaa eraasa» yaageedda. 20 Bitanii Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na'atetsaappe doommaade ha'i gakkanawukka naagay» yaageedda. 21 Yesuusi bitaniyaa doseedda; Aa c'addi s'eelliide, «New ittibay pac'c'eedda; baade new de'iyabaa ubbaa

zal"aa, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwaan durettana. Yaatawaappe guyyiyaan yaade taana kaala» yaageedda. 22 Shin bitanii hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som"iyaa d'umissiide, nashettennan aggiide beedda. 23 Yesuusi barena kaalliyaawantta yuushshi aatsi s'eelliide, «Daro dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaw waan metanddeeshsha!» yaageedda. 24 Aa kaalliyaawanttu Aa haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi k'aykka untuntta, «Naatoo, S'oossaa kawutetsaa gelanaw wooti metanddeeshsha! 25 Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanawaappe, gaaluu marppiyaa s'oo'yaanna aad'd'anaawe matattee» yaageedda. 26 Yesuusa kaalliyaawanttu maalalettiide, «Yaatina, oonee attanaw danddayiyaawe?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. 27 Yesuusi untuntta c'addi s'eelliide, «Hawe S'oossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayetenna; ayaw gooppe, S'oossaw ubbabaykka danddayettee» yaageedda. 28 P'es'iroosi Yesuusa, «Be'a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo» yaageedda. 29 Yesuusi, «Taani hinttentoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw, golliyaa woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeeda Asay ooninne, 30 ha'i ha wodiyaan s'eetu dakuwaappe dariyaa golletuwaa, ishatuwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, k'ay metuwaakka akkanawaa. Sintsappe yaana wodiyaankka med'inaa de'uwaa akkanawaa. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Shin c'oratu ha'i sintsan de'iaawanttu guyye aad'd'ana; k'ay c'oratu ha'i guyyen de'iaawanttu sintsa aad'd'ana» yaageedda. 32 Untunttu Yersaalame biidde, ogiyaan de'iino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuppe sintsanna hamettee. Untunttu maalaletteeddino; Aa kaalliyaawanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa'u barena kaalliyaawantta gas'aa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide untunttoo hawaadan yaagiide odeedda; 33 «Be'ite; nuuni Yersaalame ha'i kesoytte; yaan taana, Asaa Na'aa, k'eesatuwaa kaappatoonne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttoo aatsiide immana. Untunttu ta bolla hayk'uwaa pirddaa pirddana; k'ay ayihuda gidenna asawukka taana aatsiide immana. 34 He Ayihuda gidenna Asay ta bolla k'illic'anne c'uchchana; taana lissuwaan shoc'anne wod'ana; taani k'ay heezzu gallasaappe guyyiyaan, hayk'uwaaappe denddana.» 35 Zabddiyoosa naanay Yaak'oobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, «Tamarissiyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuw ootsaariikkii» yaageeddino. 36 Yesuusi untuntta, «Taani hinttentoo ayaa ootsoo?» yaageedda. 37 Untunttu Aa, «Ne bonchcho kawutetsaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha baggana k'ay ittuwaa haddirsa baggana utissaariikkii» yaageeddino. 38 Shin Yesuusi untuntta, «Hinttentu ayaa woossanaw bessintokka erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa s'uu'aa ushanaw danddayiitee? K'ay taani s'ammak'ettanaw bessiyaa s'ink'k'ataa s'ammak'ettanaw danddayiitee?» yaageedda. 39 Hewaappe guyye untunttu zaariide, «Ee danddayeetto» yaageeddino. Yesuusi k'ay, «Taani ushanaw bessiyaa metuwaa s'uu'aa hintte ushana; taani s'ammak'ettanaw bessiyaa s'ink'k'ataakka hintte s'ammak'ettana. 40 Shin taappe ushechcha baggannanne haddirsa baggana uttanawantta dooriyaawe taana gidikke; shin he sa'ay S'oossay immanaw giigissi wotseeddawantussaa» yaageedda. 41 Yekko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, Yaak'oobanne Yohaannisa hank'k'etteeddino. 42 Yesuusi untuntta ubbaa barekko s'eesiide, hawaadan yaageedda; «<Ayihuda gidennawantta mooddiyaawantta> giide k'oppiyaawanttunne hewantta kaaletsiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita. 43 Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyyiyaa ooninne hinttenttoo k'ooma gidanaw bessee. 44 K'ay hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayile gidanaw bessee. 45 Ayaw gooppe, haray atto taani, Asaa Na'aykka, asaw ootsanawunne c'oratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda. 46 Untunttu lyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunne c'ora asaana lyarkkoppe kesishshin, S'imooosa na'ay k'ook'ay, Bars's'amoosa giyaawe, ogiyaa doonaan woossiide utteedda. 47 Bars's'amoos Naazireetiyya Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawite na'aa Yesuusaa, taana maaraariikkii!» yaagussaa doommeedda. 48 C'ora Asay Aa, «Hayzza!» giide hank'k'etteedda. Shin, I bare kooshshaa

kasewappekka darssi d'ok'k'u ootsiide, «Daawite na'aw, taana maaraarikkii!» yaageedda. 49 Yesuusi ogiyaan ek'k'iide, «Aa haa s'eesite» yaageedda. Untunttu k'ook'aa, «Ayinne baawa; dendda ek'k'a; neena s'eese» yaagiide s'eeseeddino. 50 K'ook'ay bare mayuwa oli aggiide, guppi denddi ek'k'iide, Yesuusakko beedda. 51 Yesuusi Aa, «Taani new ayaa ootsanaw koyyay?» yaageedda. K'ook'ay, «Tamaarissiyaawoo, taani s'eellanawaa koyyay» yaageedda. 52 Yesuusi Aa, «Ba; ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. Ellekka Aa ayfii s'eelli aggina, ogiyaan Yesuusa kaalli aggeedda.

11 Untunttu Yerusaalame matiide, Debre Zayite Deriyaa matan de'iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakeeddino; Yesuusi barena kaalliyaa wantuppe laa'uwaawaa sintsaaw kiittiide, 2 «Hinttentuppe sintsan de'iyaa heeraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubbaa toggiibeenna k'ashuwaan de'iyaa hare maraa hintte demmana; Aa billi haa akkiide yiite. 3 Ooninne hinttentta, «Hewaa ayaw ootsite?» yaagiide oochchooppe, «Godaw hawe koshshree; ellekka zaari haa yeddanaawaa» yaagite» yaageedda. 4 Untunttu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan k'achchi wotseeddawaa demmiide billeeddino. 5 Hewaan ek'k'eedda itti itti asatuu untuntta, «Hare maraa wootanaw billiite?» yaageeddino. 6 Yesuusa kaalliyaa wantuu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddi aggeeddino. 7 Untunttu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwa Aa zokkiyaan wotseeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda. 8 C'ora Asay barenttu mayuwa ogiyaan hiis'eedda; k'ay haranttuu mitsaa haytsaa kar kariide, ogiyaan hiis's'eeddino. 9 Yesuusappe sintsanna hamettiyyaa asayenne Aa geeduwaawaa kaalliyaa Asay barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossay galatetto! Godaa suntsan yiyaawe anjetteeddawaa. 10 Godaa suntsan yiya nu aawuwa Daawite kawutetsay anjetteeddawaa. Saluwa ubbaappe bolla saluwaan de'iyaa S'oossay galatetto» yaageeddino. 11 Yesuusi Yerusaalame biide, Geeshsha Golliyaa geleedda; k'ay ubbabaa yuuyyi yuuyyi s'eelleeddawaappe guyyiyaan, sa'ay k'ammiyaa diraw, tammanne laa'u Yesuusa kaalliyaa wantunna Biitaaniyaa beedda. 12 Wonttetsa gallassi untunttu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. 13 Haakuwaan itti balasiyaa

giyaa mitsatto haytsaa mayya utteeddawunno be'iide, ooni eri I bolla ayfii beettoopenne giide, be'anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haytsaa s'alalaappe attin, ayinne ayfiyaa demmibeenna; ayaw gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna. 14 Yesuusi he balasatto, «Neeppa shirettiide med'inaw ooninne ayfiyaa mooppo» yaageedda. Yesuusa kaalliyaa wantuu I giyaawaa siseeddino. (aion g165) 15 Untunttu Yerusaalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zal'iyaa wantanne shammiyaawanta kare yederssuwaa doommeedda; k'ay miishshaa laammiyaawantu s'arap'peezaanne dogommuwaa zal'iyaa wantuu oydiyaa aatsi yeggiide, 16 ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyaa gibbiyaa gidonna aad'd'anawaa diggeedda. 17 Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamaarisseedda: «S'oossaa Mas'aafan, «Ta gollii Ayihuda gidenna Asay ubbay S'oossaa woossiyaa golle geetettana» yaagettiide s'aafeetti utteedda; shin hintte Aa bonk'k'anchchatuu k'osettiyya gonggoluwaa kesseeddita.» 18 K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawantu hewaa sisiide, Aa wod'ana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin c'ora Asay I tamaarissiyaawaan maalalettiyaa diraw, aw yayyeeddino. 19 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusinne Aa kaalliyaa wantuu katamaappe gas'aa kesseeddino. 20 Untunttu wonttetsa gallassi guura ogiyaanna aad'd'iide, he balasatta s'ap'uwaanna mela diggeeddawunno be'eeddino. 21 P'es'iroosi hassayiide, «Tamaarissiyaawoo, be'a; neeni shek'k'eedda balasatta mela diggaaddu» yaageedda. 22 Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «S'oossaa ammanite. 23 Taani hinttenttoo tumuwaawaa gay; ooninne bare wozanaan sid'ennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, «Denddaade abbaan kundda» gooppe hanana. 24 Hewaa diraw, S'oossaa hintte woossiyaabaanne oochchiyaabaa ubbaa akki diggowaadan ammanite; hintte akkana. 25 S'oossaa woossanaw hintte ek'k'iyaa wode, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naak'k'eeddabay de'ooppe, aw atto giite. 26 Shin asaa nagaraa hintte atto gaana d'ayooppe, saluwaan de'iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttenttoo atto geena.» 27 Untunttu k'aykka Yerusaalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaan hamettishshin, k'eesatuwaa

kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawantunne c'imatuu Yesuusakko yeeddino. 28 Aa, «Neeni hawaa ootsanaw new ay maatay de'ii? Woy new ha maataa immeeddawe oonee?» yaageeddino. 29 Yesuusi zaariide untuntta, «Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; taw odite; taani k'ay hawaa ay maataan ootsaytantto, hinttenttoo odana. 30 Yohaannisi s'ammak'iyaa maataa akkeeddawe S'oossaappeeyye woy asaappee? Taw odite» yaageedda. 31 Untunttu barenttu gidдон palumaa doommiide, «Nuuni, <S'oossaappe yeedda> yaagooppe, I nuuna, <Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?» yaagana. 32 Shin, <Asaappe yeedda gaanee?» » yaageeddino; k'ay Asay ubbay Yohaannisi nabiyya gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino. 33 Hewaa diraw, untunttu Yesuusaw, «Nuuni erokko» yaagiide zaareeddino. Yesuusi, «Taanikka hawaa ay maataan ootsaytantto, hinttenttoo odikke» yaageedda.

12 Yesuusi untunttoo oduwaa leemisuwaan yaagiide doommeedda; «Itti bitanii woyniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aatsiide direedda; k'ay he woyniyaa gumi"iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyyaa asaw naagiyaasaa kees's'eedda; hewaappe guyyiyaan, kotsaa ootsiyaa asaw immiide, hara gade beedda. 2 Woynniyyaa ayfiyaa mas'iyaa wodi gakkina, barena gakkiiyaawaa akkiide yaana mala, itti k'oomaa bare kotsaawatuwaakko kiitteedda. 3 Kotsaa ootsiyaawanttu Aa k'oomaa oyk'k'i wad'd'iide, kushe mela yeddeeddino. 4 Laa'entsuwaa hara k'oomaa untunttukko kiitteedda; untunttu he k'oomaa huup'iyaa p'alk'k'iide pokkissi yeddeeddino. 5 Woynniyyaa turaa goday k'aykka hara k'oomaa kiitteedda; he k'oomaa wod'eeddino; k'ay hara c'oratuwaakka hewaadan ootseeddino; ittuwaa ittuwaa wad'd'iide, haratuwaa wod'eeddino. 6 «Woynniyyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssetsaan I darii siik'iyaa Aa na'aa s'alalay atteedda; I, <Untunttu ta na'aa bonchennaan aggikkino> giide, bare na'aa untunttukko kiitteedda. 7 «Shin kotsaa ootsiyaawanttu barenttu gidдон, <Laattanawe hawaa; biide Aa wod'oytte; aw de'iyawe nuwaa gidana> yaageeddino. 8 Na'aa oyk'k'i wodiide, Aa anhaa woyniyaa turaa giddoppe gas'aa kessi oleeddino. 9 «Simmi woyniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kotsaawatuwaa wodi wurssiide, woyniyaa turaa kotsaa ootsiyaa hara asaw

immanawaa. 10 «<Gimbbiyaawanttu kad'i is's'eedda shuchchay godaa s'ap'uwaa minisiyyaa, ubbaappe aad'd'iyaa shuchchaa gideedda. Hawe Goday ootseeddawaa; k'ay nuunakka maalalissiyaawaa> yaagiyaawaa S'oossaa mas'aafaappe nabbabi beykkitee?» yaageedda. 12 K'eesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamarissiyaawantunne c'imatuu Yesuusi he leemisuwaa barenttu leemiseeddawaa ereedda diraw, Aa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino. 13 K'ay Aa haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe amareedawanttu aakko kiittina yiide, 14 «Tamarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayiyaawanne asaappe asaa shaakkennawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaa dummayakka; k'ay S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa K'eesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyye woga gidennee? Giiraa giiraneeyee digganee?» yaageeddino. 15 Shin untunttu lo"aa malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eriide, «Taana ayaw paac'c'iitee? Itti santimiyaa haa taakko ahite; taani ane be'ana» yaageedda. 16 Untunttu aw aheeddino; «Ha malayenne sunsay oowee?» yaagiide untuntta oochcheedda. Untunttu, «K'eesaarewaa» yaageeddino. 17 Yesuusi zaariide untuntta, «Yaatooppe, K'eesaarewaa K'eesaarew, S'oossaawaa S'oossaw immite» yaagina untunttu aabaa maalaletteeddino. 18 Hayk'k'eedda Asay denddenna giyaa Saduk'aawanatuwaappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, Aa oochcheeddino; 19 «Tamarissiyaawoo, Muse nuw higgiiyaa s'aafiide, <Machchatto akkeedda Asay na'aa yelennaan hayk'k'ooppe, he hayk'k'eeddawaa ishay Aa machchatto laattiide, bare ishaw na'aa yelanaw bessee> yaagiyaawaa s'aafeedda. 20 Itti wode laappu ishatuu de'iyawantuppe bayiray machchatto akkiide, na'aa yelennaan hayk'k'eedda. 21 Laa'entsiyaa ishay izo akkeedda; ikka na'aa yelennaan hayk'k'eedda; heezentsiyaawekka hewaadan haneedda. 22 Laappunatuukka izo akkiide, na'aa yelennaan hayk'k'eeddino; ubbaappe guyyiyaan, k'ay he mishiratta hayk'k'aaddu. 23 Yaatina, hayk'k'eedda Asay hayk'uwaappe denddiyyaa wode, iza untuntuppe hak'awoo machche gidanee? Ayaw gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino». 24 Yesuusi zaariide untuntta,

«Hinttentu balettiyaawe, S'oossaa Mas'aafatuwaanne Aa wolk'k'aa erenna diraassa! 25 Ayaw gooppe, hayk'k'eedda Asay hayk'uwaappe denddiya wode, saluwaan de'iyaa kiitanchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akka; mac'c'a asayenne gelenna. 26 Shin hayk'k'eeddawantu dendduwaabaa gidoope, Muse mas'aafan s'aafetteedda s'aragay miyaa buuraabaa odiiya sa'aan, S'oossay Musa, «Taani Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» gidiyaawaa ubbakka nabbabi beykkitee? 27 I pas'a de'yaawantu S'oossaa gidiyaawaappe attin, hayk'k'eeddawantu S'oossaa gidenna; hintte darssi baleeddiya» yaageedda. 28 Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu untuntu palumettiyaawaa shiik'iide siseedda; k'ay Yesuusi untuntu lo'o zaareeddawaa sisiide, «Azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa azazuu hak'awee?» yaagiide Yesuusa oochcheedda. 29 Yesuusi zaariide, Aa «Azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa azazuwaa, «Israa'eeliya Asay sisite, Goday nu S'oossay itti Godaa. 30 Hinttentu Godaa hintte S'oossaa hintte kumentsaa wozanaappe, hintte kumentsaa shemppuwaappe, hintte kumentsaa k'ofaappe, hintte kumentsaa wolk'k'aappe siik'ite» yaagee. 31 K'ay azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa laa'entso azazuu hawaa; «Neeni ne shooruwa ne huup'yaadan siik'a» giyaawaa; hawantuppe aad'd'iyaa hara azazuu baawa» yaageedda. 32 Higgiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; «Tamarissiyaawoo, tumuwa gaadda; neeni «S'oossay itti S'oossaa s'alala. Aappe attin, haray baawa» geeddawe tuma. 33 S'oossaa kumentsaa wozanaappe, kumentsaa k'ofaappenne kumentsaa wolk'k'aappe dosiyaawenne k'ay bare shooruwaakka bare huup'yaadan siik'yaawe, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwa ubbaappe aad'd'ee» yaageedda. 34 Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaru aad'd'o eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be'iide, «Neeni S'oossaa kawutetsaappe haakkabeyka» yaageedda; hewaappe guyyiyaan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne s'alibeenna. 35 Yesuusi Geeshsha Golliyaan tamarissiidde, «Higgiyaa tamarissiyaawantu Kiristtoosa wooti Daawite na'aa giinoo? 36 Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina, ««Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwa, neeni yed'd'a ek'kiyaabaa ootsana gakkanaw, hawaan

taappe ushechcha baggana, bonchchettaade utta» geedda» yaageedda. 37 Daawite bare huup'ew Kiristtoosa, «Godaa» giide s'eesoope, yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na'aa gidii?» yaageedda. C'ora Asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda. 38 Yesuusi tamarissiidde, «Higgiyaa tamarissiyaawantuppe naagetite; untuntu adussa mayuwa mayyiide yuuyiyaawanne geyaa heeranka Asay untunta bonchchiidde sarotiyaawaa dosiino. 39 Untuntu Ayihuda woosa golletuwaan darii lo"iyaa oydiya dosiino; k'ay Asay barenta imatsatetsaan mokkiyaasanka bonchcho sa'aa dosiino. 40 Untuntu am"etuu golliya bonk'k'iide, barentoo lo"a malatanaw S'oossaa woosaa adussiino; untuntu ubbaappe aad'd'iyaa muraa akkanawanta» yaageedda. 41 Yesuusi Geeshsha Golliyaan imotaa yeggiyaa saas'iniya matan uttiide, Asay bare miishshaa he saas'iniyaan yeggiyaawaa be'eedda; c'ora dure Asay daro miishshaa he saas'iniyaan yeggeeddino. 42 Itti hiyyeesaa am"atta yaade, itti santimiyaan laamettiya laa"u semberatuwaa he saas'iniyaan yeggaaddu. 43 Yesuusi barena kaalliyaawanta s'eesiide, «Taani hinttentoo tumuwa gay; imotaa saas'iniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am"atta darissaade yeggaaddu. 44 Ayaw gooppe, haratuu ubbay barentoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pac'aappe, barew de'iyaa de'uwa mulekka imma aggaaddu» yaageedda.

13 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, Aa kaalliyaawantuppe ittuu Aa, «Tamarissiyaawoo, hawe aybe lo'o shuchchatenttonne k'ay aybe lo'o shuchchaa gollatuwa be'ay!» yaageedda. 2 Yesuusi zaariide, «Ha wolk'k'aama shuchchaa gollatuwa be'ay? Ha gollatuwaan de'iyaa itti shuchchayenne attenaan ubbay kolettana» yaageedda. 3 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini baggana Debre Zayite Deriyaa bollan utteedda wode, P'es'iroosi, Yaak'oobi, Yohaannisinne Inddiraasi barentu s'alala aakko yiide Aa, 4 «Hewe awude hananentto, nuw odaarikii; k'ay hewe ubbay polettana wodiya erissiyaa mallatu ayaa gidanee?» yaagiide oochcheeddino. 5 Yesuusi k'ay untuntu hawaadan yaagiide, oduwa doommeedda; Hinttentta ooninne baletsena mala naagetite. 6 C'ora asatuu ta sunsan, «Taani Kiristtoosa» yaagiidde

yaanawaa; c'ora asaa baletsana. 7 Matan de'iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de'iyaa olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, hirgoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssetsay biraa. 8 Ayaw gooppe, itti gade Asay hara gade asaana olettana; k'ay itti kawutetsay hara kawutetsaanna olettana; biittaa k'aatsay ubba saan de'ana; koshaykka de'ana; shin hewe koyro yeluwaa oytsaa mala. 9 Shin hintte hinttenttu huup'ew naagettite; ayaw gooppe, Asay hinttentta oyk'kiide, pirddaa gollew aatsiide immana; k'ay bare Ayihuda woosa golletuwanka hinttentta lissuwaan shoc'ana; gadiyaa mooddiyaawanttu sintsaaninne kaatatuwaa sintsan ta diraw hintte markkattanaw ek'k'ana. 10 Mishiraachchuwaa k'aalay koyronna asaw ubbaw odetti digganaw bessee. 11 Unttuntu hinttentta pirddaa golle ahiyaa wodenne aatsiide immiyaa wode, wooti haasayanitento koyronna hirgoppite; he saatiyaan S'oossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiiaawanttu hinttentta gidikkita. 12 Ishay bare ishaa, aawuu bare na'aa wod'isana; k'ay naanay barentu aawotuwa bollaninne barentu aayetuwa bolla denddiide, untunta wod'isana. 13 Asay ubbay hinttentta ta suntsaa diraw is's'ana; shin wurssetsay gakkanaw genc'c'iyawe attana. 14 Shin nabiya Daaneel odeedda bashshaa tunatetsay ek'k'anaw bessenasan ek'k'ishshin hintte be'iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de'iyaaawanttu deriyaakko betino. 15 Golliya huup'iyaa de'iyaa uraykka ittibaa akkanaw duge wod'd'iide, bare soy geloppo. 16 Gaden de'iyaaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. 17 He wode shahaara mac'c'awanttoonne d'antsiyaa mac'c'awanttoo aayyeero. 18 Shin have ubbay haniyaa wodii balguwaa gidenna mala, S'oossaa woossite; 19 ayaw gooppe, S'oossay sa'aa koyro med'd'eeddawaappe doommiide, ha'i gakkanaw, ubbakka de'ibeenna metuu, k'ay hawaappe sintsawukka ubbaa de'enna metuu asaa bolla he wode de'ana. 20 Goday he gallassatuwaa payduwaa guutsiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attena; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutseedda. 21 He wode ooninne hinttentta, «Be'ite; Kiristtoosi hawaan de'ee» woy, «Be'ite; Kiristtoosi, hewaan

de'ee» yaagoope, hewaa ammanoppite. 22 Ayaw gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddiide barenttoo danddayetoope, haray atto S'oossay dooreeddawanttakka baletsanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana. 23 Shin hintte naagettite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi. 24 Shin he wode he waayiyaappe guyyiyaan, away d'umana; agenay poo'iyawaa aggana; 25 S'oolinttatuu saluwaappe kunddana. K'ay saluwaan de'iyaa wolk'k'atuukka k'aas'ettana. 26 He wode taani, Asaa Na'ay, wolk'k'aama wolk'k'aannanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be'ana. 27 He wode taani kiitanchchatuwaa sa'aa oyddu bagga kiittana; sa'aa gas'aappe saluwaa gas'aa gakkanaw, S'oossay dooreedda asaa shiishshana. 28 Leemisuwaa balasatto giyaa mitsattippe tamarite; balasatta aac'iyaa wodenne izi haytsay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita. 29 Hawaadanka hintte he ubbabay haniyaawaa be'iyaa wode, I matattiide penggiyaa shiik'eeddawaa erite. 30 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiya yeletay hayk'k'idiggenna. 31 Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay ubbakka aad'd'enna. 32 Shin he gallassanne he saatiyaa Aawuwaa s'alalaappe attin, haray atto saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na'aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. 33 He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagettite; minnite; S'oossaa woossite. 34 Ta yuussay bare golliyaaggiide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitanii bare k'oomatoo huup'iyaa huup'iyaa oosuwaa immiide, untuntta bare oosoo kaappo ootseedda; k'ay kariyaa naagiyaawekka minisiide naagana mala azaeedda. 35 Hewaa diraw, minnite; ayaw gooppe, golliyaw omarsa gidina, woy k'amma bilahe gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wontumaatsaan gidina awude yaanentto, hintte erikkita. 36 Hinttenttu akeekenaan I yooppe, hinttentta gem'isheeddawannta demmenna mala minnite. 37 Taani hinttenttoo odiyawaa asaa ubbaw oday; minnite.

14 Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiyaa gallassayne C'aaliibeenna ukitsaa muussaa bonchchiyaa baalaa gallassay gakkanaw laa"u gallassay atteedda; k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu Asay erennaan Yesuusa

oyk'kiide wod'ana ogiyaa koyyiino. 2 «Asay bolla de'iyaa giigi utteedda aako kifiliyaa bessana; walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa hewaan nuw giigissite» yaageedda. 16 He laa'u gallassi hewaa ootsokko» yaageeddino. 3 Yesuusi Yesuusa kaalliyaa wanttu kesiide, katamaa beeddino; Biitaaniyaa gadiyaan oolluwa harggiyaa Simoonaa Yesuusi barenttoo odeeddawaadanka ubbabaa soyn k'umaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta demmiide, Paasigaa k'umaa giigisseeddino. 17 Sa'ay albass's'iroosa baareta kumeedda narddoosa omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa'u barena giyaa darii al'o shittuwaa akkaade yaaddu; he kaalliyaa wanttunna yaa beedda. 18 Untunttu uttiide albbass's'iroosa baareeta mentsaade shittuwaa samppaappe k'umaa miishshin, Yesuusi untuntta, Yesuusa huup'iyaa tigaaddu. «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttuppe ittuu asaappe ittuu ittuu hank'k'ettiide, «Ha shittuwaa c'oo taananna miyaawe, taana aatsiide immanawaa» ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu s'eetu biraa yaageedda. 19 Aa kaalliyaa wanttu loytsi sisettina, santimiyaan zal'iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw huup'iyaa huup'iyaa Aa, «Tumu taaneeshsha?» danddayettee» yaagiide barenttu gidдон haasayiino; giyaawaa doommeeddino. 20 Yesuusi zaariide, «I yaatiide he mishiratto darssi hank'k'etteeddino. 21 Taani, Asaa Na'ay, ha hinttenttu tammanne laa'atuwaappe ittuwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yeddiyaawaa. 22 S'oossaa mas'aafay hayk'k'ana geeddawaadan hayk'k'ana; shin taana, Asaa Na'aa, aatsiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo'a shin» yaageedda. 23 Untunttu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsiide, barena kaalliyaa wanttoo immiide, «Heytte; hawe ta ashuwaa» yaageedda. 24 Yesuusi, «Hawe ooratsa S'oossaa galatiide, untunttoo immeedda; ubbay he s'uu'aappe usheeddino. 25 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani S'oossaa kawutetsaan ooratsa woyniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa'entsuwaa ha woyniyaa eessaa ubbakka ushikke» yaageedda. 26 Mazimuriyaa Yihudaa Ask'k'orootu giyaawe, Yesuusa k'eesatuwaa yes's'eeddawaappe guyyiyaan, Debre Zayite Deriyaa kaappatoo aatsiide immanaw untunttukko beedda. 27 Yesuusi barena kaalliyaa wanttoo beeddino. 28 Shin taani hayk'uwaappe dendeeddawaappe guyyiyaan, inijetiyaa wodiya wochchee. 29 P'es'iroosi zaariide, «Hinttenttu ubbay taana yeggiide wos's'anita; ayaw ukitsaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiyaa koyro gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay dorssaa gallassi, Paasigaa k'umaa maanaw dorssaa shukkiyaa heemmiyaawaa wod'ana; hewaappe guyyiyaan wode, Yesuusa kaalliyaa wanttu Aa, «Paasigaa dorssay ubbay laalettana gee» yaageedda. 30 Shin taani hayk'uwaappe dandeeddawaappe guyyiyaan, bonchchiyaa gallassi neeni maana k'umaa neena, hinttenttuppe kasetaade Galiilaa baana» yaageedda. 31 Shin P'es'iroosi hak'a biide giigissanee?» yaagiide oochcheeddino. 32 C'aalibeenna kaddanaassa» yaageedda. 33 Shin P'es'iroosi bitanii hinttentunna gaketanawaa; Aa kaallite. 34 Golliyaawuu hinttentta pook'iyaa I biide geliyaa golliyaawuwaa, «Tamaariissiyaawe kasewaappekka minisiide, «Taani haray atto, neena, «Taani taana kaalliyaa wanttunna Paasigaa waassanaappe kase, neeni taana heezzu gede k'umaa maanaw ta imatsaa kifilii hak'anee?» yaagee; yaagite. 35 Golliyaawuu hinttentta pook'iyaa

neenanna ittippe hayk'k'inttokka, neena mulekka k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa kaddikke» yaageedda. K'ay haratuu ubbatuukha shoc'iide, Aa haytsaa k'ans's'i oleedda. 48 hewaadan geeddino. 32 Geetesemaane giyaa Yesuusi zaariide, he shiik'eedda c'ora asaa, sa'aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta «Taana bonk'k'anchcha kessiide, bonk'k'anchchaa oyk'k'iyawaadan oyk'k'anaw c'ubiyaa ne s'am"aa uttishshite» yaageedda. 33 Yesuusi P'es'iroosa, oyk'k'iide yeedditee? 49 Taani Geeshsha Golliyaan Yaak'oobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayyotteeddanne metooteedda. 34 K'ay untuntta, «Taani hayk'k'ana gakkanawukka kayyottay; Mas'aafatuu geeddawe polettanaw bessee» hawaan takkishshite; gem"ishoppite» yaageedda. 50 Yesuusa kaalliyaawanttu ubbatuu Aa yeggiide bi aggeeddino. 51 Nas'alaa s'alalaa danddayettiyaawaa gidooppe, he wodii bareppe aad'd'ana mala, S'oossaa woosseedda. 36 K'aykka, Asay oyk'k'eedda. 52 Shin he bitanii nas'alaa «Abbabboo, ta Aabboo, ubbay new danddayettee; oliide, kallo s'iira wos's'eedda. 53 Asay Yesuusa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, k'eesatuwaa kaappatuwaa ubbatuu, c'imatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu shiik'eeddasaa afeeddino. 54 Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gem"isheeddawannta demmiide P'es'iroosa, P'es'iroosi k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa «Simoonaa, gem"ishshaaddii? Neeni itti saatenttonne dirssaa gidduwaa gakkanaw haakuwaan Aa naaganaw danddayabeykkii? 38 Paac'iyaa hintte geelenna mala, naagettitenne S'oossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha» shiik'eedda Asay ubbay Yesuusa wod'anaw Aa bolla yaageedda. 39 K'aykka biide kasewaadanka S'oossaa woosseedda. 40 Aa kaalliyaawanttukko markkaa koyyeeddino; shin ayinne demmibeykkino. 56 Ayaw gooppe, c'ora asatuu Aa bollan wordduwaa guyye simmiide I yiyaa wode, gem"isheeddawannta markkatteeddino; shin untunttu markkatetsay itti demmeedda; untunttu ayfiyaa gem"ishuu goozi mala gidenna. 57 Itti itti asatuu denddi ek'k'iide wotseedda diraw, aw ayaa haasayinonttokka Yesuusa bolla, «I, «Taani Asay kees's'eedda ha eribeykkino. 41 Heezentsuwaa untunttukko yiide, Geeshsha Golliyaa kolaade, Asay kees's'ibeenna «Ha"i gakkanawukka gem"ishiiteenne shemppiitee? hara Geeshsha Golliyaa heezzu gallassaa giddon Gidana; wodii gakeedda; be'ite, taana, Asaa Na'aa, kees's'ana» giishshin, nuuni siseeddo» yaagiide nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aatsiide immiyaa wordduwaa markkatteeddino. 59 Shin haray atto wodii gakeedda. 42 Denddina boytte; be'ite, taana untunttu markkatetsay hawaan itti mala gidibeenna. 60 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa aatsiide immiyaawe haweku gakeedda» yaageedda. 61 Shin Yesuusi c'o"u sintsan denddi ek'k'iide Yesuusa, «Hawanttu neena Aa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihudaa Ask'k'orootu, mootiyyaa mootoo new zaariyaabay baawee?» ellekka gakki wod'd'eedda; k'ay k'eesatuwaa yaagiide oochcheedda. 61 Shin Yesuusi c'o"u kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawantunne c'imatuu giide, ayinne zaaribeenna; k'eesatuwaa ubbatuwaa kiittina, mashshaanne s'am"aa oyk'k'eedda c'ora kaappuu Aa, «Anjetteedda S'oossaa Na'ay Kiristoosi Asay aanana ittippe yeedda. 44 Yesuusa aatsi neenee?» yaagiide laa'entsuwaa oochcheedda. 62 Yesuusi zaariide, «Ee, taana; hintte taana, Asaa Na'aa, wolk'k'aama S'oossaaappe ushechcha baggana uttide'ishshinanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be'ana» yaageedda. 63 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peed'i oliide, «Nuuna hawaappe sintsan ayaw hara markkaa ek'k'eeddawanntuppe ittuu bare c'ubiyaa shoddinne koshshii? 64 Hinttenttu Aa boriyaa siseeddita;

hintte k'ofay ayee?» yaageedda; untunttu ubbay, «I hayk'k'ana bessee» yaagiide Aa bolla pirddeeddino. 65 Untuntuppe ittuu ittuu Aa bolla c'ushetsaa doommeeddino; Aa ayfiyaa kammi dechchiide, «Neena dechcheeddawe oonee? Ane timbbitiyaa oda!» yaageeddino; k'ay naagiyaawanttukka Aa k'ins's'alliyaa bak'k'iidde afeeddino. 66 P'es'iroosi dirssaa gidдон hirkkinna de'ishshin, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa mac'c'a k'oomatuwaappe ittinna yaaddu. 67 P'es'iroosi tamaa kashiyaawaa be'aade, c'adda s'eellaade, «Neenikka Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de'aa» yaagaaddu. 68 Shin P'es'iroosi, «Neeni giyaawe ayento taani erikke; taw akeeketenna» yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kuttuukka waasseedda. 69 He k'oomata P'es'iroosa be'aade, Aa matan ek'k'eedda asatuwaa, «Ha bitaniikka untuntunna de'ee» gaade guijaade oduwaa doommaaddu. 70 Shin P'es'iroosi k'aykka kaddeedda. Guutsaa gam'ishin, matan ek'k'eedda asatuu laa'entsuwaa P'es'iroosa, «Neeni tuma untuntunna ittippe de'aa; ayaw gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa» yaageeddino. 71 Shin P'es'iroosi, «Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!» yaagiide barena shek'aanne c'aak'uwaa doommeedda. 72 Ellekka kuttuu laa'entsuwaa waassi aggeedda; P'es'iroosi barena Yesuusi, «Neeni kuttuu laa'entsuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa» geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15 Wontta guuran ellekka k'eesatuwaa kaappatuu c'imatuwaannannee Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna hewaan shiik'eedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaanna mak'k'ettiide, Yesuusa k'achchi afiide, P'ilaas'oosaw aatsiide immeeddino. 2 P'ilaas'oosi Aa, «Neeni Ayihudatuwaa kaatee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide Aa, «Ne giyaawaadana» yaageedda. 3 K'eesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino. 4 P'ilaas'oosi shirettiide Yesuusa, «New zaariyaabay baawee? Untunttu ne bolla woyissa mootuwaa ahinto be'ikkii?» yaagiide oochcheedda. 5 Shin Yesuusi harabaa zaarennaan is's'ina, P'ilaas'oosi maalaletteedda. 6 P'ilaas'oosaw Paasigaa Baalaa bonchchiyaa gallasaan Asay koyyiyaa itti uraa k'ashuwaappe billiyaa wogay de'ee. 7 He wode itti Barbaana giyaa bitanii walassaa kessiide

shemppuwaa wod'eedda asatuwaana ittippe k'asho golliyaan de'ee. 8 Shiik'eedda c'ora Asay P'ilaas'oosi kase ertowaadankka barenttoo maarotaa ootsana mala, Aa oochcheeddino. 9 P'ilaas'oosi asaa zaariide, «Taani hinttenttoo Ayihudatuwaa kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?» yaagiide oochcheedda. 10 Ayaw gooppe, k'eesatuwaa kaappatuu Yesuusa k'anaatiide aatsi immeeddawaa P'ilaas'oosi ereedda. 11 Shin k'eesatuwaa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbaana billanaadan, he shiik'eedda Asay P'ilaas'oosa woosana mala, asaa mak'k'eeddino. 12 P'ilaas'oosi laa'entsuwaa zaariide, «Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttenttu giyaawaa wootoo?» yaageedda. 13 Asay P'ilaas'oosaw zaari zaari barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Aa kak'k'a» yaageeddino. 14 P'ilaas'oosi asaa, «Ayaw? I ay iitabaa ootseedee?» yaageedda. Shin Asay kasewaappekka bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Aa kak'k'a» yaageeddino. 15 P'ilaas'oosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwaan Yesuusa wotaadaratuwaan shoc'issiide, kak'k'ana mala untunttoo aatsi immeedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, wotaadaratuu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wotaadaratuwaa ubbaa ittippe s'eeseeddino. 17 K'ay zo'o mayuwaa Aa mayzeeddino; aguntsaa kalachchaa giigissiide, Aa huup'iyaa wotseeddino. 18 Hewaappe guyyiyaan Aa, «Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido» yaagi sarotiide, Aa k'iliic'uwaa doommeeddino. 19 Yesuusa huup'iyaa mak'k'aa s'am"aan shoc'eeddino; k'ay Aa bollan c'uchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. 20 Aa bolla k'iliic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaa aappe k'aari akkiide, Aa mayuwaa Aa mayzeeddino; yaatiide mask'k'aliyaa bollan misimaariyan d'ishiide, Aa kak'k'anaw afeeddino. 21 Untunttu biide, Iskkindiranne Rufoosa yeleedda aawuwaa, itti Simoonaa giyaa K'ereena gadiyaa asay, gas'aappe katamaa yiyaawaanna gaketiiide, Yesuusa mask'k'aliyaa wolk'k'aan toosseeddino. 22 Yaatiide Golggootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. «Golggootaa» giyaawe «Huup'iyaa Gosiyaasaa» giyaawaa. 23 Kawaraa giyaa d'alii walaketteedda woyniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan is's'eedda. 24 Untunttu Aa kak'k'eeddino; k'ay oona oona gakkanentto eranaw Aa mayuwaa shaakkiide,

saamaa yeggeeddino. 25 Unttuntu Aa kak'k'iyaa wode, wonttaappe heezzu saate. 26 «Ayihudatuwaa kaatiyaa» yaagi Aa mootiyaa s'aafuu s'aafeetti utteedda. 27 Yesuusanna laa"u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha baggana, k'ay ittuwaa aappe haddirssa baggana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'keeddino. 28 S'oossaa Mas'aafay, «litabaa ootseedda asatuwaana I paydetteedda» yaagiyaawe poletteedda. 29 Ogiyaanna aad'd'iyaa Asay Yesuusa kad'iide, barenttu huup'iyaa k'aatsiidde boreeddino; «Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassaa gidдон kees's'iyaaawoo, 30 ane mask'k'aliyaa bollappe wod'd'aade, ne huup'iyaa ashsha» yaageeddino. 31 Hawaadanka k'eesatuwaa kaappatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna ittippe Yesuusa bolla, «Hara asatuwaa ashsheeda; shin barena ashshanaw danddayenna; 32 nuuni be'iide ammanana mala, Kiristoosi Israa'eeliyaa kaatii, ane mask'k'aliyaa bollappe ha"i wod'd'o» giide k'iili'ceeddino. K'ay haray atto, aanana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawantukka Aa bolla k'iili'ceeddino. 33 Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay d'umeedda. 34 Udduppu saatiyaan Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Elohee, Elohee, laamaa sabak'itaanii?» yaageedda. Hewaa giyaawe, «Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw aggaaddii?» giyaawaa. 35 Hewaan ek'keedda asaappe ittuu ittuu hewaa sisiide, «Be'ite; Eelaasa s'eese» yaageedda. 36 He asaappe ittuu wos's'i yiide, zanzzaa malatiyaawaan c'aala woyniyaa eessaa kuntseedda; hewaa mak'k'aa gatimaa s'eeraan wotsiide, «De'ishshite ane; Eelaas mask'k'aliyaappe Aa wotsanaw yaanenttonne ane be'oyte» yaagiidde Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda. 37 Yesuusi k'aalaa d'ok'k'u ootsi waassiide, hayk'k'i aggeedda. 38 Geeshsha Golliyaan k'ashetteedda gaaridduu k'ompoppe duge gakkanaw, laa"u kesiide pooshetti wod'd'eedda. 39 Mask'k'aliyaappe sintsa baggana hewaan ek'keedda itti s'eetuwa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayk'keeddawaa be'eedda wode, «Ha bitanii tumu S'oossaa Na'aa» yaageedda. 40 Hewaan haakuwaan ek'k'iide s'eelliyaa amareeda mac'c'awantu de'iino; untntuntu gidдон Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, teefa Yaak'oobanne Yoosa daaya Mayraamanne

Salooma de'iino. 41 He mac'c'a asatuu Yesuusi Galiilaan de'iyaa wode, Aa kaalleeddawantanne Aa maaddeeddawantta; k'ay Yesuusanna ittippe Yerusaalame beedda hara c'ora mac'c'a asatuu hewaan de'iino. 42 Sa'ay omarsseedda wode, hewaan shiik'eedda asaan bonchchetteedda itti Yooseefo giyaa bitanii, S'oossaa kawutetsay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa Asay yeedda; he gallassay wonttetsa Sambataw giigettiyaa gallassaa gideedda diraw, Yooseefo s'aliide P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. 44 P'ilaas'oosi, Yesuusi elekka hayk'k'i diggeeddawaa siseedda wode maalaletteedda; s'eetuwa kaappuwaa s'eesiide, «I hayk'k'odeppe gam"eeddee?» yaagiide oochcheedda. 45 P'ilaas'oosi Yesuusi hayk'keeddawaa s'eetuwa kaappuwaappe sisiide, Aa anhaa Yooseefo akkanaadan ootseedda. 46 Yooseefo mooguwa mayuwa shammeedda; Yesuusa anhaa mask'k'aliyaappe wotsi mayuwaan s'aas'iide, shuchchaa wooc'eedda asaa moogiyaa gonggoluwaa gidдон Aa anhaa wotseedda; k'ay he gonggoluwaa doonaan wolk'k'aama shuchchaa gondorssiide wotseedda. 47 Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untntuntu hak'an wotsinto be'iino.

16 Sambbatay aad'd'eeddawaappe guyyiyaan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yaak'ooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino. 2 Wogaa gallassi wonttumaatsa daro guuran s'alk'k'ii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino. 3 Untntuntu barenttu gidдон ittuu ittuwaanna, «Gonggoluwaa doonaappe nuw shuchchaa oonee gondorssiide digganaweeshsha?» yaagiide haasayiino. 4 Untntuntu s'eelliyaa wode, he daro wolk'k'aama shuchchaa gondorssidiggeeddawaa be'eeddino. 5 Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa gidдо geliyaa wode, itti wodalla bitanii bootsa mayuwa mayyiide, ushechcha baggana utteeddawaa be'iide dagammeeeddino. 6 Shin I untntunta, «Dagammoppite. Mask'k'aliyaa bolla kak'etteedda Naazireetiyaa Yesuusa hinttenttu koyiyaawaa eray. I hawaan baawa; denddi diggeedda. Untntuntu Aa wotseeddasaa hawaa be'ite. 7 Shin biide Yesuusi barena kaaliyaawanttoonne P'es'iroosaw, Yesuusi hinttenttuppe kasetiide Galiilaa bee; I hinttenttoo odeeddawaadanka hinttenttu Aa

yaan be'ana» yaagiide hawaa odite» yaageedda. saluwaafina, S'oossaaappe ushechcha baggana 8 Mac'c'a asatuu yashshaan kokkoriidde, Yesuusi utteedda. 20 Aa kaalliyaawanttu biide, ubba moogetteedda gonggoluwaappe kesiide bak'ati saan wonggalaa mishiraachchuwaa odeeddino. aggeeddino; k'ay untunttu yayyeedda diraw, asaw Godaykka untuntunna ittippe ootsee; untunttu odiiyaa hewaa oossinne ayinne odibeykino. Mac'c'a k'aalaykka tuma gideeddawaa untunttu ootsiyaa asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa malaatatuwaan erisseedda. P'es'iroosawunne aanana de'iyaaawanttoo k'antsaan odeeddino; hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare huup'ew barena kaalliyaawanttu bolla, med'inaw ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwaa k'aalaa, away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, Wogaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beetteedda. 10 Iza baade kase aanana de'iyaaawanttoo, k'arettiiddinne yeekkiidde utteeddawanttoo odaaddu; 11 shin Yesuusi pas'a de'iyawaanne iziw beetteeddawaa untunttu siseedda wode, Izi oduwaa tuma gibeykino. 12 Hewaappe guyyiyaan, untunttuppe laa'atuu katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, untunttoo beetteedda. 13 Untunttu guyye simmiide, haratoo odeeddino; shin hewanttu untunttu oduwaa tuma gibeykino. 14 Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaawanttu k'umaa miishshin, Yesuusi untunttoo beetteedda. Untunttoo ammanuu bayinna diraw, I untuntta seereedda; k'ay hayk'uwaappe I denddeeddawaa be'eeddawanttu untunttoo odina, untunttu ammanennaan is'seedda dirawunne odina sisennawanta gidiyaa diraw, I untuntta seereedda. 15 I untuntta hawaadan yaageedda; «Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwaa k'aalaa odite. 16 Ammanowenne s'ammak'ettowe attana; shin ammanennawaa bolla S'oossay pirddana. 17 Taanan ammaniyaawanttu ha malaatatuwaa ootsanawanta: untunttu ta suntsan iita ayyaanatuwaa kessanawanta; k'ay untunttu dumma dumma ooratsa k'aalaan haasayanawanta. 18 Untunttu shooshshaa oyk'k'oopekka, woy ayaanne wod'iyaa marzziyaa ushintokka untuntta k'ohenna. K'ay untunttu barenttu kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wotsana; he hargganchchatuu pas'ana» yaageedda. 19 Godaa Yesuusi barena kaalliyaawantunna haasayeeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa pude

Luuk'aasa

1 Bonchchetteedda Toofiiloosa, koyro barenttu ayfiyaan be'eeddawanntunne barenttu k'aalaan markkatteddawanntu nuw odeeddino. S'aafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa S'ap'uwaappe bidda s'eellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new s'aafanaw lo"aa gideeddawe taw beetteedda. **5** Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, Aabiyaa k'eesatetsaa oosuwa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyaa itti k'eesay de'ee. Machchattakka Elssaabees'o geetettiyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno. **6** Laa"atuukka Godaa azazuwaanne seeraa darissiide naagiyaawantanne kad'ee banttaan S'oossaa sintsan de'iyaa s'illatuwaa. **7** Gidoppe attin Elssaabees'a mantsa gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa"atuukka laytsaa sugeeddawantta. **8** Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan S'oossaa sintsan K'eesatetsan ootsiyaa wode, **9** bare K'eesatetsaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliyaa geliide is'aanaa c'uwissuwaa saamay Aa gakkeedda. **10** Is'aanay c'uiwiyaa wode Asay ubbay karen ek'k'iide woossi de'ee. **11** Godaa kiitanchchay is'aanaa yarshshuwaa saappe ushechchanna ek'k'iide aw beetteedda. **12** Zakkaraasikka be'eedda wode dagammiide yashshaan mitetteedda. **13** Kiitanchchaykka k'ay yaageedda, «Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay sisetteedda, ne machchata Elssaabees'a attuma na'aa yelanawunnu. **14** Aa yeletaan nashetayenne ishaluu new hananawaa; c'oratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawantta; **15** Ikka Godaa sintsan dara gidanawaa. Matsoyiyaa woyniyaa ushshaa gido haraa matsoyiyaa ushshaa ayinne ushenna; bare daay uluwaan de'ishshin Ayaanaa Geeshshay aan kumanawaa. **16** «Israa'eeliyaa asatuwaappekka c'oratuwaa untunttu Godaa S'oossaakko, I zaaranawaa. **17** Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawotuwa wozanaa naanatuwaakko, azazettenawanntakka s'illotetsaa eraakko zaaranaw, Eelaasa ayyaanaaninne wolk'k'aan Godaappe sintsanna bee.» **18** Zakkaraasikka kiitanchchaa, «Taani c'imaad, tamachchattakka bare laytsaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranitaa?» geedda. **19** Kiitanchchaykka zaariide, «Taani S'oossaa sintsan ek'kiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwa new odanaw neekko

kiitettaad; **20** Hekko he wodiyaan hanana ta k'aalaa ne ammanabeenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka» geedda. **21** He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw gam'eeddentto maalalettiidde naagiino. **22** Keseedda wodiyaanka haasayanaw danddaybbeenna; Geeshsha Golliyaan sas'aa I be'eeddawaa akeekkeeddino; ikka haasayanaw danddayibeennawaa s'orssi bessiide, duude gidiide de'eedda. **23** Zakkaraasikka bare oosuwa wodiya wursso wode, bare golle simmeedda. **24** Hewaappe guyyiyaan Aa machchata Elssaabees'a shahaaraade ichcheshu agenaa barena gentsaaddu. **25** Elssaabees'akka, «Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw Goday bare maarotetsaan taana s'eello wode, hawaadan taw ootseedda» gaaddu. **26** Usuppuntsa agenaan S'oossaa kiitanchchaa Gabreel Galilaa gadiyaan Naazireete Katamaa **27** Daawita yaraappe gideedda Yooseefo geetettiyaa bitanew ooshetta k'ashetteedda wodorattikko S'oossaa matappe kiitetteedda; wodoratti suntsaykka Mayraamo geetettee. **28** Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, «Darissaade dosettawunnee, sarotetsay new gido; Godaykka neenanna gatso de'ee; Neenikka mac'c'awantu gidдон anijetteeddawunno» yaageedda. **29** Mayraamakka Aa haasayaappe denddowaan darissa dagamaade, «Hawe ayaa mala sarotaa gidanee» gaade yewuwaa k'oppaaddu. **30** Kiitanchchay izo, «Hanne Mayraamee, S'oossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa. **31** Neeni shahaaraade, attuma na'aa yelanaassa; Aa suntsaakka Yesuusa gaanaassa. **32** Ikka dara gidanawaa; Ubbaappe D'ok'k'a S'oossaa Na'aa geetettana; Godaa S'oossay Aa aabbu Daawita kawutetsaa oydiyaa aw immanawaa. **33** Ikka Yaak'ooba gollen med'inaw kawutanawaa; Aa kawutetsawukka wurssetsay baawa» yaageedda. **(aiōn g165)** **34** Mayraamakka kiitanchchaa, «Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti hananawee?» yaagaaddu. **35** Kiitanchchaykka zaariide iziwi, «Ayaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; D'ok'k'a S'oossaa wolk'k'ay neenan shemppanawaa. Hewaa diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha S'oossaa Na'aa geetettana. **36** Ne dabbatta Elssaabees'a bare c'imatetsaa wodiyaan attuma

na'aa shahaaraaddu. Mantsa geetetteeddawunna Elssaabees'a shahaaroodeppe usuppuntsa agenaa oyk'kaaddu. 37 S'oossaa s'ooniyya yewuu baawa» yaageedda. 38 Mayraamakka, «Taani Godaa ayilatto; neeni goowaadan hano» gaaddu. Hewaappe guyyiyaan kiitanchchay izi matappe beedda. 39 Mayraamakka he agenaa gidдон denndaade killi zoozetiyya Yihudaa gaden de'iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. 40 Zakkaraasa golle gelaade Elssaabees'o sarotaaddu. 41 Elssaabees'akka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de'iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabees'akka Ayaanaa Geeshshaan kumaaddu. 42 Bare kooshshaakka d'ok'ku ootsaade, «Neeni mac'c'awantu giddoppe anijetteeddawunno. Neeppe yelettiyaawekka anijettowaa. 43 Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oonee? 44 Hekko ne sarotaa kooshshay ta haytsaan sisettedda wode, ta uluwaan de'iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda. 45 Goday polettee giide izi wodeeddawaa ammaneeddawunna iza anijetteeddawunno» yaagaaddu. 46 Mayraamakka, «Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw, 47 Ta ayyaanaykka ta S'oossaa, ta d'aliyaan, loytsa nashettaw. 48 Ikka bare ayilatti tooshiyya s'eelleedda. Hachcheppe doommiide yeletay ubbay anijetteeddawunnee giino. 49 Wolk'k'aama gideedda I, daro yewuwaa taw ootseedda; Aa suntsaykka geeshsha. 50 Aa maarotay yayyiyaawantoo, yeletaappe yeletay gakkanaw de'ee. 51 Bare wolk'k'aan mino kiitaa kiitetteedda; barenttu wozanaa k'ofaan otorettiyaawantta, laaleedda. 52 Mooddiyaawantta kawutetsaa maataa oydiyaappe wotseedda; ashikkatuwaakka k'ay d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. 53 Koshatteeddawantta lo'o yewuwaan kalisseedda; duratuwaa k'ay mela yedersseedda. 54 Bare maarotetsaa k'oppiide, bare ayiliyya Israa'eeliyya maadeedda. 55 Nu aawaatoo I odeeddawaadan, Abrahaamewunne Aa yaraw geeddawaa, med'inaw naagana diraassa» yaagaaddu. (aiōn g165) 56 Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabees'i matan gam"owaappe guyyiyaan bare golle simmaaddu. 57 Elssaabees'iwukka yeliyya wodii gakkina, attuma na'aa yelaaddu. 58 Izi shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotetsaa izi wodeeddawaa sisiide izinna ittippe nashetteeddino. 59 Hoppuntsa gallasaan na'aa k'as's'aranaw yeeddino; Aa, aawuwaa suntsaan Zakkaraasa giide suntsanaw koyyeeddino. 60 Aa daaya k'ay, «Hanenna, Yohaannisa geetettanaw koshshee» yaagaaddu. 61 Untunttukka izo, «Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw ittuukka ha suntsaan s'eesettibeenna» yaageeddino. 62 Aa aabba, oona giyya suntsan s'eegettanaw koyyintto s'orssi oochcheeddino. 63 Aa aabbukka s'aafiyaabaa oochchi akkiide, «Na'aa suntsay Yohaannisa» giide s'aafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino. 64 Hewankka Zakkaraasa doonay dooyetteedda, Aa ins's'arssaykka bilettina haasayaa doommeedda, S'oossaakka galateedda. 65 Aa shooratuukka de'iyaasaa ubbaan yashshaan kumeeddino. Ha yewuukka zoozetiyya Yihudaa gadiyya ubbaan darii haasayetteedda. 66 Hawaakka siseeddawanttu ubbatuu, «Ha na'ay ayaa gidaneeshsha?» yaagiide yewuwaa barenttu wozanaan oyk'keeddino; S'oossaykka aanana de'iyawaa ereeddino. 67 Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayaanaa Geeshshaan kumiide timbbitiyya yaagi odeedda: 68 «Israa'eeliyya Goday S'oossay anijetto; yiide bare asaa s'omooseeddanne wozeedda. 69 Bare ayiliyya Daawite golliyaan; wolk'k'aama ashshiyaawaa nuw giigisseedda. 70 Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa doonaan odettowaadan, (aiōn g165) 71 I nuuna, nu morkkatuwaappenne, nuunanna ek'ettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa. 72 Hawaakka I ootseeddawe, nu aawaatoo, maarotetsaa bessanaassanne, bare geeshsha c'aak'uwaa wozanaa aatsanaassa. 73 Nu aawuwaa Abrahaamoo, c'aak'keedda c'aak'uwaa k'oppanaw, 74 nu morkkatuwa kushiyaappe kesiide, yashshay banttaan aw ootsanaadan, maataa nuw immeedda. 75 Hawenneekka, nuuna nu wodiyya ubbaan, geeshshatetsaaninne s'illotetsaan, bare sintsaan essana diraassa. 76 Zaariidekka, neenoo, ta na'aw, D'ok'k'a S'oossaa nabiyaa geetettanaassa; ogiyya giigissanaw Godaappe sintsanna, baanaassa. 77 Asaa nagaraa maariyya atosetsaa eraa, untunttoo immanaassa. 78 Hewekka killippe yeedda poo'uu, nuuna s'omooseeddawe, nu S'oossaa maarotetsaanne k'aretaa gaasuwaana. 79 Aa poo'uukka d'umaaninne hayk'uwaa kuwaan, utteeddawanttoo poo'issee; nu gediyaakka sarotetsaa ogiyaan suurissee.» 80 Na'aykka dic'ciide, ayaanaan

minneedda; Israa'eeliyaa asaw beetteedda gallassay gakkanaw mela biitaan de'eedda.

2 He wode Roomaa kawutetsaa garssan de'iyaa Asay ubbay suntsaa s'aafettanaadaninne paydettanaadan Awugiss's'oose K'eesareppe azazuu keseedda. **2** Hewenneekka, K'ereneyoose Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa wode haneedda koyro asaa payduwaa. **3** Hawaa diraw itti itti Asay s'aafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda. **4** Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraajaan de'iyaa Naazireete katamaappe denddiide Daawita katamaa gideeddawunnikko Yihudaan de'iyaa Beeteleeme geetettiyaa katamaa keseedda. **5** He wode yeliyaa wodii mateedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka aanana ittippe baaddu. **6** Unttuntu hewaan de'ishshin iziw yeliyaa wodii gakkii aggeedda. **7** Izakka Bayira Na'aa gideedda attuma Na'aa yelaaddu; imatsay shemppiyyaa sa'aa demmabeenna diraw, na'aa mayuwaan s'aas'aade Gap'atiyaan k'eraaddu. **8** He gadiyaan k'amma barenttu wudiyaa heemmiide dembban ak'iyaawanttu de'iino. **9** S'oossaa kiitanchchay k'oppennaan yiide untunttu miyyiyaan ek'keedda; Godaa bonchchuu untunttu yuushshuwaan poo'eedda wode, wolk'k'aama yashshay untunttu oyk'keedda. **10** Kiitanchchay untunttu, «Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo ahaad. **11** Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe yeletteedda. Ikka Godaa Kiristtoosa. **12** Hawe hinttenttoo malla gido: Gac'ino na'ay mayuwaan s'aas'ettiide gap'atiyaa gidдон giseeddawaa demmanita» yaageedda. **13** K'oppennaan c'ora S'oossaa kiitanchchatuu koyro kiitanchchaanna ittippe k'onc'c'eeddino. **14** S'oossaakka galatiide, hawaadan geeddino: «Bonchchuu S'oossaw bolla saluwaan gido. Sa'aan I dosiyaa asaw sarotetsay gido» yaageeddino. **15** Kiitanchchatuu untuntuppe shaakettiide saluwa kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawanttu, «Goday nuw k'onc'c'isseeddawaa, hawaa haneedda yewuwa be'anaw Beeteleeme boytte» geetetteeddino. **16** Untunttukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefo demmiide, gacino na'aykka gap'atiyaan giseeddawaa be'eeddino. **17** Hewaappe guyyiyaan guutsa na'aa diraw odetteeddawaa k'onc'c'isside odeeddino. **18** Hawaa siseedda ubbay untunttu odeedda yewuwaan

maalaletteeddino. **19** Mayraama k'ay hawaa ubbaa bare wozanaan oyk'k'aade k'oppaadde gam"aaddu. **20** Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubbaa yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be'eeddawoo ubbaw S'oossaa bonchchiiddinne galatiide simmeeddino. **21** Na'aw hosppun gallassaa gidina k'as's'arettiyyaa wodii gakkoo wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso suntsaan, Yesuusa geetetteedda. **22** Muse wogaa maaraadan geeyyiyyaa wodii poletteedda wode Yooseefonne Mayraama gac'ino na'aa S'oossaw sheed'd'anaw Yerusaalame akki beeddino. **23** Hewenneekka Godaa wogaan, «Attuma na'aa gideedda bayira na'ay ubbay S'oossaw dummateeddawaa gidanawaa» geetetti s'aafetteeddawaadaaninne, **24** k'aykka Godaa wogaan, «Laa"u dogommatuwaa woy laa"u harap'pe maratuwaa» geetettowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino. **25** He wode s'illonne genc'c'a gideedda Simoona geetettiyaa itti bitanii Yerusaalamen de'ee. Ikka, Israa'eeliyaa asaw atosetsaa hidootaa naagiyaawaanne Ayaanaa Geeshshay Aa bolla shempeedda asaa. **26** Godan oketteedda Kiristtoosa be'ennaan hayk'k'ennawaa Ayaanaa Geeshshaan aw k'onc'c'isseedda. **27** Ikka he wode Ayaanaa Geeshshay kaaletsina, Geeshsha Golliyaa geleedda. Na'aa yelawanttu eriyaa wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutsa na'aa Yesuusa oyk'k'iide gelo wode, **28** Simoone mokki akki na'aa idimmiide S'oossaa galatiide hawaa yaageedda: **29** «Godaw, Neeni k'aalaa gelo maaraadan, ha"i taana ne ayiliyaa saruwaan neekko afa. **30** Gaasuukka, ta ayfatu, asaa ubbaa sintsan Neeni giigisseedda, ashshiyaa hidootaa be'eeddino. **32** Hewekka Israa'eeliyaa gidenna asaw, k'onc'c'etsaa immiyaa poo'uwa. K'ay Ne asaw Israa'eelew bonchchuwa.» **33** Yooseefonne Aa daaya Aa diraw haasayetteedda yewoo maalaletteeddino. **34** Simoonikka anjiide Mayraamo, «Hawe Na'ay Israa'eeliyan c'orato dendduwaassinne kunddetsaw gaaso gidanaw, k'aykka itaa haasayiyaawanttoo malla gidanaw dooretteedda. **35** C'oratookka wozanaa k'ofay k'onc'c'owaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan k'ans's'owaadan seelettanawaa» yaageedda. **36** K'aykka Aaseera yaraappe gideedda Paanu'eela naatta Haanno geetettiyaa nabatta de'aw; Izakka

loytsa c'imaaddu. Bare wodorotetsaan geleedda asinaana laappu laytsaa de'eeddawunno. 37 Izi laysayykka hospun tammanne oyduuwa gidana gakkanaaw gallaasanne k'ammaa geeshsha golliyaappe shaakettennaan s'oomaaninne woosaan kiitettaadde am'e gidaade gam'aaddu. 38 He wodekka shiik'aade S'oossaa galataaddu; K'aykka Yersaalame Asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gac'ino Na'aa Yesuusabaa odaaddu. 39 Yooseefonne Mayraama Godaa higgayan azazetteeddawaa ubbaa polowaappe guyye Galiilaa Awuraajjaan de'iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino. 40 Guutsa na'aykka dic'ciidenne minniidde beedda; aad'd'o eraanka kumeedda; S'oossaa aad'd'o keekatetsay Aa bollaana shempeedda. 41 Yooseefonne Mayraama laytsaan laytsaan Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yersaalame katamaa biino. 42 Na'awukka tammanne laa'u laytsaa gido wode dooyaadan baalaw hini Yersaalame keseeddino. 43 Baalaa polowaappe kaala barenttu golle untunttu simmoode guutsa na'aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yersaalamen atti aggeedda. 44 Untuntunna ittippe de'iyaaawaa malatina itti gallasaa ogiyaa hametteeddino. Guyyeppe K'aykka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siik'ettiyaawanttu matan koshshaa doommeeddino. 45 D'ayo wode koyyiidde hini Yersaalame simmeeddino. 46 Heezzu gallaasappe guyye, tamarissiyaawanttu gidon Yesuusi uttiide untunttu giyaawaa sisiidenne untunttu oochchiidde Geeshsha Golliya garssan de'iyaaawaa be'eeddino. 47 Sisiyaawanttu ubbatuukka, Aa akeekaananne Aa zaaruwaan maalaletteeddino. 48 Yooseefonne Aa daaya Aa be'o wode maalaletteeddino. Aa daayakka, «Ta Na'aw, ayaw nuuna hawadan ootsay? Ne aabbunne tanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo» yaagaaddu. 49 Yesuusikka untunttoo, «Ayaw taana koyyiitee? Ta aabbu gollen de'anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?» yaagi zaareedda. 50 Hewaa yaagi odooppe attin, untunttoo lodeedda yewuu ayaa ginto gelibeenna. 51 Hewaappe simmiide, untuntunna ittippe hini Naazireete beedda; hewanka untunttoo azazettee. Aa daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan wotsaaddu. 52 Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka S'oossaanne asaa sintsan dic'ceedda.

3 S'ibaariyoosa geetettiya kaatii kawuteedda tammanne ichcheshetsiyaa laytsaan P'ens's'enaawiyaa P'ilaas'oosi Yihudaa mooddiya wode, Heroodise Galiilaan oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiya wode, Aa ishay Pilip'p'oosikka Is'uuriyaaninne S'irkkonddoosan oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiya wode, Lisaaniyoosikka Abileeney oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyaawaa gidiide mooddi de'ishshin, 2 Haanninne K'eyyaafay K'eesatuwaa kaappatuwaa gidiide de'ishshin, S'oossaa k'aalay Zakkaraasa na'aa Yohaannisakko mela biittaan yeedda. 3 Yohaannis Yorddaanooosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, «Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paas'iide s'ammak'ettite» yaagi tamarissheedda. 4 Nabiya Isiyaasa mas'aafan s'aafetteedda k'aalaadan, «Mela biittaan waassiyaa bitaniya kooshshay, «Godaw ogiyaa giigissite; Aa ogiyaakka suurissite. 5 Ollay ubbay kumo; deriinne zoozii denbbaa gido, giigenna ogii ubbay giigo, hanchchiro ogii ubbay liik'o. 6 Hewaa gidoppe, Asay ubbay S'oossay ashshiyaawaa be'ana» » yaageedda. 7 Hawaa diraw Yohaannisi Aa kushiyan s'ammak'ettanaw keseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, «Henttenoo, shooshshaa naatoo; yiyaa hank'k'uwaappe attana mala hinttentta ooni mak'keeddee? 8 Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abrahaamo nu aabbu de'ee gooppite. S'oossay Abrahaamoo naanaa ha shuchchatuwaappe dentsanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. 9 Ha'i ubbaa bees'i mitsaa s'ap'uwaan k'ans's'anaw giigi utteedda; simmi lo'o ayfiyaa ayfena mitsay ubbay k'ans's'ettiide tamaan olettanawaa.» 10 «Yaatina ha'i nu ayaa udanee?» yaagiide Aa c'ora Asay oochcheedda. 11 Yohaannisikka, «Laa'u mayuu de'iyawe baynnawoo immo; k'umay de'iyaweekka baynnawoo gisho» yaagi zaareedda. 12 K'aras'aa shiishshiyaawantukka s'ammak'ettanaw yiide, «Tamarissiyaawoo, nu ayaa udanee?» yaagi oochcheeddino. 13 I untunttoo, «Geetettowaappe aad'd'o k'aras'aa aatsi shiishshoppite» yaagi odeedda. 14 Hewaappe kaala wotaadaratuu, «Nuunishi, ayaa udanee?» yaagi Aa oochcheeddino. Yohaannisikka, «Asaa shaluwaa naak'uwaan bonk'k'i akkoppite, oonanne wordduwaan mootoppite, hinttenttu dirguu hinttenttoo gidana»

yaagi zaareedda. 15 He wode Asay ubbay Kiristoosa yuussaa naagiidde de'iyaa diraw Yohaannisa, «Hawekka Kiristoosa gidennaan attena» yaagiidde barenttu wozanaan maleeddino. 16 Yohaannisi ubbatuwaakka, «Taani haatsaan s'ammak'ay; gidoppe attin taappe wolk'k'aamayenne taanikka Aa c'aammaa k'ashuwaa billana danddayennawe biro yaanawaa; ikka Ayaanaa Geeshshaaninne tamaan s'ammak'anawaa; 17 Aa kushiyan katsaa dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de'ee. Katsaa uddumaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa dijiyaan k'olee; shin dalaa to'enna tamaan guuddee.» 18 Yohaannisikka hara c'ora k'aalaan c'ora asaa mak'kiidde mishiraachchuwaa k'aalaa odeedda. 19 Galiilaa mooddiyaa Heroodisa k'ay bare ishaa Pilip'p'oosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka c'ora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. 20 Hawaa diraw ha ubbaa gujiidde Heroodise Yohaannisa k'asho golle gelisseedda. 21 Asay ubbay s'ammak'etti simmowaappe guyyiyaan Yesuusi s'ammak'etteedda. I woossi de'ishshinkka saluu dooyetti aggeedda. 22 Geeshsha Ayyaanaykka harap'piyaa malatiide Aa bollaana wod'd'eedda. Saluwaappekka, «Ta dosiyaa na'ay neena; neenan Taani nashettay» yaagiyyaa k'aalay yeedda. 23 Yesuusi tamarissuwaa doommoode aw hattamu laytsaa gideedda; c'ora asaykka barenttoo malatowaadan Aa Yooseefo na'aa yaagiino; Yooseefo Eele na'aa; 24 Eele Maate na'aa; Maate Leewiyaa na'aa; Leewii Milkke na'aa; Milkke Yoonaa na'aa; Yooni Yooseefo na'aa; 25 Yooseefo Maataatiyaa na'aa; Maataati Amoos'e na'aa; Amoos'e Naahooma na'aa; Naahooma Esiliime na'aa; Esiliime Naage na'aa; 26 Naage Maa'aate na'aa; Maa'aate Maataatiyyu na'aa; Maataatiyyu Seemeye na'aa; Seemeyi Yooseefo na'aa; Yooseefo Yooda na'aa; 27 Yoodi Yoonana na'aa; Yoonani Reese na'aa; Reese Zerubaabeela na'aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na'aa; Salaatiyaale Neele na'aa; 28 Neeli Milkke na'aa; Milkke Haadde na'aa; Haadde Yoosaase na'aa; Yoosaase K'oosaama na'aa; K'oosaami Elmaadoome na'aa; Elmaadoome Eere na'aa; 29 Eere Yoosee'e na'aa; Yoosee'e, Eli'eezera na'aa; Eli'eezere, Yooraame na'aa; Yooraami Maas'aate na'aa; Maas'aate Leewiyaa na'aa; 30 Leewii Simoona na'aa; Simoone Yihudaa na'aa; Yihuday

Yooseefo na'aa; Yooseefo Yoonana na'aa; Yoonani Eeliyaak'eema na'aa; 31 Eeliyaak'eemi Meeliya na'aa; Meeliye Mayinaana na'aa; Mayinaani Maas'aate na'aa; Maas'aate Naataane na'aa; Naataane Daawite na'aa; 32 Daawite Issey na'aa; Issey Iyyoobeedda na'aa; Iyyoobeedi Boo'eeza Na'aa; Boo'eezi Salmoona na'aa; Salmooni Nahishoona na'aa; 33 Nahishooni Aminaadaaba na'aa; Aminaadaabi Raama na'aa; Raami Ariina na'aa; Ariinay Hezroona na'aa; Hezrooni Pereeza na'aa; Pereezi Yihudaa na'aa; 34 Yihuday Yaak'ooba na'aa; Yaak'oobi Yisaak'a na'aa; Yisaak'i Abraahaamo na'aa; Abraahaamo Taara na'aa; Taari Naakooraa na'aa; 35 Naakoori Seeroohe na'aa; Seeroohi Ragawa na'aa; Ragawi Pelega na'aa; Pelegi Abeera na'aa; Abeeri Saalla na'aa; 36 Saalli K'aynaana na'aa; K'aynaani Arfaakisiide na'aa; Arfaakisiide Seeme na'aa; Seemi Nohe na'aa; Nohe Laameehe na'aa; 37 Laameehi Maatusaala na'aa; Maatusaali Heenooke na'aa; Heenooki Yaareedda na'aa; Yaareed Malaali'eela na'aa; Malaali'eeli K'aynaana na'aa; 38 K'aynaani Heenoosa na'aa; Heenoosi Seete na'aa; Seeti Addaama na'aa; Addaami S'oossaa na'aa.

4 Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddaanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa'aa kaalesettiide beedda. 2 Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paac'etteedda. He gallassatuwaan ayaanne mibeenna diraw wurssetsaa poluwaa heeraan I koshatteedda. 3 Daabiloosikka, «Neeni S'oossaa Na'aa gidoppe ha shuchchaa, «Ukitsaa gida» gaade azaza» yaageedda. 4 Yesuusikka, «Asay S'oossaa K'aalaa ubbaappe attin ukitsaa s'alalaan de'enna» geetetti S'oossaa K'aalaan s'aafetteedda» yaagi zaareedda. 5 Daabiloosikka d'ok'k'a gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutetsaa ubbaa lip'o ayfii simmanaw besseedda. 6 Daabiloosikka, «Ha kawutetsaa maatayenne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana. 7 Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sintsaan taw goyinnoope ha ubbay neessa gidanawaa» yaageedda. 8 Yesuusikka zaariide, «Godaa S'oossaw goyinna, Aa s'alalaa Godaya» geetetti S'oossaa K'aalaan s'aafetteedda» yaageedda. 9 Daabiloosikka Yesuusa Yerusaalame afiide Geeshsha Golliyyaa huup'iyaa kessiide, «S'oossay neena naagana mala,

kiitanchchatuwaa kiittanawaa, untuntukka ne gedii attin ookkonne kiitettibeenna. 27 Nabiyya Elssaa'a shuchchaan d'ubettenna mala, barenttu kushiyaan wodiyaankka Israa'eeliyaan c'ora oolluwaa harggiyaan neena dentsanawantta» yaagettiide, Geeshsha oyk'etteeddawanttu de'iino; Sooriyaa biittaa de'iyaa Mas'aafaan s'aafetteedda; ane Neeni S'oossaa Ni'imaaneppe attin untuntuppe ooninne pas'i Na'aa gidooppe, hawaappe duge neena ola» beenna» yaageedda. 28 Ayihudatuwaa woosa yaageedda. 12 Yesuusikka zaariide, «Ne Godaa golliyaan de'iyaaawanttu ubbatuu hawaa sisiide S'oossaa paac'c'oppa» geetetteedda» yaageedda. darisside hank'k'etteeddino. 29 Untuntu denddiide Yesuusa katamaappe gas'aa kessiide duge olanaw 13 Daabiloosikka paac'iyaa ubbaa wurssowaappe katamay kees'etteedda deriyaa huup'iyaa afeeddino. guyye guutsa wodew Yesuusappe shaaketteedda. 30 Shin Yesuusi untuntu gidduwaanna aad'd'iide 14 Yesuusikka Ayaanaa wolk'kaan Galiilaa gadiyaa beedda. 31 Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa simmeedda. Aa waariikka yuushshuwaan de'iyaa gadiyaan de'iyaa K'ifirinaahooma katamaa beedda. ubbaa gakkeedda. 15 Yesuusikka Ayihudatuwaa Sambbata gallassaankka asaa tamaarisseeedda. 32 I Woosa Golliyaan tamaarissiide asaan ubbaan tamarissiyaa timirtii maataan gidiyaa diraw siseedda galatetteedda. 16 I bare dic'c'o katamaa Asay ubbay maalaletteeddino. 33 Ayihudatuwaa Naazireete yeedda; kase ootsiyaawaadankka woosa golliyaan iita ayyaanay oyk'keedda bitanii sambbata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle de'ee; bare kooshshaa d'ok'k'u ootsi waassiide, 34 geliide nabbabanaw denddiide ek'keedda. 17 Nabiyya Isiyaasan s'aafettiide s'aas'etteedda «Hayya godo aggaarikii Naazireetiyaa Yesuusa; nuw neenanna ay ittipetetsay de'ii? Nuuna bayizzanaw mas'aafaa aw immeeddino. He mas'aafaa billiide: yaad? Neeni oonentto eraad; Neeni S'oossaa «Taani hiyyesatoo mishiraachchuwaa odanaw Aawuu kiiteedda geeshsha gidikii!» yaageedda. oketteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bollan seereedda. 35 Yesuusikka, «C'o"u ga, aappekka kesa» yaagi de'ee. K'ashetteeddawanttoo bilettaa, k'ook'atoo lita ayyaanay bitaniyaa untuntu s'eelana mala odanaw, k'aykka naak'etteeddawantta gidduwaan kunddissiide ayinne k'ohennaan aappe naak'uwaappe kessana mala dosetteedda Godaa keseeedda. 36 Asay ubbay maalalettiide ittuu ittoo, laytsaa odana mala, Taana kiiteedda» geetetti «Hawe ayaa k'aalee? Barew de'iyaa maataaninne s'aafetteeddasaa demmeedda. 20 Mas'aafaakka woosk'kaan iita ayyaanatuwaa seeree; k'ay iita s'aas'iide Ayihudatuwaa woosa golliyaan ootsiyaawoo ayyaanaykka kesee» yaagiidde haasayeeddino. 37 immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa golliyaan 38 Yesuusi Ayihudatuwaa de'iyaa Asay ubbay Aa c'addi s'eelleedda. 21 woosa golliyaappe denddiide Simoona golliyaa Yesuusikka, «Hachche hintew nabbabettina hintenttu geledda, Simoona bollotatta wolk'kaama k'os'uwaa siseedda k'aalay poletteedda» yaageedda. 22 harggiyaan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi Ubbay aw markatteeddino. Aa doonaappe kesiyaa 39 I aad'd'o keekatetsaa k'aalaappe denddeeddawaan izo patsanaadan Asay Aa woosseedda. 39 I maalalettiidde, «Hawe Yooseefo na'aa gidennee?» matan ek'k'iide k'os'uwaa harggiyaa seerina, harggii geeddino. 23 Yesuusikka sid'e banttaan ha yeddiisheedda; he wodiyaankka denddaade untunttoo leemisuwaan, «Hintenttu taw D'aliyaa Godaw, ne kiitettaaddu. 40 Away wullo wodiyaan dumma dumma huup'iyaa patsa, neeni K'ifirinaahooman ootsina harggiyaan oyk'k'etteedda harganchchatuwaa ubbaa nu sisowaa ubbaa ha ne katamaankka k'ay ootsa» aakko aheeddino; ikka ittuwaa ittuwaa bolla bare yaagiide odiita» yaageedda. 24 K'aykka, «Tumuwaa kushiya wotsiide patseeedda. 41 lita ayyaanatuukka, yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka «Neeni Kiristoosa S'oossaa Na'aa» yaagi waassiidde bonchchettenna. 25 «Yewuwaan k'ay tumuwaa c'ora asaappe keseeddino. I Kiristoosa gidowaa oday: Eelaasa wodiyaan heezzu laytsanne usuppun untuntu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda. agenaa iray bukkennaan is's'ina sa'aa ubbaan 42 Sa'ay wontto wode Asay baynnasaa beedda; wolk'kaama koshay geledda wode, Israa'eelen c'ora Asay ubbay Aa koyyiidde I de'iyasaa yeeddino. am"atuu de'iino. 26 Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw de'iyaa Seraafta heeraa itti am"attikko kiitetteeddappe

koyyeeddino. 43 I k'ay, «Hini hara katamatoo baade S'oossaa Kawutetsaa mishiraachchuwaa K'aalaa odanaw koshshee; taani kiitetteeddawe hawaa diraassa» yaageedda. 44 Galiilaan de'iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen K'aalaa tamarissiidde gam"eedda.

5 Itti gallassi Yesuusi Gensaarees'e Abbaa gas'aan ek'k'iide de'ishshin c'ora Asay aakko shiik'iide S'oossaa k'aalaa sisanaw sugetti de'iino. 2 He wode laa"u wonggiratuu Abbaa gas'aan ek'k'owaa I be'eedda; moliyaa p'iriyawanttu k'ay wonggiratuwaappe wod'd'iide barenttu dabbaa meec'c'i de'iino. 3 Yesuusi wonggiratuwaa giddoppe Simoonawunno gideeddawunni geliide sa'aappe yaa abbaakko guutsaa shiishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriya bollan uttiide asaa tamarissuwaa doommeedda. 4 Tamarissuwaa betsowaappe guyyiyaan Simoon, «Wonggiriya yaa abbaa c'iimmuwaakko shiishshite; hinttenttu dabbaa moliyaa p'iranaw olite» yaageedda. 5 Simoonikka, «Godaw, k'ammaa kummentsaa daaburi ak'iide ayinekkay oyk'k'ibeykko; shin ha'i Neeni goowaadan dabbaa oleetto» yaagi zaareedda. 6 Hewaadanka ootseedda wode, daro c'ora moliyaa oyk'k'eeddino. Untunttu dabbatuukka duus'erettanaw haneeddino. 7 Hara wonggiriyaan de'iyaa laggetsatu yiide maaddanaadan wutteeddino; untunttu laa"u wonggiratuwaanka moliyaa kuntsina wonggiratuu mitettussaa doommeeddino. 8 Simooni P'es'iroosikka hawaa be'eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, «Godaw, taani nagarancha asaa gido diraw taappe shaaketta» yaageedda. 9 Hawaa geeddawe inne aanana ittipe de'iyawanttu ubbay barenttu oyk'k'eedda moliyaa c'oratetsaan maalaletteeddino. 10 Hewaadanka k'ay Simoon laggetsaa gideeddawanttu Zabddiyoosa naanatu Yaak'oobinne Yohaannisi maalaletteeddino. Yesuusikka Simoon, «Yayyoppa hawaappe guyyiyaan asaa p'iriyawaa gidanaassa» geedda. 11 Untunttukka wonggiratuwaa haatsaappe gas'aa kessiide, ubbaa aggiide Yesuusa kaalleeddino. 12 Yesuusi katamatuwaappe ittuwaan de'ishshin oolluu bollaa ubbaa meedda bitanii de'iyawe Yesuusa be'iide Aa sintsanka kunddiide, «Godaw, neeni koyyoope taana patsanaw danddayaa» yaagiide woosseedda. 13 Yesuusikka bare kushiyaa yeddi

bochchiide, «Dosay geeyya!» geedda. Heman"iyanka oolluu Aa yeddeedda. 14 Yesuusi Aa, «Hawaa oossinne odoppa. Shin k'eesaakko baade neena bessa. Hewaappe guyye oolluwaa harggiyaappe pas'eeddawoo markka gidanaadan Muse higgayan azazetteedda yarshshuwaa shiishsha» geedda. 15 Gido shin Aa waarii loytsi aakkiide beedda; daro c'ora asaykka Yesuusi odiyaawaa sisanawunne barenttu harggiyaappe pas'anaw shiik'eeddino. 16 Yesuusi c'ora wode geemasaa biide woossee. 17 Itti gallassi Yesuusi tamarissiidde de'ishshin Galiilaappenne Yihudaa heeraa ubbaappe, Yerusaalame yeedda Parisaawatuunne higgiiya tamarissiyaawanttu utti de'ishshin hargganchchatuwaa patsana mala S'oossaa Aawuwaa wolk'k'ay aw imetteedda. 18 He wode bollay sileedda itti bitaniya amareeda Asay shanchchamaan tookki ahi golle gelissiiide Yesuusa sintsan wotsanaw koyyeeddino. 19 Asaa c'oratetsaappe dendeeddawaan Yesuusakko shiik'anaw danddayibeykino. Hewaa diraw bollaw gi"i golliyaa kaaraa k'aariide Aa, shanchchamaana asaa gidon Yesuusa sintsaan wotseeddino. 20 Yesuusikka untunttu ammanuwaa be'iide, «Ha bitanew, ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. 21 Muse higgiiya tamarissiyaawantunne Parisaawatu, «Hawe S'oossaa boriyaawe oonee? Itti S'oossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayii?» yaagi k'ofaa doommeeddino. 22 Yesuusikka untunttu k'ofaa ero diraw hawaadan geedda, «Ayaw hinttenttu wozanaan hawaadan k'oppiitee? 23 «Ne nagaray atto geetetteedda» gaanawaappenne «Denddaade ba» gaanawaappe hak'awe matee? 24 Yewuwaan k'ay hawaa taani geeddawe, Asaa Na'ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de'iyawaa hinttenttu eranaadana.» Hewaappekka gunddeedda bitaniya, «Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay» yaageedda. 25 Gunddayikka asaa sintsaan denddowaashshin bare shanchchamaa tookkiide S'oossaa galatiidde bare soy beedda. 26 Ha wode ubbatuukka darii maalaletteeddino; S'oossakka galatiidde, «Hachche malabaa be'eeddo» yaagiide yashshaan kumeeddino. 27 Hewaappe guyyiyaan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetetiya k'aras'aa shiishshiyaawe, k'aras'aa shiishshiyaasan uttowaa be'iide, «Taana kaala» geedda. 28 Ikka denddiide ubbaa aggiide

6 Sambbata gallassi Yesuusi barena
kaalliyaawantunna ittippe itti goshshaa
gidduwaanna aad'diyaa wode Aa kaalliyaawantu
zarggaappe tishaa duutsiide barenttu kushiyan
shigechchiide muussaa doommeeddino. **2**
Parisaawatuwaa giddoppe, «Sambbata gallasaan
ootsanaw woga gidennawaa ayaw ootsiitee?»
yaageeddino. **3** Yesuusi, «Kaatiyaa Daawitenne ittippe
de'yaawanttu koshatteedda wode ootseeddawaa
nabbabi beykkittee? **4** Daawite S'oossaa golliyaa
geliide k'eesatuwaappe attin hara Asay meennaadan
digetteedda, S'oossaw yarshshetteedda k'umaa

Luuk'aasa

gooppe, S'oossaa kawutetsay hinttentuuwa. 21 bolla kunaaniyaa ootsoppite; hinttentu bollanka Hinttentu ha'i koshattiyaawantu anijetteeddawanta; gidini kaallanita; hinttentu ha'i yeekkiyaawantu anijetteeddawanta; gidini miic'c'anita. 22 «Asaa na'aa diraw hinttentta Asay is's'iyaa wodenne toochchiyaa wode, hinttentu sunsaakka iitaan dentsiyaa wode, anijetteedda. 23 Saluwaan hinttentu akkana woytay dara gidiyaa diraw he gallassi nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttentu aawotuu nabatuwaa bolla hawaadan ootsiidde de'eeddino. 24 «Yewuwaan K'ay, dure asatoo hinttentoo aayye; hinttentu ishalo de'uwaan de'eeddita. 25 Hinttentoo ha'i kalleeddawantoo aayye; gidini koshattanita; hinttentoo ha'i miic'c'iyaaawantoo aayye; gidini kayyottanitanne yeekkanita. 26 Asay ubbay hinttentu lo"otetsaabaa haasayiyaa wode, hinttentoo aayye; kase hinttentu aawotuu worddo nabatoo, hawaadan ootseeddino. 27 «Shin Taani odiyaawaa sisiyaawantoo yaagay: hinttentu morkkatuuwa dosite; hinttena is's'iyaaawantoo, lo"uwaa ootsite; 28 hinttena shek'k'iyaaawantta anjiite, hinttena naak'k'iyaaawantoo, woossite. 29 Itti bagga shayiyaa bak'k'iyaaawoo, laa'entsuwaakka bessa; ooninne ne kootiyaa akkiyaawoo, ne shaamic'c'iyaaakka diggoppa. 30 «New de'iyaaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa akkeeddawaa, zaara gaade oochchoppa. 31 Asay hinttentoo ootsana mala hinttentu dosiyaawaadan, hinttentukka haraw hawaadan ootsite. 32 «Hinttentta dosiyaawantta s'alalaa dosooppe ay galatay de'ii? Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawantta dosiino. 33 Hinttentoo lo"obaa ootsiyaawanttu s'alalaw hinttentu lo"obaa ootsooppe hewoo ay galatay de'ii? Nagaranchchatuukka hawaadan ootsiino. 34 Tal"iide hinttew zaaranaw danddayiyaawanttu s'alalaw tal"ooppe ay galatay de'ii? Bare tal"eeddawaa zaariide akkanaw nagaranchchatuukka barenttu garssan tal"ettiino. 35 Shin hinttentu, hinttentu morkkiyaa dosite; untunttookka lo"obaa ootsite; hinttentuppe tal"owaa zaariid akkanaw k'oppoppite. Hawaa hinttentu polooppe hinttentoo gatii daranawaa. K'ay hinttentu Ubbaappe Bolla S'oossaa naanaa gidanita. I iitatoonne galatennawanttookka keeka. 36 Hinttentu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttentukka maariyaawantta gidite. 37 «O bollanka pirddoppite, hinttentu bollanka pirddettena; haraa bolla kunaaniyaa ootsoppite; hinttentu bollanka kunaani oosettenna. Atto giite; S'oossay hinttentoo atto gaana. 38 Immite; hinttentoo imettana. Hinttentu makkeedda makaan hinttentoo makettana. Bak'k'i naak'k'ina siilli kumi palah laalettiiyaa makaa hinttentu kiwuwaan idintsana» geedda. 39 K'ayyaka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda; «K'ook'ay k'ook'aa kaaletsanaw danddayii? K'ook'ay k'ook'aa kaaletsooppe laa'atuukka oyk'ettiide ollaan kunddikkino? 40 Tamaariyaawe barena tamaarissiyaawaappe aad'd'enna; tamaariyaawe min tamaarooppe barena tamaarissowaa mala gidanaw danddayee. 41 «Ne ayfiyaa giddon de'iyaa tuussaa kessennaan de'aadde hara ne laggiyaa ayfiyaa giddon de'iyaa suullaa ayaw s'eellay? 42 Ne ayfiyaa garssan de'iyaa tuussaa be'ennaan hara asaakko shiik'aade, «Ta ishaw, ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo?» yaaganaw woota danddayay? Ha lo"uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa giddon de'iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyaan ne ishaa ayfiyaa giddon de'iyaa suullaa kessanaw geeshshaade s'eellanaw danddayaa. 43 «Lo"o mitsay iita ayfiyaa ayfena; hewaadankka iita mitsay lo"o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. 44 Mitsay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawaan erettee. Aguntsaappe woddentsaa ayfii mas'ettenna; hawaadankka, s'undduk'k'iyaaappe laadiyaa ayfiyaa mas'anaw danddayettenna. 45 Lo"o Asay bare lo"o wozanaappe lo"o yewuwa haasayee. K'ay iita Asay bare iita wozanaappe iita yewuwa haasayee. Ayaw gooppe, Asay bare doonaan haasayiyaawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay haasayiyyaa diraassa. 46 «Taani odowaa ootsikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana s'eegiiitee? 47 Taakko yiyaa ubbay ta k'aalaakka sisiide oosuwaan peeshshiyaawe oona malatintto ta hinttentta bessana; 48 ikka golliyyaa kees's'iide daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide kees's'eedda asaa malatee; di'uu di"iide he golliyyaa suginakka, mino zaallaa bolla kees'etto diraw k'aatsanaw danddaybbeenna. 49 K'ay Ta k'aalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyaa bolla golliyyaa kees's'eeddawaa malatee. Di'uu di"iide he golliyyaa sugo wode elekka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda» yaageedda.

7 Yesuusikka hawaa ubbaa asaa sintsan haasay wurssowaappe guyyiyaan hini K'ifiriinaahooma

beedda. 2 Hewankka itti s'eetuwa kaappuu de'ee. I Yihudaa yuushshuwaan de'iyaa gadiyaa ubbaan daroppe dosiyaa Aa k'oomay harggiide hayyanaw mateedda. 3 Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare k'oomaa woossiide patsana mala Yihudaa c'imatuwaa hini aakko kiitteedda. 4 Untuntukka Yesuusakko yiide, «Ha bitanii, Neeni Aa maaddanaadan daroppe koyyeedda; 5 gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyaa golliiyaa kees'issowekka Aa» yaagiide daroppe woosseeddino. 6 Yesuusikka untuntunna ittippe beedda. Ikka hini golliiyaa heeraa gakkeedda wode s'eetuwa kaappuu bare laggetsatuwaa barekko s'eesiide, «Ta Godaw, daaburoppa; ayaw gooppe, neena ta golliiyaa kaaraappe garssa baggana gelissanaw taw bessena. 7 Hawaa diraw ne sintsaan ek'kanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni k'aalaa s'alalaa oda; ta k'oomaykka pas'anawaa. 8 Taani taappe bollanna maatay de'iyaa wantoo eeno gaade de'iyaa asaa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wotaadaratuu de'iino. Ittuwaa, «Ba» yaagiyaa wode, bee; haraakka k'ay, «Haaya» gooppe yee. Ta k'oomaykka, hawaa «Ootsa» giyaa wode azazettee; ootsee» yaageedda. 9 Yesuusikka hawaa sisiide Aa yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide Aa kaalliyaa daro asaa, «Taani hinttentoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa'eeliyaa garssanka be'abeykke» yaageedda. 10 Kase kiitetteedda asatuukka s'eetuwa kaappuwaa golle guyye simmiyaa wode, Aa k'oomay pas'owaa be'eeddino. 11 Wontisa gallassi Yesuusi barena kaalliyaa wantunne c'ora asaana ittippe Nayno geetettiyaa katamato beeddino. 12 Yesuusi katamaa gakkana s'eetuwa wode, Asay hayk'keedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayk'k'owekka bare daayiw mes'si itti na'aa; aataakka asinay baynna am"atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino. 13 Yesuusikka izo be'eedda wode k'arettiide, «Yeekkoppa!» yaageedda. 14 Shiik'iide shanchchamaa bochcheedda; tookkowantukka ek'keeddino. Yesuusi, «Neenoo yalagaw, dendda gay!» yaagina, 15 bitanii suuri utteedda. Haasayaakka doommeedda. Yesuusikka Aa, Aa daayiw immeedda. 16 Ubbaykka yashshaan kumiide, «Wolk'k'aama nabii nu garssan denddeedda; S'oossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!» yaagiide S'oossaa galateeddino. 17 Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de'iyaa gadiyaa ubbaan sisetteedda. 18 Yohaannisa kaalliyaa wantu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaa wantuppe laa"atuwaa s'eesiide, 19 «Yaanaawe neeneeyye? Woy nuuni haraa naagane?» yaagi, untuntu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteedda. 20 Asatuukka Yesuusakko yiide, «S'ammak'iyaa Yohaannisi, yaana geetetteeddawe neeneeyye? Woy haraa naagane? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteedda» yaageeddino. 21 He wodiyaan Yesuusi c'ora asaa duma duma harggiyaappe patseedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseedda; c'ora k'ook'atuwaa ayfiyaa dooyyeedda. 22 Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, «Biide hinttentu be'eddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; k'ook'atuu s'eellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyk'k'owanttu geeyyanawantta; tulleeeddawanttu sisanawantta; hayk'keeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatookka mishiraachchuwaa k'aalay odettanawaa. 23 Taanan d'ubettenna Asay ubbay anjjetteddawantta» yaageedda. 24 Yohaannisi kiitteddawanttu bidiggowaappe guyyiyaan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwaa doommeedda: «Ayaa be'anaw biittaa bazzuwaa keseedditee? C'arkkuu k'aatsiyaa uusuntsaa? 25 Woy ayaa be'anaw keseedditee? Lo'o mayuwaa mayyeedda asaa de'uwaa? Lo'o mayuwaa mayyeeddawantunne barena giigissiyaa wantu kaatiyaa gollen de'iino. 26 Woy ayaa be'anaw keseedditee? Nabiyya be'anaw keseedditee? Ee; taani hinttentoo yaagay; hinttentu be'anaw kesowe nabiyaappekka aad'uwaa. 27 S'oossaa Mas'aafan, «Ne ogiyaa neeppe sintsanna giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sintsayaade kiitana» geetetti Yohaannisabay s'aafetteeddawe hawaa. 28 Mac'c'awantuppe yeletteeddawanttu garssan s'ammak'iyaa Yohaannisappe aad'd'iyaa ooninne baawa. S'oossaa kawutetsaan k'ay ubbaappe laafa geetettiyaa wekka aappe aad'd'anawaa» yaageedda. 29 Haray atto shin k'aras'aa kessiyaa wantu atteenaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa kushiyan s'ammak'ettowanttu S'oossaw bessiyaa bonchchuwaa immeeddino. 30 Shin higgijyaa tamarissiyaa wantunne Parisaawatuu Yohaannisan s'ammak'ettibeenna diraw, S'oossay untunttoo k'oppeeddawaa is's'eeddino. 31 Yesuusi, «Simmi

Taani ha wodiya asaa ayaanna leemisoo? Untuntu ayaa malatiinoo? 32 Untuntu geyaasan uttiide ittuu ittuwaa s'eesiide, «Suusulliyaa hinttenttoo punninakka kaa'ibeykkita; yeekuwa yetsaa kesseeddoshshinkka yeekkibeykkita yaagettiyyaa naanaa malatiino» geedda. 33 S'ammak'iyaa Yohaannisi k'umaa meennaan woyniyaa eessaakka ushennaan yiina, «Aa bollaana gaaleenay de'ee» yaageeddita. 34 Taani Asaa Na'ay maaddenne ushaadde yiina, «Hawe nafisaamaa; woyniyaa eessaakka ushiyaawaa; k'aras'iyaa wanttoonni nagaranchattoo dabbuwa» yaagiita. 35 Gidoppe attin S'oossaa aad'd'o eratetsay bare oosuwaan tuma gidiide beetteedda» yaageedda. 36 Parisaawatuwaappe ittuu barenanna k'umaa maana mala shoobbina, Yesuusi Aa soy biide maanaw utteedda. 37 He katamaan nagaranchaa geetetteedda itti mishiratta de'ewunna, Yesuusi Aa soyin utteeddawaa sisaade, albbass's'iroosa geetettiyyaa shuchchaappe oosetteedda albbass's'iroosa baareeta kumeedda shittuwa akka yaaddu. 38 Guyyenna Aa gediya mataan ek'kaade, yeekkaade Aa gediyaakka bare afotsaan okaa doomaaddu; izi afotsay bayizzeedda Aa gediyaakka bare huup'iyaa binnanaan k'uc'c'aaddenne Aa gediya yeraade gediyaan shittuwaakka c'ac'c'afaaddu. 39 Yesuusa bare soy s'eeseedda Parisaawiikka hawaa be'iide, «Hawe nabiyaa gideeddento, hanna Aa bochchiyya mishiratta oonenttonne k'aykka iza nagaranchaa gidiyaawaa I erana shin» yaageedda. 40 Yesuusikka zaariide, «Simoon, taani new odiyaa yewuu de'ee» yaagina, Simoonikka, «Tamaariissiyaawoo, oda» yaageedda. 41 Yesuusi, «Itti bitaniyaappe miishshaa tal"eedda laa"u asatuu de'iino. Ittuwaa matan ichcheshu s'eetu diinaari, k'ay yekkuwaa matan ishatamuu de'ee. 42 Laa"atookka c'iggiyaawe d'ayina, laa"atuwaa ac'uaakka maari aggeedda. Hawantuppe hak'awe loytsi dosiyaawaa malatii?» yaageedda. 43 Simoonikka zaariide, «Daruwaa aggowaa malatee» yaageedda. Yesuusikka, «Tumuwa zaaraadda» yaageedda. 44 Yesuusi mishirattikko s'eelliide, Simoon hawaadan yaageedda; «Hanno mishiratto be'aaddii? Taani ne golle yiina haray atto shin haatsaakka ta gediya imma beykka; shin iza bare afotsaan ta gediya irs's'issaaddu; bare huup'iyaa binnanaanka

k'uc'c'aaddu. 45 Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doomaade ta gediya yeriyaawaa agga beykku. 46 Neeni ta huup'iyaa zayitiyya okka beykka; shin iza ta gediyaan shittuwa c'ac'c'afaaddu. 47 Hawaa diraw ta hinttenttoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziwi de'yaawe maaretteedda; guutsay maarettiyaawe guutsaa dose» yaageedda. 48 Yesuusi mishiratto, «Ne nagaray k'uc'etteedda» yaageedda. 49 Yesuusanna ittippe k'umaa maanaw utteeddawanttu barenttu wozanaan, «Nagaraa maanaw danddayiyaawe hawe oonee?» yaageeddino. 50 Yesuusi mishiratto, «Ne ammanuu neena ashsheeda, sarotetsaan ne golle ba» yaageedda.

8 Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne S'oossaa kawutetsaa mishiraachchuwa k'aalaa katamaaninne heeraan odiidde aad'd'eedda. Tammanne laa"u Yesuusa kaalliyaawantukka aanana ittippe de'iino. 2 lita ayyaanaappenne wolk'kaama harggiyaappe pas'eeddawanttu itti itti mac'c'awantukka de'iino. Hewantukka: Laappu s'alahii keseedda Magdala geetettiyya katamaappe yeedda Mayraamonne, 3 Heroodisa golliyaan suntsaa gideedda Kuza machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunna hara c'oratuwaanna ittippe gidiide, Yesuusanne Aa kaalliyaawanta miishshaan maaddeeddino. 4 C'ora Asay daro katamatuwaappe shiik'iide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwaan, 5 «Zeriyaawe zeretsaa zeranaw keseedda. Zeriya wode itti itti zeretsay, ogiyaa doonaan wod'd'iide yed'etteedda. Yaatina saluwa kafuu hewaa meedda. 6 Haray k'ay zaallaa bolla wod'd'iide doleedda wode koshshiyya haatsaa demmenna diraw meleedda. 7 Hara zeretsay aguntsaa garssan wod'd'eedda. Aguntsay ittippe dic'ciide mitteedda. 8 Haray lo"iyaa tu'e biitaan wod'd'eedda. Dolowaappe guyyiyaan, zerettowaappe s'eetu kushiya dakuwaa mokkeedda» yaageedda. Yesuusi hawaa haasayiide, «Haytsay de'iyaa ubbay siso» yaagi k'aalaa d'ok'k'u ootsiide waasseedda. 9 Aa kaalliyaawantuu, «Ha leemisu ayaa guussee?» yaagi Aa oochcheeddino. 10 Ikka zaariide, «Hinttenttoo S'oossaa kawutetsaa s'uura eray imetteedda; shin harattoo, s'eelliiddikka erenna mala, sisiiddikka akeekena mala leemisuwaan oday» yaageedda. 11 Yesuusi, «Zeretsaa leemisu hawaa: Zeretsay

S'oossaa k'aalaa. 12 Ogiyaa gas'aan wod'd'eedda zeretsay, guutsa wodew k'aalaa sisiyaa asaa; ellekka s'alahii yinne, untuntu sisowaan ammani attena malanne k'aalay wozanaappe dogettana mala ootsee. 13 Zaallaa bollan wod'd'eedda zeretsay, koyro k'aalaa nashechchaan sisiyaawantta. Hewanttukka guutsa wodiyaan ammaninnee paac'ii gakkiiyaa wodiyaan s'ap'uu bantta diraw ellekka ammanuwaaw kaddiino. 14 Aguntsaa garssan wod'd'eedda zeretsay, k'aalaa sisiyaawantta; shin de'uwaa hirggayenne duretetsaa ishaluu c'uulleeddawantta. Hewanttu lo'o ayfiyaa immanaw danddaykino. 15 Lo'o tu'e biittaaw wod'eedda zeretsay bessiyaawe, lo"anne s'illo wozanaan k'aalaa sisiide naagiyaan asaanne he k'aalaan min ek'k'iide lo'o ayfiyaa ayfiyaawantta. 16 «S'omppiyyaa satsiide ittibaan k'um'i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wotsiyaawe ooninne baawa. 17 K'onc'ennaan k'osuwaa attiyaabay itti yewuunne baawa. Erettenaaninne beettiyaasaa kesennaan attanabay ayinne baawa. 18 Hewaa gidiyaa diraw loytsi akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay imettana; akeekenawaappe he aw de'iyawaa malatiyaa akeekayikka aketanawaa» yaageedda. 19 He wodiyaan aatanne ishatuu Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino; shin asaa c'oratetsaappe dendo gaasuwaan Aa demmanaw danddaybbeykino. 20 Itti bitanii, «Ne daayanne ne ishatuu neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide ek'k'eeddino» yaagi odeedda. 21 Ikka, «Ta daayanne ta ishatuu, S'oossaa k'aalaa sisiide oosuwaaw bollan peeshshiyaawantta» yaagi zaareedda. 22 Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyaawantunna ittippe wonggiriyaan geliide, «Abbaappe hefintsa boytte» geedda. Untuntukka denddiide hametaa doommeeddino. 23 Pinni de'iyaa wode, Yesuusi gem"i sheedda. Abbaan gotuwaaw c'arkkuu dendo diraw, wonggiriyaan garssan haatsay kumina daro metooteeddino. 24 Untuntu Yesuusakko shiik'iide, «Godaw, Godaw! Nuuni bayoyttette!» yaagiide Aa beegotseeddino. Ikka beegottiide gotuwaanne haatsaa beetaa seerina, gotuunne haatsaa beetay ek'k'eedda; ubbayyikka c'o"u geedda. 25 Ikka, «Hinttenttoo ammanuu hak'an de'ii?» yaageedda. Untuntukka yayyi maalalettiide ittuu ittuwaa, «Hawaadan c'arkkuunne haatsay c'o"u giite giina azazettiyaawe hawe oonee?» yaagetteeddino. 26 Galiilaa

Abbaappe hefintsanna de'iyaa Gerggesenoona geetettiyaan gadiyaa, Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu, wonggiriyaan pinniide gakeeddino. 27 He haatsaappe pinni sa'aa wod'd'o wode, iita ayyaanan oyk'etteedda itti bitanii, katamaappe kesiide aanana gakettedda. Daro wodiyaappe doommiide mayuwaaw mayyennaan kallo golliyaan aggiide duufuwaan de'ee. 28 Yesuusa demmowaappe guyyiyaan, waassi Aa sintsaan guufanniide wolk'k'aama kooshshaan, «Wolk'k'aama S'oossaa na'aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittippetetsay de'ii? Taana waayissoppaariikkii; ta neena woossay» yaageedda. 29 I hewaa ayaw geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi Aa azazo diraassa. Iita ayyaanay bitaniyaa oyk'k'oodeppe daro wode gido diraw, birataa santsalataan gediyaanne kushiyaan k'ashettiide naagettee. Santsalataa duutsi akkiide iita ayyaanay kaaletsina bazuwaaw bee. 30 Yesuusikka, «Ne suntsay oonee?» yaagi oochcheedda. Ikka c'ora iita ayyaanay geli utto diraw, «Leegiyoona» yaageedda. 31 Barentta Yesuusi, «Hini c'iimmo ollaa biite» yaagenna mala woosseeddino. (Abyssos g12) 32 Hewaan de'iyaa zooziyaa gas'aan hemettiyaan c'ora guduntsatuu de'iino. C'ora tuna ayyaanatuu, he guduntsatuwaaw garssa, «Gelite» gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, «Biide gelite» geedda. 33 Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide guduntsatuwaaw garssa geleeddino. Guduntsaa wudiikka lank'k'iyaa kajiittiide ellekka abbaan mitetteeddino. 34 Guduntsaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be'o wode harasaa biide, he katamaaninne yuushshuwaan hanowaa odeeddino. 35 Ayee haneeddento be'anaw kesiide, Asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitanii, Aa wozanay simmina mayuwaaw mayyiide Yesuusa gediyaan mataan uttowaa be'iide yayyeeddino. 36 Iita ayyaanan oyk'etteedda bitanii wooti pas'eeddento be'eedda asay, hara asaw odeeddino. 37 Gerggesenoona gadiyaaninne he heeraan de'iyaa Asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda. 38 Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, Aa woosseedda; shin Yesuusi, 39 «Ne golle simmaade S'oossay new ootso wolk'k'aamabay ayentto markkatta» yaagi yeddeedda. 40 Yesuusi simmeedda wode Asay ubbay naagi de'iyaa diraw, Aa

mokki akkeeddino. 41 He wode, Ayihude asaa woosa gollew suntsaa gideedda Yaa'iroosa yaagettiyyaa bitanii aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediyya sintsaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. 42 Gaasotetsaykka tammanne laa"u laytsay kumeedda aw de'iyaa itti naatta hayk'k'anaw mata utto diraassa. Yesuusi biyaa wode c'ora Asay Aa yuushshuwaan sugettiidde metootseeddino. 43 He asaa gidдон he wodiyaan tammanne laa"u laytsaa ubbaa suutsay goggiyaa mishiratta de'aw. Bare de'iyaa shaluwaa ubbaa d'aliyaa eriyaawantoo wurssinakka patsanaw danddayowe ooninne baawa. 44 Guyenna yaade Aa mayuwaa mac'araa bochchaaddu; he man"iyaan iippe goggiyaa suutsay ek'k'i aggeedda. 45 Yesuusi, «Oonee taana bochchowe?» yaageedda. Ubbay kaddina P'es'iroosi, «Godaw, Asay sugettiidde metootiyaa wode, «Oonee taana bochchowe» yaagay?» geedda. 46 Shin Yesuusi, «Itti Asay taana bochcheedda; wolk'k'aykka taappe kesowaa taani eray» yaageedda. 47 Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettennaan attibeenawaa eraade, kokkoraadde yoonna Yesuusa sintsan kunddaa aggaaddu. Ayaa gaasuwaan Yesuusa bochchaaddento iza pas'owaa ubbaa asaa sintsan odaaddu. 48 Ikka iziwi, «Ha mishiratte! Ne ammanuu neena patseedda; saro ba» yaageedda. 49 Yesuusi haasay de'ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu suntsaa soyippe itti bitanii yeeddawe, «Ne naatta hayyaaddu; simmi tamarissiyaawaa metootsoppa» yaageedda. 50 Yesuusi hawaa sisiide, «Yaa'iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza pas'anawunnu» yaagi zaareedda. 51 Soy geliide: P'es'iroosappe, Yaak'oobappe, Yohaannisappe, naatti aabbuppenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaaddan eeno gibeenna. 52 Ubbay he naattiw yeekkiidenne kayyottiid de'iino. Shin Yesuusi, «Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku» yaageedda. 53 Iza hayk'k'eeddawaa eriide Aa bolla miic'ceeddino. 54 Gidoppe attin Yesuusi izi kushiyya oyk'k'iide, «Ha naattee, beegotta!» yaageedda. 55 Izi shempuukka simmina ellekka dendda ek'k'ina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda. 56 Izi aabbunne izi daaya maalaletteeddino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

9 Yesuusi tammanne laa"u Aa kaalliyaawantta ittippe barekko s'eesiide, s'alahiyaa ubbaa asaappe kessanawunne harggiyaawantta patsana

mala wolk'k'aanne maataa immeedda. 2 S'oossaa kawutetsaabaa odanawunne hargganchchatuwaa patsana mala untuntta kiitteedda. 3 I untuntta kiittiidde, «Ogiyaa biidde, s'am"aa gidinakka, woy k'arc'c'iitiyya, woy k'umaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyk'k'oppite; laa'entsiyaa mayuwaakka oyk'k'oppite. 4 Hinttena Asay hak'an mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hinttenttu geleedda golliyaan gam"ite. 5 He katamaa Asay hinttena mokkennaan is'sooppe, hewaappe kesiidde, untunttu hinttena mokkennaan is'sowoo markka gidana mala, hinttenttu gediyaappe baanaa shoc'i diggiide biite» yaageedda. 6 Aa kaalliyaawanttu biide, k'eer katamaa ubbaan mishiraachchuwaa k'aalaa odiidenne hargganchchaa patsiidde yuuyyeeddino. 7 Ha"i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotetsaynekka itti itti asay, «Yohaannisi hayk'uwaappe denddeedda» yaagee. 8 Hara asay, «Eelaasi kesiide beetteedda» yaagiyya wode, haranttu k'ay, «Beni nabatuwaappe ittuu hayk'uwaappe denddeedda» yaagiino. 9 Heroodisekka, «Taani Yohaannisa k'ood'iyaa k'ans's'issa diggaaddishshin, hawaadan Asay haasayiyaa bitanii oonee?» yaagiide, Yesuusa be'anaw koyyeedda. 10 Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootseeddawaa ubbabaa Yesuusaw odeeddino. Ikka untuntta akkiide, Beetesayda yaagettiyya katamaa matan de'iyaa takkasaa beedda. 11 Asay I de'iyasaa eriide kaallina, untuntta mokki akkiide S'oossaa kawutetsaabaa odeedda; harggiyaappe pas'anaw bessiyaawanttakka patseedda. 12 Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyya tammanne laa"atu aakko yiide, «Ha Asay ubbay nu yuushshuwaan de'iyaa heeraa gidonne k'eer katamatuwaa giddo biide, ak'iyasaanne k'umaa demmana mala moyzza; ayaw gooppe nuuni hawaan Asay baynnasaan de'eetto» yaageeddino. 13 Shin Yesuusi untuntta, «Asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite» yaageedda. Untunttu zaariide, «Ane biide, ha ubbaa asaw k'umaa shammanaan d'ayooppe nuw ichcheshu sooluwaappenne laa"u moliyaappe haray baawa; hewoo nuuni ha c'ora asaw k'umaa shammana mala koyyay?» yaageeddino. 14 (Gaasuukka, hewaan de'iyaa Asay ichcheshu sha"aa keena.) Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Ishatamu ishatamu asaa c'itan c'itan shaakki shaakki utissite» yaageedda.

15 Unttuntukka I goowaadan ubbaa asaakka utisseeddino. 16 Yesuusikka ichcheshu soolluwanne laa"u moliyaa oyk'k'iide, pude saluwaa bonggotti s'eellidde S'oossaa galateedda; duutsiide, asaw gishana mala Aa kaalliyaawanttoo immeedda. 17 Asay ubbaykka miide kalleeddino. Unttuntuppe atteedda dokkaa, tammanne laa"u samppaa kumeeddawaa dentseeddino. 18 Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, Aa kaalliyaawanttukka aanana ittippe de'ishshin, «Asay taana oona giinoo?» giide untuntta oochcheedda. 19 Unttuntu zaariide, «Asay neena s'ammak'iyaa Yohaannisa yaagee; hara Asay k'ay Eelaasa yaagee; haray k'ay beni nabatuwaappe ittuu dendeedda yaagee» yaageeddino. 20 Yesuusi untuntta, «Hinttेश, taana oona giitee?» yaageedda. P'es'iroosikka zaariide, «Neeni S'oossay okkeedda Kiristtoosa» yaageedda. 21 Yesuusikka untuntta, «Hawaa oossinne odoppite» yaagi minisi azaziidde, 22 «Taani, Asaa Na'ay, daro metuwaa akkanaw bessee; c'imatuwaan, k'eesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawantun is's'ettanaw koshsee; untunttu taana wod'anawantta; taanikka heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaageedda. 23 Yesuusikka asaa ubbaa, «Taana kaallanaw dosiyaawe de'ooppe, bare huup'iyaa kaddo; bare mask'k'aliyaa gallasaan gallasaan tookkiide taana kaallo. 24 Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashsee. 25 Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizzooppe woy barew pac'issooppe, ayaa maaddii? 26 Asay taananinne ta k'aalaan yeellatooppe, taani Asaa Na'ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchchatuwaa bonchchuwaanna yiya wode aan yeellatanawaa. 27 Taani hinttenttoo tumuwaa yaagay; hawaan de'iyaa asaappe, S'oossaa kawutetsaa be'ana gakkanaw hayk'uwaa hayk'k'ennawanttu ittuu ittuu de'iino» yaageedda. 28 Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyaan, itti saaminttaa keena gam"iide, P'es'iroosanne Yohaannisa, Yaak'oobakka akkiide, woossanaw deriyaa huup'iyaa keseedda. 29 I woossishin, Aa deemuwaa malay laametteedda; Aa mayuukka boos's'iide p'olk'keedda. 30 K'oppennaan laa"u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de'iino. 31 Unttuntu bonchchuwaan k'onc'c'i beettiide, Yesuusi S'oossaa k'ofaa polanaw Yersaalamen hayk'k'anawaa aanana haasayeeddino. 32 P'es'iroosanne aanana ittippe de'iyaa wantta gem"ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide Aa bonchchuwaanne aanana gatso ek'keedda laa"u asatuwaa be'eeddino. 33 He laa"u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyyaa wode, P'es'iroosi Yesuusa, «Godaw, hawaan de'iyaa we nuw lo"a gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. 34 P'es'iroosi hewaa haasay de'ishshin, shaarii yiide untuntta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino. 35 Shaariyaappekka, «Taani dooreedda ta Na'ay hawaa; I giyaawaa sisite» yaagiyaa k'aalay yeedda. 36 K'aalay sisettowaappe guyyiyaan, Yesuusi bare s'alalaa gidiide beetteedda; untunttukka yewuwaa barenttu wozanaan oyk'k'iide he wodiyaan ooninnekkka ayaanne odiibeenna. 37 Wonttetsa gallassi, Yesuusinne heezzu Aa kaalliyaawanttu deriyaappe duge wod'd'iyaa wode, c'ora Asay Yesuusanna gakettedda. 38 He wode asaappe itti bitanii bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Tamaarissiyaawoo, taw de'iyaa we itti na'aa gido diraw, neeni Aa be'ana mala neena woossay; 39 k'ay iita ayyaanay wozanaa aatsenan denddiide Aa waasissee; doonaana paaroyana gakkanaw Aa kokkorssiide, ubbaa gallassi metootsiyaawaappe attin, Aa elle yeddenna. 40 Neena kaalliyaawanttu he iita ayaanaa kessana mala, taani untuntta woossaad; shin danddaybbeykino» yaageedda. 41 Yesuusi zaariide untuntta, «Ammanenna ha wodiya desha asaw, taani hinttenanna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttenttubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na'aa haa akkaaya» yaageedda. 42 Na'ay yiide de'ishshin, iita ayyaanay Aa sa'aan oliide kokkorseedda; Yesuusi iita ayaanaa agga gi na'aa patsiide Aa aabboo zaariide immeedda. 43 Asay ubbaykka S'oossaa wolk'k'aama wolk'k'aappe denddowaan maalaletteeddino. 44 «Taana Asaa Na'aa, Asay asaa kushiyaan aatsiide immanawaa; hinttenttu ha yewuwaa dogoppite» yaageedda. 45 Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykino. Unttuntu gelenna mala untuntuppe geemmeedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino. 46 Aa kaalliyaawanttu, «Nu giddoppe dariyaawe oonee?» yaagiide palumetteeddino. 47 Yesuusi untunttu wozanaa k'ofaa eriide, guutsa na'aa ahiide, bare

matan essiide, 48 «Ha guutsa na'aa ta sunsaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; k'ay taana mokkiyaa ubbay, taana kiiteedda ta aabba mokkee. Hinttentu ubbaappe guus'siyaawe ubbaappe dara» yaageedda. 49 Yohaannisikka zaariide, «Godaw, itti Asay ne sunsaan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be'iide, nu bagga gidenna diraw, Aa diggeeddo» yaageedda. 50 Shin Yesuusi Aa, «Hinttentu giyaawaa p'alk'k'ennawe hinttentu bagga gidiyaa diraw, Aa diggoppite» yaageedda. 51 Yesuusi saluwaaw biyaa wodii matina, bare wozanaa k'ofaa Yersaalamekko zaareedda. 52 Bareppe sintasaw ubbaa yewuwaaw giigissana mala, kiitettiyyaa asaa Sammaariyaa katamaa kiiteedda. 53 Shin I Yersaalame baanaw denddeedda diraw, Asay Aa mokiibeykkino. 54 Aa kaalliyaawanttu Yaak'oobinne Yohaannisi hewaa be'iide, «Godaw, nuuni Eelaasi ootsowaadan, tamay saluwaappe yiide untuntta maanaadan s'eesana mala koyyay?» yaageeddino. 55 Shin Yesuusi guyye simmiide, untuntta seereedda. 56 «Taani, Asaa Na'ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yowaappe attin, bayizzanaw yabeykke» yaageedda. Untunttu harasaan de'iyaa k'eerii katamaa beeddino. 57 Untunttu ogiyaanna biishshin, itti bitanii Yesuusa, «Godaw, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana» yaageedda. 58 Yesuusi Aa, «Worakanatoo ollay, saluwaaw kafatookka gollii de'ee; shin taani, Asaa Na'ay, gela shemppa akkiyaa sa'ay taw baawa» yaageedda. 59 Yesuusi hara uraa, «Taana kaala» yaageedda. Shin, bitanii, «Godaw, taani kasiyaan baade ta aabba moogana» yaageedda. 60 Yesuusi, «Hayk'k'owantta barenttu hayk'k'owanttu moogino; neeni baade, S'oossaa kawutetsaabaada oda» yaageedda. 61 K'ay hara bitanii, «Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana» yaageedda. 62 Shin Yesuusi Aa, «Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye s'eellooppe S'oossaa kawutetsaw bessena» yaageedda.

10 Hawaappe kaala Goday hara laappun tammu asaa suntsiide laa'uwaaw laa'uwaaw ootsiide I baanaw de'iyaa katamaa ubbaa kiiteedda. 2 Yesuusi untuntta, «K'oychaw gakkedda katsay dara; kiitettiyyaa Asay guutsa. Simmi k'oyc'ettiyyaa katsaa Goday, k'oychaw kiitettiyaawantta yeddana mala woossite. 3 Taani dorssatuwaadan wallatuwaaw giddo hinttena kiitay, biite. 4 Hinttentu ogew ayaanne

oyk'k'oppite: borssaa, k'arc'c'iitiyaa, c'aammaa, gidinakka oyk'k'oppite; asaana sarotettiide ogiyaan wodiyaaw wursoppite. 5 «Hinttentu geliyaa golle ubbaa kasiyaan, «Sarotetsay ha gollew gido» yaagite. 6 He golliyaan sarotetsaa dosiyaa Asay de'ooppe, hinttentu sarotay he golliyaan ak'anawaa; koyyennawaa gidooppe, hinttentu sarotay hinttentoo simmanawaa. 7 He golliyaan untunttoo de'iyaaawaappe miiddinne ushiidde de'ishshite; oosanchchaw Aa dirgguwaa c'iggay koshshee; itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyoppite. 8 «Ay katamaanne hinttentu geliyaa wode, Asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. 9 He katamatin de'iyaa hargganchchatuwaa patsiidde asaw, «S'oossaa Kawutetsay hinttekkoo mateedda» yaagiide odite. 10 Yewuwaan k'ay ay katamaanne geloode, Asay hinttentta mokki akkenawantta gidooppe he katamaa k'ad'd'aakko kesinnee, 11 «Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediyaaw bollan de'iyaa hinttentu katamaa baanaakka hinttenttoo k'ok'k'ofeetto; yewuwaan k'ay, S'oossaa Kawutetsay hinttentukko mateeddawaa erite» yaagite. 12 Pirddaa gallassi ha katamattippe Sodoomaa katamaa gakkedda muray kawushanawaa yaagaade taani hintteew oday. 13 «Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttentun haneedda malaatatuu S'iioosa katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddentto, hewaan de'iyaa asatuu kayyuwaa mayuwaa mayyiide, bidintsaa bollan uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. 14 Hawaa diraw, murettiyyaa gallassi hinttentuppe aatsiide S'iioosa katamawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa. 15 Hanne K'ifirinaahoomme, neeni saluwaaw pude d'ok'ku gaanaw koyaad? Duge Si'ooliyaa wod'd'anaassa. (Hadēs g86) 16 «Hinttentu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta is'siyaa uray taana is's'ee; taana is'siyaa uray taana kiiteeddawaakka is's'ee» yaageedda. 17 Laappun tammu asatuukka, «Godaw, iita ayyaanatuukka ne sunsaan nuw azazetteeddino» yaagiidde nashechchaan simmeeddino. 18 Yesuusikka untunttoo, «Sees'aanay walk'k'antsaadan saluwaappe wod'd'ishin be'aaddi. 19 Simmi shooshshaanne sogguwaa yed'd'anaadan hinttentu morkkiyaa s'alahiyyaa wolk'kaa s'oonana mala maataa immaaddi. Hinttentta k'ohanawe ayinneekka

de'enna. 20 Gidoppe attin hinttenttu suntsay saluwaaw maziggobiyaan s'aafetto diraw, nashettiteppe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettoppote» yaageedda. 21 He wodiyaan Yesuusi Ayaanaa Geeshshaan daro nashettiide, «Saluwaanne sa'aa Godaw, neeni ha yewuwaa tamaarowantuppennen aad'd'o eranchchatuwaappe gentsaade, k'eeri naanaw k'onc'c'isso diraw, neena galatay; Ee, ta Aabboo, ayaw gooppe, hawaa ootsanaw ne lo'o shene gideedda. 22 «Ubbaa yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na'ay oonento Aawuwaappe attishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadankka Aawuu oonento Na'aappenne I k'onc'c'issanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa» yaageedda. 23 Kaalliddekkka Yesuusi barena kaalliyaawantukko simmi wod'd'iide, untunttu s'alalaa, «Hinttenttu be'iyaaawaa s'eelliyaa ayfatu anjetteeddawanta. 24 Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, c'ora nabatuunne kaatatu hinttenttu be'iyaaawaa be'anaw amotteeddinoshshin be'ibeykkino; hinttenttu sisiyaawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino» yaageedda. 25 Itti gallassi higgiiyaa eriyaawe ittuu Yesuusa paac'c'anaw aakko yiide, «Tamaarissiyaawoo, med'inaa de'uwaaw laattanaw, taani ayaa ootsoo?» yaagi oochcheedda. (aiōnios g166) 26 Yesuusi zaariide, «Muse higgiiyaa mas'aafan s'aafettowe ayee? Neeni ayaa gaade billay?» yaageedda. 27 Bitaniikka, «Muse higgiiyaa mas'aafay, «S'oossaa ne Godaa polo ne wozanaappe, polo ne shemppuwaappe, polo ne wolk'k'aappenne polo ne k'ofaappe siik'a; hewaadankka ne laggetsaakka ne huup'yaadan dosa» gee» yaageedda. 28 Yesuusi Aa, «Likke, tumuwaa gaadda; simmi neenikka hawaa ootsa; de'uwaan de'anaassa» yaageedda. 29 Muse higgiiyaa tamaarissiyaa bitanii k'ay barena s'illo ootsanaw koyyiide Yesuusa, «Hanoshshin, ta laggetsay oonee?» yaagiide oochcheedda. 30 Yesuusi zaariide, «Itti bitanii Yerusaalameppe Iyarkko biidde de'ishshin, ogiyaa bollan paannatuu Aa demmiide, Aa mayuwaa k'aarowaappe guyye shoc'iide, hayk'k'anaw pollu goode oliide beeddino. 31 K'oppennaan itti k'eesay he ogiyaanna bide'yaawe, shoc'ettiide kunddeedda bitaniyaa be'eedda wode, ayaanne ootsenaan miyyiyaanna aad'd'iide beedda. 32 Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide'ee. Ikka bitaniyaa be'iide, miyyeti aad'd'eedda. 33 Shin Sammaariyaa

asaa gideedda itti bitanii, he baggana aad'd'iide, ha bitaniyaakko yeedda. Aa be'eedda wode aw k'aretteedda. 34 Aakkokka shiik'iide, zayitiyaanne woyniyaa eessaa Aa maytsaan tigiide, k'achcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imatsay ak'iyaa golliyaa akki beedda; hewaan bid'ayiidde naageedda. 35 Wonttetsa gallassi guutsa biraa bare kiisiyaappe kessiide, imatsay ak'iyaa golliyaa godaw immiide, «Ha bitaniyaa taw loytsa bid'ayaa; hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new c'iggana» yaageedda. 36 «Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shoc'ettiide kunddeedda bitanew, lagge gideeddawe hak'awaa malatii?» yaageedda. 37 Higgiiyaa tamaarissiyaawekka, «He aw k'arettowaa» yaageedda. Yesuusikka Aa, «Simmi baade neenikka hewaadan ootsa» yaageedda. 38 Yesuusi barena kaalliyaawantunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu. 39 Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchata de'aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, I odiyaawaa hayzzaadde de'aw. 40 Martta k'ay soybaa giigissaadde daabura de'aw; hewaa diraw Yesuusakko shiik'aade, «Hanna ta michchata, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanoodde s'eellaadde c'o'u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda» yaagaaddu. 41 Yesuusikka zaariide izo, «Marttee, Marttee, neeni c'ora yewuwaa k'oppaadde hirggaa; k'aykka metootaa. 42 Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkena lo'obaa dooraaddu» yaageedda.

11 Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de'ee. Woosaa wurssowaappe guyye Aa kaalliyaawantuppe ittuu, «Godaw! Yohaannisi barena kaalliyaawanta woosaa tamaarissowaadan, nuunakka neeni waagi woossanento tamaarissa» yaageedda. 2 Ikka untunttu, «S'oossaa woossiide yaagi woossite: «Saluwaan de'iyaa nu aabboo, ne suntsay anjjetto; ne kawutetsay yo; ne shenii saluwaan hanowaadan saankka hano; 3 Gallasaan gallasaan koshshiya k'umaa, nuw hachche imma; 4 Nuuni nuuna naak'keeddawantuwaa, ubbaa atto goowaadan, neenikka nu naak'uwaa atto yaaga; nuuna iitaappe naagappe attin, paac'yaan gelissoppa» yaagite» yaageedda. 5 K'aykka Yesuusi barena kaalliyaawanta, «Hinttentuppe ittoo siik'o laggii de'into giddo

bilahiyaan aakko yiide, «Ta siik'o laggew, taw heezzu naagooppe, Aa shaluu loytsi naagettanawaa. 22 sooluwaa tal'a; 6 Ayaw gooppe, itti ta laggetsay Yewuwaan k'ay aappe minuwaa dariyaawe yiide yiina Aa miziyaawaa d'ayaad» yaagi woossedda Aa k'ohoopenne s'oonooppe I ammanetteeda goytte. 7 Bare gollen de'iyaa Aa siik'o laggii tooraanne gondalliyyaa aappe wotsi akkiide, aw soyippe haasayiidde, «Taana metootsoppa; penggii de'iyaa miishshaa gishetti akkee. 23 «Ta bagga k'ashetteedda; tanaanaykka taananna giseeddino; gidennawe taananna ek'ettee; taananna shiishshi hewaa diraw taani denddaade new ayinne immanaw beennawekka laalee. 24 «Tuna ayyaanay asaappe danddaykke» gaanawee? 8 Taani hinttenttoo keseedda wode, barew shemppiyya sa'aa koyyiidde, odiyaaawe ayee gooppe, I aw siik'o laggiyaa haatsay bantasaanna aad'd'i bee. Shemppiyya sa'aa gido diraw, immennenttonneekka un"etso diraw I demmennaan attooppe, «Taani kase yegga keseedda koyyiyaawaa ubbaa immee. 9 Hawaa diraw, «Woossite, ta golliyya simmana» yaagee; 25 simmiyaa wodekka hinttenttookka imettanawaa; koyyite, demmanita; gollii pitettiide giigowaa demmee. 26 Hewaappe kaala, kariyaa yiide s'eesite, hinttenttoo dooyettanawaa biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa yaagay. 10 Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; akki yaa geliide, hewaan de'iino; he bitaniyaa de'uu koyyiyya uraykka demmanawaa; kariyaa yiide koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee» yaageedda. s'eesiyaa uraw, penggii dooyettanawaa. 27 Yesuusi hawaa haasay de'ishshin, itti mishiratta giddoppe bare na'aw, moliyaa woossina shooshshaa, c'ora asaa giddoppe bare kooshshaa d'ok'k'u k'umaa imma giina shuchchaa immiyaa aawuu de'i? ootsaade, «Neena yeleeeddawunnanne d'antseedda 12 Woy k'uuk'ulliyaa woossina sogguwaa immiyee? ne daaya anjjetteeddawunno» yaagaaddu. 13 Hinttenttu iita gidi de'iidde hinttenttu naanaw lo'obaa 28 Yesuusi k'ay, «Anjjetteeddawanttu S'oossaa k'aalaa immiyaawaa erooppe, yaatina saluwaan de'iyaa sisiide azazettiyaawantta» yaagi zaareedda. 29 hinttenttu aawuu barena woossiyaawanttoo Ayaanaa C'ora Asay shiik'o wode Yesuusi, «Ha yeletay Geeshsha wooti darissiide immanddeeshsha?» iita; ooratsa malaataa koyyee; shin nabiyya yaageedda. 30 Yoonasa malaataappe haray imettenna. 31 Gaasuukka Yoonasi Nanawe katamaa asaw Away mokkiyaasaa malaataa gidowaadan, Taani, Asaa Na'aykka, ha s'eelliyaa wode, ushechcha duge bagganna de'iyaa kaappuwaa Bi'eel-Zebuuli aw wolk'k'aa immina gaaleenatuwaa kessee» yaageeddino. 16 Ittuu ittuu gadiyaa kaatatta Solomonew de'iyaa aad'd'o eratetsaa k'ay Yesuusa paac'c'anaw saluwaappe malaataa sisanaw biittaa gas'aappe yeedda diraw, pirddaa bessanaadan aappe koyyeeddino. 17 Shin Yesuusikka wode ha yeletaan denddaade pirddanawunnu; be'ite, untunttu k'ofaa eriiide untunttu hawaa yaageedda: Solomoneppekka aad'd'iyaaawe hawaan de'ee. 32 «Bare giddon shaakettiyaa kawutetsay ubbay Nanawe Asay pirddaa wode hinttenttu bolla denddiide d'ayanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. 18 pirddanawantta; ayaw gooppe, untunttu Yoonasi Yaatina Sees'aanaa kawutetsay bare giddon odowaa sisiide barenttu nagaraa paas'i simmeedda shaakettooppe Aa kawutetsay wooti ek'k'anawee? diraassa; be'ite, Yoonasappe aad'd'iyaaawe hawaan Hinttenttu taana, «S'alahiyaa kaappuwaa Bi'eel-Zebuuli de'ee. 33 «Soy geliyaa asaw poo'anaadan, new wolk'k'aa immina kessaa» yaagi haasayiita. 19 S'omppiyya s'omppiide d'ok'k'asaan wotsanaappe Simmi taani bi'eel-zebuula wolk'k'aa gaaleenatuwaa attin, geemasaan woy poo'uwwaa kammiyaa kessiyaawaa gidooppe hinttenttu naanay O wolk'k'aa yewuwaappe garssanna wotsiyaawe ooninne baawa. 34 Ne asatetsaw ne ayfii s'omppiyya mala; ne kessanawanttee? Hawaa gidiyaa diraw, untunttu ne kumentsaa asatetsaykka Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe S'oossaa poo'uwwaa demmee; shin ne ayfii harggooppe wolk'k'anna gidooppe, simmi S'oossaa kawutetsay ne kumentsaa asatetsaykka d'umaa. 35 Akeeka; hinttenttukko yeeddawaa erite. 21 «Wolk'k'aama hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de'iyaa poo'uu Asay bessiyaawaadan minniide bare golliyya d'umennaadan naagetta. 36 Simmi ne asatetsay

ubbay poo'uwaan kumeeddawaa gidooppenne, d'umeedda asatetsay neenan baynnawaa gidoope, ne asatetsay ubbay, s'ompii bare poo'uwa ne bolla poo'issiyaawaadan, ne bolla wagagga poo'uwa gidanawaa» yaageedda. 37 Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaala, itti Parisaawe bitanii bare gollen k'umaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gaytaan utteedda. 38 Parisaawikka Yesuusa k'umaa maanaappe kasiyaan kushiya meec'etti beennawaa be'ide maalalettina, 39 Godaykka, «Hinttentoo Parisaawattoo, s'uu'aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttentu garssay uuziyaaninne iitatetsaan kumeedda. 40 Hinttentoo eeyattoo! Bolla bagga med'd'eeddawe garssaa med'd'ibeennee? 41 Shin hinttentu s'uu'aaninne shaataa garssan de'iyawaa hiyyeesattoo immite; he wode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa. 42 «Shin hinttentoo Parisaawattoo, hinttew aayye! Ayaw gooppe, anuugaappenne s'alotiyaappe, aguppiyaa do'uwaappe, tammu kushiyaappe itti kushiya S'oossaw immiita; shin tumu pirdaanne S'oossaa siik'iyawaa hinttentu aggiita. Yewuwaan k'ay hewaa aggenaan hawaa ootsanaw bessee. 43 «Hinttentoo Parisaawattoo, hinttew aayye! Ayaw gooppe, Ayihuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa gidonkka bonchcho sarotaa koyyiita. 44 «Asay erennaan bollanna hamettiyyaa beettena duufuwaa malatiyaa diraw hinttew aayye!» yaageedda. 45 Muse higgiiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu, «Tamarissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda» yaagi zaareedda. 46 Yesuusi, «Hinttenoo higgiiyaa eriyaawanttoo, henttew aayye! Ayaw gooppe, Asay tookkiide danddayenna dees'o tooquwaa haraa toossiita; shin hinttentu hintte huup'ew birad'd'iyankka bochchikkita. 47 «Hinttentu aawotuu wod'eedda nabatuwaa duufuwaa loytsiyaa diraw hinttew aayye! 48 Simmi hinttentu aawotuu nabatuwaa wod'ina, hinttentu untunttu duufuwaa bolla golliyaa kees's'iyaa diraw, Nabatuwaa oosuu lo"a yaagiide, untunttuwaa markkattiita. 49 Hawaa diraw, S'oossaa aad'd'o eratetsay, Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowantta untunttukko kiittana; untunttukka hewantuppe ittuwaa ittuwaa wod'anawantta; ittuwaa ittuwaa metootsanawantta yaageedda. 50 Hawaa gidiyaa diraw, ha alamii med'ettoodeppe doommiide gukkeedda nabatuwaa

suutsaw ha yeletay ooshettee. 51 Aabeelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe gidduwaan gukkeedda Zakkaraasa suutsaa gakkanaw koyettee. Ee! Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa. 52 «Hinttentoo Muse higgiiyaa eriyaawanttoo, hinttew aayye! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa k'ulppiyaa akkeeddita. Hinttentu hintte huup'ewukka gelibeykkita; k'ay gelanaw koyiyaaawanttakka diggeeddita» yaageedda. 53 Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawattoo Aa ooshaan urgguntsusaanne ek'ettussaa doommeeddino. 54 Aa doonaappe lo'ennabay kesoope oyk'k'anaw geeddiino; shin demmibeykkino.

12 He wodiyaan c'ora sha'aan paydettiyyaa Asay ittuu ittuwaa yed'd'ana gakkanaw shiik'i de'ishshin, Yesuusi barena kaalliyaawanttoo koyro odanaw doommiide, «Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite; hawekka lo"a malatiyaa untunttu immiyaa iita timirttiyaa. 2 Shin ayaaninne kameteedda yewuu k'onc'c'iyaa kesennaan attena; k'aykka geemmedda yewuu erettennaan attena. 3 Hewaa diraw hintte d'umaan haasayowe ubbay, gallassi poo'uwaan sissettanawaa; hinttentu Asay baynnasaan hini giso golliyaan haytsaan saasukkowe ubbay d'ok'ku geedda sisetiyyaa k'onc'c'esaan awaayetanaawaa. 4 «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttew yaagay; ha'i ashuwaa wod'iyawantta, hewaappe kaala k'ay ayaanne ootsanaw danddayennawantta yayyoppite. 5 Yewuwaan k'ay hinttentu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentta erissana; hawekka wod'owaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay de'iyaa S'oossaa s'alalaw yayyite; Ee, aw yayyite yaagay. (Geenna g1067) 6 «Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikinooyye? Hewantuppe itinnonne usa S'oossay dogenna. 7 Shin haray atto hinttentu huup'iyaa de'iyaa binnaanay ubbaykka paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttentu c'ora suunniyaa kafatuwaappe dariita. 8 «Taani hinttew oday; tabaa asaa sintsan markkattiyaawoo oossinne Taanikka Asaa Na'ay, k'ay S'oossaa kiitanchchatuwaa sintsan markkattana; 9 shin asaa sintsan taana kaddiyaawantta taanikka asaa na'ay, k'ay S'oossaa kiitanchchatuwaa sintsan kaddana. 10 «Ta bolla, asaa na'aa bolla, boriyaa k'aalaa haasayiyaawe

de'ooppe Aa naak'uu atto geetettana; shin Geeshsha Ayaanaa bolla boriyaa k'aalaa haasayiyaawe de'ooppe k'ay Aa naak'uu atto geetettenna. 11 «Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayissiyaawantukkonne maatay de'iyaawanttu sintsa pirddaw shiishshiyaa wode, «Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?» yaagiide hirgoppite; 12 ayaw gooppe, hinttena Ayaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamaarissanawaa» yaageedda. 13 Asaa garssappe itti bitanii Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, nu aabbu hayk'ina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayya godo ta ishaw oda» yaageedda. 14 Yesuusi k'ay, «Ha bitanew, hinttenttu bollan pirddiyaawaa gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oonee suntseeddawe?» yaageedda. 15 Gujiidekka ubbatuwa, «Asaa shempoo shaluwa duretetsay de'uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naagetite; duretetsaa amuwaa ubbaappekka hinttena naagite» yaageedda. 16 Kaalliidekka hawaadan yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda: «Aw de'iyaa biittay darisside katsaa mokkeedda itti dure bitanii de'ee. 17 Ha bitanii, «Taw ta katsaa wotsanaw gidiyaa sa'ay bantawaa diraw ayaa ootsooshsha?» yaagiide, bare wozanaan k'oppeedda; 18 hawaadan yaagi maleedda; «Taani wootane gooppe, taw de'iyaa yeesiya kolaade, hara aakkiyaa yeesiya med'd'ana yaagiide maleedda; hewaan ta katsaanne taw de'iyaa miishshaa ubbaa wotsana. 19 Yaataade taana, «Ne kaac'ay daro lo'a; new daro wodiya gidiyaa mas'uwaa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta» gaana» yaageedda. 20 «Shin S'oossay Aa, «Ha boozaw, hachche k'amma neeni hayk'k'a. Yaatina ha neeni shiishsheedda mas'uu ubbay oossi gidanawee?» yaageedda. 21 «Barew biittaa bollan shaluwa shiishshiyaawe, S'oossaa sintsan k'ay mank'k'o gideedda Asay ha bitaniyaa mala» yaageedda. 22 Hawaappe kaala Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttenttu pas'a de'anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaw ayaa mayyanee? yaagiide hirgoppite. 23 «Gaasuukka, shempuu k'umaappe, k'ay asatetsay mayuwaappe aad'd'ennee? 24 Ane k'uuratuwaa s'eellite; untunttu zerikkino; c'akkikkino; untunttoo katsaa shiishshiyaa sa'ay woy yeesi baawa; s'eellennashshin. 25 Hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikkitee? 26 «Simmi hinttenttu ha laafabaa ootsanaw danddayennawantta gidooppe ayaw harabaw hirgettiite? 27 C'iishshatuu wooti dic'c'iinontto ane s'eellite; untunttu kiitaan daaburikkino; puuttuwaaw suk'k'ikkino; gido shin taani hinttew odiyaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gidiide, he c'iishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna. 28 Hinttenttoo laafa ammanuu de'iyaawanttoo, yaatooppe S'oossay hachche beettiide, wontti tamaan ees's'anaw oletiyaa, denbbaan doliyaa maataa hawaadan mayzziyaawaa gidooppe, hinttenttu wootiide untunttuppe aatsiide mayzzennee? 29 «Hawaa diraw, «Ayaa maanee? Ayaa ushane?» yaagiide ubbaa wode koyyoppitenne hirgoppite. 30 Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de'iyaa S'oossaan ammanettena Asay hirgettiino. Hinttenttoo hawe ubbay kosshiyaawaa saluwaan de'iyaa hinttenttu aawuu eree. 31 Hewaa haniyaawaa aggiide, S'oossaa kawutetsaa koyyite; I hinttentta kosshiyaawaa ubbaa immanawaa. 32 «Hinttenttu guutsa gidintonne, saluwa hinttenttu aawuu bare kawutetsaa hinttenttoo immanaw nashetteedda diraw yayyoppite. 33 «Hinttew de'iyawaa zal'iide mank'k'oo immite; kayisuu shiik'ennasaan, bil'aykka meennasaan, saluwaan wurena miishshaa dagayiide, ec'enna k'arc'c'itatuwaa hinttenttu huup'ew wotsite. 34 Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de'iyaa saan de'anawaa. 35 «Hintte s'eessay danc'c'ettowaa, hintte s'omppiikka poo'eeddawaa gido. 36 Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa k'os's'iyaa wode, ellekka dooyyanaw bullachchaappe simmana gakkanaw naagiyaa oosanchchatuwaa malatite. 37 Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de'ishshin demmiyaa he oosanchchatu anjetteeddawantta. Taani tumuwaa gay; I untuntta, «Uttite» giide, bare danc'c'uwaa minisiide untunttoo k'umaa aatsiide shoobbanawaa. 38 Goday hekka bilahiyaan woy hekka bilahiyaappe kaala yeedda wode, beegottiide genc'c'i naagiide beetiyyaa k'oomatuu anjetteeddawantta. 39 Hawaa k'ay erite; kayisuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erinto, gollii bookettiyya wode c'o'u giide 40 Asaa na'ay k'oppenna saatiyaan

yaanawaa; hinttentu gigetti naagite» yaageedda. 41 P'es'iroosikka «Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaawe nu s'alalaassee haraa ubbawukka ittippe oday?» yaageedda. 42 Godaykka, «Simmi untunttu bare soy asaw k'umaa immanaw bessiyaa saatiyaan immana mala, Aa goday suntsiyaa ammanetteedanne eranchcha miziyaa k'oomay oonee?» yaageedda. 43 Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettiina demmiyaa k'oomay I anjetteeddawaa. 44 Taani hinttew tumuwaa oday; de'iyaa mas'uwaa ubbaa bolla Aa suntsanawaa. 45 Yewuwaan k'ay he k'oomay, «Ta goday elle yeenna; gam'anawaa» yaagi bare wozanaan k'oppooppenne attumanne mac'c'a k'oomatuwaa shochchaa doommooppe, k'aykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, matsottussaakka doommooppe, 46 he k'oomaa goday, I k'oppenna gallassinne sid'ibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyaan Aa k'ans's'ereetsiide, Aa gishuwaa kaac'aakka ammanennawantunna ittisaa udanawaa. 47 Bare godaa sheniyyaa eriide giigennawenne Aa sheniyaadan kiitettenna k'oomay, I iita d'oobaa d'oobettanawaa. 48 Eribeennawe k'ay d'oobettanaw bessiyaawaa ootseeddawe, guutsaa d'oobettee. Darobay imetteedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolk'k'aama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee. 49 Yesuusi, «Taani yeeddawe, ha sa'aa bolla tamaa satsanaassa; ha'ikka ees's'eeddento, taana ay keena nashechchanaweeshsha. 50 Taani s'ammak'ettana metuwaa s'ink'k'atay polettana gakkanaw waanaade un'ettaytaa! 51 Ha sa'aa taani yeeddawe, sarotetsaa ahanaassa malatiyyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaw gidennaan shaakkanaassappe attin. 52 Ayaw gooppe, ha"ippe doommina itti golliyaan de'iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa'atuwaa bolla, laa'atuukka heezzatuuwaa bolla dendiide walak'ettanawantta. 53 Aawuu na'aa bolla, na'aykka aawuwaa bolla, aata naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na'aa machchi bolla, na'aa machchakka bollotatti bolla, walassaan dendiide shaakettanawantta» yaageedda. 54 K'aykka Yesuusi asaw, «Away wulliyaa baggana hintte shaariyaa be'ooppe, «Ha'i ha saatiyaan hekko wolk'k'aama iray bukkana hanee» yaagiita; tumukka k'ay bukkee. 55 Duge baggana c'arkkuu c'arkkoode, «Hachche shammanawaa» yaagiita;

geetettowaadankka k'ay hanee. 56 Hinttenoo lo'a malatiyaa iitattoo, sa'anne saluwaa s'eelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddayakkitee? 57 «Wode hinttentu s'illo gideedda yewuwaa hinttentoo ayaw pirdikkitee? 58 Ne morkkiyaanna ittippe pirdidiyaa daannaa sintsan shiik'anaw boode, biro ogiyaa bolla de'ishshin sigetta digga. Hewe d'ayooppe neena goochchiide pirdidiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aatsi immanawaa; polisii k'asho gollen yegganawaa. 59 Taani new odiyaawe, wurssetsaa ac'uwaa c'iggana gakkanaw hewaappe kesakka» yaageedda.

13 He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide P'ilaas'oosi Galiilaa asaa wodiide untunttu suutsaa jaarshshuwaanna ittippe walakkeeddawaa aw odeeddino. 2 Yesuusikka zaariide, «Hawanttu Galiilaa asatuu hayk'keedda diraw, yaatina untunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aad'd'iide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo? 3 Taani yaagay, hawaadan gidenna; yewuwaan k'ay hintte nagaraa paas'iide nagaraappe simmennaan is's'ooppe, hinttentu ubbatuukka hewaadan hayk'k'iita. 4 Woy Salihooma gimbbii untunttu bolla kunddiide, wod'eedda tammanne hosppun asatuwaa Yerusaalamen de'yaawanttu ubbaappe aad'd'iide naak'k'owantta malatiinoo? 5 Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan k'ay nagaraa paas'ana d'ayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita» yaageedda. 6 Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, «Itti bitanew woyniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyaa afyii meetettiyaa mitsatta de'aw; he bitaniikka mitsatta ayfaaddenttonne giide yeeddawe, ayinneekka ayfiyaa demmibeenna. 7 Woynniyaa turaa naagiyaawaa I, «Taani ha balasiyaa geetettiyaa mitsattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laytsaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka dentsa digga; ayaw biittaa c'oo melissay?» yaageedda. 8 Naagiyaawekka zaariide, «Godaw, taani I yuushshuwaa harumanawunne pituwaa olanaw, ha laytsaa s'alalaw basha. 9 Sintsaw ayfooppe lo'a; shin ayfenaan is's'ooppe dekettu» geedda» yaageedda. 10 Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihuda woosa gollatuwaappe ittuwaan tamarissi de'ee. 11 Hewaanikka tammanne hosppun laytsaa kumentsaa tuna ayyaanay k'uunisseedda mishiratta de'aw. Izakka suuraade ek'k'anaw ayinne danddayabeykku.

12 Yesuusikka izo be'eedda wode s'eesiide, «Ha mishirattee, ne harggiyaappe pas'aadda» yaageedda. 13 Yesuusi bare kushiya izi bolla wotsina, he wode suura sitti ga ek'k'aade bare S'oossaa galataaddu. 14 Shin Ayihuda woosa golle kaappuu k'ay Yesuusi Sambataan patseeddawaa diraw hank'k'etti zaarowaashshin asatuwaa, «Kiitettanaw bessiyaa usuppun gallassatuu de'iino; he gallassatun yiide pas'iteppe attin Sambataan gidenna» yaageedda. 15 Godaykka zaariide, «Ha lo"a malatiyaa iita asatoo, hintenttuppe ittuukka Sambata gallassi booraa magaduwaappe woy hariyaa gaas'aataappe billiide haatsaa ushshanaw afennee? 16 Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hospun laytsaa kumentsaa s'alahii k'achcheeddawunna sambata gallassi he k'ashuwaappe biletanaw bessekee?» yaageedda. 17 Hawaa odeedda wode ek'ettiyaawanttu ubbay yeellateeddino; Asay ubbay k'ay I ootseedda maalalissiyaa oosuwaan ubbaan nashetteeddino. 18 Yesuusikka, «S'oossaa kawutetsay ayaa malatii? I ayaa malatinto, taani hintentta woota bessoo? 19 S'oossaa kawutetsay sannaafic'iyaa geetettiyaa k'eeri mitsatti ayfiyaa malatee. He mitsatti ayfiyaa Asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zerettoonna dic'c'aade wogga mitsaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka izi aac'aa bolla barenttoo golliyaa kees's'eeddino» yaageedda. 20 Yesuusikka zaariide, «S'oossaa kawutetsay ayaa malatinto, taani hintentta woota bessoo? 21 Itti mishiratta heezzu keriyaa d'iiliyaa akkaade, munak'k'eedda munak'ay ubbay denddana gakkanaw, aan tigeedda irshshuwaa malatee» yaageedda. 22 Hewaappe kaala Yesuusi Yersaalame biide, wogga katamaaninne k'eeri katamaan de'iyaa asaa tamarissiidde aad'd'eedda. 23 He wode itti bitanii shiik'iide Aa, «Godaw, S'oossaa pirdaappe attiyaawanttu guutsa asaa s'alalee?» yaageedda. Hewaappe guyye Yesuusi untuntta, 24 «Taani hintenttoo oday; un"a penggiyaanna gelanaw baas'etite. C'ora Asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykino. 25 Golliyaawuu dendiide, ifitsaa k'achchowaappe guyye hintenttu karen ek'k'iide, «Godaw, Godaw, nuw dooyaarikkii» yaagiide s'eessaa doommiyaa wode, ikka zaariide, «Hak'appe yeedditentto, taani hintentta erikke» yaaganawaa. 26 «He wode hintenttu, «Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heeranka tamarissaadda»

yaaganawantta. 27 «Yesuusi k'ay, «Taani hintenttoo oday; hintenttu hak'appe yeedditentto, taani hintentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu ta mataappe haakkite» yaaganawaa. 28 «Abraahaamo, Yisaak'i, Yaak'oobinne nabatuu ubbay hintenttu karen ek'k'ishshin, S'oossaa kawutetsaan de'iyaaawantta hintenttu be'iyaa wode, hintenttoo yeekonne achchaa d'ak'uwaa gidanawaa. 29 «Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, k'ay killibaggappenne hirkibaggappe yiide, S'oossaa kawutetsaa gaytaan uttiino. 30 Be'ite; guyyeteeddawanttu, sintsatanawantta; sintsateeddawanttu k'ay guyyetanawantta» yaageedda. 31 He wode Parisaawatuwaappe ittuu ittuu Yesuusakko yiide, «Heroodise neena wod'anaw koyyiya diraw, hawaappe ba digga» yaageeddino. 32 Yesuusi zaariide, «Biide he worakanaw, «Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwaakka patsana; heezzentso gallassi ta oosuwaa wurssana» yaagite. 33 Hanoppe attin nabii Yersaalameppe harasaan hayk'k'anaw bessena diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshee ogiyaa bolla de'anaw bessee. 34 «Yersaalame katamaa asaw, Yersaalame katamaa asaw, Nabatuwaa wod'iyaaawanttoo, hintenttukko kiittetowantta shuchchaan c'addiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare k'efiyaappe garssanna shiishsha hap'piyaawaadan, taani hintenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyaadditaa! Shin taana diggeeddita. 35 Be'ite; S'oossay hintenttu golliyaa ayinnee oliibeenna; taani hintenttoo yaagay; hintenttu, «Godaa suntsaan yiyaawe anijetteeddawaa» gaana gakkanaw, taana be'ikkita» yaageedda.

14 Sambata gallassi Parisaawatuwaa suntsatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi k'umaa maanaw geleedda wode, ayaa kiittentinto be'anaw asatuu naagi de'iino. 2 Bollay gaafina metootiyaa itti bitanii Yesuusappe sintsanna de'ee. 3 Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawantanne Parisaawatuwaa, «Sambataan patsanaw danddayetti danddayettennee?» giide oochcheedda. 4 Untunttukka c'o'u geeddino. I he bitaniyaa bollaa bochchi patsiide Aa moyzzeedda. 5 Yesuusi untuntta, «Hintenttuppe harii woy booray ollaan kunddinto, Sambataa giide elleelli kessennawe oonee?» geedda. 6 Untunttukka ha yewoo itti

zaaruwaanne immanaw danddayibeykino. 7 Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode s'eeliide, 8 «Ooninne bullachchaa s'eesooppe, bonchchetteeddasaan uttoppa; ooni eri neeppe aatsiide bonchchettowe s'eesetteeddawaa gidanawaa. 9 Neenanne aanne s'eesawe yiide, «Hawo, utuwaa aw yeedda» yaagina; he wodiyaan yeellataade s'adenna de'iyaa saan utuwaa doommaasa; 10 Yewuwaan k'ay neeni s'eesetto wode neena s'eesowe yiide, «Ta laggew, killi d'ok'k'asaan utta» gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sintsan new bonchchuu imettanawaa; 11 Bare huup'iyaa d'ok'k'u ootsiyaa ubbay tooshettanawaa; bare huup'iyaa toochchiyaawanttu d'ok'k'u giino» yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda. 12 Yesuusi barena s'eeseeddawaa zaariide, «Neeni laas'aa woy kawuwaa giigisseedda wode, ne laggetsatuwaa woy ne ishaturwaa woy dure ne shooraturwaa s'eesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan s'eesiide kushiya c'iggana danddayiino. 13 Shin ataaliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesaturwaa, gundaturwaa, doomaturwaanne k'ook'aturwaa s'eesa. 14 Untunttu new kushiya zaaranaw danddayennawantta gidiya diraw, neeni anijettanaassa. S'illatuu hayk'uwaappe denddiya wode S'oossay new kushiya zaaranawaa» yaageedda. 15 Yesuusi haasayaa wurssiyaa wode, k'umaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, «S'oossaa kawutetsaa gaytaan uttiyaawe anijetteeddawaa» geedda. 16 Yesuusikka hawaadan geedda; «Itti bitanii daro lo'o kawuwaa giigissiide, c'ora asaturwaa s'eeseedda. 17 Kawuwaa wodi gakkina, kase s'eesettowantta, «Ha'i kawuu giigeedda, haayite» giide s'eesana mala bare gollen kiitettiyaa k'oomaa untunttukko kiiteedda. 18 Shin ubbatuwka ittippe, beennaadan aggana mala woosseeddino; koyro bitanii k'oomaw odiidde, «Taani biittaa shammeedda diraw baade be'anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hank'k'ettoppaarikki» geedda. 19 «Laa'entsiyaawe k'ay, «Taani ichcheshu waatsa booraturwaa shammeeddawantta waas'a be'anaw biyaa diraw, hayya godo taw hank'k'ettoppaarikki» geedda. 20 «Haray k'ay, «Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daanddayabeykke» geedda. 21 «K'oomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa

odeedda. He wode Goday daro hank'k'ettiide, bare golliyaan kiitettiyaa k'oomaa, «Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; mank'k'atuwaanne gundaturwaa, doomaturwaanne k'ook'aturwaa haa akkaade ya» geedda. 22 «Aa k'oomaykka, «Godaw, neeni taana azazowaadan ootsaad; shin ha'ikka hara asaa akkiyaa sa'ay de'ee» geedda. 23 Godaykka bare k'oomaa, «Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gas'aa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya. 24 Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobetteeddawantuppe itti asayenne ta k'umaa meenna» geedda» yaageedda. 25 C'ora Asay Yesuusanna ittippe bide'iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, 26 «Ooninne taakko yiyaawe de'ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishaturwaanne michchaturwaa, bare de'uwaa ashshenaan taappe aatsi dosooppe, taana kaalliyaawaa geetettanaw danddayenna. 27 Ooninne bare mask'k'aliya tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan d'ayooppe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna. 28 «Hinttentuppe ittuu shuchchaa golliya kees's'anaw koyyoope, kiitaa wurssanaw gidiya shaluwaa kasetiide utti heettennawe oonee? 29 Hewe d'ayooppe, golliya doommiide, kiitaa wurssanaw wolk'k'ay is's'ooppe, 30 be'eeddawanttu ubbay, «Ha bitanii kees's'anaw doommeedda; shin kiitaa wurssanaw danddaybbeena» giide k'illic'iino. 31 «Woy tammu sha"a olanchchaturwaa oyk'k'eedda itti kaatii, hara laatamu sha"a olanchchaturwaa oyk'k'eeddawantunna olettanaw danddayooppenne koyronna, taani s'oonanee s'oonikkitaashsha giide utti k'oppennee? 32 Barew danddayettennaan d'ayooppe, olaw yiyaa yekko kaatii haakuwaan de'ishshin kiittiide sigettanaw woossee. 33 Simmi hawaadanka hinttentuppe ooninne barew de'iyawaa ubbaa aggenawe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna. 34 «Mas'inii lo'a; shin lok'ilok'ennaan d'ayooppe, laa'entso Aa wooti lok'ilok'issanaw danddayetti? 35 Biittawukka lo'enna; tu'eyanawukka maaddennawaa gido diraw, Asay Aa oli aggee. Sisiyaa haytsay de'iyawee hawaa siso» yaageedda.

15 Itti gallassi, k'aras'aa shiishshiyaawantunne nagaranchaturu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiik'eeddino. 2 Parisaawatuunne Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu, «Ha bitanii, nagaranchaturwaa

shiishshiyaawaanne untuntunna k'umaa miyaawaa»
 yaagiide zuuzummeeddino. 3 Yesuusikka
 leemisuwaan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda: 4
 «S'eetu dorssay de'iyaa uray hinttentu giddoppe
 de'into hewaappe ittuu bayinto udduppu tammanne
 udduppunuwaa denbbaan aggiide bayeeddawaa
 beettana gakkanaw koyyennawe oonee? 5
 Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa
 bolla dorssaa tookki, 6 bare golle simmiide, bare
 dosiyaawantanne shooratuwaa ittippe s'eesiide,
 «Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna
 ittippe nashettite» yaagiide odee. 7 Hewaadanka
 nagaraa paas'etsaa koshshenna udduppu tammanne
 udduppu s'illatuwaappe aatsiide nagaraa paas'iyaa
 itti nagaranchchaan saluwaan daro nashechchay
 gidanawaa. 8 «K'aykka tammu nahaasiyaa santimii
 de'iyaa mishiratta tammuwaappe ittuu bayinto
 demmana gakkanaw s'ompiyaa s'omppaade, golliyaa
 pitaa loytza koyyennawunna iza oonee? 9 Izakka
 demmeedda wodiyaan bare dosiyaawantanne bare
 shooratuwaa ittippe s'eesaade, «Taappe bayeedda
 santimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe
 nashettite» yaagaade odaw. 10 Hewaadanka nagaraa
 paas'iyaa itti nagaranchchaa gaasotetsaan S'oossaa
 kiitanchchatuwa sintsan nashechchay hananawaa»
 yaageedda. 11 Guujiide Yesuusi, «Laa"u naanay
 de'iyaa itti bitanii de'ee; 12 untuntuppekka teefa
 na'ay, «Ne mas'uwaappe taana gakkiiyaa imma»
 geedda. Aawuukka bare mas'uwaappe naanaato
 gisheedda. 13 Guutsa wodiyaappe guyyiyaan
 teefa na'ay barena gakeeddawaa ubbaa shiishshi
 akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare
 akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda.
 14 Ikka de'iyawaa ubbaa wursseeddawaappe
 guyyiyaan he gaden wolk'k'aama koshay geleedda;
 ikka metuwaan un"ettussaa doommeedda. 15
 Hawaa diraw he gaden de'iyawantuppe ituwaakko
 shiik'iide, «Taana new k'oomaa ootsaariikii?» yaagina,
 bitaniikka bare guduntsaa wudiya heemmana
 mala Aa demmbaa yeddeedda. 16 Guduntsaa
 wudii miyaa hal"uwaa maanaw amotteedda; shin
 hewentokka aw immiyaawe beetibeenna. 17
 «Bare bayizzuwaa ero wode, «K'umay s'ooniide
 sa'aan attiyaa ta aabboo ootsiyaawantu aappunee;
 shin taani hawaan koshaan hayk'k'ana mataytaa?
 18 Denddaade ta aabbukko baanee» hawaadan

yaagana; «Ta aabboo, S'oossaakka neenakka
 naak'k'aad; 19 Hannippe guyye ne na'aa yaagettaade
 s'eesettanaw bessikke; new kiitettiyaawantuppe
 ituwaadan taana wotsaariikii gaana» geedda. 20
 He man"iyaan denddiide bare aabbukko yeedda.
 «I biro haakuwaan de'ishshin, aawuu be'iide, aw
 k'aretteedda; aakko wos's'i biide, Aa idimmi yereedda.
 21 «Na'aykka, «Ta aabboo, taani S'oossaakka
 neenakka naak'k'aad; hannippe guyye ne na'aa
 geetettaade s'eesettanaw bessikke» yaageedda.
 22 «Shin aawuu bare oosanchchatuwa, «Elleelli
 biide, ubbaappe dooretteedda lo"o mayuwaa
 ahiide, Aa mayzzite; Aa birad'd'iyaa migiduwa,
 Aa gediyanikka c'aammaa wotsite. 23 Mod'd'eedda
 korumaa ahiide shukkite; moytte, nashettoytte. 24
 Ayaw gooppe, hawe ta na'ay hayk'k'eedda; shin
 ha"i pas'eedda; bayeedda; shin ha"i beetteedda»
 yaagina, nashechchaa doommeeddino. 25 «He
 wodiyaan, bayira na'ay gaden de'iyawe yiide golleko
 matiyaa wode, yetsaanne duruwaa kooshunchchaa
 siseedda. 26 Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide,
 k'oomatuwaappe ituwaa s'eesiide, «Hawe ayee?»
 giide oochcheedda. 27 K'oomatuukka, «Ne ishay
 saro yeedda diraw, ne aabbu mod'd'o korumaa
 aw shukkeedda» yaagi odeeddino. 28 «Bayira
 na'ay hank'k'ettiide golle gelikke yaagi is's'ina,
 aawuu karew kesiide, gelanaadaa woosseedda. 29
 Shin I zaariide bare aabba, «Hekko hawaa keena
 wodiya k'oomaadan new kiitettaad; ne azazowaappe
 ituwaannekka pac'issa beykke; ta laggetsatuwaanna
 ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa
 bul"uwaanne taw imma beykke; 30 shin hawe ne
 na'ay ne miishshaa c'aaratuwaanna ittippe diifissiide
 yiina, d'iiko booraa shukkaadda» yaageedda. 31
 «Aawuukka Aa, «Ta na'aw, neeni ubbaa gallassaa
 taananna ittippe de'aa; taassa gideeddabay ubbaykka
 newaa. 32 Shin hawe ne ishay, hayk'k'eeddawe pas'o
 dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne
 ushiide nashettanaw bessee» yaageedda» giide
 odeedda.

16 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde,
 «Itti dure bitanii, bare golliyaa ubbaa bolla
 suntseedda itti bitanii de'ee; shin ha bitanii Aa
 miishshaa bayizzee yaagiyaa zigirssay Aa gakeedda;
 2 hewaa diraw bare suntseedda bitaniyaa s'eesiide,
 «Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye

neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna suntsettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheed'd'a' yaageedda. 3 «Suntsetteeddawe bare wozanaan, <Ta goday taana suntsatetsaappe kolana hanee; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolk'k'ay taw baawa; woossanaw k'ay taw pokkee. 4 Ta ootsanabaa ta eray; I taana suntsatetsaappe kessooppe, barenttu golle biina, taana mokkiyaa laggetsatuwaa taani demmana» yaageedda. 5 «Bare godaappe shaluwaa tal"eedda asatuwaa huup'iyaan huup'iyaan s'eesiide, koyro bitaniyaa, <Neeni ta godaappe woyssa keena shaluwaa tal"aaddii?» yaageedda. 6 «Ikka, <Taani s'eetu baareetaa kumeedda zayitiyaa tal"aad' yaageedda. «Suntsetteedda bitaniikka, Neeni paramana warak'ataa hey; uttaade ellekka <Ishatama» gaade s'aafa yaageedda. 7 «Hewaappe hara bitaniyaa, <Neeni aappunuwaa tal"aaddii?» yaageedda. «<S'eetu k'un"aa zarggaa» yaageedda. «Suntsaykka, <Warak'ataa hey; hosppun tamma gaade s'aafa» yaageedda. 8 «He suntsay c'inc'c'atetsaan ootseedda diraw, Aa goday Aa galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa Asay barenttuwoo poo'uwaa asaappe aad'd'eedda c'inc'c'atuwaa. (aiōn g165) 9 «Taani hinttenttoo yaagay, <Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, med'inaw wurennaa golliyaan hinttentta mukkana mala, ha miishshaan hinttenttoo laggiyaa demmite. (aiōnios g166) 10 Laafa yewuwaan ammanetteedawe, woggabaanka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettiibeennawe, woggabaanka ammanettena. 11 Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, tumatetsaa shaluwaa hinttenttoo oonee hadaraa giide immanawe? 12 Hinttenttu hara asaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, hinttenttu miishshaa oonee hinttenttoo immanawe?» geedda. 13 «Itti kaala laa"u godatoo K'oomatanaw danddayiyaawe ay K'oomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa is's'iide, haraa dosee; woy ittuwaa bonchchiidde, haraa kad'ee; S'oossawunne shaloo moodettanaw danddaykita» yaageedda. 14 Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla k'iili'eeddino. 15 Shin Yesuusi untuntta, «Hinttenttu asaa sintsan hinttentta s'illo asaa ootsiyaawantta; shin S'oossay hinttenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sintsan bonchcheteeddawe S'oossaa sintsan tuna gidee. 16 «Muse higgiaanne

nabatu s'aafeedda mas'aafaa Yohaannisa wodiya gakkanaw Asay azazettiidde de'eeddino; hewaappe kaala k'ay S'oossaa kawutetsay odetteedda; Asay ubbay yaa gelanaw keesetee. 17 Shin higgiaappe ittibay attiyaawaappe saluunne sa'ay aad'd'iyaawe matattee. 18 «Bare machchatto billiide hararo akkiyaawe ubbay woshumme; k'ay asinaappe biletteedda mac'c'awuno akkiyaawe ooninneka woshumme. 19 «Gatii loytsiide al"o gideedda mayuwa mayyiiddinne gallasaan gallasaan otoruwaan nashettiidde de'iyaa itti dure bitanii de'ee. 20 K'aykka kumentsaa asatetsan maytsay de'iyaa itti Ali'aazara geetettiyyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyaan giseedda. 21 Ha dure bitaniyaa sampaappe laalettseedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide Aa maytsaa laac'k'iino. 22 «Ha hiyyeesaa bitanii hayk'k'ina, kiitanchchatuu Aa Abraahaamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka k'ay hayk'k'iide moogetteedda. 23 Si'ooliyaan daro seelettiidde de'ishshin, d'ok'k'u giide haakuwaan Ali'aazara, Abraahaamo baggan de'iyaawaa be'eedda. (Hadēs g86) 24 «Ikka bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, <Abraahaamo, ta aabboo, taw k'aretta. Ha tamaa seelaan metoota de'iyaa diraw, Ali'aazar bare birad'd'iyaa s'eeraa haatsaan bochchiide, ta ins's'arssaa irs's'issanaadan hayyanaa taakko kiittaarikki» yaageedda. 25 «Abraahaamo k'ay, <Ta na'aw, neeni pas'a de'aadde, lo"o de'uwaa de'ina, Ali'aazar lo'enna meto de'uwaa de'eeddawaa k'oppa. Ha"i k'ay I hawaan nashettiyya wode, neeni metuwaa bolla de'aa. 26 «<Hawaappe haray k'ay, hawaappe yaa hinttenttukko aad'd'anaw koyiyaawanttu aad'd'ennaadan, yaan de'iyaawanttukka k'ay haa nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttenttu giddon wogga aafuu med'etteedda» yaageedda. 27 «Dure bitaniikka, <Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali'aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay. 28 Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu de'iyaa diraw, untunttu k'ay ha metuwaasaa yeenna mala, untunttoo Ali'aazar biide markatto» yaageedda. 29 «Abraahaamo k'ay, <Musenne nabatu s'aafeedda mas'aafay untunttoo de'ee; he mas'aafay giyaawaa untunttu sisiino» yaageedda. 30 «Dure bitanii, <Hi"ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitanii hayk'kuwaappe denddiide, untunttukko binto,

untuntu barenttu nagaraa paas'iide, simmanawantta yaageedda. 31 «Abraahaamokka, «Untuntu Musenne nabatuu s'aafeedda mas'aafaa sisennawaa gidoope, haray atto itti uray hayk'uwaappe denddi yinttokka ammanikkino» geedda» yaageedda.

17 Yesuusi barena kaalliyaawantta, «Asaa baletsiyaawe yeennaan attena; shin baletsiyaawaa ahiyaa uraw aw aayye; 2 He bitanii ha guutsatuwaappe ittuwaa baletsiyaawaappe, gaac'ciyaa wos'aa bare k'ood'iyaan k'ashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo'a. 3 Hintte huup'ew naagettite. «Ne ishay neena naak'k'ooppe, Aa zora. K'ay nagaraappe I simmooppe, aw atto yaaga. 4 Itti gallassi I neena laappu gede naak'k'iide, laappu gedekka, «Neena ta naak'k'aad, taana maara» giidde neekko yooppe, aw atto ga» yaageedda. 5 Kiitetteeddawantukka Godaa, «Nuw ammanuwaa gujja» yaagiide oochcheeddino. 6 Godaykka, «Hintew sannaafic'iyyaa ayfiyaa keena ammanuu de'into, hinttentu ha boo'iyyaa, «Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta» gintto hintew eeno gaana» yaageedda. 7 K'aykka Yesuusi, «Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa k'oomay de'iyyaa Asay hak'et de'ooppe, goshsha gadeppe woy miyaa gadeppe simmo wode ellekka, «Haaya shemppa akka, k'umaa maanaw utta» yaagiyaawe oonee? 8 Yewuwaan k'ay, «Ta maana kawuwaa giigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana ek'kaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha» yaagiyaawaa gidennee? 9 He k'oomay kiitetteeddabaa ootseedda diraw, he bitanii galatanaw bessennee? 10 Hewaadanka hintte k'ay Asay hinttena kiitto oosuwa ootseedda wode, «Nuuni maaddenna k'oomatuwaa; nu ooso s'alalaa ootseeddo» yaagite» yaageedda. 11 Yesuusi Yerusaalame biidde, Galiilaappenne Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwaanna aad'd'eedda. 12 I itti guutsa katamato geliyaa wodiyaan, haakuwaan ek'k'eedda tammu oolluwaan oyk'etteeddawanttu Aa be'eeddino. Untuntukka haakuwaan ek'k'iide, 13 barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Yesuusa, Godaw, hayya godo nuuna patsaarikkii!» yaageeddino. 14 Yesuusi untuntta be'iide, «Biide, hinttentu bollaa k'eesatuwaa bessite» yaageedda. Untuntukka k'eesatuwaakko bide'iidde oolluwaappe pas'eeddino. 15 Untuntuppe ittuu bare harggiyaappe pas'eeddawaa be'iide, bare

kooshshaa d'ok'ku ootsiide, S'oossaa bonchchiidde simmeedda. 16 Galatiiddeikka Yesuusa gediyya matan gulbbateedda. He bitanii Sammaariyaa asaa. 17 Yesuusi zaariide, «Tammuu pas'ibeykkinoo? Yaatina udduppunatuu hak'an de'iinoo? 18 Ayihuda asaa gidenna Sammaariyaa bitaniyaappe attin, S'oossaa bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?» yaageedda. 19 Yesuusi Aa, «Dendda ba; ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. 20 Parisaawatuu itti gallassi, «S'oossaa kawutetsay awude yaannee?» giide oochchina Yesuusi, «S'oossaa kawutetsay hinttentu naagiyya ogiyyaan yeenna» yaagi zaareedda. 21 K'aykka, «Ooninne, S'oossaa Kawutetsay hawaan de'ee», woy «Hawaan de'ee» gaanaw danddayenna; S'oossaa Kawutetsay hinttentu wozanaa giddon de'ee» yaageedda. 22 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde, «Asaa Na'ay k'onc'ciyaa gallassatuwaappe ittuwaa be'anaw hinttentu amottiyya wodii yaana; shin be'ikkita. 23 K'ay untuntu hinttena, «Haweku hawaana» woy «Hawaana» yaaganawantta. Shin untuntta kaalliide, untuntunna booppite. 24 Walk'k'antsay saluwaan wolk'kaamiyaa wode, ha gas'aappe hini gas'aa poo'uu poo'yaawaadan, asaa na'aa yuussaykka hewaadan hananawaa. 25 Shin koyrottiide Asaa Na'ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyaan de'iyya yeletaan is's'ettanaw bessee. 26 «Nohe wodiyaan hanowaadanka, Asaa Na'ay k'onc'ciyaa gallassanka hewaadan hananawaa. 27 Nohe markkabiyya gelo gallassay gakkanaw untuntu, miiddinne ushiidde, akkiiddinne akettiidde de'ishshin, bashshaa haatsay yiide ubbaa asaakka bayizzeedda. 28 «Hewaadanka, Loos'e wodiyaan, Asay miiddinne ushiidde, zal'iidde, tokkiiddinne golliyya kees's'iide de'eeddino. 29 Shin Loos'e, Sodoomaappe keso gallasaan k'ay saluwaappe tamayenne ees's'iyya bonk'ko shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda. 30 «Asaa na'ay k'onc'ciyaa gallassaanka hawaadan hananawaa. 31 He gallasaan, golliyya huup'iyaan de'iyaaawe, golle garssan de'iyaa miishshaa akkanaw wod'd'oppo; hawaadanka goshsha gaden de'iyaaawe, guyye simmoppo. 32 Ane Loos'e machchattibaa k'oppite! 33 Bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyya ubbay, bayizzee; bare shemppuwaa bayizziyya ubbay, de'uwaan naagee. 34 Ta hintew odiyaawe

ayee gooppe, he k'ammaan laa"u asatuu itti gisuwaan gisanawanta; untuntuppe ittuu akettina laa'entsiyaawe attanawaa. 35 Laa"u mac'c'a asatuu itti wos'aan gaac'c'anawanta; itinna akettina, itinna attanawunnu. 36 Laa"u asatuu goshsha garssan de'iino; ittuu aketanawaa, laa'entsiyaawe attanawaa» yaageedda. 37 Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Godaw, hewe hak'an hananawee?» yaageeddino. Ikka zaariide, «Bakkutay de'yaasaa shortti shiik'anawaa» yaageedda.

18 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, salettenaan ubbaa gallassi woossanaadan leemisuwaan odeedda. 2 Ikka, «Itti katamaan S'oossaw yayyenawe, asaakka bonchchenna itti daannay de'ee. 3 He katamaan am'e mishiratta de'aw. Izakka he daannaakko yaade, <Ta morkewunne taw de'iyaa yewuwaa pirddaa» yaagaaddu. 4 «Daro wodiyaan iziw pirddennaan is'seedda. Shin bare wozanaan k'oppiide, <Taani, ubbaa S'oossaw yayana d'ayooppeka, asaakka k'ay bonchchana d'ayooppe, 5 ha am'e mishiratta taana labbantsiyaa dirawunne ubbaa wode taakko yaade taana daaburssenna mala, taani iziw pirddana» geedda. 6 «He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. 7 S'oossay gallassinne k'amma barentta maaddana mala, danddayaan aakko waassiyaa doorettawanttoo pirddenneeyye? I untunttoo ellekka zaarennee? 8 Taani hinttenttoo yaagay; untunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na'ay yiyaa wode ha biittaa ammanuwaa demmaneesha?» yaageedda. 9 Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoon ne haraa ubbaa darii kad'iyawanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda: 10 «Laa"u asatuu woossanaw geeshsha golliiyaa geleeddino. Hewantuppe ittuu Parisaawiyaa; ittuu k'ay k'aras'aa k'ans's'iyawaa. 11 Parisaawii denddi ek'k'iide bare wozanaan woossiide, <S'oossaw, taani hara asaadan: bonk'k'iyawantudan, makkaliyaawantudan, woshummiyaawantudan, woy hawaadan k'aras'aa shiishshenna diraw neena galatay. 12 Saamintaan laa"u kaala s'oomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay» yaageedda. 13 «Shin k'aras'iyaa bitanii haakuwaan ek'k'iide, bare ayfiyaan pude saluwaa d'ok'k'u giide s'eellanawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa bak'k'iide, <S'oossaw, taani nagaranchchaa; taana maara» yaageedda. 14

Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aad'd'iide ha bitanii s'illo gidiide bare golle simmeedda; barena d'ok'k'u ootsiyaa ubbay kawushana; barena k'ay kawushissiyaa uray d'ok'k'u gaana» yaageedda. 15 Yesuusi bare kushiya wotsiide anjana mala Asay guutsa naanaa akkiide aakko yeeddino. Aa kaalliyaawantukka be'iide, asaa ahenna mala geeddino. 16 Yesuusi k'ay guutsa naanaa barekko s'eesiide, «Guutsa naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; S'oossaa kawutetsay hawanttu malaasa. 17 Taani hinttenttoo tumuwaa oday; S'oossaa kawutetsaa guutsa na'aadan akkenawanttu ubbay he kawutetsaa mulekka gelenna» yaageedda. 18 Yihudaa biittaa Mooodiyaawantuppe ittuu, «Lo"o tamaarissiyawoo, taani med'inaa de'uwaa laattanaw ayaa ootsanaw bessii?» yaagiide Yesuusa oochcheedda. (aiōnios g166) 19 Yesuusikka aw, «Ayaw taana lo"oo, yaagay? Itti S'oossaappe attin, lo"uu ooninne baawa; 20 S'oossaa azazatuwaa, <Woshummoppa, wod'oppa, wuu"oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa» » yaagiide zaareedda. 21 Bitanii zaariide, «Hawaa ubbaa, na'atetsaappe doommaade naagaad» yaageedda. 22 Yesuusikka hawaa sisiide, «Ittibay neeni biroon ootsennaan attowe de'ee; hewenneekka, new de'iyawaa ubbaa zal'aade mank'k'atoo imma; hawaa ootsooppe saluwanka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaala» yaageedda. 23 He bitanii k'ay hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda. 24 Yesuusikka ha bitanii daro kayyottowaa be'iide, «Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaw wooti metanddeeshsha! 25 Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa s'oo'iyanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. 26 Hewaa siseedda asay, «Simmi ooni attanaw danddayii?» yaageeddino. 27 Ikka k'ay zaariide, «Asaw danddayettennawe S'oossaw danddayettee» yaageedda. 28 P'es'iroosi zaariide, «Simmi nuuni nuw de'iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo» yaageedda. 29 Ikka, «Tumuwaa gay, S'oossaa kawutetsaa diraw bare golliiyaa, woy barena yelawanta, woy bare machchiya, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe, 30 ha wodiyaan daro dakuwaa, sintsa yiyaa kawutetsaanka med'inaa de'uwaa akkenawe ooninne baawa» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Yesuusikka tammanne laa"u

barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Simmi Yerusaalame baana; Asaa Na'aabaykka nabatuu mas'aafan s'aafetteeddabay ubbay yaan polettana. 32 Ayihude gidennawanttoo Aa aatsi immana, k'iliic'ana, daro metootsana, Aa bollan c'uchchana; 33 shoc'owaappe guyyiyaan wod'ana, heezzeentsiyaa gallassi I denddana» yaageedda. 34 Unttuntukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayk'uukka untunttoo akeekettebeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino. 35 Yesuusi Iyarkokko mateedda wodiyaan, itti k'ook'a bitanii woossiide ogiyaa gas'aan utteedda. 36 C'ora Asay aad'd'iyaa waa sisiide, «Hawe ayeeshsha?» yaagi oochcheedda. 37 Asaykka aw, «Naazireetiyaa Yesuusi hawaanna aad'd'i de'ee» yaagi zaareeddino. 38 Ikka, «Daawite na'aa Yesuusaa, taana maaraarikii» giide waasseedda. 39 Aappe sintsanna biidde de'iyaa wanttukka, c'o'u gaanaadan hank'k'etteeddino. I k'ay, «Daawite na'aw, taana maaraarikii» giide darii waasseedda. 40 Yesuusikka ek'k'iide, barekko ahanaadan asaw odeedda. 41 Yesuusakko I s'eetu wodiyaan, Yesuusi, «Taani new ayaa ootsanaadan koyyay?» yaagiide Aa oochcheedda. Ikka zaariide, «Godaw, s'eellanaw koyyay» geedda. 42 Yesuusikka, «S'eella, ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. 43 He wodiyaankka s'eelli aggeedda; S'oossaakka bonchchiide Aa geedu waa kaalleedda. Asay ubbay bitaniyaa s'eelliide, S'oossaa galateeddino.

19 Yesuusi hini Iyyarkko katamaa geliide, hewaanna aad'd'i de'ee. 2 Suntsay Zakkiyoosa geetetiyyaa itti dure bitanii hewaan de'ee. Ikka k'aras'iyaa wanttoo kaappuwaa. 3 Zakkiyoosi Yesuusa geetetiyyaawe hak'awentto be'anaw koyyishshin k'antsa gideeddawaa diraw, asaa c'oratetsaappe denddowaan be'anaw danddayibeenna. 4 Yesuusi he ogiyaanna aad'd'iyaa diraw, sintsaw aad'd'iide itti boo'iyaa bolla keseedda. 5 Yesuusi he sa'aa gakkiiide, d'ok'k'u gi pude s'eelliide, «Zakkiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wod'd'a» yaageedda. 6 Ikka elleelli boo'iyappe wod'd'iide, nashechchaan Yesuusa mokkeedda. 7 Hewaan de'iyaa asaa ubbay hawaa be'iide, «Hawe nagaranchchaa gollen geliide imatsaa gidiide shoobettana hanee» giide ubbatuukka zuuzuntsaa doommeeddino. 8 Zakkiyoosikka k'ay ek'k'iide Godaa, «Godaw, simmi taw de'iyaa waa ubbaappe bagga

hiyyesatoo immana; ooppennekka wordduwaan akkeeddawaa gidoope, oyddu dakkuwaa udaade zaarana» yaageedda. 9 Yesuusikka Zakkiyoosaw odiide, «Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atatetsay ha golle asaw yeedda. 10 Ayaw gooppe, Asaa Na'ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw yeedda» yaageedda. 11 Asay hawaa sisiide de'ishshin Yesuusi, hini Yerusaalame s'eetu waa dirawunne untunttoo S'oossaa kawutetsay ha'ikka k'onc'c'iyaa waa malato diraw leemisuwaa odeedda. 12 Hawaadan yaagi doommeedda; «Itti wol'k'kaama bitanii barew kawutetsaa bonchchu waa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda. 13 Bare k'oomatu waa giddoppe tammuwaa s'eesiide, untunttoo tammu miinaa geetetiyyaa miishshaa immowaashshin, «Taani simmaade yaana gakkanaw, ha miishshaan zal'ishshite» yaageedda. 14 «Shin Aa gadiyaa Asay Aa is's'o diraw, «Ha bitanii nu bolla kaatetanaadan nuuni koyyokko» yaagiide, guyyenna I de'iyaa asaa kiiteeddino. 15 Gidoppe attin, ha bitanii kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He k'oomatuu huup'iyaa huup'iyaa I immo miishshaan zal'iide ay keena wod'iseeddinontto eranaw s'eesisseedda. 16 «Koyro k'oomay shiik'iide, «Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa wod'iyaa tammuwaa demmaad» yaageedda. 17 Aa Goday Aa, «Hayyanaashsho! Neeni lo'o k'oomaa; neeni guutsa yewuwaan ammanetteedawaa gidaade beetto diraw, tammu katamatu waa bollan maatay new imetteedda» yaageedda. 18 «Laa'entsiyaawekka shiik'iide, «Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu miinaa geetetiyyaa miishshay ichcheshu waa wod'd'eedda» yaageedda. 19 Aa Godaykka Aa, «New ichcheshu katamatu waa bollan maatay imetteedda» yaageedda. 20 Hara heezzeentsiyaa k'oomay shiik'iide, «Godaw, c'urk'k'aan s'aas'a wotseedda ne miishshaa hawaa be'a. 21 Ayaw gooppe, neeni wotsabeennasaappe akkiyaawaa; zerabeennawaa k'oyc'iyaa mek'etsi bayna asaa gidiyaa diraw, new yayaad» yaageedda. 22 «Godaykka, «Ha iita k'oomay; neeni haasayo k'aalaan ne bolla taani pirdana. Wotsabeennawaa akkiyaawaa, zerabeennawaa k'oyc'iyaa mek'etsi bayna asaa gidiyaawaa erooppe, 23 taani yaade ta miishshaa wod'iyaa akkana mala, ayaw wod'isiyaawanttoo immabeykkii?» yaageedda. 24

«Godaykka, hewaan ek'k'owantta, «Ha miishshaa aappe wotsi akkiide tammu miinay de'iyawoo immite» yaageedda. 25 Untunttukka, «Godaw, aw tammu miinay de'ee» yaageeddino. 26 «Ikka, «Taani hinttentoo odiyaawe, de'iyawoo ubbaw gujettanawaa; baynawaappe k'ay he de'iyawekka aketanawaa. 27 Yewuwaan k'ay taani untuntu bolla kawutennaadan koyyeedda ta morkkatuwa taakko ahiide ta sintsaan shukkite» geedda» yaageedda. 28 Yesuusi hawaa goowaappe kaala hini Yersaalame kesana barena kaalliyaawantuppe sintsiide beedda. 29 Debre Zayite geetetiyyaa deriyaa matan de'iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetetiyyaa heeraa katamatuwaakko shiik'eedda wode barena kaalliyaawantuppe laa'atuwaa, 30 «Hinttentuppe sintsan de'iyaa k'eri katamatuwaa biite; yaa hinttentu geliyaa wode, ooninne biro uttiibeenaa hare maray k'ashetti utteeddawaa demmanita; Aa billiide haa akki yiite. 31 Ooninne hinttentta, «Hawaa ayaw billiitee?» giide oochchooppe, «I bare godaw koshsheeyaa diraassa» yaagite» yaageedda. 32 Kiitetteeddawantukka biide, Yesuusi untunttoo odowaadan hanina demmeeddino. 33 Untuntu hare maraa billiyyaa wode be'iide hariyaa Goday, «Hare maraa ayaw billiitee?» yaageedda. 34 Untunttukka, «Godaw hawe koshshee» yaagiide, 35 hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu mayuwaa Aa bolla wotsiide Yesuusa hariyaa togisseeddino. 36 Asaykka Yesuusi biyaa ogiyaa bolla barenttu mayuwaa hiis's'eeddino. 37 I Debre Zayite geetetiyyaa deriyaa dugetsaa afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro c'ora gideedda Aa kaalliyaawanttu be'eedda S'oossay ootseedda malaataw ubbaw nashettiide, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, 38 «Godaa suntsaan yiyaa kaatii, anjetteeddawaa; saluwaan sarotay gido. K'ay killi d'ok'k'a saluwaan de'iyaa, S'oossay bonchchetto» yaageeddino. 39 Asaa garssan de'iyaa itti itti Parisaawatu Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, neena kaalliyaawantta c'o'u ootsaariikii» yaageeddino. 40 Ikka zaariide, «Taani hinttentoo oday, untuntu c'o'u gooppe, shuchchaykka waassanawaa» yaageedda. 41 Yesuusi Yersaalame mateedda wode, katamato be'iide, yeekkiide, 42 «Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche eraaddintto lo'a; shin ha'i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. 43 Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodi de'ee; he wode neena is's'iyawanttu ne

yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un'etsiyaa wodi yaanawaa. 44 Neenanne ne dirssaa garssan de'iyaa ne asaa mentsereetsana. S'oossay neena be'anaw yeedda wodiya neeni erabeenna diraw, neena is's'iyawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe dentsiide laalanawaa» yaageedda. 45 Hawaappe kaala Yesuusi geeshsha golliyyaa geliide, zal'iyawantta hewaappe kesseedda. 46 Yesuusi zaariide, «Ta gollii S'oossaa woossiyyaa golliyyaa gidanawaa» geetetiide S'oossaa k'aalaan s'aafetteedda. Shin hinttentu Aa paannuwaa gonggoluwaa ootseeddita» yaageedda. 47 Yesuusi ubbaa wode geeshsha golliyaan tamaarissi de'ishshin, k'eesatuwaa kaappatu, Muse higgiiyaa tamaarissiyaawantunne asaa ayissiyaawanttu Aa wod'anaw koyyiino. 48 Shin Asay ubbay Aa haasayaappe ittuunne attenaan sisi utto diraw, Aa wodiyyaa ogiyaa untuntu d'ayeeddino.

20 Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyaan tamaarissiidenne mishiraachchuwaa k'aalaa odiide de'iyaa wode, k'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttu gadiyaa c'imatuwaanna ittippe Yesuusakko yeeddino. 2 Untunttukka, «Ha yewuwaa neeni ootsiyaawe ay maataanento oda; ha maataakka new immeeddawe I oonee?» yaagiide oochcheeddino. 3 Ikka, «Ta hinttena itti ooshaa oochchiyaawe de'iyawaa ane zaarite. 4 Yohaannisa s'ink'k'atay S'oossaappe woy asaappe?» yaagi oochcheedda. 5 Untuntu bare gidon mak'k'ettiide, «S'oossaappe gooppe, hewaa gidoope «Ayaw ammanibeykkitee» nuuna yaaganawaa; 6 «Asaappe» gooppe, Asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gidiyaawaa ammaniyyaa diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta» yaageeddino. 7 Hawaassi, «Hak'appe yeeddento erokko» giide aw zaareeddino. 8 Yesuusikka, «Hawaa gidoope taanikka, taani O maataan ha yewuwaa ootsaytanno hinttentoo odikke» yaageedda. 9 Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: «Itti bitanii daro woyniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchattoo kotsaw immiide, I hini hara gadiyaa biide c'ora wodiyyaa gam'eedda. 10 Woynnii ayfiyaa ayfo wode, woyniyaa goshshaa Goday barena gakkiiyaawaa ahanaadan itti k'oomaa kotsaawatuwaakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka d'oobbiide, mela kushiyyaa yeddeeddino. 11 Hewaappe

hara k'oomaa kiitteedda. Unttuntu hewaakka k'ay d'oobbiide, toochchiide, mela kushiya yeddeeddino. 12 Ha"ikka haraa heezentsiyaa k'oomaa kiitteedda. Unttuntukka k'ay Aa masuntsiide, hini kare oleeddino. 13 «He woyniyaa turaa Godaykka, <Simmi ayaa ootsoo? Ane ha'i ta dosiyaa na'aa kiittana; ooni eri Aa bonchchooppenne» geedda. 14 Goshshanchchatuu k'ay na'aa be'eedda wode, <Hawe Aa laattiyaawaa gido diraw, hayite wod'oytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa» giide zoretteeddino. 15 Woynniyaa turaa sa'aappe, hini karew kessiide Aa wod'eeddino. «Woynniyaa turaa Godaykka untuntta ayaa ootsanddeeshsha? 16 Yooppe he goshshanchchatuuaa, wod'anawaa; woyniyaa turaa sa'aakka harantoo immanawaa» yaageeddino. Asatuukka hawaa siso wode, «Hawaa malabaa ahoppo» yaageeddino. 17 Yesuusikka hini untuntukko s'eelliide, « <Simmi shuchchaa golliyaa kees's'yaawanttu kad'eedda shuchchay, I waanna golliyaa minisiyaa huup'e shuchchaa gideedda» geetettiide s'aafetteeddawaa bilet say ayee? 18 Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me'erettee; shuchchaykka Aa bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa» yaageedda. 19 Muse higgiiyaa s'aafiyaawantunne k'eesatuuaa kaappatuu Yesuusi haasayeedda leemisuu, untunttu bollan geetettowaa ero diraw, he saatiyanka Aa oyk'k'anaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. 20 Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawoonne Aa maataw aatsiide immanaw Aa doonaappe kesiya k'aalaan oyk'k'anaw injetiyaa wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshsha malatiide oysanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. 21 He kiittettowantukka Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, neeni tuma yewuuaa haasayaawaanne tamaariissiyaawaa, hewaadanka k'ay S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamaariissiyaawaanne oossinne dummayennawaa nuuni ereetto. 22 K'aykka untunttu, Roomaa kaatiyaa K'eesaarew giiraa c'igganaw koshshii woy koshshennee?» yaagi oochcheeddino. 23 I k'ay untunttu deshatsaa eriide, 24 «Ane taana itti diinaariyaa bessite; hewaa bollan de'iyaa misiliinne s'aafettowe oona bessii?» geedda. 25 Unttuntukka, «K'eesaarewaa» giide zaareeddino. 26 Inneekka, «Hewaa gidoope: K'eesaarewaa, s'eesiyaawaa gidoope, wooti aw na'aa gidana K'eesaarew immite; S'oossaawaa, S'oossaw immite» danddayii?» yaageedda. 26 Unttuntukka, I haasayeedda k'aalaan asaa sintsan oyk'k'anaw danddayibeykino. Aa zaaruwaan maalalettiide c'o"u geeddino. 27 Saduk'aawanatuppe ittuu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheeddino. 28 Unttuntukka Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, itti bitanii machchatto akkiide na'aa yelennaan hayyiyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishay laataa akki na'aa yeliide bare ishaw zeretsaa wotsana mala Muse nuw s'aafeedda. 29 Itti wodiyaan laappu ishatuu de'iyawantuppe, bayiray machchatto akkiide yelennaan hayk'k'i aggeedda. 30 Laa'entsiyaawekka izo laatteedda. 31 Heezentsiyaawekka k'ay izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide na'aa yelennaan hayk'k'eeddino. 32 Wurssetsaan mishirattakka hayk'k'a aggaaddu. 33 Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayk'uwaappe dendeedda wode, iza oossi machche gidanee?» yaagi oochcheeddino. 34 Yesuusikka, «Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino. (aiōn g165) 35 Shin hayk'uwaappe denddiide, sintsaappe yiyaa wodiyaan de'anaw bessiyaawanttu akkikinonne akettikino. (aiōn g165) 36 Unttuntu S'oossaa kiitanchchaa malatiide de'iyaa diraw, hewaappe simmiide hayk'k'ikino. Hayk'uwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw untunttu S'oossaa naanaa. 37 Muse, S'oossay aw k'onc'c'eedda woraabaa s'aafeedda taarikiyaa garssan, Godaa S'oossaa, «Abrahaamo S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide s'eesussay, hayk'k'awanttu denddiyaawaa bessee. 38 Ubbaykka aw hayk'k'i beennawantta gidiyaa diraw, I hayk'k'ibeennawanttu S'oossaaappe attin, hayk'k'owanttuwaa gidenna» yaageedda. 39 Itti itti Muse higgiiyaa s'aafeeddawanttukka, «Tamaariissiyaawoo, lo"uwaa haasayaadda» yaageeddino. 40 Hawaappe simmiide, ittuukka Aa oochchanaw s'alow baawa. 41 Hawaappe kaala Yesuusi untuntta, «Asay Kiristoosa wooti <Daawite na'aa» yaagiinoo? 42 Gaasotetsayneekka, Daawite bare huup'ew Mazimure Mas'aafaa garssan, « <Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuuaa, ne gediyaappe garssanna de'anaadan ootsana gakkanaw, ta ushechchaan utta» geedda» yaageedda. 44 «Simmi Daawite Kiristoosa, <Godaa», giide s'eesiyaawaa gidoope, wooti aw na'aa gidana danddayii?» yaageedda. 45 Asay ubbay sisishshin barena kaalliyaawanttoo, 46 «Muse higgiiyaa

tamaariissiyaawanttuppe naagettite; untuntukka, adussa k'amishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de'iyaa saan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyaan uttanaw, shoobetteddasan bonchchosaa koyyiyaawantta. 47 Hewantukka am"atuwaa golliyaa kalloyiyaawantta; barentta bessanaw woosaa adussiyaawantta; untuntta iita pirdday naage» yaageedda.

21 Yesuusi d'ok'k'u giide s'eelliyaa wode, dure Asay geeshsha golliyaan imotaa shiishshiyaa miishshaa gidдон barenttoo de'iyawaappe untunttu yeggiyaa wode be'eedda. 2 K'aykka itti hiyyeesaa am"e mishiratta laa"u sembberiyaa hewaan yeggiyaa wode be'iide, 3 «Ta hinttew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am"e mishiratta, ooppenne daruwaa immaaddu. 4 Ha Asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesateshaa wolk'kaan barew de'iyawaa ubbaa immaaddu» yaageedda. 5 Aa kaalliyaawanttuppe ittuu ittuu, «Geeshsha gollii lo"o shuchchaaninne baalaa shiik'uwaa imotaan lo"eeddawaa» yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, 6 «Hawe hinttenttu be'iyawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bollan keelettiide attena wodii yaanawaa» yaageedda. 7 Untuntukka, «Tamaariissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? K'aykka hawe hananaw mallay ayee?» yaagiid oochcheeddino. 8 Ikka, «Ooninne baletsennaadan naagettite; c'ora asay, «Taani Kiristoosa» yaagiidde k'aykka, «Wodii mateedda» yaagiidde ta suntsaan yaanawantta; hinttenttu k'ay untuntta kaaloppite. 9 Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wurssetsay biraa» yaageedda. 10 Hewaappe kaalliide asaw, «Asay asaa bolla, kawutetsaykka kawutetsaa bolla, denddanawaa; 11 wolk'kaama biittaa k'aatsay hananawaa; koshayenne harggii, duma dummasaan med'ettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolk'kaama malaatay saluwaappe hananawaa. 12 «Hawe ubbay hananaappe kasiyaan k'ay Asay hinttentta oyk'kanawantta, metootsanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aatsi immanawantta; k'asho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sintsaninne mooddiyaawanttu sintsan shiishshanawantta; hawe ubbay ta suntsaa gaasuwaan hinttentta gakkanawaa. 13 Hawekka

markkattanaw hinttew lo"o kaac'aa gidanawaa. 14 Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un"etenna mala hawaa wozanaa aatsite. 15 Ek'ettiyaawanttu ubbay, ek'ettanawunne lakanaw danddayenna k'aalaanne aad'd'o c'inc'c'atetsaa taani hinttenttoo immana. 16 Hinttentta yelededdawanttunne hinttenttu ishatuu, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu laggetsatuukka attenaan hinttentta aatsi immanawantta; hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wod'anawantta. 17 Ta suntsaa diraw asaa ubbaa matan is's'etteeddawantta gidanita. 18 Yewuwaan k'ay hinttenttu huup'iyaa binnanaappekka ittinnanne bayukku. 19 Min ek'kiide hinttenttu shemppuwaa ashshiita. 20 «Yerusaalame olaa asaan dooddetteedda wode, izi bayetsay mateeddawaa erite. 21 He wode Yihudaan de'iyawaanttu deriyaakko bak'atino; katamaan de'iyawaanttu k'ay hewaappe kesino; baalaagariyan de'iyawaantukka yaa katamaakko geloppino; 22 S'oossaa k'aalaan s'aafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiyaa wodiya. 23 Biittaa bollan wolk'kaama metuu hananawaa; ha"i de'iyaa asaa bollan hank'ku yaanawaa; hewaa diraw he wodiyaan shahaarowanttoonne d'antsiyawanttoo aayye! 24 Asay ubbay mashshaan hayk'kanawantta; S'oossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omooduwaan baanawantta; Yerusaalamekka Ayihuda gidennawanttu wodii polettana gakkanaw, untuntun yed'etteeddawunno gidanawunnu. 25 «Awwa, agenaaninne s'oolinttiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe denddo gaasuwaan biittaa bollan de'iyaa Asay ubbay un'ettanawantta; hirgganawantta. 26 Saluwaa wolk'k'ay ubbay k'aas's'iyaa diraw Asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. 27 He wode Asaa Na'ay wolk'kaaninne wolk'kaama bonchchuwaan shaariyaan yiyya wode be'anawantta. 28 Hinttenttukka, ha yewuu polettussaa doommiiyaa wode, wozuu s'eetuwwa diraw sitti giide ek'kite; pude d'ok'k'u giide s'eellite» geedda. 29 Kaalliiddekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, «Woddentsaappenne hara mitsaa ubbaappe s'eellite; 30 Haytsay aac'ina be'iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttenttu eriita. 31 Hewaadankka k'ay yewatuu polettiyaawaa be'iyaa wode, S'oossaa Kawutetsatta mateeddawunno

erite. 32 «Taani hintew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aad'd'enna. 33 Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay aad'd'enna. 34 Simmi zaway baynna de'uwaan, ushshaa daruwaanne de'uwaaban un"ettishshin hinttenttu wozanay leppennaadaninne he gallassay p'iriyaadan k'oppennaan hinttena gakkennaadan naagettite; 35 Hawe biittaa ubbaan de'iyaaawanttu ubbatuwaa bolla gakkanawaa. 36 Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttenttu attanaadaaninne asaa na'aa sintsankka ek'k'anaw danddayana mala, ubbaa wode min woossite» yaageedda. 37 Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyaan tamaariisiide, k'amma k'amma Debre Zayite yaagettiiyaa deriyaakko kesiide ak'ee. 38 Asay ubbay Aa sisanaw guuran yaa geeshsha golliiyaa aakko yiino.

22 Paasigaa geetettiiyaa magaage Ukitsaa Miyaa Baalay mateedda. 2 K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa s'aafiyaawanttu Yesuusa wooti wod'anentto, wod'iyaa ogiyaa geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. 3 S'alahiikka tammanne laa'u kaalliyaawantuppe ittuwaa gideedda Ask'k'orootu Yihudaan geleedda. 4 Ikka biide, Yesuusa wooti aatsi immanentto k'eesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliiyaa naagiyaawanttu kaappatuwaanna ittippe haasayeedda. 5 Untuntukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino. 6 Ikka eeno geedda; Asay baynna saan Yesuusa aatsi immanaw injetiyaa wodiyyaa koyyee. 7 Magaage Ukitsaa Miyaa Baalaa bonchchiyya wodi yakkeedda; he wodiikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiyya. 8 Yesuusi P'es'iroosanne Yohaannisa, «Paasigaa k'umaa nuuni maanaadan biide giigissite» giide kiitteedda. 9 Untuntukka zaariide, «Hak'an giigissanaadan koyyay?» yaagi oochcheeddino. 10 Ikka, «Hinttenttu, katamaa geliyaa wode otuwaanna haatsaa tookkeedda bitanii hinttentunna gaketanawaa; I geliyaa golliiyaa Aa kaalliide gelite; 11 He golliyaawaakka, «Tamaariissiyaawe neena, «Taani, taana kaalliyaawantunna ittippe Paasigaa k'umaa miyaa imatsaa kifilii hak'a baggana de'ii?» yaagee giite. 12 He bitaniikka pook'iyaa bolla de'iyaa hiis'etti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa'aa giigissite» yaageedda. 13 Untunttu biide, Yesuusi goowaadanka bitaniyaa demmiide Paasigaa k'umaa

giigisseeddino. 14 Paasigaa k'umay meetettiiyaa saatii gakkoo wode, tammanne laa'u kiitettowantunna ittippe k'umaa maanaw utteedda. 15 Ikka, «Taana metuu gakkanaappe kasiyaan hinttentunna ha Paasigaa k'umaa maanaw daro amottaadde de'ay. 16 Ayaw gooppe, ta hinttew odiyaawe, hawe S'oossaa kawutetsaan polettana gakkanaw, taani laa'entsuwaa hawaappe miikke» yaageedda. 17 S'uu'aa akkiide, S'oossaa galatiide, «Hawaa heyyte, hinttenttu gidduwaan gishetti ushite. 18 Ayaw gooppe, ta hinttenttoo yaagay, S'oossaa Kawutetsay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyniyaa eessaa ushikke» yaageedda. 19 K'ay magaage ukitsaa akkiide, S'oossaa galateedda; he ukitsaa mentsi untunttoo immiide, «Hawe hinttenttoo imettiyaawe ta ashuwaa; hawaan taana k'oppaana mala hawaa miite» yaageedda. 20 Kawuwaa moowaappe guyyiyaan, kasewaadan s'uu'aa dentsi untunttoo immiide, hawaadan yaageedda: «Ha s'uu'ay, ta hinttenttu diraw gussiiyaa ta suutsaa k'ofetsiiyaa ooratsa c'aak'uwaa. 21 Shin be'ite, taana aatsi immanaw de'iyaa bitanii gaytaan taananna ittippe mee. 22 Ayaw gooppe, taani Asaa Na'ay S'oossay goowaadan bay; shin taana aatsiide immiyaa uraw aw aayye» yaageedda. 23 Untunttu gidloppe hewaa ootsanaw de'iyaaawe oona gidanentto, barenttu giddon ooshaa doommeeddino. 24 K'ay barenttu gidloppe ooni aad'd'intto yaagettiiyaa palumay untunttu giddon kesseedda. 25 Yesuusi untuntta yaageedda: «Ha alamiyaa mooodiyaawanttu barenttu asaa bolla godattiino; untuntta mooodiyaawanttu keekatuwaa geetettiino. 26 Shin hinttenttu hawaadan hanoppite; yewuwaan k'ay hinttentuppe d'ok'k'a gideeddawe hintte ubbaappe guus'siyaawaa; hinttentta mooodiyaawekka, hinttenttoo k'oomaadan hano. 27 «K'umaa maanaw utteeddawaappenne k'umaa asaw aatsiyaawaappenne ooni bonchchettii? K'umaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani k'ay hinttenttu giddon k'umaa aatsiiyaa k'ooma mala. 28 K'ay taani paac'ettiiyaa wodiyaan hinttenttu taananna ittippe min ek'k'eeddawannta. 29 Aa kawutetsaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana suntsowaadan, Taani k'ay Ta kawutetsaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa'u Israa'eeliyaa yaratuwaa bolla pirddiide, kawutetsaa oydiyaan uttana mala hinttentta suntsaad»

yaageedda. 31 Goday, «Simoonaa, Simoonaa, taani yeraanaw Yesuusakko shiik'eedda. 48 Yesuusi
 odiyaawaa sisa; s'alahii hinttentta Asay zarggaa k'ay, «Yihudaw, neeni taana Asaa Na'aa yeraade
 hal"iyaawaadan, hal"anaw S'oossaa woosseedda. aatsa immay?» yaageedda. 49 Aa yuushshuwaan
 32 Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw de'iyaa Aa kaalliyaa wanttu hanettiyya yewuwaaw
 gaannataaddi. Neeni taakko simmiyya wode ne be'o wode Aa, «Godaw, ha asaa nuuni mashshaan
 ishatuwaa minisa» yaageedda. 33 Simooni zaariide, k'ans's'anee?» yaageeddino. 50 Untuntutuppe
 «Godaw, taani neenanna k'ashettanawunne neenanna ittuu, K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa
 ittippe hayk'k'anaw giiga uttaad» yaageedda. 34 shoc'iide, Aa ushechcha haytsaa k'ans's'i oleedda. 51
 Yesuusi k'ay, «P'es'iroosa, taani new yaagay; hachche Yesuusi k'ay zaariide, «Aggite, bashite» yaageedda.
 bilahiyaan, kuttuu waassanaw heezzu gede taana Bitaniyya haytsaakka bochchiide patseedda. 52
 neeni, «Aa taani erikke» gaade kaadanaassa» Yesuusikka barekko yeedda k'eesatuwaa kaappatoo,
 yaageedda. 35 Yesuusi barena kaalliyaa wanttoo, geeshsha golliyya naagiyaawanttoo, suntsatoonne
 «Korojuu, k'arc'c'iitiinne c'aammay banttaan taani gadiyya c'imatoo, «Paannuwaa oyk'k'iyawaadan
 hinttentta kiitto wode, hinttenttoo ittibay pac'c'owe mashshaanne s'am"aa oyk'k'iide yiitee? 53
 de'ii?» yaageedda. Untuntutukka, «Ittibayenne nuw Geeshsha golliyaan taani gallasaan, gallasaan
 pac'c'ibeenna» yaageeddino. 36 Ikka zaariide, «Ha"i hinttentunna de'iyaa wode, taana oyk'k'ibeykita;
 k'ay korojuu de'iyaaawe akki bo; k'arc'c'iti de'iyaaawekka shin ha"i hawe hinttenttu wodenne d'umaa
 hewaadan ootso; baynnawe k'ay bare mayuwaa wolk'k'aa wode» yaageedda. 54 Yesuusa oyk'k'i
 zal"iide mashshaa shammo. 37 Ayaw gooppe k'achchiide, K'eesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle
 ta hinttew yaagay, «Hawe makkalanchchatunna afiide gelisseeddino. P'es'iroosikka untuntutuppe
 ittippe paydetteedda» yaagetti S'oossaa Mas'aafan guyye haakuwaan untunttu geeduwaa kaallee. 55
 s'aafetteeddawe, taanan polettennaan attena. Ee, Dirssaa gidдон tamaa eetsiide, ittippe utti de'ishshin,
 taw geetetteeddawe ha"i polettanawaa» yaageedda. P'es'iroosi untunttu gidдон yiide utti aggeedda. 56
 38 Aa kaalliyaa wanttu, «Godaw, hawaan laa"u Tamay poo'iyaa baggana P'es'iroosi uttiide de'ishshin,
 mashshay de'ee» yaagina ikka, «Hewe gidanawaa» itti k'oomata loytsa s'eellaade, «Hawekka aanana
 yaageedda. 39 Yesuusi katamaappe kesiide, hara ittippe de'ee» yaagaaddu. 57 P'es'iroosi k'ay, «Hanne
 gallassi biyaawaadankka Debre Zayite beedda. mishirattee, taani Aa erikke» yaagi kaddeedda. 58
 K'ay Aa kaalliyaa wanttukka Aa geeduwaa beeddino. Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hara bitanii P'es'iroosa
 40 He sa'aa gakkiiide, «Paac'iyaan hinttenttu be'iide, «Neeni untuntunna gatso de'aa» yaagina:
 gelennaan attana mala, woossite» yaageedda. 41 P'es'iroosi k'ay, «Hawo bitanew, taani aanana gatso
 Shuchchaa olina gakkiiyaasaa keena untuntutuppe de'ikke» yaageedda. 59 Itti saate gidiyaawaa gam"iide
 haakki beedda. Gulbbatiide, 42 «Ta Aabboo, neeni hara bitanii k'onc'c'issiiide, «I Galiilaa gade asaa
 koyyiyaawaa gidooppe, ha metuwaa s'u'u'aa taappe gidiyaa diraw, ha bitanii aanana ittippe de'iyaaawe
 digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe tuma» yaageedda. 60 P'es'iroosi k'ay, «Ha bitanew,
 attin» yaagiide woosseedda. 43 Saluwaappe yiide neeni giyaawe ayentto taani erikke» yaageedda.
 minisiyya kiitanchchay aw beetteedda. 44 Bare He wodiyaan I birokka haasay de'ishshin, ellekka
 wozanaa gidдон seelettiide, darii woosseedda. I kuttuu waassi aggeedda. 61 Goday guyye simmiide,
 c'awotiyaa c'awuukka sa'aa bolla s'okiyya suutsaa P'es'iroosa s'eelleedda. P'es'iroosi Goday barena,
 malateedda. 45 Woosaappe denddiide, barena «Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu
 kaalliyaa wanttukko guyye biide, untunttu daroppe gede taana kaddanaassa» geedda Godaa k'aalay
 k'aretteedda diraw, daaburiide gem"ishowannta aw k'ofetti aggeedda. 62 P'es'iroosi dirssaappe
 s'eelliide, 46 «Ayaw gem"ishiitee? Paac'iyaan kare kesiide, seelettiide yeekkeedda. 63 Yesuusa
 gelennaadan denddi woossite» yaageedda. 47 Yesuusi oyk'keedda Asay k'iliic'iinonne shoc'iino. 64 Aa ayfiyya
 hewaa haasay de'ishshin, c'ora Asay yeeddino. goozii bak'k'iide, «Neena bak'keeddawe oonee?
 Tammanne laa"u Aa kaalliyaa wanttuppe ittuwaa Nabiyya gidooppe neena dechchawaa ane oda»
 gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaaletsiide yaagiide Aa oochcheeddino. 65 K'ay Aa hara c'ora

boriyaa boreeddino. **66** Sa'ay wonttina gadiyaa c'ima asatuu, k'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiik'eeddasaa afiide, **67** «Kirsttoosi neenee? Ane nu oda» yaageeddino. Shin I, «Taani hinttenttoo odooppe taana ammanikkita; **68** K'ay hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy k'ashuwaappe taana billikkita. **69** Shin ha saatiyaappe doommina taani Asaa Na'ay, ha"ippe doommaade, wolk'k'aama S'oossaa ushechcha baggana uttana» yaageedda. **70** Untunttu ubbay Yesuusa, «Yaatina neeni S'oossaa Na'ee?» yaageeddino. Ikka zaariide, «Taani S'oossaa Na'aa gidowaa hinttenttu haasayeeddita» yaageedda. **71** Untunttukka, «Nuuni nu huup'ew Aa doonaappe siseeddo; hawaappe sintsaw ay markkaa koshshii?» yaageeddino.

23 Hewaan shiik'eedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesuusa P'ilaas'oosakko afeeddino. **2** Untunttukka, «Ha bitanii nu asaa baletsiiide, Asay Roome biittaa kaatiyaa K'esaraw giiraa immenna mala diggiide, k'ay, «Taani Kirsttoosa» yaagishin demmeeddo» yaagiide mootuwaa doommeeddino. **3** P'ilaas'oosikka Yesuusa, «Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide Aa, «Neeni ga de'aassa» yaageedda. **4** P'ilaas'oosi k'eesatuwaa kaappatoonne asaw odiidde, «Taani ha bitaniyaa bollan ayinne iita oosuwaa demmabeykke» yaageedda. **5** Gidoppe attin untunttu, «Ha bitanii Galiilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan k'aatsiidde de'ee» yaagiide minisi odeeddino. **6** P'ilaas'oosikka hawaa sisiide, «I Galiilaa asee?» yaagiide eranaw oochcheedda. **7** P'ilaas'oosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka k'ay he wodiyaan Yerusaalamen de'iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda. **8** Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be'anaw amotti de'iyaa diraw, Aa be'eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I ooratsabaa ootsishshin be'anaw hidootaan gam"eedda. **9** Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. **10** K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaan ek'k'iide, Yesuusa loytsi mootiidde de'iino. **11** Heroodisenne Aa wotaadaratuu Yesuusa

kad'iide, Aa bolla k'iliic'eeddino. Bonchchetteedda mayuwaa Aa mayzziide, P'ilaas'oosakko zaariide yeddeeddino. **12** Heroodisenne P'ilaas'oosi hawaappe kasenna morkkiyaan de'iino; shin he gallassi sigetteeddino. **13** P'ilaas'oosi k'eesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawanttanne hara c'ora asaa ittippe s'eesiide, **14** Hawaadan yaageedda, «Ha bitanii asaa makkalatetsaw dentsetsee», yaagiide taakko aheeddita; taanikka hinttenttu sintsaan bidda s'eellaade, hinttenttu shiishsheedda mootuwaan itti balaanne Aa bollan demmabeykke. **15** K'ay Heroodisekka Aa bollan ayinne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttenttu be'iyawaadankka, ha bitanii Aa hayk'oo gatsiyaabaa ayinne ootsibeenna. **16** Hawaa diraw taani Aa muraade billana» yaageedda. **18** Asay ubbay ittippe gidiide, «Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giyaa Yesuusa nuw billa!» yaagiide c'abbotteeddino. **19** Barbbaan katamaan walassaa dentsiiide, asaa wod'eedda diraw, k'ashetteeddawaa. **20** P'ilaas'oosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa'entsuwaa gujiide haasayeedda. **21** Shin untunttu, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade kak'k'a! Kak'k'a!» yaagi waasseeddino. **22** P'ilaas'oosikka heezentsuwaa untunttu, «Ayaw? Ha bitanii ootseedda iita oosuu ayee? Taani Aa hayk'oo gatsiyaa naak'uwaa ayinne aappe demmabeykke; hawaa diraw, Aa muraade billa yeddana» yaageedda. **23** Shin untunttu barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, kak'ettanaadaan darii waasseeddino. Untunttu waasuukka P'ilaas'oosa k'ofaa laammeedda. **24** Hawaa diraw, P'ilaas'oosikka untunttu ooshay simmanaadan Yesuusa bollan pirddeedda. **25** Asaa makkalaw dentsetsiidenne shemppuwaa wod'iide, k'ashetteedda bitaniyaa bilettanaadan untunttu woosso diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa ootsana mala, aatsi immeedda. **26** Yesuusa oyk'k'i afiidde de'ishshin, Simoona geetettiyaa K'ereena bitanii heeraappe yiidde de'ishshin demmiide, mask'k'aliyaa toossiide Yesuusanna baana mala ootseeddino. **27** Daro c'ora asayenne yeekkiyaa mac'c'awanttu guyyenna kaalliino. **28** Yesuusi guyye simmiide untunttoo, «Hinttenoo, Yerusaalame mac'c'awanttoo, hinttenttu huup'ewunne hinttenttu naanaw yeekkiteppe attin, taw yeekkoppite; **29** «Mantsa gideeddawantunne yelibeenna uluu,

d'antsibeenna d'antsay, anjjetteddawannta geetettiyaa wodii yaanawaa. 30 He wodiyaan, <Zoozattoo, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna k'osite> yaaganita. 31 Simmi k'ayye mitsaan hawaadan hanoope, mela mitsaan waananawee?» yaageedda. 32 Yesuusanna ittippe kak'etana mala, iita oosuwaa ootseedda hara laa'u asatuwaakka afeeddino. 33 K'eeraanew geetettiyaasaa gakeedda wodiyaan, Yesuusa kak'keeddino. Iitaa ootsowanntakka, ittuwaa ushechchanna, yekkuwaa haddirssanna kak'keeddino. 34 Yesuusi, «Ta Aabboo, untunttu barenttu ootsiyaawaa erenna diraw, untunttu nagaraa atto ga» yaageedda. Untunttukka Aa mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino. 35 Asay ek'ki s'eellishshin, gadiyaa mooddiyaawantu, «Harantta ashshree; S'oossaan dooretteedda Kiristtoosi Aa gidoope, ane bare huup'iyaa ashshenne?» yaagiide k'iliic'eeddino. 36 K'ay wotaadaratuukka shiik'iide k'iliic'eeddino; c'ammeedda woyniyaa eessaa aw ahi immiide, 37 «Hawo, neeni Ayihuda kaatiyaa gidoope, ne huup'iyaa ashsha!» yaageeddino. 38 Huup'issannakka, «Hawe Ayihuda kaatiyaa» yaagiyyaa s'aafuwaa s'aafeeddino. 39 Iitaa ootsiide kak'etteeddawantuppe ittuu, boriiddinne toochchiide, «Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane Aa gidoope, ne huup'iyaaanne nuuna ashsha» yaageedda. 40 Yekkuu k'ay Aa, «Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de'aaddekka S'oossaw yayyikkii? 41 Nuuni kiitetteedda balaan mura akkiide de'etto; nuw bessiyaa mura bollan de'etto; shin ha bitanii itti iitabaanne ootsibeenna» yaagi zaareedda. 42 I Yesuusa, «Neeni ne kawutetsaa wolk'kaan yiyaa wode, taana k'oppa» yaageedda. 43 Yesuusikka, «Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de'anaassa» yaageedda. 44 He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe udduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan d'uma gideedda. 45 Awaykka bare poo'uwwa diggeedda; geeshsha golliyya gaaridduukka peed'ettiide laa'uwwa keseedda. 46 Yesuusikka daro d'ok'ku geedda k'aalaan waassiide, «Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatsa immay!» yaagi simmowaappe guyyiyaan I hayk'keedda. 47 S'eetuwwa kaappuu haneedda yewuwaa be'eedda wode, «Ha bitanii tumakka s'illo asaa» yaagiide S'oossaa galateedda. 48 Hawaa be'anaw ittisaa shiik'eedda Asay ubbay haneedda yewuwaa be'iide, barenttu tiraa bak'kiide simmeeddino. 49 Yesuusa eriyaa Asay ubbayenne Galiilaappe doommiide Aa kaalleedda mac'c'awanttu hawaa s'eelliide, haakuwaan ek'keeddino. 50 Ayihuda shanggatuwaa gideeddawantuppe ittuu, Yooseefo geetettiyaa lo"anne s'illo bitanii de'ee. 51 Ha bitanii shanggatuwaa mak'kuwaanne untunttu oosuwaan ittippetetsaa ootsibeenna. S'oossaa kawutetsaa yuussaa hidootaan naagiide de'ee. 52 Yooseefokka P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. 53 Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wotsiide, lo'o mooguwwa mayuwaan s'aas'iide, shuchchaappe wooc'ettiide med'etteedda, ooninne kase moogettiibeenna ollaa giddon wotseedda. 54 Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyya gallassaa; sambbataykka gelana hane. 55 Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda mac'c'awanttu kaalliide, duufuwaan Aa anhaa wootiide wotseeddinontto be'eeddino. 56 Untunttu hawaappe soy simmiide, shittuwaanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino. Higgiyya maaraadan sambbata gallassi shempeeddino.

24 Saamintaappe koyro gallassaa, mac'c'awanttu giigisseedda shittuwaa oyk'kiide darii guuriide duufuwaakko beeddino. 2 Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gondoretina be'eeddino. 3 Untunttu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykkino. 4 Mac'c'awanttu sid'iide de'ishshin, wac'iwac'iyaa mayuwaa mayyeedda laa'u asatuu, k'oppennaan untunttu miyyiyaan ek'keeddino. 5 Mac'c'awanttukka yashshaappe denddowaan sa'aa s'eelliide de'ishshin, laa'u asatuu, «De'uwaan de'iyawaa, Aa ayaw hayk'k'owanttu giddoppe koyyiitee? 6 I denddeedda; hawaan baawa. K'aykka Galiilaan de'iyaa wodiyaan, «Asaa na'ay nagaranchchatuwaa kushiyan aad'd'i imettanawaa; mask'k'aliyaa bollan kak'ettanawaa, heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanawaa» yaagettowaa k'oppite» yaageeddino. 8 Mac'c'awanttukka he wode k'aalaa akeekeeddino. 9 Untunttukka duufuwaappe simmiide ha ubbaa yewuwaa tammanne itti kiitettowanttoonni untuntta kaalliyaawanttoo ubbatoo odeeddino. 10 Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yaak'ooba daayo Mayraamonne untuntunna ittippe de'iyaa hara Mac'c'awantta. 11

Unttunttoo mac'c'awanttu odiyaa k'aalay k'aajjiyaawaa untunttoo billiide odeedda. 28 Unttuntu bide'iyaa malatina ammanibeykkino. 12 Shin he wode heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa P'es'iroosi dendiide duufuwaakko wos's'eedda. 29 He wode untunttu Aa, «Gallassay k'ammiide de'iyaa diraw, omarsay mateedda; mooguwa mayyo s'alalay de'iyawaa be'eedda. nuunanna ittippe ak'a!» yaagi minisi woosseeddino. Hano yewuwaanka maalalettiide, golle simmeedda. Hawaa diraw, ikka untunttunna ittippe ak'anaw geleedda. 30 Unttuntu ittippe gaytaan utteedda wode, daabbuwa dentsiide anjeedda; mentsiide untunttoo immeedda. 31 Unttuntu ayfiikka Aa akeekaana mala dooyettina, Yesuusa gidiaawaa ereeddino. Ikka untunttu sintsaappe geemmeedda. 32 Unttuntukka ittuu ituwaa, «K'ad'd'aan ittippe nu de'ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne S'oossaa mas'aafatuwaakka nuw k'onc'c'issiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa gidдон tamaadan seellee gidennee?» geetteeddino. 33 He wodiyaanka dendiide Yerusaalame simmeeddino. Yesuusi lechchummiide ek'k'eeddino. 34 He wodiyaanka kiitto tammanne ittatoonne untunttunna ittippe ittuu K'eliyoop'aa geettetiyaawe, «Ha gidduwaan de'iyawanttoo, «Goday tumuwaakka denddeedda, Yerusaalamen hano yewuwa erennawe ne Simoonawukka beetteedda» yaagiide hewaan ittippe s'alalay ha gadew imatsee?» yaagi zaareedda. 35 He laa"atuu, Yesuusi, «I ayee?» yaagina, untunttukka, «S'oossaa k'ad'd'aan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwa mentsiyaa wode wooti Aa ereeddinontto untunttoo kiitaan mino nabiya gideedda Naazireetiyaa odeeddino. 36 Hawaa untunttu haasay de'ishshin, Yesuusabaa haasayeetto. 37 Unttunttoo moytilliyaa be'owaa kaapatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayk'uwaa gido» yaageedda. 38 Ikka untuntta, «Ayaw dagammiitee? Ayaa pirddaw aatsi immeeddino; mask'k'aliyaa bolla diraw hinttenttu wozanay sid'ii? 39 Taani Yesuusa wod'eeddino. 40 Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya gidiaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be'ite; taanan hinttenttu be'iyawaadan, moytilliw ashuunne mek'etsay baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oyk'k'i be'ite» yaageedda. 41 Unttunttukka nashechchaappe besseedda. 42 Unttunttukka, s'iis'etteedda denddowaan, ammanennaan maalaletti de'ishshin I, moliyaappe laafa puruwa aw immeeddino. 43 Ikka untuntta oochcheedda. 44 Ikka, «Taani akkiide untunttu sintsaan meedda. 45 He wodiyaanka hinttenttunna ittippe de'aadde, «Muse mas'aafaan, polettanaw bessee» yaagaade hinttenttoo odeedda nabatuwa mas'aafaaninne k'aalaan s'aafetto mazimuretuwaan ta diraw s'aafetteedda ubbay Mas'aafatuwaappe doommiide, S'oossaa yewuu hawaa» yaageedda. 46 He wodiyaanka Mas'aafatuwa ubbaan s'aafetteedda barebaa S'oossaa Mas'aafatuwan geetettowaa akeekaana

mala, untuntu wozanaa dooyeedda. **46** Untuntu, « Kiristtoosa metuu gakkanawaa; heezentsiyaa gallassi hayk'uwaappe dendanawaa. **47** Aa Aa suntsan nagaraa paas'etsayne maarotaa demussay Yersaalameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa» yaagettiide s'aafetteedda. **48** «Hinttentukka hawoo markkatuwaa. **49** Ta hinttentoo, Ta aabbu k'aalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe gakkanawunne hinttentoo wolk'ay saluwaappe imettana gakkanaw, Yersaalame katamaan naagishshite» yaageedda. **50** Hawaappe guyyiyaan, Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa gakkanaw, untunta afeedda; bare kushiyaa mic'c'iide untunta anjeedda. **51** Untuntuppe shaakettiide, saluwaa beedda. **52** Untuntu aw goynniide, daro nashechchaan Yersaalame simmeeddino. **53** K'ay pac'c'ennan S'oossaa galatiidde, Geeshsha Golliyaan de'eeddino.

Yohaannisa

1 K'aalay koyro de'ee; k'aalaykka S'oossaanna ittippe de'ee; k'aalaykka S'oossaa. **2** I koyroppekka S'oossaanna de'ee. **3** Ubbabay k'aalaa baggana med'etteedda. Med'etteeddabaan ubbabaan I baynnaan ittibayne med'ettibeenna. **4** Aan de'uu de'ee; de'uu asaw poo'uwa. **5** Poo'uu d'umaan poo'ee; d'umay poo'uwa s'oonibeenna. **6** S'oossaappe kiitetti yeedda Aa sunsay Yohaannisa geetetiyyaa itti bitanii de'ee. **7** Asay ubbay Aa baggana ammanana mala, poo'uwaabaa markkattanaw yeedda. **8** Poo'uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huup'ew poo'uwa gidenna. **9** Ikka tumu poo'uwa gideeddawe asaw poo'issanaw ha sa'aa yiyaawaa. **10** K'aalay alamiyaan de'ee; S'oossay K'aalaan alamiyaa med'd'eedda; shin alamii Aa eribeenna. **11** I bare baggatuwaakko yeedda; shin untunttu Aa shiishshi akkibeykino. **12** Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare sunsaan ammaneeddawayntoo, S'oossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. **13** Untunttu S'oossaappe yeletteeddinoppe attin, Asay yeliyaa maaraan woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniyya s'alalaan yeletibeykino. **14** K'aalay asaa gidiide, aad'd'o keekatetsaaninne tumatetsaan kumiide nu gidduwaan de'eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na'aa gidiide akkeedda aw de'iyaa bare Aawuwaa bonchuwaa be'eeddo. **15** Yohaannisi aabaa bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Taani, «Taappe kaala yiyaawe taappe bollaa; ayaw gooppe, ta yeletanaappe kasenna I de'iyawaa» gaade hinttentoo odowe hawaa» yaagi markkatteedda. **16** Nuuni ubbay Aa kumentsaa aad'd'o keekatetsaan palaheedda anjuwaa akkeeddo. **17** S'oossay higgiyaa Muse baggana immeedda; shin aad'd'o keekatetsayne tumatetsay Yesuusi Kiristoosa baggana yeedda. **18** S'oossaa be'eedda Asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de'iyaa bare huup'ew S'oossaa gideeddawe itti Na'aa s'alalay aabaa markkatteedda. **19** Yerusaalamen de'iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawantu k'eesatuwaanne Leewatuwaa Yohaannisakko, «Neeni oonee?» giide Aa oochchana mala kiittina, Yohaannisi untunttoo markkatteedda markkatetsay hawaa. **20** Yohaannisi, «Taani Kiristoosa gidikke» yaagiide

geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussaa is'sibeenna. **21** Untunttu, «Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?» yaagiide oochcheeddino. Yohaannisi, «Aa gidikke» yaageedda. K'aykka untunttu, «Neeni nabee?» yaagiide oochcheeddino. Yohaannisi, «Gidikke» yaagi zaareedda. **22** Untunttu, «Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiiteeddawayntoo odana mala, neeni neena oona gay?» yaageeddino. **23** Yohaannisi zaariide, «Nabiyya Isiyaasi geeddawaadan, woraan bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «**«**Godaa ogiyaa sitti ootsite!» giyaa kooshshay tawaa» yaageedda. **24** K'ay Parisaawatu kiiteedda asatu **25** Yohaannisa, «Neeni Kiristoosa woy, Eelaasa woy nabiyya gidana d'ayooppe, yaatina ayaw s'ammak'ay?» yaagiide oochcheeddino. **26** Yohaannisi, «Taani haatsaan s'ammak'ay; shin hinttentu erennawe ittuu hawaan hinttentu gidduwaan de'ee. **27** I taappe kaala yee. Taani Aa c'aammaa k'ashuwaa billanawukka bessikke» yaagi zaareedda. **28** Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa bagga Yohaannisi s'ammak'iyasaa Biitaaniyaan haneedda. **29** Yohaannisi wonttetsa gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be'iide, «S'oossaa orgge dorssaa, Alamiyaa asaa nagaraa d'ayissiyaawe, hawesh! **30** Taani, «Taappe kaala ittuu yaanawaa; I taappe bollaa; ayaw gooppe, ta yelettanaappe kasenna I de'iyawaa» gaade odeeddawe hawaa. **31** I oonentto taani erikke; shin Israa'eeliyaa asaw Aa k'onc'c'issanaw haatsaan s'ammak'aadde yaad» yaageedda. **32** Yohaannisi markkattiide, «Geeshsha Ayyaanay saluwaappe harap'p'iyadaan wod'd'ishiinne Aa bolla uttishshin, taani be'aaddi. **33** Taani Aa erikke; shin haatsaani s'ammak'ana mala taana kiiteedda S'oossay, «Geeshsha Ayyaanay wod'iide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be'ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan s'ammak'ee» yaagiide taw odeedda. **34** Taani hewaa be'aaddi; I S'oossaa Na'aa gidiyaawaakka markkattay» yaageedda. **35** Wonttetsa gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyaawantuppe laa'atuwaana ittippe ek'k'eedda; **36** I Yesuusi aad'd'ishshin be'iide, «S'oossaa dorssay hawesh!» yaageedda. **37** Yohaannisa kaalliyya laa'atu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. **38** Yesuusi barena kaalliyaawantta guyye simmi be'iide, «Ayya koyyiitee?» yaagi oochcheedda. Untunttu zaariide, «Rebi, neeni

hak'an de'ay?» yaageeddino. «Rebii» guussay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan «Tamaarissiyaawoo» giyaawaa. 39 Yesuusi untuntta, de'aw. 2 Yesuusikka barena kaalliyaawantunna «Haa yiide be'ite» yaageedda. Untunttu biide, I ittippe he bullachchaa s'eesetteedda. 3 Woynniyaa de'iyasaa be'eeddino; he gallassi sa'ay tammu ushshay wuri diggina, Yesuusa daaya Aa, saate heera gidiyaa diraw, untunttu aanana «Untunttoo woyniyaa ushshay wuri diggeedda» peesheeddino. 40 Yohaannis geeddawaa sisiide, yaaga oochchaaddu. 4 Yesuusi zaariide, «Ta Yesuusa kaalleedda laa"u asatuwaappe ittuu, daayee, hawe ta oosuwa gidiyaa diraw, ne Simoona P'es'iroosa ishaa Inddiraasa. 41 Inddiraase yayana koshshenna. Ta wodii biro gakkibeenna» koyro bare ishaa Simoona demmiide, «Nuuni yaageedda. 5 Yesuusa daaya kiitettiyaawanttoo, «I S'oossay kiitteeddawaanna gaketteddo» yaageedda. hinttenttoo odiyaaawaa ayaa gidoopenne ootsite» Hewaa guussay «Kirsttoosa» giyaawaa. 42 yaaga odaaddu. 6 Ayihudatu kase ootsiyaa Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda. Yesuusi dooyaadan, meechchaa wogaw ittuu ittuu s'eetu Simoona be'iide, «Neeni Yohaannisa na'aa Simoona; s'aaramusiyaa oyk'kiyaa usuppun shuchchaa ne suntsay Keefaa geetettanawaa» yaageedda. baatsatu hewan de'iino. 7 Yesuusi kiitettiyaawantta, «Keefaa» giyaawaa biletay «P'es'iroosa» woy «Baatsatuwaan haatsaa kuntsite» yaageedda; «Zaallaa» giyaawaa. 43 Wonttetsa gallassi geetettowaadanka untunttu baatsatuwaan doonaa Yesuusi Galiilaa baanaw k'ofaa k'achcheedda; gakkanaw haatsaa kuntseeddino. 8 Yesuusi untuntta, I Pilip'p'oosanna gakettiide, «Taana kaala!» «Ha"i duuk'kiide, bullachchaa kaappoo immite» yaageedda. 44 Pilip'oosi, Inddiraasinne P'es'iroose yaageedda; untunttu aw afiide immeeddino. 9 de'eedda Beetesayda geetettiyaa katamaappe Bullachchaa kaappuu woyniyaa ushshaa gideedda yeedda asaa. 45 Pilip'oosi Naatinaa'eelanna haatsaa gans's'i s'eelliide, hak'appe yeeddentto gakettiide, «Muse mas'aafatuwaaninne Nabatuwaa eribeenna; shin haatsaa kuntseedda oosanchchatuu mas'aafatuwaan aabay s'afetteeddawaadan, Yooseefo eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyaawaa na'aa Yesuusi Naazireete katamaan de'iyawaanna s'eesiide, 10 «Ooninne ayife gideedda woyniyaa nuuni gaketteddo» yaagi odeedda. 46 Naatinaa'eeli ushshaa imatsaa asaa kasetiide ushshaa; yaatiide Asay darssi usheeddawaappe guyyiyaan, k'iraariyaa danddayii?» yaageedda. Pilip'oosi, «Yaade be'a» ushshaa. Shin neeni ayife gideedda woyniyaa ushshaa yaageedda. 47 Naatinaa'eeli barekko yiyaawaa hanno gakkanaw naagaadda!» yaageedda. 11 Yesuusi bare ootseedda wolk'k'aama malaatatuwaappe hawaa Yesuusi be'iide, «Makkalay bayinna tumu Israa'eeliyaa koyruwaa Galiilaa gadiyaan K'aanaa geetettiyaa Asay hawaal!» yaageedda. 48 Naatinaa'eeli Yesuusa, heeraan ootseedda; hewan bare bonchchuwaa I «Neeni taana hak'an eray?» yaagi oochcheedda. k'onc'c'issina, Aa kaalliyaawanttu aan ammaneeddino. Yesuusi zaariide, «Pilip'oosi neena s'eesanaappe 12 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare daayinna, kase, neeni balasiyaa geetettiyaa mitsaappe hirkkinna bare ishatsuwaannanne barena kaalliyaawantunna de'ishshin, taani neena be'aaddi» yaageedda. 49 ittippe K'ifirinaahooma geetettiyaa katamaa biide Naatinaa'eeli zaariide, «Tamaarissiyaawoo, neeni amareeda gallassaa takkeeddino. 13 Ayihudatu bonchchiyaa Paasigaa Baalaa gallassay matattina, S'oossaa Na'aa! Neeni Israa'eeliyaa kaatiyaa!» yaageedda. 14 Yesuusi, «Taani neena balasiyaa Yesuusi Yersaalame beedda. 14 Geeshsha Golliyaa geetettiyaa mitsaappe hirkkinna be'aaddi geedda gibbiyaan miizzaa, dorssaanne dogommatuwaa diraw ammanay? Neeni hawaappe aad'd'iyawaa zal"iyaa asaa demmeedda; k'ay haratuu barenttu be'ana!» yaageedda. 51 K'aykka Yesuusi, «Taani oydiyaan uttiide, miishshaa laammiyaawantta hinttenttoo tumuwa oday; saluu dooyettina, S'oossaa demmeedda. 15 I golaa jiraafiyaa dook'kiide, kiitanchchatuu ta bolla, Asaa Na'aa bolla, pude asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha kesishshiinne duge wod'd'ishiin, hinttenttu be'ana» Golliyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. yaageedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aatsi yeggiide, untunttu miishshaa laaleedda. 16

2 Heezzentso gallassi Galiilaa gadiyaan K'aanaa geetettiyaa katamaan bullachchay

Dogommuwaa zal'yaawantta I, «Ha dogommatuwaa hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyaa geyaa ootsoppite!» yaageedda. 17 Yesuusa kaalliyaawanttu S'oossaa mas'aafan, «Taani ne gollew seelettiyaa seelay taana tamaadan guuddee» geetettiide s'aafetteeddawaa hassayeeddino. 18 Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, «New hawaa ootsanaw danddayiyaa maatay de'yaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?» yaageeddino. 19 Yesuusi, «Ha Geeshsha Golliyaa kolite; taani heezzu gallasaan zaaraade kees's'ana» yaageedda. 20 K'aykka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, «Ha Geeshsha Golliyaa kees's'anaw oytamanne usuppun laytsaa akkeedda; shin neeni heezzu gallasaan kees's'anii?» yaageeddino. 21 Shin I haasayeedda Geeshsha Gollii bare asatetsaabaa. 22 Hewaa diraw, Yesuusi hayk'uwaappe dendeeddawaappe guyyiyaan, Yesuusa kaalliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. K'ay untunttu S'oossaa Mas'aafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino. 23 Paasigaa baalaa bonchchiyaa wode, Yesuusi Yersaalamen de'ishshin, I ootseedda malaataa be'iide, c'ora Asay Aa ammaneeddino. 24 Shin Yesuusi asaa ubbaa eriyaa diraw, hewantta ammanibeenna. 25 Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayaw gooppe, asaa wozanaan ayee de'into, I bare huup'ew eriyaa diraassa.

3 Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Nik'oodimoosa geetettiyya itti bitanii de'ee. 2 Nik'oodimoosi k'amma Yesuusakko yiide, «Tamaarissiyaawoo, neeni nuuna tamarissana mala S'oossay kiitteedda gidiaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, S'oossay aanana de'iyaa asaappe attin, ha neeni ootsiyaa wolk'kaama malaatatuwaa ootsanaw danddayiyaa Asay baawa» yaageedda. 3 Yesuusi zaariide, «Taani new tumuwaa oday; Asay laa'entsuwaa yelettana d'ayooppe, S'oossaa kawutetsaa be'anaw danddayenna» yaageedda. 4 Nik'oodimoosi, «C'ima Asay waaniide laa'entsuwaa yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa'entsuwaa yelettanaw Asay danddayii?» yaageedda. 5 Yesuusi zaariide, «Taani new tumuwaa oday; Asay haatsaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana d'ayooppe, S'oossaa kawutetsaa gelanaw danddayenna. 6 Asay ashuwaan asaappe yelettee; shin Asay ayyaanaan Geeshsha Ayyaanaappe

yelettee; 7 «Hinttenttu laa'entsuwaa yelettanaw bessee» gaade taani odeedda diraw, maalalettoppa. 8 C'arkkuu bare koyyeeddasaa c'arkkee. Neeni Aa kooshunchchaa sisaasa; shin I hak'appe yintto woy hak'a bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yeletteedda ubbay hewaa mala» yaageedda. 9 Nik'oodimoosi, «Hawe waaniide hananaw danddayii?» yaagiide oochcheedda. 10 Yesuusi zaariide, «Neni Israa'eelatuwaa tamarissiyaawaa gidaadde hawaa erikkii? 11 Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayeetonne be'eeddawaa markkatteetto; shin nuuni markattiyaawaa hinttenttu akkikkita. 12 Taani hinttenttoo sa'aabaa odina, ammanennawannta gidoope, saluwaabaa odina waan ammananitee? 13 Saluwaappe wod'd'eedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne baawa; saluwaan de'iyaa Asaa Na'ay taana. 14 «Muse woraan s'ank'k'imaluwaa shooshshaa sulleeddawaadan, taana ammaneedda ubbay med'inaa de'uwaa akkana mala, taani Asaa Na'ay mask'k'aliyaa bolla pude denddana bessee. (aiōnios g166) 16 «S'oossaa Na'aa ammaniyya ubbay med'inaa de'uwaa akkanaappe attin, d'ayenna mala, S'oossay ha alamiyaa asaa loytsi siik'eedda diraw, bare mes's'i itti Na'aa immeedda. (aiōnios g166) 17 Ayaw gooppe, S'oossay bare Na'aa ha alamiyaa asaa pirdanaw kiittiibeenna; shin untuntta Aa baggana ashshanaw kiitteedda. 18 «Aa Na'aa ammaniyya ooninne pirdettenna; shin Na'aan ammanenna ooninne, S'oossaa Na'aa ittuwaa ammanibeenna diraw, ha'ikka pirdetti utteedda. 19 Asaa bolla yiyya pirdday hawaa: Poo'uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa kiitay iita gidiyaa diraw, poo'uwaappe aatsiide, d'umaa siik'eedda. 20 litabaa ootsiyaa ooninne poo'uwaa is's'ee; ayaw gooppe, bare kiitay k'onc'c'enna mala, poo'uwaakko shiik'enna. 21 Shin tumuwaa ootsiyaa ooninne S'oossay azazeeddawaadan, I ootseeddawaa poo'uu k'onc'c'issana mala, poo'uwaakko shiik'ee» yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyaan untuntunna amareeda wodiyya uttiide, asaa s'ammak'iide de'ee. 23 K'ay Yohaannisi Saaleeme mataan de'iyaa Henoona giyya saan wogga haatsay de'iyaa diraw, Asay aakko yiina s'ammak'ee. 24 Hewe haneeddawe Yohaannisi k'ashettanaappe kasenna. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yohaannisa kaalliyaawantunna

amareeda Ayihudatuwaa meechchaa wogaabaa palumetteeddino. 26 Untunttu Yohaannisakko biide, «Tamaariissiyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan neenanna de'iyawe, neeni aabaa markkattowe, be'a ha'i s'ammak'ee; Asay ubbaykka aakko bee» yaageeddino. 27 Yohaannisi zaariide, «S'oossay immana d'ayooppe, Asay ayinne akkanaw danddayenna. 28 «Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani aappe sintsaw kiitettaad» geeddawoo hintte hinttentu huup'ew markka. 29 Mishira mac'c'awunna de'iyaa uray ikka mishiraa; he mishiraa miyaatay ek'k'iide, I giyaawaa sisiyaawe Aa haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashechchay poletteedda. 30 I darina ta guus's'ana bessee» yaageedda. 31 Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa'aappe beetteeddawe sa'aassa. Ikka sa'aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. 32 I bare be'eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin Aa markkatetsaa akkiyaawe baawa. 33 Aa markkatetsaa akkiyaa ooninne S'oossay tumanchcha gidiyaawaa hewan markkattee. 34 S'oossay kiiteeddawe S'oossaa k'aalaa odee; ayaw gooppe, S'oossay bare Geeshsha Ayaanaa palahissiide immee. 35 S'oossay bare Na'aa siik'iide ubbabaa Aa kushiyan wotseedda. 36 Na'aa ammaniyaa uraw med'inaa de'uu de'ee; shin Na'aa ammanennaawaa bolla S'oossaa hank'k'uu de'anawaappe attin, I de'uwaa be'enna. (aiōnios g166)

4 Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawanta barekko shiishsheenne s'ammak'ee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyaawanttu s'ammak'eddawaappe attin, Yesuusi bare huup'ew oonanne s'ammak'ibeenna. 4 Galiilaa biidde, Sammaariyaanna aad'd'anawe Aa ashshenabaa gideedda. 5 Hewaa diraw, Yaak'oobi bare na'aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de'iyaa Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda. 6 He sa'aan Yaak'ooba haatsaa ollay de'ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haatsaa ollaa matan utteedda. He wode sa'ay usuppun saatiyaa heera. 7 Sammaariyaa mishiratta haatsaa duuk'k'anaw yeeddawunno Yesuusi, «Taana haatsaa ushshaarikkii!» yaageedda. 8 Yesuusa kaalliyaawanttu k'umaa shammanaw katamaa beeddino. 9 He Mishiratta zaaraade Aa, «Neeni Ayihuda asaa

gidaadde, Sammaariyaa mac'c'a asaa gideedda taana, woota de'uwaa immiyaa haatsaa ushsha gay?» yaagaaddu; ayaw gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittipetetsay bayinna diraassa. 10 Yesuusi zaariide izo, «Neeni S'oossaa imotaanne k'ay neena «Taana haatsaa ushsha» giyaawe oonentto eriyaawaa gidintto, Aa woossanaassa; ikka new de'uwaa immiyaa haatsaa immana» yaageedda. 11 Mishiratta zaaraade, «Godaw, new duuk'k'iyaaabay baawa; ollaykka c'iimmuwaa. Yaatina, de'uwaa immiyaa haatsaa hak'appe akkanii? 12 Nuw ha haatsaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yaak'oobappe neeni daray? I, Aa naanayenne Aa mehii hawaappe usheeddino» yaagaaddu. 13 Yesuusi zaariide, «Ha haatsaappe ushiyaa ooninne laa'entsuwaa saamettanawaa. 14 Shin taani immiyaa haatsaa ushiyaa ooninne laa'entsuwaa saamettenna. Taani immiyaa haatsay he Aa giddon med'inaa de'uwaaasi pulttiyya pulttuwaa gidanawaa» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mishiratta, «Godaw, taani saamettenna malanne haatsaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haatsaa imma!» yaagaaddu. 16 Yesuusi izo, «Baade ne asinaa s'eesaade haa simma» yaageedda. 17 Mishiratta zaaraade, «Taw asinay baawa» yaagaaddu. Yesuusi, «Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda. 18 Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha'i neenanna de'iyaa bitanii ne asinaa gidenna. Neeni ha'i taw odeeddawe tuma» yaageedda. 19 Mishiratta k'ay, «Godaw, neeni nabiyaa gidiyaawaa ta ha'i eraad; 20 nu Sammaariyaa asaa aawotuu ha deriyaan goyinneeddino; shin Ayihudatu hinttenttu Asay S'oossaw goyinnanaw bessiyaa sa'ay Yerusaalamenna yaagiita» yaagaaddu. 21 Yesuusi, «Ha mishirattee, taana ammana; ha deriyaan woy Yerusaalamen Aawuwaa S'oossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa. 22 Hinttenttu Sammaariyaa Asay hintte erennabaw goyinniita; S'oossay nuuna Ayihudatuwaa go"ettiide atotetsaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinneetto. 23 Shin Aawuwaa S'oossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu Aa, Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aaninne S'oossaa S'oossatetsaadan goyinniyya wodii matatteedda; ubbaa ha'ikka gakkeedda. Ayaw gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu S'oossaykka ha ogiyaan goyinniyaawantta koyyee. 24 S'oossay Ayaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan

S'oossaa S'oossatetsaadan goyinnanaw bessee yaageedda. 25 Mishiratta, «Masihiyaa geetettiyaa Kiristtoosi yaanawaa taani eray. I yiyyaa wode nuw ubbabaa odanawaa» yaagaaddu. 26 Yesuusi, «Ha neenanna haasayiyaawe taani Aa» yaageedda. 27 Hawaa untunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untunttu be'iide darssi maalaletteeddino; shin mishiratto, «Ayaa koyyay?» woy Yesuusa, «linanna ayaw haasayay?» giide oochchowe ooninne baawa. 28 Hewaappe guyyiyaan, Mishiratta bare haatsaa otuwaa agga basha guyye katamaa baade asaw, 29 «Taani ootseeddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be'anaw denddite; hewe Kiristtoosa gidaanddeeshsha?» yaagaaddu. 30 Asay katamaappe kesiide, Yesuusakko beedda. 31 Hewe hanishin, Aa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Guutsabaa maarikkii!» yaagiide woosseeddino. 32 Shin I, «Taw hinttenttu erenna k'umay taani miyaawe de'ee» yaageedda. 33 Hewaa diraw, Aa kaalliyaawanttu barenttu gidon, «Aw miyaabaa aheedda Asay de'anddeeshsha?» yaageeddino. 34 Yesuusi untunttu, «Ta k'umay taana kiiteeddawaa sheniyya oosussaanne Aa oosuwa polussaa. 35 Hinttenttu, «Oyddu agenaappe guyyiyaan, katsay c'akettanawaa» giikkiteeyee? Taani hinttenttu oday; goshshaa loytsi s'eellite; katsay c'aka besseedda. 36 Zeriyaawenne c'akkiyaawe ittipe nashettana mala, c'akkiyaawe dirguwaa akkeenne katsaa med'inaa de'oo shiishshee. (aiōnios g166) 37 Ha gaasuwaan, «Ittuu zeree; k'ay ittuu c'akkee» giyyaa haasayay tuma. 38 Hinttenttu daaburibeennawaa c'akkana mala, taani hinttenttu kiittaad; haratuu ootsi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita» yaageedda. 39 Mishiratta, «I taani ootseedda ubbabaa odeedda» gaade markkatteedda diraw, he katamaan de'iyaa Sammaariyaa asaappe c'oray Yesuusa ammaneedda. 40 Sammaariyaa Asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gam'ana mala, Yesuusa woossina I yaan laa"u gallassaa utteedda. 41 I odiyaa k'aalaa diraw, kasewaappe c'ora Asay ammaneedda; 42 k'ay untunttu mishiratto, «Nuuni nu huup'ew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkatteedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyaawaa gidiyawaakka nuuni ereeddo»

yaageeddino. 43 Laa"u gallassaappe guyyiyaan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiyaa beedda. 44 Ayaw gooppe, I bare huup'ew, «Nabii bare gadiyaan bonchchettenna» yaagi odeedda. 45 Yesuusi Galiilaa gakteedda wode, Galiilaa Asay Aa mokkeedda; Paasigaa bonchchiyya gallassi untunttu Yerusalaamen de'iyaa diraw, I ootseedda ubbabaa be'eeddino. 46 Yesuusi haatsaa woyniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de'iyaa K'aanaa katamaa beedda. K'ifirinaahooman Aa na'ay sakettiyaa, kaatiyaa gollen ootsiyaa itti kaappuu de'ee. 47 Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa he kaappuu sisiide, aakko yiide hayk'k'anaw mateedda bare na'aa biide patsana mala, Yesuusa woosseedda. 48 Yesuusi he kaappuwaa, «S'oossay ootsiyaa malaataanne hechcho giissiyaabaa be'ennaan de'iide, hinttenttu ayinne ammanikkita» yaageedda. 49 He kaappuu zaariide, «Godaw, ta na'ay hayk'k'ennan de'ishshin, taananna baarikkii» yaageedda. 50 Yesuusi, «Ba; ne na'ay pas'a de'anawaa!» yaageedda. He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. 51 I bare golle biishshin, Aa k'oomatuu aanana ogiyaan gaketide Aa, «Ne na'ay pas'a de'ee» geeddino. 52 I bare k'oomatuwaa bare na'aw ay saatiyaan keekeeddento oochchina untunttu, «Zino laappu saatiyaan k'oos'uu Aa aggeedda» yaageeddino. 53 Na'aa aawuu Yesuusi barew, «Ne na'ay pas'a de'anawaa» geeddawe he saatiyaanna gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne Aa soy Asay ubbay ammaneeddino. 54 Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide ootseedda laa'entso malaataa.

5 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiyya baalaw Yerusalaame beedda. 2 Yerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayiss's'e k'aalaan Beetesayda geetettiyaa dagatti utteedda haatsay de'ee; he dagatti utteedda haatsaa yuuyyi aad'd'eedda ichcheshu kashay de'ee. 3 Hewaan c'ora hargganchchatuu, k'ook'atuu, wobbatuunne sileeddawanttu giseeddino. [Haatsay k'aas's'iyawaa naagiino. 4 Ayaw gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haatsaakko geliide, haatsaa k'aatsee; haatsay k'aas's'eeddawaappe guyyiyaan, koyro geleedda uray barena oyk'k'eedda ay harggiyaappekka pas'ee.] 5 Hewaan hattamanne hospun laytsaa saketteedda itti bitanii de'ee. 6 He bitanii hewaan giseeddawaa Yesuusi be'iide,

daro wodiya saketteeddawaakka eriide bitaniyaa, immeeddawaappe attin, I oonanne pirdenna; Na'aa
 «Pas'anaw koyyay?» yaageedda. 7 Sakettiyaa bitanii bonchchenna uray, Aa kiiteedda Aawuwaakka
 zaariide, «Godaw, haatsay k'aas'siyaa wode, taana bonchchenna. 24 «Taani hinttenttoo tumuwaa oday;
 haatsaan yeggiyaa Asay d'ayeedda; taani gelana ta k'aalaa sisiyaawoonne taana kiiteeddawaan
 haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli ammaniyaawoo med'inaa de'uu de'ee. Hayk'uwaappe
 aggee» yaageedda. 8 Yesuusi Aa, «Dendda ek'k'a; de'oo I pinneeddawaappe attin, pirddetenna.
 neeni gisowaa tookkaade ba» yaageedda. 9 Bitanii (aiōnios g166) 25 Taani hinttenttoo tumuwaa oday;
 ellekka pas'i aggeedda; bare gisuwaa tookkiide hayk'keedda Asay S'oossaa Na'aa kooshshaa
 beedda. Hewe haneeddawe Sambbata gallassaana. sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha'a. He
 10 Hewaa diraw, Ayihudatuu pas'eedda bitaniyaa, kooshshaa sisiyaawanttu shemppuwaanna de'ana.
 «Hachche sa'ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka de'yaawaadan, de'uwa immiyaa he wolk'k'aa bare
 biyaawe woga gidenna» yaageeddino. 11 Shin bitanii, Na'awukka immeedda. 27 S'oossaa Aawuu bare
 «Taana patseeddawe, «Ne gisuwaa tookkaade ba» yaageedda» giide untunttoo zaareedda. 12 Untunttu
 Aa, «Neena, «Ne gisuwaa tookkaade ba» geeddawe I Na'aw Asaa Na'aa. 28 «Hawaan malalettoppiti; ayaw
 oonee?» giide oochcheeddino. 13 Shin hewaan c'ora gooppe, duufuwaan de'yaawanttu Aa kooshshaa
 Asay de'iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda sisiyaa wodii yee. 29 Sisiide untunttu duufuwaappe
 diraw, bitanii barena patseeddawe oonentto erenna. gas'aa kesana; lo'obaa ootseeddawanttu de'uwaan
 14 Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golliyaan de'anaw denddana; k'ay iitabaa ootseeddaawanttu
 demmiide, «Be'a, neeni ha'i pas'aadda; hawaappekka pirddetanaw denddanawantta. 30 «Taani taappe
 iitabay neena gakkenna mala, laa'entso nagaraa ayinne ootsanaw danddaykke; S'oossay taw
 ootsoppa» yaageedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayaw
 bitanii biide, barena patseeddawe Yesuusa gidiaawaa gooppe, taani taana kiiteeddawaa sheniyaa
 Ayihuda asaa kaappatoo odeedda. 16 Yesuusi poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa ootsikke.
 hawaa Sambbataan ootseedda diraw, untunttu 31 «Taani ta huup'ew tabaa markkattooppe, ta
 Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. 17 markkatetsay tuma gidenna. 32 Tabaa markkattiyaawe
 Yesuusi zaariide untunttoo, «Ta Aabbu ubbaa wode haray de'ee; I tabaa markkattiyaawe tuma gidiaawaa
 ootsee; taanikka ootsanaw bessee» yaageedda. taani eray. 33 «Hinttenttu Yohaannisakko asaa
 18 Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa kiittina, I untunttoo tumuwaa markkatteedda. 34
 bonchchenna diraa s'alalaassa gidennaan, barena Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe
 S'oossaanna k'arayiide, «S'oossay ta Aabba» geedda attin, asaa markkatetsay taw koshshina gidenna.
 diraw, Ayihuda asaa kaappatuu Aa wod'anaw 35 Yohaannisi muk'aaddaadan, ees's'eeddanne
 kasewaappe minisiide koyyiino. 19 Yesuusi zaariide poo'isseedda; hinttenttukka amareeda wodiya Aa
 untunttoo, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Na'ay poo'uwaan nashettanaw koyyeeddi. 36 «Shin
 barekka ayinne ootsenna. I bare Aabbu ootsishshin taw Yohaannisawaappe aad'd'iyaa markkatetsay
 be'iyawaa s'alalaa ootsee; Aawuu ootsiyaawaa de'ee; ayaw gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu
 Na'aykka ootsee. 20 Ayaw gooppe, Aawuu bare taw immeedda kiitay, ha taani ootsiyaawe, I taana
 Na'aa siik'ee; k'ay I ootsiyaa oosuwaa ubbabaa kiiteeddawaa gidiaawaa markkattee. 37 «K'ay taana
 bare Na'aa bessee. Ubbaa hinttenttu maalalettana kiiteedda Ta Aabbu bare huup'ew tabaa markkattee.
 gakkanaw, I hawaappe aad'd'iyaa oosuwaakka Hinttenttu Aa kooshshaa ayinne sisibeykkita; Aa
 bare Na'aa bessanawaa. 21 Gaasuunnee, malaakka be'ibeykkita. 38 I kiiteeddawaa ammanenna
 Aawuu hayk'keeddawantta hayk'uwaappe detsiide diraw, Aa k'aalay hinttenttu wozanaan baawa. 39
 shemppuwaanna wotsiyaawaadan, Na'aykka k'ay «S'oossaa Mas'aafatuwaappe med'inaa de'uwa
 bare koyyowannta shemppuwaanna wotsee. 22 Asay demmiyaawaa hinttew malatina, untuntta biddiita;
 ubbay Aawuwaa bonchchiyaawaadan, Na'aakka untunttukka tabaa markkattiyaawantta. (aiōnios g166) 40
 bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na'aw Shin de'uwa demmanaw taakko yiyaawaa hinttenttu

koyyikkita. 41 «Taani asaappe bonchchuwaa koyyikke. 42 Shin taani hinttenttu wozanaan S'oossaa siik'uu baynnawaa eray. 43 Taani ta Aabbu suntsan yaad; shin taana akkibeykkita. Shin hara Asay bare suntsan yiyaa wode, Aa akkiita. 44 Hinttenttu ittuu ittuwaa bonchchiita; shin itti S'oossaappe yiyaa bonchchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite? 45 «Taani Ta Aabbu sintsan hinttentta mootiyaawaa hinttew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wotsiyaa Musa. 46 Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taan akka ammananita; ayaw gooppe, tabaa s'aafeeddawe Aa. 47 Shin hinttenttu I s'aafeeddawaa ammanennaan is's'ooppe, taani giyaawaa wooti ammananitee?» yaageedda.

6 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy S'ibiriyaadoosa Abbaappe hefints pinneedda. 2 I hargganchchatuwaa bolla ootseedda wolk'k'aama malaataa be'eedda diraw, c'ora Asay Aa kaalleedda. 3 Yesuusi deriyaa kesiide, yaan barena kaalliyaawantunna ittippe utteedda. 4 Ayihudatu bonchchiyaa Paasigaa gallassay gakeedda. 5 Yesuusi sintsakko s'eelliide, c'ora Asay barekko yiyaawaa be'iide Pilip'p'oosa, «Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa k'umaa hak'appe shammanee?» yaageedda. 6 I hewaa Pilip'p'oosa paac'c'anaw geedda; ayaw gooppe, I bare huup'ew ayaa ootsana bessintto ootsanabaa eree. 7 Pilip'p'oosi zaariide Yesuusa, «Huup'yaan huup'yaan, haray atto itti itti barssuwaa gatsanaw, laa'u s'eetu dinaariyaan shammeedda ukitsaykka gidenna» yaageedda. 8 K'ay Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu, Simooni P'es'iroosa ishay Inddiraasi, 9 «Banggaa ukitsaa ichcheshuunne laa'u molii de'iyaa itti na'ay hawaan de'ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?» yaageedda. 10 Yesuusi barena kaalliyaawanta, «Asay uttanaadan ootsite» yaageedda. He sa'aan daro maatay de'ee. Asay ubbay utteedda; attuma Asay ichcheshu sha"aa gidiyaawaa. 11 Yesuusi ukitsaa akkeedda; S'oossaa galatiide, hewaan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan ootsina Asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda. 12 Unttunttu ubbay kalleeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawanta «Ittibaykka c'oo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite» yaageedda. 13 Hewaa diraw, untunttu ubbaakka shiishsheeddino; Asay

kallina atteedda banggaa ukitsaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa'u zambbeeliyaa kuntseeddino. 14 Asay Yesuusi ootseedda wolk'k'aama malaataa be'eedda wode, «Hawe tumuwaappe ha sa'aa yaana geedda nabiyyaa» yaageeddino. 15 Unttunttu yiide barena wolk'k'an oyk'k'i kaatiyaa ootsanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda. 16 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu abbaakko beeddino; 17 Sa'ay K'ammeedda; shin Yesuusi untunttukko he saati gakkanaaw yibeenna; hewoo untunttu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefints K'ifirinaahooma beeddino. 18 Wolk'k'aama c'arkkuu c'arkkeedda diraw, abbay K'aas's'eedda; 19 itti saatiyaa keenaa untunttu abbaa shaagowaappe guyyiyaan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiide yiyaawaa be'iide yayyeeddino. 20 Shin I, «Yayyoppite; taanatte!» yaageedda. 21 Untunttu wonggiriyaan Aa gelissanaw koyyeeddino; wonggiri untunttu biyaasaa abbaa gas'aa ellekka gakkii aggeedda. 22 Wonttetsa gallassi, abbaappe hefintsanna atteedda c'ora Asay abbaa bolla itti wonggiriya s'alalay de'iyawaa be'eddino; Yesuusi barena kaalliyaawantunna wonggiriyaan geliide, untuntunna beennaan, untunttu barekka beeddawaa akeekeddino. 23 Shin S'ibiriyaadoosappe hara wonggiratu Yesuusi S'oossaa galatina, Asay ukitsaa meeddasa mataa yeeddino. 24 Asay Yesuusi woy Aa kaalliyaawanttu hewaan baynnawaa be'iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyaan geliide, K'ifirinaahooma beeddino. 25 Asay Yesuusa abbaappe hefintsan demmeedda wode, «Tamaariissiyaawoo, hawaa awude yaaddii?» yaageeddino. 26 Yesuusi zaariide, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu taana koyyiyaawe ukitsaa meedda diraassanne kalleedda diraassa gidiyaawaappe attin, wolk'k'aama malaataa be'eedda diraassa gidenna. 27 Med'inna de'uwwa k'umaw, taani Asaa Na'ay hinttenttoo immanawoo, ootsiteppe attin, samiyaa k'umaw ootsoppite; ayaw gooppe, Aawuu S'oossay hewaa d'iishissanaw maatafaa attami wotseedda» yaageedda. (aiōnios g166) 28 Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Nuuni S'oossaa oosuwaa ootsanaw ayaa ootsanaw bessii?» yaagiide Yesuusa oochcheeddino. 29 Yesuusi zaariide, «Hinttenttu ootsana mala, S'oossay koyyiya kiiyay hawaa; I kiiteeddawaan ammanite» yaageedda. 30 Untunttu zaariide, «Nuuni be'iide, neenan ammanana

mala, ay wolk'k'aama malaataa ootsanii? Ayaa kiitettanii? 31 S'oossaa mas'aafaan, «Unttuntu mannaa mala saluwaappe ukitsaa immeedda» yaagettti s'aafettowaadan, nu aawotuu mela biittaaan mannaa meeddino» yaageeddino. 32 Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo saluwaappe tumu ukitsaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttenttoo saluwaappe ukitsaa immeeddawe Musa gidenna. 33 Ayaw gooppe, tuma gideedda S'oossaa ukitsay, saluwaappe wod'd'iyaaawe ha alamiyaa asaw de'uwaa immee» yaageedda. 34 Unttuntu zaariide, «Godaw, nukka he ukitsaa ubbaa wode imma» yaageeddino. 35 Yesuusi, «Taani de'uwaa ukitsaa; taakko yiyaa uray ubbakka koshattenna. K'ay taana ammaniyaa uray ayinne saametenna. 36 Shin taani hinttenttoo odeeddawaadan, hinttenttu taana be'eeddita; shin ammanikkita. 37 Ta Aabbu taw immiyaa ubbay taakko yaanawaa; k'ay taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yeddikke. 38 Ayaw gooppe, taani taana kiiteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke. 39 Taana kiiteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssetsaa gallassi dentsanaappe attin, ituwaakka bayizzana mala koyyenna. 40 Ayaw gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na'aa be'iide, ammaniyaa ubbatuu med'inaa de'uwaa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssetsaa gallassi dentsana» yaageedda. (aiṁnios g166) 41 Yesuusi, «Taani saluwaappe wod'd'eedda ukitsaa» geedda diraw, Ayihudatuu Aa bolla zuuzummeeddino. 42 Unttuntu, «Hawe nuuni Aa aawuwaanne Aa aatto eriyaa Yooseefo na'aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, «Taani saluwaappe wod'd'aaddi» gaanaw danddayii?» yaageeddino. 43 Yesuusi zaariide, «Ittuu ituwaanna zuuzummiyaawaa aggite. 44 Taana kiiteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa Asay baawa; taanikka wurssetsaa gallassi Aa dentsana. 45 Nabatuu «S'oossay asaa ubbaa tamarissana» yaagiide s'aafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamariyaawe ooninne taakko yee. 46 S'oossaa matappe yeeddawaappe attin, S'oossaa be'eedda Asay baawa; Aa s'alalay S'oossaa be'eedda. 47 «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw med'inaa de'uu de'ee. (aiṁnios g166) 48 Taani

de'uwaa ukitsaa. 49 Hinttenttu aawotuu mela biittaaan mannaa meeddino; shin hayk'k'eeddino. 50 Asay aappe miide hayk'k'enna ukitsay saluwaappe yiyaawe hawaa. 51 Saluwaappe wod'd'eedda de'uwaa ukitsay taana; ooninne ha Ukitsaappe mooppe, med'inaw de'anawaa; k'ay ha alamiyaa asaw de'o gidana mala, taani immana ukitsay ta ashuwaa» yaageedda. (aiṁn g165) 52 Ayihudatuu, «Ha bitanii bare ashuwaa nuuni maana mala, nuw wootiide immanaw danddayii?» yaagiide barenttu gidduwaan palumetteeddino. 53 Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asaa Na'aa ashuwaa, hinttenttu maana d'ayoooppe, k'ay ta suutsaakka ushana d'ayoooppe, hinttew de'uu baawa. 54 Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suutsaa ushiyaa uraw med'inaa de'uu de'ee. Taani wurssetsa gallassi untuntta dentsana. (aiṁnios g166) 55 Ayaw gooppe, ta ashuu tumu k'umaa; ta suutsaykka tumu ushshaa. 56 Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suutsaa ushiyaa uray taanan de'ee; taanikka aanani de'ay. 57 De'uwaa Aawuu taana kiittina, taani Aa gaasuwaan de'iyaaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwaan de'ana. 58 Saluwaappe wod'd'eedda ukitsay hawaa; hinttenttu aawotuu miide hayk'k'eedda mannaa mala gidenna; ha ukitsaa miyaa uray med'inaw de'ana» yaageedda. (aiṁn g165) 59 Yesuusi K'ifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamarissiidde, hawaa odeedda. 60 Yesuusa kaalliyaawantuppe dariyaa baggay hewaa siseedda wode, «Hawe gelenna timirttiyaa; hawaa ooni akkanawee?» yaageeddino. 61 Shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eriide, «Hawe hinttentta d'ubbii? 62 Simmi taani, Asaa Na'ay, kase de'iyasaa pude kesishshin be'into ayaa gaanitee? 63 Geeshsha Ayyaanay de'uwaa immee; asaa minotay ayinne go'enna. Taani hinttenttoo odeedda k'alay ayyaanaanne de'uwaa. 64 Shin hinttenttu gidduwaan ammanennawanttu de'iino» yaageedda; ayaw gooppe, ammanennawanttu hak'awanttenttonne barena aatsi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda. 65 K'aykka Yesuusi, «Ta Aabbuppe gidana d'ayoooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe hewaa diraassa» yaageedda. 66 Hewaa gaasuwaan, Yesuusa kaalliyaawantuppe c'oratu Aa aggiide, guyye simmeeddino; laa'entso Aa kaallibeykkino. 67

Yesuusi k'ay tammanne laa"u barena kaalliyaawantta «Hinttekkka aggiide baanaw koyyiitee?» yaageedda. 68 Simooni P'es'iroose zaariide, «Godaw, nuuni ookko baanee? New med'inna de'uwaa k'aalay de'ee. (aiōnios g166) 69 Neeni S'oossaa Geeshsha gidiyaawaa nuuni ammaneeettonne ereetto» yaageedda. 70 Yesuusi untuntta, «Taani hinttentta tammanne laa"atuwaa doorabeykkita? K'ay hintteppe ittuu s'alahiyaa» yaageedda. 71 Yesuusi hewaa Simooni na'aa Yihudaa Ask'k'oroota gee; ayaw gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliya tammanne laa"atuwaappe ittuwaa; I Yesuusa aatsi immanawaa.

7 Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyeedda; Ayihudatu Aa wod'anaw koyyiya diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna. 2 Ayihudatu bonchchiya Daasiya Baalay gakki utteedda. 3 Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu Aa, «Neena kaalliyaawanttu neeni ootsiyaawaa be'ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiya ba. 4 Ayaw gooppe, barew erettanaw koyyiya Asay ooninne bare oosuwa gentsenna. Neeni hawantta ootsina, nebba alamiyaa ubbay erol!» yaageeddino. 5 Ayaw gooppe, haray atto Aa ishatuukka Aa ammanibeykkino. 6 Yesuusi untuntta, «Taw injetiya wodii gakkibeenna; shin hinttentoo ay wodekka injetee. 7 Alamii hinttentta is's'anaw danddayenna; shin taani sa'aa kiittay iita gidiyaawaa markattiya diraw, taana is's'eedda. 8 Baalaa bonchchiyaasaa hinttentu biite; taw injetiya wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyaasaa baanawe biraa» yaageedda. 9 I hawaa giide, Galiilaan atteedda. 10 Shin Aa ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasaa beeddawaappe guyyiyaan, ikka Asay be'ennaan geeman yaa beedda. 11 Ayihudatu baalaa gallassaa bonchchiyaasan Aa koyyiinonne, «I hak'an de'ii?» yaagiidde, Aa labiino. 12 Asaa gidduwaan daro zuuzuntsay denddeedda. Amareeda asay, «I lo'o asaa» yaagee; haratuu k'ay, «Aa, I asaa baletsee» yaagiino. 13 Shin Ayihudatu yayyeedda diraw, ooninne aabaa k'onc'c'iyaa haasayenna. 14 Baalaa bonchchiya gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliya biide, tamarissuwaa doommeedda. 15 Ayihudatu maalalettiide, «Ha bitanii ayinne tamarennaan hawaa keena waan ereeddee?» yaageeddino. 16 Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, «Taana tamarissiyaawe taana kiiteedda S'oossaa matappe yiyaawaappe

attin, tawaa gidenna. 17 S'oossaa sheniya ootsanaw dosiya ooninne ha taani tamarissiyaawe S'oossaa matappe yintto woy k'ay taani taappe haasayayitanto erana. 18 Barewaa haasayiyaa uray bare huup'iyaw bonchchuwa koyyee; shin barena kiiteeddawe bonchchettana mala koyyiya uray tumanchchaa; aan worddobay baawa. 19 Muse hinttentoo higgiaa immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiaa naagenna. Taana ayaw wod'anaw koyyiitee?» yaageedda. 20 Asay zaariide, «Neenan s'alahii de'ee; neena wod'anaw oonee koyyeeddawe?» yaageedda. 21 Yesuusi, «Taani itti wolk'k'aamabaa ootsina, hinttenttu ubbay maalaletteedda. 22 Hinttentu naanaa hinttentu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttentu aawotuwaana yeeddawaappe attin, Musenna yibeenna; hewoo hinttentu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita. 23 Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidooppe, yaatina taani itti asaw kumentsaa bollaa patseedda diraw, taana ayaw hank'k'ettiitee? 24 Tumu pirddaa pirdditteppe attin, asaa deemuwaa s'eelliide pirddoppite» yaageedda. 25 Hewaa diraw, Yerusaalame asaappe ittuu ittuu, «Untunttu wod'anaw koyyiya bitanii hawaa gidennee? 26 Be'ite, k'onc'c'iyaa I haasayee; untunttu Aa ayinne giikkino. Hawe Kiristoosa gidiyaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha? 27 Shin nuuni Aa hak'appe yeeddento eroytte; Kiristoosi yiya wode, I hak'appe yinttonne ooninne erenna» yaageeddino. 28 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Geeshsha Golliyaan tamarissiidde, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Hinttenttu taana eriita; k'ay taani hak'appe yeeddentokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiiteeddawe tumanchchaa; hinttentu Aa erikkita. 29 Shin taani Aa eray; ayaw gooppe, I taana kiittina, taani Aa matappe yaad» yaageedda. 30 Hewaa diraw, untunttu Aa oyk'k'anaw koyyeeddino; shin Aa wodii biro gakkibeenna diraw, ooninne Aa bolla kushiya wotsibeenna. 31 Shin daro Asay Yesuusa ammaniide, «Kiristoosi yiya wode, ha bitanii ootseedda malaataappe dariyaawaa ootsaneeyee?» yaageeddino. 32 Parisaawatuu daro Asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino; k'eesatuwa kaappatuunne Parisaawatuu Aa oyk'k'i k'ashissanaw amareeda wotaadaratuwa kiiteeddino.

33 Yesuusi, «Taani hinttenanna laafaa gam"ana; hewaappe guyyiyaan, taana kiiteeddawaakko baana. 34 Hinttenttu taana koyyana; shin demmikkita; ayaw gooppe, taani de'iyaa sa'aa hinttenttu baanaw danddaykkita» yaageedda. 35 Ayihudatuu ittuu ittuwaanna, «Hawe nuuni Aa demmennassaa hak'a baana hani? Ayihudatuu de'iyaa Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamarissana hani? 36 I, «Hintte taana koyyana; shin demmikkita» k'ay, «Taani de'iyasaa hinttenttu baanaw danddaykkita» yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?» yaageeddino. 37 He baalaa gallassaa bonchchiyaa gallassaappe waannatiyaa wurssetsa gallasaan Yesuusi dendi ek'kiide, bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Saametteedda uray ooninne taakko yiide usho. 38 Taanan ammaniyaawoo, S'oossaa Mas'aafay giyaawaadan, Aa uluwaappe de'uwaa immiyaa haatsaa pultuu gogganawaa» yaageedda. 39 I hewaa Aa ammaneeddawanttu akkana Geeshsha Ayaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna diraw, he wode Geeshsha Ayaaanay untunttoo imettiibeenna. 40 He asaappe dariyaa baggay I giyaawaa sisiide, «Tumu hawe naagettiyaa Nabiyya» yaageeddino. 41 Haranttu, «Hawe Kiristoosa» yaageeddino. Shin haranttu k'ay, «Kiristoosi Galiilaappe yeenna. 42 S'oossaa Mas'aafay, «Kiristoosi Daawite zariyaappe, Daawite de'eedda Beeteleeme katamaappe yaana» geenneyee?» yaageeddino. 43 Yesuusa gaasuwaan Asay bare gidduwaan shaaketteedda. 44 He asaappe ittuu ittuu Aa oyk'kanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne Aa bochchibeykkino. 45 Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu k'eesatuwaa kaappatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawantta, «Ayaw Aa ahibeykkitee?» yaagiide oochcheeddino. 46 Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu untunttoo, «Ha bitanii haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!» yaagiide zaareeddino. 47 Parisaawatuu zaariide, «I hinttenakka baletsuwaa? 48 Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe Aa ammaneedda Asay de'ii? 49 Shin higgiiyaa erenna ha Asay shek'etteeddawaa» yaageeddino. 50 Untuntuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Nik'oodimoosi untuntta, 51 «Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa ootseeddentto erennaan

de'iidde, kasetiide Aa bolla pirddiyaawe nu higgiiyan de'ii?» yaageedda. 52 Untunttu zaariide Aa, «Neenikka k'ay Galiilaa gadiyaa asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettenawaa S'oossaa Mas'aafatuwaa biddaade era» yaageeddino. 53 Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8 Shin Yesuusi Wogaraa Mitsaan eretteedda Deriyaakko beedda. 2 Wonttetsa gallassi guuran Geeshsha Golliyya simmeedda; ubbaa Asay aakko yiina, uttiide untuntta tamarissuwaa doommeedda. 3 Muse higgiiyaa tamarissiyaawantunne Parisaawatuu woshummishshin oyk'etteedda itti mishiratto aakko aheeddino. Untunttu asaa ubbaa sintsan izo essiide Yesuusa, 4 «Tamarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaadde oyk'ettaaddu. 5 Higgiiyaa bollan Muse hanni mala mac'c'a asaa shuchchaan c'addana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?» yaageeddino. 6 Untunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide Aa paac'c'anaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare birad'd'iyaa biittaa bolla s'aafeedda. 7 Untunttu Aa oochchiide aggenaana is's'ina, pude d'ok'ku giide, «Hinttenttu gidduwaan nagaraa ootsibeenna Asay kasetiide, izo shuchchaan c'addo» yaageedda. 8 K'aykka hokkiide, biittaa bolla s'aafeedda. 9 Untunttu hewaa siseedda wode, kasetiide c'imatuu kesina, ittuu ittuu kesiidde wureeddino; Aa sintsaan mishiratta ek'k'a de'ishshin, Yesuusi bare s'alalaa atteedda. 10 I pude d'ok'ku giide mishiratto, «Mishirattée, asatuu hak'an de'iino? Ooninne ne bolla pirddiibeenne?» yaageedda. 11 Mishiratta, «Godaw, ooninne ta bolla pirddiibeenna» yaagaaddu. Yesuusi izo, «Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa'entsaade nagaraa ootsoppa» yaageedda. 12 K'aykka Yesuusi asaw, «Taani alamew poo'uwaa; Taana kaalliyaa ooninne de'uwaa immiyaa poo'uwaa demmanaappe attin, d'umaan ubbaakka hamettenna» yaagiide haasayeedda. 13 Hewaappe guyye Parisaawatuu, «Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatetsay tuma gidenna» yaageeddino. 14 Yesuusi zaariide, «Taani Tabaa markkattoopekka, Ta markkatetsay tuma; ayaw gooppe, Taani hak'appe yaadditanttonne k'ay hak'a baytantto eray; shin hinttenttu erikkita. 15 Asay pirddiyya ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka pirddikke. 16 Shin Taani pirddiyaawaa gidooppenne, Ta pirdday tuma; ayaw gooppe, Taana

kiitteedda Ta Aabbu Taananna de'eeppe attin, Taani Taarekka de'ikke. 17 Laa"u asaa markkatetsay tuma gidiyaawe hinttentu higgiiyaan s'aafetti utteedda. 18 Taani Tabaa Ta huup'ew markkattaaddi; k'ay Taana kiitteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee» yaageedda. 19 Untunttu, «Ne aabbu hak'an de'ii?» yaagiide Yesuusa oochcheeddino. Yesuusi zaariide, «Hinttentu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita» yaageedda. 20 Yesuusi Geeshsha Golliyya tamaarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saas'iniyaa matan hewaa haasayeedda. Aa ooninne oyk'k'ibeenna; ayaw gooppe, Aa wodii biro gakkibenna. 21 K'aykka Yesuusi untuntta, «Taani baana hinttentu Taana koyyana; shin hinttentu, hinttentu nagaraan hayk'k'anita. Taani biyaasaakka baanaw hinttentu danddaykkita» yaageedda. 22 Ayihudatu, «I, <Taani biyaasaa hinttentu baanaw danddaykkita» yaagee; I gideeddento, I ootseedda oosuwa malaa barena barekka wod'aneeyye?» yaageeddino. 23 Yesuusi zaariide, «Hinttentu garssa asaa; Taani bolla asaa. Hinttentu ha alamiyaa asaa; Taani ha alamiyaa asaa gidikke. 24 Hinttentu, hinttentu nagaraan hayk'k'anawaa Taani hinttentoo odeeddawe hawaassa; Taani Taana gidiyaawaa hinttentu ammanana d'ayooppe, hinttentu, hinttentu nagaraan hayyanita» yaageedda. 25 Untunttu, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheeddino. Yesuusi zaariide, «Taani Taana. 26 Taani hinttebaa haasayiyaabayenne pirdiyaabay darobay de'ee. Shin Taana kiitteeddawe tumanchchaa; k'ay Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday» yaageedda. 27 I bare Aawuwabaa haasayiyaawaa untunttu akeekibeykkino. 28 Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, «Taana Asaa Na'aa hinttentu mask'k'aliyaa bolla pude dentsiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne k'ay Taani Ta Aabbu Taana tamaarisseeddawaadan haasayiyaawaappe attin, Ta sheniyaan ayinne ootsennawaa hinttentu eranita. 29 K'ay taana kiitteeddawe Taananna de'ee; Taani ubbaa wode Aa nashechchiyaawaa ootsiyaa diraw, I Ta s'alalaa aggabeenna» yaageedda. 30 Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro Asay Aa ammaneeddino. 31 Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, «Hinttentu Taani tamaarissiyaawoo azazettoppe, tumu Taana kaalliyaawanta. 32 Hinttentu tumatetsaakka eranita; k'ay tumatetsay hinttentu ayiletetsaappe kessanawaa» yaageedda. 33 Untunttu zaariide, «Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinnekkaa ayiletibeykko. Yaatina neeni waagaade, <Ayiletetsaappe hinttentu kesanita» gay?» yaageeddino. 34 Yesuusi, «Taani hinttentoo tumuwa oday; nagaraa ootsiyaa ooninne nagaraa ayiliyaa. 35 Ayilii ubbaa wode soyin de'enna; shin na'ay med'inaw gollen de'ee. (aiōn g165) 36 Na'ay hinttentu ayiletetsaappe kesoooppe, hinttentu ayiletetsaappe tumu kessanita. 37 Hinttentu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta tamaarissiyaawaa hinttentu akka diraw, Taana wod'anaw koyyiita. 38 Taani Ta Aabbu Taana besseeddawaa haasayay; k'ay hinttentukka hinttentu aawuwaappe siseeddawaa ootsiita» yaageedda. 39 Untunttu zaariide, «Nu aabbu Abraahaama» yaageeddino. Yesuusi untuntta, «Hinttentu Abraahaamo naanaa ootsanita. 40 Shin S'oossaappe siseedda tumuwa odeedda Taana hinttentu wod'anaw koyyiita; Abraahaame hewaadan ootsibeenna. 41 Hinttentu, hinttentu aawuu ootseeddawaa ootsiita» yaageedda. Untunttu zaariide, «Nuuni woshumaan dik'aalatetsaa yelettibeykko; nuw itti Aawuu, S'oossaa s'alalay de'ee» yaageeddino. 42 Yesuusi untuntta, «Hinttentu S'oossaa naanaa tumu gideeddento, Taana siik'ana; ayaw gooppe, Taani S'oossaa matappe yaade hawaan de'ay. Taana I kiitteeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke. 43 Taani tamaarissiyaawaa hinttentu akeekenawe ayaasee? Taani tamaarissiyaawaa hinttentu akka diraassa. 44 Hinttentu, hinttentu aawuwa iita ayaanaa naanaa; k'ay hinttentu, hinttentu aawuu amottiyaawaa ootsanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaa wod'eeddawaa; tumatetsay aan bayna diraw, tumatetsaakko shiik'i erenna. I wordduwaa haasayiyya wode, bareppe haasayee; ayaw gooppe, I worddanchchaanne k'ay worddookka aawuwa. 45 Shin Taani tumuwa haasayiyya diraw, hinttentu Taana ammanikkita. 46 Hintteppe Taana nagaraa ootsishshin be'aaddi gaanaw danddayiawe oonee? Taani tumuwa haasayiyaawaa gidoppe, Taana ayaw ammanikkitee? 47 S'oossaa asaa gideedda uray S'oossay giyaawaa sisee; hinttentu S'oossaa asaa gidenna diraw, S'oossay giyaawaa

sisikkita» yaageedda. 48 Ayihudatuu zaariide, «Nuuni neena, «Neeni Sammaariyaa asaa; neenan iita ayyaanay de'ee» giidde bayizzeeddo?» yaageeddino. 49 Yesuusi untuntta, «Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba bonchchay; shin hinttentu Taana kawushshiita. 50 Taani Ta huup'iyaw bonchchuwa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pirdiyaawe de'ee. 51 Taani hinttentoo tumuwa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiya ooninne ubbakka hayk'k'enna» yaageedda. (aiñ g165) 52 Ayihudatuu zaariide, «Ne bolla iita ayyaanay de'yaawaa nuuni ha"i ereeddo. Abraahaame hayk'k'eedda; nabatuu hayk'k'eeddino; shin neeni, «Ta k'aalaa naagiya ooninne ubbakka hayk'k'enna» yaaga. (aiñ g165) 53 Neeni hayk'k'eedda nu aawuwa Abraahaamoppe daray? Nabatuu k'ay hayk'k'eeddino. Neeni neena oona gaade k'oppay?» yaageeddino. 54 Yesuusi, «Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hinttentu nu S'oossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee. 55 Hinttentu Aa erana d'ayooppekka, Taani Aa eray. Taani Aa erikke gooppe, hinttentuwaadan worddo giday; shin Taani Aa eray; k'ay Aa k'aalaakka naagay. 56 Hinttentu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiya be'anaw laamoteedda; be'iidekka nashetteedda» yaageedda. 57 Ayihudatuu zaariide Aa, «New haray atto ishatamu laytsaa kumibeennawe Abraahaama be'aaddii?» yaageeddino. 58 Yesuusi untuntta, «Taani hinttentoo tumuwa oday; Abraahaamo yelettanaappekka kase Taani Taana» yaageedda. 59 Hewaa diraw, untunttu Yesuusa c'addanaw shuchchaa akkeeddino; shin Yesuusi untuntuppe geemetiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

9 Yesuusi biidde, yelettoodeppe k'ook'a gidiide de'iyaa itti bitaniyaa be'eedda. 2 Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, ha bitanii k'ook'a gidiide yelettanaadan, nagaraa ootseeddawe oonee? I ootseeddeyye? Woy Aa yeleddawanttu ootseeddino?» yaagiide oochcheeddino. 3 Yesuusi, «S'oossaa kiitay Aa bollan k'onc'c'ana mala k'ook'eeddappe attin, I woy Aa daayanne Aa aabbu nagaraa ootsibeykkino. 4 Nuuni sa'ay k'ammennaan de'ishshin, Taana kiitteeddawaa oosuwa ootsanaw bessee. Ooninne ootsanaw danddayenna k'ammay yee. 5 Taani alamiyaan de'aadde alamew poo'o» yaageedda.

6 Yesuusi hewaa giide, sa'aan c'uchcheedda; bare c'uchchaan guutsa urk'k'aa shugissiide, he urk'k'aan k'ook'a bitaniyaa ayfiyaa okkiide, 7 «Baade Salihooma giya dagatteedda haatsaan ne ayfiyaa meec'c'a» yaageedda. «Salihooma» giyaawe «Kiitetteeddawaa» guussaa. Hewaa diraw, bitanii biide, bare ayfiyaa meec'ettiide, s'eelliidde simmeedda. 8 Bitaniyaa shooratuunne bitanii kase woossishin be'eedda asay, «Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?» yaageeddino. 9 K'ay amareedawanttu, «Hawe aattennee» yaageeddino. Haranttu k'ay, «Tuytti, hawe Aa malatiyaawaappe attin, Aa gidenna» yaageeddino. Shin bitanii, «Taani aattee» yaageedda. 10 Untunttu bitaniyaa, «Yaatina, ne ayfii waan s'eelleeddee?» yaagiide oochcheeddino. 11 I zaariide, «Yesuusa geetettiyaa bitanii guutsa urk'k'aa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, «Salihooma geetettiyaa dagatteedda haatsaani baade ne ayfiyaa meec'etta» yaageedda. Taani baade meec'ettaade s'eellaad» yaageedda. 12 Untunttu Aa, «I hak'an de'ii?» yaagiide oochcheeddino. Bitanii, «Taani erikke» yaageedda. 13 Untunttu kase k'ook'iide s'eelleedda bitaniyaa Parisaawatuwaakko afeeddino. 14 Yesuusi urk'k'aa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patseedda gallassay Sambbata gallassaa. 15 Hewaa diraw, bitanii waan s'eelleeddenttonne Parisaawatuu Aa gujiide oochcheeddino. Bitanii untunttoo, «I ta ayfiyaan guutsa urk'k'aa wotseedda. Ta ayfiyaa meec'ettaade ha"i s'eellaad» yaageedda. 16 Parisaawatuwaappe ittuu ittuu, «Hawaa ootseedda bitanii Sambbataa higgiiya naagenna diraw, S'oossaa mataappe yibeenna» yaageeddino. Shin haranttu, «Nagaranchcha Asay hawaa mala wolk'k'aama malaataa waan ootsanaw danddayii?» yaagiide untunttu barenttu gidduwaan shaaketteeddino. 17 Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaala gujiide, «I ne ayfiyaa dooyeedda diraw, aabaa waagay?» yaageeddino. Bitanii, «I nabiya» yaageedda. 18 Ayihudatuu he s'eelleedda bitaniyaa aatonne aawuwa s'eesiide oochchana gakkanaw, bitanii k'ook'a gideeddawaanne ha"i I s'eelliyaawaa ammanibeykkino. 19 Ayihudatuu Aa aatonne aawuwa, «Hinttentu, «K'ook'a gidiide yeletteedda» giya hinttentu na'ay hawe? Yaatina, ha"i waaniide s'eelleeddee?» yaagiide oochcheeddino. 20 Bitaniyaa daayanne aawuu, «Hawe nu na'aa

gideeddawaanne k'ook'a gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. 21 Shin ha'i I waan s'eelleeddentto, nuuni erokko; woy Aa ayfiyaa ooni patseeddentto, nuuni erokko. Aa oochchite; I donzza asaa; barebaa haasayanaw danddayee!» yaageeddino. 22 Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayaw gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristtoosa yaagiide markkattiyaa uray de'ooppe, he uraa Ayihuda woosa golliyaappe kessanaw kaseti k'ofaa k'achchi wotseeddino. 23 Aa daayanne aawuu, «I donzza asaa; Aa oochchite!» geeddawe hawaassa. 24 Hewaa diraw, k'ook'a gidiide yeletteedda bitaniyaa untunttu laa'entsuwaa s'eesiide, «S'oossaa galataa; ha bitanii nagaranchcha gidiyaawaa nuuni ereetto» yaageeddino. 25 Bitanii, «I nagaranchcha gidiyaawaanne, gidennawaa erikke; taani k'ook'a gidiyaawaanne ha'i s'eelliyawaa he ittibaa eray» yaageedda. 26 Untunttu zaariide bitaniyaa, «I new ayaa ootseedee? I ne ayfiyaa wooti patseedee?» yaageeddino. 27 I untuntta, «Taani hinttenttoo odaaddi; sisibeykkita. Ayaw laa'entsuwaa sisanaw koyyiitee? Hintekka Yesuusa kaalliyawantta gidanaw koyyiitee?» yaageedda. 28 Untunttu Aa boriidde, «Neeni he bitaniyaa kaalliyawaa; nuuni Musa kaalliyawantta. 29 S'oossay Musew haasayeeddawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidooppe, I hak'appe yeeddenttonne nuuni erokko» yaageeddino. 30 Bitanii, «I hak'appe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalissiyaawaa; shin I ta ayfiyaa patseedda! 31 S'oossaw yayiyaa uraynne S'oossay koyyiyaawaa ootsiyaa uray de'ooppe, he uraabaa S'oossay sisiyaawaappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna. 32 K'ook'a gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne patsina, sa'ay med'ettoodeppe doommina, sisetti erenna. (aiṭon g165) 33 Ha bitanii S'oossaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne ootsanawukka danddayenna» yaageedda. 34 Untunttu zaariide aw, «Neeni nagaraan yelettaade dic'ceeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?» yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaappe kare Aa kesseeddino. 35 Untunttu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, «Asaa Na'aa ammanay?» yaageedda. 36 Bitanii Yesuusa, «Godaw, taani Aa ammananaadan I oonee? Taw odaarikii!» yaageedda. 37 Yesuusi bitaniyaa, «Neeni Aa be'aadda; ha neenanna

haasayiyaawekka Aa» yaageedda. 38 Bitanii zaariide, «Godaw, ammanay» yaagiide Yesuusaw goyinneedda. 39 Yesuusi, «K'ook'atuu s'eelana malanne s'eelliyawanttu k'ook'ana mala, taani pirddanaw ha sa'aa yaad» yaageedda. 40 Aanana de'iyya amareeda Parisaawatuu hewaa sisiide, «Nuunikka k'ook'eyee?» yaagiide oochcheeddino. 41 Yesuusi, «Hinttenttu k'ook'a gideeddentto, hinttenttoo nagaraa gidenna; shin ha'i hinttenttu, «Nuuni s'eelleetto» yaagiita; hinttenttu nagaraanna de'iita» yaageedda.

10 Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; dorssaa sikuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paannuwaa. 2 Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. 3 Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka Aa kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa untunttu suntsan suntsan s'eesiide, kare kaaletsana. 4 I barewantta kare kesseeddawaaappe guyyiyaan, untunttuppe sintsanna hamettee; untunttukka Aa kooshshaa eriyaa diraw, Aa kaalliino. 5 Hara uraa kooshshaa untunttu erenna diraw, aappe bak'atanaappe attin, Aa geeduwaa kaallikkino» yaageedda. 6 Yesuusi untunttoo ha leemisuwaa odeedda; shin I untunttoo ay odintonekka untunttu akeekibeykkino. 7 Yesuusi k'aykka untunttoo, «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. 8 Taappe kase yeedda ubbay kaysuwaanne paannuwaa; shin dorssatuu untunttu giyaawaa sisibeykkino. 9 Penggii taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelananne kesana; k'ay lo'o maatay de'iyya saakka demmanawaa. 10 Kayisuu wuu'anaw, wod'anawunne d'ayissanaw yiyaawaappe attin, harabaw yeenna; taani untunttoo de'uu de'ana malanne kumiide palahana mala yaad. 11 «Taani dorssaa loytsa heemmiyaawaa; dorssaa loytsi heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayk'kee. 12 Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiya wode be'iide, dorssatuwaa yeggi bashiide bak'atee. Ayaw gooppe, dorssatuu aawantta gidikkino; k'ay ikka dorssatuwaa heemmiyaawaa gidenna. Hewaa diraw, dorssatuwaa oyk'keenne laalee. 13 Shaluwaa akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne dorssaabay Aa k'ofetsenna diraw, dorssatuwaa aggiide bak'atee. 14 «Taani dorssaa loytsa

heemmiyaawaa; Ta Aabbu Taana eriyaawaadan, Taanikka k'ay Ta Aabba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. K'ay Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayk'kanaw koyaad. 16 Ha sikkuwaan baynna hara dorssatuukka Taw de'iino. Taani untuntakka ahanaw bessee. K'ay untunttu Ta kooshshaa sisana; itti wudii de'ana; heemmiyaawekka ittuwaa gidanawaa. 17 «Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aatsaade immanaw koyyiya diraw, Ta Aabbu Taana siik'ee. 18 Taani dosaade Ta shemppuwaa aatsa immiyaawaappe attin, Taappe ooninne akka. Taw Ta shemppuwaa aatsa immiyaa maatay de'ee; K'ay zaaraadde akkanawukka maatay de'ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaad» yaageedda. 19 He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan k'aykka shaakuu med'etteedda. 20 Untuntuppe dariyaa baggay, «Aan s'alahii de'ee! I gooyee! Aa haasayaa ayaw sisitee?» yaageeddino. 21 Haratuu k'ay «S'alahii oyk'keedda Asay hawaadan haasayenna; s'alahii k'ook'a asaa ayfiyaa s'eelissanaw danddayiye?» yaageeddino. 22 Yerusalaamen Geeshsha Golliyaa anjiisseedda gallassaa hassayissiyaa Baalay gakkedda; sa'ay he wode balguwaa. 23 Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yanne haanne hamettee. 24 Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aad'd'iide, «Neeni nuuna awude gakkanaw sid'issaadde wotsanii? Neeni Kiristoosa giddoppe, nuw geeshshaade oda» yaageeddino. 25 Yesuusi untunttuu zaariide, «Taani hinttenttuu odaaddi; shin Taana ammanikkita; Taani Ta Aabbu suntsan ootsiyaa kiitay Tabaa markkattee. 26 Shin hinttenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. 27 Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untuntta eray; untunttukka Taana kaalliino. 28 Taani untunttuu med'inaa de'uwa immay; k'ay untunttu ubbakka hayk'k'ikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untuntta wotsi akkanaw danddayenna. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Untuntta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne aad'd'ee; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untuntta wotsi akkanaw danddayenna. 30 Tanne Ta Aabbu ittuwaa» yaageedda. 31 Ayihudatuu Yesuusa c'addanaw k'aykka shuchchaa dentseeddino. 32 Yesuusi untuntta, «Taani ootsanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo'o oosuwa hinttentta bessaaddi; hewantuppe hak'awantu diraw, Taana shuchchaan c'addanaw koyyiitee?» yaageedda. 33

Ayihudatuu zaariide, «Nuuni neena lo'o oosuwa diraw, shuchchaan c'addanaw koyyokko; shin neeni S'oossaa bolla boriyaa k'aalaa haasayiyaa dirawunne k'ay asaa gidaadde ne huup'iyaa S'oossaa ootseedda diraw, c'addanaw koyyeetto!» yaageeddino. 34 Yesuusi zaariide, «Hinttenttu higgayan S'oossay, «Hintte s'oossatuwaa» geeddawe s'aafettibeennee? 35 S'oossaa Mas'aafatuwaa laammanaw danddayettenna; S'oossay bare k'aalay yeedda asatuu, «s'oossatuwaa» giide s'eeseeddawaa gidoope, 36 Taani, «Taani S'oossaa Na'aa» geedda diraw, Ta Aabbu anjiide, sa'aa kiiteedda Taana, «S'oossaa bolla boriyaa k'aalaa haasayaa» yaagiitee? 37 Taani Ta Aabbu ootsiyaawaa ootsana d'ayooppe, Taana ammanoppite. 38 Shin Taani ootsiyaawaa gidoope, haray atto hinttenttu Taana ammanana d'ayooppekka, Ta Aabbu Taanan de'iyawaanne Taanikka Ta Aabbun de'iyawaa eranaadaaninne akeekanaadan, Ta oosuwa ammanite» yaageedda. 39 K'aykka untunttu Aa oyk'kanaw koyyeeddino; shin I untuntuppe kessi akkiide beedda. 40 Yohaannisi kase s'ammak'iyasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa Yesuusi pinniide, yaan de'eedda. 41 Daro Asay Yesuusakko yiide, «Yohaannisi wol'k'aama malaataa ootsibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma» yaageeddino. 42 Yaan daro Asay Yesuusa ammaneedda.

11 Biitaaniyaa giyaa k'eri katamaan Ali'aazara giyaa itti bitanii harggeedda; he katamay Mayraamanne izi michchata Marta de'eedda katamaa. 2 Godaa gediya shittuwaa okkaade, bare binnanaan Aa gediya k'uc'c'eeddawunna he Mayraamo; harggeeddawe k'ay izi ishaa Ali'aazara. 3 Hewaa diraw, michchatuu, «Godaw, neeni siik'iyawe harggeedda» giide Yesuusaw kiiteeddino. 4 Yesuusi hewaa siseedda wode, «Taani S'oossaa Na'ay harggiyaa gaasuwaan bonchchettana mala, S'oossaa bonchchoo ha harggii Ali'aazara oyk'keeddappe attin, wod'iyaa harggiyaa gidenna» yaageedda. 5 Yesuusi Martto, izi michchatonne Ali'aazara siik'ee; 6 Ali'aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de'iyaa sa'aan laa"u gallassaa peesheedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawantta «Laa'entsuwa Yihudaa gadiyaa boytte» yaageedda. 8 Yesuusa kaalliyaawantu zaariide, «Tamaarissiyaawoo, guutsa

wodiyaappe kase Ayihudatu neena shuchchaan c'addanaw koyyeeddino; k'aykka yaa baanii?» yaageeddino. 9 Yesuusi, «Itti gallassan tammanne laa'u saatii de'enneeyye? Gallassi hamettiyaa Asay d'ubettenna; ayaw gooppe, I ha sa'aa poo'uwaa be'ee. 10 Shin k'amma hamettiyaa uray de'ooppe, poo'uu aan bayinna diraw, d'ubettee» yaageedda. 11 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, k'aykka untunttoo, «Nu dabuu Ali'aazar gem"iisheedda; shin gem"ishuwaappe Aa dentsanaw Taani bay» yaageedda. 12 Yesuusa kaalliyawanttu zaariide, «Godaw, I gem"iisheeddawaa gidoope, aw lo'anawaa» yaageeddino. 13 Ali'aazar hayk'k'eeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali'aazar gem"ishiide giseeddawaa odeedda giide, untunttu k'oppeeddino. 14 Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untuntta, «Ali'aazar hayk'k'eedda. 15 Hinttentu ammanana mala, taani he sa'aan de'ennawoo, hinttentu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggetsatuwaa Yesuusa kaalliyawantta, «Yesuusanna hayk'k'anaw nuunikka k'ay boytte!» yaageedda. 17 Yesuusi gakkiiyaa wode, Ali'aazaraw moogettoodeppe oyddu gallassaa gideeddawaa demmeedda. 18 Biitaaniyaa katamay Yersaalameppe heezzu kiilo miitiriya keenaa haakkee. 19 Daro Ayihudatu Marttonne Mayraamo untunttu ishay hayk'k'eeddawoo mentsetsanaw yeeddino. 20 Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, Aa mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen ataadu. 21 Martta Yesuusa, «Godaw, neeni hawaan de'eeddawaa gidintto, ta ishay hayk'k'enna. 22 Shin neeni woossiyaawaa ay gidooppenne, S'oossay new haray atto ha"ikka immanawaa taani eray» yaagaaddu. 23 Yesuusi, «Ne ishay hayk'uwaappe denddana» yaageedda. 24 Martta, «Wodiya wurssetsaan dendduwaa gallassi, I hayk'uwaappe denddanawaa taani eray» yaagaaddu. 25 Yesuusi iziwi, «Taani dendduwanne de'uwa; Taana ammaniya uray haray atto, hayk'k'ooppeka de'ukaan de'anawaa. 26 K'ay de'ukaan de'iyaa urayne Taana ammaniya uray ubbay ubbaakka hayk'k'enna; hewaa neeni ammanay?» yaageedda. (aion g165) 27 Martta zaaraadde, «Godaw, Ee taani ammanay; neeni S'oossaa Na'aa, sa'aa yaanaw de'iyaa Kiristoosa gidiyaawaa taani ammanay» yaagaaddu. 28 Martta hewaa geeddawaappe guyyiyaan, baade bare michchatiw geeman s'eesaade, «Tamaariissiyaawe yiide, neena koyyee» yaagaaddu. 29 Mayraama hewaa siseedda wode, elleella dendda ek'k'aade Yesuusakko baaddu. 30 Yesuusi Martta Aa mokkeedda sa'aan de'eeppe attin, biro k'eerii katamaa gakkibeenna. 31 Mayraamo mentsetsiidde, gollen izinna de'iyaa Ayihudatu, iza ellekka dendda ek'k'aade kare kesiyaawaa be'iide, Ali'aazar moogetteedda duufuwaa baade yaan yeekkanaw hanaw yaagiide, iza kaalliide keseeddino. 32 Mayraama Yesuusi de'iyasaa baade Yesuusa be'eedda wode, Aa gediya bollan kunddaaddu; «Godaw, neeni hawaan de'eeddawaa gidintto, ta ishay hayk'k'enna shin!» yaagaaddu. 33 Yesuusi iza yeekkiyaawaanne k'ay izinna yeedda Ayihudatuuka yeekkiyaawaa be'iide, bare wozanaan daro seeletteedda; k'ay tookki shemppeedda. 34 Untuntta, «Hak'an moogeedditee?» yaagiide oochchina, «Godaw, yaade be'a» yaagiide zaareeddino. 35 Yesuusi afos's'eedda. 36 Hewaa diraw, Ayihudatu, «Ali'aazara I ay keenaa siik'into be'ite!» yaageeddino. 37 Shin untuntuppe ittuu ittuu, «Hawe k'ook'a bitaniya s'eelisseeddawe ha bitanii hayk'k'ennaadan udanaw danddayennee?» yaageeddino. 38 Yesuusi k'aykka wozanaappe k'arettiide, Ali'aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidiide shuchchaan k'um"etti utteedda. 39 Yesuusi, «Shuchchaa diggite!» yaagiide azazeedda. Hayk'k'eedda bitaniya michchata Martta, «Godaw, I hayk'k'ooppe oyddu gallassaa gideedda diraw, ha"i s'ink'kanawaa!» yaagaaddu. 40 Yesuusi Martto, «Ammaniyaawaa gidoope, neeni S'oossaa bonchuwaa be'anawaa Taani new odabeykkita?» yaageedda. 41 Untunttu shuchchaa dentseeddino; Yesuusi saluwaa pude s'eelliide, «Aawoo, Taani giyaawaa neeni siseedda diraw, neena galatay. 42 Neeni ubbaa wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyi aad'd'iide ek'k'eedda Asay neeni Taana kiitteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani untunttu diraw gay» yaageedda. 43 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Ali'aazaraa, haa kessa!» yaageedda. 44 Hayk'k'eedda Ali'aazara kushiinne gedii shaluwaan k'ashetti uttiide Aa deemuukka afilaan kametti utteeddawe kesina Yesuusi untuntta,

«Billi aggite! Bo!» yaageedda. **45** Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe c'oratuu Yesuusi ootseeddawaa be'iide, Aa ammaneeddino. **46** Shin untuntuppe ittuu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootseeddawaa untunttoo odeeddino. **47** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu shiik'uwaa shiishshiide, «Ha bitanii daro wolk'k'aama malaataa ootsiyaa diraw, ayaa ootsanee? **48** Nuuni Aa c'o'u giide, aggooppe, Asay ubbay Aa ammananawaa; k'ay Roome gadiyaa asatuu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa d'ayissana» yaageeddino. **49** Untuntuppe ittuu K'ayaafaa giyyaa, he laytsi k'eesatuwaa ubbatuwa kaappo gideeddawe, «Hinttentu ayinne erikkita! **50** Asay ubbay d'ayiaawaappe asaa ubbaa diraw, itti Asay hayk'k'yaawe lo'a gidiyaawaa hinttentu akeekite?» yaageedda. **51** I hewaa bareppe gibeenna; shin he laytsi k'eesatuwaa ubbatuwa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayk'k'anaw bessiyaawaa Nabii odeedda. **52** K'ay Yesuusi Ayihuda asaa s'alalaw hayk'k'enna; shin laaetti de'iyaa S'oossaa naanaa ittuwaa ootsi shiishshanaw hayk'k'anawaa. **53** He gallasaappe doommiide, untunttu Aa wod'anaw mak'k'eteeddino. **54** Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatuu gidduwaan k'onc'c'iyaan yaa haa hamettibeenna; shin mela biittaa gas'aan de'iyaa gadiyaa, Efireema geetettiyaa katamaa beedda. Barena kaalliyaawantunna hewaan takkeedda. **55** Ayihudatuu Paasigaa bonchchiyaa gallassay mateedda; k'ay daro Asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiyaa gallassay gakkanaappe kase duma duma saappe Yersaalame beedda. **56** Untunttu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan ek'k'iide, «Ayaa k'oppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. **57** K'ay k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa k'achchanaw, I de'yaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12 Paasigaa bonchchiyaa gallasaappe usuppun gallassaa kasetiide, Yesuusi I hayk'uwaappe dentseedda Ali'aazar de'iyaa Biitaaniyaa giyyaa katamaa beedda. **2** He sa'aan untunttu aw kawuwaa katseeddino; Ali'aazar aanana uttiide ittippe miyaawanttu gidдон utti de'ishshin, Marta kawuwaa gisha mizaaddu. **3** Mayraama daro shaluwaan zal"ettiyaa itti s'aaramusiyaa gidiyaa narddoosa

geetettiyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade bare binnanaan Aa gediya k'uc'c'aaddu; golliyaa ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee. **4** Shin Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu, Yesuusa aatsi immanawe, Yihudaa Ask'k'orootu, **5** «Ha shittuu heezzu s'eetu diinaariyaani zal"ettina, ayaw hewe hiyyeesaw imettennee?» yaageedda. **6** I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geeddappe attin, hiyyeesaw k'arettiide gibeenna; I miishshaa k'arc'c'iitiyaa oyk'k'yaawaa gidiyaa diraw, ubbaa wode aappe barew akkeedda. **7** Yesuusi, «Ha shittuwaa Taani moogettiiyaa gallassay gakkanaw iza ayaw minjianee? Izo aggite. **8** Hiyyeesatuu ubbaa wode hinttenanna de'ana; shin Taani ubbaa wode hinttenana de'ikke» yaageedda. **9** Ayihudatuwaappe daro Asay Yesuusi Biitaaniyaan de'iyaaawaa sisiide, yaa beedda; untunttu Yesuusa be'ana gishsha s'alalaw gidennaan, I hayk'uwaappe dentseedda Ali'aazarakka be'anaw beeddino. **10** Hewaa diraw, k'eesatuwaa kaappatuu Ali'aazarakka k'ay wod'anaw mak'k'eteeddino. **11** Ayaw gooppe, Ali'aazara gaasuwaan daro Ayihudatuu barena kaaletsiyaawantta aggiide, Yesuusa ammaniino. **12** Wonttetsa gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro Asay Yesuusi Yersaalame biyaawaa siseedda. **13** Yaatiide zambbaa haytsaa oyk'k'iide, Aa mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossay galatetto! S'oossaa suntsan yiyaa Israa'eeliyaa kaatii anjjetteddawaa!» yaageeddino. **14** S'oossaa Mas'aafay, «S'iyoonne katamaw, yayyoppa! Be'a, ne kaatii hare maraa bolla uttiide yee» giyaawaadan, Yesuusi hare maraa demmiide, Aa toggeedda. **16** Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchcheteeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa Mas'aafay hewaa ubbaa geeddawaanne k'ay untunttukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootseeddawaa hassayeeddino. **17** Ali'aazar moogetteedda gonggoluwaaappe Yesuusi Aa s'eesiide, hayk'uwaappe dentseedda wode, Yesuusanna de'iyaa daro Asay Yesuusaw markkatteedda. **18** Daro Asay Aa mokkanaw kesseeddawe, I he wolk'k'aama maalaliyaawaa ootseedda diraassa. **19** Hewaa diraw, Parisaawatuu ittuu ittuwaa, «Hinttentu ayinne ootsanaw danddayennawaa be'iitee! Be'ite, gade ubbay Aa geeduwaa kaalleedda» yaageeddino. **20** Paasigaa bonchchiyaa gallassi goyinnanaw

Yerusaalame beeddawanttu gidдон итт итт Giriike asatuu de'iino. 21 Unttuntu Galilaa gadiyaan Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda Pilip'p'oosakko biide, «Godaw, nuuni Yesuusa be'anaw koyeetto» yaagiide woosseeddino. 22 Pilip'p'oosi biide, Iddiraasaw odina laa'atuukka biide, Yesuusaw odeeddino. 23 Yesuusi untunttoo hawaadan yaageedda; «Taani, Asaa Na'ay, bonchchettiyaa saatii gакkeedda. 24 Taani hinttenttoo tumuwaaw oday; итт zarggaa ayfatta biitaan wod'd'aade wook'kana d'ayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta wook'k'ooppe, daro ayfiyaa ayfaw. 25 Bare shemppuwaa siik'iyaa ooninne bayizzee; k'ay bare shemppuwaa ha sa'aan is's'iyaa ooninne med'inaa de'oo ashsee. (aiōnios g166) 26 Ooninne Taw ootsooppe, Taana kaallanaw bessee; k'ay Taani de'iyaa sa'aan Taw ootsiyaawekka de'anawaa. Taw ootsiyaa oonanne, Ta Aabbukka Aa bonchchanawaa. 27 «Ha'i Ta shemppuu daro un'etteedda; yaatina waagoo? Taani, «Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharikki» yaagoo? Tuytti, Taani ha saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. 28 Ta Aabboo, ne suntsaa bonchcha» yaageedda. He wode saluwaappe, «Taani Ta suntsaa bonchchaad; k'aykka gujjaade bonchchana» yaagiya k'aalay yeedda. 29 He sa'aan ek'k'eedda c'ora Asay he k'aalaa sisiide, «Hewe guuguntsaa» yaageedda. Haranttu k'ay, «Kiitanchchay aw haasayeedda» yaageeddino. 30 Yesuusi zaariide untuntta, «Ha k'aalay hinttenttu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. 31 Ha sa'ay pirddeettiyaa wodii ha'a; ha sa'aa mooddiyaawe ha'i kare olettanawaa. 32 K'ay Taani mask'k'aliyaa bolla kak'ettiyaa wode, asaa ubbaa Taakko goochchana» yaageedda. 33 I hewaa geeddawe ay mala hayk'uwaaw I hayk'kanenttonne untuntta erissanaassa. 34 Daro Asay zaariide Yesuusa, «Nu higgii Kiristoosi med'inaw de'iyawaa odee. Yaatina, neeni waagaade, «Asaa Na'ay mask'k'aliyaa bolla kak'k'etana» gay? He Asaa Na'ay oonee?» yaageeddino. (aiōn g165) 35 Yesuusi, «Poo'uu hinttenanna guutsa wodiyaaw gam'anawaa. Hinttenttoo d'umenna mala, poo'uu de'ishshin, poo'uwaan hamettite. D'umaan hamettiyaa uray hak'a binttonne erenna. 36 Poo'uwaaw asaa gidana mala, hinttenttoo poo'uu de'ishshin, poo'uwaaw ammanite» yaageedda. Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, biide untuntuppe geemetteedda. 37

I hewaa keena wolk'k'aama malaataa untunttu sintsan ootsooppekka, nabiyaaw Isiyaasi, «Godaw, nu markkatetsaa ooni ammaneeddee? Goday bare wolk'k'aa oona besseedee?» geeddawe tuma gidana mala, untunttu Aa ammanibeykkino. 39 Isiyaasi k'aykka, «Untunttu ayfii s'eellenna mala, untunttu wozanaykka akeekena mala, untunttu S'oossaakko simmina, I untuntta patsenna mala, S'oossay untunttu ayfiyaa k'ook'isseedda. Untunttu wozanaaw dammisseedda» geedda diraw, untunttu ammananaw danddayibeykkino. 41 Isiyaasi Yesuusa bonchchuwaaw be'eedda dirawunne k'ay aabaa haasayeedda diraw, hewaa geedda. 42 Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatuu kaappatuwaappekka c'oratu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatuu woosa golliyaappe kessiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markkattibeykkino. 43 Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa sabaappe aatsiide, asaa sabaa siik'eeddino. 44 Yesuusi bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide yaageedda; «Taana ammaniyaa ooninne Taana kiiteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta s'alalaa ammanenna. 45 Taana be'iyaa ooninne Taana kiiteeddawaakka be'ee. 46 Taana ammaniyaa ubbay d'umaan de'enna mala, Taani poo'uwaaw gidaade sa'aa yaad. 47 Ta k'aalaa sisiide azazetena uraa oonanne Taani pirddikke; ayaw gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. 48 Taana is's'iyaa oonanne k'ay Ta k'aalaa akka oonanne pirddiyaawe de'ee. Taani odeedda k'aalay wurssetsaa gallassi he uraa pirddana. 49 Ayaw gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiiteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. 50 K'ay Aa azazuu med'inaa de'uwaaw ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa» yaageedda. (aiōnios g166)

13 Paasigaa bonchchiyaaw gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa'aappe shaakettiide, Aawuwaakko biyaa wodii gакkeeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa'aan de'iyaa barewantta ubbaa wode siik'eedda; wurssetsay gakkanaw untuntta siik'eedda. 2 Yesuusinne kaalliyaawanttu kawuwaaw miishshin, Simoonaa na'aa Yihudaa Ask'k'orootu Yesuusa aatsi immanaadan, s'alahii Aa k'ofissi wotseedda. 3 Yesuusi bare Aawuu ubbabaa Aa kushiyan wotseeddawaa, k'ay S'oossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide

aakko baanawaa ereedda. 4 Yesuusi miyasaappe dendi ek'k'iide, bolla bagga mayuwa k'aari wotsiide, poos'aa bare s'eessan danc'ceedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, haatsaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaawanttu gediya meechchaanne bare s'eessan danc'ceedda poos'an k'uc'ussaa doommeedda. 6 Yesuusi Simooni P'es'iroosakko yiina P'es'iroose, «Godaw, neeni ta gediya meec'c'anaw hanayiyee?» yaageedda. 7 Yesuusi zaariide Aa, «Taani ootsiyaawaa neeni ha'i erakka; shin guyyeppe eranaassa» yaageedda. 8 P'es'iroose, «Nee ni ta gediya ubbakka meec'c'akka!» yaageedda. Yesuusi Aa, «Taani ne gediya meec'c'ana d'ayooppe, newunne Tawunne ittipetetsay baawa» yaagiide zaareedda. (aiōn g165) 9 Simooni P'es'iroose Yesuusa, «Godaw, yaatooppe, ta gediya s'alalaa meec'c'oppa; ta kushiyaakka ta huup'yaakka meec'c'a!» yaageedda. 10 Yesuusi zaariide, «Bollaa meec'etti diggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meec'ettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. K'ay hinttentukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita» yaageedda. 11 Ayaw gooppe, Yesuusi barena aatsi immana uray oonenttonne ereedda; I, «Hinttentu ubbay geeshsha gidikkita» geeddawe hawaassa. 12 Untunttu gediya meec'c'eeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi bare mayuwa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide untuntta yaageedda; «Taani hinttenttoo ootseeddawa akeekiitee? 13 Hinttenttu Taana, tamarissiyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttenttu giyaawaa gidiya diraw, loytseeddita. 14 Taani hinttenttoo Godaanne hinttentta tamarissiyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meec'c'iaawaa gidoope, hinttenttukka ittuu ittuwa gediya meec'c'anaw bessee. 15 Ayaw gooppe, Taani hinttenttoo ootseeddawaadan, hinttenttukka ootsana mala, hinttenttoo leemisuwa gidaadde. 16 Taani hinttenttoo tumuwa oday; k'oomay bare godaappe aad'd'enna. K'ay kiitteeedda uraykka barena kiitteeddawaappe aad'd'enna. 17 Hinttenttu hewaa eriide ootsiyaawaa gidoope anijetteeddawanta. 18 «Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawanta eray; shin S'oossaa Mas'aafay, <Taani barsseeddawe Ta kushiya sa'eedda> geeddawe tuma gidanaw bessee. 19 Hewe haniyaa wode Taani Taana gidiyaawaa hinttenttu ammanana

mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttoo hananawaa oday. 20 Taani hinttenttoo tumuwa oday; Taani kiittiyaa oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; k'ay Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeddawa mokkee» yaageedda. 21 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, bare wozanaan daro metootiide, «Taani hinttenttoo tumuwa oday; Taana hintteppe ittuu aatsi immanawaa» giide k'onc'c'iaa odeedda. 22 I oona haasayinttonne, kaalliyaawanttoo ubbaakka erettennaan is's'ina, ittuu ittuwa s'eelleeddino. 23 Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu, Yesuusi siik'iaawe, Yesuusa matan utteedda. 24 Hewaa diraw, Simooni P'es'iroose he kaalliyaawaa simi'iide, «I oona gintto, ane Aa oochcha» yaageedda. 25 Hewaa diraw, he kaalliyaawe Yesuusa haytsaakko shiik'iide, «Godaw, I oonee?» yaageedda. 26 Yesuusi zaariide, «Taani ukitsaan c'abbaa tushaade immiyaawe Aa» yaageedda. K'ay ukitsaa mentsi akkiide, c'abbaa tushiide, Simooni na'aa, Yihudaa Ask'k'orootaw immeedda. 27 Yihuday ukitsaa mentsowaa akkowaappe guyyiyaan, Sees'aanay ellekka Yihudaan geleedda. Yesuusi Aa, «Nee ni ootsanawaa elleela ootsa!» yaageedda. 28 Shin he sa'aan utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa Aa ayaw geeddenttonne eribeenna. 29 Yihuday miishsha k'arc'c'iitiyaa oyk'k'iaa diraw, kaalliyaawantuppe ittuu ittuu Yesuusi Yihudaa, «Paasigaa bonchchiyaa gallassaw barena koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mis'uwaataa imma geedda» yaagiide k'oppeeddino. 30 Yihuday ukitsaa mentsowaa akkiide, ellekka kare kesseedda; he wode sa'ay k'amma. 31 Yihuday kare kesseeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi yaageedda; «Ha'i Taani Asaa Na'ay bonchchettaadde: S'oossaykka Ta baggana bonchchetteedda. 32 S'oossay Ta baggana, Asaa Na'aa baggana bonchchetoope, I bare huup'ew Taana Asaa Na'aa bonchchanawaa; k'ay I Taana ellekka bonchchanawaa. 33 Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiya gam'ikke. Hinttenttu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwa, <Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykita> geeddawaadan, hintewukka ha'i oday. 34 Taani hinttentta ooratsa azazuwa azazay; ittuu ittuwa siik'ite. Taani hinttentta siik'eeddawaadankka, hinttenttu ittuu ittuwa siik'ana bessee. 35 Hinttenttu ittuu ittuwaana siik'ettooppe, Taana kaalliyaawanta gidiyaawaa Asay

ubbay erana» yaageedda. 36 Simooni P'es'iroose Yesuusa, «Godaw, neeni hak'a bay?» yaageedda. Yesuusi zaariide, «Taani biyaasaa neeni ha'i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana» yaageedda. 37 P'es'iroose, «Godaw, taani neena ha'i kaallanaw ayaw danddayakkaa? Taani ne diraw, hayk'k'anawukka giiga uttaad!» yaageedda. 38 Yesuusi zaariide, «Ta diraw hayk'k'anaw ha'i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa» yaageedda.

14 Yesuusi kaalliyaawantta «Hinttenttu wozanay hirgoppo; S'oossaan ammanite; Taananka ammanite. 2 Ta Aabbu gollen daro sa'ay de'ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttentoo hewaa odikke; Taani hinttenttoo sa'aa giigissanaw bay. 3 Taani baade sa'aa giigisseeddawaappe guyyiyaan, Taani de'iyaa sa'aan hinttenttukka de'ana mala, simma yaade hinttentta Taakko afana. 4 K'ay hinttenttu Taani biyaa ogiyaa eriita» yaageedda. 5 Toomaasi, «Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw danddayeetto?» yaageedda. 6 Yesuusi zaariide, «Ogii, tumuunne de'uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. 7 Hinttenttu Taana eriyaawaa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha'ippe doommiide, hinttenttu Aa eriitanne k'ay Aa be'eeddita» yaageedda. 8 Pilip'p'oosi Yesuusa, «Godaw, Aawuwaa nuuna bessa; hewe nuw gidanawaa» yaageedda. 9 Yesuusi zaariide yaageedda; «Pilip'p'oosaa, Taani hawaa keena wodiya hinttenanna de'inakka Taana erikkii? Taana be'eedda uray Aawuwaakka be'eedda; yaatina, neeni waagaade, «Aawuwaa nuuna bessa» gay?» 10 Taani Aawuwaa giddon de'iyawaa k'ay Aawukka Ta giddon de'iyawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttoo odiyaa k'aalaa Taani Taappe odikke; shin Ta giddon de'iyaa Aawuu bare oosuwa ootsee. 11 Taani Aawuwaa giddon de'iyawaanne k'ay Aawukka Ta giddon de'iyawaa Taana ammanite; hewe d'ayooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite. 12 «Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani ootsiyaa oosuwa ootsana. Taani Aawuwaakko biyaa diraw, he uray hawaappe aad'd'iyaa oosuwa ootsana. 13 Aawuu Na'aa gaasuwaan, Ta baggana bonchettana mala, Ta suntsan hinttenttu woossiyaa ubbabaa Taani hinttenttoo polana. 14 Hinttenttu Ta

suntsan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana. 15 «Hinttenttu Taana siik'iyawaa gidooppe, Ta azazuwaa naagana. 16 Taani Aawuwaa woosana; hinttenanna med'inaw de'ana mala, tumatetsaa Ayaanaa, hara mentsetsiyaawaa hinttenttoo I immana. Ha sa'ay he tumatetsaa Ayaana be'ennawaanne erennawaa gidiyaa diraw, Aa akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de'iyaa dirawunne hinttenttu giddon de'ana diraw, hinttenttu Aa eriita. (aiōn g165) 18 «Taani hinttentta aawuunne aata bayinna yii'o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana. 19 Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, alamii Taana laa'entsuwaa be'enna; shin hinttenttu Taana be'ana; Taani de'uwaan de'iyaa diraw, hinttenttukka k'ay de'uwaan de'ana. 20 Taani Ta Aawuwaa giddon de'iyawaanne hinttenttu Ta giddon de'iyawaa, k'ay Taani hinttenttu giddon de'iyawaanne hinttenttu he gallassi erana. 21 «Ta azazuu Aa matan de'iyaa asay, k'ay he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siik'iyaa asaa. Taana siik'iyaa asaa Ta Aabbukka siik'ee; Taanikka Aa siik'ay. Taani aw k'onc'c'ana» yaageedda. 22 Yihudaa Ask'k'roota gidenna Yihuday Yesuusa, «Godaw, neeni ne huup'iyaa alamiyaa bessenaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?» yaageedda. 23 Yesuusi, «Taana siik'iyaa ooninne Ta k'aalaa naagee; Ta Aabbu Aa siik'anawaa; k'ay Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aanana de'ana. 24 Taana siik'enna uray ooninne Ta k'aalaw azazettena; hinttenttu sisiyaa k'aalay Taana kiitteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna. 25 «Taani hinttenanna ittippe de'aadde hawaa hinttenttoo odaaddi; 26 shin Geeshsha Ayyaanay, mentsetsiyaawe, Aawuu Ta suntsan kiittanawe, hinttentta ubbabaa tamarissanawaa. Taani hinttenttoo odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa. 27 «Taani sarotetsaa hinttenanna wotsay; Ta sarotetsaa hinttenttoo immay. Taani alamii immiyaa sarotetsaa malaa immikke. Hinttenttu hirgoppipenne yayyoppite. 28 Taani hinttenttoo, <Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana> geeddawaa siseeddita; hinttenttu Taana siik'eeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariyaa diraw, Taani Aawuwaakko biyaawan hinttenttu nashettanita. 29 Hewe hanyaa wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de'ishshin, haananna kasetaade Taani hinttenttoo odaaddi. 30 «Ha alamiyaa mooddiyaawe

yiya diraw, Taani hawaappe sintsan hinttenanna loytza haasayikke. Taana I ayinne ootsanaw danddayenna. 31 Shin Taani Aawuwaa siik'iyawaa alamii eranaw bessee; k'ay Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan ootsay. Denddi ek'kite; hawaappe boytte.

15 «Taani woyniyaa geetettiyya turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Aabba. 2 Ta gidдон de'iyaa ayfiyaa ayfena turaa maraa ubbaa I karee; ayfiyaa turaa maraa ubbay kasewaappe loytzi afanaadan, he maraa s'eeraa I c'iggiide geeshshana. 3 Taani hinttentoo ha'i odeedda k'aalaa gaasuwaan, hinttentu geeshsha. 4 Ta gidдон de'ite; Taanikka hinttentu gidдон de'ana. Woynniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de'ennaan d'ayooppe, he maray barekka ayfiyaa ayfanaw danddayennawaadan, hinttentukka Ta gidдон de'ennaan d'ayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddayykkita. 5 «Taani woyniyaa turaw ano; hinttentu he turaa maratuwaa. Ta gidдон de'iyaa uray, Taanikka Aa gidдон de'iyaa uray, daro ayfiyaa ayfana; ayaw gooppe, Taani baynnaan hintterekka ayinne ootsanaw danddayykkita. 6 Ta gidдон de'enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wotsina, I ees's'anawaa. 7 Hinttentu Ta gidдон de'ooppe, k'ay Ta k'aalaykka hinttentu gidдон de'ooppe, hinttentu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hinttentu akanita. 8 Hinttentu daro ayfiyaa ayfooppenne k'ay Taana kaalliyaawanta gidooppe, hewan Ta Aabbu bonchchettanawaa. 9 Aawuu Taana siik'eeddawaadan, Taanikka hinttentta siik'aaddi; Ta siik'uwaan de'ite. 10 Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade Aa siik'uwaan de'eeddawaadan, hinttentukka Ta azazuwaa naagooppe, Ta siik'uwaan de'anita. 11 «Ta nashechchay hinttenanna de'ana malanne, hinttentu nashechchay kumentsaa gidana mala, Taani hawaa hinttentoo odaaddi. 12 Ta azazuu hawaa; Taani hinttentta siik'iyawaadan, hinttentukka ittuu ittuwaanna siik'ettite. 13 Bare shemppuwaa bare laggew aatsiide immiyaawaappe aad'diyaa siik'uu oossinnekkka baawa. 14 Taani hinttentta azazeeddawaa ubbaa ootsooppe, hinttentu Ta laggetuwaa. 15 «Ayilii bare goday ootsiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta hawaappe sintsaw ayilatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa gaad. Ayaw gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hinttentoo odaaddi. 16 Taani

hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttentu Taana dooribeykkita. Hinttentu biide ayfiyaa ayfana malanne de'ana mala, Taani hinttentta suntsaad. K'ay Aawuukka hinttentu Ta suntsan woosseeddawaa ubbaa immana. 17 Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittuu ittuwaanna siik'ettite. 18 «Alamii hinttentta is's'ooppe, kasetiide Taana is's'eeddawaa akeekite. 19 Hinttentu alamiyaassa gideeddento, alamii barewaadan hinttentta siik'ana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hinttentu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta is's'iyawe hawaassa. 20 «Ayilii bare godaappe dareenna» gaade Taani hinttentoo odeeddawaa hassayite. Untunttu Taana yedersseeddawaa gidooppe, hinttenakka yederssana. Untunttu Ta k'aalaa naageeddawaa gidooppe, hinttentu k'aalaakka naaganawanta. 21 Shin untunttu Taana kiitteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwaan untunttu hinttentu bolla ootsanawanta. 22 Taani yaade untunttoo odennawaa gidintto, untunttoo nagaraa gidenna; shin ha'i untunttu ootsiyaa nagaraa gaasoyiyaawe baawa. 23 Taana is's'iyawe Ta Aawuwaakka is's'eedda. Ooninne ootsibeenna oosuwaa untunttu gidдон Taani ootsabeennabaa gidintto, untunttoo nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha'i untunttu Taani ootseedda oosuwaa be'iide, Taanakka Ta Aawuwaakka is's'eeddino. 25 Shin untunttu higgiiyan, «Taana c'oo is's'eeddino» geetetiide s'aafetteeddawe polettana mala, hawe haneedda. 26 «Shin Aawuwaappe yiya tumatetsaa Ayyaanay mentsetsiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttentoo Aa yeddana; k'ay I Tabaa markkattanawaa. 27 Hinttekka k'ay kaseppe doommiide, Taananna de'iyaa diraw, Tabaa markkattana.

16 «Taani hawaa hinttentu d'ubettenna mala, hinttentoo odaaddi. 2 Untunttu hinttentta barentu Ayihuda woosa golliyaappe kessi yeddananawanta. Hewaa bolla k'ay hinttentta wod'iyaa uray S'oossaw ootsiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa. 3 Untunttu hewaa hinttentu bolla ootsiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. 4 Shin untunttu hewaa hinttentu bolla ootsiyaa wodii gakkiiyaa wode, Taani hinttentoo odeeddawaa hinttentu hassayana mala, Taani hinttentoo hawaa odaaddi. «Taani hinttenanna de'iyaa diraw, koyro hewaa hinttentoo odabeykke. 5 Shin ha'i Taani Taana

kiitteeddawaakko bay; shin hintteppe ooninne, «Hak'a bay?» giide Taana oochchiyaawe baawa. 6 Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de'ee. 7 Shin Taani hinttentoo tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttentoo lo"aa. Ayaw gooppe, Taani baana d'ayooppe, mentsetsiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, Aa hinttentukko yeddana. 8 K'ay mentsetsiyaawe yiide, untunttu nagaraabaa, S'oossaa s'illotetsaabaanne pirdaaba ha sa'aa Asay bayizzeeddawaa bessanawaa. 9 Nagaraabay Asay Taana ammanenna diraassa. 10 S'illotetsaabay K'ay Taani Aawuwaakko biyaa diraw, hinttenttu Taana laa'entsuwaa be'ikkita. 11 S'oossaa pirdaabay K'ay alamiyaa mooddiyaawe pirdetteedda diraassa. 12 «Taani hinttentoo odiyaabay darobay de'ee; shin ha"i hinttentoo gelenna. 13 Tumatetsaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatetsaa ubbaakko kaalletsanawaa. Ayaw gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe ayinne odenna. K'ay sintsappe yaanabaa hinttentoo I odanawaa. 14 I Taana bonchchanawaa; ayaw gooppe, I Taw de'iyawaappe akkiide, hinttentoo odanawaa. 15 Aawoo de'iyabay ubbay Tawaa; mentsetsiyaawe Taw de'iyabaappe akkiide, hinttentoo odanawaa Taani geeddawe hawaassa. 16 «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be'ikkita; K'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be'ana» yaageedda. 17 Yesuusa kaaliyaawantuppe ittuu ittuu barenttu gidдон, «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be'ikkita; K'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be'anita; ayaw gooppe, Taani Aawuwaakko bay» giyaawe hewe waagiyaawee?» yaageeddino. 18 «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan» giyaawe waagiyaawee? I ayaw haasayinttonne nuw eretenna» yaageeddino. 19 Untunttu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, untunttu yaageedda; «Taani, «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be'ikkita; K'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttenttu Taana be'ana» geeddawoo hinttenttu ittuu ittuwaa oochchiitee? 20 Taani hinttentoo tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alami nashettana. K'ay hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. 21 Itti mishiratta na'aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodii gakeedda diraw, oyk'ettaw; shin na'ay yeletteeddawaappe guyyiyaan, na'ay ha

sa'aaan yeletteedda nashechchaa diraw, bare oytsaa hassayukku. 22 Hewaa diraw, hinttentukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa'entsuwaa hinttentta be'ana; K'ay hinttenttu wozanay loytsi nashettana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkena. 23 «He gallassi hinttenttu Taana ayinne woossikkita. Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttenttu Ta suntsan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttentoo immanawaa. 24 Ha"i gakkanaw Ta suntsan ayinne woossibeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, S'oossaa woossite; hinttenttu akkana. 25 «Hawaa Taani hinttentoo leemisuwaan odaaddi; shin Taani leemisuwaan odenna wodii yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttentoo K'onc'c'iyaaan odana. 26 Taani he gallassi, hinttenttu Ta suntsan Aawuwaa woosana; K'ay hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woosana giikke. 27 Ayaw gooppe, Aawuu bare huup'ew hinttentta siik'ee; hinttenttu Taana siik'iyaa dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siik'ee. 28 Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaad; K'ay ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana» yaageedda. 29 Yesuusa kaaliyaawanttu zaariide Yesuusa, «Be'a, ha"i neeni K'onc'c'iyaaan haasayaasa; leemisuwaan ayinne haasayakka. 30 Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha"i ereetto; K'ay neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni S'oossaaappe yeeddawaa ammantsee» yaageeddino. 31 Yesuusi zaariide untunttu, «Ha"i ammaniitee? 32 Be'ite, hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiiyaa wodiinne Ta s'alalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha"ikka yi diggeedda. Shin Aawuu Taananna de'iyaa diraw, Ta s'alalaa gidikke. 33 Hinttenttu Ta gidдон de'idde, saro de'ana mala, Taani hawaa hinttentoo odaaddi. Alamiyaan hinttenttu waayettana. Shin minnite; Taani alamiyaa s'oonaad» yaageedda.

17 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, pude saluwaa s'eellide, hawaadan yaageedda; «Ta Aabbo, wodii gakeedda; ne Na'ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na'aa bonchcha. 2 Ayaw gooppe, neeni aw immeedda ubbaw med'inaa de'uwwa I immana mala, asaa ubbaa bolla aw maataa immaadda. (aiōnios g166) 3 Asay neena itti tumu S'oossaa gideeddawaa erana malanne, K'ay neeni kiitteedda Yesuusi Kiristoosa erana mala, hawe med'inaa de'uwwa. (aiōnios g166) 4

Neeni Taw ootsanaw immeedda oosuwa polaade, neena sa'aan bonchchaad. 5 Ha"ikka k'ay Aawoo, alamii med'ettanaappe kase ne matan Taw de'iyaa bonchchuwaan ne sintsan Taana bonchcha. 6 «Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne suntsaa erissaad; untunttu newantta; k'ay neeni untuntta Taw immaadda. Untunttu ne k'aalawukka azazetteeddino. 7 Ha"i neeni Taw immeedda ubbay neeppe yeeddawaa untunttu eriino. 8 Ayaw gooppe, neeni Taw immeedda k'aalaa Taani untunttoo immaaddi; untunttukka he k'aalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyaawaa eriide Neeni Taana kiiteeddawaakka ammaneeddino. 9 «Taani untunttoo woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayaw gooppe, untunttu newantta. 10 Taw de'iyaa ubbay nebaa; k'ay New de'iyaa ubbaykka Tabaa. Taani untunttu baggana bonchchetaaddi. 11 Taani hawaappe guyyiyaan, alamiyaan de'ikke; untunttu alamiyaan de'iino; Taani ha"i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untunttu ittuwaa gidana mala, untuntta ne suntsan naaga. 12 Taani untuntunna alamiyaan de'aadde, neeni Taw immeedda ne suntsaa wolk'kan untuntta naagaad. Taani untuntta naagaad; S'oossaa Mas'aafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untuntuppe haray ooninne baybeena. 13 «Ha"i Taani Neekko bay; untunttu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyaan haasayay. 14 Taani untunttoo ne k'aalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untuntta is'seedda. 15 Neeni s'alahiyaappe untuntta naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. 16 Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidikkino. 17 Neeni tumatetsaan untuntta newantta ootsa; ne k'aalaykka tumatetsaa. 18 Neeni Taana alamiyaa kiiteeddawaadan, Taanikka untuntta alamiyaa kiittaad; 19 k'ay untunttu tumatetsaan new dummatana mala, untunttu diraw, Taani Ta huup'iyaa new dummayaad. 20 «Taani untunttu s'alalaw woossikke; shin untunttu k'aalaa odina, Taana ammaneeddawanttookka woossay. 21 Untunttu ubbay ittuwaa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni

Ta giddon de'iyawaadan, k'ay Taanikka Ne giddon de'iyawaadan, untunttu nu giddon de'iino. K'ay neeni Taana kiiteeddawaa alamii ammanana mala, untunttu ittuwaa gidino. 22 Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untunttu ittuwaa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka untuntta bonchchaad. 23 Taani untunttu giddon de'ina, Neeni Ta giddon de'ina, k'ay Neeni Taana siisiyaawaadan, untunttakka siik'owaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiiteeddawaa alamii eranaadan, untunttu ubbaa ittuwaa gidino. 24 «Aawoo, sa'ay med'ettanaappe kase Neeni Taana siik'eedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa untunttu be'ana mala, Neeni Taw immeeddawanttu Taani de'iyaa sa'aan Taananna de'ana mala koyaad. 25 «S'illo Aawoo, alamiyaa Asay Neena erenna; shin Taani neena eray. K'ay Neeni Taana kiiteeddawaa hawanttu eriino. 26 Neeni Taana siik'eedda siik'uu untunttu giddon de'ana mala, k'ay Taanikka untunttu giddon de'ana mala, Taani Ne suntsaa untuntta erissaad; sintsawukka erissana» yaageedda.

18 Yesuusi hewaa giide, S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, barena kaalliyaawantunna K'ediroona giyaa zanggaaraa pinneedda. He sa'aan atikiltiyaa sa'ay de'ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino. 2 Yesuusa aatsi immeedda Yihuday he sa'aa ereedda; ayaw gooppe, Yesuusi ubbaa wode barena kaalliyaawantunna hewan shiik'ee. 3 Hewaa diraw, kaaletsiyaa k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wotaadaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyk'kiide he sa'aa beeddino. 4 Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbabaa eriide, gas'aa kesiide, «Oona koyyiitee?» yaageedda. 5 Untunttu zaariide, «Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto» yaageeddino. Yesuusi zaariide, «Taani Aa» yaageedda. Yesuusa aatsi immeedda Yihudaykka hewan untuntunna ek'keedda; 6 Yesuusi, «Taani Aa» geedda wode, untunttu guyyekko shiik'kiide, sa'aan kunddeeddino. 7 Yesuusi k'aykka, «Oona koyyiitee?» Yaagi oochchina untunttu, «Naazireetiyaa Yesuusa» yaageeddino. 8 Yesuusi zaariide, «Taani Aa gidiyaawaa hinttenttoo odaaddi; simmi hinttenttu Taana koyyiyaawaa gidoope, hawantta yeddite» yaageedda. 9 I,

«Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawantuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke» geeddawe polettana mala, hewaa geedda. 10 Simooni P'es'iroosaw mashshay de'ee; I he mashshaa shoddinne k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa ushechcha haytsaa shoc'iide, k'ans'si yeggeedda. He k'oomaa suntsay Malkkoosa. 11 Yesuusi P'es'iroosa, «Ne mashshaa shookuwaan zaaraade wotsa! Ta Aabbu Taw immeedda metuwaa s'uu'aa Taani ushikkita?» yaageedda. 12 Shaalak'ay, daro wotaadaratuunne k'ay Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu Yesuusa oyk'k'iide k'achcheeddino. 13 Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laytsi k'eesatuwaa kaappatuwaa gideedda K'ayaafaa bolluwaa. 14 «Asaa ubbaa diraw, itti Asay hayk'k'into lo'a» giide Ayihudatuwaa zoreeddawe K'ayaafaa. 15 Simooni P'es'iroosinne hara itti kaalliyaawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa k'eesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusanna k'eesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geleedda. 16 Shin P'es'iroose karenna dirssaa penggiyaan ek'keedda. K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiya naattiw odiide, P'es'iroosa dirssaa garssa gelisseedda. 17 Penggiyaa naagiya naatta P'es'iroosa, «Neeni ha bitaniyaa kaalliyaawantuppe ittuwaa gidikkiiyee?» yaagaaddu. I, «Tuytti, taani gidikke» yaageedda. 18 Sa'ay meeggiyaa diraw, ayilatuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu tamaa ees'siide, bonk'keeddawaa yuuyyi aad'd'i ek'k'iide kashiino; P'es'iroosikka untuntunna ek'k'iide, he tamaa kashee. 19 K'eesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyaawanttubaane Aa timirttiyaabaa oochcheedda. 20 Yesuusi aw zaariide, «Taani asaa ubbaw k'onc'c'iyaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiik'iyaa Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan ubbaa wode tamarissaad; geeman ayinne haasayabeykke. 21 Yaatina, neeni Taana ayaw oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he Asay Taani odeeddawaa ereedda» yaageedda. 22 Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan ek'keedda wotaadaratuwaappe ittuu Yesuusa bak'k'iide, «K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?» yaageedda. 23 Yesuusi zaariide, «Taani balabaa haasayeeddawaa gidoope, hawaan de'iyaa asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidoope, Taana ayaw bak'k'ay?» yaageedda. 24 Hewaa diraw, Haanni, k'ashetti utteedda Yesuusa, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, K'ayaafaakko yeddeedda. 25 P'es'iroosi hewan ek'k'iide, tamaa kashee; haranttu Aa, «Neeni ha bitaniyaa kaalliyaawantuppe ittuwaa gidikkiiyee?» yaageedda. P'es'iroose, «Tuytti; taani gidikke» yaagiide kaddeedda. 26 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomatuwaappe ittuwaa, P'es'iroose haytsaa k'ans'seedda bitaniyaa dabbuu P'es'iroosa, «Taani neena aanana daro ataakiltiyaa gidдон be'abeykkitayee?» yaagiide oochcheedda. 27 P'es'iroose k'aykka kaddeedda; ellekka kuttuu waassi aggeedda. 28 Untunttu Yesuusa K'ayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliyaa afeeddino. Sa'ay wonna guura; Ayihudatu Paasigaa bonchchiyaa gallassaa k'umaa maanaw, barenttu huup'iyaw tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliyaa gelibeykkino. 29 Hewaa diraw, P'ilaas'oosi untunttukko kare kesiide, «Ha bitaniyaa hinttenttu ayaan mootiitee?» yaageedda. 30 Untunttu, «I itabaa ootsibeennawaa gidintto, nuuni Aa neekko ahokko» yaageeddino. 31 P'ilaas'oosi zaariide untunttoo, «Hinttenttu Aa afiide, hinttenttu higgii giyaawaadan, Aa bolla pirddite» yaageedda. Ayihudatu, «Oonanne wod'iyaa maatay nuw baawa» yaageeddino. 32 Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayk'uwaa hayk'k'anentto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa. 33 P'ilaas'oosi bare oosuwaa golle laa'entsuwaa geliide, Yesuusa s'eesiide, «Neeni Ayihuda kaatee?» yaagiide Aa oochcheedda. 34 Yesuusi P'ilaas'oosa, «Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiyee woy hara Asay new tabaa odeeddee?» yaageedda. 35 P'ilaas'oosi zaariide, «Taana Ayihuda asaa gay? Ne zaratuunne k'eesatuwaa kaappatu neena taw aatsi immeeddino; neeni ayaa ootsaaddii?» yaageedda. 36 Yesuusi, «Ta kawutetsay ha alamiyaanna gidenna. Ta kawutetsay ha alamiyaanna gideeddentto, Taana Ayihudato aatsi immennaadan, Taw ootsiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutetsay ha alamiyaana gidenna» yaageedda. 37 Hewaa diraw, P'ilaas'oosi Yesuusa, «Yaatina, neeni kaateeyye?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumuwaa markkattana diraw yeleetaad; k'ay hewaa diraw, ha alamiyaa yaad. Tumuwaa bagga gideedda

ooninne Taani giyaawaa siseedda» yaageedda. 38 P'ilaas'oosi, «Tumu ayee?» yaageedda. P'ilaas'oosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, «Taani aan ay balaanne demmabeykke. 39 Shin Paasigaa bonchchiya gallassi, itti asaa taani hinttentoo k'ashuwaappe billiyaa dooyay de'ee; taani hinttentoo Ayihudatu kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?» yaageedda. 40 Unttuntu zaariide, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Barbbaana billappe attin, Aa gidenna!» yaageeddino. Shin Barbbaani paannuuaa.

19 Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosi Yesuusa oyk'kiide, lissuwaan shoc'eedda. 2 Wotaadaratuu aguntsaappe kalachchaa giigissiide, Aa huup'iyaan wotseeddino; k'ay zo'o mayuwaakka Aa mayzseeddino. 3 Aakko shiik'kiide, «Ayihuda kaatew, shemppuwaa gam'al!» yaagiide Aa shaiyaa bak'keeddino. 4 P'ilaas'oosi k'aykka kare kesiide Ayihudatuwaa, «Be'ite, taani aan ay balaanne demmabeennawaa hinttentu erana mala, Aa hinttentukko kare kessana» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi aguntsaa kalachchaa bare huup'iyaan wotsiide, zo'o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; P'ilaas'oosi Ayihudatuwaa, «Bitaniyaa hawaa be'ite» yaageedda. 6 K'eesatuwaa kaappatuunne wotaadaratuu Aa be'eedda wode, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade Aa sulla! Sulla!» yaageeddino. P'ilaas'oosi untuntta, «Hinttentu Aa afiide, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide sullite; ayaw gooppe, taani ay balaanne demmabeykke» yaageedda. 7 Ayihudatu zaariide, «Nuw higgii de'ee; nu higgii giyaawaadan, I hayk'k'anaw bessee; ayaw gooppe, I barena S'oossaa Na'aa ootseedda» yaageeddino. 8 P'ilaas'oosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loytsi yayyeedda. 9 K'aykka P'ilaas'oosi bare oosuwa golle simmi geliide Yesuusa, «Neeni hak'appe yaaddii?» yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. 10 Hewaa diraw, P'ilaas'oosi Aa, «Taw odikkii? Neena billanaw woy mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade kak'k'anaw taw maatay de'iaawaa erikkiyye?» yaageedda. 11 Yesuusi, «S'oossay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de'enna shin. Hewaa diraw, Taana new aatsi immeeddawe aad'd'iyaa nagaraa

ootseedda» yaageedda. 12 P'ilaas'oosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa koyyeedda; shin Ayihudatu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Neeni Aa billiyaawaa gidoope, Kaatiyaa K'eesaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giya ooninne K'eesaare morkke!» yaageeddino. 13 P'ilaas'oosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwa giya sa'aan pirdaa oydiyaan utteedda; Ibraayiss's'e k'aalaan he sa'ay gaytaa giyaawaa. 14 He gallassay Paasigaa bonchchiya gallassaw giigissiyyaa gallassaa; sa'ay usuppun saatiyaa heera gidanawaa. P'ilaas'oosi Ayihudatuwaa, «Hinttentu kaatiyaa hawaa be'ite!» yaageedda. 15 Ayihudatu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Digga! Digga! Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade sulla!» yaageeddino. P'ilaas'oosi zaariide, «Hinttentu kaatiyaa taani mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade sulliyaawaa koyyiitee?» yaagiide oochcheedda. K'eesatuwaa kaappatuu, «K'eesaareppe hara kaatii nuw baawa!» yaageeddino. 16 Hewaappe guyyiyaan, untuntu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'k'ana mala, P'ilaas'oosi untunttoo aatsi immeedda. Untuntu Yesuusa oyk'kiide, afeeddino. 17 Yesuusi bare mask'k'aliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. «Guuggiyaasaa» giyaawe Ibraayiss's'e k'aalaan «Golgootaa» giyaawaa. 18 Untuntu he sa'aan mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'keeddino; k'ay aanana hara laa"u asatuu, ittuwaa ya baggana k'ay ittuwaa ha baggana Yesuusa gidduwaan wotsiide, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'keeddino. 19 P'ilaas'oosi s'ifatiyaa s'aafiide, mask'k'aliyaa bolla wotseedda. I s'aafeeddawe, «Ayihudatu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa» yaagee. 20 Yesuusi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide sulletteedda sa'ay katamaa matan de'iyaa diraw, daro Ayihudatu he s'ifatiyaa nabbabeeddino. S'ifatii Ibraayiss's'e k'aalaan, Roomayss's'e k'aalaaninne Giriike k'aalaan s'aafetteedda. 21 Hewaa diraw, Ayihuda k'eesatuwaa kaappatuu P'ilaas'oosa, «Ha bitanii barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda» gaade s'aafappe attin, «Ayihuda kaatiyaa» gaade s'aafoppa» yaageeddino. 22 P'ilaas'oosi, «Taani s'aafeeddawaa s'aafa diggaad» yaagiide zaareedda. 23 Wotaadaratuu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan

d'ishiide, Yesuusa kak'k'eeddawaappe guyyiyaan, Aa mayuwaa akkiide, oyduu kessi shaakkeeddino; itti itti wotaadaraa itti shaakuu gakteedda. Aa adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, k'ans's'ettiide siketibeenna. 24 Wotaadaratuu ittuu ittuwaa, «Oona gakkanentto, saamaa woy es'aa yegganaappe attin, mayuwaa peed'okko» yaageeddino. Hewe haneeddawe S'oossaa Mas'aafay, «Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino» giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wotaadaratuu hewaa ootseeddino. 25 Shin Yesuusa mask'k'aliyaa matan Aa daaya, Aa aatti michchata, K'aliyoop'aa machchata Mayraamanne Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama ek'k'eeddino. 26 Yesuusi bare daayanne I siik'iyaa kaalliyaawe hewan ek'k'eeddawantta be'iide, bare daayo, «Ha mishiratee, ne na'aa hawaa be'a!» yaageedda. 27 Hewaappe guyyiyaan, he kaalliyaawaa «Ne daayo hanno be'a!» yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy afeedda. 28 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi ubbabay hak'i poletteeddawaa eriide, S'oossaa Mas'aafay geeddawe polettana mala, «Taana saammee» yaageedda. 29 He sa'aan itti s'uggaa kumeedda c'aala woyniyaa eessay de'ee. Untuntuu isponjiyaa he woyniyaa eessaan yeggiide, hisoop'p'iyaa geetettiyaa mitsaa s'eeraan wotsiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. 30 Yesuusi woyniyaa eessaa gans's'i be'eeddawaappe guyyiyaan, «Poletteedda» yaageedda. K'ay hewaappe guyyiyaan, bare huup'iyaa toochchiide, bare shemppuwaa immeedda. 31 He gallassay Ayihudatoo gigettiiyaa gallassaa gidiyaa dirawunne k'ay he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwaa anhay mask'k'aliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwaa suyiliyaa mentsiide, mask'k'aliyaappe wotsana mala, Ayihudatuu P'ilaas'oosa woosseeddino. 32 Hewaa diraw, wotaadaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro bitaniyaa suyiliyaa mentseeddino; k'ay aanana suletteedda laa'entso bitaniyaa suyiliyaakka mentseeddino. 33 Shin Yesuusakko yeedda wode I hayk'k'i diggeeddawaa be'iide, Aa suyiliyaa mentsibeykino. 34 Gidoopenne, wotaadaratuwaappe ittuu Aa miyyiyaa tooraan

c'addeedda. Ellekka suutsayenne haatsay goggi aggeedda. 35 Hinttenttu ammanana mala, hawaa be'eeddawe markkatteedda; I markkattiyaawekka tumuwaa; k'ay bare haasayay tuma gidiyawaa I ereedda. 36 Hewe haneeddawe S'oossaa Mas'aafay, «Aa mek'etsatuwaappe ittuunne me'enna» geeddawe polettanaassa. 37 K'aykka S'oossaa Mas'aafay haray, «Asay bare c'addeeddawaa be'ana» yaagee. 38 Hewaappe guyyiyaan, Armmaatiyaasa geetettiyaa katamaappe yeedda Yooseefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw P'ilaas'oosa woosseedda; Yooseefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, Asay erennaan Yesuusa kaalliyaawaa. Yooseefo woossina P'ilaas'oosi, «Afa» yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. 39 K'ay Nik'oodimoosi hewaappe kase Yesuusakko k'amma yeeddawe, kawaraannanne godare utsaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiyawaa keena shittuwaa oyk'k'i akkiide, Yooseefonna yeedda. 40 He laa'u asatuu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatuu anhaa s'aas'iyaa wogaadan, shittuwaanna gatsiide, mooguwaa afilaan s'aas'eeddino. 41 Yesuusi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide suletteedda sa'aan daro atikiltiyaa sa'ay de'ee; he atikiltiyaa sa'aa giddon shuchchaa wooc'i kesseedda biro ooninne moogettiibeenna ooratsa duufuu de'ee. 42 He duufuu matan de'iyaa dirawunne k'ay Ayihudatuu Sambbataw gigettiiyaa gallassaa gidiyaa diraw, Yesuusa yaan wotseeddino.

20 Wogaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikichcheeddawaa be'aaddu. 2 Simooni P'es'iroosakonne Yesuusi siik'iyaa yekko kaalliyaawaakko, iza wos's'aadde baade, «Duufuwaappe Godaa afi diggeeddino; hak'an Aa wotseeddinonttonne nuuni erokko» yaagaaddu. 3 Hewaa diraw, P'es'iroosinne yekko kaalliyaawe aggiide, duufuwaakko beeddino. 4 Laa'uukka ittippe wos's'eeddino; shin yekko kaalliyaawe P'es'iroosappe aad'd'i kasetiide, he duufuwaakko gakteedda. 5 He kaalliyaawe hokkiide, mooguwaa afilaa be'eedda; shin giddo gelibeenna. 6 Simooni P'es'iroose Aa kaalli yiide, duufuwaa giddo geleedda. Yaatiide mooguwaa afilay hewan de'iyawaa be'eedda; 7

k'ay Yesuusa huup'iyaan s'aas'etti utteedda afilay he s'aas'etteeddawaadanka dumma itti sa'aan de'iyawaa be'eedda; he afilay dumma de'eepe attin, mooguwa afilanaa ittippe de'enna. 8 He wode, kasetiide gonggoluaakko gakeedda yekko kaalliyaawe geli be'iide ammaneedda. 9 Yesuusi hayk'uwaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa S'oossaa mas'aafaa untunttu biro akeekibeykino. 10 Hewaappe guyyiyaan, kaalliyaawanttu barenttu golle simmiide beeddino. 11 Shin Mayraama he duufuwa doonaan ek'k'aade yeekkaade hokkaade duufuwa giddo s'eellaaddu. 12 Bootsaa mayuwa mayyeedda laa'u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa'aan ittuu huup'issanna ittuu gedissanna utteeddawantta be'aaddu. 13 Untunttu izo, «Mishiratee, ayaw yeekay?» yaagiide oochcheeddino. Iza, «Asatuu ta Godaa afi diggeeddino; untunttu hak'an wotseeddinonttonne taani erikke» yaagaaddu. 14 Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, guyye simma s'eellaade, Yesuusi ek'keeddawaa be'aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykku. 15 Yesuusi izo, «Mishiratee, ayaw yeekay? Oona koyyay?» yaagiide oochcheedda. Mayraama atikiltiyaa naagiyaawaa gaade, «Godaw, neeni akkeeddawaa gidoppe, Aa hak'an wotsaaddintto, taw odaarikki; taani Aa akkana» yaagaaddu. 16 Yesuusi izo, «Mayraamee» yaageedda. Aa aakko simmaade, Ibraayiss's'e k'aalaan «Rabunii» yaagaaddu; hewaa biletsay «Tamaarissiyaawoo» giyaawaa. 17 Yesuusi izo, «Taani biro Ta Aawuwaakko babeena diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, <Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta S'oossaakkonne hinttenttu S'oossaakko, pude bay geedda» gaade untunttoo oda» yaageedda. 18 Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be'eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttoo odaaddu. 19 He Wogaa gallassi omarssi, kaalliyaawanttu Ayihudatoo yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiidde, shiik'i utti de'ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwaan ek'k'iide, «Sarotetsay hinttenttoo gido» yaageedda. 20 Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa untuntta besseedda; kaalliyaawanttu Godaa be'eedda wode loytsi nashetteeddino. 21 Yesuusi laa'entsuwa untunttoo, «Sarotetsay hinttenttoo gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan,

Taanikka hinttentta kiittay» yaageedda. 22 Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, untunttu bolla ufu giide shemppeedda; k'ay, «Geeshsha Ayaanaa akkite. 23 Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geenawanttu nagaray atto geetettenna» yaageedda. 24 Shin tammanne laa'u kaalliyaawanttuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untuntunna baawa. 25 Hewaa diraw, yekko kaalliyaawanttu Toomaasaw, «Nuuni Godaa be'eeddo!» yaageeddino. Shin Toomaasi untunttoo, «Misimaariyan I c'adetteedda Aa kushiyan de'iyaa mallaa be'ennaanne he mallaa ta birad'd'ayan bochchennan, k'ay ta kushiya Aa miyyiyaan yeedda be'ennaan taani ammanikke» yaageedda. 26 Saamintaappe guyyiyaan, Yesuusa kaalliyaawanttu k'aykka gollen shiik'i utteeddino; Toomaasikka untuntunna de'ee. Penggii k'ashetti utti de'ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwaan ek'k'iide, «Sarotetsay hinttenttoo gido» yaageedda. 27 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Toomaasa, «Ne kushiya haa ahaade, Ta kushiya be'a, k'ay ne kushiya haa ahaade, Ta miyyiyaan yeedda be'a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!» yaageedda. 28 Toomaasi zaariide, «Ta Godaw, ta S'oossaw!» yaageedda. 29 Yesuusi, «Neni Taana be'eedda diraw ammanaadda; be'ennaan ammaneeddawanttu anijetteeddawantta» yaageedda. 30 Yesuusi ha mas'aafan s'aafettibeenna hara daro malaatatuwa barena kaalliyaawanttu sintsan ootseedda. 31 Shin Yesuusi, I Kiristtoosa, S'oossaa Na'aa gidiyaawaa hinttenttu ammanana malanne, k'ay Aa ammaniide Aa suntsan de'uwa hinttenttu demmana mala, hawe s'aafetteedda.

21 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi S'ibiriyaadoosa geetettiyaa abbaa gas'aan bare kaalliyaawanttoo laa'entsuwa beetteedda. I untunttoo hawaadan beetteedda. 2 Simooni P'es'iroosinne manttiyaa geetettiyaa Toomaasi, k'aanaa Galiilaappe yeedda Naatinaa'eeli, Zabddiyoosa naanayne Yesuusa kaalliyaawanttuppe hara laa'atuu ittippe de'iino. 3 Simooni P'es'iroose untunttoo, «Taani moliyaa oyk'k'anaw bay» yaageedda. Untunttu, «Nuunikka neenanna baana» yaagiide, kesiide wonggiriya giddo geleeddino; shin untunttu he gallassi k'amma moliyaa ayinne oyk'k'ibeykino. 4 Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa

gas'aan ek'keedda; shin Aa kaalliyaawanttu na'aa Simoonaa, Taana dosay?» yaageedda. Yesuusi Yesuusa gideeddawaa eribeykkino. 5 Yesuusi heezzentsuwaaw Simooni P'es'iroosa, «Taana dosay?» untunttu, «Naatoo, moliyaa oyk'k'ibeykkiteeyye?» yaagiide oochcheedda diraw, P'es'iroose kayyottiidde, yaageedda. Untunttu zaariide, «Ayinne oyk'k'ibeykko» «Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi, «Ta wonggiriyaappe ushechcha baggakko yeggite; amareedawaa hinttenttu oyk'k'ana» yaageedda. Yesuusi, «Ta dorssatuwaaw heemma. 18 Taani new tumuwaaw oday; hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggakko neeni wodallatetsaan de'iyaa wode, ne s'eessan yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe sak'k'iyaa neerekk danc'c'aade, neeni koyyeeddasaaw baasa. Shin c'imeeddawaappe guyyiyaan, ne kushiyaaw untunttu s'ooneedda. 7 Yesuusi siik'iyaa Aa mic'c'a bessaasa. Neena hara uray danc'c'issanawaa; kaalliyaawe P'es'iroosa, «Hawe Godaattennee!» neeni dosennasaakka afee» yaageedda. 19 Yesuusi yaageedda. Simooni P'es'iroose Godaa I gideeddawaa hewaa P'es'iroose ay mala hayk'uwaa hayk'k'iide, siseedda wode, kallo de'iyaa diraw, bare mayuwaaw S'oossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda. 8 k'ay hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi P'es'iroosa, «Taana kaala» yaageedda. 20 P'es'iroose guyye simmiide, Yesuusi siik'iyaa kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be'eedda; he kaalliyaawe kawuwaaw miyaa sa'aan Yesuusakko shiik'iide de'ikkino. 9 Untunttu abbaappe gas'aa kesseedda Aa, «Godaw, neena aatsi immanawe oonee?» wode, s'iis'untsaa bonk'k'uwaa molii de'iyawaanne yaageeddawaa. 21 P'es'iroose he kaalliyaawaa ukitsaa be'eeddino. 10 Yesuusi untunttu, «Ha'i be'iide Yesuusa, «Godaw, ha bitanii k'ay waananee?» hinttenttu oyk'keedda moliyaappe amareedawaa yaageedda. 22 Yesuusi Aa, «Taani yaana gakkanaw haammite» yaageedda. 11 Simooni P'es'iroose I de'ana mala Taani koyyooappe, hewe neena wonggiriyaan geliide, s'eetanne ishatamanne heezzu ayaa metii? Neeni Taana kaala» yaageedda. 23 wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, hewaa diraw, he kaalliyaawe hayk'k'enna giyaa abbaappe gas'aa kesseedda; molii hewaa keena haasayay ishatuwaaw ubbaakko gakkedda; shin daro gidinakka dabbay daakettiibeenna. 12 Yesuusi Yesuusi, «Taani yaana gakkanaw, I de'ana mala, Taani koyyooappe, neena ayaa metii?» geeddawaappe untunttu, «Ha yiide, k'an'iyaa k'an'ite» yaageedda. attin, «Hayk'k'enna» gibeenna. 24 He yewuwaabaa Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuunne, «Nee ni markkatteeddawenne k'ay hewaa s'aafeeddawe he oonee?» giide Aa oochchanaw s'alibeenna; ayaw kaalliyaawaa Aa markkatetsay tuma gidiyaawaa nuuni gooppe, Godaa I gideeddawaa untunttu ereeddino. 13 ereetto. 25 Yesuusi ootseedda hara darobaykka Yesuusi yiide, ukitsaa akkiide, untunttoo immeedda; de'ee; ubbabay huup'iyaan huup'iyaan s'aafettintto, moliyaakka hewaadan immeedda. 14 Yesuusi s'aafettiyaa mas'aafatoo ha mule alamii gidanawaa hayk'uwaaappe dendeeddawaappe guyyiyaan, bare taw malatenna. kaalliyaawanttoo beettishshin hawe heezzentsuwaaw.

15 Untunttu k'umaa meeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi Simooni P'es'iroosa, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana hawantuppe aatsaade siik'ay?» yaageedda. Simooni P'es'iroose, «Ee Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi Aa, «Ta dorssaa maratuwaaw heemma» yaageedda. 16 Yesuusi k'aykka, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana siik'ay?» yaageedda. Simooni P'es'iroose, «Ee Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi, «Ta dorssatuwaaw heemma» yaageedda. 17 Yesuusi heezzentsuwaaw, «Yohaannisa

Kiitaa

1 Toofiiloosaa, Yesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaw, ootsanawunne tamaariisanaw doommeeeddawaa ubbaa taani ta koyro mas'aafaan s'aafaad. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiiteeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda. **3** I bare kiiteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne k'ay S'oossaa kawutetsaabaa untunttoo odiiide, bare waayiyaappe guyyiyaan, hayk'uuwaappe dendeeddawaa sid'e baynnaan loytsi ammansiiide, barena untuntta besseedda. **4** Untunttunna ittipe de'iide, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Yerusaalameppe kesoppite; shin hinttenttu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite. **5** Ayaw gooppe, Yohaannisi haatsaan s'ammak'eedda; shin guutsa wodiyaappe guyyiyaan, Geeshsha Ayyaanaan hinttenttu s'ammak'ettanita» yaageedda. **6** Yesuusi kiiteeddawanttu Yesuusanna gakettedda wode Aa, «Godaw, ha wodiyaan Israa'eelato kawutetsaa zaarani?» yaagiide oochcheeddino. **7** Yesuusi untuntta, «Ta Aabbu bare godatetsaan keereedda agenaanne wodiya hinttenttu eranaassa gidenna. **8** Shin Geeshsha Ayyaanay hinttenttu bolla wod'diyaa wode, wolk'kaa hinttenttu akkanita; yaatiide Yerusaalameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gas'aa ubbaa gakkanaw Taw markkattiyaawantta gidanita» yaageedda. **9** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, untunttu s'eellishshin, d'ok'ku d'ok'ku giidde, saluwaa biina, untunttu ayfiyaappe shaarii Aa gentseedda. **10** Yesuusi bollow denddiyaa wode, untunttu saluwaa c'addi s'eellishshin, bootsa mayuwaa mayyeedda laa"u asatuu ellekka untunttu matan ek'kiide, **11** «Galiilaa asatoo, saluwaa s'eelliidde, hinttenttu ayaw ek'keedditee? Ha hinttenttuppe saluwaa beedda Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be'eeddawaadanka, simmiide yaanawaa» yaageeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi kiiteeddawanttu Debre Zayite geetettiyaa Wogaraa mitsaa deriyaappe Yerusaalame simmeeddino. Wogaraa mitsaa derii Yerusaalameppe itti kiilo mitiriyaa keena. **13** Yesuusi kiiteeddawanttu Yerusaalame geliide, barenttu de'iyaa sa'aa d'ok'kaa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu suntsay

P'es'iroosa, Yohaannisa, Yaak'ooba, Inddiraasa, Pilip'p'oosa, Toomaasa, Bartalamoosa, Maatoossa, Ilppiyoosa na'aa Yaak'ooba, bare gadiyaw seelettiiyaa Simoonanne Yaak'ooba na'aa Yihudaa. **14** Hawanttu ubbatuu mac'c'awantunna, Yesuusa daayi Mayraaminanne Yesuusa ishatuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubbaa wode ittippetetsaan woossaw shiik'iino. **15** He wode, P'es'iroosi s'etanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiik'uuwaan ittipe de'iyaa bare ishatuwaa gidдон denddi ek'kiide, hawaadan yaageedda; **16** «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyk'keeddawantta kaaletseedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan odeedda S'oossaa mas'aafaa k'aalay polettanaw bessee. **17** Ayaw gooppe, Yihudaa Ask'k'orootu nuunanna de'ee; k'ay nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwaa baggay de'ana mala dooretteedda» yaageedda. **18** Yihudaa Ask'k'orootu bare iita oosuwaan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sintsaw guufanniide kunddina, Aa uluu gidduwaappe daaketteedda; Aa marac'cii ubbaykka karew p'uls's'etti kesi aggeedda. **19** Yihudaa bolla haneeddawaa Yerusaalamen de'iyaa Asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa barenttu k'aalaan Akelddaamaa giide suntseeddino; hewaa biletsay suutsaa gadiyaa giyaawaa. **20** P'es'iroosi odiiide, Ayaw gooppe, Mazimuriyaa Mas'aafaan, Aa gollii mela atto; ooninne hewaan de'oppo k'ay Aa suntsatetsaakka haray akko geetettiide s'aafetteedda. **21** Hewaa diraw, itti Asay Godaa Yesuusa dendduwaa markkattanaw, nuunanna gaketanaw bessee; Yohaannisi s'ammak'eedda wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodi gakkanaw, Godaa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de'iyaawanttuppe ittuwaa gidi suntsettanaw bessee. **23** Hewaappe guyye ammaniyaa Asay dooroo Yoss's'oosa giyaa Barssaabaa geetettiyaa Yoosefonne Maatiyaasa laa"uwaa esseeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa woossiide, «Ubbaa wozanaa eriyaa Godaw, Yihudaa Ask'k'orootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiiteedda oosuwaa hadaraa akkanaadan, ha laa"u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna besaa» yaageeddino. **26** Untuntun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bollan wod'd'ina, Maatiyaasi

Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawantunna paydetteedda.

2 P'ens's'ek'ostte giyaa gallassay gakteedda wode, ammaniyaawanttu ubbatuu ittippe gidiide, ittisaa shiik'i de'ishshin, **2** wolk'k'aama gotuwaadan guummiyaa guntsay wozanaa aatsenan saluwaappe yiide, untunttu utteedda golliyaa ubbaa kumeedda. **3** K'ay tamaa lac'uwaadan poddugiyaawe untunttoo beettiide, shaaketti shaaketti, untunttu ubbaa bolla wod'd'eedda. **4** Untunttu ubbaan Geeshsha Ayaanay kumiide, dumma dumma k'aalaan haasayana mala, untuntta danddayissina, haasayaa doommeeddino. **5** Sa'aan de'iyaa asaa zeretsaa ubbaappe yiide, S'oossaw yayyiya ittippe de'iyaa Ayihudatuu Yerusaalamen de'iino. **6** Ha guntsaa siseedda wode, Asay ubbay shiik'eedda; untunttu barenttu k'aalaan k'aalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa d'ayeeddino. **7** Asay ubbay maalalettiidenne have ooratsabaa giidde, «Be'ite; ha haasayiyaawanttu ubbatuu Galilaa asatuwaa gidikkinoo? **8** Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade k'aalaan untunttu haasayishshin waaniide siseetoo? **9** Nuuni P'arte asatuu, Meedoone asatuu, Elaamees'e asatuu, laa"u shaafatuwaappe gidduwaan de'iyaaawanttu, Yihudaan, K'ap'p'adook'iyen, P'ans's'oossan, lisiyaan, **10** Pirggiyaan, P'inifiliyaan, Gibs'en, K'ereena baggan de'iyaa Liibiya woradatuwaan de'iyaaawanttu, Roomeppe yeedda imatsatuu, Ayihudatuu, Ayihudatetsaw laametteedda nuuppe amareedawanttu, K'aris's'eese asatuunne, Arabiyaa asatuu, S'oossay ootseedda wolk'k'aama oosuwaa nu k'aalaan untunttu haasayishshin siseeddo» yaageeddino. **12** Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan is's'ina barenttu gidдон, «Laa hawe waagiyaawee?» yaageeddino. **13** Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bolla K'ilic'iidde, «Hawanttu ushiide matsotteeddino» yaageeddino. **14** Shin P'es'iroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti kiitettawantunna denddi ek'k'iide, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; «Ayihudatoo, k'ay Yerusaalamen de'iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto; hinttenttu k'oppiyaawaadan, hawanttu matsottibeykino. **15** Ayaw gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. **16** Shin hawe Nabiya l'yu'eel haasayeeddawaa. **17** «I haasayiide, «S'oossay

hawaadan yaageedda; wodiya wurssetsaan hawaadan hananawaa. Taani asaa ubbaa bolla ta Ayaanaa gussana. Hinttenttu attuma naanayne hinttenttu mac'c'a naanay timbbitiyaa odanawantta. Hinttenttu wodalla naanaykka sas'aa be'anawantta; hinttenttu c'imatuukka akumuwaa akumettanawantta. **18** He gallassatun ta attuma k'oomatuwaa bollaninne ta mac'c'a k'oomatuwaa bolla Taani Ta Ayaanaa gussana. Hewaappe guyye untunttu timbbitiyaa odanawantta. **19** K'ay Taani bolla saluwaan ooratsabaa, garssa saankka malaataa bessana. Suutsay, tamayenne shaariyaadan, kammeedda c'uway de'ana. **20** Wolk'k'aamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay, gakkanaappe kase away d'umaana; agenaykka suutsaa malatana. **21** He wode hawaadan hananawaa; Godaa suntsaa s'eesiyaa ooninne attana yaageedda. **22** «Israa'eeliyaa asatoo, ha k'aalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttenttu gidдон S'oossay barenan ootseedda wolk'k'aama oosuwaan, ooratsabaaninne malaatan hinttenttoo d'iishisseedda asaa; hewaa hinttenttukka eriita. **23** Yesuusi hinttenttoo imettana mala, S'oossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare k'ofaa k'achchi wotseedda; yaatina, Aa hinttenttu nagaranchchatuwaa kushiyan mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishissiide, kak'issi wod'iseeddita. **24** Shin hayk'uu Yesuusa oyk'k'anaw danddayibeenna diraw, S'oossay hayk'uwaa seelaa aappe d'ayissiide, Aa dentseedda. **25** Ayaw gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda; « «Taani metootennaadan, Goday ta ushechchaan de'iyaa diraw, taani ubbaa wode Godaa ta matan be'ay. **26** Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda; ta ins's'arssankka nashechchay kumeedda. K'ay ta bollaykka lo"o de'ana giide, nashechchaan naagee. **27** Ayaw gooppe, ta shemppuwaa, Si'ooliyaan aggakka. K'ay ne Geeshsha Na'aa anhaakka wook'etsakka. (Hades g86) **28** Neeni taana de'uwaa ogiyaa erissaadda. Neeni taananna de'iyaaawaan, taani darii nashettay yaageedda. **29** «Ishatoo, nu aawotuwaa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttenttoo geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayk'k'iide moogetteedda; Aa duufuu hachche gakkanawukka nu matan de'ee. **30** Daawite Nabiya gideedda dirawunne S'oossay Aa naanaa zeretsaappe ittuwaa Aa kawutetsaa oydiyaan utissanaw aw

c'aak'keeddawaa ereedda diraw, **31** Kiristtoosa dendduwaa sintaw s'eelliide, «Aa shemppuu Si'ooliyaan attibeena; Aa bollaykka wook'k'ibeenna» giide odeedda. (Hadēs 986) **32** «S'oossay Yesuusa hayk'uwaappe dentseeddawoo nuuni ubbay markka. **33** Hewaa diraw, S'oossay bareppe ushechcha baggan Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsiide, aw Geeshsha Ayaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayaanaa akkiide, hawaa hinttentu ha'i be'iaawaanne sisiyaawaa nu bolla gusseedda. **34** «Ayaw gooppe, Daawite bare huup'ew saluwaa kesibeenna; shin yaageedda; «**35** «Goday ta Godaa; «Taani ne morkkatuwaaw, neeni gediyaan yed'd'a ek'k'iaawaa ootsana gakkanaw hawaan taappe ushechcha baggana utta» geedda yaageedda. **36** «Hewaa diraw, S'oossay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan ha hinttentu d'ishiide kak'keedda Yesuusa Godanne Kiristtoosa ootseeddawaa Israa'eeliyaa asaa zeretsay ubbay tumuppe ero» yaageedda. **37** Asay P'es'iroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, P'es'iroosanne Yesuusi kiiteedda haratuwaa, «Nu ishadoo, yaatina nuuni ayaa udanee?» yaageeddino. **38** P'es'iroosi untuntta, «Hinttentu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttentu huup'iyaan huup'iyaan Yesuusi Kiristtoosa suntsan s'ammak'ettite. S'oossay immiyaa Geeshsha Ayaanaa hinttentu akkana. **39** Ayaw gooppe, S'oossay immana geedda k'aalay hinttentussa, hinttentu naanatuwaassanne Goday nu S'oossay barekko s'eesiyaa haakuwaan de'iaawanttu ubbaassa» yaageedda. **40** P'es'iroosi untunttoo k'aalaa haraakka gujji markkatiide, «Ha wodiya geella asaappe hinttentu huup'iyaa ashshite» yaagiide zoreedda. **41** P'es'iroosi odeeddawaa akkeeddawanttu s'ammak'etteeddino; he gallassi heezzu sha"a gidiyaa Asay ammaneeddino. **42** Untunttu Yesuusi kiiteeddawanttu timirttiyaan, ittipetetsaan ukitsaa mentsi miyaawaaninne S'oossaa woosan genc'c'iino. **43** Yesuusi kiiteeddawanttu kushiyan daro ooratsabayenne malaatatu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyk'keedda. **44** Ammaneedda ubbatuu ittippe de'iino; k'ay barenttoo de'iaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino. **45** Untunttu barenttu gadiyaanne barenttoo de'iaabaa zal'i zal'iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino. **46** K'ay ubbaa gallassi, itti wozanaa

gidiide, Geeshsha Golliyaan pac'c'ennan gaketiiide, barenttu golle golle s'eesettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan k'umaa miino. **47** S'oossaa galatiide, asaa ubbaan sabetteeddino. K'ay Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka untunttu bolla gujje.

3 Itti gallassi, P'es'iroosinne Yohaannisi S'oossaa woossanaw udduppu saatiyaan Geeshsha Golliyaa beeddino. **2** Yellettoodeppe doommiide, gundda gidiide de'iyaa itti bitanii Geeshsha Golliyaa geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubbaa gallassi darii lo'a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan Asay afiide wotsiyaawe de'ee. **3** He wobba bitanii, P'es'iroosinne Yohaannisi Geeshsha Golliyaa gelana hanishin be'iide, miishshaa untunttu woosseedda. **4** P'es'iroosi Yohaannisanna Aa c'addi s'eelliide, «Nuukko haa s'eella» yaageedda. **5** Wobba bitanii untunttuppe ittibaa akkanaw koyyiide, untunttukko s'eelleedda. **6** Shin P'es'iroosi Aa, «Taw miishshay baawa; shin taw de'iaabaa taani new immana; Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan denddaade hametta» yaageedda. **7** Yaatiide, wobba bitaniyaa bare ushechcha kushiyan oyk'k'iide, pude dentseedda; ellekka Aa gediinne meeshi mek'etsay min aggeedda. **8** Bitanii pude guppiide, dendi ek'keedda; yaanne haanne hametaa doommeedda. Hewaappe guyyiyaan hamettiide, guppiiddinne S'oossaa galatiide, untuntunna ittippe Geeshsha Golliyaa geleedda. **9** I hametishshiinanne S'oossaa galatishshin, Asay ubbay Aa be'eedda. **10** Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo'a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan utteeddawe Aa gideeddawaa akeekkeeddino; I haneeddawaa be'iide maalaletteeddino. **11** Bitanii P'es'iroosanne Yohaannisa oyk'k'i utteedda wode, Asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa giyaa saan ittippe untunttukko wos'seeddino. **12** P'es'iroosi asaa be'eedda wode untunttoo yaageedda; «Israa'eeliyaa asatoo, ayaw hawoo maalalettiitee? Woy ayaw nuuna c'addi s'eelliitee? Nuuni nu wolk'k'aan woy S'oossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametseeddawaa hinttentoo malatii? **13** Abraahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossay, Yaak'ooba S'oossay, nu aawotuwaaw S'oossay, hinttentu aatsi immeeddawaa P'ilaas'oosi billanaw k'oppi utteedda wode, hinttentu Aa sintsan, «Nuuni Aa erokko» geedda bare Na'aa Yesuusa bonchcheedda. **14** Shin hinttentu

geeshshaanne s'illuwa, «Nuuni Aa erokko» giide, shemppuwa wod'eeddawaa Aa diraa hinttentoo billanaw P'ilaas'ooosa woosseedita. 15 De'uwa immiyaawaa hinttentu wod'eedita; shin S'oossay hayk'uwaappe Aa dentseeddawoo nuuni markka. 16 Ha wobba bitaniyaa Yesuusa suntsaa wolk'k'ay miniseedda; hinttentu be'yaawenne eriyaawekka I Aa suntsan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttentu ubbaa sintsan Aa hawaadan loytseeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa. 17 «Ha»ikka taanaadan ammaniyaawantoo, hinttentukka hinttentta kaalliyaawantudan, erennaan ootseeddawaa taani eray. 18 Shin S'oossay beni, nabatuwaa ubbatuwa doonaan, «Kirsttoosi waayettana bessee» yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda. 19 Simmi S'oossay hinttentu nagaraa maaranaadan, Godaa matappe ayaanaa minotetsaa wodii hinttentoo yaanaadaaninne S'oossay Yesuusi Kirsttoosa kase hinttentoo odettowaadan yeddanaadan, hinttentu nagaraa paas'iide S'oossaakko simmite. 21 S'oossay geeshsha gideedda bare nabatuwaa doonaan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooras'siyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwaan gam'anaw bessee. (aion g165) 22 Muse, «Goday S'oossay, hinttentu zariyaa giddoppe hinttentoo taanaadan nabiya dentsana; hinttentu I giyaawaa ubbaa sisite. 23 He nabii odiyaawaa sisenna Asay ooninne asaa giddoppe shaaketti d'ayo» yaageedda. 24 «K'ay Saameelappe doommiide, aappe kaala denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa odeeddino. 25 Hinttentu nabatuwaa naanaa; k'ay S'oossay Abrahaamoo, «Sa'aan de'iyaa asaa ubbaa taani ne zeretsaa baggana anjjana» yaagiide nu aawotuwaana c'aak'keedda c'aak'uwa laattiyaa naanaa. 26 S'oossay hinttentta ubbatuwa hinttentu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare K'oomaa dentsiide, hinttentoo koyro yeddeedda» yaageedda.

4 P'es'iroossinne Yohaannisi asaw odishin, k'eesatuwaa kaappatuu, Geeshsha Golliyaa wotaadaratuwaa azaziyaawenne Saduk'aawanatuu, 2 untunttu asaa tamarissiyaa dirawunne hara asatuu hayk'uwaappe denddanawoo markka gidana mala, Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaa odeedda diraw, darii yilotiide, untunttukko yeeddino. 3 Untuntta oyk'kiide, sa'ay omarsidiggo diraw wontanaw k'asho golle gelisseeddino. 4 Shin k'aalaa siseeddawantuppe

c'oratuu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha"a keena gideedda. 5 Wonttetsa gallassi, untuntta mooddiyaawantuu, Ayihuda asaa c'imatuu, Muse higgiyaa tamarissiyaawantuu, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappatuu Haanni, K'ayaafi, Yohaannisi Iskkinddirinne k'eesatuwaa ubbatuwa kaappatuwaa dabbattuu ubbay Yersaalamen shiik'eeddino. 7 Yesuusi kiiteeddawantta barenttu gidduwaan essiide, «Ayaa wolk'kaan woy O suntsan hawaa hinttentu ootseedditee?» yaagiide oochcheeddino. 8 He wode P'es'iroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, untuntta hawaadan yaageedda; «Asaa kaaletsiyaawantoo, Ayihuda asaa c'imatoo, 9 hachche ha hargganchcha bitaniyaw oosetteedda lo'o oosuwaabanne I waan pas'eeddento, hinttentu nuuna oochchooppe, 10 mask'k'aliyaa bolla misimaariyan hinttentu d'ishiide kak'kina, S'oossay hayk'uwaappe dentseedda Naazireetiya Yesuusi Kirsttoosa suntsan ha bitanii pas'iide, hinttentu sintsaan ek'keeddawe hinttentu ubbawunne Israa'eeliyaa asaa ubbaw eretto. 11 Golliyaa kees'siyaawantuu hinttentu kad'iide is'seedda tuussay golliyaa ubbaa tookkiyaa koshshiyaa tuussaa gideedda. 12 Asay atotetsaa Yesuusa baggana demmanaappe attin, hara O baggannanne demmenna; nuuni Aa suntsan ootsanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay saluwaappe garssan asaw immeedda hara suntsay baawa» yaageedda. 13 Shiik'uwa Asay P'es'iroossinne Yohaannisi s'aleedda s'alaa be'eedda wode, untunttu tamaribeenna c'oo asaa gideeddawaa akeekiide malaletteeddino; untunttu Yesuusanna de'iyawaakka ereeddino. 14 K'ay pas'eedda bitanii P'es'iroossannanne Yohaannisanna ek'keeddawaa Asay be'iide, giyaawaa d'ayeeddino. 15 Shin P'es'iroossinne Yohaannisi shiik'uwaappe kare kesana mala Asay azaziide, bare gidon zorettiide, 16 «Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayaw gooppe, untunttu kushiyan oosetteedda wolk'k'aama malaatatuu Yersaalamen de'iyaa ubbaw beetteedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. 17 Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sintsaaw ha asatuu Yesuusa suntsaa oossinne odennaadan, minisiide untuntta, «Hinttena erite» goyyte» yaageeddino. 18 Untunttu s'eesiide, Yesuusa suntsaa mulekka dentsenaadaaninne aabaa tamarissennaadan azazeeddino. 19 Shin

P'es'iroossinne Yohaannisi zaariide, «S'oossaw eeno giyaawaa aggiide, hinttentoo eeno giyaawe S'oossaa sintsan lo"enttonne ane hintte pirdite. 20 Ayaw gooppe, nuuni be'eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko» yaagiide shiik'edda asaw odeeddino. 21 Shiik'edda Asay untuntta muranaw gaasottiyaabay d'ayina, laa'entsuwaa darssi palumettiide, haneeddabaw Asay ubbay S'oossaa galatiyaa diraw, untuntta billiide yeddeeddino. 22 He harggiyaappe patsiyaa malaatatu aw oosetteedda bitanii yelettoodeppe laysay aw oytamuwaappe aad'd'edda. 23 P'es'iroossinne Yohaannisi bilettiide, barenttu dabbatuwaakko biide, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatuu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino. 24 Untuntu hewaa siseedda wode, itti wozana gidliide, S'oossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; «Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa'aa, abbaanne untuntu gidдон de'iyaa ubbabaa med'd'eeddawoo, 25 Neeni New ootsiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan Geeshsha Ayyaan haasayaadde, « Ayihuda gidenna Asay ayaw yiloteeddee? K'ay Asay ayaw danbennabaw mak'k'eteeddee? 26 Sa'aa kaatatu giigetteeddino; gadiyaa mooddiyaawantu Godaa bollanine I okkeedda Kiristtoosa bolla ittippe denddeeddino» yaagaade haasayaadda. 27 «Ayaw gooppe, Heeroodisinne Pens's'enaawiyaa P'ilaas'oosi Ayihuda gidenna asaananne Israa'eeliyaa asaana, neeni okkeedda Kiristtoosa ne Geeshsha Na'aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiik'eeddawe tuma. 28 K'ay neeni ne wolk'kaaninne ne sheniyaan hanana gaade k'oppa utteeddabaa ubbaa ootsanaw shiik'eeddino. 29 Ha"ikka Godaw, untuntu naasiyaa s'eella; nuuni neena kaalliyaawantu, ne k'aalaa kumentsaa k'onc'c'etetsaan odanaadan, nuuna danddayissa. 30 Patsanaw ne wolk'k'aa bessa; k'ay ne Geeshsha Na'aa Yesuusa suntsan ooratsabaanne malaataa oosissa» giide woosseeddino. 31 Untuntu S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, he untuntu shiik'eeddasay k'aas's'edda. Untuntu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, S'oossaa k'aalaa k'onc'c'etetsaan odeeddino. 32 Ammaniyaawantu ubbatuu k'ofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Untuntu mehii ubbay ittippe de'iyawaappe attin, barew de'eeddabaa ooninne barentubaa

gibeenna. 33 Yesuusi kiiteeddawantu Godaa Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaa wolk'k'aama wolk'k'aan markkattiino; k'ay S'oossay untunttoo ubbaw aad'd'o keekatetsaa darissiide immeedda. 34 Ammaniyaawantu gidдон metootanchchay ittuunne baawa; ayaw gooppe, biittay woy golli de'iyawaantu ubbatuu zal"iide, akkeedda miishshaa ahiide, 35 Yesuusi kiiteeddawanttoo immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huup'yaan huup'yaan imettee. 36 K'op'iroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefo giyaa Leewiyaa zarii ittuu de'ee; Aa suntsaa Yesuusi kiiteeddawantu Barnaabaasa geeddino. Hewaa biletsay «Mentsetsiyaa Na'aa» giyaawaa. 37 Barnaabaasi barew de'iyaa gadiyaa zal"eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiiteeddawanttoo immeedda.

5 Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitanii bare machchatti Sap'p'iirinna gadiyaa zal"eedda. 2 He zal"eedda miishshaappe bare machchata erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiiteeddawanttoo immeedda. 3 Shin P'es'iroosi Hanaaniyaa, «Neeeni Geeshsha Ayyaan c'immaade ne gadiyaa zal"eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, s'alahii ne wozanaan ayaw geleeddee? 4 Neeni zal"anaappe kase gadii newaa gidennee? K'ay neeni zal"a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa ootsanaw ayaw ne wozanaan k'oppaaddii? Neeni S'oossaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka» yaageedda. 5 Hanaanii he k'aalaa siseedda elekka kunddiide hayk'k'i aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. 6 Wodalla asatuu soy geliide, Aa anhaa s'aas'iide, karew kesi Aa moogeeddino. 7 Heezzu saate gidowaappe guyyiyaan, Hanaaniyaa machchata hewaa erennaan de'aadde gelaaddu. 8 P'es'iroosi izo, «Hinttentu gadiyaa hanni keena miishshaan zal"eedditee? Ane taw oda» yaageedda. Iza, «Ee hanni keena miishshaan zal"eeddo» yaagaaddu. 9 P'es'iroosi mishiratto, «Neeninne ne asinay Godaa Ayyaan paac'c'anaw ayaw zoretteedditee? Be'a; ne asinaa moogeedda asatuu karen de'iino; ne anhaakka untuntu kare kessana» yaageedda. 10 Mishiratta he man"iyaan P'es'iroosa gediya matan kunddaade hayk'k'a aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayk'k'eeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino. 11 Ammaniya

asaa ubbayne hewaa siseedda hara Asay ubbay darii yayyeedda. 12 Yesuusi kiiteeddawanttu daro malaataanne ooratsabaa asaa gidдон ootsiino; ammaniyaa ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiik'iino. 13 Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne s'alibeenna; shin Asay untuntta bonchchee. 14 Ammaniyaa attuma asayanne mac'c'a Asay kasewaappe c'oray Godaw gujettee. 15 Hewaa diraw, Asay harganchchatuwwa shanchchamaaninne saleenan k'eri tookkiide, P'es'iroosi hewaanna aad'd'iyyaa wode haray atto, aw kuwenttonne untuntuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aad'd'ana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wotsee. 16 K'ay c'ora Asay Yerusaalame matan de'iyyaa katamatuwaappe harganchchatuwaanne iita ayyaanan oyk'etteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka pas'eeddino. 17 Hewaappe simmina k'eesatuwaa kaappuunne aanana de'iyyaa Saduk'aawanatuu ubbatuu Yesuusi kiiteeddawantta daro k'anaatiide, untunttu bolla denddeeddino. 18 K'ay Yesuusi kiiteeddawantta oyk'k'iide, ubbaa asaa k'achchiyaa golliyaan yeggeeddino. 19 Shin Godaa kiitanchchay k'amma k'asho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiiteeddawantta kare kessiide, 20 «Hinttentu biide, Geeshsha Golliyaan ek'k'iide, ha ooratsa de'uwaa k'aalaa ubbaa asaw odite» yaageedda. 21 Yesuusi kiiteeddawanttu hewaa siseedda wode, wontumaatsaan Geeshsha Golliyaa geliide, tamarissanaw doommeeddino. K'ay k'eesatuwaa kaappuunne aanana de'iyaawanttu yiide, shiik'eedda asaana Israa'eeliyaa c'imatuwaa ubbatuwwa ittippe s'eesiide, Yesuusi kiiteeddawantta barentu sintsa ahana mala, wotaadaratuwaa k'asho golle kiiteeddino. 22 Shin wotaadaratuu k'asho golle biide, Yesuusi kiiteeddawantta demmibeykkino; guyye simmiide shiik'eedda asaw, «Nuuni biyaa wode k'asho golle kariyaa daro minisi k'achchina, naagiyaawantukka penggiyaan ek'k'eeddawantta demmeeddo; shin nuuni k'asho golliyaa dooyiyiyyaa wode, golle garssan haray atto itti asayanne baawa» yaageeddino. 24 Geeshsha Golliyaa wotaadaratuwaa kiittiyaawenne k'eesatuwaa kaappatuu hewaa siseedda wode, «Hawe waanuwaashsha? K'ay gidini ayee hananddeeshsha?» yaagiide hirggeeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, itti bitanii untunttukko yiide, «Be'ite; k'asho golliyaan hintte k'achcheedda asatuu

Geeshsha Golliyaan ek'k'iide, asaa tamarissiino» yaagiide untunttoo odeedda. 26 Geeshsha Golliyaa wotaadaratuwaa azaziyaawe wotaadaratuwaanna biide, Yesuusi kiiteeddawantta aheedda; shin untunttu barentta Asay shuchchaan c'addanawantta giide yayyeedda diraw, untuntta loddan aheeddino. 27 Untunttu Yesuusi kiiteeddawantta ahiide, hewaa shiik'eedda shangguwaa sintsan essina, k'eesatuwaa kaappuu untuntta, 28 «Hinttentta nuuni he bitaniyaa sutsan tamarissenna mala minisiide azazibeykkoo? Be'ite; hintte timirttiyaa Yerusaalame katamaa ubbaa gatseeddita; k'ay he bitaniyaa shemppuwaan nuuna oytsanaw k'oppiita!» yaagiide oochcheedda. 29 P'es'iroossinne Yesuusi kiiteedda haranttu zaariide yaageeddino; «Nuuni asaw azazettanaappe S'oossaw azazettanaw bessee. 30 Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishi kak'k'iide, hintte wod'eedda Yesuusa nu aawotuwwa S'oossay hayk'uwaaappe dentseedda; 31 Israa'eelatoow nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, S'oossay mooddiyaawanne ashshiyaawaa Aa ootsiide, bareppe ushechcha baggan d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. 32 Hewoo nuuni markka; k'ay S'oossay barew azazettiyaawanttoo immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka» yaageeddino. 33 Shiik'eedda Asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiiteeddawantta wod'anaw k'oppeeddino. 34 Shin asaa ubbaan daro bonchcheteedda Gamaaliyaala geetettiyyaa, higgiiyaa tamarissiyyaa itti Parisaawii, shiik'uwaaan denddi ek'k'iide, Yesuusi kiiteeddawanttu guutsa wodiyyaa kare kesana mala 35 azaziide hewaan shiik'eedda asaa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa asatoo, hintte ha asatuwaa ootsana k'oppiyaawaan hinttentta naagite. 36 Ayaw gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geetettiyaawe barena wolk'k'aama giide denddeedda; denddina oyddu s'eetu gidiyaa asatuu aanana gaketteddino; shin Aa wod'ina, Aa kaalleedda ubbatuukka laalettiiide, maaddenna asaa gidiide atteeddino. 37 Hewaappe guyyiyaan, Asay paydettiyyaa wode, Galilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwwa ootsiide kaaletseedda; shin aakka wod'ina, Aa kaalleedda Asay ubbay laaletteedda. 38 «Ha'ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untuntta bochchoppite. Ayaw gooppe, ha k'ofayenne ha oosuu Asay ootseeddawaa gidoope d'ayana. 39 Shin ha k'ofayenne

ha oosuu S'oossaappe yeeddawaa gidoope, hintte untuntta d'ayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide S'oossaanna hintte iitettennaadan» yaageedda. 40 Hewaappe guyye shiik'eedda Asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiiteeddawannta s'eesiide, lissuwaan shoc'isseeddino; hewaappe guyyiyaan untuntta, «Yesuusa suntsaa laa'entsuwaa ubbakka dentsoppite» gi billiide yeddeeddino. 41 Yesuusa suntsaa diraw, untunttu ugatiide yeellatanaw bessiyaabaa k'oppeedda diraw, shangguwaa sintsaappe nashettiide keseeddino. 42 Untunttu ubbaa gallassi Geeshsha Golliyaaninne asaa soyin Yesuusi, Kiristtoosa gideeddawaa tamaarissiyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6 He wode, kaalliyaawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike k'aalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de'iyaa Ayihudatu walak'etteeddino; ayaw gooppe, Giriike k'aalaa haasayiyaa Ayihudatu, «Ubbaa gallassi gishettiyaa k'umaan nu asinay hayk'k'o mac'c'awanttu naak'ettiino» yaageeddino. 2 Yesuusi kiiteedda tammanne laa'atuu woosa golle asaa ubbaa s'eesiide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni S'oossaa k'aalaa odiyaawaa aggiide, k'umaa gishanaw nuw bessena. 3 Ishatoo, lo'a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanayne aad'd'o eratetsay kumeedda laappu asatuwaa hintte giddoppe doorite; nuuni k'ay untuntta ha oosoo suntsana. 4 Shin nuuni S'oossaa woosaaninne k'aalaa oduwaan minnana» yaageeddino. 5 Yesuusi kiiteeddawanntu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Iss's'ifaanoosa, Pilip'p'oosa, P'irookoroosa, Nik'aaroon, S'imoon, P'arimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwaan geleedda Ans's'ookiyaa Niik'olaawoosa dooreeddino. 6 Yaatiide Yesuusi kiiteeddawanntu sintsaan untuntta essina, Yesuusi kiiteeddawanntu S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, barenttu kushiya untunttu bolla wotseeddino. 7 S'oossaa k'aalay aakki aakki beedda; kaalliyaawanttu payduwaan Yerusaalamen darssi dari dari beedda; k'ay c'ora k'eesatuukka ammaneeddino. 8 Aad'o keekatetsayne wolk'k'ay kumeedda Iss's'ifaanoosi, asaa gidon ooratsabaanne wolk'k'aama malaataa ootsee. 9 Ayiletetsaappe keseedda asaa giyaa

Ayihuda ammaniyaawanttuppe, K'ereenappe, Iskkinddiriyaa asatuwaappe, Kil'k'iyaaappenne lisiyaappe yeedda itti itti asatuu denddiide, Iss's'ifaanoosanna palumetteeddino. 10 Shin Iss's'ifaanoosi aad'd'o eratetsaaninne Ayyaanaan haasayiaawaa digganaw danddaybbyekkino. 11 He wode untunttu, «Muse bollanne S'oossaa bolla I boriyaa k'aalaa haasayishshin siseeddo» giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. 12 Asaa ubbaa, c'imatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta hank'k'etseeddino; Iss's'ifaanoosakko yiide Aa oyk'k'iide, shiik'eedda asaakko ahina, 13 Aa bolla s'eeseedda worddo markkatuu, «Ha bitanii ha Geeshsha Golliyaanne Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggena. 14 Ayaw gooppe I, «Hawe Naazireetiyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliya kolana; Muse nuw immeedda higgiiyaakka laammana» yaagishin, nuuni siseeddo» yaageeddino. 15 Shiik'inaan utteedda Asay ubbay Iss's'ifaanoosa akeekiide s'eelliyaa wode, Aa som"i kiitanchchaa som"iyaa malatee.

7 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Iss's'ifaanoosa, «Hawe tumee?» yaagiide oochcheedda. 2 Iss's'ifaanoosi, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawaatoo, sisite! Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masip'p'es'oomiyan de'ishshin, bonchcho S'oossay aw beettiide, 3 «Ne biittaappenne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba» yaageedda. 4 He wode Abraahaamo Kaladaawatu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen de'anaw beedda. Aa aabbu hayk'keeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa ha gade hintte ha"i de'iyasaa aheedda. 5 I ha gadiyaappe haray atto, gediyaan yed'd'iyaa sa'aakka Abraahaamoo immibeenna; shin aw na'ay d'ayooppekka, S'oossay Aa, «Taani newunne neeppe guyyiyaan, ne zeretsaw ha gadiyaa laata ootsaade immana» yaageedda. 6 S'oossay Abraahaamoo, «Ne zaratuu hara gadiyaan de'ana; yaan oyddu s'eetu laysaw untunttu ayiletananne naak'ettana. 7 Shin taani ne zeretsaa mooddiyaa asaa bolla pirddana; hewaappe guyyiyaan, untunttu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana» yaageedda. 8 S'oossay Abraahaame zeretsay k'as's'arettana mala aanana c'aak'k'ina, Yisaak'a I yeliide, hospuntsa gallassi k'as's'areedda; Yisaak'i

Yaak'ooba k'as'sarina, k'ay Yaak'oobi tammanne laa"u aawotuwa kaappatuwa k'as'saredda. 9 «Aawotuwa kaappatu Yoosefo k'anaatiide, Gibs'e gadiyaw ayiletanaadan, Aa zal"eeddino; shin S'oossay aanana ittippe de'ee. 10 S'oossay waayiyya ubbaappekka Aa kesseedda; k'ay Gibs'e kaatiyya sintsanka nashshuwaanne aad'd'o eratetsaa aw immeedda; Gibs'e kaatii Yoosefow Gibs'e gadiyaanne bare golliyya ubbaa mooddanaadan, suntsatetsaa immeedda. 11 «Gibs'e gadiyaaninne Kanaane gadiyaan ubbaan koshay geliide, c'ora asaa metootseedda; he gaasuwaan nu aawotuu k'umaa demmibeykkino. 12 Yaak'oobi Gibs'e gadiyaan katsay de'iyaaawa sisiide, nu aawotuwa koyro yaa yeddeedda. 13 Laa'entsuwa buussan Yoosefo bare ishato eretteedda; k'ay Gibs'e kaatiikka Yoosefo zariyya eredda. 14 Yoosefo bare aawuwa Yaak'oobinne bare dabuu ubbay mulekka laappun tammanne ichcheshu Asay barekko yaana mala, kiittiide s'eegisseedda. 15 Yaak'oobi Gibs'e gadiyya wod'd'iide hayk'k'eedda; nu aawotuukka yaan hayk'k'eeddino. 16 Untuntu anhay hewaappe Sekeema geetettiyaa gadiyya tookettiide, yaan Abraahaamo Hamooraa naanaappe daro biraan shammeedda duufuwaan moogetteedda. 17 «Shin S'oossay Abraahaamoo immana geeddawe polettiiyya wodii gakkana matina, Yoosefo erenna hara kaatii Gibs'e gadiyaan denddana gakkanaw, Asay dari dari beedda. 19 He kaatii nu zariyya c'immiidde, guutsa naanay hayk'k'ana mala, kare untunta kessi olanaadan, nu aawotuwa un"etseedda. 20 «Muse yeletteeddawe he wode; S'oossaa sintsan I daro lo"o na'aa gideedda; bare aawuwa golliyaan heezzu agenaa gakkanaw dic'c'eedda. 21 Muse wora oletteedda wode, Gibs'e kaatiyya naatta demmaade bare na'aadan Aa dichchaaddu. 22 Muse Gibs'atuwa aad'd'o eratetsaa ubbaa tamaariide, k'aalaaninne oosuwaan wolk'k'aama asaa gideedda. 23 «Shin Musew yelettoodeppe laysay oytamuwa kumeedda wode, bare ishatuwa, Israa'eeliyya asatuwa be'anaw bare wozanaan k'oppeedda. 24 Israa'eelatuwaappe ittuwa Gibs'eppe ittuu naak'k'ishshin be'iide, he Israa'eeliyya maaddeedda; he naak'k'eedda Gibs'e bitaniyya wod'iide, Aa haluwa kesseedda. 25 Muse bare ishatuwa bare baggana S'oossay ashshana haniyaawaa untuntu akeekeddino giide k'oppeedda; shin untuntu akeekibeykkino. 26 «Wonttetsa gallassi laa"u Israa'eeliyya asatuu ittuu ittuwaanna wad'ettiyaawannta demmiide, untunta sigetsanaw koyyiide, «Asatoo, ishato hinttentu ayaw ittuu ittuwa naak'k'iitee?» yaageedda. 27 «Shin he bare shooruwa naak'k'iyawe Musa, «Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa ootsiide, suntseeddawe oonee? 28 Neeni zino Gibs'e bitaniyya wod'eeddawaadan, taanakka wod'anaw koyyay?» yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. 29 Muse hewaa siseedda wode Gibs'eppe kesiide, Midiyaama gadiyaan bete gidi de'iidde, laa"u attuma naanaa yaan yeledda. 30 «Godaa kiitanchchay oytamu laysaappe guyyiyaan, Siinaa Deriyya matan de'iyaa bazuwa buuran ees's'iyaa tamaa lac'uwa giddon Musew beetteedda. 31 Muse bare be'eeddawoo malalettiide, akeeki s'eellanaw buuraa mataan I shiik' de'ishshin, Godaa k'aalay, «Taani ne aawotuwa S'oossaa, Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, s'eellanaw s'alibeenna. 33 «Goday Musa, «Neeni ek'k'eedda biittay geeshsha gidiyya diraw, ne gediyaan de'iyaa c'aammaakka kessa. 34 Taani Gibs'en de'iyaa Ta asaa waayiyya geeshsha be'aade, k'ay untuntu ooliyaakka sisaade, untunta ashshanaw wod'd'aad. Ha"i haaya. Taani neena Gibs'e kiittana» yaageedda. 35 «He Musa Israa'eelatu; «Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa ootsiide suntseeddawe oonee?» yaagiide is's'eeddino; buuraa giddon aw beetteedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala, S'oossay Aa kiitteedda. 36 He Muse Israa'eelatuwa Gibs'e gadiyaan Zo'o Abbaaninne mela biittaan, oytamu laysaw ooratsabaanne malaataa ootsiide, Gibs'eppe kaaletseedda. 37 «Israa'eeliyya asaw, «S'oossay taana dentseeddawaadan, hintte zariyya giddoppe ta mala nabiyya hinttentoo dentsanawaa» yaageeddawe he Musa. 38 I Israa'eeliyya asaa maabaraanna ittippe mela biittaan de'eeddawa; I nu aawotuwaananne Siinaa Deriyya bolla barew haasayeedda kiitanchchaanna ittippe de'eedda. Yaatiide S'oossaappe de'uwa k'aalaa nuw immanaw akkeedda. 39 «Musew nu aawotuu azazettanaw dosibeykkino; shin gede Aa sugi oliide, guyye Gibs'e simmanaw amotteeddino. 40 K'ay Aaroona, «Nuuna

kaaletsiyaa s'oossatuwaa nuw med'd'a; ayaw gooppe, ha nuuna Gibs'eppe aheedda Muse waaneeddentto nuuni erokko» yaageeddino. 41 Miizaa Maraa malatissiide, he wode eek'aa ootseeddino; he eek'aw yarshshuwaa yarshshiide, barenttu kushii ootseedda oosuwaan nashetteeddino. 42 Shin S'oossay untunttuu zokkiyaa zaareedda; untunttu saluwaa s'oolinttiyaw goynnanaadan, untuntta aggeedda; nabatuwaa mas'aafan, « «Israa'eeliyaa asatoo, oytamu laysaa, asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa, taw yarshsheedditee? 43 Hinttenttu hinttenttuu goynnanaaw ootseedda eek'atuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyyaa hintte s'oossaa s'oolinttiyaa tookkeedda. Taani hinttentta Baablooneppe hini bagga yeddana: geetettiide s'aafetteedda. 44 «Muse bare be'eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan med'd'eedda markkaa dunkkaanii nu aawaatoo mela biittaa de'ee. 45 K'ay nu aawotuu dunkkaaniyaa barenttu aawotuwaappe kaallaan akkiide, S'oossay kase yedersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyk'keedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de'iyaa wodii gakkanawukka hewaan de'eedda. 46 Daawite S'oossaan sabetteedda; k'ay Yaak'ooba, Goday de'ana golliyaa kees's'anaw S'oossaa woosseedda. 47 Shin aw golliyaa kees's'eeddawe Solomona. 48 «Shin nabii, « «Goday, «Saluu ta kawutetsaa oydiyaa; sa'aykka ta gedii yed'd'iyaa saa. Yaatina, taw ayaa mala golliyaa kees's'anitee? Woy taani shemppanasay hak'anee? Ha ubbaabaa ta kushiyan med'd'abeykkita?» yaagee» geeddawaadan, Ubbaappe Bolla S'oossay Asay kees's'eedda golliyaan de'enna. 51 «Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay S'oossaa k'aalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haytsaykka waan tulleeeddee? Ubbaa wode Geeshsha Ayyaanaw azazettenan is's'iita. 52 Nabatuwaan hinttenttu aawotuu yederssibeennawe oonee? S'oossaa Na'ay S'illuu yaanawaa kasetiide odeeddawantakka wod'eeddino. Ha"i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe S'oossaa higgiiyaa akkiide azazettibeenawanttu, S'illuwaa aatsi immiide wod'eeddita» yaageedda. 54 Untunttu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Iss's'ifaanoosaw daro yilotiide, barenttu mettershshaa sa"iide naasseeddino. 55 Shin Iss's'ifaanoosi barenan

Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude c'addi s'eelliide, S'oossaa bonchchuwaanne Yesuusi S'oossaappe ushechcha baggan ek'keeddawaa be'eedda. 56 Yaatiide, «S'eellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na'ay S'oossaappe ushechcha baggan ek'keeddawaa be'ay» yaageedda. 57 Kooshshaa d'ok'k'u ootsi waassiidde, barenttu haytsaa tuc'c'iide, ittippe gidi aakko wos's'eeddino. 58 Katamaappe gas'aa Aa kessiide, shuchchaan c'addeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa'oola geetettiiyaa wodallaa matan wotseeddino. 59 Iss's'ifaanoosi, «Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka» yaagiide s'eegishshin, untunttu shuchchaan Aa dechchiino. 60 He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ta Godaw, ha nagaraa untunttuu atto ga» yaageedda. Hewaa giinne hayk'k'i aggeedda.

8 Saa'ooli Iss's'ifaanoose hayk'uu lo'a gi akkeedda. He gallassi Yerusaalamen de'iyaa ammaniyaawanttu bolla wolk'k'aama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiiteeddawantuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyaan laaletteeddino. 2 S'oossaa asatuu Iss's'ifaanoosa moogeeddino; k'ay aw daro yeekkeeddino. 3 Shin Saa'ooli ammaniya asaa d'ayissanaw baas'etee; ubbaa golliyaa geli geliide, attuma asaanne mac'c'a asaa goochchi goochchiide, k'asho golle yeddee. 4 Laaletteedda ammaniyaawanttu k'aalaa odiidde, ubbasaa beeddino. 5 Pilip'p'oosi Sammaariyaa katamaa wod'd'iide, Kiristoosabaa asaw odeedda. 6 C'ora Asay Pilip'p'oosi geeddawaa darssi akeekiide siseedda; I ootsiyaa malaataakka be'eedda. 7 Ayaw gooppe, iita ayyaanatuu kooshshaa d'ok'k'u ootsi haasayiidde, c'ora asaappe keseeddino; k'ay c'ora sileeddawanttunne wobbattuu pas'eeddino. 8 He katamaan Asay daro nashetteedda. 9 Shin Simoona geetettiiyaa itti bitanii kase, barena wolk'k'aama gi kaayiid, Sammaariyaa asaa, «Laa hawe aybe ooratsabee» giissiide he katamaan de'eedda. 10 Guutsatetsaappe doommiide, woggatetsaa gakkanaw, Asay ubbay, «S'oossaa wolk'k'ay daro wolk'k'aamay hawaa» giide aabaa sisee. 11 Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwaa Sammaariyaa asaa «Laa hawe ayba ooratsabee» giisseedda diraw, Asay aabaa sisee. 12 Shin Pilip'p'oosi

S'oossaa kawutetsaabaanne Yesuusi Kiristoosa suntsaabaa attumawanttoonne mac'c'awanttoo mishiraachchuwaa odiidde, untunttu aabaa ammaniide s'ammak'etteeddino. 13 K'ay Simoonikka bare huup'ew ammaniide s'ammak'etteeddawaappe guyyiyaan, Pilip'p'oosanna ittippe de'iidde, oosettiyya malaataanne S'oossay ootseedda wolk'k'aama malaataa be'iide maalaletteedda. 14 Yesuusi kiitteedda Yerusaalamen de'iyawanttu, Sammaariyaa Asay S'oossaa k'aalaa akkeeddawaa siseedda wode, P'es'iroosanne Yohaannisa untunttukko yeddeeddino. 15 P'es'iroossinne Yohaannisi wod'd'iide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayaanaa akkana mala, untunttoo S'oossaa woosseeddino; 16 ayaw gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa suntsan s'ink'k'ataa s'alalaa s'ammak'etteeddawaappe attin, untunttuppe ittuwaa bollanne Geeshsha Ayyaanay wod'd'ibeenna. 17 He wode P'es'iroossinne Yohaannisi barenttu kushiyya untunttu bolla wotsowaappe guyyiyaan untunttu Geeshsha Ayaanaa akkeeddino. 18 Yesuusi kiitteeddawanttu barenttu kushiyya untunttu bolla wotsina, untunttoo Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be'eedda wode, P'es'iroosassinne Yohaannisaw miishshaa ahiide, 19 «Taanikka ta kushiyya wotsiyaa ubbay Geeshsha Ayaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immeerikkitee» yaageedda. 20 Shin P'es'iroosi aw hawaadan yaageedda; «Neeni S'oossaa imotaa miishshaan shammanaw k'oppeedda diraw, ne miishshay neenanna c'oo d'ayo. 21 Ne wozanay S'oossaa sintsan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. 22 Yaatowaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita k'ofaa diraw, nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaan de'iyaa iita k'ofaa S'oossay atto gaanenttonne S'oossaa woossa. 23 Ayaw gooppe, neeni daro k'anaatiyaa oyk'k'aade nagaraa k'ashuwaan de'iyawaa taani be'ay» yaageedda. 24 Hewaappe guyye Simooni P'es'iroosassinne Yohaannisaw zaariide, «Hinttentu geeddawaappe ittibayne taana gakkenna mala, hintte taw S'oossaa woossite» yaageedda. 25 P'es'iroossinne Yohaannisi markkatteeddawaappenne Godaa k'aalaa odeeddawaappe guyyiyaan, guyye Yerusaalame simmeeddino; yaatiide Sammaariyaan de'iyaa daro k'eerii katamatuwaan mishiraachchuwaa k'aalaa odeeddino. 26 Godaa kiitanchchay Pilip'p'oosa,

«Denddaade Yerusaalameppe Gaaza afiyaa asi bayinna mela sa'aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa baggana de'ee» yaageedda. 27 Pilip'p'oosi denddiide beedda. Hinddekkoo geetettiyya Top'p'iyaa kaattatiw biittaa mooddiyya I miishshaa ubbaakka naagiyya Top'p'iyaa asaa gideedda itti shuufay de'iyawe goyinnanaw Yerusaalame beedda. 28 Paray goochchiyya gaariyaan uttiide, Yerusaalameppe guyye simmiide, nabiyaa Isiyaasa mas'aafaa nabbabee. 29 Geeshsha Ayyaanay Pilip'p'oosa, «He gaariyaakko shiik'aade ittippe gida» yaageedda. 30 Pilip'p'oosi wos's'i yiide, nabiyaa Isiyaasa mas'aafaa shuufay nabbabishshin sisiide Aa, «Neeni nabbabiyaawaa akeekay?» yaageedda. 31 Shuufay, «Taw odiide akeekissiyaa Asay baynnaan waaniide akeekkettii?» yaageedda; k'ay barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Pilip'p'oosa woosseedda. 32 Shuufay nabbabiyya mas'aafay, «Dorssaadan I shukettanaw laagetee. Dorssaa maray bare isikiyaa k'ans's'iyawaa sintsan c'o'u giyaawaadan, ikka bare doonaa pokibeenna. 33 I kawusheeddawaadan aw s'illo pirdday d'ayeedda. Yesuusa de'uu ha sa'aappe pude aketti diggeedda diraw, Aa zariyaabaa oonee odanawe?» yaageedda. 34 Shuufay zaariide Pilip'p'oosaw, «Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikii» yaageedda. 35 Pilip'p'oosi zaariide, S'oossaa mas'aafaa I nabbabiyaasaappe doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwaa k'aalaa aw odeedda. 36 Untunttu ogiyaa oyk'k'i biidde, haatsay de'iyasaa gakeeddino; shuufay, «Haatsaa hawaa be'a; s'ammak'ettiyaawaa taana diggiyaawe ayee?» yaageedda. 37 Pilip'p'oosi Aa, «Neeni ne kumentsaa wozanaappe ammanooppe, danddayaa» yaageedda. I zaariide, «Yesuusi Kiristoosi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa taani ammanay» yaageedda. 38 Gaari ek'k'ana mala shuufay azazina, inne Pilip'p'oosi laa'atuu duge wod'd'iide, haatsaan gelina Pilip'p'oosi Aa s'ammak'eedda. 39 Untunttu haatsaappe gas'aa keseedda wode, Godaa Ayyaanay Pilip'p'oosa lip'p'i ootsiide, afi aggeedda; laa'entsuwwa shuufay Pilip'p'oosa be'ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. 40 Pilip'p'oosi bare huup'ew Azos's'oosan de'iyawaa ereedda; k'ay K'iisaariyaa

yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiidde mishiraachchuwaa k'aalaa odee.

9 Shin Saa'ooli Godaa kaalliyaawantta wod'anaw manddiide, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda. **2** Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliyya asatuwaa mac'c'awantanne attumawantta demmooppe, k'achchiide Yerusaalame ahanaw, Damask'k'on de'iyaa Ayihuda woosa golletoodabddaabbiiyaa s'aafanaw Aa woosseedda. **3** I biidde, Damask'k'o katamaa gakkana matoode, k'oppennaan saluwaappe wolk'k'aama poo'uu Aa yuushshuwaa ubbaan poo'eedda. **4** Saa'ooli sa'aan kunddi uttina, «Saa'oolaa Saa'oolaa, ayaw Taana waayissay?» giyyaa k'aalaa siseedda. **5** Saa'ooli, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusikka, «Taani neeni yederssaadde de'iyaa Yesuusa» yaageedda. **6** Shin Saa'ooli kokkoriiddinne maalalettiidde, «Ta Godaw, taani ayaa ootsanaadan koyyay?» yaageedda. Goday Aa, «Denddaade katamaa gela; neeni ootsanaw bessiyaabay new yaan odettanawaa» yaageedda. **7** Saa'oolanna ogiyaan biyaa asatuu ayinne haasayennan ek'ki aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be'ibeykkino. **8** Saa'ooli sa'aappe denddina, Aa ayfii doyyetteedda wode, ayinne s'eellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, untunttu Aa kushiyya oyk'ki goochchiide, Damask'k'o gelisseeddino. **9** Heezzu gallassaa gakkanawukka I s'eellibeenna; ayinne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna. **10** Damask'k'on itti Hanaaniyaa giyyaa kaalliyaawe de'ee; Goday sas'aan Aa, «Hanaanew» yaageedda. Hanaanii, «Ta Godaw, hawaan de'ay» yaageedda. **11** Goday Aa, «Denddaade Suure geetettiyyaa ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa'oola giyyaa S'ersseeseppe yeedda bitaniyaa koya; ayaw gooppe, I woossee. **12** K'ay Hanaaniyaa giyyaa bitanii geliide, Saa'ooli laa'entsuwaa s'eelanaadan, bare kushiyya Aa bolla wotsiyaawaa sas'aan be'eedda» yaageedda. **13** Hanaanii zaariide, «Ta Godaw, Yerusaalamen ne geeshsha asaa bolla he bitanii ay keena iitabaa ootseeddentto, taani daro asaappe sisaad. **14** K'ay Damask'k'on ne suntsaa s'eesiyaawantta ubbaa k'achchanaw, k'eesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino» yaageedda. **15** Shin Goday Aa, «Saa'ooli Ayihuda gidenna asaa sintsan, kaatatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyya asaa sintsan, Ta suntsaa

erissanawunne Taw ootsanaadan dooretteedda miishshaa gidiyya diraw, neeni ba. **16** Ayaw gooppe, Ta suntsaa diraw, I ay keenaa waayettanaw bessinto, Taani Aa bessana» yaageedda. **17** Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiyya Saa'oola bolla wotsiide, «Ta ishaw Saa'oolaa, neeni yiyya ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni s'eelana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiitteedda» yaageedda. **18** Ellekka, ayentto pok'uwaa malay Saa'oola ayfiyaappe wod'd'ina, Saa'ooli laa'entsuwaa s'eelleedda; k'ay denddiide s'ammak'etteedda. **19** K'umaa miide minetti, Damask'k'on de'iyaa kaalliyaawantunna amareeda gallassaa gam"eedda. **20** Ellekka, «Yesuusi Kiristoosi S'oossaa Na'aa» yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan k'aalaa odeedda. **21** Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, «Hawe Yerusaalamen Yesuusa suntsaa s'eesiyaawantta d'ayissiyaawaa gidennee? K'ay untunttu k'achchiide, k'eesatuwaa kaappatuwaa sintsa afanaw yibeenneeyye?» yaageeddino. **22** Shin Saa'ooli k'aalaa odiyya oduu min min beedda; Yesuusi K'ay Kiristoosa gidiyaawaakka I akeekissiide odeedda diraw, Damask'k'on de'iyaa Ayihudatuu aw zaariyaawaa d'ayeeddino. **23** C'ora gallassaappe guyyiyaan, Ayihudatuu shiik'iide, Saa'oola wod'anaw zoretteeddino. **24** Shin Ayihudatuu barena wod'anaw k'oppowaa Saa'ooli siseedda; untunttu Aa wod'anaw k'ammanne gallassi katamaa penggiyya naagiino. **25** Shin kaalliyaawantta Aa k'amma afiide, dirssaa huup'iyaanna k'un"aan duge wotseeddino. **26** Saa'ooli Yerusaalame gakeedda wode, kaalliyaawantunna ittippe gaketanaw shiik'i be'eedda; shin kaalliyaawaa I gideeddawaa ubbay ammanennaan is's'iide, aw yayyeeddino. **27** Shin Barnaabaasi Saa'oola Yesuusi kiitteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be'eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddentonne k'ay Saa'ooli Damask'k'on Yesuusa suntsan yayyenaan wooti k'aalaa odeeddentto, untunttoo geeshshiide odeedda. **28** Saa'ooli Yerusaalamen yuuyyiidenne Godaa Yesuusa suntsan yayyenaan k'aalaa odiiide, Yesuusi kiitteeddawantunna ittippe de'eedda. **29** K'ay Saa'ooli Giriike k'aalaa haasayiyya Ayihudatuwaana haasayeenne palumettee; shin untunttu Aa wod'anaw koyyeeddino. **30** Ishatuu hewaa sisiide, Saa'oola duge K'iisaariyya afiide, S'ersseese yeddeeddino.

31 Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyaan ubbaan de'iyaa ammaniya asatuu sarotetsaan de'eeddino; k'ay minneeddino; Godaw yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayaanaa maaduwaan geemettiide, payduwaankka dari dari beeddino. 32 P'es'iroosi ubba saan yuuyyiide, Liidaan de'iyaa geeshsha asatuwaakko k'ay wod'd'eedda. 33 Yaatiide hewaan hosppun laytsaa siliide, arssaan gisiide de'iyaa itti Eeniya giyaa bitaniya demmeedda. 34 P'es'iroosi Eeniya, «Eenaw, Yesuusi Kiristoosi neena patsee; denddaade ne hiis'aa yegga» yaageedda. Hewaappe guyye ellekka dendi ek'keedda. 35 Liidaaninne Saaronan de'iyaa Asay ubbay Eeniya be'iide, Godaakko simmeeddino. 36 Yoop'p'e katamaan itti S'aabbito geetettiya ammanewunna de'aw; S'aabbito guussay Giriike k'aalaan Dork'k'o giyaawaa. Iza bare de'eedda wodiya ubbaan lo"obaa ootsaaddenne hiyyeesaa maaddaade de'aw. 37 He wode iza harggaade hayk'kina, Asay izi anhaa meec'ciide, poo'iyaa pude kessiide gisisseedda. 38 Liiday Yoop'p'ew mata; kaalliyaawantu P'es'iroosi Liidiyaan de'iyawaa Yoop'p'en sisiide, «Hayyanaa nuukko ellekka yaarikki» yaagiya kiitaa laa'u asatuwaa bola aakko kiiteeddino. 39 Hewaappe guyye P'es'iroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pook'iyaa pude Aa kessiide, kifiliya gelisseeddino. Asini baynna am'e mac'c'awanttu ubbay yeekkiidenne Dork'k'a untuntunna de'iyaa wode ootseedda k'amishatuwaanne mayatuwaa ubbaa P'es'iroosa bessiide, Aa yuushshuwaan yuuyyi aad'd'iide ek'keeddino. 40 P'es'iroosi untuntta ubbaa kare kessiide, gulbbati S'oossaa woosseedda; k'ay anhaakko simmiide, «S'aabbitee, dendda» yaageedda; S'aabbitakka bare ayfiya dooya P'es'iroosa be'aade, d'ok'k'a uttaaddu. 41 P'es'iroosi izo bare kushiyan maaddiide, dentsi esseedda; hewaappe guyyiyan, ammaniyaawantanne asini baynna am'e mac'c'awantta s'eesiide, pas'eeddawunno untunttoo immeedda. 42 Ha yewuu Yoop'p'e katamaa ubbaan laalettina c'ora Asay Godaa ammaneeddino. 43 P'es'iroosi Yoop'p'en itti Simoona giyaa galbbaa k'aac'iyawaanna daro wodiya gam'eedda.

10 K'iisaariyaan «S'aalatuwaa Olaa asatuwaa» geetettiya olanchchatoo itti s'eetatuwaa kaappuu K'ornneliyoosa giyaawe de'ee. 2

K'ornneliyoosi S'oossaa loytziide ammaniya asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe S'oossaw goyinniya asaa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; k'ay S'oossaa ubbaa wode woossee. 3 Itti gallassi udduppu saatiya heeraan, «K'ornneliyoosa» giide s'eesiya S'oossaa kiitanchchay barekko gelishshin, K'ornneliyoosi sas'aan geeshshiide be'eedda. 4 K'ornneliyoosi yayyiide, kiitanchchaa c'addi s'eelliide, «Ta Godaw, I ayee?» yaageedda. Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; «Ne woosayne neeni hiyyeesaa maaddiyaawe S'oossaa sintsan hassayettanaw saluwaa beedda. 5 Ha'i Yoop'p'e asaa kiittaade, P'es'iroosa geetettiya Simoona ahissa. 6 P'es'iroosi abbaa doonaan de'iyaa galbbaa k'aac'iyaa Simoona gollen imatsatetsaan utteedda; neeni ootsanaw bessiyaawaa I new odanawaa» yaageedda. 7 K'ornneliyoosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare k'oomatuaappe laa'atuwaanne S'oossaw goyinniya bareppe shaakettena wotaadaratuwaappe ittuwaa s'eesiide, 8 untunttoo ubbabaa odiide, untuntta Yoop'p'e kiiteedda. 9 Wonttetsa gallassi untunttu biide, Yoop'p'e katamaakko matishshin, P'es'iroosi usuppun saatiya heeraan golliya bolla dembbayiide ootseeddasaa S'oossaa woossanaw keseedda. 10 K'ay koshattiide, k'umaa maanaw koyyeedda; shin k'umay ka'ishshin, sas'aa be'eedda. 11 Saluu dooyettina, wolk'k'aama mayuwaa malatiyaabay oyddu baggana oyk'ettiide, sa'aan wod'd'ishin, P'es'iroosi be'eedda. 12 Hewaan oyddu gediyaanna de'iyaa mehii, do'ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de'ee. 13 «P'es'iroosaa, dendda ek'k'aade shukka ma» giyaa k'aalay aakko yeedda. 14 Shin P'es'iroosi, «Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke» yaageedda. 15 K'ay laa'entsuwaa, «S'oossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa» giyaa k'aalay aakko yeedda. 16 Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyan, ellekka he wolk'k'aama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti aggeedda. 17 P'es'iroosi bare be'eedda sas'aa biletsay ayaa gidandeesha? Yaagiide, bare wozanaa gidon, «Laa hawe ayee?» giishshin, K'ornneliyoosi kiiteedda asatuu Simoona golli de'iyasaa koyyiide, Aa penggiyaan ek'keeddino. 18 Barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «P'es'iroosa geetettiya Simoona giyaa imatsay hewaan de'ii?»

yaagiide oochcheeddino. 19 P'es'iroosi sas'aan sintsan de'eetto» yaageedda. 34 P'es'iroosi be'eeddabaa akeekanaw k'ofaan sheekkide'ishshin, haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; «S'oossay Geeshsha Ayyaanay Aa, «Be'a, heezzu asatuu asaa som"iyaa s'eellenna; shin gade ubbaan neena koyyiino; 20 denddaade wod'd'a; Taani barew yayyiyaawaanne s'illo oosuwa ootsiyaawaa untuntta kiitteedda diraw, sid'ennaan untuntunna galatiyaawaa taani tumu akeekaad. 36 S'oossay ba» yaageedda. 21 P'es'iroosi asatuwaakko asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristtoosa baggana, wod'd'iide, «Hinttentu koyyiyaawe taana. Ayaa sarotetsaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuwa akkana yeedditee?» yaageedda. 22 Untunttu, Israa'eeliyaa asaw kiitteeddawaa hinttentu eriita. «S'oossaw yayyiya s'illuu Ayihuda asaa ubbaan 37 Yohaannisi k'aalaa odeedda s'ink'ataappe daro bonchcheteedda s'eetatuwaa kaappuwaa guyyiyaan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa K'ornneliyoosi, neena bare soy afissiide, k'aalaa ubbaan haneeddawaa hintte eriita. 38 S'oossay neeppe sisana mala, S'oossaa geeshsha kiitanchchay Naazireetiyyaa Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne aw odeedda» yaageeddino. 23 P'es'iroosi asatuwaa wolk'k'aan kuntseedda; S'oossay aanana de'iyaa imatsa ootsi shoobbanaw soy mokkeedda. Wonttetsa diraw, lo"obaa I ootsiiddinne s'alahiyyaa kaappoo gallassi, denddiide untuntunna beedda; Yoop'p'e moodetteedda ubbaa patsiide uyuyeedda. 39 katamaan de'iyaa ishatuwaappe ittuu ittuu aanana «Ayihuda gadiyaaninne Yersaalamen I ootseedda ittippe beeddino. 24 Wonttetsa gallassi, K'iisaariyaa ubbabaw nuuni markka. Untunttu mask'k'aliyaa bolla gakteeddino; K'ornneliyoosi bare dabbatuwaanne misimaariyan d'ishi kak'k'iide, Aa wod'eeddino. 40 Shin bare laggetsatuwaa ittippe s'eesi shiishshiide, S'oossay heezzeentsiyaa gallassan hayk'uwaappe P'es'iroosa naagee. 25 P'es'iroosi gelana hanishin, Aa dentsiide besseedda. 41 S'oossay koyro K'ornneliyoosi aanana gaketiiide, Aa sintsan dooreedda markkatuwaa nuuna, Aa besseeddappe kunddiide, aw goyinneedda. 26 Shin P'es'iroosi, attin, asaa ubbaa gidenna; hayk'uwaappe I «Dendda! Taanikka ta huup'ew asaa» yaagiide denddeeddawaappe guyyiyaan, nuuni aanana Aa dentseedda. 27 P'es'iroosi K'ornneliyoosanna meeddonne usheeddo. 42 S'oossay wonggalaa haasayiide, soy geleedda; I geliyaa wode c'ora mishiraachchuwa asaw nuuni odanawunne, pas'a Asay shiik'eeddawaa demmiide, 28 asaa, «Ayihuda de'iyaa wanttu bollaninne hayk'keeddawanttu bollan Asay hara zariyaanna ittippetetsaan de'anaw, woy pirdanaw I suntseeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. 43 S'oossay gakettanaw woga gidennawaa hintte huup'ew eriita; aan ammaniyaa ubbaa nagaraa Aa suntsan atto shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geena gaanawaa nabatuu ubbatuu markkatiino» yaageedda. mala, S'oossay taana besseedda. 29 Hewaa diraw, 44 P'es'iroosi biro he yewuwaa odishin, k'aalaa hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaad. Ha"i, sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanay wod'd'i «Taana ayaw ahisseedditee?» yaagaade hinttentta aggeedda. 30 K'ornneliyoosi hawaadan 45 P'es'iroosanna Yoop'p'eppe yeedda, yaageedda; «Taani hachche oyddu gallasaappe ammaniyaa k'as's'aretteedda Ayihuda ubbatuu kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa Ayihuda gidennawanttu bollankka Geeshsha Ayaanaa soyin S'oossaa woossishin, p'olk'k'iyaa mayuwaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. 46 mayyeedda Asay ta sintsaan ek'k'iide, 31 taana, Ayaw gooppe, untunttu dumma dumma k'aalaan «K'ornneliyoosa, S'oossay ne woosaa siseedda; neeni haasayishshiininne S'oossaa darotetsaa sabbishshin hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. 32 Simmi siseeddino. He wode P'es'iroosi zaariide, 47 «Hawanttu asaa Yoop'p'e kiittaade, Simooni P'es'iroosa giyaawaa k'ay nuunaadan Geeshsha Ayaanaa akkeeddawanttu s'eesissa; Simooni P'es'iroosi Simooni giyaa galbbaa s'ammak'ettennaadan, haatsaa untuntta digganaw k'aac'c'iyawaa gollen abbaa doonaan imatsatses danddayiyaawe oonee?» yaageedda. 48 Untunttu utteedda» yaageedda. 33 Hewaa diraw, taani neekko Yesuusi Kiristtoosa suntsan s'ammak'ettana mala, ellekka kiittaad; neeninne yaade loytsaadda; simmi untuntta azazeedda; hewaappe guyyiyaan, untunttu neeni nuw odanaw S'oossay neena azazeeddawaa barentuna amareeda gallassaa uttana mala, Aa ubbaa sisanaw ha"i nuuni ubbay hawaan S'oossaa woosseeddino.

11 Yesuusi kiitteeddawanttunne Yihudaa ubbaan de'iyaa ishatuu, Ayihuda gidennawanttukka S'oossaa k'aalaa akkeeddawaa siseeddino. 2 P'es'iroosi Yerusaalame beedda wode, k'as's'aretteedda asatuu aanana palumettiide, 3 Aa, «Neeni k'as's'arettibeenawanttukko gelaade, untuntunna k'umaa maada» yaageeddino. 4 Shin P'es'iroosi haneeddawaa koyruwaappe doomiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; 5 «Taani Yoop'p'e katamaan S'oossaa woossishin, taani Ayyaanaan gidaade sas'aa be'aaddi; wolk'k'aama mayuwaa malatiyaawe oyddu baggana oyk'ettiide, saluwaappe wod'd'iide, taakko yeedda. 6 Hewaa gidduwaa taani c'adda s'eelliyaa wode, oyddu gedii de'iyaa mehiyaa, du'aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be'aaddi. 7 K'ay, «P'es'iroosaa, dendda; shukka ma» giyaa k'aalaa taani sisaad. 8 «Shin taani, «Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doonaakko shiik'i erenna» gaad. 9 Ayaw gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanayne «K'aalay saluwaappe laa'entsuwaakka, «S'oossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa» yaagiide taw zaaredda. 10 «Hewe heezzu gede hanina, wurssetsaan ubbay saluwaa pude gooshetteedda. 11 He man"iyaan heezzu asatuu K'iisaariyaappe taakko kiitettiide, taani de'iyaa golliyya gakk aggeeddino. 12 Taanikka sid'ennan untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay taw odeedda. K'ay ha usuppun ishatuu Yoop'p'eppe taananna K'iisaariyaa biina, nuuni K'ornneliyoosa soy geleeddo. 13 Kiitanchchay bare soyin ek'k'iide barena, «P'es'iroosa geetettiyaa Simoona s'eesanaw asaa Yoop'p'e kiitta; neeninne ne golle Asay ubbay attiyaa k'aalaa I new odanawaa» geeddawaa K'ornneliyoosi wooti siseeddento, nuw odeedda. 15 «Taani haasayanaw doommiyaawaan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla wod'd'eddawaadan, untunttu bollaakka wod'd'i aggeedda. 16 Goday, «Yohaannisi haatsaan s'ammak'eedda; shin hinttentu Geeshsha Ayyaanaan s'ammak'ettanita» yaageedda k'aalaa taani hassayaaddi. 17 S'oossay nuw Godaa Yesuusi Kiristoosa ammaneeddawatntoo immeedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttookka k'ay immooppe, simmi S'oossaa digganaw taani oonee?» yaageedda. 18 Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, «Yaatina, S'oossay Ayihuda gidennawanttukka k'ay nagaraappe simmiide de'anaadan, untuntta kaac'eedda» yaagiide S'oossaa galateeddino. 19 Iss's'ifaanoosa bolla gakkedda waayiyaa geeduwaan laaletteedda ammaniyaawantu k'aalaa Ayihudatuwaa s'alalaappe attin, haraw ittoon ne odennaan, Pink'k'e, K'op'iroosanne Ans's'ookiyaa gakkanaw yuuyyeeddino. 20 Shin K'op'iroosappenne K'ereenappe yeedda itti itti ammaniyaasatuu Ans's'ookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Giriike asawukka odeeddino. 21 Godaa wolk'k'ay untuntunna de'ee; K'ay c'ora Asay ammaniide, Godaakko simmeeddino. 22 Ha yewuu Yerusaalamen de'iyaa ammaniyaasaw sisettina, ammaniyaasay Barnaabaasa Ans's'ookiyaa kiitteedda. 23 Barnaabaasi Ans's'ookiyaa beedda wode, S'oossaa aad'd'o keekatetsaa oosuwa be'iide nashetteedda; untunttu ubbay Godan barenttu kumentsaa wozanaappe min de'anaadan, untuntta zoreedda. 24 Ayaw gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanayne ammanuu kumeedda lo'o asaa; he gaasuwaan c'ora Asay Godaakko yeeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, Barnaabaasi Saa'oola koyyanaw S'ersseese beedda. 26 Yaatiide Saa'oola demmeedda wode, Ans's'ookiyaa aheedda. Barnaabaasinne Saa'ooli ammaniyaasana itti laysaa kumentsaa uttiide, c'ora asaa tamarisseeeddino; kaalliyaawantu Ans's'ookiyaan Ammaniyaasaa geetettiide, koyro s'eesetteeddino. 27 Nabatuu Yerusaalameppe Ans's'ookiyaa he wode wod'd'eeddino. 28 Untunttu giddoppe Agaaboosa giyaawe denddiide, sa'aa ubbaan wolk'k'aama koshay denddanawaa Ayaanaa wolk'k'aan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe K'alawudeyoosa kawutetsaa wodiyaanna. 29 Kaalliyaawantu huup'iyaan huup'iyaan barenttu wolk'k'aa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de'iyaa barenttu ishato maaduwa yeddanaaw k'ofaa k'achcheeddino. 30 Untunttu hewaadan ootsiide, miishshaa Barnaabaas bollaninne Saa'oola bolla woosa golle c'imatoo yeddeeddino.

12 Kaatiyaa Heroodise he wode woosa golle asaappe amareedawantta waayissuwaa doommeedda. 2 Yohaannisa ishaa Yaak'ooba mashshaan wod'iseedda. 3 Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be'iide, gujji P'es'iroosakka oyk'k'eedda; hewe Maagage Ukitsaa Baalaa bonchchiyaa gallassatuwaanna. 4 P'es'iroosa

oyk'kiide k'achcheedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiyaa gallassatuwaappe guyyiyaan, gade asaa sintsa aatsanaw k'oppiide, oyddu oyddu wotaadaratuu Aa naaganaadan, tammanne usuppun wotaadaratoo aatsiide immeedda. 5 Hewaa diraw, P'es'iroosi k'asho golliyaan naagettee; shin woosa golle Asay aw minisiide S'oossaa woossee. 6 Heroodise P'es'iroosa asaa sintsa aatsanaw k'oppaanaappe kase k'amma, P'es'iroosi laa'u santsalataan k'ashettiide, laa'u wotaadaratuwaappe gidduwaan gem"iisheedda; naagiyaawantukka k'asho golle penggiyaan ek'kiide naagiino. 7 Akeekenaan de'ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan ek'ki aggeedda; k'asho gollenkka poo'uu poo'ii aggeedda. Kiitanchchay P'es'iroosa miyyiyaa dechchi beegotsiide Aa, «Elle dendda» yaageedda; he man"iyaan santsalatay Aa kushiyaappe wod'd'i aggeedda. 8 Kiitanchchay Aa, «Ne suriyaa danc'c'a; ne c'aammaakka wotsa» yaagina, P'es'iroosi hewaadan ootseedda; kiitanchchay, «Ne mayuwaa mayyaade taana kaala» yaageedda. 9 P'es'iroosi k'asho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw sas'aa be'iyawaa malateeddappe attin, kiitanchchay ootsiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. 10 Kiitanchchayanne P'es'iroosi koyro wotaadaraappenne laa'entso wotaadaraappe aad'd'iide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakkeeddino; penggiikka untunttoo barekka dooyetti aggeedda; untunttu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka P'es'iroosappe shaaketti aggeedda. 11 P'es'iroosi barena gakkeeddabaa akeekiide, «Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda Asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha"i tumu eraad» yaageedda. 12 I hewaa akeekedda wode, c'ora Asay ittippe shiik'iide S'oossaa woossiyaasaa, Mark'k'oossa giyaa Yohaannisa daayi Mayraami soy 13 biide penggiyaan s'eesina, itti Roodo giyaa k'oomata dooyanaw yaaddu. 14 Rooda P'es'iroosa k'aalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyennan guyye wos'saadde, P'es'iroosi karen ek'k'eeddawaa asaw odaaddu. 15 Asay izo, «Hanne, neeni gooyaa» yaageedda. Rooda P'es'iroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Untunttu, «Hewe Aa kiitanchchaa» yaageeddino. 16 Shin P'es'iroosi karen s'eesiide aggenaan is's'ina,

Asay kariyaa dooyyi, Aa be'iide maalaletteeddino. 17 Shin untunttu c'o"u gaana mala, P'es'iroosi bare kushiyan s'orssiide, Goday k'asho golliyaappe Aa wooti kesseeddentto, untunttoo k'onc'c'issi odiide, «Hawaa Yaak'oobawunne ishatoo odite» giide, kesi harasaa beedda. 18 Sa'ay wontteedda wode, P'es'iroosi hak'a bidiggeeddentto giina wotaadaratuwaa gidдон daro walassay keseedda. 19 Heroodise P'es'iroosa koyyishshin, I d'ayeedda wode, naagiyaawantta k'oriide, untunttu wod'ana mala azazeedda; hewaappe guyyiyaan, Yihudaappe K'iisaariyaa wod'd'iide, hewaan amareeda wodiya utteedda. 20 Heroodise S'iioosa asawunne Sidoonaa asaw loytsi hank'k'etteedda; untunttu gade Asay katsaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untunttu ittippe gidiide, Aa golliyaa kaappuwaa Bilass's'ooosa barenttu bagga ootsiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino. 21 Heroodise suntsetteedda gallassi, bare kawutetsaa mayuwaa mayyiide, kawutetsaa oydiyaan uttiide, asaw haasayeedda. 22 Asay, «Hawe S'oossaa k'aalaa; asaa k'aalaa gidenna» yaagiide kooshshaa d'ok'k'issiide haasayeedda. 23 Heroodise S'oossaa bonchchibeenna diraw, he man"iyaan Godaa kiitanchchay Aa dechchina, gus'uniyaan meetettiide, hayk'ki aggeedda. 24 Shin S'oossaa k'aalay dic'c'eenne dari dari bee. 25 Barnaabaasinne Saa'ooli barenttu oosuwa poliide, Mark'k'oossa giyaa Yohaannisa barenttuna akkiide, Yersaalameppe simmeeddino.

13 Ans's'ookiyaan de'iyaa ammaniya asaa gidдон nabatuunne tamarissiyaawanttu de'iino; untunttukka Barnaabaasa, Karetsa giyaa Simoona, K'ereenappe yeedda Luuk'iyooosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna dic'c'eedda Minaahanne Saa'oola. 2 Untunttu Godaw goyinnishshinanne s'oomishshin, Geeshsha Ayyaanay, «Taani s'eeseedda oosoo Barnaabaasanne Saa'oola taw dummayite» yaageedda. 3 Untunttu s'oomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyaan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollaninne Saa'oola bollan wotsiide, untunttu yeddeeddino. 4 Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untunttu kiittina, Seeluuk'iyaa wod'd'eeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, K'op'iroosa haatsaani dooddetteeddasaa beeddino. 5 Untunttu Silmaana gakkiiide, Ayihuda

woosa golletuwaan S'oossaa k'aalaa odeeddino; I danddayeedda. 19 Kanaane giyaa gadiyaan untunta maaddanaw Yohaannisi untuntunna de'ee. Ayihuda gidenna laappu kawutetsaa d'ayissiide, 6 Untuntu K'op'iroosa haatsaan dooddetteedda untuntu gadiyaa bare asaa laatisseedda. 20 sa'aa ubbaa P'aafu gakkanaw yuuyyiide, nabiyaaw Hewaappe guyyiyaan, nabiyaaw Saameela wodiyaaw itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa gakkanaw, oyddu s'eetanne ishatamu laysaa giyaa shareechchuwaaw demmeeddino. 7 He keenaa daannatuwaaw untunttoo immeedda. 21 shareechchu gadiyaa mooddiyaaw Sarggiyoosa Hewaappe guyyiyaan, untuntu barenttoo kaatiyaaw P'awuloosa giyaa akeekanchcha bitaniyaanna immana mala woossina, S'oossay Biiniyaama de'ee. Sarggiyoosa P'awuloosa Barnnaabaasanne zariyaappe K'iisa na'aa Saa'oola oytamu laysaw Saa'oola barekko s'eesiide, S'oossaa k'aalaa kaatetana mala, untunttoo immeedda. 22 S'oossay sisanaw koyyeedda. 8 Shin shareechchuwaaw Saa'oola shaareeddawaappe guyyiyaan, untuntu Elimaasi (Giriike k'aalaan hewe Aa suntsaa) gadiyaa bolla Daawite kaatetana mala, Aa dentseedda; mooddiyaawaa ammanuwaaw digganaw koyyiide, Daawitebaa markkattiide, <Taani koyyiyaaw ubbabaa untuntu haasayaa p'alk'keedda. 9 Shin P'awuloosa ta wozanaadan ootsiyaaw Issey na'aa Daawita giyaa Saa'ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, demmaad> yaageedda. 23 <S'oossay, <Taani Daawita shareechchuwaaw c'addi s'elliide, 10 Aa, <Laa ha zariyaappe Israa'eeliyaaw asaa ashshiyaawaa ahana> s'alahiyaaw kaappuwaaw na'aw, genetetsay ubbayenne k'aalaa geleeddawaadanka, Yesuusa aheedda. iitatetsay ubbay kumeeddawoo, s'illotetsaa ubbaa 24 Yesuusi yaanaappe kase Israa'eeliyaaw Asay morkkew, Godaa ogiyaaw suuriyaaw geellayiyaawaa ubbay barenttu nagaraappe simmiide s'ammak'ettana aggikkii? 11 Be'a; ha'i Godaa kushii ne bolla de'ee; mala, Yohaannisi k'aalaa odeedda. 25 K'ay neeni k'ook'a gidana; amareeda wodii gakkanaw, Yohaannisi bare oosuwaaw wurssana haniidde aawaa poo'uwaaw be'akka> yaageedda. He man'iyaan asaa, <Taana oona giide k'oppiitee? Taani hintte shaannochchayenne d'umay Aa ayfiyaaw goozina, naagiyaawaa gidikke; shin be'ite, Aa gediyaaw bare kushiyaaw oyk'kiide, kaaletsiyaaw uraa koyyiide c'aammaa k'ashuwaakka gediyaappe billanaw taw yuuyyeedda. 12 He wode gadiyaaw mooddiyaawe bessenawe taappe guyyenna yee> yaageedda. 26 <Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame hewaa be'eedda wode, Goday tamarissiyaawaan zeretsatoo, k'ay hawaan Ayihuda gidennawanttoo maalalettiide ammaneedda. 13 P'awuloosinne S'oossaw yayyiyaawanttoo, ha atotetsaa k'aalay nuw aanana de'iyaaawanttu P'aafuppe denddiide, kiitetteedda. 27 Ayaw gooppe, Yerusaalame de'iyaa P'inifiliyaan de'iyaa P'ergge wonggiyaan beeddino; asayenne untuntu kaappatuu Yesuusanne Sambbata Yohaannisi untuntuppe shaaketti, Yerusaalame gallassaa ubbaan nabbabettiyaaw nabatuwaaw k'aalaa simmeedda. 14 Shin untuntu P'erggeppe aad'diide, akeekibeenna diraw, Aa bolla pirdiide, nabatuwaaw P'iisiidiyan de'iyaa Ans'sookiyaaw gakeeddino; k'aalaa poleeddino. 28 Yesuusa wod'isanaw itti Sambbata gallassan Ayihuda woosa golle geliide gaasuukka untunttoo beettenaan is'sina, P'ilaas'oosi utteeddino. 15 Muse higgiiinne nabatuwaaw mas'aafay Aa wod'ana mala woosseeddino. 29 <Untuntu nabbabetteeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda woosa Yesuusabay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawaaw golle kaappatuu, <Nu ishatao asaa minisiyaaw ubbaa poleedda wode, mask'kaliyaappe Aa wotsiide k'aalay hinttenttoo de'ooppe, asaw haasayerikkitee> moogeeddino. 30 Shin S'oossay hayk'uwaappe yaagiide untunttoo kiitteeddino. 16 P'awuloosi Yesuusa dentseedda. 31 Hewaappe guyyiyaan I denddi ek'kiide, bare kushiyan s'orssiide, hawaadan barenanna Galilaappe Yerusaalame yeedda asatoo yaageedda; <Israa'eeliyaaw asatoo, S'oossaw c'ora gallassaa beetteedda untuntu ha'i aabaa yayyiyaawanttoo sisite. 17 Ha Israa'eeliyaaw asaa asaw markattiino. 32 <S'oossay nu aawaatoo S'oossay nu aawotuwaaw dooriide, Gibs'e gadiyaan immana geedda wonggalaa mishiraachchuwaaw imatsatetsaan untuntu de'ishshin, untunta nuuni hinttenttoo odeetto. 33 Daawite Mazimuriyaaw c'orisseedda; bare wolk'k'aama wolk'kaanka Mas'aafaan laa'entso shemppuwaan, < <Neeni Gibs'e gadiyaappe untunta kesseedda. 18 Bazuwaan oytamu laysaa keenaa nu aawotuwaaw Ta Na'aa. Hachche Taani ne Aawuwaaw gidaaddi>

geetettiide s'aafetteeddawaadan, S'oossay Yesuusa dentsiide, nu aawaatoo immana geeddawaa nuw untunttu naanaw poleedda. 34 Laa'entsuwaa I hayk'k'enna mala, hayk'uwaappe Aa dentseeddawoo S'oossay, <Taani Daawitew immana geedda ammanetteeda geeshsha anjiuwaa hinttenttoo immana> yaagiide haasayeedda. 35 Hewaa diraw, Mazimuriyaa Mas'aafaan harasaan k'ay, <Ne Geeshsha Na'aa anhaakka musissakka> yaageedda. 36 Ayaw gooppe, Daawite bare wodiyaan S'oossaa k'ofaa ootseeddawaappe guyyiyaan hayk'k'iide, bare aawotuwaana hayk'k'i museedda. 37 Shin S'oossay hayk'uwaappe dentseeddawe musibeenna. 38 «Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttenttoo Yesuusa baggana odetteeddawenne, Muse higgiiyan s'illanaw hinttenttoo danddayetenna ubbabaappe aan ammaniya ubbay s'illanawe hinttenttoo eretto. 40 Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettiite; 41 «<S'oossay geeddabaa k'iliic'yaawanttoo, be'ite; haray atto itti uray hinttenttoo odintokka, hintte ammanenna oosuwaa taani hinttenttu wodiyaan, ootsiyaa diraw, poora giite; hayk'k'ite> geeddino» yaageedda. 42 P'awuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, Asay untunttu laa'entsuwaa Sambbatankka hewaa gujiide odana mala woosseeddino. 43 Shiik'uu laaletteeddawaappe guyyiyaan, c'ora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa ammanuwaan geliide S'oossaw yayyiyaa c'oratu, P'awuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu S'oossaa aad'd'o keekatetsaan min de'ana mala, untunttoo odiide miniseeddino. 44 Laa'entsuwaa Sambataan amareeda asatuwaappe attin, katamaa Asay ubbay S'oossaa k'aalaa sisanaw shiik'eedda. 45 Shin Ayihudatu c'ora asaa be'eedda wode, P'awuloosa k'anaateeddino; Aa haasayaa p'alk'k'iide, Aa boreeddino. 46 P'awuloosinne Barnaabaasi s'aliide, «S'oossaa k'aalay kasetiide hinttenttoo odettanaw koshshee; shin k'aalaa hintte is's'eedda dirawunne med'inaa de'uwaa akkanaw hinttenttoo bessena giide, hintte hinttenttu huup'iyaaan pirddeedda diraw, be'ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto. (aiōnios g166) 47 Ayaw gooppe, Goday nuuna, «<Asay ubbay hintte baggana attana mala, hinttentta taani, Ayihuda gidennawanttoo poo'uwaa ootsaad> yaagi

azazeedda» yaageeddino. 48 Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide S'oossaa k'aalaa bonchcheeddino; k'ay med'inaa de'oo dooretteedda ubbay ammaneeddino. (aiōnios g166) 49 Godaa k'aalay he gadiyaa ubbaa gakkedda. 50 Shin Ayihudatu S'oossaw goyinniyyaa bonchchetteedda mac'c'awanttanne katamaan de'iyaa wolk'k'aama asatuwaa P'awuloosa bollanine Barnaabaasa bolla dentsetsina, asatuu untuntta yederssuwaa doommiide, barenttu gadiyaappe keseeddino. 51 Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untuntta is's'iyaaawanttoo malaataa gidana mala, barenttu gediyaappe baanaa shoc'iide, Ik'ooniyoone katamaa beeddino. 52 K'ay Ans's'ookiyaan de'iyaa kaalliyaawantunkka Geeshsha Ayyaanayenne nashechchay kumeedda.

14 Kasewaadankka P'awuloosinne Barnaabaasi Ik'ooniyoone Ayihudatuwaa woosa golle geliide, k'aalaa odeeddino; hewaappe guyyiyaan c'ora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino. 2 Shin ammanibeenna Ayihudatu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishatuwaa bolla hank'k'etseeddino. 3 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiyaan gam"eeddino; untunttu Godaabaa yayyenaan odeeddino; Goday malaataanne ooratsabaa untunttu ootsana mala, untunttoo wolk'k'aa immeeddawaan bare aad'd'o keekatetsaa k'aalaabay tuma gideeddawaa markkatteedda. 4 Shin katamaa Asay shaaketti, baggay Ayihudatuwaakko, baggay Yesuusi kiitteeddawanttukko simmeeddino. 5 Ayihuda gidennawantunne Ayihudatu barenttu kaappatuwaanna ittippe Yesuusi kiitteeddawantta k'ohanawunne shuchchaan c'addanaw k'oppeedda wode, 6 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa eriide, Liss's'iraanne Derbbe geetetiyyaa Lik'aa'ooniyaa katamatuwaanne untunttu heeraan de'iyaa gadiyaa bi aggeeddino; 7 hewaan wonggalaa mishiraachchuwa odiino. 8 Bare daayi uluwaappe yellettoedde doommiide, laa"u gedii silina, ubbakka hamettenna itti bitanii Liss's'iraan de'ee. 9 He bitanii P'awuloosi odishin sisee; P'awuloosi Aa c'addi s'eelliyaa wode, pas'anaw aw ammanuu de'iyawaa be'iide, 10 kooshshaa d'ok'k'issiiide Aa, «Sitti gaade ne gediyaan ek'k'a» yaageedda; guppi denddiide, hametaa doommeedda. 11 P'awuloosi ootseeddawaa Asay be'iide, bare kooshshaa Lik'aa'ooniyaa k'aalaan d'ok'k'u ootsiide,

«S'oossatuu asaa malatiide nuukko wod'd'eeddino» yaageedda. 12 Asay Barnaabaasa, «Diyaa» giide, P'awuloosi haasayaw waannatiyaa diraw, Aa, «Hermeesa» giide suntseedda. 13 Geeshsha Gollii katamaa matan de'iyaa Diyaa k'eesaynne Asay korumatuwaanne darii lo"iyaa c'iishshatuwaa Yesuusi kiitteeddawantoo yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino. 14 Shin Yesuusi kiitteedda Barnaabaasinne P'awuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peed'iide, asaa giddo wos's'iide, 15 barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaageeddino; «Asaw, hawaa ayaw ootsiitee? Nuunikka hinttentuwaadan med'etteedda asaa; ha patsenna yewuwaappe saluwaanne sa'aa, abbaanne untunttu giddon de'iyaa ubbabaa med'd'eedda de'uwwa S'oossaakko hintte simmana mala, hinttentoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwaa odeetto. 16 I beni asaa zeretsay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddi aggeedda. 17 Hinttentoo iraa saluwaappe bukisseedda; katsaakka I wodiyaan immeedda; k'ay k'umaa immiide, hinttentta loytsi nashechchee; yaatiide hinttentoo lo"obaa ootsiide, ubbaa wodekka barew markkaa d'ayibeenna» yaageeddino. 18 Yesuusi kiitteeddawantuu hewaa giide, barenttoo Asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino. 19 Ans's'ookiyaappenne Ik'ooniyooneppe yeedda Ayihudatuu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchaan P'awuloosa c'addeeddino; untunttoo hayk'keeddawaa malatina, katamaappe karew Aa goochchi kesseeddino. 20 Shin kaalliyaaawantuu Aa matan yuuyyi aad'd'iide ek'k'ishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetsa gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda. 21 Untunttu Derbbe katamaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiide, c'ora Asay Yesuusa ammanana mala ootseeddawaappe guyyiyaan, Liss's'iraa, Ik'ooniyoonenne P'iisiidiyan de'iyaa Ans's'ookiyaa simmeeddino; yaatiide hawaan kaalliyaaawanta minisiidenne untunttu ammanuwaan min de'ana mala zoriidde, «Nuuni S'oossaa kawutetsaa gelanaw loytsi waayettana bessee» yaageeddino. 23 K'ay ammaniyaawanttoo de'iyaa saan de'iyaa saan c'imatuwaa dooriide, s'oommeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyaan, untunttu ammaneedda Godaw untuntta hadaraa immeeddino. 24 P'iisiidiyaa gadiyaappe

aad'd'iide, P'inifiliyaa yeeddino; 25 P'erggen k'aalaa odeeddawaappe guyyiyaan, As'aaliyaa beeddino. 26 Hewaappe untunttu barenttu poleedda oosuwwa diraw, Asay untunttu hadaraa S'oossaa aad'd'o keekatetsaw immeedda Ans's'ookiyaa Markkabiyaan simmeeddino. 27 Ans's'ookiyaa gakteedda wode ammaniyaa asaa shiishshiide, S'oossay barenttuna ittippe ootseedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna Asay ammanana mala, untunttoo penggiyaa dooyyeeddawaa, asaw odeeddino. 28 Yaatiide hawaan kaalliyaaawantunna daro wodiyaan gam"eeddino.

15 Itti itti asatuu Yihudaappe Ans's'ookiyaa wod'd'iide, «Muse wogaadan, hintte k'as's'arettenawaa gidoope, attanaw danddaykkita» yaagiide ishathuwaa tamarissuwaa doommeeddino. 2 P'awuloosinne Barnaabaasi untuntunna darssi walak'ettiide palumettina, Ans's'ookiyaan de'iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, P'awuloosannanne Barinabaasanna Yersaalame biide, Yesuusi kiitteeddawantunanne c'imatuwaanna gaketanaw k'ofay k'ashetteedda. 3 Ammaniyaa asatuu untuntta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda gidennawantuu S'oossaakko simmeeddawaa odiidde, Pink'kiyaannanne Sammaariyaanna aad'd'eeddino; hewe ishathuwaa ubbaa loytsi nashechcheedda. 4 Untunttu Yersaalame gakteedda wode, ammaniyaawantuu, Yesuusi kiitteeddawantunne c'imatuu untuntta mokkeeddino; S'oossay barenttun ootseeddawaa ubbaa odeeddino. 5 Shin Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi ek'k'iide, «Hinttentu untuntta k'as's'aranawunne Muse higgiiyaa naagana mala azazanaw bessee» yaageeddino. 6 Yesuusi kiitteeddawantunne c'imatuu hewaa zorettanaw shiik'eeddino. 7 Loytsi haasayeeddawaappe guyyiyaan, P'es'iroosi denddi ek'k'iide, untuntta hawaadan yaageedda; «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawantuu wonggalaa mishiraachchuwaa k'aalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana S'oossay hintte gidloppe beni dooreeddawaa hinttentu eriita. 8 Asaa wozanaa eriyaa S'oossay Geeshsha Ayaanaa nuw immeeddawaadan, untunttookka immiide tumayeedda. 9 Untunttu ammaneedda diraw, I untunttu wozanaa geeshshiide, nu

gidduwaaninne untunttu gidduwaan dummatetsaa hintte ishataa, Ans'sookiyaan, Sooriyaaninne wotsibeenna. 10 Hewaa diraw, nu aawotuunne Kilk'kiyaan de'iyaa Ayihuda bagga gidenna ishataa nu sarotaa kiitteetto. 24 «Nuuni azazibeena asatuu nu giddoppe biide, «Hinttenttu k'as's'arettanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee» giide, hinttentta metootseeddawaanne yiloyeeddawaa sisiide, 25 nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsaa diraw, barenttu shemppuwaa oleedda nuuni siik'iyaa Barnnaabaasannanne P'awuloosanna dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu k'ofaa k'achcheeddo. 27 Hewaa diraw, nuuni s'aafeeddawaa untunttu barenttu huup'ew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteeddo. 28 «Ayaw gooppe, eek'aw yarshsheeddawaa mooppite; suutsaa ushoppite; bakkuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha koshsiiyaawantuppe attin, hara dees'iyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huup'iyaa naagooppe, hinttenttu lo'obaa ootsiita. Simmi saro de'ite» yaageeddino. 30 Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyzzetti, Ans's'ookiyaa wod'd'iide, ammaniyyaa asaa shiishshiide, dabddaabbiyyaa asaw immeeddino. 31 Untunttu he minisiyaa dabddaabbiyyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino. 32 K'ay Yihudayenne Sillaase barenttu huup'ew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatawaa loytsi mak'kiide miniseeddino. 33 Untunttu Ans's'ookiyaan amareeda gallassaa utteeddawaappe guyyiyaan, ishataa sarotetsaan moyzzina, barentta kiitteeddawanttukko simmeeddino. 34 Shin Sillaase yaan attanaw bare k'ofaa k'achcheedda. 35 K'ay P'awuloosinne Barnaabaasi hara c'ora asatuwaana ittippe Godaa k'aalaa tamarissiidenne wonggalaa mishiraachchuwaa odidde, Ans's'ookiyaan utteeddino. 36 Amareeda gallasaappe guyyiyaan, P'awuloosi Barnaabaasa, «Nuuni Godaa k'aalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishataa wooti de'iinonto, guyye simmiide, s'omoos be'oytte» yaageedda. 37 Hewaappe guyye Barnaabaasi Mark'k'oossa geetettiiyaa Yohaannisa barenttuna afanaw koyyeedda. 38 Shin P'awuloosi Mark'k'oossa barenttuna afanaw koyyiibeenna; ayaw gooppe, I untuntuppe P'inifiiliyaan shaaketteedda; k'ay untuntunna oosoo bibeena. 39 Untunttu

gidduwaan lo"enna walassay kesina, ittuu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Mark'k'oossa akkiide, markkabiyaan K'op'iroosa beedda. 40 Shin P'awuloosi Sillaasa akkina, ishatuu Aa hadaraa S'oossaa aad'd'o keekatetsaw immeeddawaappe guyyiyaan beedda. 41 Yaatiide ammaniyaasatuwaa minisiide, Sooriyaannanne Kil'k'yaanna aad'd'eedda.

16 P'awuloosi k'ay Derbbenne Liss's'iraa beedda; hewaan S'imootoosa geetettiyaa kaalliyaawe, itti ammaniyaas Ayihuda mishiratti na'ay de'ee; Aa aabbu Giriike asaa. 2 Liss's'iraaninne Ik'ooniyoonen de'iyaa ishatuu S'imootoosabaa loytsi markkatteeddino. 3 P'awuloosi Aa S'imootoosa barenanna afanaw koyyiide, Aa aabbu Giriike asaa gideeddawaa hewaan de'iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, Aa oyk'k'iide k'as's'areedda. 4 Untunttu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yerusaalamen de'iyaaawantunne c'imatuu wotseedda higgiiyaa ammaniyaawanttu naagana mala, untunttoo odiidde aad'd'eeddino. 5 Hewaa diraw, ammaniyaawanttu ammanuwaan min, payduwaanka gallassaappe gallassan dari dari beeddino. 6 lisiyaan k'aalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untuntta diggeedda diraw, Pirggiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aad'd'eeddino. 7 Untunttu Miisiyaa zawaa gakeedda wode, Biitaniyaa baanaw koyyeeddino; shin Yesuusa Ayyaanay untuntta diggeedda. 8 Hewaa diraw, untunttu Miisiyaa mataanna aad'd'iide, S'iro'aadaa wod'd'eeddino. 9 P'awuloosi k'amma sas'aan itti Mak'idooniyaa bitanii barena, «Mak'idooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikii» yaagiidde ek'k'i woossishin be'eedda. 10 Sas'aa I be'eeddawaappe guyyiyaan, nuuni ellekka Mak'idooniyaa baanaw koyyeeddo; ayaw gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaan de'iyaa asaw odanaw, S'oossay nuuna s'eeseeddawaa nuw malateedda. 11 Hewaa diraw, S'iro'aadappe dendiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraak'e beeddo; wonttetsa gallassi Naap'p'ule beeddo. 12 Hewaappe Pilip'p'isiyoosa beeddo; Pilip'p'isiyoosi Mak'idooniyaa biittaw huup'e katamaa; k'ay Roome Asay de'iyaa katamaa; nuuni he katamaan amareeda gallassaa utteeddo. 13 Sambbata gallassi, katamaappe gas'aan shaafaa doonaan Ayihudatuu S'oossaa woossiyaa sa'ay de'iyawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiik'eedda mac'c'a asaw k'aalaa odeeddo. 14 Itti

Liidiyaa geetettewunna, Tiyaas'iroona katamaappe yaade S'oossaa ammanewunna, zo'o mayuwaa zal"iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; P'awuloosi odiyaawaakka iza sisana mala S'oossay I wozanaa dooyeedda. 15 Liidiyaa bare soy asaana ittippa s'ammak'etteeddawaappe guyyiyaan nuuna, «Hinttenttu taana Godaa tumatetsaan ammanaw giide k'oppooppe, ta soyin de'ishshite» gaade woossaaddu; minisaade shoobbaaddu. 16 Nuuni S'oossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla ak'ina kaayiyaa itti k'ooma naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatoo demmaaddu. 17 Gakettaade P'awuloosanne nuuna kaalaadde, «Hawanttu hinttenttoo attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla S'oossaa ayiletuwaa» gaade kooshshaa d'ok'k'u ootsaade haasayaw. 18 Ubbaa gallassi hewaadan gaw; shin P'awuloosi yilotiide guyye simmi, he iita ayaanaa, «Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa suntsan neena azazay» yaageedda; he man"iyaan iita ayyaanay iippe kesi aggeedda. 19 Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii d'ayeeddawaa be'iide, P'awuloosanne Sillaasa oyk'k'iide, geyaa sa'aan de'iyaa daannatuwaa sintsa goochchi kesseeddino. 20 Daannatuwaa sintsa untuntta afiide, «Hawanttu Ayihuda asaa gidiide, nu katamaa asaa loytsi metootsiino. 21 Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne ootsanaw woga gidennabaa tamarissii» yaageeddino. 22 Asay itti bagga gidiide, P'awuloosa bollaninne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka untunttu mayuwaa k'aari akkiide, s'am"aan untuntta shoc'ana mala azazeeddino. 23 Untunttu darssi wad'd'eeddawaappe guyyiyaan, k'asho golliyaan yeggeeddino. K'asho golliyaa naagiyaawekka untuntta minisi naaganaadan azazeeddino. 24 K'asho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, P'awuloosanne Sillaasa k'asho golliyaa k'ol"o gelisseedda; untunttu gediyaakka mitsaanna gatsi daras'iide k'achcheedda. 25 Shin k'amma bilaha gidiyaa heeraan P'awuloosinne Sillaase S'oossaa woossiidde, mazimuriyaa yes's'iide S'oossaa galatiino; k'ashetto Asay untunttu giyaawaa sisee. 26 K'asho golliyaa s'ap'uu k'aas's'ana gakkanaw wozanaa aatsenan biittay darssi k'aas's'eedda; he man"iyaan penggiikka ubbay dooyetti aggina, k'ashetteedda asaa ubbaa santsalatay biletti wod'd'eedda. 27 K'asho golliyaa naagiyaawe

gem"ishuwaappe beegottiyaa wode, k'asho golliiyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be'iide, k'ashetto Asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wod'anaw k'oppiide, c'ubiyaa akkeedda. 28 Shin P'awuloosi kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Neeni neena ayaanne ootsoppa; ayaw gooppe, nuuni ubbay hawaan de'eetto» yaageedda. 29 K'asho golliiyaa naagiyaawe s'ompiiyaa woossi akkiide, ellekka k'ol'o wos's'eedda; kokkoriidde P'awuloosa sintsaaninne Sillaase sintsan guufanneedda; 30 untunta kare kessiide, «Ta godatoo, taani attanaw ayaa ootsana bessii?» yaageedda. 31 P'awuloosinne Sillaase Aa, «Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka» yaageeddino. 32 Untuntu awunne Aa soyin de'iyaa ubbaw Godaa k'aalaa odeeddino. 33 K'amma he saatiyanka k'asho golliiyaa naagiyaawe untunta afiide untuntu maytsaa meec'c'eedda; he man'iyaa bare soy asaa ubbaanna s'ammak'etti aggeedda. 34 P'awuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untuntu k'umaa aatseedda; I bare soy asaa ubbaanna S'oossaa ammaneedda diraw, nashetteedda. 35 Wontina daannatuu, «He asatuwaa billa» yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiitteeddino. 36 Hewaappe guyye k'asho golliiyaa naagiyaawe, «Hinttentu bilettana mala, daannatuu taw kiitteeddino; simmi ha'i kesiide sarotetsaan biite» yaagiide he kiitaa P'awuloosaw odeedda. 37 Shin P'awuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, «Nuuni Roome gade asaa gidishin, untuntu nuuna pirdday baynnaan asaa sintsan wad'd'iide, k'asho golliyaan yeggeeddino. Ha'i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untuntu barenttu huup'ew yiide, nuuna kessino» yaageedda. 38 Polisiyaa kaappatuu daannatoo hewaa odina, P'awuloosinne Sillaase Roome gade asaa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino. 39 Hewaa diraw, daannatuu yiide untunta, «Nuuni hinttentta naak'k'eeddo» geeddino. K'asho golliyaappe kare untunta kessiide, katamaappe kesiide baana mala woosseeddino. 40 P'awuloosinne Sillaase k'asho golliyaappe kesiide, Liidiyaa soy beeddino; yaan ishātuwaanna gaketide, untunta minisiide hewaappe beeddino.

17 P'awuloosinne Sillaase, Ampip'oliisaannanne Ap'olooniyanna aad'd'iide, Teselonk'k'e yeeddino; Teselonk'k'en Ayihuda woosa gollii de'ee. 2 P'awuloosi bare dooyaadanka yaa geleedda;

hewaan heezzu Sambbata gallassatuwaan S'oossaa Mas'aafatuwaappe asaana haasayeedda; 3 Kiristtoosi waayiyaa akkanawunne hayk'uwaappe denddanaw bessiyaawaa untuntu billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka untunta erissiide, «Yesuusi ha taani hinttenttoo odiyaawe Kiristtoosa» yaagee. 4 Untuntuppe ittuu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, P'awuloosannanne Sillaasenna gaketteddino; hawaadanka, S'oossaw goyinniyaa c'ora Giriike asayenne c'ora bonchchetteedda mac'c'awanttu, P'awuloosannanne Sillaasenna gaketteddino. 5 Shin Ayihudatuu k'anaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa k'oc'aappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; P'awuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoonaa golliiyaa doodeeddino. 6 P'awuloosinne Sillaase untuntu beetenaan is's'ina, Yaasoonanne itti itti ishātuwaa katamaa kaappatuwaakko afiide, «Hawanttu gadiyaa ubbaa metootseeddawanntu, hawaakka yeeddino. 7 Yaatina Yaasooni untunta bare soyin wotseedda; hawanttu ubbay, «Yesuusa giyaa hara kaatii de'ee: giide K'eesaare azazuwaa minisiino» yaagiide, kooshshaa d'ok'k'issiide haasayeeddino. 8 Shiik'eedda asayenne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metootseeddino. 9 Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyaan billeeddino. 10 Ammaniyaawanttu P'awuloosanne Sillaasa sa'ay k'ammiyaawaan ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. 11 Beeriyaa asatuu Teselonk'k'en de'iyaa asatuwaappekka aad'd'i dooyetto wozanay de'iyaa diraw, «P'awuloosi geeddawe tumenttonne» yaagiide, ubbaa gallassi S'oossaa Mas'aafatuwaa tamaariidde, k'aalaa kumentsaa laamotaan akkeeddino. 12 Hewaa diraw, untuntuppe c'oratu, Giriikatuwaappe bonchchetteedda c'ora mac'c'awantunne c'ora attuma asatuu ammaneeddino. 13 Shin Teselonk'k'en de'iyaa Ayihudatuu P'awuloosi S'oossaa k'aalaa Beeriyanka odeeddawaa siseedda wode, Beeriyaa yiide, asaa aanana walasseeddino. 14 Hewaappe guyyiyaan, ishātu ellekka P'awuloosa abbaa mataan yeddi aggeeddino; shin Sillaasenne S'imootoose Beeriyaa atteeddino. 15 P'awuloosa moyzzeedda asatuu Ateenaa gatseeddino; he asatuu Sillaasenne S'imootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, P'awuloosi kiitteedda

kiitaa akkiide, Beeriya simmeeddino. 16 P'awuloosi Ateenaan Sillaasanne S'imootoosa naagiidde, katamaan eek'ay kumeeddawaa be'iide yiloteedda. 17 Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwaananne S'oossaw goyinniyyaa Ayihuda gidenna asatuwaana palumettee; k'ay ubbaa gallassi geyaan barenanna gaketitiyaa asaanakka palumettee. 18 K'ay Eppik'oroosappenne Iss's'o'ikiyaappe yeedda itti itti eranchchatuu P'awuloosanna palumetteeddino; untuntuppe ittuu ittuu, «Ha toofiinay ayaa haasayanaw koyyii?» yaageeddino. Haratuu P'awuloosa Yesuusabaanne hayk'uwaappe I denddeeddawaa barentoo odiyaa diraw, «Ooratsa s'oossatubaa odiyaaawaa malatee» yaageeddino. 19 P'awuloosa oyk'k'iide, «Ha neeni tamarissiyaa ooratsa yewuu ayentto nuuna erissaarikkii? Ayaw gooppe, neeni nuw ooratsabaa odaasa; simmi hawe ayentto nuuni eranaw koyyeetto» yaagiide P'awuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino. 21 Ateenaa Asay ubbayne hewaan de'iyaa imatsatuu ooratsabaa haasayiiddinne sisiide peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino. 22 P'awuloosi Ariyosppaagoosan de'iyaa shiik'uwaa sintsan ek'k'iide, hawaadan yaageedda; «Ateenaa asatoo, s'oossatoo ubbabaan hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be'ay. 23 Ayaw gooppe, taani hinttenttu goyinniyaawaa s'eellaadde aad'd'ishshin, «Erettenna S'oossaw» geetetiide s'aafetteedda yarshshuwaa sa'aa k'ay demmaad; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hinttenttoo oday. 24 «Alamiyaanne alamiyaan de'iyaa ubbabaa med'd'eedda S'oossay saluwaanne sa'aa Goday, Asay kees's'eedda Geeshsha Golliyaan de'enna. 25 Ayentto pac'c'eedda asaadan, asaa kushiya I s'eellenna; ayaw gooppe, I bare huup'ew de'uwa shemppuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda. 26 S'oossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe med'd'iide, gadiyaa ubbaan wotseedda; I bare huup'ew untunttu de'ana wodiyaanne sa'aa kase zawayeedda. 27 «I hewaa ootseeddawe untunttu oyk'k'i oyk'k'i s'eelliide, barena koyyiidde, ooni eri demmanawanteeshsha giyaawaana; gidoopenne, S'oossay nuuppe oossinne haako gidenna. 28 Ayaw gooppe, hinttenttuppe itti itti eranchchatuu, «Nuuni Aa naanaa» geeddawaadan, nuuni aan pas'a de'ee-tonne k'aas'etteetto. 29 Simmi nuuni

S'oossaa naanaa gideedda diraw, S'oossay asaa c'inc'c'atetsaaninne k'ofaan work'k'aappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, k'oppaanaw bessena. 30 Hewaa diraw, S'oossay Asay eribeenna wodiya aatseedda; shin ha'i ubba saan Asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. 31 Ayaw gooppe, S'oossay wodiya keeri wotseedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa'aan de'iyaa asaa ubbaa bolla s'illo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayk'uwaappe Yesuusa dentseeddawaan hewaa tumayeedda» yaageedda. 32 Untunttuppe itti itti asatuu hayk'uwaappe dendduwaabaa P'awuloosappe sisiide, Aa bolla k'ilii'eeddino; shin hara asatuu Aa, «Nuuni hawaa neeppe gujjiide sisana koyyeetto» geeddino. 33 Hewaa diraw, P'awuloosi untunttu giddoppe keseedda. 34 Shin itti itti attuma asatuu P'awuloosanna gaketiiide ammaneeddino; untunttu gidduwaan Ariyosppaagoosan de'iyaa pirddaa golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiya itti mishirattinna hara asatuu de'iino.

18 Hewaappe guyyiyaan, P'awuloosi Ateenaaappe kesiide, K'orontoosa beedda. 2 Hewaan Ak'iilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Ak'iilay P'ans's'oossan yeletteedda; Ayihuda Asay ubbay Roomeppe kesana mala, K'alawudeyoosi azazeedda diraw, amareeda wodiyaappe kase, I bare machchatti P'irisk'k'illanna S'aaliyaappe yeedda; P'awuloosi untuntunna gaketanaw beedda. 3 Aa oosuunne untunttu oosuu itti mala dunkkaaniyaa sikaa gidiyaa diraw, untuntunna uttiide, ittippe ootseedda. 4 P'awuloosi Sambbataa ubbaan Ayihudatuwaana Giriikatuwaa ammantsanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee. 5 Sillaasenne S'imootoose Mak'idooniyaappe yeedda wode, P'awuloosi Ayihudatoo Yesuusi bare huup'ew Kiristtoosa gideeddawoo k'aalaa oduwaa toleedda. 6 Shin untunttu P'awuloosa haasayaa p'alk'k'innan Aa borina, P'awuloosi bare mayuwaappe baanaa k'ok'k'ofiide, «Hinttenttu iitatetsay hinttentta oyk'k'o; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay» yaageedda. 7 Hewaappe kesiide, S'oossaw goyinniyyaa Yoss's'oosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yoss's'oosa gollii Ayihuda woosa golliyaa matan de'ee. 8 Ayihuda woosa golle kaappuu K'arisip'p'oosi bare soy asaa ubbaanna

Godaa ammaneedda; K'orontoosa asatuwaappekka c'oratu S'oossaa k'aalaa siseedda wode, ammaniide s'ammak'etteeddino. 9 Goday itti k'amma sas'aan P'awuloosa, «Yayyoppa; oda; c'o"u gooppa. Taani neenanna de'iyaa diraw, neena k'ohanaw iitabaan yeggana Asay ooninne baawa; ayaw gooppe, taw ha katamaan c'ora Asay de'ee» yaageedda. 11 P'awuloosi S'oossaa k'aalaa asaa tamarissee, itti laytsanne usuppun agenaa untuntunna utteedda. 12 Gaaliyoose Akaayiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatu ittippe P'awuloosa bolla dendiide, pirdaa golle Aa afiide, 13 «Ha bitanii Muse higgiiyaa is'siide, Asay S'oossaw goynnana mala c'imme» yaageeddino. 14 P'awuloosi haasayana hanishin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, «Ayihudato, hewe balaa oosuwa woy iita naak'o gidoope, taani hinttentubaa danddayaade sisanaw bessee. 15 Shin k'aalaw sunsawunne hintte huup'e higgiiyaw hinttentu palumettooppe, hintte huup'ew erite; hawaa taani pirddikke» yaageedda. 16 Pirdaa golliyaappe karew untuntta kesseeedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, Giriike Asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sostteniisa oyk'kiide, pirdaa golliyaa sintsan shoc'eeddino; shin Gaaliyoosa hewe ayinne metibeenna. 18 P'awuloosi daro wodiya K'orontoosan utteeddawaappe guyyiyaan, ishatawaa sarotiide, P'irisk'k'illinnanne Ak'ilaana markabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiik'keedda gaasuu de'iyaa diraw, Kinkiriya katamaan bare huup'iyaa meedetteedda. 19 Untuntu Efesoone gakeedda wode, P'awuloosi P'irisk'k'illonne Ak'ilaan yaan yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaana palumetteedda. 20 Untuntu barentuna daro wodiya uttana mala P'awuloosa woossina I is'seedda. 21 Shin untuntuppe shaakettiide, «S'oossay gooppe, laa'entsuwa hinttentukko simmana» yaagiide Efsoonappe markabiyaan beedda. 22 K'iisaariyaa gakeedda wode Yersaalame biide, ammaniya asaa saroteeddawaappe guyyiyaan, Ans'sookiyaa wod'd'eedda. 23 Yaan amareeda wodiya gam"iide beedda; kaalliyaawanta ubbaa minisiide, Galaatiyaannanne Pirggiyaana aad'd'eedda. 24 Iskkindiriyaan yeletteedda Ayihuda asaa itti Ap'iloosa giyaa lo"o haasayiyaawe Efesoone beedda; S'oossaa Mas'aafatuwaa I darssi eriyaa asaa. 25

Godaa ogiyaakka tamaareedda asaa; Yohaannisa s'ink'k'ataa s'alalaa eriide, ayyaanan bare garssan ees'ettiide, Yesuusabaa suurisiiide haasayeeddanne tamarissee. 26 Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyenaan haasayaa doommeedda. P'irisk'k'illayne Ak'ilaan I odiyaawaa siseedda wode, barentuna soy Aa afiide, S'oossaa ogiyaa kaseppe suurisiiide, aw geeshshi odeeddino. 27 Ap'iloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishataw Aa minisiide, Akaayiyaan de'iyaa kaalliyaawantu Aa mokkana mala, untunttoo dabddaabbiyaa s'aafeeddino; I yaa gakkiiide, S'oossaa aad'd'o keekatetsaan ammaniyaawanta daro maaddeedda. 28 Ayaw gooppe, Yesuusi bare huup'ew Kiristoosa gideeddawaa Ayihudato S'oossaa Mas'aafatuwaappe k'onc'c'issiiide, asaa sintsan minisiide odeedda.

19 Ap'iloosi K'orontoosan de'ishshin, P'awuloosi k'ommo baggana aad'd'iide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaawanta demmeedda. 2 P'awuloosi untuntta, «Hinttentu ammaneedda wode Geeshsha Ayaanaa akkeedditee?» yaagiide oochcheedda. Untuntu, «Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de'iyawaakka sisibeykko» yaageeddino. 3 P'awuloosi untuntta, «Yaatina, Ayaan s'ammak'etteedditee?» yaageedda. Untuntu, «Nuuni Yohaannisa s'ink'k'ataani s'ammak'etteeddo» yaagiide zaareeddino. 4 P'awuloosi, «Yohaannisi bareppe guyyiyaan yiyaa Yesuusi Kiristoosan Asay ammanana mala, asaw odiide, nagaraappe simmiyaa s'ink'k'ataani s'ammak'eedda» yaageedda. 5 Untuntu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristoossaw gidanaw s'ammak'etteeddino. 6 P'awuloosi bare kushiyaa untuntu bolla wotseedda wode Geeshsha Ayyaanay untuntu bolla wod'd'ina, dumma dumma k'aalaan haasayeeddino; k'ay timbbitiyaakka odeeddino. 7 Hewaan tammanne laa"u asatuwaa gidiyaawantu de'iino. 8 P'awuloosi Ayihuda woosa golle geliide, S'oossaa kawutetsaabaa palumettiiddinne akeekissiiide, asaana heezzu agenaa gidiyaawaa keenaa yayyenaan haasayee. 9 Shin untuntuppe ittuu ittuu makkaliide, c'ora asaa sintsan Godaa ogiyaa boriide ammanennaan is's'ina, P'awuloosi untuntuppe shaaketti, barena kaalliyaawanta barenanna afeedda; S'iraanoosa giyaa timirtte golliyaan ubbaa gallassi palumettee. 10 P'awuloosi laa"u laytsaa gakkanaw k'aalaa

odeedda; hewaa diraw, lisiyaan de'iyaa Asay ubbay, kushii med'd'eeddawanttu s'oossatuwaa gidikkino-
 Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka Godaa yaagiide, Efesoone s'alalaan gidennaan amareeda
 k'aalaa siseeddino. 11 S'oossay P'awuloosa baggana gadatuwaappe attin, lisiyaan ubbaan c'ora asaw
 dumma malaataa ootseedda. 12 Hewaa diraw, Asay odi ammantseeddawaa hinttenttu be'eedditanne
 Aa bollay bochcheedda maarabiyya woy mayuwaa siseeddita. 27 Lo"ennabay, nu oosuu kad'ettanawaa
 hargganchchato afee; hargganchchatuukka pas'iino; s'alalaa gidenna; shin lisiyaan de'iyaa ubbatuunne
 iita ayyaanatuukka untuntuppe kesiino. 13 lita ayyaanatuwaa kesiide yuuyiyaa Ayihudatuwaappe
 ittuu ittuu, «P'awuloosi k'aalaa odiyaa Yesuusa suntsan nuuni hinttentta kesite giide azazeetto»
 s'alaalee yaageedda. 28 Asay hewaa siseedda yaagiide, iita ayyaanatuu de'iyaa asatuwaa bolla
 Godaa Yesuusa suntsaa s'eesi be'eeddino. 14 K'eesatuwaa kaappuwaa Ask'k'eewa giyaa itti Ayihuda
 bitaniyaw hewaa ootseedda laappu naanay de'iino. 15 lita ayyaanay untunttoo zaariide, «Taani Yesuusa
 eray; P'awuloosakka eray. Shin hinttenttu oonee?» yaageedda. 16 lita ayyaanay de'iyaa bitanii untunttu
 bolla guppi wod'd'ina, untunttu masuns's'iide, he golliyaappe kallo wos's'ana gakkanaw, wolk'k'aamiide
 s'oonseedda. 17 Efesooneen de'iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa sisiide ubbay
 daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa suntsay akka daro bonchcheteedda. 18 Ammaniyaawantuppe
 c'ora asatuu barenttu ootseeddawaa paas'iiddinne k'onc'c'iyaan odiiide yiino. 19 Bitiyaawantuppe
 c'oratu barenttu mas'aafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sintsan guuddeeddino; he mas'aafatuwaa
 gatiyaa heettiyaa wode, ishatamu sha"aa Biraa santimiyaa gideedda. 20 Hewaa mala wolk'k'aama
 ogiyaan S'oossaa k'aalay dic'c'eenne aakkee. 21 Hewe poletteeddawaappe guyyiyaan P'awuloosi,
 «Taani Yersaalame baade Roomekka k'ay be'anaw bessee» yaagiide, Mak'idooniyaannanne Akaayiyaana
 aad'd'iide, Yersaalame baanaw k'ofaa k'achcheedda. 22 K'ay barena maaddiyaawantuppe laa"atuwaa
 S'imootoosanne Erass's'oosa Mak'idooniyyaa kiittiide, barew lisiyaan amareeda wodiyyaa gam"eedda.
 23 Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedda. 24 Ayaw gooppe, s'agaraa biraa
 muushishiide tigi med'd'iyaa Dimes'iroosa giyaa itti bitanii Ars's'emiisi Geeshsha Golliyya misiliyya
 biraappe tigi tigiide, oosanchchato daro wod'iyaa demmee. 25 Hewantanne untuntuwaa mala oosuwa
 ootsiyaawantta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; «Asaw, nu duretetsay ha oosuwaanna
 gidiyaawaa hintte eriita. 26 Hewe P'awuloosi, «Asaa kushii med'd'eeddawanttu s'oossatuwaa gidikkino-
 yaagiide, Efesoone s'alalaan gidennaan amareeda gadatuwaappe attin, lisiyaan ubbaan c'ora asaw
 odi ammantseeddawaa hinttenttu be'eedditanne siseeddita. 27 Lo"ennabay, nu oosuu kad'ettanawaa
 s'alalaa gidenna; shin lisiyaan de'iyaa ubbatuunne s'oossatto geetettiyaa Ars's'emiisi geeshsha gollii
 bonchchettennan attanawaanne, izi darotetsay kunddanawaa» yaageedda. 28 Asay hewaa siseedda
 wode loytsi hank'k'ettiide «Efesoone Ars's'emiisa wolk'k'aama» yaagiide c'abboteeddino. 29 Katamaa
 ubbaan walassay denddeedda; P'awuloosanna hamettiyaa Mak'idooniyyaa asatuwaa Gaayoosanne
 Ariss's'irokoosa barenttuna oyk'k'i akkiide, ittippe kaassaa sa'aa wos's'eeddino. 30 P'awuloosikka
 Asay shiik'eeddasa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyawanttu Aa diggeeddino. 31 lisiyaa gadiyaa
 kaappatuwaappe P'awuloosa laggetsatuwaappe ittuu ittuu P'awuloosaw kiittiide, kaassaa sa'aan k'onc'c'iyaa
 kesiide I beettana mala, Aa woosseeddino. 32 Shiik'uwaan walassay denddina, dariyaa bagga Asay
 haray atto ayaw shiik'eeddentto erenna diraw, ittuu ittibaw walak'ettiyaa wode, yekkuu k'ay harabaw
 walak'etee. 33 Ayihudatu Iskkindira aatsi bessina, itti itti Asay I haasayana mala, asaa gidoppe
 sintsaaw Aa aatseedda; Asay c'o"u gaana mala, I bare kushiyan s'orssi bessiide, asaw mootettanaw
 koyyeedda. 34 Shin Iskkindire Ayihuda asaa gideeddawaa Asay ereedda wode, laa"u saate
 gidiyaawaa keenaa ubbay itti k'aalaan, «Efesoone Ars's'emiisa wolk'k'aama» yaagiide c'abboteeddino.
 35 Katamaw s'aafe gideeddawe asaa c'o"u ootsiide, hawaadan yaageedda; «Efesoone asaw, Efesoone
 katamay wolk'k'aama Ars's'emisisinne saluwaappe wod'd'eedda eek'aa shuchchaw eek'aa golliyaa
 naagiyaawaa gideeddawaa erenna Asay oonee? 36 Hawaa kaddiyaa Asay bayinna diraw, hinttenttu
 woppu gaanawunne dirbennan agganaw bessee. 37 Ayaw gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyya
 miishshaa wuu"ibeennawantta nu s'oossatuwaakka boribeennawantta aheedda. 38 Hewaa diraw,
 Dimes'iroosinne aanana de'iyaa oosanchchato asaa mootanaw koyyooppe, pirddaa gollii dooyaa de'ee;
 k'ay gadiyaa mooddiyaawanttukka de'iino; untunttu barenttu gidдон mootettiino. 39 Shin hintte hara

yewuwaa koyyoope, higgiiyaa shiik'uwaaan yewuwaa k'achchana. 40 Ayaw gooppe, hachche haneeddawaa shabbiretsaa giide, Roome gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiik'ookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwa odanaw danddayokko» 41 yaagiide shiik'uwaa laaleedda.

20 Walassay irs's'eeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi kaalliyaawantta ahissiide zoreedda; untuntta, «Saruwaan de'ite» giide, Mak'idooniya baanaw keseedda. 2 He gadiyaanna aad'd'iide, k'aalaa odiide, asaa loytsi miniseeddawaappe guyyiyaan, Giriike gade yeedda. 3 I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw k'oppishin, Ayihudatuu barena wod'anaw koyyiyaawaa be'iide, Mak'idooniyaanna guyye simmanaw bare k'ofaa k'achcheedda. 4 P'awuloosa moyzeeddawanttu, Beeriyaappe P'arihaasa na'aa Sosiip'aas'iroosa, Teselonk'lepe Ariss's'irokoosanne Sikonddisa, Derbbeppe Gaayoosanne lisiyaappe Tikik'oosanne S'irofimoosa, k'ay S'imootoosa. 5 Hewanttu sintsaw biide, nuuna S'iro'aadan naagiino. 6 Nuuni Ukitsaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyaan, Pilip'p'isiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallassan S'iro'aadan untuntta gakkiiide, yaan laappu gallassaa utteeddo. 7 Nuuni Wogaa gallassi ukitsaa mentsanaw shiik'i de'ishshin, P'awuloosi wonttina baanaw k'oppeedda diraw, untunttoo k'aalaa odiide, k'amma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda. 8 Nuuni shiik'i utteedda pook'iyaaan c'ora s'omppii de'ee. 9 Ewus'ikoosa giyaa itti wodallay maskkootiyaa bolla uttiide, darssi gem''isheedda. P'awuloosi haasayaa adusseedda wode, Ewus'ikoosi gem''ishuwaan hayreeddawe heezzeentsiyaa pook'iyaaappe sa'aan kunddiide hayk'k'eeddawaa Asay dentseedda. 10 Shin P'awuloosi wod'd'iide, Aa bolla guufanneedda. Aa idimmiide, «Aa shemppuu kesibeenna diraw hirgoppite» yaageedda. 11 Yaatiide pude pook'iyaa kesiide, ukitsaa mentsiide meedda; sa'ay wonttana gakkanaw, daro wodiya haasayeeddawaappe guyyiyaan beedda. 12 Wodallay pas'ina, soy afiide, darssi nashetteeddino. 13 Shin P'awuloosi barena yaappe nuuni mukkana mala, nuw odeedda diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayaw gooppe, gediyaan baanaw I k'oppeedda diraw nuuna hewaadan

azazeedda. 14 I nuunanna Asoosan gaketina, markkabiyaan Aa akkiide Mis'iliine yeeddo. 15 Wonttetsa gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyoosa heeraa gakeeddo; k'ay wonttetsa gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen ak'iide, wonttina Miliis'e yeeddo. 16 Ayaw gooppe, P'awuloosi lisiyaan darii gam''ennaan Efesoone lank'k'iyaanna aad'd'anaw bare k'ofaa k'achcheedda; barew danddayettooppe, P'ens's'ek'ostte geetettiyaa gallassi Yerusaalame gakkanaw elleellee. 17 P'awuloosi Miliis'eppe Efesoone kiittiide, ammaniyaa asaa kaaletsiyaawantta s'eegisseedda. 18 Woosa golle c'imatuu P'awuloosakko yiina, untuntta I hawaadan yaageedda; «Taani lisiyaa geleedda koyro gallassaappe doommina, kawushshatetsaaninne daro afotsaan Godaw ootsaadde, Ayihudatuwa shiik'uwaaappe taana gakeedda paac'e gideedda wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de'aadditantto hinttenttu eriita. 20 Nagaraappe S'oosaaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristoosa ammaniyaawaa Ayihudatoonne Ayihuda gidennawanttoo markkattaadde, shiik'uwaaanka hinttenttu gollen gollenka hinttenttoo odaadde tamarisseeddawaappe attin, hinttentta go''iyaabaappe itibaanne pac'issa beykke. 22 «Be'ite; ha''ikka taani Geeshsha Ayyaanaw azazettaade, Yerusaalamebay; yaan taw ayee kesanenttonne erikke. 23 Geeshsha Ayyaanay k'ashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. 24 Shin ta wotsaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristoosappe taani akkeedda oosuwa S'oossaa aad'd'o keekatetsaa wonggalaa mishiraachchuwa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday. 25 «Be'ite; taani ha''ikka S'oossaa kawutetsaabaa odaadde, hinttenttu ubbaa gidon yuuyyaad; simmi hawaappe sintsaw hinttentuppe ooninne taana be'ennawaa eray. 26 Hewaa diraw, hinttentuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttenttoo geeshshaade oday. 27 Ayaw gooppe, S'oossay ootsanaw k'oppeeddawaa ubbaa hinttenttoo ayinne ashshenaan odaaddi. 28 «Yesuusi bare suutsaan wozeedda S'oossaa ammaniyaawantta naagite; k'ay Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwa ootsiide suntseedda wudiya ubbaanne hinttenttu huup'iyaa naagite. 29 Taani beeddawaappe guyyiyaan,

wudiyaw k'arettenna iita worakanatuu hinttentu giddo gelanawantanne, kaalliyawantta barenttu geeduwa kaaletsanaw wordduwa haasayiyaa asatuu hinttentu gidloppe denddanawaa eray. 31 Hewaa diraw, taani heezzu laysaa k'ammanne gallassaa afotsaan hinttentta huup'iyaa huup'iyaa minisiyaawaa aggabeennawaa k'oppiide genc'cite. 32 «Ha"ikka hinttentta minisanawunne geeshsha asaa ubbaa giddon laatissanaw danddayiyaa S'oossawunne Aa aad'd'o keekatetsaa k'aalaw hinttentta hadaraa immay. 33 «Taani ooppenne biraa woy work'kaa woy mayuwaa amottabeykke; 34 taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de'iyawantta koshsheeddawaa ootseeddawaa hinttentu hinttentu huup'ew eriita. 35 Hinttentu hawaadan daaburi ootsiide, daaburanchatuwa maaddanawunne Godaa Yesuusi bare huup'ew, «Akkiyaawaappe immiyaawe anjetteeddawaa» geeddawaadan, Aa k'aalaa hinttentu wozanaa aatsanaw bessiyaawaa taani c'ora ogiyaan hinttentta bessaaddi» yaageedda. 36 P'awuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaanna ittippe gulbbatiide, S'oossaa woosseedda. 37 Untunttu ubbay P'awuloosa idimmiide, yeekkiide yereeddino. 38 Ubbaappe I, «Taana laa'entsuwaa ubbakka be'ikkita» yaageedda k'aalay untuntta daro k'aretsina markkabiya gakkanaw Aa moyzzeeddino.

21 Nuuni Efesoone c'imatuwaappe shaakettiide, K'oosa geetetiyyaa haatsaan doodetto sa'aa yii aggeeddo; wonttisa gallassi Rooda gakeeddo; hewaappe P'aas'ira beeddo. 2 Pink'ke pinniyaa markkabiya demmiide, aan geliide baanaw denddeeddo. 3 Nuuni K'op'iroosappe be'anaw danddayiyaasaa yiide, away kesiyaasaa s'eelliyaa wode K'op'iroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriyaa beeddo; hewaappe guyyiyaan S'iiroosa gakeeddo; ayaw gooppe, markkabii bare c'aanaa S'iiroosan wotsee. 4 Yaan kaalliyawantta demmiide, untuntunna laappu gallassaa utteeddo; P'awuloosi Yersaalame beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeeddino. 5 Nuuni untuntunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; untunttu ubbatuu barenttu mac'c'awantunne barenttu naanaanna ittippe katamaappe karew kessana gakkanaw, nuuna moyzzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, S'oossaa woosseeddo. 6 Hewaappe guyyiyaan, ittuu ittuwaa sarotiide,

markkabiyaan geleeddo; untunttu barenttu soy simmeeddino. 7 Nuuni abbaa ogiyaa wurssiide, S'iiroosappe P'es'elemayse gakeeddo; ishatuwaa sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. 8 Wonttisa gallassi kesiide, K'isaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwa odiyaa Pilip'p'oosa soy gakkiiide, Aa matan utteeddo; Yersaalamen dooretteedda laappunatuwaappe I ittuwaa. 9 Pilip'p'oosaw nabatuwaa gideedda oydu wodoro mac'c'a naanatuu de'iino. 10 Nuuni unddenneedda gallassaa utteedda wode, nabiya Agaaboosa giya bitanii Yihudaappe K'isaariyaa yeedda. 11 Nuukko yiide, P'awuloosa sak'kiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediya k'achchiide, «Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha sak'kiyaa godaa Yersaalamen Ayihudatu hawaadan k'achchiide, Ayihuda gidenna asatoo aatsiide immana» yaageedda. 12 Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaan de'iyaa asatuu P'awuloosi Yersaalame beenna mala woosseeddo. 13 Shin P'awuloosi zaariide, «Hinttentu yeekkiidenne ta wozanaa k'aretissiide waaniitee? Taani Godaa Yesuusa suntsaa diraw k'ashettanawaa s'alalaa gidennaan, haray atto Yersaalamen hayk'kanawukka giiga uttaad» yaageedda. 14 Zoriyaa I akkaanaan is's'ina, «Goday geeddawe hano» yaagiide c'o'u geeddo. 15 Yaan amareeda wodiya gam"eeddawaappe guyyiyaan, gigettiide Yersaalame baanaw keseedda. 16 K'isaariyaan de'iyaa kaalliyawantuppe amareedawanttu k'ay nuunanna beeddino; untunttu nuuni ak'anasaa Minaasoonaa giya K'op'iroosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doommiide kaalliyawaa. 17 Nuuni Yersaalame gakeedda wode, ishatau nuuna nashechchaan mokkeeddino. 18 Wonttisa gallassi, P'awuloosinne nuuni Yak'oobanna gaketanaw beeddo. Woosa golle c'imatu ubbatuukka de'iino. 19 P'awuloosi untuntta saroteeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda gidenna asaa gidon bare baggana S'oossay ootseeddawaa untunttoo wurssiide odeedda. 20 Untunttu hewaa siseedda wode S'oossaa galatiide, P'awuloosa hawaadan yaageeddino; «Nu ishaw, Ayihudatuwaa gidon S'oossaa amaneeddawantuppe aappun sha"ay de'inonnto be'aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minisi naagiino. 21 Yersaalame Ayihudatu, Ayihuda gidennawanttu gadiyaan de'iyaa Ayihuda ubbatuu

barenttu naanaa k'as's'arennā mala, woy Ayihudatuu ootsiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiaakka bayizzana mala neeni tamarissiyaawaa siseeddino. 22 Yaatina, ayee lo'uu? Neeni yeeddawaa c'oratuw sisiyaa diraw, shiik'ennaan aggikkino. 23 «Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaaawaa ootsa; ittippe shiik'uu de'iyaa oyddu asatuu nu matan de'iino. 24 Untunta akkaade untuntunna geeyya; k'ay untuntu barenttu huup'iyaa meedettana mala, untunttoo miishshaa imma; untuntu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huup'ewukka k'ay Muse higgiaa naagaadde maaran de'iyaaawaa erana. 25 «Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidoope, untuntu eek'aw yarshsheeddawaa meenna malanne suutsaa ushenna mala, bakkuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa k'achchiide, untunttoo dabddaabbiiyaa s'aafeeddo» yaageeddino. 26 Hewaappe guyyiyaan, P'awuloosi wonttisa gallassi asatuwaa akkiide, untuntunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polinto erissanawunne k'ay yarshshuwaa huup'iyaan huup'iyaan awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda. 27 Laappu gallassay wurana hanooode, lisiyaappe yeedda Ayihudatuu Geeshsha Golliyaan P'awuloosa be'iide, asaa ubbaa hank'k'etsiide, «Israa'eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa'eeliyaa asaa, Muse higgiaanne ha Geeshsha Golliyaa is's'iide, ubba saan asaa ubbaa tamarissiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide k'ay Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa'aa tunisseedda» yaagi waassiide, P'awuloosa oyk'k'eeddino. 29 Untuntu kase Efesoonen de'iyaa S'irofimoosa P'awuloosanna katamaan be'eedda diraw, Geeshsha Golliyaa P'awuloosi Aa gelisseeddawaa untunttoo malateedda. 30 Katamaa ubbay shabbiretteedda; Asay ubbay shiik'iide P'awuloosa oyk'k'iide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man'iyaa Geeshsha Golliyaa penggetuu k'ashetti aggeeddino. 31 Asay P'awuloosa wod'ana hanishin, «Yerusaalame katamay mulekka shabbiretti diggeedda» giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappoo gakeedda. 32 He olaa kaappuu wotaadaratuwaanne s'eetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, wos's'iide asaa bolla kesi wod'd'eedda; Asay olaa kaappuwaanne wotaadaratuwaa be'eedda wode, P'awuloosa

shoc'iyaaawaa bashi aggeedda. 33 He wode, he olaa kaappuu shiik'i, P'awuloosa oyk'k'iide, laa'u santsalataan k'ashettana mala azaziide, I onenttonne k'ay ayaa ootseeddenttonne asaa oochcheedda. 34 Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waassee; waasuu c'oreedda diraw, olaa kaappoo tumuwaa eranaw danddayettennan is's'ina, wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'iyaaasaa afana mala, untunta azazeedda. 35 Yed'd'iide kesiyaa detsaa P'awuloosi gakeedda wode, asaa sugetsaa diraw, wotaadaratuu Aa tookkeeddino. 36 Ayaw gooppe, c'ora asay, «Aa wod'a!» yaagiiddinne waassiide kaallee. 37 Wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'iyaaasaa afana hanishin P'awuloosi olaa kaappuwaa, «Taani new ittibaa odoo?» yaageedda. He olaa kaappuu P'awuloosa, «Neeni Giriike k'aalaa eray? 38 Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shemppuwaa wod'eeddawantuppe oyddu sha'a asatuwaa Asay bayinna mela sa'aa kaaletseedda Gibs'e bitaniyaa gidikkii?» yaageedda. 39 Shin P'awuloosi, «Taani Ayihuda asaa; k'ay Kilk'k'iyaan de'iyaa S'ersseesen yeletteedda huup'e katamaan de'iyaa asaa. Hayyanaa taana asaw haasayissaarikii?» yaageedda. 40 Olaa kaappuu Aa, «Haasaya» yaagina, P'awuloosi yed'd'iide kesiyaa detsaan ek'k'iide, Asay c'o'u gaana mala, bare kushiyan asaakko s'orsseedda. Asay c'o'u giina, Ibraayiss's'e k'aalaan haasayiide, hawaadan yaageedda.

22 «Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawaatoo, taani ha'i hinttenttoo odiyaa yewuwaa sise!»
 2 P'awuloosi untunttoo Ibraayiss's'e k'aalaan haasayaawaa sisiide, kaseppe loytsi c'o'u giina I hawaadan yaageedda. 3 «Taani Kilk'k'iyaan de'iyaa S'ersseesen yelettaade, ha katamaan Gamaaliyaali taana tamarissina dic'c'aade, nu aawotuwwa higgiaakka minisa tamaraaade, hachche hintte ubbay haniyaawaadankka, taani S'oossaa yewoo seelettiiyaa Ayihuda asaa. 4 Taani mac'c'a asaanne attuma asaa oyk'k'a oyk'k'aade k'asho gollen yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wod'isana gakkanaw metootseedda asaa. 5 Hawaadankka, k'ay, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne c'imaas ubbaa shiik'uu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damask'k'on de'iyaa untuntu ishatuwaa Ayihudatoo, untuntuppe dabddaabbiiyaa akkaade,

hewaan de'iyaa asatuu k'ohettiide murettanaadan, k'aalaa haasayana gakkanaw Asay I giyaawaa Yersaalame untunta ahanaw yaa baad. 6 «Taani baade Damask'k'o mateedda wode, seeta gallassaa gidishin, k'oppennaan saluwaappe wolk'k'aama poo'uu ta matan yuuyyi aad'd'iide poo'eedda. 7 Taani sa'aan kundda uttaade, «Saa'oolaa, Saa'oolaa, taana ayaw yederssay?» giyaa k'aalaa sisaad. 8 «Taani zaaraade, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagaad. «Hewaappe guyye, «Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyyaa Yesuusa» yaageedda. 9 Taananna ittippe de'iyaa wanttu poo'uwa be'iide yayyeeddino; shin taw haasayiiaawaa k'aalaa sisibeykino. 10 ««Ta Godaw, taani ayaa ootsoo?» yaagaad. «Goday taana, «Denddaade Damask'k'o ba. Neeni ootsanaw S'oossay k'oppeedda ubbabay new yaan odettanawaa» yaageedda. 11 He wolk'k'aama poo'uwa diraw, ta ayfii k'ook'ina, taananna de'iyaa asatuu ta kushiyya oyk'iide, taana goochchina, Damask'k'o gakk'aaddi. 12 «Damask'k'on de'iyaa Ayihuda ubbay loytsi bonchchiyya itti Hanaaniyya giyaa bitanii, nu higgiiyaw azazettiide, S'oossaw imetteedda asaa. 13 Hanaanii taakko yiide, ta matan ek'k'iide taana, «Ta ishaw Saa'oolaa, s'eella» yaageedda. Taani he wode he man'iyaa aakko s'eella aggaad. 14 «I taana hawaadan yaageedda; «Nu aawotuwa S'oossay neeni Aa k'ofaa eranaw, Aa s'illo Na'aa be'anawunne Aa doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda. 15 Ayaw gooppe, neeni be'eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sintsan aw markkattanaassa. 16 Ha"ikka ayaw gam"ay? Denddaade s'ammak'etta; Aa suntsaa s'eesaadde, ne nagaraappekka meec'etta» yaageedda. 17 «Taani guyye Yersaalame simmaade Geeshsha Golliyaan woossishin, ta ayaanaan gidaaddi. 18 Goday taana, «Elleellaade, Yersaalame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa Asay akka» yaagishin taani Aa be'aaddi. 19 «Taani, «Ta Godaw, Ayihuda woosa golliyya ubbaan neena ammaniyaawanta oyk'k'aade wad'd'eeddawaanne k'asho golliyaan yeggeeddawaa untuntu eriino. 20 Untuntu ne markkaa Iss'sifaanoosa wod'iyaa wode, taani he yewuwa eeno gaad. K'ay untuntu miyyiyaan ek'k'aade, Aa wod'iyaa wanttu mayuwa naagay» yaageedda. 21 «Goday taana, «Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haako sa'aa kiitiiyaa diraw ba» geedda» yaageedda. 22 P'awuloosi he

k'aalaa haasayana gakkanaw Asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyaan, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Hawaa gadiyaappe d'ayissa; I de'anaw bessena» yaageeddino. 23 Untuntu waassishshin, barenttu mayuwa bolla olishshiinne baanaa c'arkkuwaan laalishshin, olaa kaappuu wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'iyasaa afana mala azazeedda. K'ay Asay ayaw hewaadan Aa bolla waasseeddinonto eranaw, P'awuloosa lissuwaan shoc'ana mala, untuntu azazeedda. 25 Shin wotaadaratuu P'awuloosa dafuwaan minisi k'achcheedda wode, P'awuloosi bare matan ek'k'eedda s'eetatuwa kaappuwa, «Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaa shoc'iyawe hinttenttoo wogee?» yaageedda. 26 Hewaa s'eetatuwa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, «Ha bitanii Roome asaa. Neeni ayaa ootsana k'oppay?» yaagiide oochcheedda. 27 Olaa kaappuu P'awuloosakko shiik'iide, «Neeni Roome asee? Taw oda» yaageedda. P'awuloosi, «Ee» yaageedda. 28 Olaa kaappuu P'awuloosaw zaariide, «Taani ha zaretetsaa daro miishshaan shammaad» yaageedda. Shin P'awuloosi, «Taani he zeretsaappe yelletaad» yaageedda. 29 Hewaa diraw, P'awuloosa biddanaw k'oppeeddawanttu elekka aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka P'awuloosi Roome asaa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayaw gooppe, santsalataan Aa k'ashissi wotseedda. 30 Wonttetsa gallassi olaa kaappuu, Ayihudatuu P'awuloosa ayaw mooteeddinontonne geeshshiide eranaw koyyiide, P'awuloosa billeedda. Yaatiide k'eesatuwa kaappatuunne Asay ubbay shiik'ana mala azazeedda; k'ay P'awuloosa duge wotsiide, untuntu sintsan esseedda.

23 P'awuloosi hewaan shiik'eedda asaa c'addi s'eelliide, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka S'oossaa sintsan ta de'uwa ubbaan tilla wozanaan de'aaddi» yaageedda. 2 K'eesatuwa ubbatuwa kaappuu Hanaanii, P'awuloosa doonaa bak'k'ana mala, Aa matan ek'k'eeddawannta azazeedda. 3 P'awuloosi he wode Aa, «Laa ha booshinchchaan okkeedda godaw, S'oossay neena bak'k'ana. Neeni ta bolla higgiiyan pirdanaw uttaade, wogay baynnaa taana bak'k'ana mala azazay?» yaageedda. 4 P'awuloosa matan ek'k'eeddawanntu Aa, «Neeni

S'oossaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wode, biide wotaadaratuu de'iyaaasaa geliide, boray?» yaageeddino. 5 Hewaappe guyye P'awuloosi, P'awuloosaw odeedda. 17 P'awuloosi s'eetatuwaa «Taanaadan ammaniyaawanttoo, I k'eesatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Ha na'aa olaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke; kaappuwaakko afa; ayaw gooppe, olaa kaappoo ayaw gooppe, «Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla I odiyaawe de'ee» yaageedda. 18 Hewaa diraw, iita k'aalaa haasayoppa» geetettiide S'oossaa s'eetatuwaa kaappuu na'aa olaa kaappuwaakko Mas'aafan s'aafetteedda» yaageedda. 6 Shin afiide, «K'asho gollen de'iyaa P'awuloosi, ha P'awuloosi baggatuu Saduk'aawanatuwaa; baggatuu na'ay new ayentto odiyaabay de'iyaa diraw, taana Parisaawatuwaa gideeddawaa be'iide, «Taanaadan barekko s'eesiide, Aa neekko ahanaadan, taana ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyaanne woosseedda» yaageedda. 19 Olaa kaappuu na'aa Parisaawiyaa na'aa; «Hayk'keeddawanttu kushiyaa oyk'kiide, duma gas'aa kessiide, «Neeni hayk'uwaappe denddanawantta» gaade taani taw odanabay ayee?» yaagiide oochcheedda. 20 nashechchaan naagiya diraw, untuntuu ta bolla Na'ay olaa kaappoo, «Ayihudatuu P'awuloosabaa pirddiino» yaagiide, d'ok'k'u ootsiide haasayeedda. kaseppe minisi oochchiyaawaa malatiide, neeni 7 P'awuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa shiik'uwaa Aa utissanaadan, neena wontti woossanaw giddoninne Saduk'aawanatuwaa giddon walassay zoretaa k'achcheeddino. 21 Shin neeni untunttu kesina, shiik'eedda Asay laaletteedda. 8 Ayaw gooppe, giyaawaa sisoppa; ayaw gooppe, oytamuwaappe Saduk'aawanatuu, «Hayk'keedda Asay denddena; dariyaa asatuu p'awuloosa wod'ana gakkanaw, kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa» yaageeddino; k'umaa meennaadaaninne haatsaa ushennaadan, Parisaawatuu k'ay laa"uukka de'iyaaawaa ammaniino. 9 c'aak'k'etiide geemetti uttiide Aa naagiino; neeni Wolk'kaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa giyaawaa sisanaw ha"ikka gigetti uttiide naagiino» baggappe Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu yaageedda. 22 Hewaa diraw, olaa kaappuu na'aa, denddi ek'kiide, «Ha bitaniyaa bolla ayinne balaa «Ha yewuwaa neeni taana erisseeddawaa oossinne demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay odoppa» yaagiide azazeeddawaappe guyyiyaan, haasayennan aggena» yaagiide palumetteeddino. Aa yeddeedda. 23 Olaa kaappuu s'eetatuwaa 10 Walassay darina, olaa kaappuu P'awuloosa kaappatuwaappe laa"uwaa s'eesiide, «K'iisaariyaa untunttu mentereetsanenttonne gi yayyiide, bare baanaw, laa"u s'eetu wotaadaratuwaa, laappun wotaadaratuu wod'd'iide, untunttu giddoppe Aa tammu paraa oyk'keedda asatuwaanne laa"u ellekka kesiide, barenttu de'iyaaasaa afana mala s'eetu tooranchchatuwaa k'ammaappe heezzu azazeedda. 11 He k'amma Goday P'awuloosa matan saatiyaan giigissite; 24 gadiyaa mooddiyaa Filikisakko ek'kiide, «P'awuloosaa, neeni taw Yerusaalamen P'awuloosa sarotetsaan gatsanaw togissiyaa markkatteeddawaadan, Roomenka markkattanaw mehiyaanne giigissite» yaagiide, untuntta azazeedda. 25 Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabddaabbiiyaa bessee; minna; ayinne baawa» yaageedda. 26 «K'alawudeyoosa Luusiyoosappe; Wonttisa gallassi, Ayihudatuu P'awuloosa wod'ana gadiyaa mooddiyaa bonchcheteedda Filikisaa! gakkanaw, meennaadaaninne ushennaadan, Sarotetsay new gido. 27 Ayihudatuu ha bitaniyaa c'aak'k'etiide giigetteeddino. 13 P'awuloosa bolla oyk'kiide wod'ana hanishin, Roome katamaa hewaa mak'k'eteedda asatuu oytamuwaappe dariino. asaa I gideeddawaa eraade, wotaadaratuwaanna 14 Untunttu k'eesatuwaa kaappatuwaakkonne gakkade Aa ashshaad. 28 Untunttu Aa ayaw c'imatuwaakko yiide, «Nuuni P'awuloosa wod'ana mooteeddinontto eranaw koyaade, duge untunttu gakkanaw, ayinne baarennaadan, gigetti utteeddo. shiik'oo Aa afaad. 29 Untunttu barenttu higgiiyaabaa 15 Hewaa diraw, hinttenttunne shiik'eedda Asay I oochcheeddawoo Aa mooteeddawaappe attin, P'awuloosabaa geeshshiide biddiyaawaa malatiide, Aa wod'isiyaa woy k'ashissiyaa mooto gidenna. olaa kaappuu Aa hinttenttukko duge wotsana mala 30 Untunttu ha bitaniyaa bolla mak'k'etti utteedda oochchite; nuuni I haa shiik'anaappe kasenna Aa zigurissay taana gakkina, taani he man"iyaan Aa wod'anaw giigi utteeddo» yaageeddino. 16 Shin neekko yedda aggaad; Aa mootiyaawanttukka P'awuloosa michchati na'ay he mak'k'uwaa siseedda

biide, ne sintsan mootana mala odaaddi; saro de'a» yaageedda. 31 Hewaa diraw, wotaadaratuu azazetteeddawaadanka P'awuloosa akkiide, k'amma Anttip'aas'iriisa gatseeddino. 32 Wontisa gallassi aanana baana mala paraa toggo asatuwaa wotsiide, gediyaan biyaawanttu guyye wotaadaratuu de'yaasaa simmeeddino. 33 Paraawanttu K'iisaariyaa geliide, dabddaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, P'awuloosa Aa sintsa aatseeddino. 34 Gadiyaa mooddiyaawe dabddaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi hak'a awuraajjaa asentto Aa oochcheedda; Kilik'i'iyaa asaa I gideeddawaa ereedda wode, 35 «Taani nebaa neena mootiyaawanttu yi'ya wode sisana» yaagiide, wotaadaratuu Heroodisa kawutetsaa gollen Aa naagana mala azazeedda.

24 Ichcheshu gallassaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu, Hanaaniyaa, c'imatuwaannannee S'ars's'aluusa gi'ya itti s'abak'aanna duge K'iisaariyaa wod'd'eedda; untunttu gadiyaa mooddiyaawaa bolla P'awuloosa mooteeddino. 2 P'awuloosi s'eesetteedda wode, S'ars's'aluuse Aa hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda. «Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne baggana daro sarotetsaa demmeeddoshshin, ne k'ofaan ha gadiyaw ubbabaan ubbasanka lo'o laamii beettiyaawoo neena loytsi galatiide, hawaa akkeetto. 4 Shin taani neena gam'etsennaan, dooyaa gideedda ne keekatetsaan nubaa neeni k'antsaan sisana mala, neena woossay. 5 Ayaw gooppe, ha bitanii d'ubo gidiide, sa'aa ubbaan de'iyaa Ayihudatuwaa gidдон walassaa dentseedda, Naaziraawatu bagga asaa kaaletsiyaawaa gideeddawaa ereeddo. 6 Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin Aa oyk'k'iide, nu higgiaadan, Aa bolla pirddanaw k'oppeeddo; 7 shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wolk'k'aan nu kushiyaappe Aa wotsi akkeedda. 8 Aa mootiyaawantukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huup'ew ha bitaniyaa biddaade, nuuni Aa mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa» yaageedda. 9 Ayihudatuukka k'ay, «Ha yewuu tuma» giide, Aa k'ofaa akkeeddino. 10 Gadiyaa mooddiyaawe P'awuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; «Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaw pirddaadde de'iyawaa taani eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray. 11 Taani Yersaalame goyinnanaw kesooeppe tammanne

laa'u gallassaappe darennawaa neeni ne huup'ew erana danddayaa. 12 Ayihudatu taana Geeshsha Golliyaan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettiishshin woy asaa shiishshaade mak'k'ishshin, itti uraannanne be'ibeykino. 13 Untunttu ha'ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykino. 14 «Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgiaan de'iyawaanne nabatuu s'aafeedda ubbabaa ammananaadan, nu aawotuwa S'oossaw untunttu worddo gi'ya ogiyaan goshetay. 15 Hawanttu barenttu huup'ew, «Asay ubbay, wordduukka s'illuukka hayk'uwaappe denddanawantta» giyaawaadan, taanikka untunttu denddiyaawaa S'oossaan hidootaa wotsaade amuwaan naagay. 16 Hewaa diraw, taani k'ay, S'oossaa sintsaninne asaa sintsan ubbaa wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de'ana mala minnay. 17 «Taani Yersaalameppe kesooeppe c'ora laytsaappe guyyiyaan, ta gade hiyyeesaw miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yersaalame baad. 18 Hewaa ootsishshin, Asay shiik'ennaan, walassay denddenaan, taani Geeshsha Golliyaan geeyyishshin, untunttu taana demmeeddino. 19 Shin lisiyaappe yeedda itti itti Ayihudatu hawaan de'iino; untunttu ta bolla yewuwaa koyyoope, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. 20 Woy taani untunttu gidдон ek'k'aade, «Hayk'k'eeddawatuu denddanawaa ammaniya diraw, hachche hintte sintsaan ta bolla pirddiino» gaade haa d'ok'k'issaade haasayeedda itti k'aalaappe attin, shiik'uwa sintsan ek'k'ishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidoope, hawanttu barenttu huup'ew hawaan odanawantta» yaageedda. 22 Shin Filikise S'oossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, «Taani hintte yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yi'ya wode ogiyaa oytsana» yaagiide, pirddiyaa wodiya sintsaw keereedda. 23 Filikise k'ay P'awuloosa k'achchennaan naagana malanne Aa dabbatuwaappe ooninne aw ootsishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, s'eetatuwa kaappuwaa azazeedda. 24 Amareeda gallassaappe guyyiyaan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, P'awuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristoosan ammaniya ogiyaa I haasayishshin siseedda. 25 P'awuloosi s'illotetsaabaa, bare huup'iyaa naaguwaabaanne

yaana pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, «Neeni ha'iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade s'eegissana» yaageedda. 26 He wode k'ay P'awuloosi biletanaw, barew magans's'aa immanddeeshsha giide k'oppeedda; hewaa diraw, daro wode Aa ahissi ahissiide, aanana haasayee. 27 Laa'u laytsaa kumeeddawaappe guyyiyaan, Filikisa kotaa P'ork'k'iyooosa Piss's'oosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide, k'asho gollen P'awuloosa bashi aggeedda.

25 Piss's'oosi awuraajjaa geleedda heezentsiyaa gallasaappe guyyiyaan, K'iisaariyaappe Yerusaalame beedda. 2 Yaan k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaaletsiyaawanttu P'awuloosa mooteeddino. 3 Untunttu P'awuloosa wod'anaw ogiyaan k'osetti uttanaw, barenttoo lo'obaa ootsiide Aa Yerusaalame ahana mala, Piss's'oosa woosseeddino. 4 Piss's'oosi untunttoo, «P'awuloosi K'iisaariyaan k'ashetti utteedda; taani ta huup'ewukka ellekka yaa guyye simmanaw k'oppa uttaad. 5 Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de'oppe, hinttenttu gidдон aawotiyaawanttu taananna K'iisaariyaa biide, Aa mootino» yaagiide zaareedda. 6 Piss's'oosi Yerusaalamen hospun woy tammu gallasaappe aatsenan uttiide, K'iisaariyaa beedda; wonttisa gallassi pirddiyaasan uttiide, P'awuloosa ahana mala azazeedda. 7 I gakeedda wode, Yerusaalameppe yeedda Ayihudatu Aa matan yuuyyi aad'd'i ek'k'iide, barenttoo shatimmanaw danddayettenna daro dees'o mootuwaa Aa bolla wotseeddino. 8 P'awuloosi mootettiide, «Taani Ayihudatuwaa higgiaakka Geeshsha Golliyaakka Roome Kaatiyaa K'eesaarakka ayinne naak'k'abeykke» yaageedda. 9 Piss's'oosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide P'awuloosa, «Pude Yerusaalame kesaade, ha yewuwaabaa yaan ta sintsan ooshettanaw koyyay?» yaagiide oochcheedda. 10 Shin P'awuloosi, «Taani ooshettanaw bessiyaa K'eesaara pirddaa gollen ek'k'aad. Neenikka loytsa eriyaawaadan, taani Ayihudatuwaa ayinne naak'k'abeykke. 11 Simmi taani naak'k'eeddawaa woy hayk'k'anaw bessiyaawaa ootseeddawaa gidoope, hayk'uwaappe attana giikke; shin untunttu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana untunttoo aatsiide immanaw danddayenna; K'eesaare tabaa pirddo gaade oochchay» yaageedda.

12 Hewaappe guyyiyaan, Piss's'oosi barenanna zorettiyaawanttunna zoretti simmiide Aa, «Neeni K'eesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; K'eesaarakko baanaassa» yaagiide zaareedda. 13 Amareeda gallasaappe guyyiyaan, Kaatiyaa Agriip'p'aynne Bariniik'e Piss's'oosa sarotanaw K'iisaariyaa beeddino. 14 Yaan untunttu c'ora gallassaa utti de'ishshin, Piss's'oosi kaatiyaw P'awuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; «Hawaan Filikise k'achchiide bashi beedda itti bitanii de'ee. 15 Taani Yerusaalamen de'ishshin, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatuu Aa bolla pirddana mala, taana woossiide, aabaa taw odeeddino. 16 Taani, «Mootetteedda uray barena mootiyaawanttunna ittippe ek'k'ennaaninne barena mooteedda yewoo zaaruwaa immennaan, oona gidooppenne aatsiide immiyaawe Roome asaw woga gidenna» yaagaade untunttoo zaaraad. 17 «Hewaa diraw, untunttu hawaan shiik'eedda wode, taani gam'ennaan wonttisa gallassi, pirddaa golle gelaade P'awuloosa ahana mala azazaad. 18 Aa mootiyaawanttu ek'k'iide, iitabaan Aa mootennaan aggikkino gaade taani k'oppeeddawaadan, ayinne Aa mootibeykkino. 19 Shin untunttu barenttu ammaneeddabantubaanne P'awuloosi, «Pas'a de'ee» giyaa hayk'k'eedda itti Yesuusa geetettiyaa bitaniyaabaa aanana palumetteeddino. 20 Taani ha yewuwaa wootaade bidda demmanitanto, k'ofaa k'achchennaan de'aade, P'awuloosi Yerusaalame biide, ha yewuwaa yaan ooshettanaw koyyinttonne gaade Aa oochchaad; 21 shin P'awuloosi bare yewuwaa Awugiss's'oose K'eesaare ogiyaa oysana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani Aa K'eesaarakko yeddana gakkanaw, I k'ashettana mala azazaad» yaageedda. 22 Hewaappe guyye Agriip'p'ay Piss's'oosa, «Taani ta huup'ewukka k'ay he bitanii giyaawaa sisana koyyay» yaageedda. Piss's'oosi Aa, «Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa» yaageedda. 23 Wonttisa gallassi, Agriip'p'aynne Bariniik'e daro bonchchuwaan olaa kaappatuwaannanne katamaan de'iyaa wolk'k'aama asaana yiide, pirddaa golle geleeddino; Piss's'oosi P'awuloosa ahana mala azazina aheeddino. 24 Piss's'oosi hawaadan yaageedda; «Kaatiyaa Agriip'p'aa, hawaan nuunanna de'iyaa asaa ubbaw, Ayihuda Asay ubbay Yerusaalamenikka hawankka waassiide, «I hawaappe sintsaw pas'a de'anaw

bessena» yaagiide, taana woossedda bitaniyaa hawaa be'iita. 25 Shin I ayinne hayk'k'anaw bessiyaawaa ootseeddawaa taani demmabeykke; I bare huup'ew, «Awugiss's'oose K'eesaare tabaa pirdo yaagaade oochchaad» geedda diraw, K'eesaarakko Aa yeddanaaw taani k'oppaad. 26 Taani aabaa ta godaa Awugiss's'oose K'eesaarew s'aafanaw tumu yewuu taw ayinne baawa; hewaa diraw, I loytsi ooshettowaappe guyyiyaan, taani s'aafiyaabaa demmana mala, hinttentu sintsa, Kaatiyaa Agriip'p'aa, ubbaa ne sintsa Aa ahaad. 27 Ayaw gooppe, k'ashetteedda uraa kiitiyaa wode, Aa ayaw mooteeddentto, erissennan c'o'u gi bashiyaawe taw eeyatetsaa malatee» yaageedda.

26 Agriip'p'ay P'awuloosa, «Neeni nebaa haasayanaw danddayaa» yaageedda. He wode P'awuloosi bare kushiya mic'c'iide hawaadan yaagi zaareedda. 2 «Kaatiyaa Agriip'p'aa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni loytsaade eriyaa diraw, taana Ayihudatu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sintsan zaariyaawoo ta kaac'ay darssi lo'a yaagaade k'oppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettenaan sisana mala, neena woossay. 4 «Taani na'atetsaappe doommaade ta asaa giddoninne Yersaalamen de'eedda ta de'uwaa Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino. 5 Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaa higgiiyaa ooppenne minisiide naagiya Parisaawatuwaa bagga Parisaawe gidaade de'yaawaa, untunttu markattanaw koyyooppe eriino. 6 Taani ha'ikka S'oossay nu aawaatoo immana geeddawaa nashechchaan naagiya diraw, pirdettanaw hawaan ek'k'ay. 7 K'ay tammanne laa'u nu aawotuwwa zaratuu S'oossaw k'amanne gallassi ubbaade minisi goyinniide, S'oossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriip'p'aa, Ayihudatu taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiya diraassa. 8 Ayihudatoo, S'oossay hayk'k'eeddawannta dentsiyaawaa ayaw ammanikkitee? 9 «Taani ta huup'ewukka Naazireetiya Yesuusa ek'ettanaw bessee gaade kase k'oppaad. 10 Taani Yersaalamen ootseeddawe hawaa; k'eesatuwaa kaappatuwaappe maataa akkaade, S'oossaa asatuwaappe c'oratuwaa k'ashissaad; untunttu wod'iyaa wodekka untunttu hayk'k'yaawaa dosaad. 11 Ayihuda woosa golle

ubbaan daro wode untunttu muraadde, barenttu ammanuwaa untunttu aggana mala godetaaddi; taani wogay baynnawaa untunttu hank'k'ettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka untunttu metootsay. 12 «Taani ha yewoo k'eesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damask'k'o baad. 13 Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de'ishshin, aawaa poo'uwaappe loytsi aad'd'iyaa poo'uu taananne taananna beeddawannta yuuyyi aad'd'iide, saluwaappe poo'ishshin be'aaddi. 14 Nuuni ubbay sa'aan kunddeedda wode, Ibraayiss's'e k'aalaan, «Saa'oolaa, Saa'oolaa, taana ayaw yedesaan metootsay? Neeni taana is'ussaaneena k'ohaasa» yaagiide taw odishin sisaad. 15 «Yaataade, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagaad. «Goday, «Taani neeni yedesaan metootsiyaa Yesuusa. 16 Shin dendda ek'k'a; ayaw gooppe, hachche neeni taana bee'eeddawaanne taani neena sintsappe bessanawaa haranttoo markattana mala, taw ootsiyaawaa udaade neena sunsanaw new k'onc'c'aad. 17 Untunttu taana ammanina, untunttu nagaray atto geetettanaadan, S'oossay dooreedda asaa giddon untunttu barenttu de'yaasaa demmanaadan, k'ay d'umaappe poo'uwwa simmanaadaanne s'alahiyaa godatetsaappekka S'oossaakko simmanaadan, untunttu ayfiyaa neeni dooyana mala, Israa'eeliyaa asaappenne taani neena untunttukko kiitiyaa Ayihuda gidennawantuppe neena ashshana» yaageedda. 19 «Kaatiyaa Agriip'p'aa, hewaa diraw, taw saluwaappe beetteedda sas'aw taani azazettanawaa is's'abeykke. 20 Shin taani kasetaade, Damask'oninne Yersaalamen hewaappe guyyiyaan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de'yaawantussinne Ayihuda gidennawanttoo barenttu nagaraappe simmana mala, k'ay nagaraappe simmanaw bessiyaawaa ootsiide, S'oossaakko simmana mala k'aalaa odaaddi. 21 Hewaa diraw, Ayihudatu taana Geeshsha Golliyaan oyk'k'iide wod'anaw koyyeeddino. 22 Hewaa diraw, taani S'oossaa maaduwwa akkaade, daronne guutsaw hachche gakkanawukka ek'k'aade markattay. Nabatuunne Muse, «Kiristoosi metootanaw bessee; k'ay hayk'uwaaappe koyro denddiide, Ayihudatoonne Ayihuda gidennawanttoo atatetsaa poo'uwwa odanaw bessee» geeddawaadan, taanikka untunttu haasayeeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa» yaageedda.

24 P'awuloosi barenttubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Piss's'oosi kooshshaa d'ok'k'u ootsiide Aa haasayaa d'ubbanaw, «P'awuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hane» yaageedda. 25 Shin P'awuloosi hawaadan yaageedda; «Bonchchetteedda Piss's'oosaa, taani tumatetsaan lo'o yewuwaanne wozanaa k'ofaa haasayiawaappe attin gooyikke. 26 Taani Kaatiyaa Agriip'p'aw ha yewuwaa k'onc'c'iyaaan odiyaawaa l eree; ayaw gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geeshshaade eray. 27 «Kaatiyaa Agriip'p'aa, neeni nabatuu geeddawaa ammanay? Neeni untunttu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray» yaageedda. 28 Kaatiyaa Agriip'p'ay P'awuloosa, «Ha"i ha k'antsa wodattiinka taana ammantsanaw koyyay?» yaageedda. 29 Hewaappe guyye P'awuloosi, «Daro wode gidina, guutsa wode gidina, ne s'alalaa gidakka; shin hachche taani odiyaawaa sisiyaa ubbay k'ay tawaadan k'ashettoppino attin, ta mala gidanaadan S'oossaa woossay» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan kaatii, mooddiyaa Piss's'oose, Bariniik'enne, untuntunna de'iyaa ubbay denddi, 31 itti bagga simmiide, ittuu ituwaanna, «Ha bitanii hayk'ussay atto shin, k'ashuwaassikka bessiyaabaa ootsibeenna» yaagi haasayeeddino. 32 Agriip'p'ay Piss's'oosa, «Ha bitanii, «K'eesarii tabaa pirddo» gibeennentto, bilettanaw danddayee shin» yaageedda.

27 Nuuni markkabiyaan S'aaliyaa baanaw k'oppi utteedda wode, P'awuloosanne hara amareeda k'ashetteedda asatuwaa Awugiss's'oosa wotaadaratuwaa giyaawantuppe itti Yuuliyooosa giyaa s'eetatuwaa kaappoo aatsiide immeeddino. 2 lisiyaa gas'aan de'iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamis'iyoonaa markkabiyaan geliide beeddo; Mak'idooniyaa asaa gidiyaa Teselonk'k'e Ariss's'irokoosi nuunanna de'ee. 3 Wontisa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyooosi P'awuloosaw daroppe Aa, «Ne dabbattuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni untunttukko baanaw danddayaa» yaageedda. 4 Hewaappe denddiide, sintsanna nu bolla c'arkkiyaa diraw, K'op'iroosa haatsaan dooddetteedda sa'aan c'arkkenna bagga beeddo. 5 Kil'k'iyaa mataanine P'inifiliyaa matan de'iyaa abbaa pinniide, Lik'iyaa de'iyaa Muura gakkeddo. 6 Hewaan s'eetatuwaa

kaappuu S'aaliyaa biyaa Iskkinddriyaa markkabiyaan demmiide, aan nuuna gelisseedda. 7 Nuuni c'ora wodiya loddan biidde, daro metuwaan K'enidoosa katamaa gakkeddo; hewaanna baanaw nuuna c'arkkuu diggina Salmoonanna aad'd'iide, haatsaan dooddetteedda K'ars's'eesan c'arkkuwaappe te'ettiide beeddo. 8 K'aykka daro metuwaan gas'anna gas'anna aad'd'iide, Laasiya katamaa matan de'iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyya sa'aa geetettiyaasaa yeeddo. 9 Nuuni hewaan c'ora wodiya gam'eeddawaappe guyyiyaan, S'oomay biletti diggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirggishshin P'awuloosi untuntta zoriidde, 10 «Asaw, nu buussan wolk'k'aama boshayenne daro bashshay de'anawe taw beettee; bashshay yiyaawe c'aanaa bollanne markkabiya bolla s'alalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa» yaageedda. 11 Shin s'eetatuwaa kaappuu P'awuloosi geeddawaappe aatsiide, markkabiyaan de'iyaa wantta azaziyaawenne markkabiya goday giyaawaa ammanee. 12 He abbaa mataa katamay balgguwaa shaac'c'anaw untunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, c'ora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pink'k'e giyaa katamaa gakkide, balgguwaa yaan shaac'c'ana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pink'k'en de'iyaa markkabii shemppiyya miikko sa'ay doyetteddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwaan, k'ay wulliyaasaappenne haddirsappe gidduwaanna. 13 Away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga c'arkkuu loddan c'arkkeedda wode, barenttu k'oppeeddawaadan haneeddawaa untunttoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyk'k'iyaa birataa pude dafiide, K'ars's'eesa matattiide, lank'k'iyaa aad'd'eeddino. 14 Shin darii gam'ennaan, «Awuraak'iis» giyaa daro wolk'k'aama gotuu haatsaa gidon de'iyaa sa'aappe duge untunttu bolla denddeedda. 15 He gotuu markkabiya dechchiide aatsenan diggina, baanaw nuw danddayettennan is's'eedda diraw, markkabiya l'afiyaasaa aggiide beeddo. 16 Nuuni K'eeda giyaa haatsaan dooddetteedda c'arkkuwaappe geemmedda saanna aad'd'iyaa wode, darssi metootiide markkabiya wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. 17 Untunttu wonggiriya pude kesseeddawaappe guyyiyaan, gaadiyaan markkabiya s'aas'iide, minisi k'achcheeddino;

Sirs's'isa giyaa shafii kumeedda saan barentta kundissanenttonne giide hirggiide, markkabiyaafiyyaa sharaa wotsiide, c'arkkuwaan markkabiyaac'oo yeddi aggeeddino. 18 Gotuu wolk'k'aamiide, nu bollan wolk'k'aameedda diraw, wonttiisa gallassi c'aanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. 19 Heezzentsiyaa gallassikka markkabiyaan de'iyaa miishshaa untuntu barenttu kushiyan oleeddino. 20 Nuuni daro wodiyaawaaanne s'oolinttiyaa be'ennaan, wolk'k'aama uushuu nu bolla bukkishshin, sintsappe d'ayenaan attokko giide k'oppeeddo. 21 Untuntu daro wodiyaaw k'umaa meennaan gam'eeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi he wode untuntu gidдон denddi ek'k'iide, hawaadan yaageedda; «Asaw, hinttenttu ta zoriyaa akkeeddenttonne K'ars's'esappe denddenaan atteeddento, hawaa mala bayetsayenne k'ohuu nuuna gakkenna. 22 Shin ha'ikka taani hinttentta yayyoppite gaade zoray; ayaw gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttentuppe itti uraa shempuukka bayenna. 23 Ayaw gooppe, S'oossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyaa S'oossaaawe, zino k'amma ta matan ek'k'iide, 24 «P'awuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaara sintsan ek'k'anaw bessee; be'a, S'oossay bare keekatetsaan neenanna biyaa asaa ubbaa shempuwwaa ashshana» yaageedda. 25 Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayaw gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani S'oossaa ammanay; 26 shin c'arkkuu nuuna itti haatsaan dooddetteedda sa'aan abbaa doonaan dom'issana» yaageedda. 27 Tammanne oyddentso gallassi Meeditiraaniyaa Abbaan nuuna c'arkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan ootsiyaawanttoo k'amma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda. 28 Untuntu likkiyaa gaadiyaa s'eeraan dees's'iaabaa k'achchiide, haatsaan yeggina, haatsay oytamu mitiriyaa c'iimmateeddawaa ereeddino. Guutsaa gam'iidde, laa'entsuwaa yeggiide, hattamu mitiriyaa c'iimmateeddawaa ereeddino. 29 Untuntu shuchchattiyaasan kundenna mala yayyiide, markkabii beenna mala oyk'k'iyaa oyddu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa'ay wontana mala, barenttu s'oossatuwaa woossiino. 30 Markkabiyaan ootsiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyk'k'iyaa amareeda biratatuwaa markkabiyaappe

sintsa baggana abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriyaaw abbaan wotseedda wode, 31 P'awuloosi s'eetatuwaa kaappuwaanne wotaadaratuwaa, «Hawantu markkabiyaaw gidдон de'ana d'ayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita» yaageedda. 32 Hewaappe guyyiyaan, wotaadaratuu wonggirii k'ashetteedda gaadiyaa k'ans's'iide, yeddi aggeeddino. 33 Sa'ay wontana hanishin, P'awuloosi ubbay k'umaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; «Hinttenttu hachchenna tammanne oyddu gallassaa naageeddita; k'ay he ubbankka k'umaa mibeykkita. 34 Hewaa diraw, guutsa k'umaa hinttenttu maana mala, taani hinttentta woossay; ayaw gooppe, hinttenttu pas'a de'anaw guutsa k'umaa maana koshshee; haray atto hinttenttu huup'iyaa binnanaappe ittuukka bayenna» yaageedda. 35 P'awuloosi hawaa giide, ukitsaa akkiide, ubbaa sintsan S'oossaa galateedda; mentsi Muussaa doommeedda. 36 Hewaappe guyyiyaan ubbay loytsi, barenttoo k'ay k'umaa meeddino. 37 Nuuni markkabiyaan de'iyaaawanttu laa'u s'eetanne laappun tammanne usuppuna. 38 Untuntu miide kaalleedda wode, c'aanaa zarggaa abbaan oliide markkabiyaaw dees'uwaa kawushisseeddino. 39 Sa'ay wontteedda wode, markkabiyaan ootsiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haatsay goggiide abbaan geleeddasaaw miyyiyaan de'iyaa shafiyaaw akeekaan s'eelleeddino. Barenttoo danddayettintto, markkabiyaaw he shafiyaakko laagganaw barenttu k'ofaa k'achcheeddino. 40 Yaatiide markkabii beenna mala oyk'k'iyaa biratatuwaa billiide, abbaa gidдо yeggeeddino; he wode, markkabiyaaw koyyeeddasaaw zaariide laaggiyaa mitsaa k'achcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyiyaan, c'arkkuu markkabiyaaw sintsaw sugana mala, markkabiyaaw afiyaa sharaa sintsa baggana d'ok'ku ootsiide, buussaa doommeeddino. 41 Shin markkabii c'iimmuu de'iyaaasaappe aad'd'iide haatsaan dooddetteedda sa'aa matan de'iyaa detsasaan dom'etti ek'k'eedda; markkabiyaaw guyye baggay beetaa sugetsaa me'erettishshin, sintsa baggay duge d'ishettiide, k'aas's'ennaan is's'i aggeedda. 42 Wotaadaratuu k'ashetteedda asaappe ittuunne haatsaa wad'd'iide kessi akkibeenna mala, untuntu wod'anaw zoretteeddino. 43 Shin s'eetatuwaa kaappuu P'awuloosa ashshanaw koyyiide, wotaadaratuwaa

mak'kuwaa is'seedda; haatsaa wad'aa eriyaa ubbay markkabiyaappe haatsaan guppi guppiide kasetiide gas'aa kesana mala azazeedda. 44 Atteeddawantuppe amareedawanttu sank'k'aan, amareedawanttu k'ay markkabiya me'uwaan kesana mala azazeedda; hewaadan ubbatuukka gas'aa sarotetsaan keseeddino.

28 Nuuni gas'aa sarotetsaan keseedda wode, he haatsaan dooddetteedda sa'ay Malttaa geetettiyaawaa ereeddo. 2 Haatsaan dooddetteedda sa'aan de'iyaa asatuu nuw daro keekatetsaa keekeeddino; iray bukkanaaw doommeedda dirawunne meeguwaaw diraw, tamaa eetsiide, nuuna ubbaa mokkeeddino. 3 P'awuloosi daro k'ays's'eeriyaa mitsaa mis'iide tamaan yeggishshin, marzzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, Aa kushiyan s'aas'ettiide, Aa dukkeedda. 4 Haatsaan dooddetteedda sa'aan de'iyaa asatuu k'irc'c'antiyyaa shooshshay P'awuloosa kushiyan s'aas'etteeddawaa be'eedda wode ittuu ittoo, «Tumu ha bitanii shemppuwaa wod'iyaa asaa; haray atto abbaappe I attinakka nu S'oossaa pirdday Aa pas'a de'o gibeenna» yaageeddino. 5 Shin P'awuloosi bare kushiyaappe k'irc'c'antiyyaa shooshshaa wus'akkiide, tamaan oleedda; Aa ayinne ootsibeenna. 6 Untunttu, «Aa bollaykka gaafee; woy akeekenaan kunddiide hayyee» yaagiide Aa naagiino; shin c'ora wodiyaaw naagiide, Aa bollan ayinne dummateeddabay d'ayina, «Have s'oossaa» yaagiide barenttu k'ofaa bashi aggeeddino. 7 Hewaa heeraan haatsaan dooddetti utteedda sa'aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawoo gadii de'ee; I nuuna imatsatetsaa, heezzu gallassaa siik'uwaaan mokki moyzeedda. 8 Pupiliyoosa aabbu k'os'uwaa, seelaanne uluwaa kad'aa saketti gisiide de'ee; P'awuloosi Aa soy geliide, aw S'oossaa woosseedda; bare kushiyaaw Aa bolla wotsiide, Aa patseedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, he haatsaan dooddetteedda sa'aan harggiyaa hara ubbaa asaykka k'ay yiide pas'eedda. 10 Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaaw denddeedda wode, ogew nuuna koshsheyaabaa nuw immeeddino. 11 Heezzu agenaappe guyyiyaan, haatsaan dooddetteedda sa'aan balguwaa aatsiide, «mante s'oossaa» giyaaw Iskkindiriyaa markkabiyaan baanaaw denddeeddo. 12 Nuuni Siraakuse giyaaw katamaa geliide,

yaan heezzu gallassaa utteeddo. 13 Hewaappe yuuyyiide, Regiiyume giyaaw katamaa gakteeddo. Itti gallassaappe guyyiyaan, away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga c'arkkuu c'arkkina, wonttisa gallassi Putiyaaluusa giyaaw katamaa yeeddo. 14 Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttuna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe k'ay Roome yeeddo. 15 Roomen de'iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne «Heezzu Ak'iyaasaa geetettiyaasaa» gakkanaw nuuna mokkanaw yeeddino; P'awuloosi untuntta be'eedda wode S'oossaa galatiide, wozanaa miniseedda. 16 Nuuni Roome geleedda wode, P'awuloosi barena naaggiyaa wotaadaraanna barekka de'anaadan ooseteedda. 17 Heezzu gallassaappe guyyiyaan, P'awuloosi Ayihudatuwaa kaappatuwaa barekko s'eeseedda; untunttu shiik'eedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawotuwaaw wogaa iitabaa ayinne ootsennaan, taana Yersaalamen k'achchiide, Roome asaw aatsiide immeeddino. 18 Untunttu taana biddeeddawaappe guyye, hayk'k'anaw bessiyaabay ta bolla ayinne bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino. 19 Shin hewaa Ayihudatu eeno geenaan is's'eedda wode, «Tabaa K'eesaare pirdo» gaanawe taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de'ina gidenna. 20 Taani hinttentunna gaketanawunne haasayanaw hinttentta s'eeseeddawe hewaassa; ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay nashechchaan naaggiyaawaa diraw taani ha santsalataan k'ashettaad» yaageedda. 21 Ayihuda c'imatuu P'awuloosa, «Nuuni Yihudaappe nebaw dabddaabbiiyaa akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaa odibeenna; woy ne suntsaa bayizziide, nuw odibeenna. 22 Shin he asaa suntsaa ubba saan Asay bayizziide haasayiyaawaa nuuni eriyaa diraw, ne k'ofaa sisanaw koyyeetto» yaageeddino. 23 Untunttu barenttu yaana gallassaa P'awuloosaw keeriide, he gallassi c'oriide I de'iyaaasaa yeeddino; ikka untunttoo S'oossaa kawutetsaabaa markkatteedda. K'ay untunttu Yesuusabaa ammanana mala, Muse higgijaappenne nabatuu s'aafeeddawaappe akkiide untuntta tamaarissiidde, wonttappe omarssi gakkanaw loytsi odeedda. 24 Baggatuu P'awuloosi geeddawaa

ammaneeddino; shin baggatuu ammanibeykkino.
 25 Unttuntu barenttu gidдон yewuwaa eeno
 geenaan is'seedda wode, P'awuloosi ittibaa
 geeddawaappe guyyiyaan beeddino; I hawaadan
 yaageedda; «Geeshsha Ayyaanay nu aawaatoo
 nabiyyaa Isiyaasa mas'aafaan, 26 « «Neeni he
 asaakko baade hawaadan ga; «Hinttenttu sissaa
 sisana, shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu s'eelaa
 s'eelana, shin be'ikkita. 27 Ayaw gooppe, ha
 asaa wozanay guzumeedda; barenttu haytsaa
 tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka c'iilummeeddino.
 Hewe baawento, barenttu ayfiyaan be'ana; unttuntu
 haytsaykka sisana; unttuntu wozanaykka akeekana;
 unttuntu taakko S'oossaakko simmana. K'ay
 taanikka unttunta patsana» yaaga» yaageedda.
 28 «Simmi hawe S'oossaa atatetsay, Ayihuda
 gidennawanttoo kiitetteeddawe hinttenttoo eretto.
 K'ay untuntukka sisana» yaageedda. 29 [P'awuloosi
 hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuu
 barenttu gidдон daro palumettiidde beeddino.] 30
 P'awuloosi kiraa golliyaan laa"u laytsaa kumentsaa
 de'iidde, barekko yiyaa ubbaa mokkee. 31 Barena
 ooninne diggennan S'oossaa kawutetsaabaanne
 Godaa Yesuusi Kiristoosabaa odiidde, yayyenaan
 darii k'onc'c'issiide tamaarisseedda.

Roome

1 Bare mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'oossay dooriide s'eeseedda Kiristoosa Yesuusa k'oomay, Yesuusi Kiristoosi kiiteedda P'awuloosi, taani ha dabddaabbiiyaa s'aafay. **2** S'oossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa baggana mishiraachchuwaa k'aalaa immana yaageeddawe S'oossaa Geeshsha Mas'aafatuwan s'aafetteedda; **3** he mishiraachchuwaa k'aalay asaa gidiide Daawite zariyaappe yeleetteedda S'oossaa Na'aa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosabaa. **4** K'ay I bare Geeshsha Ayyaanaan hayk'uwaappe denddeeddawaan, S'oossaa Na'aa gidiyaawaa wolk'k'aama wolk'kaan besseedda. **5** Ayihuda gidenna Asay ubbay ammananaadaaninne azazetanaadan, nuuni untuntta kaaletsana mala, S'oossay Kiristoosa suntsaa diraw, Kiristoosa baggana aad'd'o keekatetsaanne Yesuusi kiiteeddawannta gidiyaa maataa nuw immeedda. **6** Yesuusi Kiristoosawaa gidanaadan, S'oossay s'eeseedda hinttentukka hewantu gidдон de'iita. **7** S'oossay siik'iyaaawanttoonне geeshshabaa ootsanaw s'eeseedda Roome gadiyaan de'iyaa ubbatoo S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aad'd'o keekatetsayinne sarotetsay hinttenttoo gido. **8** Kasetaade taani hinttentu ammanuu sa'aa ubbaan sisetteedda diraw, Yesuusi Kiristoosa baggana hinttenttoo taani S'oossaa galatay. **9** Ayaw gooppe, taani ubbaa wode ta woosaan hinttentta hassayissiyaawoo, S'oossay, taani Aa Na'aa mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawaan ta ayyaanan aw ootsiyaawe marka. S'oossay, bare sheniyaan, taani ha'i hinttentukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubbaa wode woossay. **11** Ayaw gooppe, taani hinttentta minisanaw, hinttentunna ittipe Ayaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be'anaw laamotay. **12** Taani giyaawe, hinttentukka takka itti wode minettana. Hinttentu ta ammanuwaan, k'ay taanikka hintte ammanuwaan minettana. **13** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubbaa wode hinttentukko baanaw k'oppaad. Shin taana diggiyaabay de'iyawaa hintte eranaw bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa demmeeddawaadan, hinttentuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay. **14** Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaariibenna asaw k'ay aad'd'o

eranchchatoonne eeyatoo k'ans's'ana ac'uu de'ee. **15** Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de'iyaa hinttenttookka mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw amottay. **16** Mishiraachchuwaa k'aalay taana yeellayenna; I ammaniya ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa k'ay Ayihuda gidenna asaa ashshanaw S'oossaappe yiyaa wolk'k'aa. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'illuu S'oossaan ammanettiide de'ana» yaagiyaawaadan, S'oossay asaa koyroppe wurssetsaa gakkanaw, ammanuwaan s'illissiyaawaa mishiraachchuwaa k'aalay k'onc'c'issee. **18** Tumatetsay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwwa ubbaa bollaninne asaa iita oosuwwa ubbaa bolla, S'oossaa hank'k'uu saluwaappe wod'd'iide k'onc'c'ana. **19** Untunttu S'oossaabaa erana danddayiyaawe untunttoo k'onc'c'ee; ayaw gooppe, S'oossay untunttoo k'onc'c'isseedda. **20** Beetena Aa hanotay, hewekka Aa med'inaa wolk'k'aynne Aa S'oossatsay ittipe S'oossay ha alamiyaa med'd'eeddawaappe doonmiide, untunttoo k'onc'c'iide beeteedda; untunttu hewaa S'oossay med'd'eeddabaappe be'anaw danddayiyaa diraw, untunttoo gaasoyiyaabay baawa. (aidios g126) **21** Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa immibeykkino; k'ay Aa galatikkino. Shin untunttu allaalle kessennabaa k'ooppiino; k'ay untunttu akeekena wozanay d'umeedda. **22** Untunttu barentta aad'd'eedda eranchcha giino; shin untunttu eeyaa. **23** Untunttu hayk'k'enna S'oossaw goyinniyaawaa is's'iide, hayk'k'iyaa asaa med'etaa, kafatuwaa med'etaa, do'atuwaa med'etaanne tiraan gooshettiyaawanttu med'etaa med'etteeddawanttoo goyinneeddino. **24** Hewaa diraw, untunttu ittuu ittuwaanna pokkobaa ootsana mala, S'oossay untunttu wozanay amottiyaa tunabaa ootsanaadan untuntta aggeedda. **25** Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa tumatetsaa wordduwaan laammeeddino; k'ay med'd'eedda S'oossaa aggiide, I med'eeddabaw goyinneeddinonne ootseeddino. S'oossay med'inaw galatetteeddawaa. Amen".i. (aiñ g165) **26** Hewaa diraw, S'oossay untunttu pokkobaa amottana mala, untuntta aggeedda; haray atto untunttu mac'c'awanttu barenttoo bessiyaawaa aggiide, bessenawaa haneeddino. **27** Hawaadankka, attuma Asay k'ay barenttoo bessiyaawaadan mac'c'awantunna

gakettiyaawaa aggiide, ittuu ittuwaanna gaketanaw koyyeeddino; attuma Asay ittuu ittuwaanna pokkobaa ootsiide, barenttu ootseedda balaan barenttoo bessiyya pirddaa akkeeddino. **28** Untunttu S'oossaa eranaw dosennaan is'seeddawaa keenaa S'oossay untunttu bessenawaa ootsana mala, untunttoo patsenna k'ofaa immeedda. **29** Untunttun tunatetsay, iitatetsay, yoratetsayne iita hanotay kumeedda; k'ay untunttun k'anaatii, shemppuwaa wod'iyya k'ofay, palumay, c'immussayne iita k'ofay kumeedda; k'ay untunttu sok'iyaawantaa, **30** zigiriyaawantaa, S'oossaa is'siyaawantaa, boriyaawantaa, otorettiyaawantaa, c'eeke'ttiyaawantaa, iitabaa ootsanaw koyyiyaawantanne barenttu aawoonne aattiw azazettenawantaa, **31** k'ofay baynnawantaa, ammanuu baynnawantaa, haranttoo k'arettenawantanne maarennawantaa. **32** Untunttu hawanttu malaa ootsiyaawanttoo hayk'uu bessee giyyaa S'oossaa higgiiyaa eriidde, hawantta ootsiino; hewaa s'alalaa gidennaan, hawantta ootsiyaawantakka ootsite giide minisiino.

2 Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayaw gooppe, neeni haranttu bolla pirddaadde, he neeni untunttu bolla pirddiyaawaa malaa ootsooppe, ne bolla pirddaasa. **2** Nuuni hawaa mala oosuwaa ootsiyaawanttu bolla S'oossay s'illo pirddaa pirddiyaawaa ereetto. **3** Neenoo, hawaa mala oosuwaa ootsiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, k'ay he neeni pirddiyaawaa malaa ootsiyaawoo, neeni S'oossaa pirddaappe attiyaawaa malatii? **4** Woy S'oossaa wolk'kaama keekatetsaa, genc'c'uaanne danddayaa kad'ayishsha? S'oossay neena nagaraappe zaaranaw koyyiyya diraw, I keeka gididiyaawaa neeni eraasa. **5** Shin hinttenttoo guzuma wozanayne nagaraappe simmenna wozanay de'ee; hewaa diraw, S'oossaa hank'k'uunne s'illo pirdday k'onc'ciyaa gallassi, neeni ne bolla hank'k'uwaa kasewaappe darissaasa. **6** S'oossay asaa ubbaw Aa oosuwaa malaa immanawaa. **7** Itti itti asatuu lo'obaa danddayan ootsiino; k'ay galataa, bonchchuwaanne bayenna de'uwwa koyyiino; untunttoo S'oossay med'inaa de'uwwa immana. (aiōnios g166) **8** Shin haranttu iitabaa ootsanaw yaaretiinonne tumatetsaa is's'iino; S'oossay untunttu bolla bashshaanne hank'k'uwaa yeddana. **9** Iitabaa ootsiyaa Asay ubbay metootananne waayettana; hewe kasetiide, Ayihuda

asaa gakkana; hewaappe k'ay Ayihuda gidenna asaa gakkana. **10** Shin S'oossay lo'o oosuwaa ootsiyaa ubbatoo galataa, bonchchuwaanne sarotetsaa immana. Kasetiide Ayihudatoo immana; hewaappe k'ay Ayihuda gidennawanttoo immana. **11** Ayaw gooppe, S'oossaa Ayifiyaan Asay ubbay itti mala. **12** Muse higgii baynnaan nagaraa ootseedda ubbay higgii baynnaan d'ayana. Muse higgii de'ishshin, nagaraa ootseedda ubbay higgiiyan pirddettana. **13** Ayaw gooppe, S'oossaa sintsan higgiiyaa naagiyaawanttu s'illinoppe attin, higgiiyaa sisiyaawanttu s'illikkino. **14** Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla k'ofaan higgii azaziyaawaa ootsiino; untunttoo higgii d'ayooppekka, untunttu barenttu huup'ew higge. **15** Higgii azaziyaawe untunttu wozanaa giddon s'aafetteeddawaa untunttu hanotay bessee; itti itti kaala untunttu tilla k'ofay untunttoo markkattiyaa dirawunne k'ay itti itti kaala untunttu k'ofay untuntta mootiyaa diraw, woy k'ay untunttunna gaaddatiyaa diraw, hewe tuma gididiyaawaa erissee. **16** Taani tamaarisseedda mishiraachchuwaa k'aalaadan, asaa wozanaan geemmeedda k'ofaa S'oossay Yesuusi Kiristoosa baggana hawaadan pirddana. **17** Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiiyan zemppaade S'oossaan c'eeke'ttaasa. **18** Neeni ootsana mala, S'oossay koyyiyaawe ayentto eraa; k'ay tuma gididiyaawaa dooranaw higgiiyaappe tamaaraadda. **19** Neeni k'ook'atuwaa kaaletsiyaawaa, k'ay d'umaan de'iyaaawanttookka poo'issiyaawaa, erennawantta erissiyaawaanne naanatuwaa tamaarissiyaawaa gididiyaawaa eraad; higgiiyaappe neeni kumentsaa eratetsaanne tumatetsaa demmiyaawaa eraasa. **21** Yaatina, neeni haratuwaa tamaarissiyaawe neena ne huup'ew ayaw tamaarissikkii? Neeni, «Wuu"oppa» yaagaade k'aalaa odaasa. Shin neeni ne huup'ew wuu"ayiiye? **22** Neeni, «Woshummoppa» yaaga. Shin neeni ne huup'ew woshummay? Neeni eek'aa sheneta. Shin eek'ay de'iyaa golliyya bonk'k'ay? **23** S'oossaa higgii new de'iyaa diraw, neeni c'eeke'ttaasa; shin he higgiiyaa mentsaade S'oossaa yeellayay? **24** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Ayihuda asatoo, hintte gaasuwaan Ayihuda gidenna asatuwaa giddon S'oossaa suntsay bayee» yaagee. **25** Neeni higgew azazettoppe, ne k'as's'aray maaduwaanna de'ee; shin neeni higgiiyaa mentsooppe, neeni k'as's'aretteeddawe

k'as's'arettibeennawaadan paydettee. 26 Ayihuda gidenna Asay k'as's'arettennan higgii azaziyaawaa naagooppe, S'oossay Aa k'as's'aretteeddawaadan paydennee? 27 Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo s'aafetteedda higgii de'ooppekka k'ay hintte k'as's'arettoppekka, higgiiyaa hintte mentsiyaa diraw, Ayihuda gidenna Asay bollaa k'as's'arettana d'ayooppekka, higgew azazettiide, hintte bolla pirddana. 28 Ayaw gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asaa gidenna; k'ay Asay bare ashuwaa asatetsaa k'as's'aretteedda diraw, tumu Ayihuda asaa gidenna. 29 Shin tumu Ayihuda asaa giyaa uray garssa baggana Ayihuda asaa gideeddawaa; k'as's'arettiyaawaa S'oossaa Ayyaanan oosettiyya wozanaa k'as's'araappe attin, s'aafetteedda higgiiyaanna gidenna; he uray bare galataa S'oossaappe akkiyaawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3 Yaatina, Ayihuda asatuu ayaan Ayihuda gidenna asaappe aad'd'iinoo? Woy k'as's'arettiyaawaan ay maaduu de'ii? 2 Hawe Ayihudatuwaa ubbabaan loytsi maaddee; ubbabaappe kase S'oossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda. 3 Yaatina untuntuppe ittuu ittuu ammanetennawaa gidooppe, waanii? Hewaa diraw, S'oossay ammanetena yaagiyaawe? 4 Hewaa gidenna; Asay ubbay worddanchchaa gidooppekka, S'oossay giyaawe tuma gidanaw bessee. S'oossaa Mas'aafay, «Neeni haasayiyaa wode, neeni s'illo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootettiyya wode, shatimmanaw bessee» yaagee. 5 Shin nu bayizzuu S'oossaa s'illo oosuwaa erissintto, nuuni waagane? Nu bolla hank'k'uwaa ahiyaa S'oossay bayizzanchchee? Taani Asay giyaawaadan gay. 6 Hewe waayyii hanana. Ayaw gooppe, hewaadan gidooppe, S'oossay ha alamiyaa bolla wooti pirddane? 7 Shin ta wordduwaan S'oossaa tumatetsay Aa bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayaw ta bolla nagaranchchaadan pirdii? 8 Yaatina nuuni, «Lo'uu yaanaadan, ane iitabaa ootsoytte» ayaw gookkoo? Itti itti Asay hawaa taana mootiide boreeddino; untunttu S'oossaappe bessiyaa pirddaa akkana. 9 Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatuu, Ayihuda gidenna asaappe dareettoo? Hewaa gidenna; ayaw gooppe, Ayihudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittippe nagaraappe

garssan de'iyaa waa taani kase hinttenttoo odaaddi. 10 S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «S'illo Asay ittuunne baawa. 11 Akeekiyya asaykka baawa; woy S'oossaa koyyiyaawekka baawa. 12 Asay ubbay ogiyaappe kare kaseeddino; ubbay mulekka maaddennawaa gideedda. Lo'obaa ootsiyaa ooninne baawa; haray atto ittuunne baawa. 13 Untunttu doonay dooyaa de'iyaa duufuwaa mala. Barenttu ins's'arssan worddoteeddino. Untunttu doonaappe asaa wod'iyaa shooshshaa yishsha mala haasayay kesse. 14 Untunttu doonaan shek'ayenne c'amobay kumeedda. 15 Untunttu suutsaa gussanaw, darii elleelliino. 16 Bayzzuunne koletsay, untunttu beeddasaan hak'anne de'ayenna. 17 Untunttu sarotetsaa ogiyaakka erikino. 18 K'ay S'oossaw yayyiyaabay, untunttu k'ofaan baawa» yaagee. 19 Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentsaa sa'aa S'oossaa pirddaappe garssaw aatsana mala, higgiiyaa gidдон одetteedda ubbabay higgiiyaappe garssan de'iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereetto. 20 S'oossaa sintsan ooninne higgii azaziyaawaa ootsiyaawaan s'illenna; higgii itti Asay nagaraa ootseeddawaa eranaadan ootsee. 21 Shin S'oossay asaa s'illissiyaa ogii higgii baynnaan ha'i k'onc'ceedda; higgiiinne nabatuu he s'illotetsaabaa markkatteeddino. 22 S'oossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan s'illisse; S'oossay hewaa Aa ammaniyaa ubbaw ootsee; ay shaakotetsayenne baawa. 23 Ayaw gooppe, Asay ubbay nagaraa ootseedda; S'oossaa bonchchuukka untunttoo guus's'eedda. 24 Shin untunttu S'oossay immiyaa Aa aad'd'o keekatetsaan, barentta woziyaa Kiristtoosi Yesuusa baggana c'oo s'illeeddino. 25 Yesuusa suutsaan Asay Aa ammaniide, bare nagaraw maarotetsaa demmanaw, S'oossay Aa immeedda; S'oossay hewaa bare s'illotetsaa bessanaw ootseedda; I beni wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kad'i bashi aggeedda; shin 26 ha wodiyaan bare s'illotetsaa bessanaw asaa nagaraa aggena; S'oossay hewaa ootsiyaawaan I bare huup'ew s'illo gidiyaawaanne Yesuusa ammaniyaa ubbaa s'illissiyaawaa bessee. 27 Yaatina, nuuni ayaw c'ee'ettanee? Ayinne baawa. Ayaa gaasuwaanee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiiyaanappe attin. 28 Ayaw gooppe, Asay ammanuwaan s'illanaappe

attin, higgii azaziyaawaa ootsiyaawaana gidenna yaagiide k'oppeetto. 29 Woy S'oossay Ayihudatuwaa s'alalaw S'oossee? Ayihuda gidenna asaw S'oossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawantookka I k'ay S'oossaa. 30 Itti S'oossaa s'alalay de'ee; Ayihudatuwaa untunttu ammanuwaan I s'illissana; k'ay Ayihuda gidennawanttakka untunttu ammanuwaan s'illissana. 31 Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwaan gas'aa suganee? Gidenna; higgiiyaa minisoytpeppe attin.

4 Yaatina, nuuni nuw ashuwaan zare gidiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? 2 Ayaw gooppe, Abraahaamo oosuwaan s'illeadawaa gidoope, aw c'ee'ettiyaabay de'ee; shin S'oossaa sintsan c'ee'ettana danddayenna. 3 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay waagii? «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda; S'oossay hewaa aw s'illotetsaan paydeedda» yaagee. 4 Ootsiyaa uray akkiyaa miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw c'oo imettiyaawaadan paydettena. 5 Shin oosuwaa ootsennaan, nagaranchchaa s'illissiyaa S'oossaa ammaniyaa uraa, S'oossay Aa ammanuwaan Aa s'illisse. 6 Hawaadankka, ay oosuunne baynnaan, S'oossay s'illuwaadan paydeedda asaa nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe hawaa. 7 «S'oossay untunttu bayizzuwaa atto geeddawantunne untunttu nagaraa kammeeddawanttu anijetteeddawantta. 8 Goday Aa nagaraa paydenna asay anijetteeddawaa» yaagee. 9 Yaatina, ha Daawite haasayeedda anijuu k'as's'aretteedda asaa s'alalaasseeyye? Woy k'ay k'as's'arettiibeenna asatuwaassee? Ayaw gooppe nuuni, «S'oossaa Mas'aafay, «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda; S'oossay hewaa aw s'illotetsaan paydeedda» yaagee» goytte. 10 Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo k'as's'aretti simmineyye? Woy k'as's'arettanaappe kasennee? K'as's'arettanaappe kasennappe attin, k'as's'arettina gidenna. 11 Guyyeppe I k'as's'aretteedda; S'oossay Aa ammanuwaa diraw, I k'as's'arettanaappe kase Aa s'illo ootseeddawaa erissanaw, Aa k'as's'aray malla gideedda. Hewekka k'ay k'as's'arettennan S'oossaa ammaniyaa ubbatuwaa S'oossay s'illo ootsiide paydanaadan, untunttoo Abraahaamo aawuwaa gidanaassa. 12 I k'as's'aretteeddawanttookka aawuwaa; gidoopeekka, untunttu k'as's'aretteedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo

k'as's'arettanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaalliyawanttookka aawuwaa. 13 Abraahaamossinne Aa zeretsaw S'oossay, «Ha sa'aa taani hinttenttoo immana» yaageeddawe, Abraahaamo S'oossaa ammaniide s'illeadda diraassappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. 14 Ayaw gooppe, higgew azazettiyaawanttu S'oossay immana geeddawaa laattiyaawantta gidoope, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; S'oossay geeddawekka mela gideedda; 15 higgii S'oossaa boshaa ahee; shin higgii baynnasaan higgiiyaa mentsiyaabay baawa. 16 Hewaa diraw, higgiiyaa naagiyaawanttu s'alalaw gidennaan, k'ay Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zeretsaa ubbaw S'oossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nuw ubbaw aawuwaa. S'oossaa Mas'aafay, «Taani neena c'ora kawutetsatoo aawo ootsaad» giyaawaadan, hayk'k'eeddawanttoo de'uwaa immiyaa, bare azazuwaan baynnabaa de'iyabaadan ootsiide s'eesiyaa, I ammaneedda S'oossaa sintsan Abraahaamo nuw ubbaw aawuwaa. 18 S'oossaa Mas'aafay Abraahaamoo, «Ne zeretsay hawaa keena gidana» yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sintsappe demmana giide, nashechchaan naagiide, c'ora zeretsaw aawuwaa gideedda. 19 He wode, Abraahaamo yelettoodeppe s'eetu laytsaa kumana haniyaa c'ima; shin bare daaburanchcha asatetsaanne Saara na'aa yelanaw danddayennawaa k'oppeedda wode, I bare ammanuwaan daaburiibeenna. 20 S'oossaa I bonchchiidde, aw immana geedda S'oossay k'ay polanaw danddayiyaawaa loytisi eriide bare ammanuwaan minneeddawaappe attin, ammanennaan is's'iide, S'oossay immana geeddawaa sid'ibeenna. 22 Hewaa diraw, S'oossay k'ay Aa ammanuwaa s'illotetsaan paydeedda. 23 «Aw s'illotetsaan paydeedda» giyaa k'aalay Aa s'alalaw s'aafettiibeenna. 24 He k'aalay nu Godaa Yesuusa hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa ammaniyaa nuwukka s'illotetsaan paydettana mala s'aafetteedda. 25 S'oossay Aa nu nagaraa diraw, hayk'oo aatsiide immina, I nuuna s'illissanaw hayk'uwaappe denddeedda.

5 Hewaa diraw, nuuni ammanuwaan S'illeeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana nuw S'oossaa sarotetsay de'ee; 2 k'ay I nuuna ha"i nuuni de'iyaa S'oossaa aad'd'o keekatetsaa giddo ammanuwaan aheedda; yaatina, nuuni S'oossaa bonchchuwaa shaakkanaw nuw de'iyaa hidootaan c'ee'etteetto. 3 Hewaa s'alalaa gidenna; nuuni nu waayiyancka nashetteetto; ayaw gooppe, waayiyaappe danddayay, k'ay danddayaappe paac'iyaan minniyaawe, paac'iyaan minotaappe hidootay yiyaawaa nuuni ereetto. 5 S'oossay nuw immeedda Geeshsha Ayaanaa baggana bare siik'uwaa nu wozanaan gusseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna. 6 Ayaw gooppe, nuuni biro wolk'k'ay baynnawanta gidide de'ishshin, S'oossay dooreedda wodii gakkina, Kiristtoosi nagaranchchatuwaa diraw hayk'k'eedda. 7 S'illo uraa diraw, itti uray hayk'k'anawe daro metobaa; shin lo"o asaa diraw hayk'k'anaw, «Eeno» giyaa uray ooni eri beetteenaan aggena. 8 Shin nuuni biro nagaranchcha gidide de'ishshin, Kiristtoosi nu diraw hayk'k'eedda; hewe S'oossay nuuna ay keenaa siik'intonne Aa siik'uwaa erissee. 9 Simmi nuuni ha"i Aa suutsaan s'illeeddawaa gidoope, Aa baggana S'oossaa hank'k'uwaaappe attana. 10 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa kase morkke; shin Aa Na'aa hayk'uwaaan aanana sigetteeddo. Hewaappe aatsiide, ha"i nuuni S'oossaa sigetteeddawaappe guyyiyaan, I pas'a gidiyaa diraw nuuna ashshana. 11 Shin hewaa s'alalaa gidenna; ha"i nuuna S'oossaa sigetseedda nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana nuuna S'oossaaab nashechchee. 12 Hewaa diraw, nagaray ha sa'aa itti asaa baggana geleeedda; he nagaray barenanna hayk'uwaa aheedda; hewaa gaasuwaan, Asay ubbay Addaama baggana nagaraa ootseedda diraw, hayk'uu asaa zariyaa ubbaa gakeedda. 13 Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de'ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna. 14 Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiya gakkanaw, hayk'uu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami S'oossaa higgew azazettenan is's'eeddawaadan, nagaraa ootsibeennawantakka hayk'uu mooddeedda. Ayaw gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa. 15 Shin S'oossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untunttu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, c'ora Asay hayk'k'eeddawe tuma; shin S'oossaa aad'd'o keekatetsayne Aa imotay itti asaa aad'd'o keekatetsaa baggana, Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaa baggana c'ora asaw dareedda. 16 S'oossaa imotay nagaraa ootseedda bitaniyaa baggana yeeddawaa mala gidenna; ayaw gooppe, Addaami itti nagaraa ootseeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa bayzizeeddawaadan pirddeedda; shin Asay daro nagaraa ootseeddawaappe guyyiyaan S'oossay, «Hinttentu bayzibeykkita» giide, bare aad'd'o keekatetsaa untuntta bessee. 17 Ayaw gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwaan, Aa nagaraa baggana, hayk'uu kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesuusi Kiristtoosi ootseeddabay ay keena daree; S'oossaa daro aad'd'o keekatetsaanne s'illotetsaa imotaa akkiyaa ubbay Kiristtoosa baggana s'ooniide de'ana. 18 Simmi itti uray nagaraa ootseedda gaasuwaan asaa ubbaa bolla bayzizeeddawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka itti uray s'illobaa ootseedda gaasuwaan, S'oossay asaa ubbaa, «Bayzibeykkita» giide untunttoo de'uwaa immeedda. 19 Ayaw gooppe, itti uray azazettenan is's'eedda gaasuwaan, daro Asay nagaranchcha gideedda, hawaadankka k'ay ittuu eeno geeddawaan c'ora Asay s'illana. 20 Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode S'oossaa aad'd'o keekatetsay loytsi dareedda. 21 Nagaray hayk'uwaa wolk'k'aan kawuteeddawaadan, hawaadankka k'ay S'oossaa aad'd'o keekatetsay s'illotetsaa wolk'k'aan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana, nuuna med'inna de'oo kaaletsee. (aiōnios g166)

6 Yaatina, nuuni waagane? S'oossaa aad'd'o keekatetsay daranaadan, nagaraan minniide de'anee? 2 Gidenna; nuuni nagaraa ootsenna mala hayk'k'idiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sintsaw wooti Aa giddon de'anee? 3 Woy nuuni ubbatuu Kiristtoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, s'ammak'etteedda wode, Aa hayk'uwaaanka aanana ittippe gidanaw s'ammak'etteeddawaa erikkitee? 4 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare Aawuwaa bonchcho wolk'k'aan hayk'uwaaappe denddowaadan, nuunikka ooratsa de'uwaa de'anaw, Aa hayk'uwaa aanana shaakkanaw s'ink'k'ataani aanana ittippe moogetteeddo. 5 Ayaw gooppe, nuuni I hayk'k'eeddawaadan hayk'k'iide, aanana ittuwaa gidoope, hawaadankka, hayk'uwaaappe

l denddowaadan nuunikka denddiide, aanana ittuwaa gidana. 6 Nuuni hawaappe sintsaw nagaraw ayile gidenna mala, k'ay nu nagaranchcha asatetsaa wolk'k'ay d'ayana mala, nu ec'a asatetsaa Kiristoosanna mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishetti kak'etteeddawaa ereetto. 7 Ayaw gooppe, itti uray hayk'k'iyaa wode nagaraa wolk'k'ay Aa mooddenna; shin 8 nuuni Kiristoosanna hayk'k'eeddawaa gidoope, aanana k'ay de'anawaa ammaneeetto. 9 Ayaw gooppe, Kiristoosi hayk'uwaappe denddeeddawaa, k'ay laa'entsuwaa l hayk'k'ennawaanne hayk'uu sintsappe Aa mooddennawaa nuuni ereetto. 10 l itti kaallakka hayk'k'eedda; nagaraw Aa bolla wolk'k'ay baawa; shin l ha de'iyaa de'uwaa S'oossaw de'ee. 11 Hawaadan k'ay hintte nagaraa ootsennaadan, hinttentta hayk'k'eeddawaadan k'oppite; shin Godaa Kiristoosa Yesuusa baggana S'oossaw hintte pas'a de'iyawaadan, hinttentta k'oppite. 12 Hewaa diraw, hintte hinttenttu asatetsaa amoo azazettana mala, nagaray hayk'k'iyaa hintte asatetsaa mooddoppo. 13 K'ay hintte asatetsaappe itti saanne iita oosuwaa ootsanaw nagaraw immoppite; shin hayk'uwaappe denddeedda asaadan hinttentta S'oossaw immite; k'ay hintte kumentsaa asatetsaakka s'illo oosuwaa ootsanaw S'oossaw immite; 14 ayaw gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte S'oossaa aad'd'o keekatetsaa garssanna de'iitappe attin, higgiaappe garssanna de'ikkita. 15 Yaatina, waanane? S'oossaa aad'd'o keekatetsaa garssanna de'iinoppe attin, higgiaappe garssanna de'enna diraw, nagaraa ootsanee? Gidenna; 16 hintte hinttentta itti uraw azazettanaw, ayiliyaadan ootsiide immiyaa wode, he hinttentta azaziyaawoo ayiletuwaa gidiyaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayk'uwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta s'illo ootsiyaa azazoo eeno giita. 17 Shin S'oossaw galatay gido; ayaw gooppe, nagaraw kase hintte ayile; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa gidдон de'iyaa tumatetsaw hintte kumentsaa wozanaappe azazetteeddita. 18 Hinttenttu nagaraa ayiletetsaappe kesiide, s'illotetsaw ayile gideeddita. 19 Hinttenttu med'etaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentsaa asatetsaa naak'uwaa ootsanaw, tunatetsawunne naak'oo ayile ootsiide immeeddita;

ha"i hewaadankka hintte kumentsaa asatetsaa geeshshabaa ootsanaw, s'illotetsaw ayile ootsiide immite. 20 Hinttenttu nagaraw ayiletiide de'iyaa wode, s'illotetsay hinttenttoo godaa gidenna. 21 Hinttentta ha"i yeellayiyaa yewatuwaa he wode ootseeddawaappe ay maaduwwa demmeedditee? Ayaw gooppe, he yewatuwaa wurssetsay hayk'uwaa.

22 Shin nagaraa ayiletetsaappe hintte kesiide, S'oossaw eeno geeddita; k'ay hintte ootsiyaa ubbabaan hinttentta ubbakka aw aatsiide immeeddita. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssetsay med'inaa de'uwaa. (aiōnios g166) 23 Ayaw gooppe, nagaraa gatii hayk'uwaa. Shin S'oossay nu Godaa Kiristoosa Yesuusa baggana immiyaa imotay med'inaa de'uwaa. (aiōnios g166)

7 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiiyaa eriyaa diraw, taani giyaawaa loytsi eriita; higgii itti Asay pas'a de'eedda wode s'alalaan Aa mooddee. 2 Ayaw gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay pas'a de'eedda keenan, higgiiyan aanana k'ashetta uttaaddu; shin izi asinay hayk'k'ooppe, aanana c'aak'keedda higgii izo mooddenna. 3 Hewaa diraw, iza bare asinay pas'a de'ishshin, hara attumawaa gelooppe, Asay izo, «Woshummewunno» gaana. Shin izi asinay hayk'k'ooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelooppenne izo ooninne, «Woshummewunno» geena. 4 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaadan hinttenttu k'ay Kiristoosa asatetsaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttenttu Aa bagganna hayk'k'eeddita. K'ay nuuni S'oossaa maaddiyaa oosuwaa ootsana mala, hinttenttu S'oossay hayk'uwaappe dentseedda Kiristoosawannta. 5 Ayaw gooppe, nuuni nu asatetsay koyyeeddawaadan de'iyaa wode, higgii nuuni nagaraa ootsanaadan, nuuna dentssetsee; nu asatetsaa gidдон iita amuu de'iyaa diraw, nuuni hayk'oo ayfiyaa ayfeeddo. 6 Shin ha"i nuuni nuuna k'achcheeddawoo hayk'k'eedda diraw, S'oossay nuuna higgiiyaa k'ashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratsa ogiyaan S'oossaw eeno gaanawaappe attin, s'aafetteedda higgii nuw giigisseedda ec'a ogiyaan eeno gookko. 7 Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huup'ew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayaw gooppe, taani higgii, «Asaabaa amottoppa» gibeennentto,

asaabaa amottiyaawe ayentto erikke. 8 Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa baggana ta bolla ogiyaa demmeedda; ayaw gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolk'ay baawa. 9 Kase higgii bayinna wode taani pas'a; shin azazu yeedda wode nagaray de'oo simmina, 10 taani k'ay hayk'k'aaddi; taana pas'a wotsanaw S'oossay k'oppeedda azazu, taw hayk'uwaa aheedda. 11 Ayaw gooppe, nagaray azazuwaa baggana taana c'immiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwaan taana wod'eedda. 12 Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, s'illanne lo'a. 13 Yaatina, lo'obay taw hayk'uwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; Asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo'obaa baggana, taw hayk'uwaa aheedda. K'ay azazu, «Ooninne nagaraa ootsanaw bessena» yaagiyaa diraw, nagaray kasewaappe aad'd'i iiteedda. 14 Nuuni higgii S'oossawaa gidiyaawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zal'eedda hayk'k'iyaa asaa; 15 taani ootsiyaawaa wozanaa aatsikke; ayaw gooppe, taani is's'iyawaa ootsayppe attin, taani ootsanaw dosiyaawaa ootsikke. 16 Taani is's'iyawaa ootsiyaawaa gidoope, higgii lo'a gidiyaawaa markkattay. 17 Hewaa gidoope, he yewuwaa ta bolla de'iyaa nagaray ootsiyaawaappe attin, ha"i taani ootsikke. 18 Taanan, hewenne ta asatetsaan lo'obay de'ennawaa taani eray; ayaw gooppe, lo'obaa ootsiyaa amuu ta bolla de'ooppekka, taani he lo'obaa ootsanaw danddaykke. 19 Taani is's'iyaa iitabaa ootsayppe attin, taani dosiyaa lo'obaa ootsikke. 20 Shin taani is's'iyawaa ootsiyaawaa gidoope, hewaa ta bolla de'iyaa nagaray ootsiyaawaappe attin, ha"i hewaa ootsiyaawe taana gidikke. 21 Simmi taani lo'obaa ootsanaw dosishshin, iitabaa ootsiyaawe taw higge gidiyaawaa demmaad. 22 Ayaw gooppe, taani ta wozanaa gidon S'oossaa higgiiyan nashettay; 23 shin ta bollaa gidon de'iyaa ta wozanaa k'ofaa higgiiyaanna wad'etiyaa dumma higgiiya be'ay. He higgii ta bollaa gidon de'iyaa nagaraa oosissiyaa higgiiyan taana k'ashissee. 24 Taani ayba nashechchi bayinna asee! Taana hayk'oo afiyaa ha asatetsaappe ashshanawe oonee? 25 Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana S'oossaw galatay gido. Simmi taani ta wozanaa k'ofaan S'oossaa higgew eeno gay. Shin ta asatetsaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

8 Hewaa diraw, Kiristoosa Yesuusanna de'iyawanttu bollan pirdday ha"i baawa; 2 ayaw gooppe, Kiristoosa Yesuusa baggana nuw de'uwaa immiyaa Geeshsha Ayaanaa higgii taana nagaraa higgiiya ayiletetsaappenne hayk'uwaa higgiiya ayiletetsaappe kesseedda. 3 Asaa asatetsay daaburanchcha gidiyaa diraw, higgii ootsanaw danddayibeennawaa S'oossay ootseedda; nagaranchchatuwaa asatetsaa mala asatetsaana de'iyaa bare Na'aa, Asay ootseedda nagaraw yarshshuwaa gidanaw S'oossay kiittiide, asaa asatetsaa gidon de'iyaa nagaraa pirddeedda. 4 Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de'iyawantuppe attin, nu asatetsay koyyiyaawaadan de'anawanttu bolla, nu bolla, higgiiya s'illo azazu polettana mala, S'oossay hawaa ootseedda. 5 Barenttu asatetsay koyyiyaawaadan de'iyawanttu barenttu asatetsaabaa k'oppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de'iyawanttu Geeshsha Ayaanaabaa k'oppiino. 6 Asatetsaabaa k'ofussay hayk'uwaa ahee; shin Geeshsha Ayaanaabaa k'ofussay de'uwaanne sarotetsaa ahee. 7 Asatetsaabaa k'ofussay S'oossaw is'o; ayaw gooppe, asatetsay S'oossaa higgew eeno geena; k'ay eeno gaanawukka aw danddayettenna. 8 Barenttu asatetsaw eeno giyaawanttu S'oossaa nashechchanaw danddaykkino. 9 Shin S'oossaa Ayyaanay hinttentun de'ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de'iitappe attin, hintte asatetsay koyyiyaawaadan de'ikkita. Shin ooninne Kiristoosa Ayyaanay baynnawaa gidoope, he uray Kiristoosawaa gidenna. 10 Shin Kiristoosi hinttentun de'ooppe, hintte asatetsay nagaraa gaasuwaan hayk'k'eeddawaa; shin hintte ayyaanay s'illotetsaa gaasuwaan hinttentun pas'a de'ee. 11 Shin Yesuusa hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa Ayyaanay hintte gidon de'ooppe, hayk'uwaappe Kiristoosa dentseedda S'oossay k'ay hinttentun de'iyaa bare Geeshsha Ayyaanaan, hayk'k'iyaa hintte asatetsawukka de'uwaa immana. 12 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni ac'uwaana de'eetto; nu asatetsay koyyiyaawaadan de'anaw nuw bessena. 13 Ayaw gooppe, hintte hintte asatetsay giyaawaadan de'ooppe, hintte hayk'k'ana; shin hintte hintte nagaraa oosuwa Geeshsha Ayyaanay wod'ooppe, pas'a de'ana. 14 S'oossaa Ayyaanay kaaletsiyaa ubbatuu

S'oossaa naanaa. 15 Ayaw gooppe, nuuni nu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Abbaa! Ta Aabboo» yaagiide s'eesiyaa, nuuna S'oossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayaanaa S'oossaappe akkeeddoppe attin, laa'entsuwaaw yayyanaw ayile kessiyaa ayaanaa akkibeykko. 16 S'oossaa Ayyaanay bare huup'ew nu ayyaanaana gidiide, nuuni S'oossaa naanaa gidiyaawaa markkattee. 17 Nuuni Aa naanaa gidoope, I bare asaw minjjeedda anjuuwa laattana; k'ay nuuni S'oossay Kiristtoosaw minjjeeddawaakka aanana laattana; nuuni Kiristtoosa waayiyaa aanana shaakkooppe, Aa bonchchuwaakka aanana shaakkana. 18 Ayaw gooppe, nuuni ha'i waayettiyya waayiyaa nuw sintsappe k'onc'c'ana bonchchuwaana gatsanaw, ubbakka danddayettenna gaade taani k'oppay. 19 S'oossay med'd'eedda med'etaa ubbay S'oossaa naanay k'onc'c'anawaa loytsi laamoti utteedda. 20 Ayaw gooppe, med'etaa ubbay maaduu baynnabaa gidanaadan, S'oossay Aa bolla pirddeedda; sintsappe demmana giide nashechchaan naagi uttanaadan ootseedda S'oossay koyyeedda diraw haneeddappe attin, med'etaa ubbay bare huup'ew koyyeeddawaan gidenna. 21 Med'etaa ubbay bare huup'ew bashshaa ayiletetsaappe itti gallassi kesianawaa; k'ay he med'etatuu S'oossaa naanay ayiletetsaappe keseedda bonchcho kessaa shaakkana. 22 Ayaw gooppe, med'etaa ubbay ittippe hawaa gakkanaw, mac'c'a asaa yeluu oyk'k'ina ooliyaawaadan, sakuwaan ooliyaawaa nuuni ereetto. 23 K'ay hewaa s'alalaa gidenna; nuuni, Geeshsha Ayaanaa S'oossaa bayira imotaadan ootsiide akkeeddawanttu, nu huup'ew S'oossay nuuna bare naanaa ootsanaadaninne nu kumentsaa asatetsaa wozanaadan naagiidde, nu giddon ooleetto. 24 Ayaw gooppe, nuuni S'oossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni S'oossay immana geeddawaa be'ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayaw gooppe, bare be'iyaaawaa demmana giidde, nashechchaan naagiyaawe oonee? 25 Shin nuuni be'ennawaa demmana giide, nashechchaan naagooppe, hewaa danddayiide naageetto. 26 Hawaadan k'ay Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maaddanaw yee; ayaw gooppe, nuuni S'oossaa wooti woossanaw bessinto erokko; shin Geeshsha Ayyaanay bare huup'ew k'aalaan k'onc'c'issanaw danddayettenna ooliyaan nuw gaannatee. 27

K'ay asaa wozanaa biddiyaa S'oossay, Geeshsha Ayyaanay I koyyiyaawaadan, S'oossaa naatoo gaannatiyya diraw, Geeshsha Ayaanaa k'ofay ayentto eree. 28 S'oossay barena siik'iyaaawanttoo, bare k'ofaadan s'eeseeddawanttoo, ubbaa yewuwaaw lo"otetsaw ootsiyaawaa nuuni ereetto. 29 S'oossay bare Na'ay c'ora ishatuwaaw giddon bayira gidanaadan, I kase ereeddawantta k'ay bare Na'aa malatanaadan, kasetiide k'ofaa k'achcheedda. 30 S'oossay kasetiide k'oppeeddawantta, untuntta k'ay s'eeseedda; he s'eeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka k'ay bonchcheedda. 31 Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waagane? S'oossay nu bagga gidoope, nuuna ooni ek'ettanawe? 32 I haray atto bare Na'aakka waayiaappe guyye ashshibeenna; shin Aa nuw ubbaw aatsiide immi aggeedda. I bare Na'aa immeeddawe k'ay nuw ubbabaa c'oo immennee? 33 S'oossay dooreeddawantta oonee mootanawe? S'oossay bare huup'ew untuntta s'illisseedda. 34 Yaatina, untunttu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayk'uwaappe denddiide, S'oossaappe ushechcha baggana utteedda, Kiristtoosi Yesuusa; I k'ay nuw gaannatee. 35 Simmi nuuna Kiristtoosa siik'uwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee? 36 S'oossaa Mas'aafay, «Nuuni ne diraw, ubbaa gallassi hayk'keetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto» yaagee. 37 Shin nuuni nuuna siik'eedda aan ha yewuwaaw ubbaan nuuna s'ooniyaawantuppe aad'd'eeetto. 38 Ayaw gooppe, hayk'uwaaw gidina, de'uwaaw, kiitanchatuwaaw gidina, mooodiyaawantta, ha'i de'iyaaawantta gidina, sintsappe yaanawaa, wolk'kaamatuwaaw gidina, bolla saluwaaw gidina, garssa sa'aa, ay med'etaa gidinakka, nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa S'oossaa siik'uwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraad.

9 Taani tumuwaaw haasayay; taani Kiristtoosassa; k'ay worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooodiyaa ta tilla wozanay taani worddotennawaa taw markkattee. 2 Taw ashuwaan zare gidiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan daro k'aretayenne aggena k'ofay de'ee. Ayaw gooppe, taani ta huup'ew untunttu diraw, S'oossaa shek'aappe garssanna de'aarikitaashsha! K'ay Kiristtoosappekka

shaakettaarikkitaashsha! 4 Untunttu Israa'eeliyaa asatuwaa; S'oossay untuntta bare naanaa ootsiide, bare bonchchuwaa untuntunna shaakkeedda. Untuntunna k'aalaa geliide, higgiiyaa untunttoo immeedda. Untunttu S'oossaw bessiyyaa ogiyaan goyinniino; k'ay S'oossay immana geeddawaakka akkeeddino. 5 Untunttu zeretsaan kase aawotuwaaw zare; k'ay Kiristoosikka ashuwaan untunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiide mooddiyaa, med'inaw galatetteeddawe S'oossaa. Amen'i. (aiōn g165) 6 Shin taani, «S'oossay immana geeddawe attana» yaagikke. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa asaa ubbatuu S'oossay dooreeddawantta gidikkino. 7 K'ay Abraahaame zeretsatuu ubbatuu S'oossaa naanaa gidikkino. S'oossay Abraahaamoo, «Ne zeretsay Yisaak'a baggana s'eesettanawaa» yaageedda. 8 Hewaa guussay untunttu S'oossay immana geedda ogiyaan yeletteedda naanay zariyaadan paydettana; shin asaa k'ofaadan yeletteeddawanttu S'oossaa naanaa gidikkino guussaa. 9 Ayaw gooppe, S'oossay immana giide haasayeeddawe hawaa; «Taani ha geetetteeddawaadan he wode yaana; Saarakka attuma na'aa yelana» yaageedda. 10 Hewaa s'alalaakka gidenna; Irbik'a yeleda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaa Yisaak'a. 11 Shin itti na'aa dooreedda S'oossay bare huup'ew k'oppeeddawaa gidanaadan, S'oossay Irbik'iw, «Bayiray teefaw azzettana» yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne iitabaa woy lo'obaa ayinne ootsanaappe kasenna geedda. Hewaa diraw, S'oossaa dooruu Aa s'eeseeddawaadanippe attin, untunttu ootseeddawaanna gidenna. 13 S'oossaa Mas'aafay, «Yaak'ooba siik'aaddi; shin Eesaa is's'aaddi» yaagee. 14 Yaatina, nuuni waagane? S'oossay deshissiide pirdii? Hewaa gidenna. 15 Ayaw gooppe, Musew I, «Taani maaranaw koyyiyaawantta maarana; k'ay k'arettanaw koyyiyaawanttookka k'arettana» yaageedda. 16 Simmi S'oossay asaa maariyaawe I maaranaw koyyiyya diraassappe attin, Asay koyyiyya woy ootsiyya diraassa gidenna. 17 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay Gibs'e kaatiyaw, «Taani ta wolk'kaa neenan bessanawunne ta suntsay alamiyaa ubbaan odettanaw, hewoo taani neena kawutsaad» yaagee. 18 Simmi S'oossay maarana koyyiyaawaa maaree; k'ay wozanaa gorddana koyyiyaawaa wozanaa gorddee. 19

Simmi hintte taana, «Hewe tuma gidooppe, S'oossay asaa bayizzoo ayaw tooshii? S'oossay geeddawaa is's'aaddi gaanawe oonee?» yaaganaw danddayiita. 20 Shin ta laggew, S'oossaw zaaranaw neeni oonee? Urk'k'aappe med'etteedda miishshay guyye zaariide barena med'd'eeddawaa, «Taana hawaadan ayaw med'd'aaddii?» giide oochchanaw danddayii? 21 Woy urk'kaa med'd'iyaa bare med'd'iyaa urk'kaa bare koyyiyaawaadan ootsanawunne itti mala urk'k'aappe ittuwaa bonchcho miishshaa ootsiide, k'ay ittuwaa tooshetteedda oosuwa ootsiyya miishshaa ootsiide med'd'anaw aw maati baawee? 22 S'oossay ootseeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hank'kuwaa bessanawunne bare wolk'kaa erissanaw koyyeedda; I bare hank'kuwaan pirdanawantta, bayizzanaw giigi utteeddawantta, daro genc'cuwaan danddayeedda. 23 K'ay I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akanaw giigissi wotseeddawanttoo I ay keenaa bonchchettintonne bessanaw koyyeedda. 24 Nuuni I s'eeseeddawantta; shin Ayihuda asaa s'alalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa giddoppekka s'eeseedda. 25 Hoose'a mas'aafan I giyaawe hawaa; «Ta asaa gidennawantta, «Ta asaa» gaade s'eesana. Taani siik'abeenna zariyaakka, «Ta siik'k'aatoo» gaade s'eesana. 26 «Hinttentu ta asaa gidikkita» giyaawaa, untunttu siseedda he sa'aan, untunttu, «De'uwaa S'oossaa naanaa» geetettiide s'eesettanawantta» yaagee. 27 Isiyaasi Israa'eeliyaa asaabaa yaagiide haasayeedda; «Israa'eeliyaa Asay abbaa matan de'iyaa shafiyya keena gidooppekka, untunttuppe amareedawanttu s'alalay attana. 28 Ayaw gooppe, Goday sa'aa bollan de'iyaa asaa ubbaa bolla, ellekka pirdana» yaageedda. 29 Isiyaasi kasetiide, «Ubbaappe Wolk'k'aama Goday, nuw amareedda zeretsaa ashshenentto, nuuni, Sodoomaa katamaadaaninne, Gamoora katamaadan haneeddoshshin» yaagi haasayeedda. 30 Yaatina, nuuni waagane? S'illotetsaa koyyiibeenna Ayihuda gidenna Asay ammanuwaan s'illeedda; 31 shin Israa'eeliyaa Asay barentta s'illissiyya higgiiyaa koyyeeddawanttu he higgiiyaa demmibeykkino. 32 Ayaw demmibeykkino? Untunttu oosuwaanappe attin, ammanuwaan s'illotetsaa koyyiibeenna diraassa. Untunttu S'oossaa Mas'aafay, «Akeekite; taani S'iyoonen asaa d'ubbiyya shuchchaa, untunttu ogiyaan zaallaa wotsana. Shin aan ammaniyyaa

ooninne yeellatenna» yaagiide s'aafettowaadan d'ubbiyaa shuchchaan d'ubetteeddino.

10 Taanaadan ammaniyaawantoo, taani Israa'eeliyaa asaw ta kumentsaa wozanaappe amottiyaawenne S'oossaa woossiyaawe untunttu attanaassa; 2 ayaw gooppe, untunttu S'oossaw ootsanaw loytsi koyyiyaawaa taani markkattay; shin untunttu S'oossaw ootsanaw loytsi koyyiyaawaa koshshay tumu eratetsaappe gidenna. 3 Ayaw gooppe, S'oossay asaa s'illissiyaa ogiyaa untunttu erennaan, barenttu huup'e s'illotetsaa essanaw koyyeeddino; k'ay barenttu huup'ew S'oossay asaa s'illissiyaa ogew eeno gibeykkino. 4 Ayaw gooppe, ammaneedda ubbay s'illanaadan, Kiristtoosi higgiiyaa k'ofaa poleedda. 5 Asay higgew azazettiide s'illiyaabaw Muse, «Higgii azaziyaawaa ootsiyaa ooninne he higgiiyan pas'a de'ana» yaagi s'aafeedda; 6 shin ammanuwaan s'illiyaabaw geetetteeddawe hawaa; «Ne wozanaan, «Ooni saluwaawaa baanee?» gooppa. Hewe Kiristtoosa duge wotsanaassa; 7 woy «Duge sa'aa garssa wod'd'anawe oonee?» gooppa. Hewe Kiristtoosa hayk'uwaappe dentsanaassa. (Abyssos g12) 8 Shin I giyaawe hawaa; «S'oossaa k'aalay ne mataana; ne doonaaninne ne wozanaan de'ee» geetetteedda» yaagee. Hewekka nuuni hinttenttoo odiyaa ammanuwaawaa k'aalaa. 9 Neeni, «Yesuusi Godaa» gaade ne doonaan markattooppe, k'ay S'oossay hayk'uwaappe Aa dentseeddawaa ne wozanaan ammanooppe, neeni attana. 10 Ayaw gooppe, Asay bare wozanaan ammaniide s'illee; bare doonaanka markattiide attee. 11 S'oossaa Mas'aafay, «Aan ammaniyaawaa ooninne yeellatenna» yaagee. 12 Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa gidдон dummatetsay baawa. Itti S'oossay ubbaa Godaa; I barena s'eesiyaawaa ubbatoo daro keeka. 13 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Godaa suntsaa s'eesiyaawaa ooninne attana» yaagee. 14 Yaatina, untunttu Aa ammaniibeennawantta gidoope, wooti Aa s'eesanaw danddayiinoo? K'ay k'aalaa sisibeennawanttu waan ammananaw danddayiinoo? K'aalaa odiyaawe d'ayooppe, untunttu waan sisanaw danddayiinoo? 15 K'ay k'aalaa odiyaawanttu kiitettennan aggooppe, oosuu wooti odettanaw danddayii? Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Nashechchiyaawaa mishiraachchuwaawaa odiyaawanttu yuussay wooti lo"ii!» yaagee. 16 Shin untunttu

ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayaw gooppe Isiyaasi, «Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?» yaageedda. 17 Simmi Asay k'aalaa sisiide ammanee; k'ay itti uray Kiristtoosa k'aalaa, odina sisee. 18 Shin untunttu k'aalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untunttu siseeddino; S'oossaa Mas'aafay, «Untunttu haasayaa kooshshay sa'aa ubbaan laaletteedda; untunttu k'aalaykka sa'aa gas'aa gakeedda» yaageedda. 19 Shin Israa'eeliyaa asatuu eribeykkinooyee gaade taani oochchay. Muse kase, «Taani hinttentta asaa gidenna asatuwaan seelissana; k'ay eeyaa asatuwaan taani hinttentta hank'ketsissana» yaageedda. 20 K'ay Isiyaasi daro s'aliide, «Taana koyyibeennawanttoo beettaad; taana oochchibeennawanttookka k'onc'caad» yaagee. 21 Shin Israa'eelatuwaabaa I haasayiidde, «Gallassaa ubbaa azazettenawanttoonni tawaa is'siyaawanttoo ta kushiyaawaa mic'caad» yaagee.

11 Yaatina, S'oossay bare asaa is'seedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayaw gooppe, taani ta huup'ew Israa'eeliyaa asaa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa. 2 S'oossay koyro dooreedda bare asatuwaawaa is'senna; S'oossaa Mas'aafay, Eelaasa taarikiyaawaa gidдон, Eelaasi Israa'eelatuwaawaa S'oossaa sintsan wooti mootintto, hintte eriita. 3 «Godaw, untunttu he suntsan nabatuwaawaa wodeeddino; ne yarshshiyaa saakka koleeddino. Yaatina, taani ta s'alalay ataad. K'ay untunttu taan akka wod'anaw koyyiino» yaageedda. 4 S'oossay aw waagi zaareeddee? «Taani Eek'aa Ba'alaw gulbbatibeenna laappu sha"aa asaa taw ashshaad» yaageedda. 5 Hawaadanka k'ay ha wodiyaan, S'oossay bare aad'd'o keekatetsaan dooreedda amareeda asatuu de'iino. 6 Shin I bare aad'd'o keekatetsaan dooreeddappe attin, untunttu oosuwaan untuntta dooribeenna; hewe d'ayooppe, Aa aad'd'o keekatetsay tumu aad'd'o keekatetsaa gidenna. 7 Yaatina, ayee? Israa'eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa demmibeykkino; shin S'oossay dooreedda amareedawanttu demmeeddino. Yekkonttu wozanay minneedda. 8 Hawaadanka, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay untunttu barenttu ayfiyaan be'ennaadaaninne barenttu haytsaan sisennaadan, hawaa gakkanaw untunttoo, azalla ayaanaa immeedda» yaageedda. 9 K'ay Daawite yaageedda;

«Unttuntu miyaa gaytay untntntta p'riyaadan oyk'k'o; neeni Aa keekatetsaani minnaade de'ooppe, I new untntntta guufantso; untntnttoo kushiya shiri c'iggo. 10 Unttuntu s'eellennaadan, untntnttu ayfii goozetto; ubbaa wode barenttu metuwaan k'uunniide de'iino» yaageedda. 11 Yaatina, Ayihudatuu d'ubetteedda wode, denddenaadan kunddeeddino? Hewaa gidenna; untntnttu nagaraa ootseedda diraw, atotetsay untntnttu Ayihuda gidenna asatuwaa k'anaataanaadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda. 12 Shin Ayihudatuu nagaraa ootseedda diraw, alamew daro anjiuu yeedda; k'ay untntnttu kunddetsaykka Ayihuda gidenna asaw daro anjiuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatuu ubbay gujettiyaa wode, anjiuu woysa keena daranddeeshsha! 13 Shin taani ha"i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaa bonchchana. 14 Taani ta zare gidiyaa asatuwaa k'anaatanchchatuwaa ootsooppe, ooni eri untntnttuppe amareedawantta ashshenaan aggikke. 15 Ayaw gooppe, S'oossay untntntta is's'eedda wode, ha alamii S'oossaanna sigetteedda. Yaatina S'oossay untntntta shiishshi akkiyaa wode, hayk'k'eeddawe de'uwaa demmanaappe attin, ayee hananee? 16 Koyro ayfe bagga munak'ay anijetteeddawaa gidoooppe, muume munak'aykka k'ay anijetteeddawaa gidana; itti mitsaa s'ap'uu anijetteeddawaa gidoooppe, haytsay ubbaykka k'ay anijetteeddawaa gidana. 17 Shin woraan doleedda wogaraa mitsaa k'ankkaappe ittuwaa ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mitsaa mallaa he wogaraanna gatsi k'achcheeddo; neeni k'ay zayitii kesiya wogaraa mitsaa s'ap'uwaanna ittippe de'aa. 18 Simmi neeni he karetti wod'd'eedda k'ankkatuwaa bollan otoretanaw bessena; shin neeni otorettiyaawaa gidoopekka, s'ap'uu neena tookkeeppe attin, neeni s'ap'uwaa tookkennawaa akeeka. 19 Hewaa diraw neeni, «Ee; shin k'ankkatuu taani untntnttu sa'aan gelanaaddan kareteeddino» yaagana. 20 Hewe tuma; untntnttu ammanibeenna diraw, kareteeddino; neeni ammaneedda diraw, he sa'aan ek'kaadda. Shin yayyappe attin, ooro k'ofaa k'oppoppa. 21 Ayaw gooppe, S'oossay med'etaa k'ankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo k'arettiibeennawaa gidoooppe, new k'arettiyaawaa malatii? 22 Simmi S'oossaa keekatetsaanne s'alatetsaa be'a. Kunddeeddawanttoo I s'alaa; shin

neeni Aa keekatetsaani minnaade de'ooppe, I new keeka; hewe d'ayoooppe, neenikka k'ay k'ans's'ettana. 23 Ayihudatuukka k'ay ammanennaan is's'iyawaa aggooppe, S'oossay kase untntnttu de'iyaa saan zaariide wotsana; ayaw gooppe, I untntntta zaariide wotsanaw danddayee. 24 Ayaw gooppe, S'oossay hinttentta woraan de'iyaa koyro med'etaa wogaraa mitsaappe k'ans's'iide, hinttenttu med'etaan woraan dolowanttutan gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mitsaanna gatsi oytseeddawaa gidoooppe, yaatina, he karetti wod'd'eedda koyro med'etaa k'ankkatuwaa zaaretsiide, untntntta koyro med'etaan doleedda barenttu wogaraa mitsaanna gatsi k'achchanaw, Aa ayee s'oonanawe? 25 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyiyaa tumu s'uuraa yewuu de'ee; hewe hintte hinttentta hintterekka, nuuni aad'd'eedda eranchcha yaagiide k'oppiyaawaa diggee; Israa'eeliyaa asaappe baggay sisennaan is's'eedda; shin he sisennaan is's'iyawe Ayihuda gidenna asaa kumentsaa payduu S'oossaakko gakkanaw gam"ana. 26 Hawaadankka, Israa'eeliyaa Asay ubbay attana; S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «Ashshiyaawe S'iyoonne geetettiyaa katamaappe yiide, nagaraa oosuwaa ubbaa Yaak'ooba zariyaappe diggana. 27 Taani untntnttu nagaraa atto yaagiya wode, untntnttunna gelana k'aalaa c'aak'uu hawaa» yaagee. 28 Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatuu wonggalaa mishiraachchuwaa baggana hintte diraw, S'oossaanna morkke; shin S'oossaa dooruwaa baggana aawotuwaa diraw, untntnttu I siik'iyawantta. 29 Ayaw gooppe, S'oossay bare immeeddawaa guyye akkena; k'ay bare s'eeseeddawaa is's'aaddi geena. 30 Ayihuda gidennawanttoo, S'oossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatuu azazettenan is's'eedda diraw, S'oossaa maarotetsaa ha"i hintte akkeeddita. 31 Hawaadana, hintte akkeedda maarotetsaa diraw, Ayihudatuu k'ay S'oossaa maarotetsaa ha"i akkanaadan, S'oossaw azazettenan is's'eeddino. 32 Ayaw gooppe, S'oossay asaa ubbaa maarana mala, Asay ubbay aw azazettenan is's'iyaa hanotaan k'achcheedda. (eleēsē g1653) 33 S'oossaa duretetsay woysa keena daree? Aa aad'd'o eratetsaynne Aa eratetsay woysa keena c'iimnee? Aa pirdaa odanawe oonee? I bare ootsiyaawaa ayaw ootsintto, oonee akeekiyaawe? 34 Hewaa S'oossaa Mas'aafay, «Godaa wozanaa eriyaawe

oonee? Aa zoranaw danddayiyaawe oonee? 35 Woy bare kushiya zaarana mala, aw itibaa immeeddawe de'ii?» yaagee. 36 Ayaw gooppe, ubbabaa I med'd'edda; k'ay ubbabaykka Aa maataaninne awunne de'ee; S'oossaw med'inaw bonchchuu gido. Amen'i. (aiōn g165)

12 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatetsaa S'oossaa nashechchiya de'onne geeshsha yarshshuuaa ootsiide, S'oossaw shiishshanaadan, taani hinttentta S'oossaa maarotetsaan woossay; S'oossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. 2 S'oossay hintte k'ofaa ubbaanna dummayiide, hinttentta laammoope attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, S'oossaa shenii, lo"obay, Aa nashechchiyaabaynne k'ay polo gideeddabay ayentto eranita. (aiōn g165) 3 S'oossay taw immeedda aad'd'o keekatetsaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu k'oppinaw bessiyaawaappe aatsiide, otoruwaan k'oppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan k'oppite; S'oossay hinttenttoo huup'yaan huup'yaan immeedda ammanuwaa keenan hintte bolla pirddite. 4 Nu itti bollaa gidдон, c'ora bollaa k'ommotuu de'iino; he k'ommotuwaa ubbawukka dumma dumma oosuu de'ee. 5 Hawaadan, nuuni c'ora asaa gidoopekka, Kiristoosa baggana itti asaa. K'ay nuuni itti asatetsaa k'ommotuwaadan, ittuu ituwaanna oyk'etti utteeddo. 6 S'oossay nuw immeedda aad'd'o keekatetsaan dumma dumma imotay de'ee. Nu imotay nabetetsaa gidoope, nuw de'iyaa ammanuwaa keenaa odanaw bessee. 7 Haratuwaa maaddussaa gidoope, he oosuwaan minnanaw bessee; tamarissussaa gidoope, he tamarissuwaan minnanaw bessee. 8 Hara asatuwaa minisussaa gidoope, he oosuwaan minnanaw bessee. Bare huup'ew de'iyabaappe haratoo immiyaa ooninne wozanaappe immo. Maatay de'iyaa uray minisi ootsanaw bessee; haratoo keekiyaa uray nashechchaan keekanaw bessee. 9 Hinttenttu siik'uu asaa bessanaw siik'ettiaawaa gidanaw bessena. Iitabaa is's'ite; lo"obaa minisiide oyk'k'ite. 10 Iittuu ituwaanna ishatsuwaadan siik'ettite; ittuu ituwaa bonchchiyaawan nashettite. 11 Minniide ootsite; azalloppite; hintte kumentsaa wozanaappe Godaw ootsite. 12 S'oossay hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayiyaan genc'cite. Ubbaa wode S'oossaa

woossite; 13 S'oossaa asatuwaa koshshiyaaban maaddite; imatsaa mokiite. 14 Hinttentta yederssiyaawantta anjite; untuntta anjiteppe attin, shek'k'oppite. 15 Nashettiyaawantunna nashettite; yeekkiyaawantunnakka yeekkite. 16 Asaa ubbaw itti mala k'ofaa k'oppite; ootsiyaaban ubbaan hinttentta toochchiide de'iteppe attin, otorettoppote; hinttentta hintterekka aad'd'o eranchcha giide k'oppoppite. 17 Ooninne hinttenttoo iitabaa ootsooppe, he uraw iitabaa ootsi zaaroppite; asaa ubbaw lo"obaa ootsanaw k'oppite. 18 Asaa ubbaanna sarotetsaan de'anaw, hintte baggana, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa ootsite. 19 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huup'ew asaw haluwaa kesoppite. S'oossay haluwaa kesanaadan, Aa bolla olite. Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Goday, «Taani haluwaa kesana; taani kushiya c'iggana» gee» yaagee. 20 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ne morkkii koshattooppe, miza. Saamettoppe, ushsha. Ayaw gooppe, neeni hewaa ootsiyaawaan, Aa darissa yeellayaasa» yaagee. 21 Iitabaa lo"obaan s'oonappe attin, iitabay neena s'oonoppo.

13 Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttoo eeno gaanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay geenaan de'ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de'anaw danddayenna. Ha"i de'iyaa ayissiyaawanttukka S'oossay wotseeddawannta. 2 Hewaa diraw, ha"i de'iyaa ayissiyaawantta is's'iyaa ooninne S'oossaa azazuwaa is's'ee; bare bolla pirddaa ahee. 3 Ayaw gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa ootsiyaawantta yashshanawaappe attin, lo"obaa ootsiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyenaan agganaw koyyay? Yaatooppe lo"obaa ootsa; I neena galatana. 4 Ayaw gooppe, I new lo"obaa ootsanaw, S'oossaw k'ooma. Shin neeni iitabaa ootsooppe, iitabaa ootseeddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I S'oossaa k'ooma. K'ay iitabaa ootsiyaawanttu bolla S'oossaa hank'kuwaa I ahee. 5 Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttoo eeno giyaawe S'oossaa muraa s'alalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa k'ofaa dirawukka eeno gaanaw bessee. 6 Ayaw gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa ootsiyaa wode, S'oossaw ootsiyaa diraw, hintte k'aras'aa k'ans's'iyaawe hewaassa. 7 Ubbaa asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; k'aras'aa k'ans's'anaw

bessiyaawoo k'ans's'ite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite. 8 Hinttenttu ittuu ituwaanna siik'ettanaappe attin, hara ac'uu O bollanine de'oppo. Ayaw gooppe, haraa siik'iyaa ooninne higgii giyaawaa poleedda. 9 «Woshummoppa; wod'oppa; wuu'oppa; asaabaa amottoppa» giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, «Ne shooruwaa ne huup'iyaaan siik'a» giyaa azazuwaan kumiino. 10 Bare shooruwaa siik'iyaa ooninne aw iitabaa ootsenna; hewaa diraw, shooruwaa siik'iyaa higgiiyaa ubbaw eeno giyaawaa. 11 Gem'ishuwaappe hintte beegottiya saatii ha'i gakeedda diraw, ha wodiya akeekite. Ayaw gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyaa wodii ha'i nuukko matatteedda. 12 K'amma aad'd'anaw hanee; gallassay matatteedda. Simmi nuuni d'umaa oosuwaa aggiide, poo'uwaan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; 13 gallassi poo'uwaan de'iyaa asaadan, ane maara de'oytte. Yetsaaninne matsuwaan gidoppo; woshummusaaninne woshummanaw kajeelussaana gidoppo; palumaaninne k'anaatiyaan gidoppo. 14 Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa, olaa miishshaa Aa mayyite; hintte nagaranchcha asatetsay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw k'oppoppite.

14 Ammanuwaan azaliyaa uraa shiishshi akkite. Shin I bare huup'ew k'oppiyaabaan aanana palumettoppote. 2 Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwaan azaliyaa uray gaden mokkeeddabaa s'alalaa mee. 3 Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kad'oppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirdoppo. Ayaw gooppe, S'oossay Aa shiishshi akkeedda. 4 Hara asaa k'oomaa bolla pirdiyaawe neeni oonee? I kundina woy dendina bare Godaassa; shin Goday Aa dentsanaw danddayiyaa diraw, I ek'k'ana. 5 Itti uray, «Hik'k'a gallassay hara gallassatuwaappe aad'd'ee» yaagiide k'oppiyaa wode, haray, «Ubbaa gallassatuukka itti mala» giide k'oppee. Asay ubbay huup'iyaaan huup'iyaaan hewaadan ayaw k'oppinto akeeko. 6 Itti gallassaa hara gallassatuwaappe aatsiide bonchchiya uray Godaa bonchchoo bonchchee; k'umaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee. Ayaw gooppe, I he k'umaa diraw, S'oossaa galatee. K'umaa meennawekka Godaa bonchchoo meennaan aggeedda; k'ay S'oossaa

galatee. 7 Ayaw gooppe, nuuppe ooninne bare huup'e s'alalaw de'enna; k'ay ooninne bare huup'e s'alalaw hayk'k'enna. 8 Nuuni pas'a de'ooppe, Godaw de'etto; k'ay hayk'k'ooppekka, Godaw hayk'k'etto. Simmi nuuni pas'a de'ooppe woy hayk'k'ooppekka Godaassa. 9 Hewaa diraw, Kiristtoosi pas'a de'iyaaawanttoonne hayk'k'eeddawattoo Godaa gidanaw hayk'k'iide, hayk'uwaappe dendeedda. 10 Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayaw pirdday? Woy neeni ne ishaa ayaw kad'ay? Nuuni ubbaykka S'oossaa pirdaa oydiyaa sintsan ek'k'ana. 11 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Taani Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; asay ubbay ta sintsan gulbbatana. K'ay taani S'oossaa gidiyaawaa, asay ubbay markkattana» yaagay» yaagee. 12 Simmi nuuni huup'iyaaan huup'iyaaan nubaa S'oossaw odana. 13 Hewaa diraw, nuuni ittuu ituwaa bolla pirdiyaawaa hawaappe sintsaw ane aggyotte. Shin ubbaappe aatsiide, hintte ishaa d'ubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa ootsennaadan k'ofaa k'achchite. 14 Taani Godaa Yesuusi Kiristtoosanna de'iyaaawaan, bare huup'ew tuna gidiyaabay baynnawaa eraynne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide k'oppooppe, hewe aw tuna gidee. 15 Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa k'ohooppe, simmi neeni siik'uwaan de'akka. Kiristtoosi Aa diraw hayk'k'eedda asaa ne miyaa k'umaan bayizzoppa. 16 Simmi neeni lo'obaa giyaawaa Asay kad'oppo. 17 Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay Geeshsha Ayyaanay immiyaa s'illotetsaa, sarotetsaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. 18 Ayaw gooppe, Kiristtoosaw hawaadan ootsiyaa uray ooninne S'oossaa nashechchee; asaykka Aa galatee. 19 Yaatooppe, ane nuuni sarotetsaa ahiyaabaanne nuuna ituwaa ituwaanna minisiyaabaa ubbaa koyyeetto. 20 S'oossaa oosuwaa k'umaa diraw bayizzoppa. K'umay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. 21 Hewoo ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa d'ubbiyaabaa ayaanne ootsennaan aggiyaawe lo'a. 22 Ha yewuwaan ne ammanuwaa neepenne S'oossaaappe gidduwaan naaga. Itti uray lo'a giide I ammanetteedawaa ootsiyaa wode, «Taani lo'uwaan ootsaad» giide bare wozanaan ammanettooppe, he uray tumu anijetteeddawaa. 23 Shin I he miyaabaan sid'ooppe, Aa muussay ammanuwaana gidenna diraw, S'oossay Aa bolla

pirddē; k'ay ammanuu baynnaan ootseeddawe ayayneekka nagaraa.

15 Nuuni ammanuwaan minneeddawanttu daaburanchchatuwaa tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu s'alalaa nashechchanaw bessena. 2 Nuuni huup'iyaan huup'iyaan nu ishaa maaddanaw, ammanuwaan Aa minisanawunne nashechchanaw bessee. 3 Ayaw gooppe, haray atto Kiristtoosikka barena nashechchibeenna. Shin S'oossaa Mas'aafay, «Neena boreeddawanttu boreedda borii ta bolla wod'd'eedda» geeddawaadan haneedda. 4 S'oossaa Mas'aafay nuw immiyaa genc'c'aaninne minotaan nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe de'ana mala, S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda ubbay nuuna tamarissanaw s'aafetteedda. 5 Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti k'aalaan S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bonchchana mala, genc'c'uwaanne minotetsaa immiyaa S'oossay, hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusi ootseeddawaadan, ittuu ituwaanna ittipe de'iyaa itti k'ofaa immo. 7 Hewaa diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, S'oossaa bonchchoo ittuu ituwaa mokiite. 8 Ayaw gooppe, S'oossay ammanetteedawaa gidiaawaa erissanaw, S'oossay aawaatoo immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna Asay S'oossaa Aa maarotetsaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi Ayihudatoo k'ooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa S'oossaa Mas'aafay, «Hewaa diraw, taani neena, Ayihuda gidenna asaa gidдон galatana; ne suntsaakka sabbana» yaagee. 10 K'aykka, «Ayihuda gidenna asatoo, S'oossaa asatuwaana nashettite» yaagee. 11 K'aykka gujjiide, «Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo, Godaa galatite; asaw ubbaw, Aa galatite» yaagee. 12 K'aykka Isiyaasi, «Issey zeretsay yiide, Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana. K'ay untunttu Aa baggana demmana giide, nashechchaan naagana» yaagee. 13 Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan dic'c'anaadan, hinttenttoo immana geedda S'oossay, hintte Aa ammaniyaa diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotetsaa kuntsiide immo. 14 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo"otetsayne eratetsay ubbay kumeeddawaanne k'ay ittuu ituwaa zoranaw danddayiaawaa taani ta huup'ew eraad. 15 Shin taani hinttentta itibaa itibaa

gujja k'ofissanaw, ha dabddaabbiyaa gidдон айinne yayyenaan hinttenttoo s'aafaad. Taani Kiristtoosa Yesuusa k'ooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw ootsanaadan, S'oossay taw aad'd'o keekatetsaa immeedda diraw, taani айinne yayabeykke; Ayihuda gidenna Asay Geeshsha Ayaanaa baggana S'oossaw geeshsha gidiide, Aa nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, S'oossaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiyawaan geeshshatetsaan ootsay. 17 Hewaa diraw, taani Kiristtoosa Yesuusan gidaade S'oossaw ootsiyaaban c'ee'ettanaw danddayay. 18 Ayihuda gidenna Asay S'oossaw azazettanaadan, Kiristtoosi ta baggana k'aalaan, oosuwaan, mallaan, malaataa wolk'k'aaninne Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan ootseeddawaa s'alalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw s'alikke. Hewaa diraw, Yerusaalameppe doommaade, Iliwaarik'oon geetettiyaa gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa wurssa odaaddi. 20 Hawaadankka, taani hara Asay doommeeddawaa bollan doommennaadan, Kiristtoosa suntsay s'eesebbeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa odanaw amottaad. 21 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Aabay hawaa gakkanaw odettibeennawanttu Aa be'anawantta; k'ay aabaa sisibeennawanttu akeekanawantta» yaagee. 22 Hewaa diraw, taani c'ora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke. 23 Shin taani ha"i ha heeraan ta oosuwaa wursseedda dirawunne c'ora laytsaappe doommaade hinttentta baade be'anaw laamoteedda diraw 24 ha"ikka hinttenttukko baana gaade k'oppay; taani Isippeene geetettiyaa gadiyaa baadde hinttentta be'anaw koyyay; k'ay amareeda wodiya hinttentta be'aade nashettowaappe guyyiyaan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay. 25 Shin ha"i taani S'oossaa asatuwaa maaddanaw, Yerusaalamebay. 26 Ayaw gooppe, Mak'idooniyaanne Akaayiyaa geetettiyaa gadiyaan de'iyaa woosa golle asatuu Yerusalaamen de'iyaa hiyyeesatoo miishshaa immanaw koyyeeddino. 27 Untunttu barenttu huup'ew hawaa ootsanaw k'ofaa k'acheeddino. Untunttu he hiyyeesatuwaa maaddanawe untunttoo ac'uu de'ee; ayaw gooppe, Ayihudatuu barenttu ayaanaa anjiuwaa Ayihuda gidenna asatuwaana shaakkeeddawaa gidoooppe, Ayihuda gidenna asatuukka k'ay barenttoo

de'eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee. **28** Hewaa diraw, taani ha oosuwaaw wursseeddawaappe guyyiyaaninne untunttoo shiik'eedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyaan, Isippeene baadde hintte mataanna aad'd'ana. **29** Taani hinttentukko biyaa wode, Kiristtoosa anjuu taanan kumina baanawaa eray. **30** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw S'oossaa hintte woossiide, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siik'otetsan taani hinttentta woossay. **31** Taani Yihudaan de'iyaa ammanennawantuppe attanaadaaninne k'ay taani Yerusaalamen ootsiyaa oosuu yaan de'iyaa S'oossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, S'oossaa woossite. **32** K'ay S'oossay gooppe, taani hinttentukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. **33** Sarotetsaa S'oossay hinttentunna ubbaanna gido. Amen".i.

16 Kinkkiriyyaa geetettiyaa katamaan de'iyaa ammaniyyaa asaana ootsiyaa nu michchata Peeba lo"o mac'c'a asaa gidiyaawaa taani hinttentta erissay. **2** Hinttentu izo geeshshatuu Godaa sunsan mokkiyaawaadan makkite; k'ay iza hinttentuppe koyyiyaawe ayaa gidooppekka, izo maaddite; ayaw gooppe, iza bare huup'ew c'ora asaa maaddaw; k'ay taana ta huup'ewukka darissa maaddaw. **3** Kiristtoosa Yesuusa oosuwaaw taananna ittippe ootsiyaa P'irisk'k'illiwwunne izi asinaa Ak'iilassi ta sarotowaa odite. **4** Untunttu ta shemppuwaaw diraw, barenttu shemppuwaaw aatsi immeeddino. Untuntta ta s'alalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyyaa Asay ubbaykka galatee. **5** K'ay untunttu golliyyaa ammaniyyaa Asay shiik'iyaaasaa ootsiide gakettiyaa asaa ubbaa saro giite. Iisiyyaa gadiyaan Kiristtoosa koyro ammaneedda ta siik'iyaa Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. **6** Hinttenttoo loytsa daabureedda Mayraamo sarotite. **7** Taananna k'asho gollen de'eedda ta dabbo gideedda Ayihudatuwaa, Anddironik'oosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiitteeddawanttu giddon untunttu loytsi eretteeddawantta. K'ay untunttu Kiristtoosa taappe kasenna ammaneeddino. **8** Godaanna ittippetetsaan de'iyaa ta siik'o laggiyaa Amppliyaatoosaw ta sarotowaa odite. **9** Kiristtoosa oosuwaaw nuunanna ittippe ootsiyaa Urbbaanoosanne

taani siik'iyaa Iss's'aakusa sarotite. **10** Kiristtoosanna I de'iyaaawe erettina paac'iyaa s'ooneedda Ap'eliisaw ta sarotowaa odite; Ariss's'obilooosa soy asawukka ta sarotowaa odite. **11** Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoosanne Kiristtoosa ammaniyyaa Narssiisesa soy asaa sarotite. **12** Godaa oosuwaan daaburiyaa Tirufaynanne Tirufooso geetettiyaa mac'c'awantta sarotite; k'ay Godaw daro daaburaade ootsiyaa siik'iyaa Perssiiso sarotite. **13** Godaa oosuwaan loytsi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na'aadan maaddeedda Aa daayiw ta sarotowaa odite. **14** Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne untuntunna de'iyaa ammaniyyaa ishātuwaa ubbaw odite. **15** Pileegoona, Yuulo, Neeriyaa, Aa michchato, Olumppoosanne untuntunna de'iyaa S'oossaa asatuwaa ubbaa sarotite. **16** Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiide, ittuu ittuwaa sarotite; Kiristtoosan ammaniyaawanttu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino. **17** Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa giddon shaakotetsaa med'd'iyaaawantta, asaa ammanoo d'ubo gidiyaawantanne hintte tamaareedda timirttiyaanna gakettennawaa tamarissiyyaawantta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Untuntukko shiik'oppite. **18** Ayaw gooppe, hewaa malabaa ootsiyaawanttu barenttu uloo ootsiinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosaw ootsikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne k'id'iyaaan iitabaa k'oppenna asaa wozanaa baletsiiino. **19** Wonggalaw hintte azazetteeddawaa Asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hinttebaan nashettay; shin lo"otetsaw hintte aad'd'eedda eranchcha gidanaadaaninne k'ay iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. **20** Sarotetsaa S'oossay Sees'aanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaac'c'ana. Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna gido. **21** Taananna ootsiyaa S'imootoose hinttentta saro yaagee; k'ay hawaadankka, ta dabbattuu Luuk'iyooosi, Yaasooninne Sosiip'aas'iroosi hinttentta saro yaagiino. **22** Taani, S'ars's'iyooosi, ha dabddaabbiyyaa s'aafeeddawe, hinttenttoo Godaa sunsan sarotaa kiittay. **23** Ammaniyyaa Asay ubbay Aa soyin shiik'iyaa ta siiraa Gaayooosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyk'k'iyaa Erass's'oosinne nu ishay K'uwars's'oosi hinttentta saro yaagiino. **24** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna

ubbaanna gido. Amen"i. **25** Nuuni S'oossaa galateetto. Taani wonggalaa baggana Yesuusi Kiristtoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha"i k'onc'c'eedda tumatetsaadan, hintte ammanuwaan hinttentta S'oossay minisanaw danddayee. (aiōnios g166) **26** Shin ha"i nabatuu s'aafeddawaa baggana tumatetsay k'onc'c'iyaaan erettanaadan ootseedda; k'ay asaa ubbay S'oossaa ammaniide azazettanaadan, Med'inaa S'oossaa azazuwaan, ha alamiyaan de'iyaa asaa zeretsaa ubbaw k'onc'c'eedda. (aiōnios g166) **27** Aad'd'eedda eratetsay Aa s'alalaw de'iyaa itti S'oossaw Yesuusi Kiristtoosa baggana med'inaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165)

1 K'oronttoosa

1 Taani, S'oossaa sheniyaan Yesuusi Kiristoosi kiiteeddawaa gidanaw s'eesetteedda P'awuloosinne, nu ishaa Sosteniisi, **2** K'oronttoosan de'iyaa S'oossaa ammaniyaas atotoo, Yesuusi Kiristoosan geeyyeeddawantussinne, nuw Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsaa ubbaa sa'aan s'eesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw s'eesetteeddawantoo ha dabddaabbiiyaa s'aafetto. **3** S'oossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristoosi hinttentoo aad'd'o keekatsaanne sarotetsaa immo. **4** S'oossay Kiristoosa Yesuusa baggana hinttentoo immeedda aad'd'o keekatsaa diraw, taani ubbaa wode hinttentoo S'oossaa galatay. **5** Taani Kiristoosaw markkatiyaawe hinttentun minneedda diraw, hintte ubbabaan, haasayaa ubbaan eratetsaa ubbaan, aan duretteeddi. **7** Hawaadan hintte nu Godaa Yesuusi Kiristoosa yuussaa naagishin, ayaanaa imotaappe haray atto ittuunne hinttentoo pac'c'enna. **8** K'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa gallasan hintte kad'ee baynnawannta gidanaadan, wurssetsay gakkanaw I hinttentta minisanawaa. **9** Bare Na'aa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa ittipetetsaw hinttentta s'eeseedda S'oossay ammanetteedawaa. **10** Shin taanaadan ammaniyaawantoo, itti wozanaanne itti k'ofaan ittippe gidanaappe attin, shaakotetsay hintte gidon de'enna mala, hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsan taani hinttentta woossay. **11** Ayaw gooppe, taanaadan ammaniyaawantoo, K'aloo'a soy Asay hinttentubaa, hintte gidon walassay de'iyawaa, taw odeeddino. **12** Taani giyaawe hawaa; hinttentu huup'iyaa huup'iyaa, «Taani P'awuloosawaa. Taani Ap'iloosawaa. Taani Keefawaa. Taani Kiristoosawaa» yaagiita. **13** Kiristoosi shaaketteeddee? Hinttentu diraw, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawe P'awuloosi? Woy hintte P'awuloosaw gidanaw s'ammak'etteeddiitee? **14** Taani K'arisp'p'oosappenne Gaayooappe attin, hinttentuppe oonanne s'ammak'abeenna diraw, S'oossaa galatay. **15** Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gidanaadan s'ammak'etteeddiitee gaanaw danddayenna. **16** K'ay, Ee, Iss's'ifaanoosa soy asaakka taani s'ammak'aad.

Shin haraa gujjaade s'ammak'aadditanttonne wozanaa aatsikke. **17** Ayaw gooppe, Kiristoosi taana mishiraachchuwa k'aalaa odana mala kiiteeddappe attin, s'ammak'ana mala kiittiibeenna; k'ay Kiristoosi mask'k'aliyaa bolla hayk'k'eeddawe mela gidenna mala, taani asaa aad'd'eedda eratetsaa k'aalaan tamarissikke. **18** Ayaw gooppe, Kiristoosi mask'k'aliyaa bolla hayk'k'eeddawaa odiyaa k'aalay d'ayiaawantoo eeyatetsaa. Shin nuw attiaawantoo S'oossaa wolk'k'aa. **19** S'oossaa Mas'aafay, «Taani eranchchatuwa aad'd'eedda eratetsaa, bayizzana; k'ay akeekanchchatuwa akeekaakka d'ayissana» yaagee. **20** Aad'd'eedda eranchchay hak'an de'ii? Higgiyaa tamarissiyaawe hak'an de'ii? Woy ha alamiyaa s'oonanaw palumettiyaawanttu waanandinoosha? S'oossay ha sa'aa aad'd'o eratetsay eeyatetsaa gidiyaawaa besseedda! (aiōn g165) **21** Ayaw gooppe, Asay bare huup'e aad'd'o eratetsaan barena S'oossaa erenna mala, S'oossay bare aad'd'o eratetsaan diggiide, nuuni odiyaa eeyaa k'aalaan ammaniyaawantta ashshanaw k'oppeedda. **22** Ayihudatu malaataa oochchiino. K'ay Giriike asatu aad'd'o eratetsaa wolk'k'aama koshshaa koyyiino. **23** Shin nuuni mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteedda Kiristoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatu d'ubo; k'ay Ayihuda gidennawantoo eeyatetsaa. **24** Shin S'oossay s'eeseeddawantoo Ayihudatuoka Giriikatuoka nuuni odiyaa S'oossaa wolk'k'ayne Aa aad'd'o eratetsay Kiristoosa. **25** Ayaw gooppe, S'oossaa eeyatetsay asaa aad'd'eedda eratetsaappe aad'd'ee; k'ay Aa laafatetsaa geetettiyaawekka asaa minotetsaappe minnee. **26** Simmi taanaadan ammaniyaawantoo, S'oossay hinttentta s'eesiyaa wode hintte woyssa mala asentto k'oppite. Asaa k'ofaan hintte gidon aad'd'o eranchchatuu, wolk'k'aamatuunne d'ok'k'a sheeshshatu dara gidikkino. **27** Shin S'oossay aad'd'eedda eranchchatuwa yeellayanaw, alamiyaan de'iyaa eeyatuwa dooreedda; k'ay minatuwa yeellayanaw, alamiyaan de'iyaa laafatuwa dooreedda. **28** S'oossay ha alamiyaan wolk'k'aamabaa giide k'oppiyaawaa d'ayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kad'ettobanne hanibeennabaa dooreedda. **29** Hewaa diraw, ooninne S'oossaa sintsan c'ee'ettanaw bessena. **30** Shin S'oossay hinttentoo Kiristoosi Yesuusa de'uwaa ootsi

immeedda. Kiristtoosi nuw aad'd'o eratetsaa, s'illotetsaa, geeshshatetsaanne atotetsaa gideedda. 31 Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «C'ee'k'ettiyya uray ooninne, Goday ootseeddawaan c'ee'k'etto» yaagee.

2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani S'oossaa tumatetsaa s'uuraa hinttenttoo odanaw hinttenttukko yeedda wode, d'ok'k'a k'aalaaninne aad'd'eedda eratetsaan odanaw yabeykke. 2 Ayaw gooppe, taani hinttenttunna de'aadde, Yesuusi Kiristoosappenne k'ay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide I kak'etteeddawaappe attin, harabaa erennaadan, ta k'ofaa k'achchaad. 3 Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttenttunna de'aaddi. 4 Taani tamaarissiyaawaanne odiyaaawaa S'oossaa Ayyaanaaninne wolk'kaan k'onc'c'issayppe attin, c'iimma gidiide aad'd'eedda eratetsaa k'aalaanna gidenna. 5 Hewaa diraw, hintte ammanuu S'oossaa wolk'kaanappe attin, asaa aad'd'o eratetsaan zempibeenna. 6 Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa gidдон aad'd'o eratetsaa haasayeetto. Shin hewekka ha alamiyaa aad'd'o eratetsaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa d'ayiyaawanttu aad'd'o eratetsaa gidenna. (aiōn g165) 7 Shin nuuni odiyaa aad'd'o eratetsay, S'oossay kasetiide, c'ora wodiyaappe kase nu bonchchoo dooreedda asaappe geemmeedda Aa s'uuraa aad'd'o eratetsaa. (aiōn g165) 8 Ha alamiyaa mooddiyaawantuppe ooninne ha aad'd'o eratetsaa eribeenna. Untunttu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'ikkino. (aiōn g165) 9 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ooninne ayfiyaan be'ibeennawe, haytsankka sisibeennawe, k'ay ooninne bare wozanaan k'oppibeennawe S'oossay barena siik'iyaaawanttoo giigisseeddawaa» giyaawaadan nuuni haasayeetto. 10 S'oossay bare S'uura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay S'oossaabaa haray atto geemmeedda yewuwaa ubbaa biddee. 11 Ayaw gooppe, asaan de'iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe oonee? Hawaadankka, k'ay S'oossaabaa S'oossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. 12 Nuuni S'oossay nuw immeeddabaa ubbaa eranaw I nuw yeddeedda Ayaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayaanaa akkibeykko. 13 Nuuni

ayaanaa yewuwaa ayaanaa yewuwaanna gatsiide, Geeshsha Ayyaanay nuuna tamaarisseedda k'aalaan hawaa haasayeettope attin, asaa aad'd'o eratetsay nuuna tamaarisseedda k'aalaan haasayokko. 14 Shin Geeshsha Ayyaanay baynna Asay S'oossaa Ayaanaa yewuwaa akkena; ayaw gooppe, hewe aw eeyatetsaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanan paac'ettiyya diraw, I eranaw danddayenna. 15 Shin Geeshsha Ayyaanay de'iyaa Asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huup'ew oonaninne shaakettenna. 16 Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafay, «Godaa wozanaa eriyaawe oonee? Aa zoranaw danddayiyaawe oonee?» yaagee. Shin nuw Kiristtoosa wozanay de'ee.

3 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de'iyaa asaw haasayiyaawaadan, hinttenttoo haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaw haasayiyaawaadaaninne ammanuwaan minnibeenna Kiristtoosan de'iyaa guutsa naanaa mala asaw haasayiyaawaadan haasayaaddi. 2 Hinttenttu biro mino k'umaa maanaw danddaybeenna diraw, taani hinttentta maatsaa pakaad; haray atto, ha"ikka danddaybeykita. 3 Ayaw gooppe, hintte ha"ikka ha alamiyaa asaadan de'iita. Hinttenttu ha alamiyaa asaa gidiyaawaa hintte gidдон de'iyaa k'anaatiinne palumay erissennee? K'ay ha alamiyaa asaadan simerettiita. 4 Ayaw gooppe, hinttenttuppe ittuu, «Taani P'awuloosawaa» gooppe, haray k'ay, «Taani Ap'iloosawaa» gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee? 5 Yaatina, Ap'iloosi oonee? P'awuloosi oonee? Nuuni hinttentta ammantseedda S'oossaa kaalliyaawantta. S'oossay nuw huup'iyaan huup'iyaan immeedda oosuwaa ootseetto. 6 Taani puutiyya tokkaad; Ap'iloosi haatsaa ushsheedda; shin S'oossay puutiyya dichcheedda. 7 Hewaa diraw, dichchiyaa S'oossaappe attin, tokkiyaawekka haatsaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. 8 Tokkiyaawenne haatsaa ushshiyaawe itti mala; shin S'oossay huup'iyaan huup'iyaan Aa daaburaa keenaa aw woytana. 9 Nuuni S'oossaw ittippe ootsiyaa Aa oosanchchatuwaa gidiyaa diraw, hintte Aa oosuwaa sa'aa. K'aykka hintte S'oossaa golliyya. 10 S'oossay taw immeedda aad'd'o keekatetsaan eranchcha anaas'iyaadan, golliyya baasuwaa baasaad. Hara uray Aa bolla kees's'ee. Shin Aa bolla kees's'iyaa ooninne wooti

kees's'into, bare huup'ew naagetto. 11 Ayaw gooppe, S'oossay Yesuusi Kiristtoosa s'alalaa baaso ootsiide wotseedda. Aappe hara baasuwa baasanaw ooninne danddayenna. 12 Shin ha baasuwa bolla ooninne work'k'aan gidina, biraan gidina, al'o shuchchaan gidina, mitsaan gidina, gattan woy mak'aan kees's'ooppe, 13 asaa ubbaa oosuu k'onc'c'iyaa kesianawaa. Ayaw gooppe, tamaan k'onc'c'ana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwa bessana. Asay ubbay bare oosuwa wooti ootseeddentonne tamay paac'c'ana. 14 Ooninne baasuwa bolla kees's'eedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanawaa. 15 O oosuunne guudettooppe, he uray k'ohehtana. I bare huup'ew attana; shin tamaa giddoppe kessi akkowaadan attana. 16 Hinttenttu S'oossay ak'iyaa geeshsha golliyya gidiyaawaanne S'oossaa Ayyaanay hinttentun de'iyawaa erikitee? 17 Ooninne S'oossaa geeshsha golliyya kolooppe, S'oossay Aa kolana. Ayaw gooppe, S'oossay ak'iyaa geeshsha gollii geeshsha; he geeshsha golliikka hinttentta. 18 Ooninne bare huup'iyaa c'immoppo. Hinttenttuppe ooninne barena ha alamiyaan aad'd'o eranchcha yaagiide k'oppooppe, aad'd'o eranchcha gidanaw, eeyaa gido. (aiōn g165) 19 Ayaw gooppe, ha alamiyaa aad'd'o eratetsay S'oossaa sintsan eeyatetsaa. S'oossaa mas'aafay, «S'oossay aad'd'o eranchchatuwaa, untuntta untunttu geniyaan oyk'kee» yaagee. 20 K'ay, «Aad'd'eedda eranchchatuwaa k'ofaykka, maaduu baynnawaa gidiyaawaa Goday eree» yaagee. 21 Hewaa diraw, ooninne asaan c'ee'ettoppo. Ayaw gooppe, ubbayaykka hinttewaa. 22 P'awuloosikka, Ap'iloosikka, Keefaykka, ha alamiikka, de'uukka, hayk'uukka, ha"i de'iyawekka, sintsappe yaanawekka, ubbaykka hinttewaa. 23 Hinttenttu Kiristtoosawantta; Kiristtoosikka S'oossawaa.

4 Asay nuuna Kiristtoosaw ootsiyaawanttudanne S'oossaa gollen de'iyaa S'uura naagiyya asaan k'oppo. 2 Yaatiide he asatuu barenttu Godaw ammanetteedawanta gidiide, beettanaw koshsee. 3 Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, ayinne gidenna. Haray atto, taanikka ta huup'iyaaan pirddikke. 4 Ayaw gooppe, taani ta huup'iyaaan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe s'illissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. 5 Hewaa diraw, Goday d'umaan geemmeeddabaa poo'uwa kessiyaawe, wozanaa

k'ofaa k'onc'c'issiyaawe yaana wodii gakkanaw O bollaninne oonanne pirddoppite. He wode, Asay ubbay huup'iyaaan huup'iyaaan S'oossaappe sabaa demmanawaa. 6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentuppe ooninne ittuu tamarissiyaawaa sabbiide, haray tamarissiyaawaa borena mala, «S'oossaa mas'aafan s'aafetteeddawaa bonchcha» yaagiyaawaa hintte nuunanna tamarana mala, hintte diraw, tabaanne Ap'iloosabaa leemisuwaadan odaaddi. 7 Ayaw gooppe, haratuwaappe neena oonee d'ok'k'isseeddawe? Neeni S'oossaappe akkabeenabay new ayee de'iyawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidoooppe, ayaw akkabeenawaadan c'ee'ettay? 8 Ha"i hintte kalleeddita. Ha"i duretteeddita. Nuuni baynnaan hintterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttentunna kaatetanaadan, hintte kawuteedditentto lo"a shin. 9 Ayaw gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa'aw, kiitanchchatoonne asaw kaassaa gideedda diraw, S'oossay nuuna Yesuusi kiitteeddawantta hayk'oo pirddetteedda asaadan, ubbaappe wursetsaa ootseedda. 10 Nuuni Kiristtoosa diraw eeyaa, shin hintte Kiristtoosan aad'd'eedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchcheteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta. 11 Ha wodii gakkanaw, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. K'ay de'iyaa sa'aa d'ayiide yuuyyeetto. 12 Nuuni nu kushiyan ootsiide daabureetto. Nuuna Asay shek'k'iyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyyiyaa wodekka danddayeetto. 13 Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo"o k'aalaa zaareetto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa'aa pituwaanne ubbabaa buuraa gideeddo. 14 Taani ta siik'iyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa s'aafaaddippe attin, yeellayanaw s'aafabeykke. 15 Ayaw gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyya tammu sha"a Asay hinttenttoo de'ooppekkka, hinttenttoo itti aawuwaappe haray baawa. Ayaw gooppe, taani mishiraachchuwa k'aalaa hinttenttoo aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttoo aawuwa gidaaddi. 16 Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woossay. 17 Hewaa diraw, Godan ammanetteeda ta siik'iyaa ta na'aa S'imootoosa hinttenttukko kiittaad. I ubbaa sa'aan de'iyaa ammaniyya asaa ubbaw taani tamarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa ta ogiyya hinttentta hassayissanawaa. 18 Taani hinttentta

be'anaw hinttentukko yeennabaa malatina, otorettiya
itti itti asatuu de'iino. **19** Shin Goday gooppe, taani
hinttentukko ellekka baade he otorettiya asatoo
haasayaa gidennaan, untuntu wolk'k'aa erana. **20** Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay S'oossaa
wolk'k'aanappe attin, haasayaana gidenna. **21** Taani
hinttentukko muriyaa s'am"aanna yooye
woy siik'uwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo?
Hak'awaa dooriitee?

5 Hinttentu giddon pokko woshumma oosuu
de'iyaawe zigiretee; hewaa mala pokko
woshumma oosuu haray atto, S'oossaa ammanenna
asaa giddoninne baawa. Ayaw gooppe, bare aawuwaa
machchatto akkeedda Asay de'ee. **2** Hinttentukka
otoretteeddita. Hewaappe hintte kayyottanaw
bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootseedda
bitanii hintte gidloppe kichchanaw bessee. **3** Ayaa
gidinakka taani ta asatetsaan hinttentunna
de'ennaan d'ayoopekka, ayyaanan hinttentunna
de'ay. Ha"i hinttentunna de'iyawaadan hanaade,
hewaa mala oosuwaa ootseedda bitaniyaa bolla nu
Godaa Yesuusi Kiristoosa sunsan pirddadiggaaddi.
Hinttentunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi
Kiristoosa wolk'k'aanna ittippe shiik'iide, **5** he
bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa
gallassan attana mala, nagaraan kumeedda Aa
bollaa kolanaadan Sees'aanaw hintte immanaadan,
taani pirddaaddi. **6** Hinttentu c'ee'uu lo"a gidenna.
Guutsa irshshuu munak'aa ubbaa dentsiyaawaa
erikkitee? **7** Hinttentu ooratsa gidana mala,
nagaraa irshshuu c'aaleeddawaa kessite. Hinttentu
irshshuu baynna munak'aa mala. Ayaw gooppe,
nu Paasigaa dorssay, Kiristoosi yarshshetteedda.
8 Hewaa diraw, nuuni Ukitsaa Baalaa
suuretetsaaninne tumatetsaan bonchchanaappe
attin, c'aala irshshuwaan, iitatetsaa irshshuwaaninne
geellatetsaa irshshuwaan bonchchokko. **9**
Woshummanaw k'oppiyaawantunna hintte ittippe
gaytenna mala, hinttentoo dabddaabbiyaa
s'aafaad. **10** Taani giyaawe ha alamiyaan
de'iyaa woshummanaw k'oppiyaawantuppe woy
yorattiyaawantuppe, kayisotiyaawantupenne woy
eek'aw goyinniyaawantuppe ubbakka shaakettana
mala gidenna. Hewaa gidoope, ha alamiyaappe
hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. **11**
Shin ishatuwaa ha"i geetettiyaawantuppe ittuunne

woshummanaw k'oppiyaawanttu woy miishshaw
yorattiyaawanttu woy eek'aw goyinniyaawanttu woy
asaa suntsaa bayzziyaawanttu woy matsottiyaawanttu
woy wuu"iyaawantunna hinttentu ittippetetsaa
ootsenna mala, taani hinttentoo s'aafaad. Hewanttu
malaanna haray atto, k'umaakka ittippe mooppite. **12**
Ayaw gooppe, woosa golleppe karenna de'iyaaawanttu
bolla pirddanaw taana ayee gatsii? Hinttentu
giddon woosa gollen de'iyaaawanttu bollan hintte
pirddikkiteeyye? **13** Shin karenna de'iyaaawanttu
bollan S'oossay pirddana. He iitabaa ootsiyaa uraa
hintte gidloppe kessi diggite.

6 Hinttentuppe itti uraw bare ishaanna mootuu
de'iyaaaba gidooppe, ammaniyaawanttu bolla
pirddetanawaa bashiide, ammanennawanttu
bolla pirddetanaw waan s'aliide beedda? **2**
Ammaniyaawanttu alamiyaa bolla pirddanawaa
erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte
pirddanawantta gidooppe, ubbabaappe
guus's'iyawaa pirddanaw danddaykkitee? **3**
Ha de'uwaabay atto shin, ammaniyaawanttu
kiitanchchatuwaa bolla pirddanawaa erikkitee? **4**
Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de'uwaabaw pirddaa
golle buussay koshshooppe, ammaniyaay Asay
kad'eedda asaan pirddissanaw afiitee? **5** Taani
hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw
bessii? Hinttentu giddon ishatuwaa sigetsanaw
danddayiyaa lo'o eranchcha Asay ittuunne baawee?
6 Shin itti ishaya yekko ishaa pirddaa gollen mootiide,
he yewuwaa ammanenna asaan pirddissii? **7**
Simmi ittuu ittuwaa mootiyaawe hintte giddon
de'ooppe, hewe hintte kunddeeddawaa bessee.
Hewaappe hintte naak'ettiyaawenne c'imettiyaawe
lo'ennee? **8** Shin hintte hintte huup'ew ittuu ittuwaa
haray atto, hintte ishatuwaakka naak'k'iitanne
c'immiitta. **9** Woy makkalanchchatu S'oossaa
kawutetsaa laattennawaa erikkitee? Baloppite.
Woshummanaw k'oppiyaawanttu woy eek'aw
goyinniyaawanttu woy woshummiyaawanttu woy
attumawaa gidide, attumawaana gisiyaawanttu, **10**
woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy
matsottiyaawanttu woy asaa suntsaa bayzziyaawanttu
woy bonk'k'iyaaawanttu S'oossaa kawutetsaa
laattikkino. **11** Hinttentuppekka itti itti Asay
hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa
suntsaaninne nu S'oossaa Ayyaanaan hintte

meec'ettiide geeyyeeddita; k'ay s'illeeddita. 12 Itti uray, «Taani koyyeeddabaa ubbaa ootsanaw danddayay» gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa ootsanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna. 13 K'ay haraykka, «K'umay uluwaassa; uluukka k'umaassa» gee. Shin S'oossay uluwaakka k'umaakka d'ayissana. Asaa asatetsay Godaa Yesuusassappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatetsaassa. 14 S'oossay Godaa Yesuusa hayk'uwaappe dentseedda; k'ay nuunakka hayk'uwaappe bare wolk'kaan dentsana. 15 Hinttentu asatetsay Kiristoosa asatetsaana ittuwaa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristoosa asatetsaana ittuwaa gideeddawaa afaade, c'aaratti asatetsaana ittuwaa ootsanaw bessii? Bessena! 16 Woy c'aarattinna ittipetetsaa med'd'iyyaa uray izinna itti asatetsaa gidiyaawaa erikkitee? Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafay, «Untuntu laa'atuu itti asho gidana» yaagee. 17 Shin Godaanna ittipetetsaa med'd'iyyaa uray ayyaanan aanana ittuwaa gidee. 18 Woshummaappe haakkite. Itti uray ootsiyaa hara nagaraa ubbay Aa asatetsaappe karenna de'ee; shin woshummiyaawe bare bolla nagaraa ootsee. 19 Woy hintte bollay S'oossay hinttentoo immeedda hinttentun de'iyaa Geeshsha Ayyaanay ak'iyaa geeshsha golliyya gidiyaawaa erikkitee? K'ay hintte hintte huup'iyaaassa gidikkita. 20 Ayaw gooppe, S'oossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatetsaan Aa bonchchite.

7 Hinttenttu taw s'aafeedda yewoo attuma Asay mac'c'awuno bochchennentto lo'a. 2 Shin woshumma gaasuwwa diraw, attuma asaw huup'iyaa huup'iyaa machchata de'uu. K'ay mac'c'a asawukka huup'iyaa huup'iyaa asinay de'o. 3 Asinay bare machchattiw asinatetsaan bessiyaabaa ootso; k'ay hewaadan, machchattakka bare asinaw machchetetsaan bessiyaabaa ootsu. 4 Machchata bare asatetsaw goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, k'ay asinay bare asatetsaw godaa gidenna; shin Aa machchata goda. 5 Hinttenttu hintte gidon S'oossaa woosaan genc'c'anaw he wodiyyaw zoretan digettanaappe attin, ittuu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Sees'aanay hinttentta paac'c'ennaadan, ittippe de'ite. 6 Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan

hanite gayippe attin, azazikke. 7 Taani Asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin S'oossay asaw huup'iyaa huup'iyaa dumma dumma imotaa immi wotseedda; ittoo hawaadan, k'ay yekkoo hewaadan immi wotseedda. 8 Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawantunne asinay hayk'k'o mac'c'awantu taanaadan c'oo de'iinontto, untunttoo lo'a gay. 9 Shin amuwaan guudettiyaawaappe akkiyaawenne geliyaawe lo'a gidiyaa diraw, untuntu barentta naaganaw danddayana d'ayooppe, akkinonne gelino. 10 Machchata bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de'uu; woy bare asinaana sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawantanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke. 12 Taani haratuwwa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchata de'iyaa ammaniyaa Asay ooninne de'ooppe, Aa machchata aanana ittippe de'iyaaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. 13 K'ay ammanenna asinay de'iyaa ammaniyaa machchata de'ooppe, izi asinay izinna ittippe de'iyaaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. 14 Ayaw gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de'iide geeyyeedda. K'ay ammanenna machchata bare ammaniyaa asinaana de'aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttentu naanay tunaa; shin ha'i untuntu geeshsha. 15 Shin ammanennawe shaakettana koyyooppe shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan k'ashettikino. Ayaw gooppe, S'oossay nuuna sarotetsaan de'anaw s'eeseedda. 16 Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri? 17 Gidooppenne, Asay huup'iyaa huup'iyaa Goday aw immeeddawaadaaninne k'ay S'oossay barena s'eeseeddawaadan de'o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamarisseedda higgiiyaa. 18 Ooninne k'as's'aretti uttiide, S'oossaa ammaneeddawaa gidooppe, bare k'as's'araa mallaa diggoppo. K'ay ooninne k'as's'arettannan de'iidde, s'oossaa ammaneeddawaa gidooppe k'as's'arettoppo. 19 Ayaw gooppe, S'oossaa azazuwwa naaganaappe attin, k'as's'arettina k'as's'arettana d'ayina allaallii baawa. 20 Asay huup'iyaa huup'iyaa S'oossay barena s'eesiyya wode de'iyaaawaadan de'o. 21 S'oossay

neena s'eesiyaa wode neeni ayile? Ayinne baawa; shin neeni ayiletetsaappe kesianaw danddayooppe kesa. 22 Ayaw gooppe, ayile gidi utteedda asaa Goday s'eesooppe, I Goday ayiletetsaappe kesseedda asaa. Hawaadankka, ayile gidenna asaa Kiristtoosi s'eesooppe, I Kiristtoosa ayile. 23 S'oossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa ayile gidoppite. 24 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Asay huup'iyaa huup'iyaa S'oossay Aa s'eesiyaa wode de'iyaa de'uwaadan, S'oossaanna de'o. 25 Wodorattoo Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaw ammanetteedawaa gideedda diraw, aappe maarotetsaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray. 26 Simmi ha"i metoo taw hawe lo"a malatee; Asay hawaadan haniide de'ooppe lo"a. 27 Neeni machchatto akka diggeeddawaa gidoope, izo yeddanaaw koyyoppa. Machchatto akkabeenawaa gidoope, akkanaw koyyoppa. 28 Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa ootsabeykka. Wodorattaakka asinaa gelooppe, nagaraa ootsabeykku. Shin akettiyaawanttoonni gelettiyaawanttoo untunttu de'uwaan wolk'k'aama metuu de'ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay. 29 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sintsaaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino. 30 Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide ayinne baynnawaadan, 31 ha alamiyaa de'uwaan maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayaw gooppe, ha alamiyaa de'uu attiyaawaa. 32 Hinttenttu hirggennan de'anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, Aa oosuwaabaa k'oppee. 33 Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa'aabaa k'oppee. 34 Aa k'ofay shaaketteedda. Asinaa gelabeenna gellayatta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyaa diraw, Godaa oosuwaabaa k'oppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa'aabaa k'oppaw. 35 Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta d'ubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de'iidde, Godaa oosuwa hinttena immiide ootsana mala koyyay. 36 Ooninne bare giigisseedda wodoratto akkiyaa wodii gakkina,

barena naaganaw aw danddayettennaan is'sooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa. 37 Shin I bare wozanaan minnooppe, akkenaan gam"ana danddayee. K'ay barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto akkenaan gam"ana gooppe, ooninne wolk'k'antsennaan bare wozanaan k'ofaa k'achcheeddawaa gidoope loytseedda. 38 Hewaa diraw, wodoratto akkiyaa uray loytseedda; K'ay akkenawe ubbaa aatsi loytseedda. 39 Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de'eedda keenan aanana ittippe de'anaadan k'ashetta uttaaddu. Shin I hayk'kooppe, Godaa ammaniyaasaa oonanne gidoope, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw. 40 Ta k'ofaa gidoope, gelennaan de'antto, iza nashechchaan de'ana. K'ay taanan S'oossaa Ayyaanay de'iyawaa taani eray.

8 Eek'aw yarshsheedda k'umaabaa gidoope, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorssee; shin siik'uu ammanuwaan dichchee. 2 Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatooppe, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna. 3 Shin ooninne S'oossaa siik'ooppe, S'oossay Aa eree. 4 Hewaa diraw, eek'aw yarshsheedda k'umaa muussaabaa gidoope, eek'aa ubbay alamiyaan ayaanne gidennawaanne, itti S'oossaaappe attin, haray baynnawaa nuuni ereetto. 5 Ayaw gooppe, c'ora s'oossatuunne c'ora godatuu de'iino. Shin haray atto, saluwaan gidina sa'aan gidina, s'oossatuwaa geetettiyaawanttu de'ooppeka, 6 ubbabaa med'd'eeddawe nuuni aw de'iyawe, itti S'oossay, Aawuu, nuw de'ee. K'ay ubbay aan med'etteeddawenne nuuni aan de'iyawe itti Goday, Yesuusi Kiristtoosikka nuw de'ee. 7 Shin ha eray asaa ubbaw de'enna. Itti itti asatuu eek'aa dooyeedda diraw, ha"i gakkanawukka, «Eek'aw yarshsheedda k'umaa» yaagiidde miino. K'ay untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha k'umaan tuneeddawaa malatee. 8 Shin k'umay nuuna S'oossaakko shiik'anaadan maaddenna. Nuuni maana d'ayinttokka nuw ayinne pac'c'enna; mooppenne nuw ayinne gujettenna. 9 Shin hawe hintte hintte dosawaadan haniyaawe shugo ammanuwaanna de'iyawantta nagaraan yeggenna mala naagetite. 10 Ayaw gooppe, neeni eranchchay eek'aw yarshsheedda k'umaa maanaw eek'aa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwaanna de'iyaa itti Asay neena be'ooppe, eek'aw yarshsheedda k'umaa I maanaw Aa wozanay

k'oppenneeyee? 11 Hewaa gidoope ha shugo ammanuwaana de'iyaa ne ishay, Kiristoosi Aa diraw hayk'k'eeddawe, ne eraan bayee. 12 Hawaadankka, hintte hintte ishatuwaa naak'k'iyawaaninne untunttu shugo wozanaa maytsiyaawaan Kiristoosa naak'k'iita. 13 Hewaa diraw, k'umay ammaniya ta ishaa d'ubbiyaawaa gidoope, Aa d'ubbenna mala, ta de'iyaa laytsaan mulekka ashuwaa miikke. (aiōn g165)

9 Taani ayiletetsay baynna asaa gidikkita? Yesuusi kiiteeddawaa gidikkita? Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa be'abeykkita? Hinttenttu taani Godaw ootseedda ta oosuwaappe beetteeddawanta gidikkiteeyee? 2 Taani haranttoo Yesuusi kiiteeddawaa gidana d'ayoopekka, hinttenttoo Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayaw gooppe, taani Godan Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaawoo hintte markka. 3 Taana boriyaawanttoo taani immiyaa zaaruu hawaa. 4 Maanawunne ushanaw nuw maati baawee? 5 Yesuusi kiiteedda haratuwaadaaninne Godaa ishatuwaan, P'es'iroosawaadan, eeno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuw maatay baawee? 6 Woy nu de'oo ootsiidde baas'etanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa s'alalee? 7 Ay wodenne bare miishshaa miidde, wotaadaratetsaa ootsiyaawe oonee? Woy woyniyaa turaa tokkiide, Aa ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiya heemmiidde, he miizza wudiyaappe maatsaa ushennawe oonee? 8 Taani hawaa asaa k'ofaa s'alalaan gaytaa? Woy higgii k'ay hawaa geennee? 9 Ayaw gooppe, Muse Higgiiyan, «Katsaa yed'd'iyaa mehiyaa doonaa k'achchoppa» geetettiide s'aafetteedda. S'oossay mehiyaabaa k'oppiide hawaa gii? 10 Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw s'aafetteedda; goshiyaa bitaniikka katsaa bukkiiyaa bitaniikka, «Taana gakkiiyaawaa akkana» yaagiidde ootsanaw bessee. 11 Nuuni hintte gidon ayaanaa yewuwaa zereeddawanta gidiide, nu ashoo maado gidiyaawaa hinttenttuppe c'akkooppe darabee? 12 Haratuu hewaa hinttenttuppe akkanaw untunttoo maatay de'ooppe, nuw untunttuwaappe aad'd'iyaa maatay baawee? Shin nuuni Kiristoosa mishiraachchuwaa k'aalaw d'ubo gidennaadan, ubbabaa genc'c'iyawaappe attin, he maataan go"ettibeykko. 13 Geeshsha Golliyaan ootsiyaa asatuu barenttu k'umaa Geeshsha Golliyaappe akkiyaawaa

erikkitee? K'ay yarshshiyaasaan ootsiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyaawaa erikkitee? 14 Hawaadankka, k'ay mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawanttu barenttu de'oo koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda. 15 Shin taani ha maataa ubbaan ayinne go"ettabeykke. Taani hawaa s'aafeeddawe hewaa mala maatay taw de'anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayaw gooppe, ta c'ee'k'uwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayk'k'iyawe taw lo"a. 16 Mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, Aa odooppekka taw c'ee'k'ettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa k'aalaa odennaan aggooppe, taw aayyero. 17 Ayaw gooppe, taani hawaa dosaade ootsooppe, taw woytay de'ee. Shin taani dosennaan is's'ooppekka, mishiraachchuwaa k'aalaa diraw hadaraa S'oossay taw immeedda. 18 Yaatina, ta woytay ayee? Mishiraachchuwaa k'aalaa odaadde, taw wonggalaan de'iyaa kumentsaa maataan go"ettennan, mishiraachchuwaa k'aalaa c'oo odiyaawaa. 19 Taani oossinne ayile gidikke shin, c'oratuwaa zaaranaw taana ubbaw ayile kessaad. 20 Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untuntunna untuntta gidaade de'aaddi. Ta huup'ew higgiiyaappe garssanna de'ikke. Shin higgiiyaappe garssanna de'iyaaawanta zaaranaw higgiiyaappe garssanna de'iyaa asaa mala gidaaddi. 21 Taani higgii baynna asatuwaana de'aadde, higgii baynna asaadan hanaad. S'oossaa higgii d'ayina gidenna. Shin higgii baynnawanta zaaranaw, Kiristoosa higgiiyaappe garssanna de'aaddi. 22 Taani ammanuwaan daaburiyaawanta zaaranaw, untunttu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amareeda asatuwaa ashshanaw, ubbaa asatuwaana ubbabaan untunttu mala gidaaddi. 23 Taani mishiraachchuwaa k'aalaa anjuwaa shaakkanaw, mishiraachchuwaa k'aalaa diraw, ubbabaa ootsay. 24 Wotsaan s'oonana giide wos's'iyaa ubbay ittippe wos's'ee. Shin ittuwaa s'alalay woytaa akkiyaawaa erikkitee? Hawaadan hinttenttukka woytaa akkanaw wos's'ite. 25 Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaan barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe s'ooneeddawoo imettiyya bayiyaa kalachchaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe med'inaw de'iyawaanne bayenna kalachchaa demmanaassa. 26 Hewaa diraw, taani k'ofi baynnaan wos's'iyawaadan wos's'ikke. C'arkkuwaa

yimpiiayaa asaadanka c'oo olettikke. 27 Shin taani harantoo odeeddawaappe guyyiyaan, ta huup'ew woytaappe attena mala, ta asatetsaa naagettanaadan ootsay.

10 Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de'eeddino; ubbaykka abbaa gidonna pinneeddino. 2 Untunttu ubbay Mussenna ittippe gidanaw, shaariyaaninne abbaan s'ammak'etteeddino. 3 Untunttu ubbay he itti ayaanaa k'umaa meeddino. 4 K'ay ubbaykka he itti ayaanaa ushshaa usheeddino. Ayaw gooppe, untunttu barentta kaaletsiyaa ayaanaa zaallaappe pulttowaa usheeddino; he zaallaykka Kiristtoosa. 5 Shin S'oossay untunttuppe dariyaa baggatuwaan nashettiibeenna diraw, untunttu anhay Asay bayna saan laaletteedda. 6 Untunttu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay k'ay iitabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuw timirtte gideedda. 7 S'oossaa mas'aafay, «Asay maanawunne ushanaw utteeddino; k'ay duroo denddi ek'k'eeddino» yaagiyaawaadan, untunttuppe ittuu ittuu eek'aw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite. 8 Untunttuppe ittuu ittuu woshummeeddawaadan, nuuni woshummanaw bessena. Hewaa gaasuwaan untunttuppe itti gallassi laatamanne heezzu sha"ay hayk'k'eedda. 9 Untunttuppe ittuu ittuu Godaa paac'c'iide, shooshshaan duketti hayk'k'eeddawaadan, nuuni Kiristtoosa paac'c'anaw bessena. 10 Untunttuppe ittuu ittuu zuuzummina, wod'iyyaa kiitanchchaan untunta d'ayisseeddawaadan zuuzummoppite. **11** Hawe ubbay haratoo timirtte gidanaadan untunttu bolla gakkedda. K'ay nuuna wodiyyaa wurssetsay gakkana mateeddawanta seeranaw s'aafetteedda. (aiṓn g165) 12 Hewaa diraw, minna ek'k'aad giide k'oppiyaa uray ooninne kunddennaadan, barena naago. 13 Hinttentta gakkiiyaa paac'ii, asaa ubbaa gakkiiyaa paac'iyyaa malappe attin, ayinne dummatenna. Hinttenttu wolk'k'ay danddayiawaappe aad'd'iyyaa paac'iaayan hintte paac'ettanaw koyyenna S'oossay ammanetteedawaa. Shin hinttentta paac'ii gakkiiyaa wode, he paac'iyyaa I hinttentta danddayissana. K'ay he paac'iaaappe hinttenttu kesiiyaa ogiyaakka I immana. 14 Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eek'aw goyinnoppite. 15 Hinttenttu wozanaama

asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirddite. 16 Nuuni S'oossaa galatiide shaakkiyaa anjiuwaa s'uu'ay Kiristtoosa suutsaanna ittippetetsay de'iyawaa gidennee? K'ay nuuni mentsiyaa ukitsay Kiristtoosa ashuwaana ittippetetsay de'iyawaa gidennee? 17 Itti ukitsay de'iyaa diraw, nuuni c'ora gidooppekka, itti asatetsaa. Ayaw gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukitsaa shaaketteetto. 18 Israa'eeliyaa asaa s'eellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaana ittippetetsay de'iyawantta gidikkino? 19 Simmi taani waagaytaa? Eek'aw yarshshetteedda k'umay maaddii woy eek'ay maaddii? 20 Maaddenna; shin taani giyaawe S'oossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatoo yarshshiyaawaappe attin, S'oossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaana hintte ittippe zuppetana mala, taani koyyikke. 21 Godaa s'uu'aappe ushiidde k'ay iita ayyaanatuwaa s'uu'aappe ushanaw hintte danddaykita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde k'ay iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddaykita. 22 Hewaa ootsiide nuuni Godaanna s'iinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneettoo? 23 Hintteppe ittuu ittuu, «Ubbabaa ootsanaw taana diggiyaabay baawa»; shin ubbabay maaddenna. «Ubbabaa ootsanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna» yaagiino. 24 Ooninne hara asaa maaddiyaabaa k'oppooppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa k'oppoppo. 25 Geyaan as'aare taraan zal'ettiyyaa ashuwaa hintte wozanaa k'ofaan, ayinne sid'ennaan miite. 26 Ayaw gooppe, alamiinne aan de'iyabay ubbay Godaabaa. 27 Itti ammanenna Asay hinttentta imatsa ootsi shoobbanaw s'eesina baanaw koyyoooppe, hintte wozanaa k'ofaan, ayinne sid'ennaan hintte sintsa I aatsiyaabaa ubbaa miite. 28 Shin itti uray hinttenttoo, «Hawe eek'aw yarshsheeddawaa» gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne k'ay hintte wozanaa k'ofaa diraw, he k'umaa mooppite. 29 Taani giyaawe ne wozanaa k'ofaa diraassa gidenna; shin yekko bitaniyaa wozanaa k'ofaa diraassa. Taani ta hananaw danddayiyyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirddii? 30 Taani S'oossaa galataade k'umaa mooppe, S'oossaa galataade meedda k'umaw ayaw borettaytaa? 31 Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushooppe, woy hintte ayaanne ootsooppe, ubbabaa S'oossaa

bonchchoo ootsite. 32 Hinttentu Ayihuda asatoo woy Giriike asatoo woy S'oossaa ammaniyaawanttoo d'ubo gidoppite. 33 Taani k'ay c'oratuu attana mala, untunttu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huup'ew maaduwa koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaan nashechchiyaawaadan, hinttentukka hewaada ootsite.

11 Taani Kiristtoosa leemisuwaa kaalliyaawaadan, hinttentukka tawaa kaallite. 2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaan taana hassayiyya dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minisiide naagiyaa diraw, hinttentta galatay. 3 Shin Kiristtoosi attumawaa ubbaw huup'e gidiyaawaa, attuma Asay mac'c'a asaw huup'e gidiyaawaanne k'ay S'oossay Kiristtoosaw huup'e gidiyaawaa hintte erana mala koyyay. 4 S'oossaa woossiide, woy timbbitiyaa odiide, bare huup'iyaa gooziyaa attuma Asay ubbay Kiristtoosa toochchee. 5 K'ay S'oossaa woossaade woy timbbitiyaa odaadde, bare huup'iyaa goozenna mac'c'awunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huup'iyaa meedetta diggooninna itti mala. 6 Mac'c'awunna bare huup'iyaa goozana d'ayooppe, k'ans'sissu. Shin iza bare huup'iyaa k'ans'sissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huup'iyaa goozu. 7 Attumawe S'oossaa leemisuwaanne bonchchuwa gidiyaa diraw, bare huup'iyaa goozanaw bessena; shin mac'c'awunna attumawoo bonchcho. 8 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe mac'c'awunippe beettibeenna. 9 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaa diraw med'ettaadduppe attin, attumawe mac'c'awuni diraw med'ettibeenna. 10 Hewaa diraw, mac'c'awunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de'yaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, izi huup'iyaa gooziyaabay de'anaw bessee. 11 Shin Godaan mac'c'awunna attumawe baynnaan de'ukku; attumawekka mac'c'awunna baynnaan de'enna. 12 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaappe med'etteeddawaadan, k'ay attumawekka mac'c'awunippe yeletteedda. K'ay ubbabaykka S'oossaaappe yee. 13 Hinttentu hintte huup'ew pirdidite. Mac'c'awunna bare huup'iyaa goozennaan S'oossaa woossanaw bessii? 14 Attumawe bare huup'iyaa dichchooppe, aw pokko. Shin mac'c'awunna bare huup'iyaa

dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaawaa haray atto, med'etenttonne hinttentta tamaarissennee? Ayaw gooppe, mac'c'awuni huup'ii izo kammanaw iziw imetteedda. 16 Shin ooninne ha yewuwaan palumettanaw koyyooppe, nuw gidina woy S'oossaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa. 17 Hintte shiik'iyaaawe iitabaassappe attin, lo'obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. 18 Shin hintte woosa gollen shiik'iyaa wode, hintte giddon p'alk'etsay de'yaawaa taani sisay. K'ay hewe itti baggana tuma gidiyaawaa ammanay. 19 Ayaw gooppe, hintte matan ammanetteedawanttu k'onc'c'i erettana mala, hintte giddonkka k'ay shaakuu de'anaw bessee. 20 Hewaa diraw, hintte ittippe shiik'iyaa wode, hintte shiik'uu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna. 21 Ayaw gooppe, hintte k'umaa miyaa wode, ubbay huup'iyaa huup'iyaa barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu k'ay matsottee. 22 Maanawunne ushanaw hinttenttoo gollii baawee? Woy S'oossaa woosa golliyaa kad'iitee? K'ay ayinne baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke. 23 Ayaw gooppe, taani k'ay hinttenttoo immeedda timirtiyaa Godaappe akkaad. Godaa Yesuusi untunttu Aa aatsiide immeedda k'amma daabbuwaa akkiide, 24 S'oossaa galateedda; daabbuwaa mentsiide, «Heytte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana k'oppite» yaageedda. 25 Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, s'uu'aa k'ay akkiide, «Hawe s'uu'ay ta suutsaan taani c'aak'keedda ooratsa c'aak'uwaa. Hinttentu aappe usheedda wode ubbaan hawaan taana k'oppite» yaageedda. 26 Ayaw gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha s'uu'aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, Aa hayk'uwaa odiita. 27 Hewaa diraw, bessenaan de'iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa s'uu'aappe ushiyaawe ooninne Aa ashuwaanne Aa suutsaa ac'otee. 28 Shin Asay bare huup'iyaa paac'c'o. Yaatiide daabbuwaa mo. S'uu'aappekka usho. 29 Ayaw gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne s'uu'aappekka ushiyaawe bare huup'ewaa pirddaa meennee ushee. 30 Hewaa diraw, hintte giddon c'oratuu daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; k'ay unddenneeddawayantu

hayk'k'eeddino. 31 Shin nuuni nu huup'iyaa tumu paac'c'eeddento, S'oossay nuuna pirdenna. 32 Nuuni pirdettiyyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirdettenna mala, Goday nuuna seeree. 33 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiik'iyaa wode, ittuu ittuwaa naagite. 34 Ooninne koshatteeddawaa gidoope, ittippe shiik'iyaa wode S'oossaa pirdan hintte gelenna mala, bare soyin mo. Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayaanaa imotaabaa hintte eranaw koyyay. 2 Hinttentu S'oossaa ammanenna wode, ubbaa wode kaalliyaawaadanka, haasayenna eek'atuwaakko hintte beeddawaa eriita. 3 Hewaa diraw, S'oossaa Ayyaanay kaaletsiyaa Asay ooninne, «Yesuusi shek'etto» yaagiide haasayennawaanne k'ay Geeshsha Ayyaanay kaaletsooppeppe attin, haray atto itti asayenne, «Yesuusi Godaa» gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay. 4 Ayaanaa imotay duma duma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. 5 K'ay ootsiyaa oosuu duma duma; shin Goday ittuwaa. 6 Oosuwaa ootsanaw duma duma ogii de'ishshin, he ootsiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw k'onc'c'issiyaa S'oossay ittuwaa. 7 Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayaanaa k'onc'c'issiyaa wolk'k'ay ubbaw huup'iyaan huup'iyaan imetteedda. 8 Ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittoo aad'o eratetsaa haasayaa immeedda; k'ay ittoo eratetsaa haasayaa immeedda. 9 He Geeshsha Ayyaanay ittoo ammanuwaa immiide, yekkoo hargganchchaa patsiyaa wolk'k'aa immeedda. 10 Geeshsha Ayyaanay ittoo malaataa ootsiyaa wolk'k'aa immiide, ittoo timbbitiyaa odiyaa wolk'k'aa immeedda. Ittoo ayyaanatuwaa gidduwaan de'iyaa dummatetsaa eriyaa wolk'k'aa immiide, ittoo duma duma k'aalaan haasayiyaa wolk'k'aa immeedda. K'ay ittoo duma duma k'aalaan haasayeeddawaa billiyaa wolk'k'aa immeedda. 11 Shin ha ubbabaa ootsiyaawe he itti Geeshsha Ayaanaa. Asaa ubbaw I bare koyyiyaawaadan, duma duma imotaa shaakki shaakkiide immeedda. 12 Kiristoosi c'ora asatetsatuu de'iyaa itti bollaa mala. Bollay c'ora asatetsatuwaappe med'etteeddawaa gidoopeppa, itti bollaa. 13 Ayaw gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenney woy Giriike asaa gidoope, woy ayile gidooppenney woy

womaanno gidoope, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa itti bollaa gidanaw s'ammak'etteeddo. K'ay nuuni ubbay itti Geeshsha Ayaanaa usheeddo. 14 Ayaw gooppe, bollaw asatetsay c'ora gidiyaawaappe attin, ittuwaa gidenna. 15 Gedii, «Taani kushiyyaa gidenna diraw, bollaa k'ommo gidikke» gooppe, I hewaa giyaawe bollaa k'ommo gidiyaawaa digganee? 16 Haytsaykka, «Taani ayfiyaa gidenna diraw, bollaa k'ommo gidikke» gooppe, I hewaa giyaawe bollaa k'ommo gidiyaawaa digganee? 17 Bollay ubbay ayfiyaa s'alalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? K'ay bollay ubbay haytsaa s'alalaa gidintto, wootiide singganaw danddayii? 18 Shin S'oossay bare koyyeeddawaadan, bollaa asatetsatuwaa ittuwaa ittuwaa bolla wotseedda. 19 Ubbay itti k'ommo gidintto, bollay hak'an de'anee? 20 Shin asatetsatuu c'ora gidoopeppa, bollay ittuwaa. 21 Ayifii kushiyyaa, «Neeni taana koshshakka» gaanaw danddayenna. Woy k'ay huup'ii gedatuwaa, «Hinttentu taana koshshikkita» gaanaw danddayenna. 22 Shin laafa malatiyaa bollaa asatetsatuu loytsi koshshiyaawantta. 23 Bollaa asatetsatuwaappe bonchchettennawantta nuw malatiyaawantta nuuni loytsi bonchcheetto. K'ay nuuna yeellayiyaa bollaa asatetsatuwaakka loytsi bonchcheetto. 24 Nu bollaappe beettiyyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatetsatuwaa loytsi mayzzanaadan, S'oossay asatetsaa ittippe gatseedda. 25 Bollaa asatetsatuu ittuu ittoo itti mala k'ofaa k'oppaanaappe attin, bolla dumatetsay de'anaw bessena. 26 Bollaa asatetsatuwaappe ittuu seelettooppe, bollaa asatetsatuu ubbaykka aanana seelettiino; bollaa asatetsatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bollaa asatetsatuu ubbay aanana nashettiino. 27 Hinttentu ubbay Kiristtoosa bollaa; k'ay huup'iyaan huup'iyaan hintte ubbaykka Aa bollaa asatetsatuwaa. 28 S'oossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiiteeddawantta, laa'entsuwaan nabatuwaa, heezentsuwaan tamaarissiyaawantta, hewaappe guyyiyaan, malaataa ootsiyaawantta, hewaappe guyyiyaan, patsiyaa wolk'k'ay de'iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyyaa ayissiyaawantta duma duma k'aalaan haasayiyaawantta ootseedda. 29 Ubbatuu Yesuusi kiiteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamaarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa ootsiino? 30 Ubbaw patsiyaa

wolk'k'ay de'ii? Ubbatuu dumma dumma k'aalaan haasayiino? K'ay dumma dumma k'aalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiino? **31** Shin ubbaappe aad'd'iyyaa imotaa loytsi koyyite. K'ay ubbaappe loytsi aad'd'iyyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13 Taani asaa k'aalaaninne kiitanchchaa k'aalaan haasayoopeekka taw siik'uu d'ayoope, ta haasayay c'oo waassiyaa dawalaa mala; woy k'olc'c'akattiyaa s'inaas'iliyaa mala. **2** Nabetetsaa imotay taw de'ooppeekka, taani geemmeedda yewuuaa ubbaanne eratetsaa ubbaa erinttokka, k'ay deriyaa dentsi diggiyaa ammanuu taw de'ooppeekka, siik'uu d'ayoope, taani ayaanne gidikke. **3** Taw de'iyaaawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bollaa tamaan guddanaw aatsa imminttokka siik'uu d'ayoope, taana ayinne maaddenna. **4** Siik'uu danddayanchchaa. Siik'uu keekke. Siik'uu k'anaatenna. C'ee'etenna; k'ay otorettena. **5** Siik'uu barew bessenawaa ootsenna; Uuzeetenna; Yilotenna; Siik'uu naak'etteeddawaakka paydenna. **6** Siik'uu tumatetsaan nashettiyaawaappe attin, wordduwaan nashetenna. **7** Siik'uu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaan genc'c'ee. **8** Siik'uu mulekka d'ayenna. Shin nabetetsaykka attana. Dumma dumma k'aalaan haasayiyaawekka attana. Eratetsaykka d'ayana. **9** Ayaw gooppe, nuuni eratetsaappe pac'aa ereetto; timbbitiyaappekka pac'aa odeetto. **10** Shin kumentsaa gideeddawe yiyaa wode, pac'ay d'ayana. **11** Taani na'atetsaan de'iyaa wode, na'aadan haasayay. Na'aadan k'oppay. K'ay na'aadankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na'atetsaa hanuwaa aggaad. **12** Nuuni ha"i be'iyaaawe masttootiyaa be'iyaa lem"i lem"iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan k'onc'c'iyaaan be'ana. Ha"i taani eratetsaappe pac'aa eray; shin S'oossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana. **13** Shin hewaa gidooppe, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaawenne siik'uu, hawanttu heezattuu minniide de'iino. Hawantuppe aad'd'iyaaawe siik'uwa.

14 Siik'uwa kaallite. Ayaanaa imotaakka loytsi koyyite. Shin ubbaappe aatsiide, nabetetsaa koyyite. **2** Ayaw gooppe, dumma dumma k'aalaan haasayiyya uray S'oossaw haasayeeppa attin, asaw haasayenna. Ayaw gooppe, I haasayiyaawaa

ooninne akeekena. Shin asaw k'onc'c'ibeenna yewuuaa Ayaanaa wolk'k'aan haasayee. **3** Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minisanaw asaw haasayee. **4** Dumma dumma k'aalaan haasayiyya uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliyya maaddee. **5** Hinttenttu ubbay dumma dumma k'aalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetetsaa hewaappe aatsaade dosay. Ayaw gooppe, dumma dumma k'aalaan haasayiyyaawe he haasayeeddawaa woosa golliyya maaddanaw billiyaa Asay d'ayoope, dumma dumma k'aalaan haasayiyyaawaappe nabetetsay aad'd'ee. **6** Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha"i taani hinttenttukko baade, dumma dumma k'aalaan haasayaadde, sas'aan woy eratetsaan woy nabetetsaan woy tamaarissiyaawaan hinttenttoo odana d'ayoope, taani hinttentta ayaa maaddaytaa? **7** Haray atto, shemppuu baynnabay suusulliyaa gidina woy diitsaa gidina kaa'iidde, bare kaassaa dummatetsaa erissana d'ayoope, suusulliyaa punnooppenne, woy diitsaa diis's'ooppe, Asay wootiide eranee? **8** K'ay s'urumbbaa waasuu loytsi erettana d'ayoope, olaw oonee giigettanawee? **9** Hawaadankka, k'ay dumma dumma k'aalaan hintte haasaayiyyaawe k'onc'c'e gidennaan d'ayoope, hintte haasayiyyaawaa Asay wooti akeekanee? Ayaw gooppe, c'arkkoo hintte haasayiita. **10** Ha alamiyaan c'ora k'aalay de'ee; shin biletsay bayinna k'aalay ittuunne baawa. **11** Shin itti Asay haasayiyya k'aalaa taani erana d'ayoope, he haasayiyyaawe taw imatsaa gidee; taanikka aw imatsaa giday. **12** Hawaadankka, k'ay Geeshsha Ayaanaa imotaa hintte akkanaw loytsi koyyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa golliyya dichchanaw maaddawaa ubbabaappe aatsiide koyyite. **13** Hewaa diraw, dumma dumma k'aalaan haasayiyyaawe bare haasayeeddawaa billanaw danddayana mala, S'oossaa woosso. **14** Ayaw gooppe, taani dumma dumma k'aalaan S'oossaa woossooppe, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa k'ofay ayinne go"etenna. **15** Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaanan S'oossaa woosana; k'ay ta k'ofankka S'oossaa woosana. Ta ayyaanan yes's'ana; k'ay ta k'ofankka yes's'ana. **16** Hewaa gidana d'ayoope, neeni ne ayaanaa s'alalaan S'oossaa galatiyaawaa gidooppe, he sa'aan neeni giyaawaa erenna Asay neeni S'oossaa

galatiyaawaa erennaan, neeni galateeddawaan wootiide, «Amen"i» gaanee? 17 Neeni S'oossaa galatiyaawe lo"a; shin hewe yekko bitaniyaa maaddenna. 18 Taani duma duma k'aalaan hintte ubbaappe aatsaade haasayiyaa diraw, S'oossaa galatay. 19 Shin taani woosa gollen haratuwaa tamarissanaw duma duma k'aalaan tammu sha"a k'aalatuwaa haasayiyaawaappe ichcheshu k'aalatuwaa ta wozanaa k'ofaan haasayanaw dosay. 20 Taanaadan ammaniyaawantoo, hintte iita yewuwaan guutsa naanaa mala gidanaappe attin, k'ofaan guutsa naanaa mala gidoppite; hintte garssa k'ofaan wozanaamatuwaa gidite. 21 S'oossaa Mas'aafan, «Goday, «Taani ha asaw, duma duma k'aalaan haasayiyaa asaaninne, imatsuwa doonaan haasayana. Shin hewanka, taani giyaawaa untuntu sisikino» yaagee» geetettiide s'aafetteedda. 22 Simmi duma duma k'aalaan haasaayiyaawe ammanennawantoo malaataa gidiyaawaappe attin, ammaniyaawantoo malaataa gidenna. K'ay nabatuwaappe haasayettiyaawe ammaniyaawantoo malaataa gidiyaawaappe attin, ammanennawantoo malaataa gidenna. 23 Hewaa diraw, ammaniya Asay ubbay ittippe shiik'iide, k'ay ubbayka duma duma k'aalaan haasayooppe, tamaribeenna Asay woy ammanenna Asay geliide, hinttentta ubbaa, «Gooyiita» geennee? 24 Shin tamaribeenna Asay woy ammanenna Asay woosa golle geliyaa wode, Asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa akeekke. K'ay he siseeddabaa ubbankka I pirdettana. 25 Aa wozanaan geemmedda k'ofayka k'onc'c'ana. Hawaadanka k'ay, «S'oossay tumu hintte gidдон de'ee» yaagiide markattiidde, guufanniide S'oossaw goyinnana. 26 Simmi taanaadan ammaniyaawantoo, ayee? Hinttentu ittippe shiik'iyaa wode, huup'iyaa huup'iyaa, ittoo mazimurii de'ee; ittoo tamarissiyaawe de'ee; ittoo sas'ay de'ee; k'ay ittoo duma duma k'aalaan haasaayiyaawe de'ee; ittoo billiyaawe de'ee. Ubbayka woosa golliyaa maaddiyaawaa gidanaw bessee. 27 Ooninne duma duma k'aalaan haasayooppe, laa"u gidiide, woy darooppe heezzu gidiide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. K'ay hara ittuu untuntu haasayeeddawa billo. 28 Shin billiyaa Asay d'ayooppe, duma duma k'aalaan haasayiyaawe

woosa golliyaan c'o"u go. Bare huup'ewunne S'oossaw haasayo. 29 Nabatuukka laa"u gidiide woy heezzu gidiide haasayino. K'ay haranttu untuntu giyaawaa shaakkino. 30 Shin S'oossay he sa'aan utteedda haraw ittibaa k'onc'c'issooppe, kasenna haasayiyaawe c'o"u go. 31 Ayaw gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita. 32 Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay untuntu azazettee. 33 Ayaw gooppe, S'oossay sarotetsaa S'oossaappe attin, c'abbuwa S'oossaa gidenna. Geeshshatu woosa golletuwa ubbaan, 34 mac'c'awanttu shiik'uwaa garssan c'o"u giino. Ayaw gooppe, Ayihudatuwa higgii giyaawaadanka untuntu moodettanaappe attin, shiik'uwaa garssan haasayanaw untuntu maati baawa. 35 Mac'c'awanttu shiik'uwaa garssan haasaayiyaawe pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino. 36 S'oossaa k'aalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte s'alalaakko yeeddee? 37 Ooninne barena nabiya woy S'oossaa Ayyaanay de'iyaa asaa yaagiide k'oppooppe, taani hinttentto s'aafiyaawe Godaa azazuwa gidiyaawaa akeeko. 38 Shin ooninne akekana d'ayooppe, akekoppo bashi aggo. 39 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawantoo, timbbitiyaa odanaw loytsi amottite. K'ay duma duma k'aalaan haasayiyaawaakka diggoppite. 40 Shin ubbayka wogaaninne maaran hano.

15 Taanaadan ammaniyaawantoo, taani hinttentto odeedda mishiraachchuwa k'aalaa hintte akkeeddawaanne k'ay hintte ammanuu aan ek'keeddawa hinttentta k'ofetsay. 2 Hinttentu ammanuu mela gidana d'ayooppe, k'ay taani hinttentto odeedda k'aalaa loytsi oyk'kooppe, hintte he mishiraachchuwa k'aalaan atteedda. 3 Ayaw gooppe, taani k'ay akkeeddawa ubbabaappe aad'd'iide koshshiyaawaa kasetaade hinttentto immaaddi. Hewe ayee gooppe, S'oossaa mas'aafay giyaawaadan, Kiristoosi nu nagaraa diraw 4 hayk'k'iide moogetteedda. S'oossaa Mas'aafay giyaawaadanka, heezentsiyaa gallassi hayk'uwaappe 5 denddiide, P'es'iroosaw k'onc'c'eedda. Hewaappe guyyiyaan, bare kiitteedda tammanne laa"atoo k'onc'c'eedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, ichcheshu s'eetuwaappe dariyaa barena kaalliyaa asaw itti kaala k'onc'c'eedda. Untuntuppe

dariyaa baggay hanno gakkanaassikka pas'a hayk'keeddawaadan, Kiristoosanna ittipetetsaa de'iino; shin amareedawanttu hayk'keeddino. 7 med'd'eedda diraw, ubbay de'oo denddana. 23 Hewaappe guyyiyaan, Yaak'oobaw k'onc'c'eedda; Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. guyyeppe bare kiitteedda ubbatoo k'onc'c'eedda. Kiristoosi ubbaappe kasetiide denddeedda; 8 K'ay ubbaappe wurssetsaan, wodii gakkennaan hewaappe guyyiyaan, Kiristoosawanttu Kiristoosi yeletteedda tawukka k'onc'c'eedda. 9 Ayaw gooppe, yiyaa wode denddana. 24 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani Kiristoosi maataa ubbaa, godatetsaa ubbaanne S'oossaa woosa golliyaa waayisseedda diraw, wolk'kaa ubbaa d'ayissiide, S'oossaw bare Aabboo Yesuusi kiitteeddawaa geetettaade s'eesettanawukka kawutetsaa immiyaa wode, wodiya wurssetsay bessikke. 10 Shin S'oossaa aad'd'o keekatetsaan yaanawaa. 25 Ayaw gooppe, S'oossay Aa taani taanakka. K'ay taw I immeedda aad'd'o morkkatuwa ubbaa Aa gediyaappe garssanna keekatetsay mela gidibeenna; shin taani untuntta wotsana gakkanaw, Kiristoosi mooddanaw bessee. ubbaappe aatsaade ootsaad. Shin taananna de'iyaa 26 Ubbaappe wurssetsaan d'ayiide de'iyaa morkkii S'oossaa aad'd'o keekatetsay ootseeddappe attin, hayk'uwa. 27 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, taana gidikke. 11 Simmi taana gidoopekka, woy «S'oossay ubbabaa Aa gediyaappe garssanna untuntta gidoopekka, nuuni ubbay odiyaawe wotsiide moodisseedda» yaagee. Shin ubbabaa hawaa; hinttentukka hawaa ammaneeddita. 12 Aa gediyaappe garssanna wotsiide moodisseedda Kiristoosi hayk'uwaappe denddeeddawaa odiyaawaa giyaa wode, ubbabaa ootseedda S'oossappe attin, gidoope, hinttentuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, yekko ubbay moodetteedda giyaawe k'onc'c'e. 28 «Hayk'keedda Asay hayk'uwaappe denddenna» Shin ubbabay Kiristoosaw moodetteeddawaappe yaagiinoo? 13 Hayk'keedda uray hayk'uwaappe guyyiyaan, Kiristoosi k'ay bare huup'ew ubbabaa denddibeennawaa gidoope, yaatina hekko barena moodisseedda S'oossaw moodetana. Kiristoosikka hayk'uwaappe denddibeenna giyaawaa. S'oossay k'ay ubbabaa wurssiide moodana. 29 14 Kiristoosi hayk'uwaappe denddibeennawaa Hewaa gidana d'ayoope, hayk'keeddawanttu gidoope, yaatina nuuni odiyaawekka mela; k'ay kotaa s'ammak'ettiyaawanttu ayaa ootsiinoo? hintte ammanuukka mela. 15 K'ay nuuni, «Kiristoosa Hayk'keeddawanttu ubbakka denddennawaa hayk'uwaappe dentseedda» yaagiide S'oossaabaa gidoope, Asay hayk'keeddawanttu kotaa ayaw markkatteedda diraw, Aa worddo markkatuwa s'ammak'ettii? 30 Yaatina, nuuni ubbaa wode ayaw gidiide beetteeddo. Shin hayk'keeddawantta hassayenna metuwaan geleettoo? 31 Taanaadan hayk'uwaappe I dentsibeennawaa gidoope, ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristoosa Kiristoosakka dentsibeenna. Yesuusan taw de'iyaa hinttenan c'ee'ettaade, 16 Ayaw gooppe, hayk'keeddawanttu hayk'uwaappe denddennawaa gallasaan gallasaan hayk'k'ay. 32 Taani Efesoonen gidoope, simmi Kiristoosikka denddibeenna. asaa k'ofaadan du'aanna baas'eteeddawe taana ayaa 17 Kiristoosi hayk'uwaappe denddibeennawaa maaddii? Shin hayk'keeddawanttu hayk'uwaappe gidoope, hintte ammanuukka mela; k'ay hintte denddennawaa gidoope, «Simmi moyttenne hawaa gakkanawukka nagaraanna de'iita. 18 Simmi ushoytte; ayaw gooppe, nuuni wontti hayk'k'ana» Kiristoosa ammaniide hayk'keeddawanttukka k'ay giyaawaa mala. 33 C'imettoppiti; iita laggetetsay d'ayeeddino giyaawaa. 19 Nuuni ha de'uwa s'alalaw lo'o hanotaa bayizzee. 34 S'illotetsaakko simmite. Kiristoosan hidooteedda gidoope, ha alamiyaan Nagaraa ootsoppiti. Hinttentuppe itti itti Asay de'iyaa asaa ubbaappekka nubay lo'enna. 20 S'oossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw Shin Kiristoosi hayk'keeddawanttu denddoo bayira gay. 35 Shin itti asay, «Hayk'keedda Asay waaniide gidiide, hayk'uwaappe denddeeddawe tuma. 21 denddannee? Unttuntu ayaa mala bollaanna Ayaw gooppe, hayk'uu itti asaa baggana ha alamiyaa yaannee?» yaagennaan aggena. 36 Neenoo eeyaw, yeedda, hayk'keeddawanttu dendduukka k'ay itti neeni gadiyaan zeriya zeretsay hayk'k'ennan asaa baggana yeedda. 22 Ayaw gooppe, Asay mukkenna. 37 Neeni zeriyaawe zarggaa gidina woy ubbay Addaamana ittipetetsaa med'd'eedda diraw hara k'ommo katsaa gidina, ayfiyaa s'alalaappe

attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. **38** Shin S'oossay zeretsaw bare dosedda bollaa immee; k'ay zeretsaa ubbawukka huup'iyaan huup'iyaan untunttu bollaa immee. **39** Med'etaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; k'ay moliyaa ashuukka dumma. **40** K'ay saluwaa asatetsatuunne sa'aa asatetsatuu de'iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; k'ay sa'aa bollaa bonchchuu dumma. **41** Awayfiyaw Aa huup'e bonchchuu de'ee. Agenawukka Aa huup'e bonchchuu de'ee. K'ay s'oolintatookka dumma bonchchuu de'ee; ayaw gooppe, itti s'oolintii yekko s'oolintiyaaappe bonchchuwaan dummatee. **42** K'ay hayk'k'eeddawanttu hayk'uwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayk'k'iyaa bollay moogettiide, hayk'k'enna bollaa gidiide denddana. **43** Bollay tooshiyaan moogettiide, bonchchuwaan denddana. K'ay daaburaan moogettiide, wolk'k'aan denddana. **44** Med'etaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa gidiide denddana. Med'etaa bollay de'ooppe, k'ay Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaykka de'ee. **45** Hawaadankka, k'ay S'oossaa Mas'aafan, «Koyro bitanii, Addaami, pas'a de'iyaa asaa gidiide med'etteedda» yaagee. Shin wurssetsaa Addaami de'uwwaa immiyaa asaa gideedda. **46** Shin med'etaa Asay koyro yiina, geeddoppe ayaanaa Asay yeeddappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna. **47** Koyro Addaami biittaappe med'etteedda; I biittaappe med'etteeddawaa. Laa'entsuwwaa Addaami saluwaappe yeedda. **48** Ha sa'aa asatuu biittaappe med'etteeddawaa malatiino. K'ay saluwaa asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino. **49** Nuuni biittaappe med'etteeddawaa malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka k'ay mayyana. **50** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne suutsay S'oossaa kawutetsaa laattana danddayenna. K'ay wook'k'iyaaawe wook'k'ennawaa laattenna. **51** Sisite! Taani hinttentoo ittibaa s'uurray. Nuuni ubbay hayk'k'okko. Shin wurssetsaa s'urumbbay punettiyaa wode, lip'eedda ayfii s'eellanaaw wozanaa aatsenan laamettana. Ayaw gooppe, s'urumbbay punettiyaa wode, hayk'k'eedda Asay wook'k'enna asaa gidiide denddana; nuunikka laamettana. **53** Ayaw gooppe, hawe wook'k'iyaaawe wook'k'ennawaa mayyanaw bessee; k'ay hawe

hayk'k'iyaaawe hayk'k'ennawaa mayyanaw bessee. **54** Shin hawe wook'k'iyaaawe wook'k'ennawaa mayiyaa wode, k'ay hawe hayk'k'iyaaawe hayk'k'ennawaa mayiyaa wode, he wode, S'oossaa Mas'aafay, «Hayk'uu s'oonettiide mitetteedda. **55** Hayk'oo, ne yishshay hak'anee? Hayk'oo, ne s'oonuu hak'anee?» geedda k'aalay polettana. (Hadēs g86) **56** Hayk'uu dukkiyaa wolk'k'aa nagaraappe demmee; k'ay nagaray wolk'k'aa higgiaappe demmee. **57** Shin nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana nuuna s'oonissiyaa S'oossaa galatay gakko. **58** Taani siik'iyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, k'aas's'ennaan min ek'k'ite. Hinttentu daaburay Godaa baggana mela gidennawaa eriide, ubbaa wode Godaa oosuwwaa azallenan ootsite.

16 S'oossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galaatiyaan de'iyaa ammaniyaa asatoo taani k'aalaa geleeddawaadan, hinttentukka k'ay hewaadan ootsite. **2** Hinttentu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Wogaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. **3** Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyaa asaa oona gidooppenne, hintte immeeddawaa gatsana mala, dabddaabbiyaanna untuntta Yerusaalame kiittana. **4** K'ay taani untuntunna baanaaw koshshooppe, untunttu taananna ittippe baanawannta. **5** Taani Mak'idooniyaanna aad'd'aadde, hinttentukko baana; ayaw gooppe, taani Mak'idooniyaanna aad'd'ay. **6** Taani biyaasaa hak'a gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareeda wodiyaan gam"ennaan aggikke. Woy balgguwaakka hintte matan shaac'c'ennan waayya aggana. **7** Ayaw gooppe, taani ha'i yaanna aad'd'aadde he ogiyaanna hinttentta be'anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareeda wodiyaan takkanaw k'oppay. **8** Shin taani P'ens's'ek'oste giyaa gallassay gakkanaw Efesoonen gam"ana. **9** Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaan dooyetteedda. K'ay taw c'ora morkketuu de'iino. **10** S'imootoose hinttentukko yooppe, hintte matan I yayyenaan de'anaadan, Aa loytsi oyk'k'ite. Ayaw gooppe, ikka k'ay Godaa oosuwwaa ootsee. **11** Hewaa diraw, ooninne Aa kad'oppo. Shin I taakko saro simmana mala, Aa maaddiide sarotetsaan moyzzite. Ayaw gooppe, taani I ishatuwaanna simmanawaa naaga uttaad.

12 Shin nu ishaa Ap'iloosi yekko ishatuwaanna hinttentukko baana mala, taani Aa minisa woossaad. Shin ha"i hinttentukko baanaw koyyibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttentukko baanawaa. 13 Beegottite. Ammanuwaan min ek'k'ite. S'alite. Goobite. 14 Oosuwaa ubbaa siik'inaan ootsite. 15 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Iss's'ifaanoosinne Aa soy Asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiyaawaanne S'oossaa asatoo ootsanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untunttu mala asawunne, untuntunna ootsiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay. 17 Iss's'ifaanoosi, Paddonaas'isinne Akayk'oosi hintte baynasaan taana boorasissibeenna diraw, untunttu yuussaan taani nashettay. 18 Untunttu hinttentta ayyaanan miniseeddawaadan, taanakka ayyaanan miniseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite. 19 Iisiyaan de'iyaa ammaniya Asay hinttentta, «Saree, lo"ee» giino. Ak'iilayne P'irisk'illa barenttu soyin shiik'iyaa woosa golle asaanakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. 20 Ishatuu ubbay hinttenttoo sarotaa kiittiino. Ittuu ituwaanna geeshsha yeretaa yerettiide sarotettite. 21 Taani P'awuloosi ha sarotaa ta kushiyan s'aafaad. 22 Godaa Yesuusi Kiristtoosa siik'enna Asay de'ooppe, I shek'etteeddawaa gido. Nu Godaw, haaya. 23 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna gido. 24 Kiristtoosa Yesuusan de'iyaa hinttenttu ubbaanna ta siik'uu gido. Amen"i.

2 K'oronttoosa

1 Taani P'awuloosi, S'oossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiiteeddawenne nu ishay S'imootoosi S'oossaw goyinniyyaa K'oronttoosa katamaan de'iyaa ammaniyaawanttoonni Akaayiyaan de'iyaa S'oossaa naanaatoo ha dabddaabbiyaa s'aafetto. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttentoo gido. **3** S'oossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotetsaa Aawuwaanne mentsetsuwaa ubbaa S'oossaa galatay gakko; **4** S'oossay nuuna nu huup'ew mentsetseedda mentsetsuwaadan, daro waayiyyaa waayettiyaawantta nuunikka mentsetsanaadan, nu waayiyyaa ubbaan I nuuna mentsetsee. **5** Ayaw gooppe, nuuni Kiristtoosa baggana daro waayiyyaa waayettiyaawaadan, hewaadankka, k'ay nuuna Aa baggana daro mentsetsuwaan mentsetsee. **6** Nuuni waayettooppe, hewe hinttena mentsetsanaassanne hinttena ashshanaassa; k'ay nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayiyyaa malaa hinttekka genc'ciide danddayana mala, S'oossay hinttewukka k'ay mentsetsuwaanne danddayaa immanaassa. **7** Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro mina; ayaw gooppe, hintte nuunanna waayetteeddawaadan, hewaadan mentsetsuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto. **8** Nu nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni lisiyaa gadiyaan waayetteedda waayiyyaa hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolk'k'appe darina, nuuna wod'ee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dees'seedda. **9** Nuuni nu bolla hayk'uwaa pirdday pirddettedda yaagiide k'oppeeddo; shin hewe haneeddawe hayk'k'eedda asaa hayk'uwaappe dentsiyaa S'oossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huup'iyaan ammanettennaadaana. **10** S'oossay hawaa mala iita hayk'uwaappe nuuna ashsheeda; I nuuna ashshana; sintsappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteeddo. **11** Hintte woosseedda daro woosan nuw anjuu simmeedda diraw, daro Asay nu diraw S'oossaa galatana mala, hinttekka k'ay nuuna woosan maaddana koshshee. **12** Nuuni c'ee'ettiyaawe hawaa; ha sa'aan nuuni de'iyaa de'uu, ubbaa k'ay hinttenanna nuw de'iyaa ittipetetsay S'oossaa aad'd'o keekatetsaanappe attin, asaa aad'd'eedda eratetsaanna gidennawaa,

k'ay S'oossay immeedda geeshshatetsaaninne suuretetsaan nuuni de'iyawaa wozanaa k'ofay nuw markkattee. **13** Ayaw gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiawaa s'alalaa hinttenttoo s'aafiyaawaappe attin, nuuni harabaa hinttenttoo s'aafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan c'ee'ettanawaadan, hinttekka nuunan c'ee'ettana mala, hintte ha'i wurssi akeekena yewuwaa gidini wurssi akeekana gaade k'oppay. **15** Hewaa taani loytasa ereedda diraw, hintte laa'u gede go'ettana mala, ubbaappe kasetaade hinttekko baanaw k'ofaa k'achchaad. **16** Taani Mak'idooniyyaa baadde hinttenanna gaketanawaanne k'ay yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aad'd'ishshin, hintte taana maaddanawaa k'oppa uttaad. **17** Hewaa diraw, taani hewaa k'oppaadde taanan ammanetibeykkita? Taani ta k'ofaa k'achchiyaa wode, sa'aa asaadan itti kutsaan, «Ee, Ee» woy, «Gidenna, gidenna» gaanaw giiga uttaadditaa? **18** Shin S'oossay ammanetteedawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttenttoo odiyaa k'aalay «Ee» giyaawaanne «Gidenna» giyaawaa gidenna. **19** Ayaw gooppe, taani, Sillaasenne S'imootoosi hintte gidдон odeedda S'oossaa Na'ay, Yesuusi Kiristtoosi «Ee» giyaawaappe attin, «Gidenna» giyaawaa gidenna. Shin S'oossaa baggana I ubbaa wodekka «Ee». **20** Ayaw gooppe, S'oossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristtoosa baggana polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristtoosa baggana S'oossaa bonchchoo, amen'i geetto. **21** S'oossay Kiristtoosa baggana nuunanne hinttena mentsetseenne okkee. **22** Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla wotsiide, bare Geeshsha Ayaanaa waasiyaadan, nu wozanaa gidдон wotseedda. **23** K'ay taani K'oronttoosa beennaan aggeeddawe hinttena K'ohennaadaana. Hewe worddo gidoope taana muranaw ta shemppuwaan S'oossay markka. **24** Nuuni hinttena nashechchanaw hinttenanna ittippe ootsiyaawantappe attin, hintte ammaniyaawaan hinttena godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayaw gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide de'iita.

2 Taani laa'entsuwaa hinttena kayyoyenna mala, hinttekko beennaadan, ta k'ofaa k'achchaad. **2** Ayaw gooppe, taani hinttena kayyoyiawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda

hintte taana nashechchanaappe attin, oonee taana nashechchanawe? 3 Taani hinttenttoo he dabddaabbiiyaa s'aafeeddawe, taana nashechchanaw bessiyaa asatuwaan taani kayyottanaw hinttekkoo baanaw koyabeennawaassa; taani nashettiyyaa wode, hintte ubbaykka k'ay nashettanawaa hintte ubbaan ammanettay. 4 Ayaw gooppe, taani hinttenttoo daro waayiyaaninne tuggaan k'ay daro afotsaana s'aafeeddawe, hinttena kayyoyanaassa gidenna; shin taani hinttena ubbatuwaa ay keenaa siik'aytantto hintte eranaadaana. 5 Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa gidoope, taani Aa yewuwaa darissanaw koyiikke; I hinttena ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta s'alalaa kayyoyibeenna. 6 Hintteppe dariyaa bagga Asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawaa. 7 Hewaa diraw, he bitanii loytsi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne Aa mentsetsanaw bessee. 8 Hewaa diraw, hintte Aa minisiide siik'iyawaa I erana mala, taani hinttena woossay. 9 Ayaw gooppe, hintte taw azazettanaw ubbaa wode giigi utteedditenttonne k'ay paac'iyaa hintte danddayinto eranaw, he dabddaabbiiyaa hinttenttoo s'aafaad. 10 Itti uray naak'keeddawaa hintte atto giyaa wode, taanikka k'ay atto gay; taani atto geeddawaa gidoope, atto geeddawaa ayaanne Kiristoosa sintsan hintte diraw, atto gaad. 11 Sees'aanay nuukko yiide, nuuna c'immenna mala, taani aatto gaad; ayaw gooppe, nuuni Aa k'ofaa ereetto. 12 Taani Kiristoosa mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'iro'aadaa beedda wode, Goday yaan taw penggiyaa dooyyi wotseedda. 13 Taani ta ishaa Tiita yaan demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppibeenna. Hewaa diraw, yaan de'iyaa asaa, «Saro de'ite» gaade Mak'idooniyaa baad. 14 Shin Kiristoosa baggana ubbaa wode nuuna s'oonoo kaaletsiyaa S'oossaa, k'ay Kiristoosa timirttiyaa nu baggana shittuwaadan, ubbasaa gatsiyaawaa galatay gakkoo. 15 Ayaw gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne d'ayiyaa asaa giddon Kiristoosi S'oossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala. 16 Nuuni d'ayiyaawanttoo zee'iyaa hayk'uwaa; k'ay attiyaawanttoo de'uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa ootsanaw danddayiyaawe oonee? 17 Nuuni S'oossaa k'aalaa gelobaadan, walakkiide zal'iyaa hara c'ora asatuwaa mala gidokko; shin S'oossay nuuna kiittina,

ammanettiide S'oossaa sintsan Kiristoosa baggana k'aalaa odeetto.

3 Nuuni shirettiide, nu huup'iyaa sabbanaw doommeeddooyee? Woy hara asatuwaawaadan, sabaa dabddaabbiiyaa hinttenttoo yeddanan woy hintteppe akkanaw koyyeettoo? 2 Hinttenttu hintte huup'iyaan Asay ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan s'aafetti utteedda nu dabddaabbiiyaa. 3 Ha dabddaabbiiyaa Kiristoosi bare huup'iyaan s'aafiide, nu bolla kiiteeddawe tuma; ha dabddaabbii de'uwaa S'oossaa Geeshsha Ayyaan asaa wozanaan s'aafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla k'alamiyaan s'aafettiibeenna. 4 Nuw Kiristoosa baggana S'oossaan hawaa mala ammanuu de'ee. 5 Nu danddayay S'oossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuuaa nuuni nu huup'iyaan ootsanaw danddayeetto giyaawe nuw ayayne baawa. 6 Nuuni Ooratsa C'aak'k'oo ootsana mala, S'oossay nuuna danddayisseedda; he Ooratsa C'aak'uu Geeshsha Ayyaanawaappe attin, s'aafetteedda higgiiyaawaa gidenna. S'aafetteedda higgii hayk'uwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de'uwaa ahee. 7 Shuchchaa wooc'iide s'aafeedda higgii imettiyya wode, S'oossaa bonchchuu beetteedda; Muse som'iyaa de'iyaa p'ooletsay d'ayiyaawaa gidoopekkka, he p'ooletsay daro wolk'k'aama gidiyaa diraw, Israa'eeliyaa Asay Aa som'iyaa tishshi ootsi s'eellanaw danddayibeenna. Hayk'uwaa ahiyaa higgii ootsiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaana yiyaawaa gidoope, 8 Geeshsha Ayyaanay ootsiyaa oosuuaa bonchchuu ay keenaa daranee? 9 Ayaw gooppe, Asay pirdaa akkiyaa oosuu bonchcho gidoope, Asay s'illiyaa oosuuaa bonchchuu waaniide daranddeeshsha? 10 Ayaw gooppe, kase bonchchuu ha'i bareppe loytsi aad'd'iyaa bonchchuwaa gaasuwaan bonchchuwaa d'ayeeddawe tuma. 11 Ayaw gooppe, he d'ayeeddawan bonchchuu de'iyawaa gidoope, med'inaw de'iyawaan ay keenaa wolk'k'aama bonchchuu de'anddeeshsha? 12 Nuuni hidootaan naagiya hawaa malabay nuw de'iyaa diraw, k'onc'c'iyaaan s'aliide haasayeetto. 13 Israa'eeliyaa Asay d'ayiyaa bonchchuwaa wurssetsaa be'enna mala, bare som'iyaa nas'alaan kammeedda Muse mala gidokko. 14 Shin untunttu wozanay donc'c'illeedda; ayaw gooppe, untunttu Ec'a C'aak'uwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanawukka, he nas'alay untunttu wozanaa kammi

wotseedda; ooninne Kiristoosanna gaketiyaa wode s'alalaan he nas'alay kichchee. 15 Shin untuntu Muse mas'aafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanawukka, he nas'alay untuntu wozanaa kammi wotseedda. 16 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he nas'alay k'aarettée» yaagee. 17 Goday Geeshsha Ayaana. Godaa Ayyaanay de'iyaa saan ayiletetsay baawa. 18 Nuuni ubbaykka nas'alaan kamettibeenna som'iyaan Godaa bonchchuwaa be'ana k'ay Geeshsha Ayaana gidiyaa Godaappe yiyaa he bonchchuu nuuna barena malatissiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

4 Simmi S'oossay nuw ha oosuwa bare maarotetsaan ootsanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. 2 Nuuni geeman ootsiyaa yeellaiyaa oosuwa ubbaa aggoytte; k'ay geniyaa oosuwaakka ootsokko; woy S'oossaa k'aalaa wordduwaanna walakkokko. Hewaadankka, tumuwa k'onc'c'yaan haasayiide, S'oossaa sintsan suure wozanaw nuuna shiishshoytte. 3 Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geemmeddawaa gidooppekka, d'ayiyaa asatuwaa s'alalaw geemmedda. **4**

Ha sa'aa s'oossay ammanenna asatuwaa k'ofaa jollisseedda; Kiristoosa bonchchuwaa, wonggalaa mishiraachchuwa poowuwa barenttoo poo'yaawaa, S'oossaa malatiyaawaa untuntu be'enna mala, untunta diggeedda. (aiōn g165) 5 Ayaw gooppe, Yesuusi Kiristoosi Godaa gidiaawaanne Aa diraw nuuni nu huup'yaan hinttentoo k'ooma gidiaawaa odettooppe attin, nubaa odokko. 6 Ayaw gooppe, «D'umaappe poo'uu poo'ana» geedda S'oossay nu wozanaan bare poo'uwa pooyisseedda; k'ay I bare bonchcho eratetsaa poo'uwa Kiristoosa sintsan poo'yaawaa nuw immanaw pooyisseedda. 7 Shin ubbaappe aad'd'iyaa wolk'ay S'oossawaappe attin, nuussa gidennawaa bessanaw nuw ha minjaj urk'kaappe med'etteedda miishshaa gideedda nu giddon de'ee. 8 Nuuni ubbaa bagganakka un'etteeddo; shin me'erettibeykko; k'ay itti itti wode sid'eetto; shin nu ubbaannakka aggibeykko. 9 Nuuni yederssetteeddo; shin S'oossay nuuna olibeenna; k'ay nu morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni d'ayibeykko. 10 K'ay Yesuusa de'uu nu asatetsan beettana mala, nuuni ubbaa wode Aa hayk'uwa nu asatetsan tookki yuuyyeetto. 11 Ayaw gooppe,

hayk'k'iyaa nu asatetsaa bolla Yesuusa de'uu beettana mala, pas'a de'iyaa nuuni Aa diraw, ubbaa wode hayk'k'eetto. 12 Hewaa diraw, hayk'uu nu giddon ootsee; shin de'uu k'ay hintte giddon ootsee. 13 S'oossaa Mas'aafay, «Taani ammaneedda diraw haasayaaddi» yaagee; he ammanuwa ayyaanay nuwukka de'iyaa diraw, nuunikka ammaneetto; hewaa diraw, haasayeetto. 14 S'oossay, Godaa Yesuusa hayk'uwaappe dentseeddawe, nuunakka k'ay Yesuusanna hayk'uwaappe dentsiide, hinttenanna ittippe bare sintsa shiishshanawaa ereetto. 15 Hawe ubbay hintte diraassa; S'oossaa aad'd'o keekatetsay daro asaa gakkiiyaa wode, Asay S'oossaa bonchchoo daro galataa immana. 16 Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuw haray atto, bolla bagga asatetsay wook'k'inttokka, garssa bagga asatetsay gallassan gallassan ooras's'ee. 17 Ayaw gooppe, ha"iw waayettiya ha guutsa waayyii, ubbaappe loytsi dariyaa med'inaa bonchchuwa nuw beetissana. (aiōnios g166) 18 Nuuni beettenawaa s'eelleettooppe attin, beettiyaawaa s'eellokko; ayaw gooppe, beettiyaabay ha"issa; shin beettenawe med'inaw de'yaawaa. (aiōnios g166)

5 Ayaw gooppe, nuuni de'iyaa ha sa'aa dunkkaani kolettooppe, nuw Asay kees's'ibeenna gollii, S'oossay kees's'eeddawe, saluwaan med'inaw de'yaawaa nuuni ereetto. (aiōnios g166) 2 Nuuni ha alamiyaan de'idde daro ooleettonne saluwaan de'ana nu golliya mayyanaw loytsi amotteetto. 3 Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko; 4 nuuni ha sa'aa dunkkaaniyaan de'idde, dees'ettiide ooleetto; ayaw gooppe, hayk'k'iyaa asatetsay de'uwaan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettooppe attin, kallottanaw koyyokko. 5 Nuuna hawoo giigisseeddawe S'oossaa; k'ay I bare Geeshsha Ayaanaa waase ootsiide, immeeddawe Aa. 6 Hewaa diraw, nuuni ubbaa wode ammanetteeto; k'ay nuuni nu gollen ha asatetsan de'eedda keenan, Godaappe shaakettiide de'yaawaakka ereetto. 7 Ayaw gooppe, nuuni ammanuwaan de'eettooppe attin, be'yaawaan de'okko. 8 Nuuna ammantsee; k'ay ha asatetsan nu golliya aggi golle biide Godaanna ittippe de'yaawe nuuna nashechchee. 9 Hewaa diraw, nuuni k'ay ashuwaan de'ina de'ana d'ayina, nu k'ofay Aa nashechhanaassa. 10 Ayaw gooppe, nuuni huup'yaan huup'yaan ootseedda oosuu lo"a gidina,

woy iita gidina, nuw bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirddaa oydiyaa sintsan ubbaykka shiik'anaw bessee. 11 Hewaa diraw, nuuni S'oossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan k'ay asaakka ammantseetto; S'oossay nuuna ubbaanna eree; k'ay hintteikka hintte wozanaa k'ofaan nuuna eriita yaagaade k'oppay. 12 Beettiyaaban c'ee'k'ettiyaawantuppe attin, wozanaan de'iyaawan c'ee'k'etenna asatoo hintte odi zaariyaabay de'ana mala, hintte nuunan c'ee'k'ettanaadan, nuuni hinttenttoo gaasuwa gidanaw koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko. 13 Nuuni gooyiyaawaa gidoope, S'oossaa bonchchuwaassa; woy k'ay wozanaanna de'iyaawaa gidoopeikka, hinttena go'anaassa. 14 Kiristtoosa siik'uu nuuna giddee; ayaw gooppe, itti Asay asaa ubbaw hayk'k'eeddawaa nuuni akeekeddo; hewaa gidoope Asay ubbay aanana hayk'k'eedda. 15 Pas'a de'iyaawanttu barenttu diraw hayk'k'eeddawoonne k'ay hayk'uwaappe denddeeddawoo de'anaappe attin, sintsappe barenttu huup'ew de'enna mala, I asaa ubbaa diraw hayk'k'eedda. 16 Hewaa diraw, nuuni hawaappe sintsaw oonanne asaa k'ofaan pirddokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa k'ofaan pirddeeddawaa gidoopeikka, simmi sintsappe hewaadan pirddokko. 17 Hewaa diraw, ooninne Kiristtoosanna de'ooppe, ooratsa med'etaa; c'imay aad'd'eedda; be'ite, ubbabaykka ooraa's'eedda. 18 Kiristtoosa baggana nuuna barenanna sigetseedda S'oossay ubbabaakka ootseedda; k'ay I nuw haratuwaa barenanna sigetsiyaa oosuwa immeedda. 19 S'oossay Kiristtoosa baggana asaa ubbaa barenanna sigetsee; asaa nagaraakka asaa bolla paydenna; k'ay asaa barenanna sigetsiyaa kiitaakka nuw immeedda. 20 Simmi S'oossay nu baggana hinttenttoo haasayaawaadan, nuunikka Kiristtoosa diraw haasayaaya I kiitteeddawantta; k'ay nuuni hinttena, «S'oossaanna sigettite» giide, Kiristtoosa diraw woosseetto. 21 Nuuni S'oossaa s'illotetsaa Kiristtoosa baggana akkana mala, nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, S'oossay nagaranchcha ootseedda.

6 Hintte nuunanna S'oossaa oosuwa ootsiidde, Aa aad'd'o keekatetsaa akkiide hanenna ogiyaan go'etenna mala, nuuni hinttena woosseetto. 2 Ayaw gooppe S'oossay, «Taani injje wodiyaan, neeni giyaawaa sisaad; k'ay atatetsaa gallassi,

neena maaddaaddi» yaagee. Be'ite, injje wodii ha'a. Be'ite, atatetsaa gallassay hachcha. 3 Nuuni nu oosuwa ooninne boranawaa koyyokko; k'ay oonanne d'ubbanawaa koyyokko. 4 Shin ubbabaan nuuni S'oossaa oosanchchatuwa gidiyaawaa nu huup'iyaan besseeddo; daro genc'c'an, waayaayan, metuwaan, wolk'k'aama tuggaan, 5 lissuwaan shoc'ettiyaawaan, k'ashuwaan, shabbirettussa, daaburaan, gem'ishuwa d'ayaawaan, s'oomaan, 6 geeshshatetsaan, eratetsan, danddayan, keekatetsan, Geeshsha Ayyaanan, tumu siik'ukaan, 7 tumuwa haasayaawaan, S'oossaa wolk'k'an nuuni S'oossaa oosanchchatuwa gidiyaawaa nu huup'iyaan besseeddo; k'ay s'illotetsaa tooraa ushechcha kushiyan, gondalliyaa haddirssa kushiyan oyk'k'ana. 8 Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo; boretteeddonne galatetteeddo. K'ay tumuwa haasayeetto; shin Asay nuuna wordduwa giide k'oppee. 9 Nuuni Asay erenna asaa mala; shin Asay ubbay nuuna eree; nuuni hayk'k'eedda asaa mala; shin hintte be'iyawaadanka de'etto; muretteedda asaa mala; shin hayk'k'ibeykko. 10 Nuuni kayyottiyaawantta gidoopeikka, ubbaa wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; k'ay ayayenne bayna asaa malateetto; shin ubbabaykka nuwaa. 11 K'orontoosan de'iyaa asaw, nuuni hinttenttoo k'onc'c'iyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena besseeddo; 12 Nuuni hinttenttoo d'ibibeykko; d'ibeeddawanttu hinttena. Nuuni nu uluwa hinttenttoo gentsibeykko; shin hintte uluwa nuw gentseeddawanttu hinttena. 13 Ha'i taani ta naanaw haasayaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni hinttena nu uluwa besseeddawaadan, hintteikka nuuna hintte uluwa aassi dooyiide bessite. 14 Ammanenna asatuwaana zuppetime, giigenna oosuwa ootsoppite. Ayaw gooppe, s'illotetsawunne nagaraw ayaan gaketsay de'ii? Poo'oonne d'umaw ayaan ittipetetsay de'ii? 15 Kiristtoosanne Daabiloosa ittippe gatsiyaabay ayee? K'ay ammaniyaawenne ammanennawe kos's'iyawe ayee de'ii? 16 S'oossaa Geeshsha Gollewunne eek'aw aybe zuppetsay de'ii? Ayaw gooppe S'oossay, «Taani untunttu giddon de'anne untunttu giddon hamettana. Taani untunttu S'oossaa gidana; k'ay untunttukka ta asatuwa gidana» geeddawaadan, nuuni de'uwa S'oossaa geeshsha golliya. 17 Hewaadanka, k'ay

Goday, «Untunttu giddoppe kesite; untuntuppe shaaketite. Tunabaakka bochchoppite. Taani hinttena mokka akkana. 18 K'ay taani hinttenttoo aawuwaa gidana; hinttekkaw taw attuma naanatuwaanne, mac'c'a naanatuwaa gidanita. Taani Ubbaaappe Wolk'k'aama Goday, hawaa oday» yaageedda.

7 Hewaa diraw, ta siik'atoo, S'oossay ha ubbabaa nuw immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiyaa ubbabaappe nu huup'iyaa ane geeshshoytte; k'ay S'oossaw yayyiyaawaan ubbaanna geeyyiide de'etto. 2 Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naak'k'ibeykko; oonanne k'ohibeykko; k'ay oonanne c'immibeykko. 3 Taani hewaa hintte bolla pirdanaw giikke; ayaw gooppe, taani kase hinttenttoo geeddawaadankka, hinttenttu nu wozanaan de'iita; nuuni de'inakka hayk'k'inakka, ittippe de'etto. 4 Taani haasayiyaawaa hintteppe k'osikke; taani hinttenan c'ee'k'ettay; nu waayiyaa ubbaan taani loytsa minnaynne nashettay. 5 Ayaw gooppe, haray atto nuuni Mak'idooniyaa beedda wode, ubbaa baggankka waayetteeddoppe attin, shemppibeykko; hara asaana walassay de'ee; nu wozanaankka yashshay de'ee. 6 Shin kawusheeddawantta mentsetsiyaa S'oossay, Tiito yuussaan nuuna mentsetseedda. 7 Nuuna kasewaappe aatsi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa s'alalaa gidenna; shin hintte Aa mentsetseeddawe, hintte taana be'anaw amotteeddawaanne taw k'aretteeddawaa k'ay hintte taana maaddanaw giigetteeddawaa I nuw odeedda. 8 Ayaw gooppe, ta dabddaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidoopekka, ayaw s'aafaadditaashsha giikke; ayaw s'aafaadditaashsha gooppekka, ta dabddaabbii hinttena guutsaa wodiya kayyoyeeddawaa be'ay. 9 Ha'i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayaw gooppe, nuuni hinttena ayaaninne k'ohennaadan, S'oossay bare koyyeeeddawaadan, hinttena kayyoyeedda. 10 Ayaw gooppe, S'oossay koyyiya kayyuu nagaraappe zaariide atosetsaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geena wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayk'uwaa ahee. 11 S'oossay he hintte kayyuwaan ay ayifiyaa immeeddentto be'ite. Hinttena ay keenaa dentsetseeddenttonne hintte geeshshatetsaa tumayanaw hinttena

ay keenaa zaaruwaa imisseeddentto, ay keenaa hank'k'etseeddenttonne ay keenaa taw yashisseeddentto, ay keenaa seelisseeddentto, ayaa keenaa taana laamotisseeddenttonne naak'o oosuwaa ootsawantta muranaw ay keenaa giigisseeddentto paac'c'i be'ite; hintte hintte huup'iyaan geeshsha gideeddawaa ubbabankka erisseeddita. 12 Hewaa diraw, taani he dabddaabbiiya hinttenttoo s'aafeeddawaa gidoopekka, naak'k'eedda uraa woy naak'etteedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuw woyissaa k'oppinttonne S'oossaa sintsan hinttenttoo k'onc'c'issanaw taani s'aafaad. 13 Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawoo nuuni ubbaappe dariyaa nashechchaa nashetteeddo. Ayaw gooppe, hintte ubbay Aa hirggaappe shemppisseeddita. 14 Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeellayibeykkita; shin nuuni hinttenttoo ubbaa wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sintsan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda. 15 Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriidde, Aa wooti mokkeedditenttonne k'ay aw ay keenaa azazetteedditentto I hassayiyaa wode, hinttena loytsi siik'ee. 16 Taani ubbabaan hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

8 Nuwaadan S'oossaa asatoo, S'oossaa aad'd'o keekatetsay Mak'idooniyaa ammaniyaawanttu gidon ootseeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. 2 Untunttu aad'd'eedda waayiyaan wolk'k'aama paac'iyaa paac'etteeddino; shin untunttu hiyyeesaa gidoopekka, barenttu immiyaawan daro keekinonne k'ay wolk'k'aama nashechchaa nashettiino. 3 Ayaw gooppe, untunttu barenttu wolk'k'aa keenaa k'ay haray atto barenttu wolk'k'aapekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka. 4 Untunttu S'oossaa asatuwaa maaddiyaa lo'o oosuwaa nuunanna ootsanaw nuuna daro woosseeddino. 5 Untunttu nuuni k'oppeeddawaappe aatsiide ootseeddino; kasetiide untunttu barenttu huup'iyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa sheniyaadan, nuwukka barenttu huup'iyaa immeeddino. 6 Hewaa diraw, nuuni ha lo'o oosuwaa doommeedda Tiito gujji ootsanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissanaadan Aa woosseeddo. 7 Shin hintte ubbabaan, ammanuwaan, haasayan, eratetsan, wolk'k'aama lo'o amuwaan, nuuna siik'iyaaawankka

duretteeddawaadan, ha lo'o oosuwaanka hinttentu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto. **8** Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolk'k'aama lo'o amuwaa baggana hintte siik'uu ay keenaa tumentto eranaw gay. **9** Ayaw gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaa eriita; Kiristtoosi dure gidi de'iide, hintte Aa hiyyeesatsan duretanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda. **10** Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaytsi hintte doommeeddawaa ha"i wurssiyaawe hinttentoo lo'a; hintte ooso s'alalaw gidennaan, ootsana k'ofawukka kaseteeddawantta. **11** Hintte ootsanaw loytsi amotteeddawe ootsiide poleeddawaana giiga gidana mala, hinttentoo danddayetteeddawaadanka oosuwaa polite. **12** Ayaw gooppe, itti uray immanaw loytsi koyyooppe, I barew de'eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akkena. **13** Ayaw gooppe, taani haranttu waayiyaappe shemppina, hintte waayettite giikke; hintte ubbaykka k'araa de'anaadanappe attin. **14** Untunttu palahay hintte pac'aa kuntsana mala, hinttentoo ha wodiyaan de'iyaa palahay untunttu pac'aa kuntsana koshshee; laa"uukka hewan k'araan go"ettiino. **15** S'oossaa Mas'aafan, «Darisside shiishsheeddawoo palahibeenna; k'ay guutsaa shiishsheeddawookka pac'c'ibeenna» geetettiide s'aafetteedda. **16** Shin nuuni hinttentoo k'oppiyaawaa mala, wolk'k'aama k'ofaa Tiita k'ofisseedda S'oossaa galatay gakko. **17** Tiito hinttekkoo baanaw bare k'ofaa k'achcheeddawe, bare huup'iyaan hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa s'alalaa akkeeddawaana gidenna. **18** Mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa bare oosuwaan ammanettiya ammaniyaawanttu sintsa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aanana ittippe kiitteetto. **19** Hewaa bolla k'ay, ha nuuni ootsiyaa lo'o oosuwaa I nuunanna ittippe ootsanawunne Godaa bonchchoo nuuni haratuwaa maaddanaw loytsi amottiyaawaa bessanaw ammaniya asatuu Aa dooriide suntseeddino. **20** Nuuni ootsiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigireenna mala naagetteetto. **21** Ayaw gooppe, nuuni Godaa sintsaan lo'obaa ootsanawaa s'alalaa gidenna; shin asaa sintsanka lo'obaa ootsanaw k'oppeetto. **22** Nuuni daro gede paac'ci be'eedda nu ishaa, ubbaa wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaana hinttekkoo kiitteetto; k'ay ha"i I

hinttena daro ammaniya diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aatsiide loytsi amottee. **23** Tiitowaa gidoope, I hinttena maaddanaw taananna ittippe ootsiyaa ta laggiyaa; yekko ishatuwaabaa gidoope, untunttu ammaniya asatuu kiitteeddawanttanne untunttu de'uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa. **24** Simmi ammaniyaawanttu ubbatuu hintte siik'uu tuma gidiyaawaa erana mala, k'ay nuuni hintewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siik'uwaa untuntta bessite.

9 Yihudaan de'iyaa geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani hinttentoo s'aafanaw koshshenna. **2** Hintte maaddanaw loytsi amottiyaawaa taani eriyaa diraw, Mak'idooniyaan de'iyaa asaw hintewaa sabbaad. Taani untunttoo, «Akaayiyan de'iyaa ishatuu zillaytsippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino» yaagaade odaaddi; k'ay hintte wolk'k'aama amuukka untunttuppe dariyaa bagga dentsetseedda. **3** Shin taani untunttoo geeddawaadanka nuuni ha yewuwaa hinttenan c'ee'ettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawantta gidanaadan, ha ishatuwa hinttekkoo kiittay. **4** Mak'idooniya asatuu taananna yiide, hintte giigetennan de'ishshin, hinttena demmooppe, nu s'alalaa gidennaadan, hintte nuuppe aad'uwaa yeellatanita; shin nuuni hinttena loytsi ammaniide c'ee'etteeddawaassa. **5** Hewaa diraw, taani ha ishatuu taappe sintsat hinttekkoo biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woossanaw koshshiyaawaa akeekaad. Hewaappe guyyiyaan, he imotay taani gakkiiyaa wode giigi uttanawaa; hewe k'ay wolk'kaan hintte immiyaawaa gidennaan, dosiide immiyaawaa erissee. **6** Hawaa akeekite; guutsa zeretsaa zeriya uray guutsa katsaa c'akkana; daro zeretsaa zeriya uray k'ay daro katsaa c'akkana. **7** S'oossay nashechchan immiyaa uraa siik'iyaa diraw, k'arettiide woy dosennan immiyaawaa gidennaan, immiyaa uray huup'iyaan huup'iyaan bare wozanaan k'oppeeddawaa immo. **8** S'oossay hinttentoo gidiyaawe ubbaa wode de'anaadaaninne k'ay haratookka hintte immanaw gidiyaawe de'anaadan hinttena koshshiyaa ubbabaa hinttentoo immanaw danddayee. **9** S'oossaa Mas'aafay, «I hiyyeesaa asaw darisside immee; k'ay Aa s'illotetsay med'inaw de'anawaa» yaagee. (aion

g165 10 S'oossay, zeriyaawoo zeretsaanne maanaw k'umaa immiyaawe, hinttena koshshiyaa zeretsaa ubbaa hinttentoo immana; k'ay hintte s'illotetsaappe daro ayfiyaa ayifissanaw he zeretsaa dichchanawaa. 11 Daro Asay hintte immiyaa imotaa nuuppe akkiide, S'oossaa galatanaadan, hintte ubbaa wode darissiide immiyaawannta gidana mala, S'oossay hinttena ubbaa baggana dureyana. 12 Ayaw gooppe, ha hintte ootsiyaa oosuu S'oossaa naanaw koshshiyaawaa kuntsi immiyaawaa s'alalaa gidenna; shin S'oossaw daro galataa immiyaawan kumiide goggee. 13 Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro Asay Kiristtoosa wonggalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwaaw untuntunntanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darssi immiyaawoo S'oossaa bonchchana. 14 Untuntuu hinttentoo S'oossaa woossiide, hinttenan de'iyaa S'oossaa aad'd'o keekatetsay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto. 15 Zaway bayinna S'oossaa aad'd'o keekatetsaa diraw, S'oossaa galatay gakko.

10 Taani P'awuloosi, hintte, «I nuunanna de'iyaa wode ashikke» giyaawe, k'ay, «Nuuppe haakki de'iyaa wode nu bolla s'alee» giyaawe, lo"anne ashikke gideedda Kiristtoosa baggana hinttena woossay. 2 Nuuna ha sa'aa dooyaadan de'iino giide k'oppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani s'alanawaa eray; shin taani hinttekkoo biyaa wode hintte taana s'alissenna mala, hinttena woossay. 3 Ayaw gooppe, nuuni ha sa'aan de'ooppeikka, ha sa'aa asaadan olettokko. 4 Ayaw gooppe, nuuni olettiiyaa tooray ha sa'aawaa gidenna. Shin geessuwaa laalanaw wolk'kaanna de'iyaa S'oossaa tooraa. Nuuni asaa k'ofaa d'ayisseetto; k'ay S'oossaa eratetsaa bolla denddiide d'ubbiyaa ooro k'ofaa ubbaa laaleetto. He k'ofaa ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omoodeetto. 6 Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyaan, azazettenan is'siyaawaa ubbaa nuuni muranaw gigettana. 7 Hintte sintsan de'iyaaawaa s'eellite; ooninne barena Kiristtoosawaa giide k'oppooppe, hewaa gujji k'oppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka k'ay aawaa. 8 Ayaw gooppe, Goday nuw immeedda nu aawotetsaan taani loytsa otorettiyaawaa gidoopeikka, hewan yeellatikke; he nuw immeedda aawotetsay hinttena kees's'anaassappe attin, kolanaassa gidenna. 9

Taani ta dabddaabbiyaan hinttena yashissanaw s'aafo asaa malaataade beettanaw koyyikke. 10 Ayaw gooppe, itti itti asay, «P'awuloosa dabddaabbii dees'onne wolk'kaama; shin s'eelliyaa wode I daaburanchcha; Aa haasayaykka patsenna» yaagee. 11 Hewaa mala Asay nuuni haakuwaan de'iidde s'aafiyaa dabddaabbiyaaninne yaan hinttenanna de'iidde ootsiyaa oosuwaan dummatetsi bayinnawaa akeekana koshshee. 12 Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaana nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untuntuu barena ittuu ituwaanna likkissiiddinne k'ay barena ittuu ituwaanna k'arayiide, ubbaanna eeyeeddino. 13 Shin nuuni S'oossay nuw esseedda zawaa giddon c'ee'ettiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide c'ee'ettokko; he zaway hinttekkokka gakkee. 14 Nuuni hinttekkoo gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayaw gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa k'aalaa odiidde, hinttekkoo kase gakeeddo. 15 Nuuni S'oossay esseedda zawaa pinniide, hara Asay ootseedda oosuwaan c'ee'ettokko; shin hintte ammanuu dic'ci dic'ci biyaa wode, nuuni hintte giddon ootsiyaa oosuwaa zaway kasewaappe loytsi aakki aakki baanawaa giide k'oppeetto. 16 Nuuni mishiraachchuwaa k'aalaa hintte de'iyasaappe hini baggan odana; k'ay hara zawaan oosetti diggeedda oosuwaanka c'ee'ettokko. 17 Shin S'oossaa Mas'aafay, «C'ee'ettiyaay uray ooninne Godaa lo"otetsaabaan c'ee'etto» yaagee. 18 Ayaw gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatettenna.

11 Hintte ta eeyatetsaa guutsaa danddayintto lo"a. Hayyanaa danddayite. 2 S'oossay k'anaattiyaawaadan, taanikka hinttew k'anaatay; ayaw gooppe, taani hinttena itti attumawoo, Kiristtoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wotsaad. 3 Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletseeddawaadan, Kiristtoosaw hintte immeedda hintte suure k'ofay bayibeennawe wora banddeeshsha gaade hirggay. 4 Ayaw gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttenttoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttenttoo odooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wonggalaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide akkeeddita guussa. 5 Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe

taani ayanka laafiyaawaa taw malatenna. 6 woy hintte shayiyaa bak'kooppe, danddayiita. Taani haasayiyaa haasayan tamarabeenna asaa 21 Nuuni hewaa ootsanaw daro daaburanchcha gidooppekka, eratetsan gidikke; shin nuuni hinttenttoo gideeddawaa taani yeellataadde oday. Shin ooninne ha yewuwaa asaa ubbaa gidдон ubbaa baggana itibaana s'aliide c'ee'ettooppe, taanikka c'ee'ettanaw k'onc'c'isseeddo. 7 Woy taani hinttena miishshaa s'alay; taani eeyaa asaadan haasayay. 22 Unttuntu oochchennan, S'oossaa mishiraachchuwaa k'alaa Unttuntu Israa'eeliyaa hinttenttoo c'oo odeeddawenne hinttena d'ok'ku asee? Taanikka Israa'eeliyaa asaa. Unttuntu ootsanaw ta huup'iyaa toochcheeddawe taw nagaraa Abraahaame zare? Taanikka k'ay Abraahaama gidanddeeshsha? 8 Taani hinttenttoo ootsanaw zare. 23 Unttuntu Kiristoosa k'oomatee? Taanikka hara ammaniyaa asaappe miishshaa akkeeddawoo, untuntutuppe aad'd'iyaa k'oomaa; taani gooyiyaa hewantta bonk'k'aad. 9 K'ay taani hinttenanna asaadan haasayay; taani daro ootsa daaburaad; daro de'ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka wodiya k'ashettaaddinne lissuwaan shoc'ettaad; k'ay waayissabeykke. Ayaw gooppe, Mak'idooniyaappe daro wodiya hayk'k'aadde ataad. 24 Ayihudatuu yeedda ishatuu taana koshsheedda ubbabaa taana ichcheshu gede, hattamanne udduppunuwaa taw immeeddino; taani hinttena waayissenna mala, lissuwaan shoc'eeddino. 25 Roome Asay taana kase tooko gidabeenawaadanka sintasawukka tooko heezzu gede s'am'aan shoc'eedda; itti gallassi gidikke. 10 Kiristoosa tumatetsay taana de'ishshin, shuchchaan c'addi c'addiide aggeedda; markkabii ha ta c'ee'ku Akaayiyaa gadiyaan hak'aninne heezzu gede me'ina, abbaa gidдон itti k'ammaanne attena. 11 Taani hawaa ayaw gaytaa? Hinttena itti gallassaa ak'aade peeshaad. 26 Taani daro siik'enna diraassee? Taani hinttena siik'iyawaa ogiyaa hamettaaddi; taana kuntso haatsayenne S'oossay eree. 12 Shin he barenttu c'ee'ettiyaawaan bonk'k'anchchatuu bonk'k'i diggiide ashsheeda; nuuni ootsiyaawaadan ootsanaw gaasottiyaawanttu k'ay ta biittaa asayenne Ayihuda gidenna Asay gaasuwa digganaw, ha'ii taani ootsiyaa oosuwa bonk'k'i diggiide ashsheeddino. K'aykka katamay, gujjaade ootsana. 13 Ayaw gooppe, untuntu Yesuusi bazzuu, abba, taana yashisseedda; wordduwaa kiitibeenna worddo asatuwa; hewanttu mala asatuu dabbatuukka taana bonk'k'i diggiide ashsheeddino. Kiristoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu mala gem'ishuwaa d'ayaad; koshattaad; saamettaaddi. laameretsiyaa kiititibeenna worddanchchatuwaanne 27 Taani daaburaaddinne metootaad. Daro gede labanchchaa oosanchchatuwa. 28 Harabaa ubbaappekka ubbaa gallassi 29 Daaburiyaawe oonee? Taani maalalissiyaawaa gidenna; ayaw gooppe, Sees'aanay daro gede s'oomaad; k'ay meegettaaddinne bare huup'ew poo'uwa kiitanchchaa malatanaw kallottaad. 30 Harabaa ubbaappekka ubbaa gallassi bare mala laammee. 31 Hewaa diraw, Sees'aanaa taw tookuwa gideeddabay, woosa golliya ubbaw oosanchchatuu s'ilotetsaa oosanchchatuwa hirggiyaawaa. 32 Daaburiyaawe oonee? Taani malatanaw barenttu mala laammooppe, hewe daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani wolk'k'aamabaa gidenna; untuntu wurssetsaan un'ettaade aw k'arettikkitaayee? 30 Taani c'ee'ettanaw barenttu oosuwa mala akkana. 31 Med'inaw koshshiyaawaa gidoooppe, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan c'ee'ettana. 31 Med'inaw anijetteedda S'oossay, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa anijetteedda S'oossay, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree. (aiōn g165) 32 Damask'k'o katamaan Aretaasa giya kaatiyaappe garssana gadiya mooddiyaawe, taana oytsanaw Damask'k'o Katamaa naagissee. 33 Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaana taana k'un'aan gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaana taana k'un'aan duge wotsina, aappe kessa akkaad.

12 C'ee'ettiyaawe taw ayinne go'ennawaa gidooppekka, taani c'ee'ettanaw bessee. Shin taani sas'aabaanne Godaappe k'onc'c'eeddawaa haasayana. 2 Tammanne oyddu laytsaappe kase,

heezzentso saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitanii bare asatetsaan beedee woy sas'aan beeddentto, taani erikke; S'oossay eree. 3 He bitaniyaa, heezzentso saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatetsaan beeddenttonne woy sas'aan beeddentto, taani erikke; S'oossay eree. 4 Hewan he bitanii Asay haasayanaw danddayennawaa, asaa ins's'arssaykka haasayanaw danddayennawaa siseedda. 5 Taani he bitaniyaaban c'ee'k'ettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta hup'iyaan c'ee'k'ettikke. 6 Taani c'ee'k'ettanaw koyyiyaawaa gidoopekka eeyaa gidikke; ayaw gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin Asay tawaa taanan be'iyawaappenne taappe sisiyaawaappe aatsiide k'oppenna mala naagetay. 7 K'ay S'oossay taw daro k'onc'cedda wolk'k'aama yewuwaappe denddeeddawaan otorettennaadan digganaw taana c'addi oyk'k'iyaa, Sees'aanaa kiitanchchay, taana metootsanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. 8 Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaad. 9 Goday taana, «Ta aad'd'o keekatetsay new gidanawaa; ayaw gooppe, ta wolk'k'ay ne daaburan polettee» yaageedda; hewaa diraw, Kiristtoosa wolk'k'ay taanan de'ana mala, ta daaburan c'ee'k'ettanaw taani daro nashettay. 10 Taani Kiristtoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayettiyaawaan, yederssettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayaw gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay. 11 Taani c'ee'k'etteeddawaan eeyaad; shin hewaa hintte taana wolk'k'an oosisseeddita; ayaw gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettennaan d'ayoopekka, Yesuusi kiitteedda d'ok'k'a geetetteedda ubbatuwaappe laafikke. 12 Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, ooratsabayenne wolk'k'aama oosuu hintte gidдон daro genc'c'an oosetteedda. 13 Taani ta hup'iyaan hinttena waayissabeennawaappe attin, hara ammaniya asatuwaappe hintte ayaan laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naak'k'eeddawaa taw atto giite. 14 Taani hinttekkoo baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzentso wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayaw gooppe, aawuunne aata barenttu naanaw miishshaa minjiyaawaappe attin, naanay

barenttu aawoonne aattiw minjiikkino. 15 Taani hintte shemppoo taw de'yaawaa taananna gatsaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytasa siik'iyaa diraw, hintte taana laafaa siik'iitee? 16 Gidooppekka, taani hinttena waayissabeykke; shin hintte taana, «Neeni nuuna c'immaade makkalaan oyk'k'aadda» yaaganita. 17 Taani haray atto, hinttekkoo kiitteedda itti asaa bagganakka hintteppe go'ettaadditaa? 18 Tiito hinttekkoo baana mala, taani woossaad; k'ay ammaniya ishaakka aanana yeddaad. Tiito hintteppe go'etteeddee? Nuuni nu oosuwwa itti k'ofaan ootsibeykkoo? K'ay nu hanuukka ittuwwa gidenneeeyee? 19 Nuuni ubbaa wodekka hintte sintsaan nu hup'ew mootettiyaawaa hinttenttoo malatii? Nuuni Kiristtoosan de'iyawantudan, S'oossaa sintsan ha'i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siik'atoo, nuuni ootsiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa. 20 Ayaw gooppe, taani hinttekkoo biyaa wode, ooni eri taani koyiyaawaa mala hintte gidennaan agganenttonne; k'ay taanikka hintte koyiyaawaa mala gidennaan agganenttonne. K'ay ooni eri hewan palumii, k'anaatii, hank'k'uu, yoray, zigirssay, sarotetsaa digussay, otoruu, metuu de'ennaan waayyii aggana; taana yashshee. 21 Taani hinttekkoo laa'entsuwaa biyaa wode, ta S'oossay hintte sintsan taana kawushshanenttonne yayyay; taani nagaraa kase ootsiide, barenttu ootseedda tunatetsaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkenaan aggikke gaade yayyay.

13 Hawe taw hinttekkoo yuussay heezzentso wode. Ay mootuukka laa'u woy heezzu markkay markkattina pirdettanaw koshshee. 2 Taani laa'entsuwaa hinttenanna gakettedda wode, hinttena naagetite gaad; ha'ikka haakuwaan de'ooppekka, hinttena naagetite gay. Taani k'aykka hinttekkoo biyaa wode, nagaraa kase ootseeddawayantakka k'ay haratuwwa ubbatuwaakka murenan aggikke. 3 Ayaw gooppe, Kiristtoosi ta baggana haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyya wode Aa wolk'k'aappe attin beettiyaawe Aa daaburaa gidenna. 4 Ayaw gooppe, Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide, daaburan kak'etteedda; shin S'oossaa wolk'k'an pas'a de'ee. Ayaw gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan

nuuni S'oossaa wolk'k'aan aanana de'ana. **5** Ammanuwaan hintte min de'into ane hinttena paac'cite; hinttena biddite. Kiristtoosi hinttenan de'iyawaa hintte erikkitee? Hewe d'ayooppe paac'iyaan kunddeeddita guussa. **6** Nuuni paac'iyaan kunddibeennawaa hintte eriyawaa ammanay. **7** Hintte iitabaa mulekka ootsenna mala, nuuni S'oossaa woosseetto. Nuuni paac'iyaa danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni paac'iyaa danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo"obaa hintte ootsanaassa. **8** Ayaw gooppe, nuuni tumuwa s'alalaw ootsanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne ootsanaw danddayokko; **9** nuuni daaburanchcha shin hintte wolk'k'aama gidode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni S'oossaa woosseetto. **10** Taani hintteppe haakuwaan de'aadde s'aafeddawe hewaa diraassa; taani hintteppo biyaa wode, Goday taw immeedda maattaani zemppeade, hinttena metootsanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena kees's'anaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna. **11** Wurssetsaan taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, saro de'ite; bali baynnaan de'ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de'ite; sarotetsaan de'ite. Siik'uwaanne sarotetsaa S'oossay, hinttenanna ittippe de'ana. **12** Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. **13** S'oossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino. **14** Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay, S'oossaa siik'uu, Geeshsha Ayaanaa ittippetetsay hinttenanna ubbaanna gido. Amen"i.

Galaatiyaa

1 Taani P'awuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne k'ay hayk'uwaappe Aa dentseedda S'oossay Aawuu kiiteeddawaappe attin, asaappe woy asaa baggana kiitetteeddawaa gidikke. **2** Ha taaninne taananna de'iyaa ammaniyaas ishatuu ubbay, Galaatiyaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaas asaa ubbaw sarotaa kiitheetto. **3** S'oossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttentoo aad'd'o keekatetsaanne sarotetsaa immo. **4** Nu S'oossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiyyaa wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huup'iyaa immeedda. (aiñon g165) **5** S'oossaw med'ippe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiñon g165) **6** Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaan hinttentta s'eeseedda S'oossaa aggiide, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentto taw ooratsabaa gideedda. **7** Hinttentta bul"akkiyaawantunne Kiristtoosa mishiraachchuwaas k'aalaa geellayanaw koyyiyyaa amareeda asatuu de'iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwaas k'aalay baawa. **8** Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwaas k'aalaappe dummatiyaawaa hinttenttoo odiyaawaa gidooappe, I med'inaw shek'etteeddawaa gido. **9** Kase nuuni geeddawaadan, ha"ikka laa'entsuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwaas k'aalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odooppe, he uray med'inaw shek'etteeddawaa gido. **10** Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malatissii? Malatissenna! Taani S'oossay lo"a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha"ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidooappe, Kiristtoosa ayile gidikke. **11** Ta ishatoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaas k'aalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday. **12** Ayaw gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi k'onc'c'isseeddappe attin, taani mishiraachchuwaas k'aalaa asaappe akkabeyikke; Asay taana tamarissibeenna. **13** Kase taani Ayihuda ammanuwaan de'iyaa wode, waanaade de'aadditantto, hintte siseeddita; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta k'aretay baynnaan yederssaaddinne d'ayissanaw baas'etaaddi. **14** Ta wode de'eedda asatuwaappe c'oratuwaas Ayihuda

ammanuwaa higgiiyaa naaguwaan aad'd'ay; nu aawotuwaas wogaa ooppenne aad'd'aade siik'aaddi. **15** Shin S'oossay bare aad'd'o keekatetsaan, taani biro ta daayi uluwaan de'ishshin, barew ootsanaw taana s'eeseedda; aabaa odiyaa mishiraachchuwaas k'aalaa Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, S'oossay bare Na'aa taw k'onc'c'issanaw koyyeedda wode, zoretanaw ookkonne babeykke. **17** Woy taappe kase Yesuusi kiiteeddawantunna gaketanaw Yerusaalame babeykke; shin taani ellekka Arabiiyaa geetettiyyaa gadiyaa baad. Hewaappe Damask'k'o giyyaa katamaas simmaaddi. **18** Heezzu laytsaappe guyyiyaan, P'es'iroosanna gaketanaw Yerusaalame baade, aanana tammanne ichcheshu gallassaa uttaad. **19** Shin Yesuusi kiiteeddawantuppe Godaa ishaa Yaak'oobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki. **20** Taani hinttenttoo s'aafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo wordduwaas odennawaa S'oossay markka! **21** Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa geetettiyyaa gadiyaanne Kil'k'iyaa geetettiyyaa gadiyaa baad. **22** Yihudaan de'iyaa Kiristtoosan ammaniyaawanttu taananna eretaa gidikkino. **23** Shin hara asay, «Nuuna yederssi yuuyiyyaa bitanii hawaappe kase I d'ayissanaw koyyiyyaa ammanuwaabaa ha"i odee» giyaawaa untunttu **24** sisiide tabaan S'oossaa galateeddino.

2 Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laytsaappe guyyiyaan, Barinabaasanna laa'entsuwaa Yerusaalame baadde, Tiitakka taananna akkaade baad. **2** S'oossay taw sas'aan k'onc'c'isseedda diraw baade taani ha"i ootsiyyaa oosuu woy kase ootseeddawe mela attena mala, Kiristtoosan ammaniyaawantta kaaletsiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiyaa mishiraachchuwaas k'aalay ay malentto untunttoo odaaddi. **3** Shin haray atto taananna de'iyaa Tiita I Giriike gadiyaa asaa gidishin, k'as's'aretto giide godetibeykkino. **4** Gidooppennekka, wordduwaan nuw ishatuwaa malati yiide, nuunanna walaketteedda c'ora asatuu Aa k'as's'aranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristtoosa Yesuusan nuw de'iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana danddayiyyaa la"atetsaa wochchiide d'iishanaw, wuu'ettiide nu giddo geliide nuuna ayile ootsanaw koyyeeddino. **5** Shin mishiraachchuwaas k'aalaa tumatetsay hinttenttunna min de'ana mala, nuuni haray atto

guutsa wodiyaakka untunttoo moodettibeykko. 6 Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw ayinne ooratsa k'ofaa immibeykkino; hawaa ayaw gaytaa gooppe, hawaappe kase untunttu oona gidinakka taana metiyaabaa gidenna; S'oossay asaa som"iyaa s'eelliide pirdenna. 7 Shin guyyeppe S'oossay P'es'iroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa untunttu be'eeddino. 8 Ayaw gooppe, P'es'iroosi Ayihudatoo Yesuusi kiiteeddawaa gideeddawaadan, taanikka S'oossaa wolk'kaan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiiteeddawaa gidaaddi. 9 K'ay kaaletsiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yaak'oobi, P'es'iroossinne Yohaannisi, taw imetteedda aad'd'o keekatetsaa eriide, taananne Barnaabaasa nu kushiyaay oyk'k'iide saroteeddino. Taaninne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa giddon ootsanaadan, k'ay untunttu Ayihudatuwaa giddon ootsanaadan k'achchiide denddeeddo. 10 Untunttu nuuna kaseppekka taani ootsanaw k'oppaadde de'iyaa hiyyeesatuwaa maaddanawaa s'alalaa k'ofisseeddino. 11 Shin P'es'iroosi Ans's'ookiyaa giyaa katamaa yeedda wode, I bayizzeedda diraw, k'onc'c'iyaa taani Aa, «Neeni bayizzanchaa» yaagaad. 12 Ayaw gooppe, Yaak'ooba matappe kiitetteedda amareeda Asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaana k'umaa mee; shin untunttu yeeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda gidennawanttu ammaniyaawantta gidanaw k'as's'arettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawantuppe shaakettedda. 13 K'ay yekko ammaneedda Ayihudatuu P'es'iroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnnaabaasikka untuntunna yashshanchcha gideedda. 14 Shin untunttu mishiraachchuwaa k'aalaa tumatetsaadan, suure hamettennawaa be'aade, P'es'iroosa he ubbaa asaa sintsan, «Neeni S'oossaa asaa Ayihuda gidaadde, untunttuudan gidennaan S'oossaa asaa gidenna Ayihuda gidennawanttudan de'aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda gidennawantta, «Ayihudatuwaadan de'ite» gaade gidday?» yaagaad. 15 Nuuni yeletaan Ayihuda; «Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa» gidokko. 16 Hewaa gidoopekka, Asay Yesuusi Kiristtoosa

ammaniide S'oossaa sintsan s'llanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan s'llennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda Asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan s'llenna diraw, nuuni nu huup'ewukka Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristtoosan ammaniide s'llana mala, Kiristtoosi Yesuusan ammaneeddo. 17 Shin nuw Kiristtoosan de'iyaa ittipetetsaan s'llanaw koyyiyaawantta gidiide, nu huup'ew nagaranchcha gidiide beettooppe, yaatina Kiristtoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo! 18 Ayaw gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa'entsuwaa ootsiyaawaa gidoope, taani ta huup'ew higgiiyaa mentsiyaawaa gidiyaawaa erissay. 19 Taani Kiristtoosaw pas'a de'ana mala, higgiiyaa baggana higgew hayk'k'aaddi. 20 Taani Kiristtoosanna Aa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettaade kak'k'etaad; simmi, ha'i pas'a de'iyaawe taana gidikke. Shin Kiristtoosi ta giddon de'ee; taani ha'i de'iyaa de'uu, taana siik'iide, ta diraw, bare huup'iyaa immeedda S'oossaa Na'aan de'iyaa ammanuwaana. 21 Taani S'oossaa aad'd'o keekatetsaa is's'ikke; Asay higgiiyaa baggana s'llotetsaa demmiyaawaa gidoope, Kiristtoosi c'oo mela hayk'k'eedda guussaa.

3 Akeekay bayinna Galaatiyaa asatoo, taani hinttena Kiristtoosi mask'k'aliyaa bollan misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawaa k'onc'c'issaade tamarissaad. Yaatina, tumoo hintte eeno geena mala, hinttentta biteeddawe oonee? 2 Ane taw ha itti yewuwaa s'alalaa odite: S'oossaa Ayaanaa, higgii giyaawaa naagiide akkeedditee woy ammanuwaan sisiide akkeedditee? 3 Hinttenttu hewaa keena eeyee? S'oossaa Ayyaanan de'uwwa doommiide, ha'i hintte wolk'kaan poliitee? 4 Hinttenttu daaburaa ubbaw ayinne maaduu baawee? Tuma maaduu de'ee. 5 Yaatina, S'oossay hinttenttoo Geeshsha Ayaanaa immiyaawenne hintte giddon malaataa ootsiyaawe, Muse higgiiyaa hintte ootseedda diraassee? Woy mishiraachchuwaa k'aalaa sisiide, hintte ammaneedda diraassee? 6 Hawaadanka, Abraahaamo S'oossaa ammaneedda diraw, S'oossay Aa s'lluwaadan s'eelleedda. 7 Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare gidiyaawaa erite. 8 S'oossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwaan s'llissanawaa S'oossaa Mas'aafay kaseti be'iide, «Ha alamiyaan de'iyaa Asay ubbay neenan anjettana»

yaagiide, mishiraachchuwaa k'aalaa Abraahaamoo kasetiide odeedda. 9 Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anijetteeddawaadan, ammaniyaawanttu aawaadakka anijettana. 10 Higgiyaa oosuwaan ammanettiide de'iyaaawanttu ubbay shek'aa gidдон de'iino; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Higgiyaa mas'aafan s'aafetteedda ubbabaan de'ennawenne polennawe ooninne shek'etteeddawaa» yaagee. 11 S'oossaa Mas'aafay, «S'oossaa sintsaan s'illatuu aan ammanettiide de'uwaan de'ana» giyaa diraw, ooninne S'oossaa sintsan higgiyaa naagiyaawaan s'illennawe eretteeddawaa. 12 Higgi ammanuwaan baasetti ek'k'ibeenna; shin S'oossaa Mas'aafay, «Higgi giyaawaa poliyaawe aan de'uwaan de'ana» yaagee. 13 S'oossaa Mas'aafan, «Mitsaa bolla kak'etti hayk'kiyaa ooninne shek'etteeddawaa» geetetti s'aafetteedda diraw, Kiristoosi nu diraw shek'etteeddawaa gidide, nuuna higgiyaa shek'aappe wozi akkeedda. 14 Kiristoosi hewaa ayaw ootseedee gooppe, S'oossay immana gooppe, Geeshsha Ayaanaa nuuni ammanuwaan akkanaaddaaninne Abraahaame anjuu bare baggana Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide ootseedda. 15 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Asay giyaawaadan hinttentoo gay; haray atto laa"u asatuu itti yewuwaa haasayiide, c'aak'uwaa wotseeddawaappe hini baggan, ooninne he c'aak'uwaa billanaw woy harabaa he c'aak'uwaa bolla guujanaw danddayenna. 16 Abraahaamonne Aa zarii S'oossay sintsappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. S'oossaa Mas'aafay c'ora asaw haasayiyaawaadan, «Ne zeretsatoo» geena; waagii gooppe, «Ne zarew» yaagee. Hewenne, itti asaa s'alalaa gee; ikka Kiristoosa. 17 Taani giyaawe hawaa; S'oossay Abraahaamoo c'aak'kiidde, ha c'aak'uwaa taani naagana yaageedda. Oyduu s'eetanne hattamu laytsaappe guyyiyaan yeedda Muse higgi S'oossay wotseedda ha c'aak'uwaa d'ayissanawunne sintsappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna. 18 Ayaw gooppe, S'oossay immiyaa laatay higgiiyan beettiyaawaa gidoope, yaatina S'oossay sintsappe immana giide, k'aalaa geleeddawaana gidenna giyaawaa; shin S'oossay immana giide k'aalaa geleeddawaan laataa Abraahaamoo immeedda. 19 Yaatina, higgii ayaw de'ii? Higgi bayizzo oosuwaa gidiiyaabay ayentto

bessanaw S'oossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa baggana Muse gaannatiyaawaan imetteedda. 20 Gaannay itti uraa s'alalaassa gidenna; shin S'oossay ittuwaa. 21 Yaatina, S'oossay sintsappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, «Hanenna» yaagii? A"al! Hewaa geena. Ayaw gooppe, higgii asaw de'uwaa immanaw danddayiyaabaa gidoope, s'illotetsaykka tumu higgiyaa azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. 22 Shin Yesuusi Kiristoosa ammanina, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleedda la"atetsay, ammaniyaawanttoo imettana mala, Asay ubbay nagaraw moodettiide de'iyaaawaa, S'oossaa Mas'aafay odee. 23 Shin kase ha ammanuu yaanaw, sintsappe k'onc'c'ana ammanoo higgii nuuna k'ashetteedda asaadan gorddi wotseedda. 24 Hewaa diraw, nuuni ammanuwaan s'illana mala, Kiristoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. 25 Shin ha"i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sintsaw nuuna naagiyaawaa gidenna. 26 Hinttenttu ubbay ammanuwaa baggana Kiristoosa Yesuusan ittuwaa gideedda S'oossaa naanaa. 27 Ayaw gooppe, hintte Kiristoosanna ittuwaa gidana mala s'ammak'etteedda ubbatuu Kiristoosa mayyeedda. 28 Hewaa diraw, Ayihuda asaa gidдонinne Giriike asaa gidдон dumatetsay baawa; ayiliyaa woy womaannuwaa gidдон dumatetsay baawa; attumawaa woy mac'c'a asaa gidдон dumatetsay baawa. Ayaw gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristoosa Yesuusan itti asaa. 29 Hinttenttu Kiristoosawaa gidoope, simmi hinttenttu Abraahaame zare; k'ay S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleeddawaa laattiyaawantta.

4 Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaan na'ay na'atetsaan de'iidde, de'iyaaawaa ubbaw godaa gidoopekka, ayilatuwaappe aw dummatiyaasay baawa. 2 Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, Aa hadaraa akkeeddawanttu kushiyaaninne Aa miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de'ee. 3 Hawaadan nuunikka k'ay na'atetsaan de'iyaa wode, ha alamiyaa mooddiyaa ayyaanatoo ayileteeddo. 4 Shin yaanaw bessiyaa wodii gakeedda wode, S'oossay mac'c'awunippe yelettowaa, Muse higgew moodettiyaan asaa garssan yeletteeddawaa, bare Na'aa kiitteedda. 5 Ayaw kiitteeddee gooppe, higgiiyan moodettiide de'iyaaawantta wozanawunne

nuuna bare naanaa ootsanaw kiitteedda. 6 S'oossay higgii giyaawaa sisikkitee? Ane taw odite. 22 hintte Aa naanaa gidiyaa diraw, «Abbabboo, ta Aabboo» giide waassiyaa bare Na'aa Ayaanaa, nu wozanaa giddo kiitteedda. 7 Hewaa diraw, hawaappe sintasaw neeni S'oossaa na'aa gidiyaawaappe attin, ayile gidakka; k'ay neeni Aa na'aa gidoope, Kiristoosa baggana S'oossay k'aalaa geleeddabaa laattiyaawaa. 8 Shin hintte hawaappe kase S'oossaa erennaan de'iide, tuma gidenna s'oossatoo ayile gidiide eeno geeddita. 9 Shin ha"i S'oossaa eriide, ubbaakka S'oossaan erettiide, laafanne k'ay kad'etteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, ayile gidiide, laa'entsuwaaw untunttoo eeno gaanaw koyyiitee? 10 Dummateedda gallassattuwaaw, agenatuwaaw, wodetuwaanne laysatuwaaw hintte loytsi naaguwaan ayileteeddita. 11 Taana hinttebay yashshee; taani hinttenttoo c'oo gaade mela daaburaadditaashsha? 12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, «Hinttenttukka taanaadan hanite» gaade, hinttentta woossay; hintte taana ayinne naak'k'ibeykkita. 13 Taani koyro hinttenttoo mishiraachchuwaaw k'aalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiyaawaa hintte eriita. 14 Taw pas'atetsay d'ayiide, hinttenttoo paac'e gidinakka, taana kad'ibeykkita; shenetikkabeykkita. Hewaa diraa ubbaa taana S'oossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita. 15 Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettena! Taana gidoope, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooc'i imminttonne is'sennawaa markkattay. 16 Yaatina taani hinttenttoo tumuwaaw odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa? 17 Hara asatuu hinttenttoo k'arettiyaawaa malatiino; shin untunttu k'ofay lo'enna; ayaw gooppe, hintte untunttoo k'arettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino. 18 Shin taani hintte matan de'iyaa wode s'alalaan gidennaan, ubbaa wodekka lo"obaan hintte koyettiyaawanta gidoope lo"a. 19 Ta siik'o naatoo, Kiristoosa med'etay hinttentun beettana gakkanaw, mac'c'awuno oytsay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay. 20 Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha"i hintte mata baade hinttentunna doonaan haasayanto, darii dosay. 21 Muse higgiiyan moodettiide de'anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa sisikkitee? Ane taw odite. 22 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Abraahaamoo danggaas'irattiipenne godattippe yeletteedda laa"u naanay de'iino» yaagee. 23 Shin danggaas'iratti na'ay Asay na'aa yeliyaa maaraadanka yeletteedda; k'ay godatti na'ay, S'oossay sintasappe immana giide k'aalaa geleeddawaan yeletteedda. 24 Ha laa"u mac'c'awanttu laa"u c'aak'k'oo gidiyaa leemiso. Untuntuppe itinna, Musew higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe c'aak'uu yeeddawunna, bare naanaa ayiletetsaw yelaaddu; izakka Aggaaro. 25 Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaaw gadiyaan de'iyaa Siinaa Deriyaan leemisettaw; k'aykka ha"i de'iyaa Yersaalamen leemisettaw; ayaw gooppe, Yersaalame katamay bare giddon de'iyaa asaa ubbaanna Muse higgiiyaa ayiletetsaan de'ee. 26 Shin saluwaan de'iyaa Yersaalame ayiletetsaan de'ukku; iza nuw aatto gideedda Saaro. 27 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Hannee, yelabeenna mantsattee, nashetta; yeluwaaw oytsay oyk'k'i erennawunnee, ne kooshshaa d'ok'k'u ootsaade iila! Ayaw gooppe, bare asinaana de'iyaa mac'c'awunippe, barekka de'iyaa mac'c'awuniw c'ora naanay de'ana» yaagee. 28 Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na'aa Yisaak'aadan, S'oossay sintasappe immana giide k'aalaa geleedda naanaa. 29 Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, S'oossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi diggowaadan, ha"ikka hewaa mala. 30 Shin S'oossaa Mas'aafay waagii? «Danggaas'iratti na'ay godatti na'aanna ittippe laattenna diraw, danggaas'iratto izi na'aanna ittippe kessa yedda» yaagee. 31 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa gidiyaawaappe attin, danggaas'iratti naanaa gidokko.

5 Nuuni ayiletetsay baynnaan, de'ana mala, Kiristoosi nuuna ayiletetsaappe kesseedda; simmi minniide ek'k'ite; laa'entsuwaaw ayiletetsaa morgge mitsaan waas'ettoppote. 2 Sisite, taani P'awuloosi, hinttentta yaagay; hintte k'as's'arettiyaawaa gidoope, Kiristoosi hinttentta ayinne maaddenna. 3 K'as's'arettiyaaw ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa guujaade k'ofetsay. 4 Higgiiyaa naagiide s'illanaw koyyiyaawanttoo, Kiristoosappe shaaketteeddita; S'oossaa aad'd'o keekatetsaappekka kunddeeddita. 5 Nuuna gidoope,

nuuni S'oossaa Ayaanaa baggana ammanuwaan s'llanaw nashechchaan naageetto. 6 Ayaw gooppe, nuuni Kiristoosi Yesuusanna ittippe de'ooppe, siik'uwaan ootsiyaa ammanuwaappe attin, k'as's'arettinakka, k'as's'arettenaan agginakka nuuna ayinne maaddenna. 7 Kase lo'o wos's'iita; shin tumatetsaw hintte eeno geena mala, oonee hinttentta diggeeddawe? 8 Ha c'imuu hinttentta s'eeseedda S'oossaappe yibeenna. 9 Asay giyaawaadan, guutsa irshshuu munak'aa ubbaa dentsee. 10 Hinttenttu harabaa k'oppennawaa taani S'oossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidoopenne, S'oossaappe bare pirdaa akkanawaa. 11 Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw k'as's'aray koshshiyaawaa odiyaawaa gidooppe, taana ayaw yederssiinoo? Hewe tuma gidooppe, taani Kiristoosa mask'k'aliyaabaa tamarissina ayinne metiyaabay baawa. 12 Hinttentta metootsiyaawanttu barentta barenttookka goyreerikkinooshsha! 13 Hinttentta gidooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, ayiletetsaappe kesanaw s'eesetteeddita. Gidoopennekka ayiletetsaappe hintte keseeddawaan, hintte asatetsaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa siik'uwaan ittuu ittoo moodettite. 14 Ayaw gooppe, higgii ubbay itti haasayan k'ashetteedda; ikka, «Ne shooruwa ne huup'iyaadan siik'a» yaagiyaawaa. 15 Shin hintte ittuu ittuwaanna sa'ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidooppe, hintte hintte gidдон wurena mala naagetite. 16 Shin sisite; S'oossaa Ayyaanay hinttentta kaaletsiyaawaa gidooppe, hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita. 17 Ayaw gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay is's'ee; k'ay Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu is's'ee; hawanttu ittuu ittuwaanna is'ettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa ootsanaw danddaykkita. 18 Shin S'oossaa Ayyaanay hinttentta kaaletsiyaawaa gidooppe, Muse higgii hinttentta mooddenna. 19 Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatetsaa, aad'd'eedda tunatetsaa oosuwaaw, 20 eek'aw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketetsaa, palumaa, k'anaatiyaawaa, hank'k'uwaaw, barena dosiyaawaa, walak'ettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa, 21 asaawaa amottiyaawaa, matsottiyaawaa, yetsanchchaa gidiyaawaanne

hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta ootsiyaawanttoo S'oossaa kawutetsaan geliyaasay baawa. 22 Shin Geeshsha Ayaanaa ayfii, siik'uwaaw, nashechchaa, sarotetsaa, danddayaa, keekketetsaa, lo'otetsaa, ammanettiyaawaa, 23 ashikketetsaa, bare huup'iyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa. 24 Kiristoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatetsaa Aa iita k'ofaannanne Aa amuwaanna ittippe mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'keeddino. 25 Nuw Geeshsha Ayyaanay de'uwaaw immowaappe guyyiyaan, nuuna k'ay l kaaletso. 26 Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaaw hank'k'etsiyaawaa, woy ittuu ittuwaaw k'anaatiyaawaa aggoytte.

6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanay de'iyawanttu itti uray ay bayizzuwaaw ootsiide, beettooppekka, ashikketetsaa ayyaanay Aa suurissite; k'ay hintte paac'etenna mala, hintte huup'iyaa naagite. 2 Ittuu ittuwaaw tookuwaaw tookite; hewaa ootsiyaawaan Kiristoosa higgew azazettiita. 3 Ayaw gooppe, itti uray ayinne hanennaan de'iidde, ittibaa l haneeddawaa aw malatooppe, bare huup'iyaa c'imnee. 4 Shin Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan bare oosuwaaw paac'c'o; hewaappe guyyiyaan, hara asaawaana likkennaan, bare huup'e oosuwaaw sa'lalaan ammanettiyaawaa demmana. 5 Ayaw gooppe, Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan bareppe naagettiyaawaa ootsana bessee. 6 Shin S'oossaa k'aalaa tamarissiyaawe barew de'iyaa lo'obaa ubbaa barena tamarissiyaawaanna shaakko. 7 Hinttentta hintterekka c'immoppite. Ooninne S'oossaa bolla k'ilii'c'anaw danddayenna; ayaw gooppe, Asay bare zeriyaawaa zaaretsiide k'oyc'ana. 8 Bare ashuwaa amuwaan zeriyaawaa gidooppe, ashuwaa amuwaappe hayk'uwaaw k'oyc'ana. Shin S'oossaa Ayyaanay zeriyaawaa gidooppe, S'oossaa Ayyaanaappe med'inaa de'uwaaw k'oyc'ana. (aiōnios g166) 9 Ane lo'o oosuwaaw ootsanaw minnoytte. Ayaw gooppe, nuuni min ootsooppe, k'oyc'iyaa wodii sintsappe yaanawaa. 10 Hewaa gidooppe ha ootsanaw nuuni danddayiyaawaan, asaa ubbaaw lo'obaa ootsooytte; shin ubbaappe aatsiide, nuunanna ammanuwaan de'iyawanttoo lo'obaa ootsooytte. 11 Taani ta kushiyan, ay mala wolk'k'aama pidolatuwaan, hawaa hinttenttoo sa'afaadditantto be'ite. 12 Asaa

sintsan lo"iide beettanaw koyyiya ubbatuu, hintte k'as's'arettana mala koyyiino; shin hewaa untunttu ootsiyaawe barenttoo Kiristtoosa mask'k'aliyaa diraw yederssettenaan attana s'alalaassa. 13 Ayaw gooppe, untunttu hintte k'as's'areteeddawaan c'ee'ettanaw hinttentta k'as's'arettino giinoppe attin, haray atto k'as's'areteeddawanttukka barenttu huup'ew Muse higgiiyaa naagikkino. 14 Shin alamii taw kak'ettina, taanikka alamew kak'etteedda Yesuusi Kiristtoosa mask'k'aliyaappe attin, taani c'ee'ettiyaabay harabay taappe haakko. 15 Ayaw gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratsa med'etaa gidiyaawe maaddeeppe attin, k'as's'arettinakka k'as's'arettennaan agginakka ayinne maaddenna. 16 Ha wogaan hamettiyaa ubbatuwaa bollaninne S'oossaa asaa ubbaa bolla, sarotetsayne maarotetsay gido. 17 Taani Yesuusaw maytteedda mallaa ta bolla tokkeedda diraw, hawaappe sintsaw itti asaykka taana metootsoppo. 18 Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna gido. Amen".i.

Efesoona

1 Taani S'oossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteedda P'awuloosi, Efesoonaan de'iyaa S'oossaa naanaw k'ay Kiristtoosa Yesuusaw ammanettiide de'iyaa wanttoo ha dabddaabbiiyaa s'aafay. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Ayaanaa anjiuwa ubbaan Kiristtoosa baggana bolla saluwaan nuuna anjeeedda S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwa, nuuni galateetto. **4** Nuuni Aa sintsan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawanta gidana mala, S'oossay nuuna sa'ay med'ettanaappe kase, Kiristtoosa baggana bare siik'inaan dooreedda. **5** S'oossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristtoosa baggana nuuna bare naanatuwa ootsanaw kasetiide k'oppi wotseedda. **6** S'oossay bare siik'iyaa Na'aa baggana nuw c'oo immeedda aad'd'o keekatetsaa bonchchuwa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootseedda. **7** Nuuni S'oossaa aad'd'o keekatetsaa daruwaadan, Kiristtoosa suutsan wozetteeddo; hewan S'oossay nu nagaraa atto geedda. **8** S'oossay bare aad'd'eedda eratetsaa ubbaaninne bare wozanaa k'ofaa ubbaan bare aad'd'o keekatetsaa nuw darissiide immeedda. **9** Ayaw gooppe, S'oossay bare k'oppeeddawaa ootseedda; k'ay Kiristtoosa baggana polanaw k'oppi wotseedda S'uura yewuwa nuuna erisseedda. **10** S'oossay wodiya wurssetsay gakkiiyaa wode polanaw k'oppeedda k'ofay Kiristtoosa waanna ootside, saluwaaninne sa'aan de'iyaa med'etaa ubbaa ittippe aan shiishshanawaa. **11** Ubbabay S'oossaa k'ofaadaaanne I geeddawaadan haneedda; S'oossay kasetiide k'oppi wotseeddawaadan, Kiristtoosa baggana nuuni aawanta gidanaadan, nuuna dooreedda. **12** Nuuni kasetiide, Kiristtoosa baggana akkana giide nashechchan naagiyaawantu, S'oossaa bonchchuwa galateetto. **13** Hintewukka k'ay hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo atotetsaa aheedda mishiraachchuwa k'aalaa, hintte siseedda wode Kiristtoosa ammaneeddita; S'oossay hinttenttoo immana geedda Geeshsha Ayaanaa baggana, hintte Aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa hintte bolla wotseedda. **14** S'oossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha Ayaanaa waasetetsaa

oyk'keeddo. Hewe k'ay Aa bonchchoo, galataa gidanawaa. **15** Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne geeshshatuwa ubbaa hintte siik'iyaaawaa taani sisoodeppe doommaade, **16** hinttenttoo S'oossaa galatiyaawaa aggabeyikke; S'oossaa woossaade hintewukka woossay. **17** K'ay Godaa Yesuusi Kiristtoosa S'oossay, bonchchuwa Aawuu, S'oossaa hintte eranaadan, hinttena aad'd'eedda eranchcha ootsiyaa k'ay S'oossaa hinttenttoo k'onc'issiyaa Geeshsha Ayaanaa hinttenttoo immanaadan, taani woossay. **18** S'oossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttena s'eeseeddawaanne I bare asaw immana giyaa anjuu ay keenaa durentto hintte eranaadan, S'oossay hintte wozanaa dooyyina, Aa poo'uwaa hintte be'anaadan, taani S'oossaa woossay. **19** K'ay Aa ammaniyaa nuunan Aa wolk'k'ay loytsi ootsee. Ha nuunan de'iyaa wolk'k'ayenne hayk'uwaaappe Kiristtoosa dentsiide, saluwa sa'aan S'oossaaappe ushechcha baggana utisseedda wolk'k'aama wolk'k'ay ittuwaa. **21** Kiristtoosi saluwa suntsatuwaappe, godatetsay de'iyaa wanttuppe, wolk'k'aamatuwaappenne godatuwa ubbaappe bolla gidiide mooddee; I ha'i de'iyaa yeletaa s'alalaan gidennaan, sintsaappe yaana yeletaanikka hara suntsatetsaa ubbaappe d'ok'k'ee. (aiōn g165) **22** S'oossay ubbabaa Kiristtoosa gediyaappe garssan moodissiide, k'ay S'oossay I ubbabaan ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew Aa immeedda. **23** Woosa gollii Kiristtoosa asatetsaa; woosa gollii Kiristtoosi ubba saan ubbabaa kuntsiyaa Aa poluwa.

2 Hintte azazettenan is's'eedda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayaana hayk'uwaa hayk'keedda. **2** He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; c'arkkuwa gidon de'iyaa wolk'k'aama ayyaanatuwa kaappoo k'ay S'oossaw azazettena asaa ha'i moooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita. (aiōn g165) **3** Nuunikka k'ay ubbay he asaa mala; k'ay nuuni nu ashuwa amuwaadan de'eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootseeddo. Nuunikka haratuwaadan, nu med'etaan S'oossaa hank'kuwa akkanaw de'etto. **4** Shin S'oossaa maarotetsay dara gidiyaa diraw, bare siik'uwaa daruwaadan, **5** Nuuni aw azazettenan is's'iide, haray atto ayyaan

hayk'keeddawantta gidinakka, I Kiristoosanna nuw de'uwaa immeedda. S'oossaa aad'd'o keekatetsan hintte atteeddita. 6 Nuuni Kiristoosi Yesuusanna saluwaanne sa'anne mooddanaadan, S'oossay nuuna aanana ittippe hayk'uwaappe dentseedda. 7 I sintsappe yaana wodiyaan, nuw Kiristoosi Yesuusan de'iyaa keekatetsan, ubbaappe aad'd'iyaa bare aad'd'o keekatetsaa d'ok'k'atetsaa bessanaw hewaa ootseedda. (aiñ g165) 8 Ayaw gooppe, hintte S'oossaa aad'd'o keekatetsan, ammanuwaan atteeddita; hawe S'oossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. 9 Hintte daaburan beettiibeenna diraw, hintte c'ee'ettiyaabay ayayenne baawa. 10 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa med'etaa; I nuw kasetiide giigissi wotseedda lo'o oosuwa nuuni ootsanaadan, Kiristoosi Yesuusa baggana nuuna med'd'eedda. 11 Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatetsaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena k'as's'aretteddawantta giyaa Ayihudatu, k'as's'arettiibeennawantta giide s'eesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite. 12 He wode hintte Kiristoosappe shaaketteeddita; imatsaa gidide, Israa'eeliyaa asaappe haakkiide de'eeddita; S'oossay bare asaw immana giide c'aak'k'eedda c'aak'uwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa'aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne k'ay S'oossay bayinnaan de'eeddita. 13 Shin hintte kase haakkiide de'iyaa wanttu ha'i Kiristoosa Yesuusanna de'iide, Kiristoosa hayk'uwaan mataa shiik'eeddita. 14 Ayaw gooppe, Kiristoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa ootsiide, nuw sarotetsaa aheedda. Untunttu laa"uwaa shaakkiide, morkke ootsi wotseedda morkketetsaa godaa bare asatetsan koli yeggeedda. 15 I bare huup'ew ha laa"u zaruwaappe itti ooratsa asaa med'd'iide sarotetsaa wotsanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa Aa azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe d'ayisseedda. 16 Kiristoosi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'k'eedda bare hayk'uwaan morkketetsaa d'ayiseedda; k'ay mask'k'aliyaa baggana laa"u zaruwaakka itti asaa ootsi sigetsiide, S'oossaakko aheedda. 17 Kiristoosi yiide, S'oossaappe haakkiide de'iyaa hinttentoo Ayihuda gidennawanttoonne, Aa matan de'iyaa Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwa k'aalaa sarotetsaa odeedda. 18 Ayaw gooppe, nuuni

ubbaw, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaanan Kiristoosa baggana Aawuwaa sintsa shiik'anaw danddayeetto. 19 Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sintsaw allaga woy imatsaa gidikkita; ha"i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; k'ay S'oossaw hintte soy asaa. 20 Yesuusi kiiteeddawantunne timbbitiyaa odiyaa wanttu baaseeda baasuwa bolla hinttekaa kees'etteeddita; godaa s'ap'uwaa minisiyaa waanna shuchchay Kiristoosi Yesuusa. 21 I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyk'kiide, S'oossaa baggana Geeshsha, S'oossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. 22 Hintte k'ay S'oossay bare Ayyaanan de'iyaa golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittippe Kiristoosan kees'ettiita.

3 Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani P'awuloosi hintte diraw Kiristoosi Yesuusa k'asho asaa gideeddawe, S'oossaa woossay. 2 S'oossay bare aad'd'o keekatetsan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwa taw immeeddawaa hintte loytsi siseeddita. 3 S'oossay bare S'uura k'ofaa taw k'onc'c'issiide, taana erisseedda; taani hewaa k'antsaan s'aafaad. 4 K'ay taani s'aafeeddawaa hintte nabbabiya wode, Kiristoosa s'uuraa taani woota akeekaadditantonne eranaw danddayiita. 5 Beni wode Asay he S'uura yewuwaa sisibeenna; shin S'oossay hewaa Yesuusi kiiteedda S'oossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaa wanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha"i k'onc'c'isseedda. 6 S'uura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna Asay wonggalaa baggana, S'oossaa anjiuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; untunttu itti asatetsan shaakettennaan de'iino; k'ay Kiristoosi Yesuusa baggana S'oossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakkiino. 7 S'oossay bare oosuwa wolk'k'aa baggana taw immeedda aad'd'o keekatetsan taani ha wonggalaw k'ooma gidaaddi. 8 Taani geeshshatuwa ubbaa gidon laafiyaawaa gidoopekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristoosa duretetsaa mishiraachchuwa k'aalaa odiyaa ha kaac'aa S'oossay taw immeedda. 9 K'ay taani hewaan S'oossaa S'uura k'ofaa asaa ubbaw k'onc'c'issa odana; ubbabaa med'd'eedda S'oossay bare S'uura yewuwaa beni wode gentsi wotseedda. S'oossay ha"i hewaa woosa golliyaa baggana saluwaa sa'aan de'iyaa kaappatoonne godatetsay de'iyaa wanttoo zaway bayinna bare aad'd'eedda eratetsaa

k'onc'c'issanaw ootseedda. (aiōn g165) 11 S'oossay hewaa nu Godaa Kiristtoosi Yesuusa baggana I poleedda bare med'inaa k'ofaadan ootseedda. (aiōn g165) 12 Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe gidiide, Aa ammaniyaa ammanuwaan ammanettiide, ayinne yayyenaan S'oossaa sintsa shiik'anaw danddayeetto. 13 Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte hirggenna mala, hinttena woossay; ayaw gooppe, taani hintte bonchchoo metootay. 14 Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa'aan de'iyaa ammaniyaa golliyya Asay ubbay aappe yeedda S'oossaa sintsan gulbbatay. 16 S'oossay bare bonchchuwa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaanay, hinttentoo hintte garssa asatetsan hintte minniyaa wolk'kaa immanaadaaninne, k'ay ammanuwa baggana Kiristtoosi hintte wozanaa bare golliyya med'd'anaadan, taani S'oossaa woossay; k'ayka hintte s'ap'uwaa yeddiide, tokettiide siik'inaan minnanaadan, S'oossaa woossay. 18 K'ay geeshshatuwa ubbaanna Kiristtoosa siik'uu ay keenaa aakentto, adussentto, d'ok'k'enttonne c'iimmentto eriyaa wolk'kaa hinttentu demmanaadan, taani S'oossaa woossay. 19 Eratetsaappe aad'd'iyaa Kiristtoosa siik'uwaa hintte eranaadaaninne k'ay S'oossawaa gidiyaa ubbabaan hintte poli kumanaadan, taani S'oossaa woossay. 20 Simmi nu gidдон ootsiyaa bare wolk'kaa baggana nuuni woossiyaawaa woy k'oppiyaawaa ubbaappe loytsi darssi ootsanaw danddayiyaa S'oossaw, woosa golliyaaninne Kiristtoosi Yesuusan ubbaa wode med'inaappe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen".i. (aiōn g165)

4 Hewaa diraw, taani Godaw ootsiyaa diraw k'ashetteeddawe S'oossay hinttena s'eeseedda s'eessaw bessiyaa de'uwaa hintte de'anaadan, taani hinttena woossay. 2 Ubbaa wode hintte hintte huup'iyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchatuwa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawaan hintte siik'uwaa bessite. 3 Hinttena ittippe gatsi k'achchiyaa sarotetsaan, Geeshsha Ayyaanay hinttentoo immiyaa ittippetetsaa naaganaw minnite. 4 S'oossay hinttena s'eeseedda hidoottay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mes'si ittuwaa gidowaadan, itti asatetsayenne itti Geeshsha Ayyaanay de'ee. 5 Itti Goday, itti ammanuunne itti s'ink'k'atay de'ee. 6 Ubbaa

Goday, ubbaa baggana ootsiyaawe, ubbaa gidдон de'iyawe, itti S'oossay, ubbaa Aawuu de'ee. 7 Shin Kiristtoosi immeedda imuwaadan, nuuni huup'iyaa huup'iyaa duma imuwaa akkeeddo. 8 Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «I pude d'ok'k'asaa keseedda wode, omoodetteeddawantta afeedda; asawukka imotaa immeedda» yaagee. 9 Yaatina, «Pude keseedda» giyaawe waagiyaawee? I koyiro duge wod'd'eedda; hewe sa'aw hirkki wurssetsasaa wod'd'eedda giyaawaa. 10 Ha duge wod'd'eeddawe bare huup'ew Aa; he I ubbaba kumanaadan, saluwa ubbaappe d'ok'k'iyasaa pude keseedda. 11 Asaw imotaa immeeddawe Aa; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiiteeddawantta, haratuwa timbbitiyaa odiyaawantta, k'ay haratuwa mishiraachchuwa k'aalaa odiyaawantta, k'ayka haratuwa woosa golliyya kaaletsiyaawanttanne tamaarissiyaawantta ootsi suntseedda. 12 I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniyaa asaa oosuwa ootsanaadaaninne Kiristtoosa bolla kees'ettanaadan giigissanaw ootseedda. 13 K'ay nuuni ubbay S'oossaa Na'aa ammaninanne erina beettiyya ittippetetsaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa dic'c'iide, donzza asaa gidanaadaana. 14 Nuuni beetan yaanne haanne shoc'ettiide, barenttu c'immiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletsiyaa geniyaa asaa timirttiyaa c'arkkuwa ubbaan sugettiide, hawaappe sintsaw na'aa gidanaw bessena. 15 Shin nuuni siik'otetsan tumuwa haasayiide, huup'e gidiyaa Kiristtoosakko ubbabaan dic'c'anaw bessee. 16 Bollaa gidдон de'iyaa duma duma shaakotay aan ittippe oyk'etteeddino; k'ay kumentsaa bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaana gaketttiide, ittippe oyk'k'etti utteedda; he duma duma shaakotay ootsanaw bessiyaawaa ootsiyaa wode, kumentsaa bollay siik'uwaa dic'c'eenne barena kees's'ee. 17 Hewaa diraw, taani hawaa hinttentoo Godaa suntsan odayenne markkattay. Hintte go"i bayinna k'ofaa k'oppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de'oppite. 18 Unttuntu wozanay d'umaan de'ee; unttuntu ayinne erennawanttanne azazettena diraw, S'oossay immiyaa de'uwaappe haakkeeddino. 19 Unttuntu matan yeella giyaawe baawa; unttuntu woshummaw kajjeelanaw barenttu huup'iyaa aatsi immiino; k'ay tunabaa ubbaa pac'i bayinnaan ootsanaw loytsi yorattiyaawantta. 20 Shin

hintte Kiristtoosawaa hewaadan tamaribeykkita. 21 Aabaa tumu siseeddita; k'ay tumatetsaykka Yesuusan de'iyaaawaa, aappe tamarareeddita. 22 Hintte kase de'iyaa de'uwaa aggite; k'ay bare c'immiyaa amuwaan d'ayiyaa hintte ec'a asatetsaa d'ayissite. 23 Hintte wozanayenne k'ofay ubbaanna oorass'anaw bessee. 24 Tumu s'illotetsaaninne geeshshatetsaan S'oossaa leemisuwaan med'etteedda ooratsa asatetsaa mayyite. 25 Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristtoosa asatetsan itti asaa gidiyaa diraw, Asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee. 26 Hank'k'ettite; shin hintte hank'k'uwaaan nagaraa ootsoppite. Hintte hank'k'uwaaan de'ishshin, away wuloppo. 27 S'alahew s'oo'iyaa immoppite. 28 Wuu'iyaa uray hawaappe sintsaw wuu'oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo'obaa ootsiide daaburo. 29 Hintte haasayay sisiyaawanta go'ana mala, koshshiyaawaadan mentsetsiyaa lo'o k'aalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita k'aalay mulekka kesoppo. 30 S'oossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda S'oossaa Geeshsha Ayaanaa kayyoyoppite. 31 Is'siyaa hanotaa, yiluwa, hank'k'uwaa, waasuwaanne c'ashshaa ubbaa iitatetsaa ubbaanna hintteppe d'ayissite. 32 Ittuu ittoo keekitenne k'arettite; k'ay S'oossay Kiristtoosa baggana hinttentoo atto geeddawaadan, hinttekkia ittuu ittuwaa atto giite.

5 Simmi S'oossay siik'iyaa naanatuwaadan, Aa malatite. 2 K'ay Kiristtoosi nuuna siik'iide, bare huup'iyaa S'oossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa ootsiide immeeddawaadan, hinttekkia siik'uwaaan de'anaw bessee. 3 Shin S'oossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte giddon woshummiyaawenne tunatetsaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. 4 Yeellayiyaawenne eeyaa haasayay woy patsenna k'id'ii hinttentoo bessenawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de'oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, S'oossaa galatanaw bessee. 5 Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa ootsiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidoppe, Kiristtoosa kawutetsaanne S'oossaa kawutetsaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eek'aw goyinniyaawaappe dummatenna. 6 Hinttena ooninne patsenna haasayan c'immoppo; ayaw gooppe,

hawaa gaasuwaan S'oossaa hank'k'uu azazettena asaa bolla yaana. 7 Simmi hewaa mala asaana zuppetoppite. 8 Ayaw gooppe, kase hintte d'umaan de'eeddita; shin Godaa baggana ha'i poo'uwaaan de'iita; poo'uwaaan de'iyaa asaadan poo'uwaaan hamettite. 9 Ayaw gooppe, poo'uu lo'otetsaa, s'illotetsaanne tumatetsaa ubbaa ayifee. 10 Godaa nashechchiyaabay ayentto tamarite. 11 Go'i bayinna d'umaa oosuwa k'onc'c'issi bessiteppe attin aanana walakettoppite. 12 Untunttu geeman ootsiyaawe haray atto haasayiyaawekka pokkee. 13 Shin ubbabay poo'uwaa kesiyaa wode, k'onc'c'iyaaan beettana; ayaw gooppe, k'onc'c'iyaaan beettiyaa ubbabay poo'uwaa. 14 Hewaa diraw, «Gem'ishiyaawoo, beegotta; hayk'uwaaappekka dendda; Kiristtoosi new poo'issanawaa» yaagee. 15 Simmi hintte waan de'into akeekite; aad'd'eedda eratetsaana de'iyaa asaadan de'iteppe attin, aad'd'eedda eratetsay bayinna asaadan de'oppite. 16 Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiya hintte w danddayettowaadan lo'otetsaw go'ettite. 17 Hewaa diraw, Goday koyyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeyaa gidoppite. 18 K'ay hinttenan Geeshsha Ayyaanay k'ans's'ennaan kumooppe attin, hinttena bayizziyaa woyniyaa giyaa eessaa ushiide matsottoppite. 19 Mazimuriyaa yetsaan, galatiide yes's'iyawaaninne ayaana yetsaan ittuu ittuwaana haasayite; k'ay galatiyaa yetsaaninne mazimuriyaa yes's'iyawaan hintte wozanaan Godaa galatiide yes's'ite. 20 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan, Aawuwaa S'oossaa ubbabaw ubbaa wode galatite. 21 Kiristtoosaw yayyiide, ittuu ittoo moodettite. 22 Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite. 23 Ayaw gooppe, Kiristtoosi woosa gollew huup'e gidiyaawaadan, asinaykka bare machchattiw huup'e; k'ay Kiristtoosi bare huup'iyaaan, bare bollaa gidiyaa woosa golliyaa ashshiyaawaa. 24 Shin woosa gollii Kiristtoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu k'ay barenttu asinaw ubbabaan moodettanaw bessee. 25 Asinatoo, Kiristtoosi woosa golliyaa siik'iide, bare huup'iyaa iziw immeeddawaadan, hinttekkia hintte machchatuwaa siik'ite. 26 I woosa golliyaa bare k'aalaaninne haatsaan meec'c'i geeshshiide, S'oossaw dummayanaw hawaa ootseedda. 27 Kiristtoosi woosa golliyaa k'itay woy deemuwaa c'id'd'issiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan,

Aa kumentsaa bonchchuwaanna geeshshaanne borettennawaa ootsiide, bare huup'ew shiishshanaw koyyeedda. 28 Simmi k'ay asinay bare machchatto bare bollaadan siik'anaw bessee; bare machchatto siik'iyaa bare barena siik'ee. 29 Ayaw gooppe, bare bollaa is'siyaa Asay mulekka baawa; shin Kiristoosi woosa golliiyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee. 30 Ayaw gooppe, nuuni Aa bollaa dumma dumma asatetsaa. 31 S'oossaa Mas'aafay; «Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchatinna ittippe de'ana; untunttu laa"uukka itti ashuwaa gidana» yaagee. 32 Ha s'uurray wolk'kaama tumatetsaa; shin taani hawe Kiristoosabaanne woosa golliyaabaa odeo yaagay. 33 Gidooppekka, k'ay asinay huup'iyaa huup'iyaa machchiya bare huup'iyaa siik'anaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6 Naatoo, hinttena yeleeddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayaw gooppe, hawe ootsanaw bessiyaawaa. 2 «New ubbabay lo"anaadaaninne sa'aan ne laysay aduk'kanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha» giyaa azazu S'oossay immana geedda hidootaana de'iyaa koyiro azazuwaa. 4 Aawotoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, untuntta hank'ketsoppite. 5 Ayilatoo, Kiristoosaw ootsiyaawaadan, hintte godatoo yashshatetsaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite. 6 S'oossay geeddawaa ootsiyaawanttudan, Kiristoosa ayilatuwaadan, wozanaappe ootsiteppe attin, asaa nashechchanaw ootsiyaawaadan, Asay be'o giide ootsoppite. 7 Asaw gidennaan Godaw ootsiyaawaadan, d'bennaan wozanaappe ootsite. 8 Ayile gidina woy womaannuwaa gidina, I ootsiyaa lo"o ooso ubbaw Goday huup'iyaa huup'iyaa woytanawaa eriita. 9 Godatoo, hintte ayiletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan ootsite; hinttenanne untuntta gatsi mooddiya Goday, oonanne maaddi pirdennawe, saluwaan de'iyawaa eriita. 10 Wurssetsaan, Godaaninne Aa wolk'kaama wolk'kan ubbaa wode minnite. 11 S'alahiyaa iita c'imuwaa te"anaw hintte danddayana mala, S'oossay hinttenttoo immiyaa ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. 12 Ayaw gooppe, nuuni bolla saluwaa de'iyaa iita ayaana wolk'katuwaanna, mooddiyaawanttunna,

godatetsay de'iyawanttunna ha d'uma biittaa mooddiyaawanttunna olettiaawaappe attin, asaana olettokko. (aiōn g165) 13 Hewaa diraw, iita gallasaan te"anawunne k'ay wurssetsay gakkanaw wad'ettowaappe guyyiyaan, min ek'kanaw hintte danddayana mala, S'oossaa olaa miishshaa ubbaa oyk'k'ite. 14 Hewaa diraw, s'eessan sak'kiyaa danc'ciyaawaadan tumatetsaa danc'ciide, tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan s'illotetsaa mayyiide, hintte gediyaan c'aammaa wotsiyaawaadan sarotetsaa mishraachchuwaa k'aalaa odanaw giigiide, min ek'k'ite. 16 He ubbaappe aatsiide, s'alahii yeddiya wonddaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubbaa wode gondalliyaadan oyk'k'ite. 17 Atotetsaa huup'iyaa wotsiyaa birataa k'oobiyaadan wotsite; k'ay Geeshsha Ayaanaa mashshaa gideedda S'oossaa k'aalaa oyk'k'ite. 18 S'oossaa woossiiddenne Aa maaduwa oochchiidde, ubbaa wode Geeshsha Ayyaanan S'oossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppite; geeshshatuwaa ubbaw S'oossaa ubbaa wode woossite. 19 K'ay taani yayyenaan wonggalaa s'uuraa odanaw, S'oossay ta doonaa dooyyiide, haasayiawaa immanaadan, tawukka S'oossaa woossite. 20 Taani ha"i k'ashuwaan de'ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyenaan odana mala, taw S'oossaa woossite. 21 Shin taani waana de'intonne ayaa ootsaytanto hinttekkeraanaadan, nu siik'o ishaya, Godaa oosuwaan ammanetteeda k'oomay Tikik'oosi, tawaa ubbaa hinttenttoo odanawaa. 22 Nuuni ubbay waan de'into hinttenttoo odiide, hinttena minisana mala, taani Aa hinttekkoo kiitaad. 23 S'oossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe sarotetsayenne siik'otetsay ammanuwaana ittippe ishatuwaa ubbaw gido; 24 Dochchenna siik'uwaan nu Godaa Yesuusi Kiristoosa siik'iyaa ubbatuwaanna S'oossaa aad'd'o keekatetsay gido. Amen".

Pilip'p'isiyoosa

1 Nuuni Yesuusi Kiristoosa oosanchchatuu P'awuloosinne S'imootoosi, Kiristoosa Yesuusan de'iyaawanttoo, Pilip'p'isiyoosa giyaa katamaan de'iyaa geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaaletsiyaawanttoonne maaddiyaawanttoo ha dabddaabbiyaa s'aafetto. **2** Nu Aawuwaa S'oossaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo gido. **3** Taani hinttena hassayiyaa wode ubbaan ta S'oossaa galatay. **4** Hintte koyiro gallassaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaawaan taana maaddeedda diraw, taani ubbaa wode hinttenttoo ubbaw nashechchan S'oossaa woossay. **6** K'ay hinttenttu gidдон lo'o oosuwaa doommeedda S'oossay, Kiristoosi Yesuusi simmiyaa gallassay gakkanaw polanawaa eray. **7** Taani hinttenttoo ubbaw hewaadan K'oppnanaw bessee; ayaw gooppe, taani hinttena ubbaa wode hassayay. Ha'i taani k'ashuwaan de'iyaaawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, k'ay wonggalaa minisa essiyaawaaninne, S'oossay taw kaac'eedda kaac'aa hinttekka taananna gishi akkeeddita. **8** Ayaw gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristoosi Yesuusappe yiyaa siik'uwaan ay keenaa siik'into, S'oossay taw markka. **9** K'ay taani hinttenttoo S'oossaa woossiyaawe hawaa; lo'obaa ayaanneekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, k'ay hinttenttu siik'uu tumu eratetsaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji dic'c'anaadan, S'oossaa woossay; yaatiide Kiristoosi simmiyaa gallassan hinttenttu suurene pokkuu baynnawantta gidana. **11** K'ay hinttenttu shempuukka S'oossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristoosa baggana beettiyaa s'illotetsaa ayfiyaa ayifana. **12** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ha taana gakeeddawe mishiraachchuwaa k'aalay aakkanaadan tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana mala koyyay. **13** Taani Kiristoosa diraw k'ashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyya ubbatuunne hawaan de'iyaa haratuu ubbatuu eriino. **14** K'ay taani k'ashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawanttu Godan loytsi ammanettiide, S'oossaa k'aalaa yashshi baynnaan kasewaappe s'aliide odanaadan maaddeedda. **15** Tumuppe ittuu ittuu k'anaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw,

Kiristoosawaa odiino; shin haranttu lo'o amuwaan odiino. **16** Hawanttu S'oossay taw wonggalaa naagiyya oosuwaa immeedda diraw, siik'iide k'aalaa odiino. **17** Shin yekkonttu taani k'ashuwaan de'ishshin, ta bolla waayiyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siik'iyaa wolk'k'aama amuwaan Kiristoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino. **18** Ayinne baawa; malatissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sintsanawukka k'ay taani nashettana. **19** Ayaw gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristoosa Ayyaanaappe yiyaa maaduwaan attanawaa eray. **20** Ta wolk'k'aama amuunne S'oossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyya naaguu ayee gooppe, taani pas'a de'inakka woy hayk'k'inakka yayyenaan, kasewaadan ha'ikka ta kumentsaa asatetsan Kiristoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan attanaassa. **21** Ayaw gooppe, taw de'uu Kiristoosa; k'ay hayk'uukka taw go'a. **22** Shin taani pas'a de'iyaaawaan daro go'iyaa ootsanawaa gidoooppe, hak'awaa dooranentto taw eretenna. **23** Taani ha laa'u yewatuwaan metootay; ha de'uwaappe shaaketanawunne k'ay Kiristoosanna ittippe de'anaw amottay; Kiristoosanna ittippe de'iyaaawe ubbaappe aad'd'eedda daro lo'obaa. **24** Shin taani hayk'k'iyawaappe hinttenttu diraw pas'a de'iyaaawe hinttena daro koshshiyaawaa. **25** Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; k'ay ammanuwaan hinttenttu dic'c'anaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna pas'a de'ana. **26** Hewaa diraw, taani hinttenanna laa'entsuwaa yiyaa wode, Kiristoosa Yesuusanna hintte de'iyaa de'uwaan, tabaan c'ee'ettiyaabay hinttenttoo darana. **27** Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huup'ew Kiristoosa wonggalaw bessiyaa de'uwa de'ite; taani hinttena baade woy be'ana d'ayina, hinttenttu itti k'ofaan minniide ek'keeddawaanne, k'ay wonggalaa ammanoo itti wozanaa gidiide ittippe baas'etiyaawaa sisana. **28** Hintte morkketoo ayankka yayyoppite; hewe untunttoo untunttu bashaa d'iishissee; shin S'oossay hinttena s'oonnissiyaa diraw, hinttenttoo atosetsaa d'iishissee. **29** Ayaw gooppe, Kiristoosaw ootsiyaa kaac'ay hinttena gakeeddawe hinttenttu aan ammanana s'alalaassa

gidennaan Aa diraw waayiiaakka akkanaassa. 30 Taani kase baas'etishshin hinttentu be'eeddawaa mala baas'iinne k'ay ha'ikka taani baas'etiyaawaa hinttentu sisiyaawaa malay hinttena gakkeedda.

2 Kiristoosan hinttentu de'iyaa de'uu hinttena wozantsii? Aa siik'uu hinttena mentsetsii? Geeshsha Ayyaanana hinttentoo ittipetetsay de'ii? Hintte ittuu ittoo keekiiteennee k'arettiitee? **2** Yaatooppe, hinttentu k'ofaan, siik'ukaan, wozanaanine k'ofaa poluwaan ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite. **3** Hinttena siik'iyawaan woy c'ee'ettanaw koyyiya mela amuwaan itibaanne ootsoppite; shin ittuu ittuwaappe d'ok'k'ay yaagiide k'oppennaan, ittuu ittoo hinttentu huup'iyaa kawushshite. **4** K'ay ittuu ittuwaa go'iyawaa koyyanaappe attin, hinttentu huup'e s'alalaa go'iyawaa koyyoppite. **5** Kiristoosa Yesuusan de'iyaa ha ashikketetsaa k'ofay k'ay hinttenanka de'anaw bessee. **6** I ubbaa wode S'oossaa gidiide de'eedda; shin I wolk'kaan S'oossaa keena gidiyaa maatay de'iyawaa bessiyaawaadan paydibeenna. **7** Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, ayiliyaa med'etaa akkeedda; k'ay asaa malatiide k'onc'c'eedda. **8** I barena kawushsheedda; hayk'oo, ubbaa haray atto, mask'k'aliyaa bolla hayk'kanawukka azazetteedda. **9** Hewaa diraw, S'oossay Aa loytsi d'ok'k'u d'ok'k'u ootseedda; k'ay suntsaa ubbaappekka aad'd'iyaa d'ok'k'a suntsaa aw immeedda. **10** Hewaa diraw, saluwaaninne sa'aan, sa'aappe garssan de'iyaa ubbay, Yesuusa suntsaa bonchchanaw gulbbatana. **11** K'ay Asay ubbay Yesuusi Kiristoosi Godaa yaagiide, S'oossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana. **12** Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de'iyaa wode ubbaan hinttentu taw azazetteeddawaadan, ha'ii taani hinttentu matan de'enna wodekka, hinttentu kasewaappe aatsiide taw azazettanaw bessee; yashshatetsaaninne kokkorssaan hinttentu atotetsaa polanaw ootsite. **13** Ayaw gooppe, S'oossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne k'ay I k'oppeeddawaa hinttentu ootsanaadan hinttentu gidдон ubbaa wode ootsee. **14** Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaa, S'oossaa naanatuwaadankka pokkuu baynnawantta gidite; k'ay zuuzummannan woy iitabaa k'oppennaan ubbabaa ootsite. He asaa gidдонkka saluwaan poo'iyaa s'oolintiyaadan poo'iidde, **16** de'uwa

mishiraachchuwaa k'aalaa untunttoo odite; he wode ta daaburayenne ta oosuu mela d'ayibeennawe erettiya diraw, Kiristoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan c'ee'ettana. **17** Haray atto hinttentu ammanuu S'oossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suutsay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. **18** Hewaadan hinttekka k'ay nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite. **19** Shin taani hinttentu de'uwaabaa sisaade nashettanaadan, S'imootoosa hinttekko ellekka yeddanaawaa Godaa Yesuusan ammanettay. **20** Ayaw gooppe, hinttentu de'uwaabaw wozanaappe hirggiyaa Aa mala Asay haray ooninne taw baawa. **21** Ayaw gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huup'e go'aa koyyiino; Yesuusi Kiristoosawaa koyyikkino. **22** Shin na'ay bare aabbu ootsiyaawaadan, S'imootoosi taananna ittippe gidiide, wonggalaa oosuwa ootseeddawaan, ammanettiya asaa gidiyaawaa erisseeddawaa hinttentu eriita. **23** Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be'aade, ellekka Aa hinttekko yeddana gaade k'oppay. **24** Taani ta huup'ew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay. **25** Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidiide ootseeddawaa, oletteeddawaanne, k'ay taana maaddiyaawaan hinttentoo kiitettiide ootseeddawaa hinttekko kiitanaw kosshiyaawaa k'oppaad. **26** Ayaw gooppe, I hinttena ubbaa be'anaw laamotee; k'ay I saketteeddawaa hinttentu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee. **27** I tumu sakettiide, hayk'ki atteedda; shin S'oossay aw k'aretteedda; Aa s'alalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka k'aretteedda. **28** Simmi hinttentu laa'entsuwaa Aa be'iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irs's'anaadan, taani ellekka Aa hinttekko yeddana. **29** Hewaa diraw, Godan de'iyaa ishaadan, kumentsaa nashechchan Aa mokitte; k'ay Aa malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite. **30** Ayaw gooppe, hinttentu hinttentu huup'ew taana maaddana danddayenna maaduwa maaddanaw, Kiristoosa oosuwa diraw, bare shemppuwaa sheneko giide, hayk'ki atteedda.

3 Wurssetsaan, taanaadan S'oossaa kaalliyawanttoo, Goday hinttentoo nashechchaa immo. Taani kase s'aafeeddawaa zaaretsaade s'aafiyaawe taana waayissenna; k'ay he s'aafiyaawe hinttena naagana. **2** litabaa ootsiyaawantuppe, he

kanatuwaa eeshshay de'iyaawantuppe, k'as's'aray koshshee giyaa asatuwaappe naagettite. 3 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa Geeshsha Ayyaanan S'oossaw goyinniyya dirawunne nu de'uwaan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyya diraw, tumu k'as's'araa k'as's'aretteddawantta; asatetsaa bolla oosettiyaawan ammanokko. 4 K'ay taw ta huup'iyankka ta asatetsan ammanettiyaawe de'ee. Ay asayenne bare asatetsan ammanettiyaawe barew de'ee giide k'oppooppe, taani aappe loytsa aad'd'ay. 5 Taani yelettoodeppe hospuntsa gallasaan k'as's'aretaad. Taani yeletaan Israa'eeliyya; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyya naagiyaawaan gidoope, taani Parisaawe; 6 Ayihuda ammanoo seelaa gidoope, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide s'illiyaawaa bagga gidoope, taanan pokkobay beettibeenaa. 7 Shin taana go'iyaa he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan payday. 8 Tumakka, hewanttu s'alalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loytsi aad'd'iyaa diraw, ubbabaa taana mulekka go'ennawaadan payday; taani Aa diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aanana de'anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyya ta huup'e s'illotetsay taw baawa. Kiristtoosa ammanina, S'oossay immiyya s'illotetsay, ammanuwaan S'oossaa matappe yiyaa s'illotetsay taw ha'i de'ee. 10 Taani Kiristtoosanne Aa dendduwaa wolk'kaa eranaw koyyay; yaataade taani ta huup'ew hayk'uwaappe denddana yaagiyaawaan, Aa waayiyaa aanana waayettanawunne Aa hayk'uwaan Aa malatanaw amottay. 12 Taani ha'i demma diggaad woy taanan bali baawa giikke. Shin Kiristtoosi Yesuusi taana barew ootseedda woytaa demmana gaade elleellay. 13 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani hewaa demma diggaad gaade k'oppikke; shin taani ittibaa ootsay; taappe guyyenna de'iyawaa dogaa de sintsan de'iyawaa oyk'k'anaw wad'ettay. 14 S'oossay Kiristtoosi Yesuusa baggana bolla de'oo s'eesiyaa woytaa akkanaw, ta gakkanaw wos'ay. 15 Simmi nuuni Ayyaanan minneeddawanttu ubbatuu hawaa k'oppinanaw bessee; k'ay hinteppe amareedawanttoo ayaaninne dumma k'ofay de'ooppe, hewaakka S'oossay hinttenttoo k'onc'c'issana. 16

Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de'eedda maaraadan, ane sintsaw he maaraa kaalloytte. 17 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hinttekka nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaawantta akeekite. 18 Ayaw gooppe, taani hewaa hinttenttoo kase c'orattoo odaaddi; k'ay ha'i laa'entsuwaakka afos's'aadde hinttenttoo oday; Kiristtoosi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'k'eeddawoo barenttu shemppuu barena morkke ootseedda daro asatuu de'iino. 19 Unttunttu wursetsay bashshaa; untunttu uluu untunttoo S'oossaa; yeellatanaw bessiyaawan untunttu otorettiino; k'ay ha sa'aabaa s'alalaa k'oppiino. 20 Ayaw gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni k'ay saluwaappe yaana nuuna ashshiyaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa naageetto. 21 Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wotsanaw danddayiyaa bare wolk'k'an, nu daaburanchcha asatetsaa laammiide, bare bonchcho asatetsaa malatissiide ootsana.

4 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani siik'iyaaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyaawaanttoo, taana d'ok'k'u ootsiyaawanttoo, ta dabbattoo, simmi Godan hinttenttu min ek'k'anaw bessee. 2 Ewoodenne Sins's'iikee, hinttenttu laa'uukka k'ofaan ittuwaa gidiide, Godan de'anaadan, taani hinttena zoray. 3 K'ay taananna ootsiyaa ammanetteedawoo, neeni ha mac'c'a asatuwaa maaddanaadan, taani neena woossay; ayaw gooppe, untunttu taanannanne untunttu sunsay S'oossaa de'uwa mas'aafan s'aafetteedda K'alemins's'oosanna k'ay taananna ittippe ootsiyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gatsanaw daabureeddino. 4 Godaanna hinttenttu de'iyaa de'uwaan ubbaa wode nashettiite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettiite. 5 Asay ubbay hinttenttu ashikketetsaa ero; Goday matan yaana. 6 S'oossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan Aa loytsi galatiide, hinttena koshshiyaawaa ubbaw woossiteppe attin, ittibawukka hirgoppite. 7 K'ay asaa eratetsaa ubbaappe aad'd'iyaa S'oossaa sarotetsay hinttenttu wozanaanne hinttenttu k'ofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana naagana. 8 Wursetsaan, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu wozanaan lo'obaanne galatissiyaawaa

k'oppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa aatsiide Kaatiyaa K'eesaare golliyaan de'iyawanttu ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa hinttena saro giino. 23 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ubbaa, siik'uwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa aad'd'o keekatetsay hinttenanna gido.

k'oppite. 9 Hinttentu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be'eeddawaa ubbaa ootsite; k'ay nuw sarotetsaa immiyaa S'oossay hinttenanna ittippe gidanawaa. 10 Shin daro wodiyaappe guyyiyaan, ha"i hinttentu tawaa laa'entsuwaa k'oppanaw doommeedda diraw, taani Godan loytsa nashettay; taw k'oppanaw hinttentoo injjetennan is'seeddawaappe attin, taw k'ofaa k'oppiita. 11 Taani hawaa taana meteedda diraw giikke; ayaw gooppe, taw de'iyabay taw gidana giyaawaa taani tamaaraad. 12 Taani metootiide wooti de'anannto eray; k'ay durettiide de'iyawekka ayentto eray; hak'an gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa k'ay pac'aanne palahaa tamaaraad. 13 Kiristtoosi taw immeedda wolk'k'an, ubbabaa ootsanaw taani danddayay. 14 Gidooppekka, hinttentu ta metuwaa taananna metootiide daro loytseeddita; 15 Pilip'p'isiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte gidдон odetteedda; shin taani Mak'idooniyaappe keseedda wode, taana ammaniyaa hinttentuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttentu hinttentu huup'ew eriita; k'ay immiyaabankka akkiyaabankka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna. 16 Ayaw gooppe, taana metuu oyk'k'eedda wode, haray atto taani Teselonk'k'en de'ishshinka taana zaari zaariide maaddeeddita. 17 Taani hinttewaa bolla harabay gujettanawaa koyiyaawaappe attin, woytaa s'alalaa akkanaw koyyikke. 18 Shin taani hinttentu immeeddawaa ubbaa akkaad; k'ay taw palahiide gidiyaawe de'ee. Hintte kiitteedda ubbabaa Eppafiroditoosappe akkaad; koshshiyaa ubbay taw de'ee. Hintte taw kiitteedda imuu S'oossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, Aa nashechchiyaa yarshshuwaa mala. 19 K'ay ta S'oossay bare bonchcho duretetsaa daruwaan Kiristtoosi Yesuusa baggana hinttena koshshiyaawaa ubbaa hinttentoo immana. 20 Nu S'oossaw, nu Aawoo med'inaappe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165) 21 Kiristtoosi Yesuusawaa gidiyaa S'oossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de'iyaa ishatuu hinttena saro giino. 22 Hawaan de'iyaa S'oossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka

K'olaasiyaasa

1 Taani P'awuloosi, S'oossaa sheniyaan Kiristoosi Yesuusi kiiteeddawaa gideeddawenne nu ishay S'imootoosi, **2** K'olaasiyaasa giyaa katamaan de'iyaa S'oossaa naanaatoo, Kiristoosan ammanetteeda ishatao ha dabddaabbiiyaa s'aafheeto. S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Nuuni hinttentoo woossiidda, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, S'oossaa ubbaa wode galateeto. **4** Ayaw gooppe, nuuni Kiristoosi Yesuusa hinttentu ammaniyaawaanne S'oossaa asatuwaa ubbaa siik'iyawaa siseeddo. **5** Tumu kiitay wonggalay koyiro hintteko yeedda wode, S'oossay sintsappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttentu ammanuunne siik'uu saluwaan giigiide naagiyaa, S'oossay sintsappe immana geeddawan doometteedda. **6** He wonggelii hintteko gakeedda; hinttentu Aa sisodeppenne S'oossaa aad'd'o keekatetsaa tumatetsaan eroodeppe doommiide, hinttentu gidдон de'iyawaadankka, biittaa ubbaan anjiiwaa aheenne ubbasaa aakkee. **7** Hinttentu hewaa nuunanna ittippe k'ooma gideedda siik'o Eppaafiraappe tamaareddita; I nu diraw Kiristoosaw ammanettiide ootsiyaawe, **8** S'oossaa Ayyaan haratuwaa hinttentu siik'iyawaa nuw odeedda. **9** Hewaa diraw, nuuni k'ay hewaa siseedda gallasaappe doommiide, S'oossay hinttentoo bare sheniya eriyaa eratetsaa, S'oossaa Ayyaanay immiyaa aad'd'eedda eratetsaannanne akeekaana ittippe kuntsiide immanaadan, ubbaa wode balanaan S'oossaa woosseetto. **10** Hewaappe guyyiyaan, Goday koyiyaawaadan hinttentu de'anawunne, ubbaa wode Aa nashechchiyaabaa ootsanaw danddayana; hinttentu ootsiyaa lo'o oosuwaa ubbaan hinttentu de'uu go"ana de'iyawaa gidanawaa; k'ay S'oossaa eriyaawan dic'ci dic'ci baanita. **11** Hinttentu ubbaan nashechchan genc'c'anaadaaninne danddayanaadan, S'oossay bare bonchchuwaa gitatetsaadan immiyaa wolk'kaa ubbaan minnite. **12** K'ay S'oossaa naanaatoo giigeedda poo'o kawutetsaa laattanaw, nuuna danddayisseedda S'oossaa Aawuwaa galatite. **13** I nuuna d'umaa wolk'kaappe ashshiide, bare siik'iyaa Na'aa kawutetsaakko pintseedda. **14** K'ay I bare Na'aan nuuna woziide, nu nagaraa atto geedda. **15**

Kiristoosi beettena S'oossaa k'onc'c'issiyaawaa; I med'etteeddawaa ubbaappe aad'd'iyaa bayira Na'aa. **16** Ayaw gooppe, ubbabaykka aan med'etteedda; beettiyaawanttu, beettenawanttu, ayyaanatuwaappe beettiyaa wolk'k'ayenne godatetsay, d'ok'k'atetsayenne maatay, saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbabaykka Aaninne Aw med'etteedda. **17** I ubbaabaappe kase de'eedda; ubbabaykka Aan bare sa'aa sa'aa oyk'kiide de'ee. **18** I bare huup'ew, woosa gollew huup'enne de'o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayk'uwaappe denddeedda Bayira Na'aa gideedda. **19** Ayaw gooppe, S'oossay koyyeeddawaadan, Aan S'oossatetsaa kumentsay de'ee. **20** Yaatina S'oossay Kiristoosa baggana ubbabaa barenanna sigetsanaw yewuwaa k'achcheedda; bare Na'ay mask'kaliyaa bollan gusseedda suutsan saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbabaa barenanna sigetseedda. **21** Hawaappe kase, hinttentu iitabaa k'oppeedda dirawunne ootseedda diraw, S'oossaaappe shaakettiide, Aanana morkketteeddita. **22** Shin S'oossay ha"i hinttentta pokkobay bayinnawantanne k'ay geeshshatuwaa ootsiide, bare sintsa shiishshanaw, bare Na'aa hayk'keeddawaa asatetsan barenanna hinttentta sigetseedda. **23** Hewe hinttentu tumu ammanuwaan min ek'kiide, mishiraachchuwaa k'aalaa sisiide, sintsappe akkana geeddawaappe k'aas's'ennan minniide de'ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa'aan de'iyaa med'etaa ubbaa matan odetteedda. Taani P'awuloosikka mishiraachchuwaa k'aalaa odiaawaa gidaaddi. **24** Taani hinttentoo waayetteedda diraw, ha"i nashettay; Kiristoosi bare huup'ew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayettishin pac'c'eeddawaa taani ta bollaa sakuwaan kuntsay. **25** S'oossay taana hinttentta maaddiyaawaanne Aa k'aalaa polaade odiaa k'oomatetsaa kiitaa taw immeedda. **26** Ha k'aalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de'ee; shin barena ammaniyaawantoo S'oossay ha"i k'onc'c'isseedda. (aiōn g165) **27** S'oossay Ayihuda gidenna asaw wotseedda ha asaw k'onc'c'ibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayentto geeshshatuwaa erissanaw koyyeedda; ha asaw ha"i k'onc'c'eeddawe ayee gooppe, Kiristoosi hinttentun de'iyawaa; hewaa giyaawe S'oossaa bonchchuwaa aanana hinttentu akanawaa. **28** Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristoosawaa odeetto; asaa ubbaa

Kiristoosan kumentsaa asaa ootsiide, S'oossaakko shiishshana mala, nuw aad'd'edda eratetsaa ubbaan hinttentta seerettonne tamaarissee. 29 Taani hawaa polanaw, taanan ootsiyaa Kiristoosi taw immiyaa wolk'k'an baas'etaynne daaburay.

2 Taani hinttenttoonne Lodook'iyaa giyaa katamaan de'iyaa asatoonne k'ay taana be'ibeenna ammaniyaawantoo ubbatoo ay keenaa baas'etaadittanto hinttentu erana mala koyyay. 2 Untuntu wozanay minnana mala, siik'uwaan ittippe gidiide, tumu akeekan beettiyya duretetsaa ubbaa untuntu akkana malanne k'ay untuntu S'oossay asaw k'onc'c'issibeennawaa, Kiristoosa Aa huup'ew erana mala, taani daaburay. 3 Geeman S'oossay minjjeedda eraynne aad'd'edda eratetsay ubbay Aan de'ee. 4 Ooninne hinttentta c'immiyaa k'aalaan baletsena mala, taani hinttentta hassayissay. 5 Ayaw gooppe, taani hinttentu matappe haakkaade de'ooppekka, ayyaanan hinttentunna de'ay; hinttentu de'iyaa maaraanne Kiristoosa hinttentu minniide ammaniyaawaa be'aade nashettay. 6 Simmi hinttentu Godaa Kiristoosi Yesuusa akkeeddawaadan, Aan de'ite. 7 Aan s'ap'uwaa yeddiide dic'c'ite; hinttentu tamaareeddawaadan ammanuwaan minnite; S'oossaa ubbaa wode galatite. 8 Kiristoosappe gidenna timirttiyaan, ha sa'aa mooddiyya ayyaanatuwaa timirttiyaaninne, asaappe yeedda eratetsan, k'ay mela c'imuwaan hinttentta ooninne omoodenna mala naagetite. 9 Ayaw gooppe, Kiristoosa asatetsaa bollan S'oossatetsaa med'etaa kumentsay de'ee. 10 K'ay ubbaa ayyaanatuwaa kaappotetsawunne godatetsaw ubbaw huup'e gidiyaa Kiristoosappe kumentsaa de'uwaa demmeeddita. 11 Hinttentu Kiristoosanna itti asaa mala gidiide, asaa k'as's'araa mala gidennaan, hinttentu nagarachcha med'etaa diggiyaa k'as's'araa, hawekka ashuwaa k'as's'araa gidennaan Kiristoosi ootseeddawaa. 12 Hinttentu s'ammak'etteedda wode, Kiristoosanna moogettiide, Kiristoosa hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa wolk'k'aa ammaneedda diraw, ooratsa de'oo s'ink'k'atan Kiristoosanna ittippe denddeeddita. 13 Hinttentu hinttentu naak'uwaaninne hinttentu ec'a asatetsaa k'as's'arettennan aggeeddawan hayk'k'iide de'iyaa wode, S'oossay hinttentu naak'uwaa atto giide, Kiristoosanna hinttentta pas'a wotseedda. 14 Nuuna

is's'iyaa, ac'uwaa paramaa Aa c'aak'uwaanna ittippe S'oossay daakkeedda; mask'k'aliyaa bollan d'ishiide, ogiyaappe diggeedda. 15 Kiristoosi he mask'k'aliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolk'k'aa wotsi akkiide, bare s'oonuwaanne omoodetteeddawantta k'onc'c'iyaan besseedda. 16 Hewaa diraw, muusaaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay s'eeriyaa wodiyya bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttentu bolla pirdoppo. 17 Hawanttu sintsaappe yaana yewatoo eeshuwaa; shin tumatetsay Kiristoosawaa. 18 Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyyiyaawe, be'ibeennawaa sas'aan be'aaddi giide otorettiyaawe, asatetsaa k'ofaan c'oo ayyiyaawe, ooninne hinttentu bolla pirdoppo. 19 Hewaa mala Asay huup'e gidiyaa Kiristoosa minisi oyk'k'eeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huup'iyaaappe wolk'k'aa demmiide, bollan de'iyaa kuriyaannanne s'ap'uwaanna ittippe oyk'k'ettiide, S'oossay dichchiyaa dishuwaadan dic'c'ee. 20 Hinttentu ha sa'aa mooddiyya ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristoosanna hayk'k'eeddita; yaatina, ayaw ha sa'aa wogaan de'iyaa asaadan de'itee? «Oyk'k'oppa; baara be'oppa; bochchoppa» yaagiyya higgetoo ayaw azazettiitee? 22 Ha ubbabaykka Asay med'd'edda higgenne timirtte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyaan d'ayana. 23 Untuntu kiitanchchaw goyinniyaawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawaan k'ay barenttu asatetsaa gil'k'issiyaawan aad'd'edda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go'enna.

3 Simmi hinttentu Kiristoosanna hayk'uwaappe denddeeddawaa gidoope, S'oossaappe ushechcha baggana utteedda Kiristoosi de'iyaa saan saluwaan de'iyawaa minisi koyyite. 2 Saluwaan de'iyawaa hinttentu k'oppaanaappe attin, sa'aan de'iyawaa k'oppoppite. 3 Ayaw gooppe, hinttentu hayk'k'eeddita; k'ay hinttentu shemppuu S'oossaan Kiristoosanna geemmedda. 4 Hintew de'o gideedda Kiristoosi k'onc'c'iyaa wode, he wode hinttekka aanana bonchchuwaan k'onc'c'ana. 5 Hewaa diraw, hinttentun de'iyaa ha sa'aa amotuwwa wod'ite; hewanttukka woshummiyaawaa, tunatetsaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eek'aw goyinniyaawaappe dummatenna.

6 Hawanttu gaasuwaan, S'oossay azazettena asatuwaa hank'k'ettanawaa. 7 Kase hinttenttu ha iita k'ofatuwaan de'iyaa wode untuntun moodetteeddita. 8 Shin ha"i hinttenttu k'ay hank'k'uwaa, yiluwaa, is'uwaa, hinttenttu doonaappe kesiyaa c'ashshaanne yeellaiyyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe d'ayissite. 9 Ittuu ittoo worddotoppite; ayaw gooppe, nagaranchcha med'etaa Aa oosuwaanna hintteppe d'ayissi diggiide, 10 S'oossay, Aa med'd'eeddawe, barena malatissanawunne barew de'iyaa eratetsaa ubbaa immanaw, ubbaa wode ooratsiyaa ooratsa med'etaa mayyeeddita. 11 Ha ooratsa med'etaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, k'as's'aretteeddawaa woy k'as's'arettiibeennawaa, imatsuwaanne ayinne tamaariibeennawaa, ayiliyaa woy womaannuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huup'e allaallii Kiristtoosa; I ubbankka de'ee. 12 Hewaa diraw, S'oossay dooreeddawanttudan, geeshshanne siik'yaawantta gidiide, maarotetsaa, k'aretaa, keekatetsaa, hinttenttu huup'iyaa kawushshiyaawaa, ashikketetsaanne danddayaa mayyite. 13 Ittuu ituwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla hank'k'etteeddawe de'ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristtoosi hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekkka atto giite. 14 Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi k'achchiyaa siik'uwaa mayyite. 15 Kiristtoosi immiyaa sarotetsay hinttentta mooddo; ayaw gooppe, S'oossay hinttentta itti asaa ootsiide, he sarotetsaw s'eeseedda S'oossaa galatite. 16 Kiristtoosa k'aalay hinttenttu wozanaan kumiide de'o; hinttenttoo de'iyaa aad'd'eedda eratetsaa ubbaan ittuu ituwaa tamaarissittenne zorite; hinttenttu wozanaan S'oossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, S'oossaa suntsaa d'ok'k'u ootsiyaa yetsaa yes's'ite. 17 Hintte ay haasaiyaawaa woy ay ootsiyaawaa gidoopeppa, Aawuwaa S'oossaa Yesuusa baggana galatiidde, ootsiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa suntsan ootsite. 18 Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttenttu asinaw moodettite. 19 Attuma asatoo, hinttenttu mac'c'a asaa siik'ite; untuntunna woppu giide de'ite. 20 Naatoo, hinttentta yeleeddawanttoo ubbabaan azazettite. Ayaw gooppe, hinttenttu untunttoo azazettiyaawe S'oossaa daro nashechchee. 21 Aawotoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, untuntta yiloyoppite. 22 Ayiletoo, sa'aan hinttenttoo godaa gidiaawanttoo ubbabaan azazettite; Godaw yayyiide, suure

wozanaan ootsiteppe attin, asaa nashechchanawunne Asay be'o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite. 23 Hintte ootsiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw ootsiyaawaadan, wozanaappe ootsite. 24 Godaa Kiristtoosaw hinttenttu ootsiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotseeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite. 25 Balabaa ootseedda uray ooninne, bare ootseedda balaadan woytaa akkana; ayaw gooppe, S'oossay pirdiidde, oonanne maaddenna.

4 Godatoo, hintteuwukka saluwaan Goday de'yaawaa eriide, hinttenttu ayiletoo s'illotetsaaninne suuretetsaan koshshiyaawaa ootsite. 2 S'oossaa aggenaana woossite; k'ay woossiide azallenana, Aa galatiidde woossite. 3 K'ay hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppa asaw k'onc'c'ibeennawaa, Kiristtoosawaa nuuni odana mala, S'oossay nuw injjeyanaadan, nuwukka S'oossaa woossite; ayaw gooppe, ha"i taani k'asho golliyaan de'yaawe hewaassa. 4 K'aykka taani bessiyaawaa keenaa k'onc'c'issaade ha yewuwaa odana mala, taw S'oossaa woossite. 5 Hintte de'iyaa wodiya go"i bayinnasaan d'ayissennan, ammanennawanttu matan c'inc'c'atetsaan de'ite. 6 Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana mala, hinttenttu haasayay ubbaa wode, sisanaw lo"iyaawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee. 7 Nu siik'o ishay Tikik'oosi, taananna ittippe Godaa oosuwaan k'oomaa gideedda ammanettiya oosanchchay, ta de'uwaabaa hinttentta erissana. 8 Taani Aa hinttekkoo kiittiyaawe, nuuni waan de'into hinttenttoo I odiide, hinttentta mentsetsana diraassa. 9 Anaasimoosi, ammanettiya siik'o ishay, hinttenttu gadewe, aanana ittippe hinttekkoo bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana. 10 Taananna k'ashuwaan de'iyaa Ariss's'irokoosinne Barnaabaasaw aawuwaa gideedda Mark'k'oossi hinttentta sarotiino; taani hinttentta kase azazeeddawaadan, Mark'k'oossi hinttekkoo booppe, wozanaappe Aa mokiite. 11 Yoss's'osa giya Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna S'oossaa kawutetsaw ootsiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeeddino. 12 Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa k'oomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu S'oossaan minniide ek'kanaadaaninne S'oossay koyyiyaawe

ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubbaa wode S'oossaa minisi woossee. **13** Ayaw gooppe, I hinttentoo, Lodook'iyyaa asawunne Hirapoliisa giyaa katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay. **14** Nu siik'o dottorii Luk'aasinne Deemaasi hinttentta saro de'iitee yaagiino. **15** Lodook'iyaan de'iyyaa nu ishatoonne Nimppiw k'ay izi golliyaan shiik'iyyaa ammaniyaa asatoo nu sarotaa odite. **16** Ha dabddaabbiiyaa hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyaan, Lodook'iyyaa ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekka Lodook'iyyaa ammaniyaawanttukka hinttenttoo yeddiyyaa dabddaabbiiyaa nabbabite. **17** K'ay Arkkipoosaw, «Goday new immeedda oosuwaa polanawaa dogoppa» yaagiide odite. **18** Taani P'awuloosi, ta kushiyan sarotaa s'aafeeddawaa hawaa be'ite; taani k'ashuwaan de'iyawaa dogoppite. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna gido.

1 Teselonk'k'e

1 Nuuni P'awuloosi, Sillaasenne S'imootoosi Teselonk'k'en de'iyaa ammaniyaa asatoo ha dabddaabbiiyaa s'aafheetto; hewanttu S'oossaa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristoosawanttoo, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay gido. **2** Nuuni woosaan S'oossaa galatiidde, ubbaa wode hinttena ubbatuwaawaa hassayeetto. **3** Nuuni nu S'oossaa, nu Aawuwaawaa sintsan ammanuwaan hinttenttu ootseedda oosuwaanne, siik'uwaan hinttenttu daaburedda daaburaa, k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosan hinttew de'iyaa hidootaan genc'c'iyaa genc'c'uwaawaa ubbaa wode hassayeetto. **4** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, S'oossay hinttena siik'iyaaawaanne hinttena barew naanaa ootsanaw dooreeddawaa nuuni ereetto. **5** Ayaw gooppe, nuuni wonggalaa, wolk'k'aan, Geeshsha Ayyaanaanne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawaan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa k'aalaa s'alalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de'iyaa wode, hinttenttu diraw waan de'eeddentto, hinttenttu eriita. **6** K'ay hinttenttu daro waayettoopekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwaanne Godaawaa kaalleeddita. **7** Hewaa diraw, Mak'idooniyaanne Akaaiyaa giyaawaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaa ubbatoo leemisuwaawaa gideeddita. **8** Ayaw gooppe, Godaa k'aalay hintteppe kesiide, Mak'idooniyaanne Akaaiyaa s'alalaan sisettebeenna; shin S'oossaa hinttenttu ammaniyaawe ubba saan sisetteedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe ayinne baawa. **9** Ayaw gooppe, nuuni hinttekkoo beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeeddenttonne k'ay hinttenttu hinttenttu eek'aw ootsiyaawaa aggiide, worddotenna de'uwaawaa S'oossaw ootsanaw waan S'oossaakko simmeedditentto, untunttu barenttu huup'iyaaan haasayiino. **10** K'ay S'oossaa Na'ay Yesuusi, S'oossay hayk'uwaappe dentseeddawe, nuuna sintsaappe yaana S'oossaa hank'k'uwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttenttu naagiyaawaa untunttu haasayiino.

2 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, nuuni hinttekkoo beeddawe mela gidennawaa hinttenttu hinttenttu huup'ew eriita. **2** Shin nuuni hinttekkoo yaanaappe kase Pilip'p'isiyoosa giyaawaa katamaan waayetteeddawaanne boretteeddawaa hinttenttu

eriita; daro p'alk'k'etsay de'ooppekka, hinttenttoo Aa mishiraachchuwaawaa k'aalaa odana mala, S'oossay nuw minotetsaa immeedda. **3** Nuuni hinttena woossiyaawe baliide woy tunatetsaan woy geniyaan gidenna. **4** Shin S'oossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidina, nuw he hadaraa immeedda; he immeeddawaadankka nuuni haasayeetto. K'ay nuuni nu wozanaa s'omoosiyaawaa S'oossaa nashechchiyaawaadan haasayeettooppe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko. **5** Nuuni hinttekkoo c'immiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa gentsiyaa hanotaan yibeennawaa hinttenttu loytisi eriita; S'oossaykka nuw markka. **6** Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu oopennekka bonchchuwaawaa akkanaw koyyibeykko. **7** Nuuni Kiristoosi kiitteeddawantta gididiidde, bonchchuwaawaa hinttenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aata bare naanatuwaawaa siik'uwaan dichchiyaawaadan, hinttenttu giddon ashikke gideeddo. **8** Hinttenttu nuw daro al'o gideedda diraw, S'oossaa wonggalaa hinttenttoo immanawaa s'alalaa gidennaan, nu de'uwaakka hinttenttoo immanaw giigi utteeddo; ayaw gooppe, hinttena nuuni loytisi siik'eeddo. **9** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttenttu akeekiita; hinttenttoo S'oossaa mishiraachchuwaawaa k'aalaa odiidde, hinttena ayinne waayissenna mala, k'ammanne gallassi nuuni ootseeddo. **10** Nu de'uu hinttenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, s'illonne borettennawaa gidiyaawoo hinttenne S'oossay markka. **11** Nuuni hinttenttoo huup'iyaaan huup'iyaaan aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita. **12** Nuuni hinttena zoreeddo; mentsetseeddonne hinttenttoo markkatteeddo. Hewenneekka hinttena s'eeseedda S'oossaa nashechchiyaawaa de'uwaawaa hinttenttu de'anaadananne Aa kawutetsaanne Aa bonchchuwaawaa gelanaaddaana. **13** Hintte nuuppe S'oossaa k'aalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, S'oossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, S'oossaa k'aalay ammaniyaa hinttenan ootsee; he gaasuwaan nuuni S'oossaa ubbaa wode galateetto. **14** Ayaw gooppe, nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, Kiristoosi Yesuusan ittuwaawaa gideedda Yihudaa giyaawaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaawantta, hinttenttu leemisettiita; hewanttu S'oossaa ammaniyaawantta. Ayihudatuu

untuntta waayisseeddawaadan, hinttentu biittaa asaykka hinttena waayisseedda. 15 He Ayihudatu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wod'eeddino; k'ay nuuna yedersseeddino. Untunttu S'oossaa nashechchikino; asaa ubbaakka is's'iino. 16 Ayihuda gidenna Asay attana mala, nuuni untunttoo k'aalaa odiyaa diggiino. K'ay untunttu nagaraykka ubbaa wode dari dari bee. Shin wurssetsaan S'oossaa hank'k'uu untunttu bolla wod'd'eedda. 17 Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni nu k'ofaan gidennaadan, asatetsaa s'alalaan hintteppe guutsaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ayfiyaan be'anaw loytsi koyyeeddo. 18 Ayaw gooppe, nuuni hinttekkoo simmiide baanaw koyyeeddo. Ubbaa taani P'awuloosi zaara zaaraade hinttekkoo baanaw mala be'aaddi; shin Sees'aanay nuuna diggeedda. 19 Ayaw gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi yiya wode, nuuni be'ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni c'ek'ettiiyaa kalachchay oonee? Hinttena gidikkiteeyee? 20 Ayaw gooppe, hinttentu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3 Hewaa diraw, nuw genc'c'anaw danddayettennan is's'eedda wode, Ateenaa giya katamaan nuurekka attanaw k'ofaa k'achcheeddo. 2 Hinttena zoranaadaaninne hinttentu ammanuwaan hinttena minisanaadan, S'oossaw ootsiyaa nu ishaa, nuunanna ittippe Kiristoosa mishiraachchuwa k'aalaa odiyaa S'imootoosa hinttekkoo kiiteeddo. 3 Ha waayiyaa gaasuwaan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, Aa kiiteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hinttentu hinttentu huup'ew eriita. 4 Ayaw gooppe, nuuni hinttenanna de'iidde, nuuni waayettanawaa kasetiide hinttenttoo odeeddo; k'ay hinttentu eriyaawaadanka kase hewaadan haneedda. 5 Hewaa diraw, k'ay genc'c'anaw taw danddayettennan is's'eedda wode, «Ooni eri s'alahiyaa kaappuu hinttena paac'c'ennan aggena. Nu daaburaykka mela gidennaan aggena» yaagaade hinttentu ammanuwaa eranaw S'imootoosa hinttekkoo kiitaad. 6 Shin ha"i S'imootoosi hinttentu matappe nuukko yiide, hinttentu ammanuwaabaanne hinttentu siik'uwaabaa hinttenttoo mishiraachchu giide nuw odeedda. K'ay nuuni hinttena be'anaw laamotiyaawaadan hinttekkoo nuuna be'anaw laamotiide, ubbaa wode nuw lo"obaa k'oppiyaawaa l odeedda. 7 Hewaa diraw, nuunaadan

S'oossaa kaalliyaawanttoo, nu waayiyaaninne nu tuggaan ubbaan hinttentu ammanuwaa baggana hinttewaan nu minetteeddo. 8 Godan minniide hinttentu de'ooppe, nuunikka ha"i de'etto. 9 Ayaw gooppe, nuuni hinttebaw S'oossaa galateetto. Nuuni nu S'oossaa sintsan hinttentu diraw de'iyaa nashechchaa ubbaw Aa daro galateetto. 10 Nuuni hinttena be'anawunne hinttentu ammanoo pac'c'eeddawaa kuntsanaw, k'ammanne gallassi nu kumentsaa wozanaappe S'oossaa woosseetto. 11 Nu Aawuu, nu S'oossay bare huup'ew, k'ay nu Goday Yesuusi Kiristoosi nuuni hinttekkoo biyaa ogiyaa nuw giigisso. 12 Nuuni hinttena loytsi siik'iyaaawaadan, Goday hinttentu ittuu ittuwaa siik'iyaa siik'uwaanne k'ay asaa ubbaa siik'iyaa siik'uwaawaa hinttenttoo darissonne gujjo. 13 Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiya wode, nu S'oossaa, nu aawuwaa sintsan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa ootsiide, hinttena l mentsetso.

4 Simmi wurssetsaan, nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossaa nashechchanaw hinttentu waan de'anaw bessinto, nuuppe tamaareeddiita. Hewe hinttentu kaseedeppe de'iyaa maaraa; shin ha"i hinttentu kasewaappe loytsiide ootsanaadan, Godaa Yesuusa suntsan hinttena woosseettonne zoreetto. 2 Ayaw gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa baggana hinttenttoo immeedda azazu hak'awentto, hinttentu eriita. 3 Ayaw gooppe, S'oossay hintteppe koyyiyaawe ayee gooppe, hinttentu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbaanna agganawaa koyyee. 4 Hinttentu huup'iyaan huup'iyaan geeshshatetsaaninne bonchchuwaan hinttentu machchiyaanna wooti de'anentto eranaw besseeppu attin, 5 S'oossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loytsi amottiyaawaan akanaw bessena. 6 Nuuni k'ay kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttena minisi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyaawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naak'kanawunne c'immanaw bessena. 7 Ayaw gooppe, S'oossay nuuna geeshshatetsaan de'anaw s'eeseeddawaappe attin, tunatetsaan de'anaw s'eesibeenna. 8 Hewaa diraw, ha timirtiiyaa is's'iyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha Ayaanaa immiyaa S'oossaa is's'eeppe attin, asaa is's'enna. 9 Hintte hinttentu huup'iyaan ittuu ittuwaa

siik'anaadan, S'oossay hinttena tamarisseedda diraw, hinttentu hinttentu ishatuwa wooti siik'anaw bessinto, nuuni s'aafanaw koshshenna. 10 K'ay Mak'idooniyaa biittaa ubbaan de'iyaa ishatuwa ubbatuwa tumu hinttentu siik'iita. Shin nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, hinttentu hewaappe gujji gujjiide untuntta siik'ana mala, hinttena woosseetto. 11 Nuuni kase hinttentoo odeeddawaadan, woppu geedda de'uwaa de'ite. K'ay hinttena koshshiyaawaa demmanaw, hintte kushiyan ootsite. 12 Hewaa gidoope, ammanennawantu matan hinttentu bonchchettanne k'ay hinttena koshshiyaabaw oonanne awuddashikkita. 13 Shin nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, hinttentu hidootay baynna asatuwaadan kayyottenna mala, hayk'keedda asatuwaabaa hinttentu erana mala koyeetto. 14 Nuuni Yesuusi hayk'keeddawaanne k'ay hayk'uwaappe I dendeeddawaa ammaneetto; hewaadankka, S'oossay Yesuusa ammaniide hayk'keeddawantta Yesuusanna ahanawaa ammaneetto. 15 Ayaw gooppe, nuuni hinttentoo odiyaa Godaa k'aalay hawaa; nuuni, Godaa laa'entsuwa yuussaa gallassay gakkanaw hawaan pas'a de'iyaaawantu, hayk'keeddawantuppe kasetokko. 16 Ayaw gooppe, Goday bare huup'yaan azazuwaana, kiitanchchatuwa kaappuwa kooshshaanna, S'oossaa malakataa giiretsaanna saluwaappe wod'd'ana. Kiristtoosa ammaniide hayk'keeddawantu kasetiide hayk'uwaappe denddana. 17 Hewaappe guyyiyaan, nuuni he wode pas'a de'iyaaawantu, Godaanna c'arkkuwa gidдон gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubbaa wode de'ana. 18 Hewoo, ha k'aalaan ittuu ittuwa mentsetsite.

5 Shin nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, ha yewatuu awude hananentto, wodiyaanne agenaa hinttentoo s'aafanaw koshshenna. 2 Ayaw gooppe, Godaa gallassay kayisuu k'amma yiyaawaadan yaanawaa hinttentu loytsi eriita. 3 Asay, «Ubbabay sara; ayaykka hanenna» giishshin, mac'c'a asaa yeluu oyk'k'iyawaadan, bashshay untunttu k'oppennaan untunttu bolla yaana. Untunttu mulekka kessi akkikkino. 4 Shin nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, he gallassay hinttentoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttentu d'umaan de'ikkita. 5 Hintte ubbay poo'uwaa asanne

gallassaa asaa; nuuni k'amma asaa woy d'umaa asaa gidokko. 6 Hewaa diraw, nuuni haratuu gem"ishiyaawaadan gem"ishshanaw bessena. Nuuni beegottanawunne wogaan de'anaw bessee. 7 Ayaw gooppe, gem"ishiyaawanttu k'amma gem"ishiino; matsottiyaawanttukka k'amma matsottiino. 8 Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de'anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siik'uwaa tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan oyk'k'iide, nuuni hidootaan naagiya atotetsaa, birataa k'oobiyaadan, huup'yaan wotsanaw bessee. 9 Ayaw gooppe, S'oossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggana atotetsaa demmanaw dooreeddawaappe attin, Aa hank'k'uwaa akkanaw dooribeenna. 10 Nuuni pas'a gidina woy hayk'keeddawantta gidina, Kiristtoosanna ittippe de'ana mala, Kiristtoosi nu diraw hayk'keedda. 11 Hewaa diraw, hinttentu k'ay ha'i ootsiyaawaadan, haratuwa mentsetsitenne ittuu ittuwa dichchite. 12 Nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, hinttentu gidдон ootsiyaawantta, hinttena ammanuwa ogyaan kaaletsiyaawantanne zoriyaawantta, hinttentu bonchchana mala, hinttena woosseetto. 13 Untunttu ootsiyaa oosuwa diraw, untuntta loytsi bonchchitenne siik'ite. Ittuu ittuwaanna sarotetsaan de'ite. 14 Nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de'uwaa de'iyaaawantta seerite. Yaiyyiyaawantta mentsetsite. Wolk'ki baynnawantta maaddite. Asaa ubbaa danddayite. 15 Ooninne iitaa diraw iitaa zaarena mala naagettite; shin ubbaa wode, ittuu ittoon ne k'ay asaa ubbaa lo"obaa ootsanaw minnite. 16 Ubbaa wode nashettite. 17 Ubbaa wode k'ans's'ennaan S'oossaa woossite. 18 Ubbabaan galatite. Ayaw gooppe, Kiristtoosa Yesuusa baggana S'oossay hintteppe koyyiyaawe hewaa. 19 Geeshsha Ayaanaa tamaa toyissoppite. 20 Timbbitiya k'aalaa kad'oppite. 21 Ubbabaakka paac'cite. Lo"obaa oyk'k'ite. 22 Iita oosuwa ubbaappe haakkite. 23 Sarotetsaa S'oossay bare huup'ew hinttena ubbabaan polo geeshsho; k'ay nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiya wode, S'oossay hinttentu ayaanaa, shemppuwaanne asatetsaa ittippe borettennawaanne polo ootsiide naago. 24 Hinttena s'eesiyaawe ammanetteedawaa; k'ay hewaa I polana. 25 Nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, nuw S'oossaa woossite. 26 Ishatuwa ubbaa geeshsha yeruwa yeriide sarotite.

27 Hintte ha dabddaabbiyaa geeshsha ishatuwaa
ubbaw nabbabanaadan, Godaa suntsan hinttena
woossay. 28 Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o
keekatetsay hinttenanna ittippe gido.

2 Teselonk'k'e

1 Nuuni P'awuloosi, Sillaasenne S'imootoosi, Teselonk'k'en de'iyaa ammaniyaa asatoo ha dabddaabbiyaa s'aafetto. Hewanttu S'oossaa nu Aabbuwantanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawantta. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaa wanttoo, hinttentu ammanuu loysi dic'c'iyaa dirawunne, hinttentu ittuu ittuwaa siik'iyaa siik'uu dariyaa diraw, nuuni hinttentoo bessiyaawaadan, S'oossaa ubbaa wode galatanaw bessee. **4** Hewaa diraw, hinttentta yedesayenne waayiyaa ubbay gakkinakka hinttentu genc'c'iyawaanne ammaniyaawaa nuuni nu hup'ew S'oossaa ammaniyaawanttoo odiidde, hinttewaan c'ee'etteetto. **5** Hinttentu waayettiyyaa S'oossaa kawutetsaw bessiyaawantta gidide paydettana mala, S'oossay pirddiyaa s'illo pirddaa bessiyaa mallaa. **6** S'oossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolk'k'aama kiitanchchatuwaanna tamaa lac'uwaa giddon saluwaappe yiyaa wode, S'oossay hinttentta waayissiyaawanttu bolla waayiyaa ahana. K'ay waayettiyyaa hinttenanne nuuna shempissana. **8** K'ay S'oossay barena erennawantanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettenawantta murana. **9** He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne k'ay barena ammaniyaa ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untuntu Godaa sintsappenne Aa wolk'k'aa bonchchuwaappe shaakettiide, med'inaa bashshaan murettana. Gaasuunneka, nuuni hinttentoo odeedda kiitay ammanetteeda. (aiōnios g166) **11** Nuuni hinttentoo ubbaa wode S'oossaa woossiyaawe hewaassa. Nu S'oossay s'eeseedda de'oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan, nuuni Aa woosseetto; hinttentu lo'obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttentu ammanuwaa oosuwaaw I bare wolk'k'an polo. **12** Hewaan nu S'oossaa aad'd'o keekatetsaaninne k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsan, Godaa Yesuusa suntsaa hinttentu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2 Ha"i nuunaadan S'oossaa kaalliyaa wanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaabawunne nuuni aanana de'anaw aakko shiik'anabaw, **2**

timbbitiyaa Asay hinttentoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda k'aalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayiyaawan, «Godaa gallassay gakkedda» giide hinttentu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentta woosseetto. **3** Hinttentta ooninne ay ogiyaaninne baletsoppo. Ayaw gooppe, kasetiide makkaliyaawenne k'ay nagaranchchay, bashshaa na'ay k'onc'c'ennaan de'ishshin, he gallassay gakkenna. **4** Asay goyinniyyaa ubbabaanne Asay S'oossaa giyaa ubbabaa I is's'ana. I barena untuntu ubbaappe d'ok'ku ootsana. K'ay haray atto S'oossaa Geeshsha Golliyyaa geli uttiidekka, «Taani S'oossaa» gaana. **5** Hinttentu hassayykitee? Taani hewaa hinttentoo hinttenanna de'aadde odaaddi. **6** I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha"i yaanawaa ayay Aa tek'k'into, hinttentu eriita. **7** Ayaw gooppe, s'uuraa gideedda makkalay ha"i ootsee; shin he te"iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I k'onc'c'enna. **8** Hewaappe guyyiyaan, he makkalanchchay k'onc'c'ina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwaan Aa wod'ana. K'ay Yesuusi bare laa'entso bonchcho yuussaana Aa mulekka d'ayissana. **9** He makkalanchchay Sees'aanaa oosuwaan yiide, daro wolk'k'aan worddo malaataanne maalalissiyaawaa ootsana. **10** Hewaadankka, k'ay d'ayiyaa asatuwaa dumma dumma iita c'imuwaan baletsana. D'ayiyaawanttu attanaw tumatetsaa siik'iide akkibeenna diraw d'ayana. **11** Hewaa diraw, tumatetsaa ammanibeenna ubbaa asatuu, nagaraa ootsiyaawaan nashettiyaawanttu ubbay pirddettanaadaaninne worddo gidiyaabaa ammananaadan, S'oossay wolk'k'aama balaa untuntu giddo yeddana. **13** Shin Goday siik'iyaa nuunaadan S'oossaa kaalliyaa wanttoo, nuuni S'oossaa hinttentu diraw, ubbaa wode galatanaw bessee. Ayaw gooppe, Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aaninne tumatetsaa hinttentu ammaniyaawaan hinttentta ashshanaw, S'oossay hinttena bayiraadan dooreedda. **14** S'oossay hinttentta nuuni hinttentoo odeedda nu mishiraachchuwaaw k'aalaa baggana s'eeseeddawe, hinttentu nu Godaa Yesuusi Kiristtoosanna ittippe bonchchettanaassa. **15** Simmi nuunaadan S'oossaa kaalliyaa wanttoo, minniide ek'k'ite; nuuni hinttena nu doonaan gidina, woy nu dabddaabbiyaan gidina, tamarisseedda wogaa oyk'k'ite. **16** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi

bare huup'iyaaan k'ay S'oossay, nu Aawuu nuuna siik'iide, bare aad'd'o keekatetsan nuw med'inaa danddayaanne lo"o hidootaa immeeddawe, k'ay hinttentu lo"obaa ubbaa ootsanaadaninne haasayanaadan, hinttentu wozanaa minisonne mentsetso. (aiōnios g166)

3 Wurssetsaan nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Godaa K'aalay hinttentu giddon, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuw S'oossaa woossite. **2** K'ay Asay ubbay ammanenna diraw, S'oossay nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuw woossite. **3** Shin Goday ammantsiyaawaa; I hinttena mentsetsananne k'ay iitaappekka naagana. **4** Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttentu ha"i ootsiyaawaanne k'ay sintsappekka ootsanawaa Goday nuuna hinttewaan ammantsee. **5** Goday hinttentu wozanaa S'oossaa siik'uwaakkonne Kiristtoosi immiyaa danddayaakko kaaletso. **6** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttentu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de'uwaa de'iyaa ishaa ubbaappe hinttentu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan hinttena azazeetto. **7** Ayaw gooppe, nuuni hinttenanna de'iyaa wode azallibeena diraw, hinttentu nuwaadan haniide de'anaw bessiyaawaa hinttentu hinttentu huup'iyaaan eriita. **8** Nuuni hintteppe oossinne tookuwa gidenna mala, k'ammanne gallassi daaburiiddenne jaamiidde ootsiide de'eeddawaappe attin, ooppenne k'umaa c'oo mibookko. **9** Nuuni hewaa ootseeddawe hinttentu nuwaadan haniide de'anaadan, nuuni hinttentoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena oochchanaw nuw maatay d'ayina gidenna. **10** Ayaw gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de'iiddekka, «Ootsanaw koyyenna uray ooninne mooppo» yaagiide hinttena azazeeddo. **11** Ayaw gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne ootsenawanttu, azalla de'uwaa de'iyaa amareeda asatuu hinttentu giddon de'iyawaa nuuni siseeddo. **12** Nuuni hewanttu mala asatuu maara de'uwaa de'anaadaaninne ootsiide k'umaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa suntsan azazeettonne zoreetto. **13** Shin hinttentu nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, lo"o oosuwa ootsanaw azalloppite. **14** K'ay nuuni ha dabddaabbiyaan kiitteedda kiitaw azazetena uray ooninne de'ooppe, he uraa akeekite. I

yeellatana mala, aappe shaakettite. **15** Shin ishaadan Aa seeriteppe attin, morkkiyaadan s'eelloppite. **16** Sarotetsaa Goday bare huup'iyaaan hinttentoo ubbaa wodenne ubbaa baggana sarotetsaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido. **17** Taani P'awuloosi, ha sarotaa ta kushiyan s'aafaad; ta dabddaabbiyaa ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani s'aafiyaa ogiyaa. **18** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido.

1 S'imootoosa

1 Nuuna ashshiyaa S'oossayne nuuni be'ana giide nashechchan naagiya Yesuusi Kiristoosi azazeedda azazuwaadan, Yesuusi Kiristoosi kiiteeddawaa gideedda taani P'awuloosi, **2** ammanuwa baggana ta tumu na'aw, S'imootosaw ha dabddaabbiyaa s'aafay. S'oossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristoosa Yesuusappe aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay new gido. **3** Taani Mak'idooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gam"ana mala koyaad. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiyaa tamaariissiino; hewantu tamarissenna mala, aggite gaade oda. **4** Unttuntu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayaw gooppe, hewaa malabay palumaa kaaletsee; k'ay S'oossaa k'ofaa ammanuwaan erettiyaawaa ootsikkino. **5** Ha azazoo waanna k'ofay geeshsha wozanaappe, lo'o suure wozanaappe, Asay be'o giyaabay bayinna ammanuwaappe beettiya siik'uwaa dentsetsanaassa. **6** Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino. **7** Unttuntu ayaa haasayintonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay ayentto erikkino; shin S'oossaa higgiiya tamarissiyaawantaa gidanaw koyyiino. **8** Asay bessiyaawaadan higgiiyan go"ettooppe, higgii lo'a gidiyaawaa nuuni ereetto. **9** Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo'o asaw med'ettibeenna. Shin higgiiya mentsiyaawanttoo, azazettenawanttoo, makkalanchchatoo, nagaranchchatoo, geeshshatetsay baynnawanttoo, tunatoo, barenttu daayo woy aabba wod'iyaaawanttoo, shemppuwaa wod'iyaaawanttoo, **10** woshummanaw kajeeliyaawanttoo, attuma Asay attuma asaana woshummiyaawanttoo, asaa zal"iyaawanttoo, worddanchchatoonne wordduwaan c'aak'k'iyaaawanttoo, woy tumu timirttiyaanna gakettenna ay oosuwa gidinakka ootsiyaawanttoo keseedda. **11** He tumo timirtii anjetteedda S'oossay taani awaayana mala, taw hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwaan de'ee. **12** Taani ootsiyaa kiitaan taw wolk'kaa immeedda nu Godaa Kiristoosa Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa suntsiide, taana he oosoo bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka Aa

galatay. **13** Taani hawaappe kase Aa boriyaawaa, Aa yederssiyaawaanne tuggayaawaa gidooppenne, taw hawaa l ootseedda. Shin taani erennaan ootseedda dirawunne ammanabeenna diraw, S'oossay taana maareedda. **14** K'ay nu Goday zaway bayinna bare aad'd'o keekatetsaa ta bolla gussiide, Kiristoosa Yesuusa baggana nubaa gideedda ammanuwaanne siik'uwaa taw immeedda. **15** Kiristoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa'aa yeedda giyaa haasayay ammanetteedawaanne Asay ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaaappe aad'd'iyaa nagaranchchay taana. **16** Shin med'inaa de'uwaa akkanaw Aan ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaa gidanaadan, ubbaappe aad'd'iyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristoosa daro danddayaadan, S'oossay taana maareedda. (aiōnios g166) **17** Ayfiyaan beetena med'inaa S'oossaw llttoo, med'inaa Kaatew, med'inaappe med'inaa gakkanaw galatayne bonchchuu gido. Amen"! (aiōn g165) **18** Ta na'aa S'imootoosaa, kase nebaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo'o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. **19** Ammanuunne lo'o suure wozanay new de'o. Ittuu ittuu barenttu suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe bayinna markkabii bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaa bayizzeeddinno. **20** S'oossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaanaw taani Sees'aanaw aatsa immeedda Hemeneyoosinne Iskkinddiri untunttu gidдон de'iino.

2 Nuuni S'oossaa malatiyaawaan, geeshshatetsaa ubbaan, sarotetsaaninne ashikketetsan de'ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne suntsatetsay de'iyaa ubbatoo, S'oossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyaawaa ubbabaappe kasetaade taani neena erissay. **3** Asay ubbay attanaadaaninne tumatetsaa eranaadan koyyiyaa nuuna ashshiyaa S'oossaa sintsan hawe lo"iyaabaanne nashechchiyaawaa. **5** Ayaw gooppe, itti S'oossay de'ee; S'oossaappenne asaappe gidduwaan gidiide gaannatiyaa ittuu de'ee. Hewekka Kiristoosi Yesuusa giyaa asaa. **6** l asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. S'oossay bare wodiyaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay hawaa. **7** Taani S'oossaa k'aalaa odiyaawaa, Yesuusi kiiteeddawaanne k'ay ammanuwaaninne tumatetsaan Ayihuda gidenna

asaa tamarissiyaawaa gidaade suntseteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay. 8 Hewaa diraw, ubba saan de'iyaa attuma Asay hank'k'uunne palumii baynnaan, bare geeshsha kushiya pude dentsiide, S'oossaa woossanaadan, taani koyyay. 9 Hewaadan k'ay mac'c'awanttukka bessiya mayuwaa yashshatetsaaninne barentta mooddiyaawaan mayyino. S'oossaw yayyay giyaa mac'c'a asaa bessiyaawaadan, lo'obaa ootsiyaawaanappe attin, huup'iyaa shurubbaa daddiyaawaan, work'k'aan woy ink'k'uaan, woy daro al'o afilaan barena alleek'k'issoppino. 11 Mac'c'awunna ubbabaan moodettaadde, c'o'u gaade tamaaru. 12 Taani mac'c'awunna c'o'u gaade de'uu gayippe attin, attuma asaa tamarissunne woy untunttu bolla aawotuu giikke. 13 Ayaw gooppe, Addaami koyro med'etteedda; Hewaana guyyeppe med'ettaaddu. 14 Hewaana c'imettaade S'oossaa higgiiyaa mentsaadduppe attin, Addaami c'imettibeenna. 15 Shin mac'c'awunna ammanuwaan, siik'uaan, geeshshatetsaaninne barena mooddaade de'ooppe, naanaa yeliyaawaan attana.

3 Ooninne woosa golliiyaa kaaletsiyaawaa gidanaw koyyoooppe, lo'obaa amotteedda giyaa haasayay tuma. 2 Woosa golliiyaa kaaletsiyaa uray borissennawaa, itti machchatti s'alalay de'iyawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa ootsiyaawaa, imatsaa mokkiyaawaa, tamarissanaw danddayiyaawaa, 3 matsottennawaa, ashikketetsaappe attin walak'ettennawaa, palumettennawaa, shaluwaa siik'ennawaa, 4 naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, k'ay bare golliiyaa ayissanaw danddayiyaawaa gidanaw bessee. 5 Ayaw gooppe, itti uray bare golliiyaa ayissanaw danddayennawaa gidoooppe, S'oossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii? 6 Otoruwaan sugettiid, s'alahiyaa kaappuu S'oossaa pirdan kunddeeddawaadan kunddenna mala, ooratsa ammaneedda asaa gidanaw bessena. 7 S'alahiyaa kaappuwaa boriyaaninne p'iryaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de'iyaa asaan nashettiyaawaa gidanaw bessee. 8 Hewaadan k'ay woosa golliiyaa maaddiyaawanttu Asay bonchchiyaawantta, laa'u doonaa haasayennawantta, daro woyniyaa eessaa ushennawantta, miishshaw yaaretennawantta, 9 ammanuwaa suuraa geeshsha

wozanaa k'ofaan naagiyaawantta gidanaw bessee. 10 Hewanttu kasetiide paac'ettanaw koshshee. Paac'iyaa aad'd'owaappe guyyiyaan, woosa gollen ootsiyaawantta gidiide ootsino. 11 Hewaadanka k'ay untunttu machchatuu Asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbabaan ammanettiyaawantta gidanaw bessee. 12 Woosa golliiyaa maaddiyaawe itti machchatti s'alalay de'iyawaanne k'ay bare naanaanne bare golliiyaa loytsi ayissiyaawaa gidanaw bessee. 13 Ayaw gooppe, woosa golliiyaa maaddiyaawantta gidiide, lo'o oosuwa ootsiyaawanttu barenttu huup'ew wolk'k'aama bonchchuwa demmiino; k'ay Kiristoosa Yesuusan barenttoo de'iyaa ammanuwaa loytsi s'aliide haasayanaw danddayiino. 14 Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new s'aafay. 15 Shin taani beennaan gam'ooppe, S'oossaa gollen neeni woota de'anaw bessinto erana mala s'aafay. He gollii tumatetsaw tuussaanne baaso gidiyaa de'uwaa S'oossaa woosa golliiyaa. 16 Nu ammanuwaa s'uurray wolk'k'aama gidiyaawaa ooninne sid'anaw danddayenna. Kiristoosi ashuwaan k'onc'c'eedda; I s'illuwaa gidiyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda. Kiitanchchatuukka Aa be'eeddino; Ayihuda gidenna Asay aabaa odina siseedda. Sa'aan de'iyaa Asay Aa ammaneedda; bonchchuwaan I saluwaa beedda.

4 Itti itti Asay wurssetsaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay k'onc'c'iyaan odeedda. Untunttu worddo ayyaanatoo azazettana; k'ay s'alahatuwaa timirttiyaa kaallana. 2 Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonk'k'eedda birataan guuddeeddawaadan donc'c'illeedda worddo asatuwaa baggana yeedda. 3 Hawanttu mala asatuu akkiyaawaanne geliyaawaa k'ay itti ammaniyaawanttunne tumatetsaa eriyaawanttu S'oossaa galateeddawaappe guyyiyaan maana mala, S'oossay katsaa med'd'eedda. 4 Ayaw gooppe, S'oossay med'd'eeddabay ubbabaykka lo'a. S'oossaa galatiide akkooppe, olettiyaawe ayayne baawa. 5 Ayaw gooppe, he ubbabay S'oossaa k'aalaaninne woosan anijetteeddawaa. 6 Hewaa diraw, neeni ishatuwaa hewaa hassayissiyaawaa gidoooppe, ammanuwaanne neeni kaalleedda lo'o timirttiyaa k'aalaan ek'ooppe neeni Kiristoosi Yesuusaw lo'o

oosanchcha gidanaassa. 7 Shin ammaniyaa asaw lo'enna haasayaappenne k'ay c'ima mac'c'a asaa tossaappe bak'ata. K'ay S'oossaa malatiyaawaan neena loohissa. 8 Ayaw gooppe, Asay bare bollaa minisiyaawe laafa go"ee. Shin S'oossaa malatiyaawaan loohissiyaawe ha'ikka sintsappekka de'uwaaw immana giyaa diraw, ubbabawukka go"ee. 9 Ha haasayay Asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya. 10 Nuuni hewaa demmanaw daabureetonne loytsi ootseetto; hewoo nuuni hidootaa wotseeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aatsiide, ammaniyaawantta ashshiyaa de'uwaaw S'oossaa. 11 Hawaa azazanne tamarissa. 12 Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kad'oppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotetsan, siik'uuwaan, ammanuwaaninne geeshshatetsaan leemisuwaa gida. 13 Taani yaana gakkanaw asaw S'oossaa mas'aafaa nabbabiyaawaani, S'oossaa k'aalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaan minna. 14 Timbbitiyaa odiyaawanttu haasayinanne c'imatuu barenttu kushiyaa ne bolla wotsina, neeni akkeedda, neenan de'iyaa Geeshsha Ayaanaa imuwaa toochchoppa. 15 Ne dichchay asaa ubbaw k'onc'c'ana mala, hewaa minisa k'oppa. Hawaa ubbaa wode ootsa. 16 Ne huup'iyaaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa ootsoppe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiyaa diraw, aggeenaan ootsa.

5 C'ima asaa ne aabba bonchchiyaawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwaa ne ishaadan, 2 k'ay c'ima mac'c'a asaa ne aattiidan, yalaga mac'c'a asaa ne michchatiidan, kumentsaa geeshshatetsaan bonchcha. 3 Bare s'alalaa gideedda tumu am"etuwaaw bonchcha. 4 Shin am"attiw naanay woy naanaa naanay de'ooppe, he naanay S'oossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne k'ay hewaa ootsiyaawaan barentta yeleeddawanttu kushiyaa zaariyaawaa tamarino. Ayaw gooppe, hewe S'oossaa nashechchiyaawaa. 5 Ayaa maaduukka bayna bare de'iyaa tumu am"atta S'oossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. K'ay gallassinne k'amma S'oossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw. 6 Shin barena ishalissiyaa am"atta pas'a de'ooppekka, iza hayk'k'adiggaaddu. 7 K'ay ooninne untuntta borenna mala, ha azazuwaa imma. 8 Shin barenttuwoo k'ay ubbaappe aatsiide, bare soy asaw k'oppenna uray oonanne gidoppe, hewe

bare ammanuwaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aad'd'iide aw iita. 9 Usuppun tammu laysay kumibeenna am"atti suntsaa maziggobiyaan s'aafoppa. Hewaa bollan k'ay iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno gidanaw koshshee. 10 Naanaa dichchiyaawan, imatsaa mokkiyaawaan, geeshshatuwaa gediyaaw meec'c'iyawaan, waayetteedda asaa maaddiyaawaan, lo'o oosuwaaw ubbaa kaalliyaawan, ha lo'o kiitaa kiitettiyaawaan eretteeddawunno gidanaw bessee. 11 Shin yalaga am"etuwaaw yekkonttu suntsaanna gatsa s'aafoppa. Ayaw gooppe, untunttu barentta, asinaa gela gela giyaa wode, Kiristtoosa agganawantta. 12 Koyro ammanuwaa kad'eedda diraw, untunttu pirdettana. 13 Hewe baynnaan oosuwaaw d'ayiide itti golliyaappe hara golliyaaw yuuyyiide, hamettiyaawaa salalaa gidennaan, barenttoo bessenabaa haasayiide, zigirssaanne yewuwaan c'oo geliyaawaa tamarino. 14 Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyaaw iitabaa demmenna mala, yalaga am"atuu asinaa geliide, na'aa yeliide, barenttu golliyaaw ayissana mala zoray. 15 Ayaw gooppe, hawaappe kase amareeda am"atuu Sees'aanaa kaallanaw aggiide guyye simmeeddino. 16 Ammaniyaa mishirattiw hak'ankka dabbo am"atuu de'ooppe, iza untuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maaddu bessiyaa tumu am"etuwaaw maaddana mala, untunttu ammaniyaawanttoo tooko gidoppino. 17 Loytsi heemmiyaa c'imatuu, k'ay ubbaappe aatsiide, k'aalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko bonchchuwaaw akkanaw bessino. 18 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Uddumaan katsaa yed'd'iyaa booraa doonaa k'achchoppa» k'ay, «Oosanchchay bare dirguwaa akkanaw bessee» yaagee. 19 Laa"u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliyaaw c'imaaw mootiyaawaa sisoppa. 20 Haratuu yayana mala, nagaraaw ootsiyaa ubbatuwaa asaa ubbaaw sintsan seera. 21 Neeni ayinne asaa deemuwaaw s'eellennan, ittuwaaw ittuwaappe dummayennan ha azazuwaa naagana mala, S'oossaaninne Yesuusi Kiristtoosan dooretteedda kiitanchchatuwaaw sintsan neena taani zoray. 22 O bollaanne elleellaade ne kushiyaa wotsoppa. Haratuwaaw nagaraan geloppa. Neena geeshshatetsaan naaga. 23 Neeni ubbaaw wode sakettiyaa dirawunne ne uluwaaw diraw, guutsa

woyniyaa eessaa ushappe attin, haatsaa s'alalaa ushoppa. 24 Itti itti asatuwaa nagaray be'anaw k'onc'c'e; untunttu nagaray untuntta pirddanaw untunttuppe sintsaw aad'd'ee. Shin haratuu nagaray guyyeppe k'onc'c'ee. 25 Hewaadankka, lo'o oosuukka k'onc'c'ee. K'onc'c'ibeennabaa gidoppenne, geemmanaw danddayenna.

6 S'oossaa suntsayenne nu timirtii borettena mala, ayiletetsaa morgge mitsaa gidдон de'yaawanttu barena mooddiya godatoo bonchchuu bessiyaawaa erino. 2 Ammaniya asaa ayiliyaa gideeddawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gidiyaa diraw, untuntta kad'oppino. Shin barenttu kiitaan go'ettiyaawanttu untunttu siik'iyaa ammaniyaawantta gidiyaa diraw, untunttu kasewaappe aatsiide ootsanaw bessee. Neeni ha yewatuwaa tamarissanawunne odanaw bessee. 3 Ooninne duma timirtiyyaa tamarissiyaawaa gidoppe, k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa tumu k'aalaananne nu ammanuwaa timirtiyaanna gakettena uray daro otorettee; ayinne erenna. K'ay k'aalaa bolla palumettanawunne walak'ettanaw untunttoo giigenna k'ofay de'ee. Hewe k'anaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sid'iyaa kaaletsee. 5 K'ay untunttu huup'ii ootsenna. Tumatetsay baynna asatuwaanakka palumaa kaaletsee. Untunttu S'oossaa malatiyaawaan durettana giide k'oppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta. 6 Shin taw de'yaabay taw gidana giyaa uraa S'oossaa malatiyaawe dureyee. 7 Ayaw gooppe, nuuni ha alamiyaa ayinne ahibeykko; k'ay aappe ayinne afokko. 8 Shin miyaabayenne mayiyaabay de'ooppe, hewe nuw gidanawaa. 9 Shin durettanaw koyiyaawanttu paac'iyaaninne p'iriyaa geliino; k'ay daro asaa bashshawunne d'ayoo goochchi afiyaa daro eeyanne k'ohiyaa amuwaan kunddiino. 10 Ayaw gooppe, shaluwaa siik'iyaa iitatetsaa ubbaw pultuwwa. Ittuu ittuu hewaa amottiide, ammanuwaappe balettiide, daro metuwaan barentta k'oheeddino. 11 Shin neenoo, S'oossaa asaw, hewaappe bak'ata. S'illotetsaa, S'oossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siik'uwwa, danddayaanne ashikketsaa kaala. 12 Ammanuwaa baas'iyaa loytsa baas'eta. Daro asaa sintsan lo'o markkaa markkattaade, neena S'oossay s'eeseedda med'inaa de'uwwa oyk'k'a. (aiōnios g166) 13 Ubbabaw de'uwwa immiyaa S'oossaa sintsaninne, k'ay

P'ens's'eenaawiyaa P'ilaas'oosa geetettiyyaa gadiyaa mooddiyaawaa sintsan lo'o markkaa markkatteedda Kiristoosi Yesuusa sintsan taani neena hawaa azazay. 14 Nu Godaa Yesuusi Kiristoosi k'onc'c'ana gakkanaw, k'itay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga. 15 Aa k'onc'c'etsaa, Itti suntsay de'iyaa anijetteedda S'oossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. 16 Hayk'k'ennawe itti Aa s'alalaa. Ooninne Aakko shiik'anaw danddayenna poo'uwaan de'ee. Ooninne Aa be'ibeenna; k'ay be'anawukka danddayenna. Bonchchuunne med'inaa wolk'k'ay aw gido. Amen"i. (aiōnios g166) 17 Ha"i ha wodiyaan dure gidiyaawanttu otorettenaadaanne k'ay nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuw immiyaa de'uwwa S'oossaan ammanettanawaappe attin, aad'd'iyaa duretetsaan untunttu ammanettennaadan, untuntta azaza. (aiōn g165) 18 Untunttu lo'obaa ootsanaadan, lo'o kiitaan durettanaadan, keekiyaawantanne haratuwaanna shaakki akkiyaawantta gidanaadan azaza. 19 Hewaa yaatiyaawaan untunttu sintsaw barenttoo mino baaso gidiyaa shaluwaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyaan, untunttu tumu de'uwwa akkana. 20 S'imootoosaa, itti itti Asay balaan eratetsaa giyaa eeyaa palumiyaappenne mela haasayaappe bak'ataadde, new imetteedda hadaraa naaga. 21 Ayaw gooppe, ittuu ittuu nuw eratetsay de'ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido.

2 S'imootoosa

1 Taani P'awuloosi, S'oossay immana geedda Kiristtoosi Yesuusanna nuw de'iyaa de'uwaabaa odanaw, S'oossay geeddawaadan, Kiristtoosi Yesuusi kiiteeddawe, 2 ta siik'o na'aa S'imootoosaw ha dabddaabbiiyaa s'aafay. S'oossaa Aawuwaapenne nu Godaa Kiristtoosi Yesuusappe, aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay new gido. 3 Ta zaratu ootseeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe ootsiyaa S'oossaa k'ammaanne gallassi woossiyaa woosaan ubbaa wode neena hassayiyaa diraw, Aa galatay. 4 Taani ne afotsaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be'anaw daro laamotay. 5 Neenan de'iyaa worddo bayinna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniik'in de'iyaa ammanuwaa mala; k'ay neenanka hewe de'iyawaa eraad. 6 Hewaa diraw, taani ta kushiya laa"uwaa ne bolla wotseedda wode, S'oossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayissay. 7 Ayaw gooppe, S'oossay nuw wolk'k'aa, siik'uwaanne nu huup'iyaa naagiyaawaa immiyaa Geeshsha Ayaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayaanaa immibeenna. 8 Simmi, nu Godaw markattiyaawaan woy Aa diraw k'ashuwaan de'iyaa tawaanka yeellatoppa. Shin S'oossay new immiyaa wolk'k'aa keenaan taananna mishiraachchuwaa k'aalaw waayetta. 9 S'oossay bare k'ofaaninne bare aad'd'o keekatetsan nuuna ashshiide, bare asaa ootsanaw s'eesowaappe attin, nuuni ootseedda oosuwa diraw gidenna. I ha aad'd'o keekatetsaa Kiristtoosi Yesuusa baggana wodii doomettanaappe kase nuw immeedda. (aiōnios g166) 10 Shin ha"i ha aad'd'o keekatetsay nuuna ashshiyaa Kiristtoosi Yesuusa yuusaan nuw k'onc'ceedda. K'ay hayk'uwaa wolk'k'aakka I d'ayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwaa baggana bayenna de'uwaa nuw k'onc'c'isseedda. 11 Taani Yesuusi kiiteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwaa odana mala, S'oossay taana dooreedda. 12 K'ay taani ha metuwa akkiyaawe hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaa eriyaa diraw, yeellatikka. K'ay I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray. 13 Taani neena tamarisseedda tumu k'aalaa

leemisuwaa uda oyk'k'aade, Kiristtoosi Yesuusan nuw de'iyaa ammanuwaaninne siik'uwaan de'a. 14 Nu gidon de'iyaa Geeshsha Ayaanaa baggana new hadaraa immeedda lo"obaa naaga. 15 Iisiyaa giyaa biittaa de'iyaa ubbatuu taappe bak'ateeddawaa eraasa; untuntu gidon Pigeluusinne Hermogeneesi de'iino. 16 Henesifooru taana daro wode mentsetseedda diraw, Goday Aa soy asaw maarotetsaa immo. K'ay taani k'asho gollen de'iyawaa I yeellatibeenna. 17 Shin Roome giyaa katamaa gakeeddasaanna taana loytsi koyyiide demmeedda. 18 He gallassi Godaappe maarotetsaa demmanaadan, Goday aw immo. K'ay Efesoona giyaa katamaan I taana ay keenaa maaddeeddenttonne neeni loytsa eraasa.

2 Simmi ta na'aw, Kiristtoosi Yesuusan de'iyaa aad'd'o keekatetsan minna. 2 K'ay daro markkatuu de'iyaa saan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamarissanaw danddayiyaa ammanetteeda asatoo hadaraa imma. 3 Kiristtoosa Yesuusaw ammanetteeda wotaadaraadan, taananna waayetta. 4 Olaa biyaa wotaadaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wotaadara gidenna Asay ootsiyaa kiitaan walakettenna. 5 K'ay wotsaan keesetiya uraykka wogaadan wos's'ana d'ayooppe, woytaa akkena. 6 Daro daaburiide ootseedda biittaa goshiyaa bitanii shiik'eedda katsaappe barena gakkiaawaa koyro akkanaw bessee. 7 Neeni ubbaba akekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa k'oppa. 8 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyawaadan, hayk'uwaappe denddeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristtoosa k'oppa. 9 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa ootseeddawaadan, haray atto k'ashettana gakkanaw waayettay. Shin S'oossaa k'aalay k'ashettenna. 10 Hewaa diraw, taani S'oossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusan de'iyaa atosetsaa med'inaa bonchchuwaanna demmanaadan, untuntu diraw, taani ubbabaan waayettay. (aiōnios g166) 11 Hawe, «Nuuni aanana ittippe hayk'keeddawaa gidooppe, aanana ittippe de'ana. 12 Nuuni genc'c'ooppe, aanana ittippe kaatetana. Nuuni Aa kaddooppe, ikka nuuna kaddana. 13 Nuuni ammanettennaan aggooppekka, I ammanettiyaawaa gidiide de'anawaa. Ayaw gooppe, I barena bare huup'ew erikke gaanaw

danddayenna» giyaawe tumu haasaya. 14 Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untunttu k'aalaan palumettenna mala, S'oossaa sintsan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, ayinne go"enna. 15 Neeni S'oossaa tumatetsaa k'aalaa suuretetsaan odiyaawaanne k'ay Aa oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, S'oossay sabbiyaa asaadan, ne huup'iyaa S'oossaw immanaw minna. 16 Shin ha sa'aw injjetiyya maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayaw gooppe, hewe S'oossaappe asaa haasee. 17 K'ay untunttu tamarissiyaawe bollaa c'ittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa'atuu Hemeneyoosanne Piliis'oosa. 18 Untunttu tumuwa ogyaa aggiide, «Hayk'uwaappe denddiyaawe kase aad'd'idiggeedda» yaagiide amareeda ammaniyya asatuwaa ammanuwaa bayizziino. 19 Gidooppekka, S'oossay esseedda mino tuussay k'aas's'ana danddayenna. K'ay Aa bolla, «Goday barewantta eree»; k'ay «Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwa aggo» yaagiyaa K'aalatuu s'aafetteeddino. 20 Itti wolk'k'aama gollen work'k'aappenne biraappe med'etteedda miishshaa s'alalaa gidennaan, mitsaappenne urk'k'aappe med'etteedda miishshatuukka de'iino. Hewantuppe baggatu bonchcho oosuwa untuntun ootsanaw, k'ay baggatu tooshettiyaabaa untuntun ootsanaw med'etteeddino. 21 Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go"iyaa oosuwa ootsanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwa ootsiyaa miishshaa gidanawaa. K'ay lo"o oosuwa ubbaa ootsanaw giigetteeddawaa gidanawaa. 22 Shin neeni iita wodallatetsaa amuwaappe bak'ata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa s'eesisiyaawantunna ittippe, s'illotetsaa, ammanuwaa, siik'otetsaanne sarotetsaa minisaade kaala. 23 Shin eeyatuwaa palumiinne ayinne erennawanttu palumii walassaa kaaletsiyaawaa eraade aappe bak'ata. 24 Godaa k'oomay ubbaw keekiyaawaa, loysi tamarissiyaawaanne danddayanchcha gidanaw besseeppe attin, walak'ettanaw bessena. 25 K'ay I barena is's'iyaaawantta ashikketetsan seeriyaawaa gidanaw bessee. Untunttu barenttu nagaraappe simmiide, tumatetsaa eranaadan S'oossay ootsanentto, ooni eri. 26 K'ay untunttu barenttu wozanaa k'ofaw

simmiide, untuntta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyk'keedda s'alahiyya kaappuwaa dabaappe kessi akkana.

3 Shin wurssetsa gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. 2 Ayaw gooppe, Asay barena siik'iyaaawantta, shaluwaa siik'iyaaawantta, c'ee'ettiyaawantta, ayyiyaawantta, boriyaawantta, barena yeleeeddawanttoo azazettenawantta, galatennawantta, geeshshatetsay baynnawantta, 3 siik'uu baynnawantta, sigettennawantta, zigirssanchchatuwaa, barena naagennawantta, keekennawantta, lo"obaa dosennawantta, 4 ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyaawantta, otoruwaan sugettiyaawantta, k'ay S'oossaappe aatsiide, ishaluwaa dosiyaawantta gidana. 5 Untunttu S'oossaw goyinniyaawaa malatiino; shin Aa wolk'k'aa kaddeeddino. Hewanttu mala asatuwaakko shiik'oppa. 6 Ayaw gooppe, untuntuppe ittuu ittuu asaa golliyya geliide, nagaray dees'eeddawannta, dumma dumma amuwaan sugettiyaawantta, ubbaa wode tamaride, tumatetsaa era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha mac'c'awantta baletsiino. 8 Yaaneesinne Yambbareesi Muse yewuwaa p'alk'k'owaadan, hewaadan k'ay hawanttu, suure k'ofay baynnawantta ammanuwaan kunddeeddawanttu, tumatetsaabaa p'alk'k'iino. 9 Shin Yaaneesa eeyatetsayenne Yambbareesa eeyatetsay k'ay k'onc'c'eeddawaadan, untunttu eeyatetsaykka asaa ubbaw k'onc'c'ana diraw, untunttu kasewaappe aad'd'iide dic'c'ikkino. 10 Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta k'ofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta siik'uwaanne ta genc'c'uwa, 11 ta yedesaanne ta waayiyaa be'aadda. Ans's'ookiyaanne, Ik'ooniyoonne Liss's'iraa giyaa katamatuwaan taana gakeeddabaanne taani danddayeedda yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashsheeda. 12 Tumatetsaan Kiristoosi Yesuusan S'oossaa malatiide de'anaw dosiyaa ubbay yederssettana. 13 Shin iita asatuunne baletsiyaawanttu haratuwaa baletsiidenne barenttu huup'ew baliidde, kaseppe iiti iiti biino. 14 Shin neeni he tumatetsaa ooppe tamaareeddenttonne eraade, neeni tamaareeddawaanne ereeddawaan minnaade de'a. 15 Neeni guutsa na'atetsaappe doommaade Kiristoosi Yesuusa ammanaade, atosetsay beettiyaa aad'd'eedda eraa immanaw

danddayiyaa Geeshsha Mas'aafatuwaa eraadda. 16 S'oossaa Mas'aafaa ubbaan S'oossaa Ayyaanay de'ee. K'ay he mas'aafatuu S'oossaw ootsiyaa Asay kumentsanne lo"o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatetsaa tamarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwa suuriisanawunne s'illotetsaa de'oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4 Taani neena S'oossaa sintsaaninne, de'uwaan de'iyaa asaanne hayk'keedda asaa pirddanaw de'iyaa Kiristtoosi Yesuusa sintsan, k'ay Aa yuussaanne Aa kawutetsaan neena zoray. 2 K'aalaa oda. Wodii injjetina injjetana d'ayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamarissaadde suurissa, seeranne zora. 3 Ayaw gooppe, Asay tumu timirttiyaa sisennaan is'siyaa wodii yaanawaa. Shin Asay barenttu amuwaa kaalliide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamarissiyaawantta gujji gujji shiishshana. 4 Untunttu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haytsaa wora zaarana. 5 Shin neeni ubbabaan ne huup'iyaa naaganaw bessee. Waayiyaa danddaya. Wonggalaa mishiraachchuwa odiyaawe ootsiyaa oosuwaa ootsa. S'oossaa k'oomaadan, ne ootsiyaa oosuwaa ubbaa pola. 6 Taana gidoope, ta suutsay gukkiide yarshshettiyya wodiinne k'ay ha de'uwaaga aggaade biyaa wodii gakeedda. 7 Taani lo"o baas'iyaa baas'etaaddi; wotsaa wos'saadde wurssaad; ammanuwaakka naagaad. 8 Sintsappe taw s'illotetsaa kalachchay giigi utteedda. Hewaa s'illo pirddaa pirddiyya Goday he gallassi taw immana. K'ay Kiristtoosi k'onc'c'anaawaa dosiyya ubba saappe attin, ta s'alalaassa gidenna. 9 Taakko ellekka yaanaw minna. 10 Ayaw gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonk'k'e giyaa katamaa beedda. K'erk'k'iisi Galaatiyya giyaa gadiyaa biina, k'ay Tiito Dilmaas'iyaa giyaa gadiyaa beedda. (aion g165) 11 Luk'aasa s'alalay taananna de'ee. Mark'k'oossi taana kiitaan loytsi maaddanaw danddayiyaa diraw, Aa demmaade neenanna akkaade ya. 12 Shin taani Tikik'oosa Efesoona giyaa katamaa kiittaaad. 13 Neeni yaadde, S'iro'aadaa giyaa katamaan Karpposawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne k'ay mas'aafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan s'aafetteedda mas'aafatuwaa ayaa giddoppenne, akkenaan yooppa. 14 Birataa k'os'siyaa Iskindiri

taana daro k'oheedda; Goday aw Aa oosuwaadan zaarana. 15 I nuuni odiyaaawaa loytsi p'alk'k'iyaa diraw, neeni aappe neena naaga. 16 Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. S'oossay hewaa untunttoo paydoppo. 17 Shin taani kumentsaa kiitaa Ayihuda gidenna Asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan ek'k'iide, taw wolk'k'aa immeedda. K'ay gaammuwaa doonaappekka taana ashsheeda. 18 Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutetsaa sarotetsaan afana; aw med'i med'inaw bonchchuu gido. Amen".i. (aion g165) 19 P'irisk'k'illiw, Ak'iilassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. 20 Erass's'oosi K'oronttoosa giyaa katamaan atteedda. Shin S'irofiimoosi saketteedda diraw, Miliis'e giyaa katamaan Aa wotsaad. 21 Balgguu wod'd'anaappe kase yaanaw minna. Ewubuluusi, P'udeesi, Liinoosinne K'ilawude k'ay hara ishatuu ubbaykka neena saro saro giino. 22 Goday ne ayyaanaanna gido. Aad'o keekatsay hinttenanna ubbaanna gido. Amen".i.

Tiitoo

1 Yesuusi Kiristtoosi kiitteennda taani P'awuloosi, S'oossaa ayili, ha dabddaabbiiyaa s'aafay. S'oossay dooreedda asaw ammanuu de'anaadaaninne S'oossaa tumatetsaa eraakko untuntta kaaletsanaadan taani doorettaade kiitettaad. **2** Worddotenna S'oossay nuw ha med'inaa de'uwa daro wodiyaappe kase immana geedda. (aiōnios g166) **3** S'oossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare k'aalaan hawaa k'onc'c'isseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani Aa k'aalaa oday. **4** Ammanuwaa ittipetetsaan ta tumu na'aa new Tiitoo, S'oossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosappe, aad'd'o keekatetsay, maarotetsayenne sarotetsay gido. **5** Taani neena K'ars's'eesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigissanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliyya c'imatuwaa dooranaassa. **6** C'imay borettennawaanne itti machchatti s'alalay de'yaawaanne ammaniyaa naanay de'yaawaa gidanaw bessee; Aa naanay shaluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettenaan is's'iaaban Asay amaassalenawantta gidanaw bessee. **7** Ayaw gooppe, he c'imay S'oossaa oosuwa azaziyya kaappuwaa gididde, pokkissennawaa, otorettenawaanne elle hank'k'ettennawaa gidanaw bessee; k'ay matsottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa gidanaw bessee. **8** Shin imatsaa mokkiyaawaanne lo'obaa dosiyaawaa gidanaw bessee; k'ay akeekanchchaa, s'illuwa, geeshshaanne barena naagiyaawaa gidanaw bessee. **9** Ammanettiyya de'uu beettiyya timirttiyaanna giigiyya k'aalaa I loytsi oyk'k'o. Yaatooppe haratuwaa tumu ammanuwaa tamarissiyaawaan mentsetsanawunne k'ay hewaa is's'iaawantakka zoranaw danddayanawaa. **10** Ayaw gooppe, azazettenawanttu, maaddennawaa haasayaawanttu, haratuwaa c'immiyaawantunne k'as's'aretteedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatu de'iino. **11** Untunttu tamarissanaw bessena pokkiyya ogiyya miishshaa demmanaw tamarissiyaawaan golliyya ubbaa bayziyya diraw, untunttu haasayaa te'ana bessee. **12** Untunttu gidloppe ittuu, timbbitiyya odiyaawe untunttoo, «K'aris's'eese Asay ubbaa wode, worddatuwaa, iita du'atuwaanne yoranchchaa;

k'ay azalla asaa» yaageedda. **13** I markattowe tuma; hewaa diraw, neeni untunttoo mino ammanuu de'anaadaaninne k'ay Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa is's'eedda asatuwaa azazuwaa untunttu sisennaadan, untuntta minisaade seeranaw bessee. **15** Barenttu huup'ew geeshsha gideeddawanttoo ubbabaykka geeshsha; shin tunatoonne ammanennawanttoo untunttu wozanaa k'ofayenne untuntta suure wozanay tuneedda diraw, untunttoo ayayenne geeshsha gidenna. **16** Untunttu barenttu S'oossaa eriyaawaa k'onc'c'iyaan odiino; shin untunttu sheneyiyaawantta, azazettenawantanne oosuwa ubbawukka giigennawantta gidiyya diraw, barenttu kiitaan Aa erokko giino.

2 Shin neeni de'uwa demmanaw giigiyya timirttiyya tamarissanaw bessee. **2** C'ima attuma Asay ammanuwaan, siik'uwaaninne danddayan mino gidanaadan, k'ay matsottennawaa, bonchchettiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora. **3** Hewaadanka c'ima mac'c'a Asay geeshsha de'uwa de'yaawantta, zigirennawantta, woyniyya eessaw moodettennawantanne lo'obaa tamarissiyaawantta gidanaw bessee. **4** Untunttu S'oossaa k'aalay borettenna mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siik'yaawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwaa, barenttu gollen ootsiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatookka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga mac'c'awantta tamarissa. **6** Hewaadanka yalaga attuma asatu barentta naagana mala zora. **7** Neeni ne huup'ewukka lo'o oosuwa ubbaan untunttoo leemiso gida; neeni tamarissiyaawanka ammanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida. **8** Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay untunttoo d'ayiyaa wode untunttu yeellatana mala, neeni borettenna lo'o haasayaa haasaya. **9** Ayilettu barenttu godatoo azazettana malanne, untunttunna palumettennan ubbabaan untuntta nashechchana mala zora. **10** Untunttu barenttu godatuwaappe wuu'enna mala, k'ay nuuna ashshiyya S'oossawaa tamarissiyaawaa ubbabaan galatissanaw, barenttu ootsiyaa kiitaan ubbaa wode lo'anne ammanettiyaawantta gidiyaawaa bessana mala, untuntta zora. **11** Ayaw gooppe, S'oossay asaa ubbaa ashshiyya bare aad'd'o keekatetsaa k'onc'c'isseedda. **12** He aad'd'o keekatetsay nagaraa oosuwaanne ha alamiyya

amuwaa nuuni agganaadaaninne nu huup'iyaa naagiide, S'oossaa malatiide, s'iilotetsan de'anaadan, nuuna tamarissee. (aiōn g165) 13 Nuuni nu wolk'k'aama S'oossay, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosi beettana geedda anjetteedda bonchcho gallassaa naageetto. 14 Iita oosuwa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo'obaa ootsanaw amottiyya bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huup'iyaa immeedda. 15 Neeni hawaa tamarissa, ne kumentsaa maattaani zoranne seera; ooninne neena kad'oppo.

3 Untuntu mooddiyaawanttoonni maata de'iaawanttoo moodettanaw, azazettanawunne lo'o oosuwa ubbaa ootsanaw gigettanaadan untunta hassayissa; k'ay untuntu O bollaniine iita k'aalaa haasayenna mala, oonannanne walak'etenna mala, asaa ubbaa ashikketetsaanne sigatetsaa bessiyaawanta gidanaadan zora. 3 Ayaw gooppe, nuuni kase nu huup'ewukka eeyatuwaa, azazettenawanta, baliyaawantanne amoonne dumma dumma nashechchaw ayiliyaadan moodettiyaawanta; k'ay iitatetsaaniine k'anaatiyaan de'iaawanta; asaan is'ettiyaawantanne ittuu ittuwaakka is's'iaawanta. 4 Shin nuuna ashshiyaa S'oossaa keekatetsayne asaa I siik'iyaa siik'uu k'onc'ceedda wode, 5 I bare maarotetsaadanka, ooratsa yelettusaan haneedda geeyyusaaniine Geeshsha Ayyaanan ooraa s'eeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni s'illo oosuwa ootseeddawaanna gidenna. 6 S'oossay bare aad'd'o keekatetsan nuuni s'illanaadaaninne, I immana geedda med'inaa de'uwa laattanaadan, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosa baggana Geeshsha Ayaanaa nu bolla darissiide tigeedda. (aiōnios g166) 8 Ha haasayay ammanetteedawaa; S'oossaa asatuu lo'o oosuwa ootsanaw giiganaadan, ha yewuwa untunttoo neeni minisaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo'anne go'iaawanta. 9 Shin eeyatetsaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiaaban walak'ettiyaawaappe naagetta. Ayaw gooppe, hewanttu go'ennawantanne maaddennawanta. 10 Shaakotetsaa med'd'iyaa uray geella asaa gidiyaawaanne bare huup'iyaan pirdiide nagaraa ootsiyaawaa eraade, itti gede woy laa'u gede Aa seereeddawaappe guyyiyaan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta. 12 Taani

Ars's'emaasa woy Tikik'oosa neekko kiittiyaa wode, neeni taakko Nik'oop'iliyoona yaanaw minna. Ayaw gooppe, taani balgguwaa yaan shaac'c'anaaw k'ofaa k'achchaad. 13 Higgiiyaa eriyaa Zeenaasiinne Ap'iloosi ogiiyaa biyaa wode, untunttoo ayayenne pac'c'enna mala, untunta loytsa maadda. 14 Nu asayikka koshshiyaawaa demmanaw, lo'o oosuwa minniide ootsiyaawaa tamarino. 15 Taananna de'iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna ammanuwaan siik'iaawanta saro saro ga. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen'i.

Pilimoona

1 Taani P'awuloosi, Yesuusi Kiristoosa diraw k'ashuwaan de'iyaaawenne nu ishaa S'imootoosi, nuunanna ootsiyaa nuuni siik'iyaa Pilimoonaw, **2** ne gollen shiik'iyaa ammaniyaawanttoo, nu michchati Afibissinne nuunanna ittippe de'iyaa Kiristoosa wotaadaraa Arkkipoosaw ha dabddaabbiiyaa s'aafeetto. **3** S'oossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristoosappe aad'd'o keekatetsayne sarotetsay hinttentoo gido. **4** Neeni S'oossaa asatuwaa siik'iyaaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, S'oossaa woossaade neena hassayiyaa wode ubbaan, ta S'oossaa galatay. **6** Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuw Kiristoosi Yesuusa baggana yiyaa lo'obaa ubbaa erissana mala, taani S'oossaa woossay. **7** Ayaw gooppe, S'oossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siik'uwaan daro nashechchaanne mentsetsuwaa demmaad. **8** Hewaa diraw, neeni ootsanaw bessiyaawaa ootsana mala, taani neena azazanaw Kiristoosa baggana s'aloopekka, **9** Taani P'awuloosi c'imeeddawe, Kiristoosi Yesuusaw ha"ikka k'ashuwaan de'iyaaawe, siik'uwaa diraw, neena woossay. **10** Taani k'ashuwaan de'aadde aw aawuwaa gideedda ta na'aa Anaasimoosa diraw, neena woossay. **11** I kase neena go"enna; shin ha"i neenakka taanakka tumu go"ee. **12** Taani wozanaappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw k'ashetta utta de'ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan Aa ashshanaw koyyay. **14** Shin neeni ne sheniyaadan ootsanaawaa koyyayippe attin, neenanna zorettennan wolk'k'an ayinne ootsanaw koyyikke. **15** Anaasimoosi guutsa wodiya neeppe shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubbaa wodekka neenanna de'anaassenttonne. (aiōnios g166) **16** Simmi hawaappe sintsaw Anaasimoosi ayiliyaa gidenna; shin ayiliyaappe I loytsi aad'd'ee; I taw ay keena siik'o ishee! K'ay I new asaa baggaanakka Godaa baggaanakka ay keena aad'd'eedda ishaa gidandeessha! **17** Simmi neeni taana ne laggetsaa giyaawaa gidooppe, taana mokkiyaawaadan, Aa mokka. **18** I new bayizzeeddabay woy Aa bolla new ac'uu de'ooppe, taappe c'igaa akka. **19** He

ac'uwaa taani c'iggana gaade, taani P'awuloosi ta kushiyan s'aafay. Neeni taw ne shemppuwaa ac'ota utteeddawaa taani neena hassayissanaw koshshenna. **20** Ee, ta ishaw, Godaa baggana neeppe maaduwaa demmanaw koyyay. Kiristoosa baggana taana mentsetsa. **21** Taani geeddawaappe daruwaa neeni ootsanaawaa eraade, k'ay ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new s'aafay. **22** K'ay hinttenttu ellekka taw imatsay shemppiyyaa golliyyaa giigissite. Ayaw gooppe, S'oossay hinttenttu woosan taana hinttenttoo guyye zaariide immana gaade k'oppay. **23** Kiristoosi Yesuusa diraw, taananna k'ashuwaan de'iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. **24** K'ay taananna ittippe ootsiyaa Mark'k'oossi, Ariss's'irokoosi, Deemaasinne Luk'aasi neena saro saro giino. **25** Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttu ayyaanaanna gido.

Ibraawe

1 S'oossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa baggana duma duma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda. **2** Shin ha wurssetsa wodiyaan, ubbabaa Aa laatissiide, yeletaa Aa baggana med'd'eadda bare Na'aa baggana nuw haasayeedda. (aiṛṇ g165) **3** Na'ay S'oossaa bonchcho poo'uwaa p'oollee; k'ay kumentsaa S'oossaa eeshshaa akkiide, bare wolk'k'aama k'aalaan ha sa'aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshshiide, Ubbaappe Bolla S'oossaappe ushechcha baggana saluwaan utteedda. **4** S'oossay aw immeedda suntsatsay kiitanchchatuwaappe d'ok'k'a gidiyaawaadankka, untuntuppe Aa loytsi d'ok'k'u ootseedda. **5** Ayaw gooppe, S'oossay bare kiitanchchatuwaappe oona, «Neeni ta Na'aa; taani hachche new aawuwaa gidaaddi» geeddee? Woy k'ay oona, «Taani aw aawuwaa gidana; ikka taw na'aa gidana» geeddee? **6** K'ay S'oossay bare bayira Na'aa ha sa'aa yeddana haniidde, «Ta kiitanchchatuwa ubbatuukka aw goyinnino» yaageedda. **7** S'essay kiitanchchatuwaabaa haasayiide, «Taani ta kiitanchchatuwa c'arkkuwa kessay; k'ay ta oosanchchatuwaakka tamaa lac'uwaa kessay» yaagee. **8** Shin bare Na'aawaa haasayiide, «S'oossaw, ne kawutetsaa oydi, med'i med'inaw de'ee. Ne kawutetsaa s'illotetsaan ahaassa. (aiṛṇ g165) **9** Neeni s'illotetsaa siik'aade; naak'uwaa is's'aadda. S'oossay, ne S'oossay neena, ne laggetuwaappe aatsiide, nashechchaan ilissiyyaa zayitiyyaa okkeeddawe hawaassa» yaagee. **10** S'oossay hawaadan yaagee; «Godaw, koyro neeni sa'aa med'd'aadda; saluwaakka ne kushiyan med'd'aadda. **11** Hewanttu ubbay d'ayana; shin neeni de'ana. Untuntu ubbay akka afilaadan wurana. **12** Neeni untunta gaabiyaadan dakkoyana; k'ay untuntu afilaadan laamettanawannta. Shin neeni neenakka; ne laysay ubbaakka wurenn» yaagee. **13** Shin S'oossay bare kiitanchchatuwaappe ittuwaanne, «Taani ne morkkatuwa neeni gediyaan yed'd'iyawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggan utta» gibeenna. **14** Kiitanchchatuu ubbay S'oossaw ootsanawunne atatetsaa demmana asatuwaa maaddanaw S'oossay kiiteedda ayyaanatuwaa gidikkinooyee?

2 Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna mala, he yewuwaa loytsi oyk'k'anaw bessee. **2** Ayaw gooppe, kiitanchchatuu odeedda k'aalay tuma gidiyaa diraw, naak'kiyaa woy azazetena Asay ubbay muretteeddawaa gidoope, **3** Yaatina, nuuni ha wolk'k'aama atatetsaa sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro bare huup'ew ha atatetsaa odeedda; k'ay I odeeddawaa siseeddawanttu nuw geeshshiide odeeddino. **4** He siseeddawanttu markkatteeddawe bolla S'oossay akka mallaa, ooratsabaanne duma duma malaataa kiitettiyaawaan guji markkatteedda; k'ay Geeshsha Ayaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan, gishi gatseedda. **5** Ayaw gooppe, S'oossay nuuni haasayiyya sintsaappe yaana alamiyaa, kiitanchchatuwa moodissi beenna. **6** Shin S'oossaa Mas'aafay ittisaan hawaadan yaagee; «S'oossaw, neeni asaawaa k'oppaaw Asay ayee? Woy neeni aw hirganaw I ayee? **7** Neeni kiitanchchatuwaappe, amareeda wodiyya Aa guutsaadda. Aa huup'iyankka bonchchuwaanne, sabaa kalachchaa wotsaadda. **8** K'ay ubbabaa Aa gediyaappe garssana wotsaade moodissaadda» yaagee. Ayaw gooppe, S'oossay ubbabaakka Aa moodisseeddawaadan aan moodetti beennawe ayayne baawa; shin ha'i ubbabay aw moodettiyaawe nuw beettena. **9** Shin nuuni Yesuusa be'etto; Yesuusi S'oossaa aad'd'o keekatetsaa baggana asaa ubbay hayk'k'ana mala, amareeda wodiyya kiitanchchatuwaappe garssa gideedda. K'ay hayk'uwaa waayiyya I waayetteedda diraw, poo'iyaa bonchchuwaanne sabaa kalachchaa wotseeddawaa ha'i nuuni be'etto. **10** S'oossay ubbabaa med'd'eeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayiyya baggana Yesuusa balay baynnawaa ootseeddawaa bessee; ayaw gooppe, he naanaa atatetsaw kaaletsiyaawe Yesuusa. **11** Ayaw gooppe, asaa geeshshiyya Yesuusawukka k'ay he geeyyeedda asaa ubbaywukka Aawuu ittuwaa. Yesuusi untunta, «Ta ishatuwa» giide yeellatennaan s'eesiyaawe hawaassa. **12** Yesuusi, «Taani ne suntsaa ta ishatoo awaayana. Maabaraa shiik'uwaa akka neena galatana» yaagee. **13** K'ay I, «Taani ta ammanuwaa S'oossaan wotsana» k'ay akka, «S'oossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de'ay» yaagee. **14** Naanaa giide I s'eesiyaawanttu,

ashuwaappenne suutsaappe med'etteedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huup'ew untuntta malatiide, untunttu med'etaa akkeedda; k'ay I hewaa ootseeddawe, s'alahiyaa kaappuwaa hayk'uwaa bolla maatay de'iyaa bare hayk'uwaan d'ayissanaassa. 15 K'ay barenttu de'uwaa ubbaan hayk'oo yayyiide, hayk'oo ayiletiide de'iyaa wantta ubbatuwaa ayiletetsaappe kesseedda. 16 Ayaw gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyaawaappe attin, kiitanchatuwaa maaddennawe eretteedda. 17 Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, S'oossaa kiitaan ammanetteeda maariyaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, ubbabaan I bare ishatuwaa malatanaw bessee. 18 Ayaw gooppe, I bare huup'ew paac'etteedda dirawunne waayetteedda diraw, paac'ettiyaawantta maaddanaw danddayee.

3 Hewaa diraw, S'oossay s'eeseedda geeshsha ishatoo, nu markkatetsaa S'oossay kiiteeddawaa k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kiristtoosa k'oppite. 2 Muse bare kiitaan S'oossaa golliyaa ubbaan ammanetteedawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda S'oossaw ammanetteedawaa. 3 Ayaw gooppe, kees'ettiyyaa golliyaappe kees's'iyyaa bitanii bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aad'd'iyyaa bonchchuwaa I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa. 4 Ayaw gooppe, golliyaa ubbaa kees's'eeddawe itti asaa; shin ubbabaa kees's'eeddawe S'oossaa. 5 Muse S'oossaa golliyaa ubbaan ammanetteeda oosanchchaa gidiide, S'oossay sintsaappe gaanawaa markkatteedda. 6 Shin Kiristtoosi S'oossaa gollen na'aadan ammanetteedawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa s'alatetsaaninne ammanuwaan naagooppe, S'oossaw golliyaa gideetto. 7 Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee; «S'oossaa k'aalaa hinttenttu hachche sisiyaabaa gidoope, 8 hinttenttu aawotuu taw is's'i makkaliide, oytamu laysaa ta oosuwa be'eedda bazzuwaa paac'iyyaa gallassaadan, hinttenttukka zoriyaa akkenaan is's'oppite. 10 Hewaa diraw, taani, he asaa hank'k'ettaade, «Untunttu ubbaa wode barenttu wozanaan ballino. Ta ogiyaakka eribeykkino» yaagaad. 11 Hewaadankka k'ay, taani hank'k'etta c'aak'k'aade, «Taani shemppiyaa sa'aa untunttu, ubbakka gelikkino» yaagaad»

yaagee. 12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, de'uwaa S'oossaa hinttentta shaakkiiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de'enna mala naagettite. 13 Shin S'oossay hinttentta ubbaa gallassi hachche giide s'esishin, hintteppe oonanne nagaray baletsina, zoriyaa akkenaan is's'enna mala, ittuu ittuwaa zorite. 14 Ayaw gooppe, nuuni koyro nuw de'iyaa ammanuwaa wurssetsay gakkanaw loytsi naagooppe, Kiristtoosanna ittippe shaakkana. 15 S'oossaa Mas'aafay, «S'oossaa k'aalaa hinttenttu, hachche sisiyaawaa gidoope, he wode untunttu is's'i makkaleeddawaadan, zoriyaa akkenaan is's'oppite» yaageedda. 16 S'oossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibs'eppe kaaletsina keseedda ubbatuwaa gidikkinooyee? 17 S'oossay oytamu laysaa oonan hank'k'etteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootseeddawantta gidikkinooyee? 18 K'ay S'oossay barew azazettenan is's'eeddawanttu I shemppiyaa sa'aa ubbaakka gelenna mala, untunttoo c'aak'k'eeddawaappe attin, oossi c'aak'k'eeddee? 19 Untunttu ammanibeenna diraw, shemppiyaa sa'aa gelanaw danddayibeennawaa nuuni be'etto.

4 Simmi S'oossay nuuna bare shemppiyaa saa, «Gelissana» geeddawe biraa gidoope, hintteppe ooninne he shemppiyaa sa'aa gelennaan attena mala naagetto. 2 Ayaw gooppe, untunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; untunttu siseeddino, shin ammaniide akkibeenna diraw, ayinne untuntta go"ibeenna. 3 Gidooppekka, S'oossaa kiitay sa'ay med'ettoodeppe doommuna poletteeddawaa gidooппenne, S'oossay, «Taani hank'k'etta c'aak'k'aade, «Untunttu taani shemppiyaa saa ubbaakka gelikkino» yaagaad» geeddawaadan, nuuni ammaneeddawanntu I shemppiyaa sa'aa gelana. 4 Ayaw gooppe, laappuntsa gallassaabaa ittisaan S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay laappuntsa gallasan bare oosuwa ubbaappe shemppedda» yaageedda. 5 K'ay he sa'aan, «Untunttu taani shemppiyaa sa'aa ubbakka gelikkino» yaageedda. 6 Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro siseeddawanttu azazettiibeenaa diraw, shemppuwaa sa'aa gelibeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawanttu de'iino. 7 S'oossay daro wodiyaappe guyyiyaan, Daawita baggana laa'entsuwaa itti gallassaa, «Hachche» giyaa k'aalaan keeriide, «S'oossaa

k'aalaa hinttentu hachche sisiyaawaa gidooppe, zoriyaa akkenaan is'soppite» yaageedda. **8** S'oossay shemppiyyaa sa'aa asaa afiide lyyaasu shemppisseeddawaa gidintto, S'oossay hara gallassaawaa guyye keerenna. **9** Hewaa diraw, S'oossaa asaw Sambbataa shemppuu naagetti utteedda. **10** Ayaw gooppe, S'oossay shemppiyyaa sa'aa geliyaa ooninne, S'oossay bare oosuwaappe shemppeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana. **11** Simmi Israa'eeliyaa Asay azazettenan is'siide, S'oossaanna ittippe shemppiyyaa sa'aa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala eeno geenan is'uuwaan yaa gelennaan attena mala minnoyyte. **12** Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalay med'inaw de'iyawaannee ootsiyaawaa; laa'u baggana leefetteedda mashshaappekka aad'd'iide kuusee. He k'aalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw c'addee. K'ay asaa wozanaan de'iyaa koshaanne k'ofaa I shaakkee. **13** Nuuni ootsiyaawaa wochchiyaa S'oossaa sintsan ubbayyaka beettiyaawaappenne k'onc'c'iyaaan de'iyawaappe attin, Aa ayfiyaan geemmiyaa med'etay ayayenne baawa. **14** Simmi saluwa beedda, k'eesatuwaa ubbatuwa wolk'k'aama kaappuu, S'oossaa Na'ay Yesuusi, nuw de'iyaa diraw, nu ammanuwa loytsi naageetto. **15** Ayaw gooppe, nu k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuw k'arettanaw danddayee; nagaraa I ootsibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paac'etteedda. **16** Simmi nuuna koshshiyaa wode maaddiyaa maarotetsaa akkanawunne aad'd'o keekatetsaa demmanaw, aad'd'o keekatetsay de'iyaa sa'aa S'oossaa araataakko, yayyenaan shiik'oytte.

5 K'eesatuwaa ubbatuwa kaappatuu huup'iyaa huup'iyaa bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw S'oossaw ootsanaw, imuwaa immanawunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaw suntsetteeddino. **2** I bare huup'ew daaburancha gidiyaa diraw, tamaribeennawanttoonni baliyaawanttoo k'arettanaw danddayee. **3** Hewaa diraw, he k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaadan, bare huup'e nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee. **4** S'oossay Aaroona k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa gidana mala s'eeseeddawaadan, S'oossay s'eesanaappe attin, ooninne k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa

gidiyaa bonchchuwa barew akkanaw danddayenna. **5** Hewaadankka, Kiristtoosi k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa gidiyaa bonchchuwa barew akkibeenna; shin S'oossay Aa, «Neeni ta Na'aa. Taani hachche new Aawuwa gidaaddi» yaageedda. **6** Hewaadankka k'ay harasaan, «Malkki-S'edek'ki k'eesa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesa gidana» yaageedda. (aiōn g165) **7** Yesuusi sa'aan de'iyaa wode, barena hayk'uwaappe ashshanaw danddayiyaa S'oossaa loytsi yeekiiddenne afos'siide woosseeddanne oochcheedda; S'oossay Aa woosaa siseeddawe, I barena toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa. **8** Yesuusi S'oossaa Na'aa gidooppenne, bare waayetteedda waayiyaan azazettiyaawaa tamaareedda. **9** Yesuusi bare oosuwa poleedda wode, barew azazettiyya ubbaw med'inaw atotetsaa demmanaw gaaso gideedda. (aiōnios g166) **10** K'ay S'oossay Malkki-S'edek'k'a sunsatetsaadan, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa gidana mala, Aa suntseedda. **11** Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de'ee; shin hinttentu akekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttentoo odi gelissanaw waayissee. **12** Ayaw gooppe, hinttentu ha wodiyaan tamarissiyaawanta gidanaw bessoopeppa, S'oossaa k'aalaa koyro timirttiyaa hinttentu zaari tamarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentu ushiyaa maatsaa koshsheeppe attin, c'oommiiyaa k'umaa koshshenna. **13** Maatsaa pakettiide de'iyaa ooninne gac'ino na'aa gidiyaa diraw, s'illotetsaa timirttiyaawaa erenna. **14** Shin mino k'umay iitanne keeka de'uwaa daruwaan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6 Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiaawaa aggiide, wozanaama asaa timirtew sintsaw boytte; koyro nuuni tamaranaw koshshiyaa timirttiyaa wod'd'i ek'kiide tamaranaw nuw bessena; he timirtti ayee gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, S'oossaa ammaniyaawaa, s'ink'k'atatuwaabaa, kushiyaa wotsuwaabaa, hayk'uwaappe dendduwaabaanne med'inaw pirdaaba. (aiōnios g166) **3** S'oossay oosite gooppe, hewaa nuuni ootsana. **4** Ayaw gooppe, ittoodekka poo'uu poo'eeddawanntanne saluwa imuwaa baari be'eeddawannta, k'ay Geeshsha Ayaanaakka shaakki akkeeddawanntanne S'oossaa k'aalay lo'a gideeddawaa sisi ereeddawannta,

sintsaappe yaana sa'aa wolk'k'aakka bochchi s'eeleeddawannta, (aiŋ g165) 6 hewaappe guyye simmiide kaddeeddawannta nagaraappe laa'entsuwaa zaaranawe danddayettenna. Ayaw gooppe, hewantu S'oossaa Na'aa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'iyaawantanne asaa sintsan kawushshiyaawantu mala. 7 Ubbaa wode bukkiiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go'iyaa katsaa mokkiyaa biittaa S'oossay anjee. 8 Shin buluwaanne buuzzuwaa mokkooppe, ayinne go'enna; shek'aw shiik'i utteedda. K'ay wurssetsaan guuddetana. 9 Shin nu siik'atoo, nuuni hawaadan haasayiyaawaa gidooppenne, hinttentu atotetsaw gidiyaa lo'obay hinttentoo de'iyawaa ereetto. 10 Ayaw gooppe, hinttentu ootseedda oosuwaanne k'ay ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne ha'ikka maaddiyaawaan S'oossaa siik'eedda siik'uwaa S'oossay doganaw makkala gidenna. 11 Hinttentu huup'yaan huup'yaan demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentsaa tumatetsaa wurssetsay gakkanaw, kasewaadan minisiide ootsana mala amotteetto. 12 S'oossay immana geeddawaa ammanuwaaninne genc'c'an laattiyaawaantu mala hinttentu gidanawaa nuuni koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko. 13 S'oossay Abraahaamoo immana giide c'aak'k'eedda wode, bareppe aad'diyaa wolk'k'aamay bayna diraw, bare huup'yaan c'aak'k'eedda. 14 S'oossay Aa, «Taani neena anjana; ne zeretsaakka c'orissana» yaagiide c'aak'k'eedda. 15 Hewaadankka, Abraahaamo genc'c'i naagiide, S'oossay immana geeddawaa akkeedda. 16 Ayaw gooppe, Asay bareppe d'ok'k'iyaa uraan c'aak'k'ee; k'ay he c'aak'uu palumiyaa ubbaakka te'ee. 17 Hewaa diraw, S'oossay bare immana geeddawaa laattanawanttoo bare k'ofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loytsi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo c'aak'k'eedda. 18 S'oossay worddotanaw danddayenna ha laa"u laamettenna yewatuwaan, I immana geedda nu sintsan de'iyawaa oyk'k'anaw aakko bak'ateedda nuw wolk'k'aama mentsetsuu de'ee. 19 Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shempoo markkabiya oyk'k'iyaa k'aas's'enna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda mino gidiide, Gaaridduwaa giddo geeshsha sa'aa gelee. 20 K'ay Yesuusi Malkki-

S'edek'k'a suntsatetsaadan, med'inaw k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa'aa geleedda. (aiŋ g165)

7 Ha Malkki-S'edek'k'i, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla S'oossaa k'eesay, Abraahaamo kaatetuwaa wod'iide olaappe simmishshin, aanana gakettiide, Aa anjeeedda. 2 Abraahaamo bare omoodeedda ubbaappe asiraataa kessiide, aw immeedda; Malkki-S'edek'k'a suntsaw koyro biletsay s'illotetsaa kaatiyaa giyaawaa; k'ay Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa'entso biletsay sarotetsaa kaatiyaa giyaawaa. 3 Malkki-S'edek'k'aw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; k'ay Aa yeletaw doometsay woy Aa hayk'oo wurssetsay baawa; shin S'oossaa Na'aa malatiide, med'inaw k'eesa gideedda. 4 Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoodiide, aheeddawaappe asiraataa immeedda Malkki-S'edek'k'i ay keena d'ok'k'u giyaawento be'ite. 5 K'eesaa gidiyaa Leewiyaa zaratu Israa'eeliyaa asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untuntu Abraahaamo zare gidooppenne, asiraataa akkana mala, higgiiyan azazetteeddino. 6 Malkki-S'edek'k'i Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asiraataa akkiide, S'oossay immana geeddawaa naagiya Abraahaama anjeeedda. 7 K'ay anjiyaawe anjettiyaawaappe d'ok'k'u giyaawe paluntsenna. 8 Itti baggana, hayk'k'iyaa Asay asiraataa kessee; shin hara baggana k'ay, hayk'k'enna giide markkattiyaa uray asiraataa kessee. 9 Hawaadan haasayanaw haray atto, asiraataa kessiyaa Leewikka Abraahaamo baggana asiraataa immeedda. 10 Ayaw gooppe, Malkki-S'edek'k'i Abraahaamona gakettiya wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de'ee. 11 Israa'eeliyaa asaw higgii Leewiyaa zeretsatuwaa k'eesetetsaa baggana imetteedda. He k'eesetetsaa kiitay balay baynnawaa gidooppe, Aaroonawaa mala gidennaan Malkki-S'edek'k'a mala hara k'eesay suntsettanaw ayaw koshshii? 12 Ayaw gooppe, k'eesetetsay laamettiyaa wode, higgikka k'ay laamettanaw koshshee. 13 Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; Aa zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan k'eesaadan ootsibeenna. 14 Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse k'eesatuwaabaa haasayiide, he zariyaabaa ayinne haasayibeenna. 15 Malkki-S'edek'k'a mala hara k'eesay yeeddawaa

gidintto, hawe aad'd'iide erettanawaa. **16** I asaa higgiiyaaninne wogaan k'eesa gidibeenna; shin wurennaw de'uwaa wolk'k'aan k'eesa gideedda. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Malkki-S'edek'ki k'eesa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesa gidanawaa» yaagiide markkattee. (aiññ g165) **18** Beni de'iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. **19** Ayaw gooppe, Muse higgii ayaanne balay baynnawaa ootsanaw danddayenna; k'ay nuuni Aa baggana S'oossaakko shiik'ana giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aad'd'iyawe yeedda. **20** Hewaa bollan k'ay S'oossaa c'aak'uukka de'ee; haratuu k'eesa gideedda wode, hewaa mala c'aak'uu baawa. **21** Shin Yesuusi c'aak'uwaan k'eesa gideedda; S'oossay Aa, «Goday c'aak'keedda; I bare k'ofaa laammenna. «Neeni med'inaw k'eesa gidana» geedda» yaageedda. (aiññ g165) **22** Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aad'd'iyaa c'aak'k'oo waase gideedda. **23** Kase k'eesatuwaa payduu c'ora; ayaw gooppe, untunttu ootsana oosuwa hayk'uu diggeedda. **24** Shin Yesuusi med'inaw de'iyaa diraw, Aa k'eesetetsay laametenna. (aiññ g165) **25** Hewaa diraw, I untunttu gishshataw gaannatanaw med'inaw de'iyaa diraw, S'oossaakko bare baggana yiyaawanta ubbatuwa ashshanaw danddayee. **26** Nuw giigiyaa hawaa mala, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu de'anaw koshshee; I geeshsha; aan geniinne kad'etsiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gaketenna; k'ay d'ok'k'a saluwanka I bonchchetteedda. **27** Hara k'eesatuwaa ubbatuwa kaappatuwaadan, I koyro bare huup'e nagaraw yarshshiide, k'ay guyyeppe asaa nagaraw hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa'entsennaan itti gede yarshsheedda. **28** Ayaw gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa ootsiide suntsee; shin S'oossay immana giide c'aak'keedda higgiiyaappe guyye yeedda k'aalay med'inaw balay baynnawaa, S'oossaa Na'aa suntsee. (aiññ g165)

8 Nuuni haasayiyaa wolk'k'aamabay hawaa; saluwaan Ubbaappe Bolla S'oossay uttiyaa kawutetsaa oydiyaappe ushechcha baggana utteedda k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu, hawaa malay nuw de'ee. **2** Geeshsha Sa'aaninne tumu Dunkkaaniyaan I ootsee; he Dunkkaanii Asay esseeddawaa gidennaan, S'oossay esseeddawaa. **3** K'eesatuwaa ubbatuwa

kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa S'oossaw immanaw suntsetteedda diraw, ha k'eesatuwaa ubbatuwa kaappookka yarshshanaw ittibay de'anaw koshshee. **4** Simmi sa'aan I de'iyawaa gidoope, ubbakka k'eesa gidenna; ayaw gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwa immiyaa k'eesatu de'iino. **5** Untunttu k'eesatuwaadan ootsiyaa kiitay saluwaan de'iyaa oosoo tumu leemisuwaanne eeshuwaa; ayaw gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishin, S'oossay Aa, «Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huup'yaan besseedda leemisuwa kaalaade ootsa» yaageedda. **6** Shin Yesuusi gaannatiyaa c'aak'uu kasewaappe aad'd'iyawaadankka, aw imetteedda oosuukka untuntuwaappe aad'd'ee; ayaw gooppe, he c'aak'uu S'oossay immana geedda ubbaappe aad'd'iyaa kiitaan oosetteedda. **7** Ayaw gooppe, koyro c'aak'uwaan balay baynnawaa gidintto, laa'entso c'aak'uwa koshshenna. **8** Shin untuntta boriidde, Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaananne Yihudaa asaana, ooratsa c'aak'uwa c'aak'k'etiyya gallassatu yaanawaa. **9** He c'aak'uu taani Gibs'e gadiyaappe, untunttu aawotuwa kushiya oyk'k'aade, goochcha kesseedda wode, untunttunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwa mala gidenna. Untunttu ta c'aak'uwaan ammanettienna diraw, taanikka untuntta aggaad. Taani, Goday, hawaa oday. **10** Ayaw gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyaan, taani Israa'eeliyaa asaana c'aak'k'etana c'aak'uu hawaa: Taani ta higgiiya untunttu k'ofaan wotsana; k'ay untunttu wozanaankka s'aafana. Taani untunttu S'oossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana. **11** Untunttuppe ooninne bare shooruwa, woy bare ishaa, «Godaa era» yaagiide tamaarissenna. Ayaw gooppe, untunttu na'aappe c'imaa gakkanaw ubbay taana eriino. **12** Taani untunttu naak'uwa maarana; untunttu nagaraakka laa'entso hassaykke» yaagee. **13** S'oossay ooratsa c'aak'uwa giide haasayiyaawan koyrowaa ec'iseedda; k'ay ec'iyaabayenne wuriyaabay ellekka d'ayana.

9 Koyro c'aak'k'oo S'oossaw goyinniyaa wogayenne Asay ootseedda Geeshsha Gollii de'ee. **2** Ayaw gooppe, koyro Dunkkaanii ek'keedda; Aa gidduwaan muk'aaddaa wotsiyaawe, s'arapp'eezayenne Godaa sintsan wotsiyaa ukitsay de'ee; he sa'ay Geeshsha sa'aa giide s'eeseettee. **3** Laa'entso gaaridduwa

guyye baggana Ubbaappe Aad'd'iya Geeshsha Sa'aa geetettiyaa Dunkkaanii de'ee. 4 Aa gidduwaan is'aanaa c'uyanaw work'k'aappe ootseedda saas'iniinne ubba saanna work'k'aan sheeshsheedda K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay de'ee. He K'aalaa c'aak'uwaa Taabootan mannay de'iyaa work'k'aa s'aaruu, Aaroona s'am'ay aac'eeddawenne k'ay Muse higgii s'aafetteedda laa'u masetteedda shuchchatuu de'iino. 5 He K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaappe bolla baggana atto giyaa sa'aa k'um'i'iyaa barenttu k'efiyaan gentsiyaa bonchcho kiruubetuu de'iino; shin ha ubbabaa ha'i wurssi odanaw danddayokko. 6 Hewe hewaadan giigi de'ishshin, k'eesatuu ubbaa wode, barenttu oosuuaa ootsanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino. 7 Shin k'eesatuwaa ubbatuuaa kaappuwaa s'alalay laa'entso Dunkkaaniyaa laytsaappe itti gede geliidde bare dirawunne erennaan Asay ootseedda nagaraa diraw, S'oossaw yarshshiyaa suutsaa akkiide gelee. 8 Koyro Dunkkaanii ek'k'ide'ishshin, ubbaappe aad'd'iya geeshsha sa'aa afiyaa ogii biro dooyettebeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee. 9 He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyaawe S'oossaw immiyaa imuunne yarshshuu goyinniawaa suure wozanaa balay baynnawaa ootsanaw danddayokkino. 10 Hewanttu muussaabaa, ushshaabanne duma duma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untunttu ooras's'iyaa wodii gakkanaaw oosettiyaa wogatuwaa. 11 Shin Kiristtoosi hawaan de'iyaa lo'obaw k'eesatuwaa ubbatuuaa kaappuwaa gidiide yi diggeedda. I geliide ootsiyaa Dunkkaanii ubbaappe aad'd'iyawaanne balay baynnawaa; k'ay he Dunkkaaniyaa Asay ootsibeenna; ha med'etteedda sa'aabaakka gidenna. 12 Kiristtoosi Ubbaappe Aad'd'iya Geeshsha sa'aa geliyaa wode, deeshshaa suutsaanne galo maraa suutsaa oyk'k'iide gelibeenna; shin bare suutsaa oyk'k'iide, nuw med'inaa atatetsaa immiide, laa'etsennaan itti gede geleedda. (aiōnios g166) 13 Tuneedda asaa bolla korumaa suutsaanne deeshshaa suutsaa c'ac'c'afiide, guudetteedda ussatti bidintsaa k'olina, he uraa tunatetsaappe geeshshanaw danddayooppe, 14 Med'inaa Geeshsha Ayaanaa baggana balay baynna yarshshuwaadan, S'oossaw barena immeedda Kiristtoosa suutsay, nuuni de'uwaa S'oossaw ootsana mala, kase nu hayk'k'eedda oosuwaappe nu suure

wozanaa wooti geeshshanddeeshsha! (aiōnios g166) 15 Hewaa diraw, S'oossay s'eeseeddawanttu I immana geedda med'inaa anjjuwaa laattana mala, Kiristtoosi ooratsa c'aak'k'oo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, Asay koyro c'aak'uwaa garssan de'iidde ootseedda balaa ayiletetsaappe kessiyaa hayk'uu de'iyaa diraassa. (aiōnios g166) 16 Ayaw gooppe, hayk'k'iyaa uray woyteeddawe de'ooppe, he uray hayk'k'owe erettanaw koshshee. 17 Ayaw gooppe, woyteedda uray hayk'k'eedda wode, I woyteeddawe poletteedda; he woyteeddawe pas'a de'ishshin, ayinne poletenna. 18 Haray atto, koyro c'aak'uukka suutsay baynnaan injetibeennawe hawaassa. 19 Ayaw gooppe, higgiiyan de'iyaa azazuwaa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyaan, galo maraa suutsaanne deeshshaa suutsaa, haatsaanna, zo'o dorssaa isikiyaannanne hisoop'p'iyaa giyaa mitsaa bonc'c'iyaaan ittippe akkiide, «Hawe hinttentta S'oossay azazeedda c'aak'uwaa suutsaa» yaagiide, higgiiyaa mas'aafaa bollanne asaa ubbaa bolla c'ac'c'afeedda. 21 Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne ootsiyaa miishshaa ubbaa bolla suutsaa Muse c'ac'c'afeedda. 22 Higgii giyaawaadan, tumukka amareedawaappe attin, ubbabaykka suutsan geeyyee; suutsay gukkana d'ayooppe, atatetsay baawa. 23 Hewaa diraw, saluwaan de'iyaaawantta malatiyaawanttu he yarshshuwaan geeyyanaw koshshee; shin saluwaan de'iyaaawanttukka barenttu huup'ew geeyyanaw aad'd'iya yarshshuwaaw untunta koshshee. 24 Ayaw gooppe, Kiristtoosi tumu geeshsha san leemissettiyaa Asay ootseedda geeshsha sa'aa gelibeenna; shin I ha'i nu gishshataw S'oossaa sintsan beettanaw yaa saluwaaw geleedda. 25 K'eesatuwaa ubbatuuaa kaappuu laytsaan laytsaan bare suutsaa gidennawaa oyk'k'iide, Geeshsha sa'aa geliyaawaadan, Kiristtoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. 26 Hewaa gidintto, Kiristtoosi sa'ay med'ettoodeppe doommiide daro gede waayettanaw koshshee; shin ha'i wodiya wurssetsaan nagaraa d'ayissanaw barena yarshshiide, laa'etsennaan itti gede beetteedda. (aiōn g165) 27 Asay ubbay itti gede hayk'k'anaw bessee; hewaappe guyyiyaan S'oossay asaa pirddana. 28 Hewaadankka, k'ay Kiristtoosi daro asaa nagaraa d'ayissanaw itti gede yarshshetteedda; k'ay I barena

loytsi naagiyaawannta ashshanaw beettanaappe attin, laa'entso nagaraa tookkanaw beettena.

10 Ayaw gooppe, higgew yaana lo'obaa eeshuwaaw s'alalay de'ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubbaa wode laytsan laytsan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii S'oossaakko shiik'iyaa asaa he yarshshuwaan balay bayinna asaa ootsanaw ubbaakka danddayenna. **2** S'oossaw goyinniyyaa Asay bare nagaraappe ubbaanna geeyyeeddabaa gidintto, suure wozanaan laa'entsuwaaw nagaraa k'oppenna; k'ay yarshshiyaawaakka aggana. **3** Shin Asay laytsan laytsan he yarshshuwaan bare nagaraa hassayee. **4** Ayaw gooppe, korumaa suutsayenne deeshshaa suutsay nagaraa d'ayissanaw ubbaakka danddayenna. **5** Hewaa diraw, Kiristtoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda; «Neeni yarshshuwaanne imuwaa koyyabeykka; shin taw bollaa giigissaadda. **6** Neeni s'uuggiyaa yarshshuwaanne, nagaraa yarshshuwaan ubbaakka nashetakka. **7** Taani he wode, «S'aatsa mas'aafan tabay s'aafetteeddawaadanka, S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw yaad» yaageedda. **8** Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gidooopenne, Kiristtoosi koyro, «Neeni yarshshuwaaw, imotaa, s'uuggiyaa yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwaaw ubbaakka koyyabeykka; hewaantun nashettakka» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Kiristtoosi, «S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw yaad» yaageedda. Hewaa diraw, Kiristtoosi laa'entsuwaaw essanaw koyrowaa d'ayissee. **10** Yesuusi Kiristtoosi S'oossay koyyeeddawaa ootseedda diraw, bare ashuwaaw laa'entsennaan itti gede yarshsheeddawaan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo. **11** K'eesatuwaaw ubbatuu hachche hachche ek'kiide, bare oosuwaaw ootsiino; k'ay nagaraa d'ayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwaaw zaari zaariide yarshshiino. **12** Shin Kiristtoosi nagaraa diraw, ubbaa wodew gideedda itti yarshshuwaaw yarshshiide, S'oossaappe ushechcha baggana utti aggeedda. **13** S'oossay sintsappe Kiristtoosa morkkatuwaaw Kiristtoosaw gediyaan yed'd'iyaaawaa ootsana gakkanaw, yaan naagee. **14** Ayaw gooppe, I itti gede yarshsheeddawaan, nagaraappe geeyyeeddawannta med'inaw balay baynnawannta ootseedda. **15** K'ay Geeshsha Ayyaanay nuw markkattiidde, hawaadan yaagee; **16**

«Taani he gallassatuwaappe guyyiyaan, untuntunna c'aak'k'etiyyaa c'aak'uu hawaa: Taani ta higgiiyaa untuntu k'ofaan wotsana; k'ay untuntu wozanaanka s'aafana» yaagee. **17** K'ay hewaappe guyyenna, «Taani untuntu nagaraanne, untuntu makkala oosuwaaw laa'entso hassaykke» yaagee. **18** S'oossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa d'ayissanaw hawaappe sintsaw yarshshuwaaw koshshenna. **19** Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suutsaa baggana Ubbaa Aadd'iyaa Geeshsha sa'aa gelanaw nuw s'alatetsay de'ee. **20** Kiristtoosi nuw ooratsa ogiyaanne de'uwaa ogiyaa gaaridduwaaw baggana, hewaa guussay bare bollaa baggana dooyeedda. **21** Nuw S'oossaa gollen suntsetteedda wolk'k'aama k'eesay de'iyaa diraw, **22** Nuuni suure wozanaanna, tumu ammanuwaanna, iita wozanaappe geeyyeedda wozanaannanne k'ay s'illo haatsaan meec'etteedda bollaanna S'oossaakko shiik'oytte. **23** Nuw immana geedda S'oossay ammantsiyaa diraw, nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawaa loytsi oyk'k'oytte. **24** Ittuu ittuwaanna waan siik'ettanenttonne k'ay lo'o oosuwaaw wooti ootsanentto, ittuu ittoo k'oppeetto. **25** Ittuu ittuu shiik'uwaa dooyaa ootsiide shiik'iyaaawaadan, nuunikka ittippe shiik'iyaaawaa aggokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttenttu be'iyaa diraw, ittuu ittuwaaw mentsetseetto. **26** Nuuni tumatetsaa era akki diggiide, eriidde nagaraa ootsiyaawaa gidoope, hawaappe sintsaw nagaraa d'ayissiyaa yarshshuu ittibayenne baawa. **27** Shin yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne S'oossaa is's'iyaa ubbaa maanaw wolk'k'aama tamay de'ee. **28** Muse higgew azazettena uray, laa'u uray woy heezzu uray Aa bolla markkattooppe, k'areti baynnaan hayk'k'ee. **29** S'oossaa Na'aa kad'eedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda S'oossaa c'aak'uwaa suutsaa tunabaadan k'oppeedda uray, k'ay aad'd'o keekatetsaa Geeshsha Ayaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw bessintonne ane k'oppite. **30** Ayaw gooppe, «Taani haluwaa kesianne kushiyaa zaarana» geeddawaa nuuni ereetto; k'aykka, «Goday bare asaa pirddana» yaageedda. **31** De'uwaa S'oossaa kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa. **32** Hinttenttoo S'oossaa poo'uu poo'eeddawaappe guyyiyaan, hinttenttu daroban waayettiide, wolk'k'aama wad'etaan genc'c'eedda beni wodiyyaa hassayite. **33** Itti itti gede hinttentta

asaa sintsan boreeddinonne pas'a kaa'eeddino; k'ay hara wode hewaadan ootseeddawantunne ittippe de'eeddita. 34 Ayaw gooppe, k'ashuwaan de'iyaa asatoo hinttentu k'aretteeddita; yaatiide hinttentoo med'inaw wurennu ubbaappe aad'd'iyaa shaluu saluwaan de'iyaaawaa hinttentu huup'ew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akki diggooppe hidootaan genc'c'eeddita. 35 Hewaa diraw, wolk'k'aama woytana de'iyaa hinttentu s'alatetsaa oloppite. 36 S'oossay koyyiyaawaa ootsiide, I hinttentoo immana geeddawaa akkanaw genc'c'ana koshshee. 37 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Amareeda wodii atteedda. Yiyaawe yaanawaa; gam'enna. 38 Ta s'illuu ammanettiide de'anawaa. Shin ooninne guyye simmooppe, taana nashechchenna» yaagee. 39 Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga gidiyaawaappe attin, guyye simmiide d'ayeeddawanttu bagga gidokko.

11 Ammanuwaa giyaawe, demmana giide nashechchaan naagi utteeddabay ammansiyaawaanne be'anaw danddayennabaa erissiyaawaa. 2 S'oossay beni c'ima asaw markkattawe, untunttu ammaneeddawaana. 3 Saluunne sa'ayenne S'oossaa k'aalaan med'etteeddawaa ammanuwaan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettenabaappe med'etteedda. (ai'ōn g165) 4 Aabeeli K'aayeelawaappe aad'd'iyaa yarshshuwaa S'oossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. S'oossay Aa imuwaabaa markkattiide, I s'illuwaa gideeddawaakka markkatteedda; Aabeeli haray atto hayk'k'eeddashshinkka, bare ammanuwaan ha"i gakkanaw haasayee. 5 Heenooki hayk'k'ennan saluwaa beeddawe ammanuwaana; S'oossay afeedda diraw, ooninne Aa be'anaw danddayibeenna. S'oossaa Mas'aafay, «Heenooki saluwaa baanaappe kase S'oossaa nashechcheedda» yaagee. 6 Ammanuu baynnaan ooninne S'oossaa nashechchanaw danddayenna; ayaw gooppe, S'oossaakko yiya ooninne S'oossay de'iyaaawaanne barena koyyiyaawanttoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee. 7 Nohe be'anaw danddayenna sintsappe hananabaw S'oossay, «Neena naaga» giina, S'oossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw markkabiya med'd'eeddawe ammanuwaana; yaatiide hewaan ha sa'aa bolla pirddiide, ammanuwaan

beettiya s'illotetsaakka S'oossaaappe akkeedda. 8 Abraahaamo laattanaadan, S'oossay barew immana geedda gadiyaa baana mala, S'oossay barena s'eeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biyaa wode, hak'a binttonne erennan kesseedda. 9 Abraahaamo S'oossay barew immana geedda gadiyaan hara biittaa asaadan de'eeddawe ammanuwaana; S'oossay he immana geeddawaa barenanna ittippe laattana Yisaak'ananne Yak'oobanna Dunkkaaniyaan de'eeddita. 10 Ayaw gooppe, Abraahaamo S'oossay lo'o baasuwaan k'oppiide kees's'eedda katamaa naagee. 11 Saara bare huup'ew haray atto ec'aadekka, immana geedda S'oossay ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na'aa shahaaranaw wolk'k'aa demmeeddawe ammanuwaana. 12 Hewaa diraw, hayk'k'eedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwaan de'iyaa s'oolintiyaa keena, abbaa gas'aan de'iyaa payduu baynna shafiyaa keena zaratuu yeletteeddino. 13 He asatuu ubbatuu ammanuwaan hayk'k'eeddino; barenttoo S'oossay immana geeddawaakka akkibeykkinno; shin haakuwaan hewaa be'iide, saroteeddino. K'ay untunttu sa'aan imatsanne yederissettiide kesseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. 14 Ayaw gooppe, hewaadan giya asatuu barenttu huup'e gadiyaa koyiyaawaa erissiino. 15 Untunttu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw k'oppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaac'aa demmennaan aggikkinno; shin 16 untunttu hewaa aggiide, lo"iyaa gadiyaa laamotiino; hewe saluwaa gadiyaa. Hewaa diraw, S'oossay untunttu S'oossaa geetettanaw yeellatenna. Ayaw gooppe, I untunttoo katamaa giigissi wotseedda. 17 Abraahaamo Yisaak'a yarshshanentto woy yarshshenentto, S'oossay eranaw s'omooseedda wode, Abraahaamo ammanuwaan Aa yarshsheedda. S'oossay Abraahaama, «Ne zarii Yisaak'a baggana s'eesettanawaa» geeddashshinkka, Abraahaamo bare na'aa Yisaak'a yarshshanaw giigeedda. 19 Abraahaamo S'oossay Yisaak'a haray atto, hayk'uwaappekka patsanaw danddayiawaa ereedda; hewaa diraw, hayk'uwaappe guyye Aa zaariide akkeedda. 20 Yisaak'i sintsappe hananabaw Yaak'oobanne Eesaa anjeeddawe ammanuwaana. 21 Yaak'oobi hayk'k'ana haniidde, Yooseefo naanaa huup'iyaa huup'iyaa anjeeddawenne gatiman guufetiide, S'oossaw goyinneeddawe ammanuwaana.

22 Yooseefo hayk'k'anaw matiide, Israa'eeliyaa Asay Gibs'eppe kesianawaa haasayeeddawenne bare mek'etsaa ootsanabaa untuntta azazeeddawe ammanuwaana. 23 Muse yeletteeddawaappe guyyiyaan, aawuunne aata malaa lo'o na'aa gideeddawaa be'iide, heezzu agenaa k'oseeddawe ammanuwaana; untunttu kaatiyaa awaayookka yayyibeykkino. 24 Muse dic'c'eeddawaappe guyyiyaan, Gibs'e kaatiyaa naatti na'aa geetettanawaa is's'eeddawe ammanuwaana. 25 Nagaraan Muse guutsa wodiya nashettanawaappe, S'oossaa asaana waayettanawaa dooredda. 26 Wodeppe demmana woytaa I tishshi ootsiide s'eello diraw, Gibs'e gadiyaa shaluwa ubbaappe Kiristoosa diraw borettiyaawe daro aad'd'iyaa duretetsaa gideeddawaa k'oppedda. 27 Kaatiyaa hank'oo Muse yayyenaan, Gibs'e gadiyaappe keseeddawe ammanuwaana; ayaw gooppe, beettena S'oossaa be'eeddawaadan, genc'ciide sintsaw beedda. 28 Hayk'uwaa kiitanchchay Israa'eeliyaa asaw bayira naanaa bochchennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suutsaa c'ac'c'afisseeddawe ammanuwaana. 29 Israa'eeliyaa Asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo'o Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibs'e asatuu paac'ew gelishshin, haatsay untuntta mitti aggeedda. 30 Israa'eeliyaa Asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallassaa yuuyyi yuuyyi aad'd'owaappe guyyiyaan, he shuchchaa dirssay kunddeeddawe ammanuwaana. 31 C'aaratta Ra'aaba yewuwaa k'oriyaawantta loytza mokkeedda diraw, S'oossaw azazettenan is's'eedda asaana hayk'k'ennan atteeddawe ammanuwaana. 32 Simmi harabaa gujjaade ayaa odoo? Geeddoonabaa, Baaraak'abaa, Samisoonaabaa, Yofittaahabaa, Daawitebaanne Saameelabaa, k'ay nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna. 33 Untunttu kaatiyaa ubbaanna olettiide s'oneeddawenne s'illobaa ootseeddawe ammanuwaana; yaatiide S'oossay immana geeddawaa akkeeddino; gaammotuwa doonaakka gorddeeddino. 34 Wolk'kaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; untunttu daaburanchcha; shin minneeddino; k'ay olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino. 35 Mac'c'awanttu barenttu hayk'k'eeddawannta hayk'uwaaappe denddina akkeeddino. K'ay haranttu k'ashuwaappe biilettanawaa

is's'iide, keekkiyaa de'oo hayk'uwaaappe denddanaw, ugatiide hayk'k'eeddino. 36 Haratuwaa bolla Asay k'iliic'i kaa'eedda; lissuwaan shoc'etteeddinonne santsalataan k'ashettiide, k'asho golliyaa geleeddino. 37 Shuchchaan c'adetteeddino; magaaziyan laa'u kesiide p'alk'k'etteeddino; paac'etteeddino; mashshaan hayk'k'eeddino; untunttoo ubbabaykka d'ayina, waayettiide tuggattiide, dorssaa c'alaanne deeshshaa c'alaa mayyiide yuuyyeeddino. 38 Untunttoo ha alamii giigennaan is's'ina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwaan yuuyyeeddino. 39 S'oossay untunttu ammanuwa markkattoopekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawaa akkibeykkino. 40 S'oossay nuw itti lo'o k'ofaa k'oppi wotseedda diraw, untunttu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikkino.

12 Simmi nuw hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aad'd'iide markkattiyaawe de'ishshin, nuuna d'ubbiyaa ubbabaanne bak'ki oyk'k'iyaa nagaraa diggiide nu sintsan de'iyaa nuuni wos's'ana wotsaa genc'ciide wos's'oyte. 2 Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa s'eelloyte. Yesuusi yeellaa kad'iide, sintsappe aw de'iyaa nashechchaa diraw, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'k'anawaa genc'ciide, S'oossaa kawutetsaa oydiyaappe ushechcha baggana utteedda. 3 Hinttenttu hinttenttu wozanaa bayziide daaburena mala, nagaranchchatuu barena daro is's'inakka genc'c'eedda Yesuusa k'oppite. 4 Nagaraanna hinttenttu baas'etiide, suutsaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. 5 S'oossay bare naanaadan, hinttentta zoriyaawaa dogeedditee? S'oossay hinttentta, «Ta na'aw, S'oossay neena muriyaa wode, laafabaadan k'oppoppa. I neena seeriyaa wodekka yayyoppa. 6 Ayaw gooppe, I bare siik'iyaa uraa muree; k'ay bare na'aadan akkiyaa ubbaakka lissuwaan shoc'ee» yaageedda. 7 S'oossay hinttentta muriyaa wode genc'c'ite. Ayaw gooppe, I hinttentta naanaadan ootsee. Aawuu seerenna na'ay de'ii? 8 Naanaa ubbaa seeriyawaadan, hinttentta murenaan aggooppe, karen yeletteeddawannta gidiitappe attin, tumu naanaa gidikkita. 9 Hewaa bollan k'ay, nuuna yeleeedda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untuntta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayaanaa Aabboo loytis darssi

moodettiide de'okkoo? 10 Ayaw gooppe, nuuna yeleedda nu aawotuu barenta lo'owaadan, amareeda wodiya nuuna mureeddino; shin S'oossay nuuni Aa geeshshatetsaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. 11 Nuuni murettiya wode, ha"iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawantoo guyyeppe he muray s'illotetsaa de'uwa sarotetsaa woytaa immana. 12 Hewaa diraw, hinttentu arggaac'eedda kushiyaanne hinttentu daaburedda gulbbataa mentsetsite. 13 Wobbiyaa gedii pas'anaappe attin, burk'k'enna mala, suure ogiyaan hamettite. 14 Asaa ubbaanna saro de'anaw minnite; k'ay geeshsha de'uwa de'ite. Ayaw gooppe, geeshshatetsay baynnaan ooninne Godaa be'anaw danddayenna. 15 S'oossaa aad'd'o keekatetsaa ooninne akkenaan attena mala naagetti; k'ay dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa c'amo mitsaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagetti. 16 Woshummanaw kajeeliyaa Asay ooninne de'enna mala, woy k'ay itti gede miyaabaw bare bayiratetsaa zal"eedda, ayaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de'enna mala naagetti. 17 Hewaappe guyyiyaan, Eesay bare aabbu anjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin Aa aabbu Aa anijen an is's'eedda; ayaw gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afos's'i koyyiidekka demmanaw danddayibeenna. 18 Hinttentu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne ees'siyaa tamaakko, d'umaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko, 19 k'ay malakataa waasuwaakkonne k'aalaa kooshshaakko yibeykita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda. 20 Ayaw gooppe, S'oossay untuntta, «Haray atto, do'aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchaan c'adettiide hayk'k'o» yaageedda azazuwaa untunttu genc'c'anaw danddayibeykkino. 21 Ayfiyaan beettiyaawe daro dagantsiyaawaa gidiyaa diraw Muse, «Taani yashshaan kokkoray» yaageedda. 22 Shin hinttentu S'iyoon Deriyaa, de'o S'oossay de'iyaa katamaa, ittippe shiik'iide nashettiya daro sha"a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yerusaalame yeeddita. 23 S'oossaa bayira naanatuwaakko, ittippe shiik'eeddawatukko, untunttu sunsay saluwaan s'aafetteeddawatukko yeeddita; k'ay asaa ubbaa pirddiyaa S'oossaakkonne, balay baynnawantta ootseedda s'illo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. 24 Ooratsa c'aak'k'oo gaannatiyaa Yesuusanne

Aabeela suutsaappe aad'd'yaawaa odiyaa gukkeedda suutsaakko yeeddita. 25 Hinttentoo odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttentu is's'enna mala, hinttentta naagite. S'oossaa kiitaa sa'aan barenttoo odiyaa odiyaa sisenna is's'eeddawatntu attana d'ayooppe, saluwaan, «Hinttena naagite» giyaa S'oossaappe nuuni waaniide attanee? 26 He wode Aa kooshshay sa'aa k'aatseedda; shin I ha"i, «Taani sa'aa s'alalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka k'aatsana» yaageedda. 27 «Itti gede gujjaade» giyaa k'aalay k'aas's'ennabay minniide de'ana mala, med'etteeddabay k'aas's'anawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee. 28 Nuuni k'aas's'anaw danddayenna kawutetsaa akkiyaa diraw, ane S'oossaa galatoytenne Aa nashechchoyite; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatetsaan aw goyinnoyite. 29 Ayaw gooppe, nu S'oossay tumu bayizziyaa tamaa.

13 Hinttentu ishatuwaa siik'yaawaa aggoppite. 2 Imatsaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayaw gooppe, yaatiyaawaan itti itti Asay erennaan kiitanchchatuwaa mokkeedda. 3 K'asho gollen de'yaawantubaa hinttentukka untuntunna ittippe k'asho gollen de'yaawaadan k'oppite; k'ay hinttentu hinttentu huup'ew waayettiyaawaadan, waayettiyaawantubaa k'oppite. 4 Akkiyaawaanne geliyaawaa Asay ubbay bonchchanaw bessee; k'ay asinayne machchata ittuu ittoo ammanettanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay woshummanaw kajeeliyaawantanne woshummiyaawantta pirddana. 5 Miishshaa siik'uwaappe hinttentta naagite; hinttentoo de'yaawe hinttentoo gido. Ayaw gooppe, S'oossay bare huup'ew, «Taani neena ubbaakka yeggikke woy aggikke» yaageedda. 6 Hewaa diraw, nuuni s'aliide, «Goday taana maaddiyaawaa; taani yayyikke. Asay taana ay ootsi?» yaageetto. 7 S'oossaa k'aalaa hinttentoo odeedda hinttentta kaaletseeddaawantta hassayite; untunttu waan de'eeddinonttonne hassayite; k'ay untunttuwaadan ammanite. 8 Yesuusi Kiristoosi zinokka hachchekka med'inawukka laamettenna. (aiñ g165) 9 Dumma dumma ooratsa timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay S'oossaa aad'd'o keekatetsan minnooppe lo'o gidiyaawaappe attin, k'umaa wogatoo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawatntukka maadetiibeykkino. 10 Nuw yarshshiyaasay de'ee; Dunkkaaniyaa

giddon ootsiyaawanttu he yarshshiyaa saappe Aad'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. maanaw untunttoo maatay baawa. **11** K'eesatuwaa Amen"i. ubbatuwaa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suutsaa yarshshanaw Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa k'ay dirsaappe karenna guuddee. **12** Hewaa diraw, Yesuusikka k'ay nagaraappe asaa bare suutsan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayetteedda. **13** Simmi nuuni I boretteedda boriyaa akkiide, dirsaappe kare aakko kesoytte. **14** Ayaw gooppe, nuw hawaan med'inaw de'iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto. **15** Simmi S'oossaw Yesuusa baggana ubbaa wode galataa yarshshuwaa immoytte; hewaa giyaawe mettershshay Aa sunsaw immiyaa galataa giyaawaa. **16** Lo"obaa ootsiyaawaanne ittuu ittuwaa maaddiyaawaa dogoppite. Ayaw gooppe, S'oossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa. **17** Hinttena kaaletsiyaawanttoo azazettite; k'ay untunttu azaziyaawaakka ootsite. Untunttu barenttu ootseeddawaa S'oossaw odana diraw, hinttenttu shemppuwaa loytsi naagiino; hinttenttu untunttoo azazettooppe, barenttu oosuwaa nashettiidde ootsana; hewe d'ayooppe, untunttu yilotiidde ootsana; hewe hinttentta ayinne maaddenna. **18** Nuw S'oossaa woossite. Nuuni ubbaa wode lo"obaa ootsanaw koyiyiyya diraw, nuuna zoriyaa lo"o wozanay nuw de'ee. **19** S'oossay taana hinttenttukko ellekka zaarana mala, S'oossaa hinttenttu loytsi woossanaadan, taani hinttentta loytsa woossay. **20** Sarotetsaa S'oossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa hentsanchchaa wolk'k'aama, med'inaa c'aak'uwaa suutsan hayk'uwaappe dentseedda. (aiōnios g166) **21** S'oossay Yesuusi Kiristtoosa baggana bare sintsan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissiidde, hinttenttukka I koyyeeddawaa ootsana mala, lo"o oosuwaa ubbaan hinttentta I giigisso; S'oossay med'i med'inaw bonchchetto. Amen"i. (aiōn g165) **22** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ha dabddaabbiyaa hinttenttoo k'antsaan s'aafeedda diraw, hinttenttu ha zoriyaa salettenaan sisana mala, taani hinttentta woossay. **23** Nu ishay, S'imootoosi k'ashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleelli I haa yooppe, taani aanana baade hinttentta be'ana. **24** Hinttena kaaletsiyaa ubbatuwaanne S'oossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. S'aaliyaappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro giino. **25**

Yaak'ooba

1 Taani Yaak'oobi S'oossaa ayiliinne Godaa Yesuusi Kiristoosa ayilii, biittaa ubbaan laalettettedda tammanne laa'u zeretsatoo sarotaa kiittay. **2** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hintte ammanuu paac'etiyaaawe hinttentoo danddayaa immanawaa eriide, dumma dumma paac'ii hinttena gakkiiyaa wode, hewaa kumentsaa nashechchaadan paydite. **4** Hintte danddayay ayinne bali baynnaan hinttena minneeddawanttanne pac'i bayinnawantta ootsiide, bare oosuwaa polo. **5** Shin hintteppe ooninne barew aad'd'eedda eratetsay d'ayooppe, kad'ennaan ubbaw keekatetsan immiyaa S'oossaa woosso. I aw immana. **6** Shin I ayaaninne sid'ennaan ammanuwaan S'oossaa woosso. Ayaw gooppe, sid'iyyaa uray c'arkkuu sugina k'aas'iyyaa abbaa beetaa mala. **7** Ayaw gooppe, laa'u k'ofay de'iyyaa uray, bare ogiyyaa ubbaan bare k'ofaa k'achchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw k'oppoppo. **9** Shin hiyyeesaa ishay S'oossay Aa d'ok'ku ootseedda wode nashetto. **10** K'ay dure ishaykka S'oossay Aa kawushisseedda wode nashetto. Ayaw gooppe, dure bitanii maataa gidдон dic'c'iyyaa c'iishshaadan d'ayana. **11** Ayaw gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, c'iishshay d'ayee; k'ay Aa malaa lo'otetsaykka d'ayee; hewaadanka k'ay dure bitanii barewaa ootsiidde d'ayana. **12** Waayiyaan genc'c'iyyaa uray anijjetteddawa; ayaw gooppe, he waayiyyaa s'ooneeddawaappe guyyiyaan, S'oossay barena siik'iyaaawanttoo immana geedda de'uwaa kalachchaa I akkana. **13** Ooninne paac'etteedda wode, «Taana S'oossay paac'c'ee» gooppo. Ayaw gooppe, S'oossay iitan paac'ettanaw danddayenna; k'ay I bare huup'ew oonanne paac'c'enna. **14** Shin Asay huup'iyaan huup'iyaan bare huup'e iita amuwaan gooshettiyyaa wodenne c'imettiyyaa wode paac'ettee. **15** Hewaappe guyyiyaan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; k'ay nagaray dic'c'iide, hayk'uwaa yelee. **16** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, c'imettoppote. **17** Lo'o imuwa ubbayenne kumentsaa woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwa po'o'uwaa med'd'eedda Aawuwaappe yee; S'oossay bare huup'ew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. **18** Nuuni I med'd'eedda med'etatuwaa gidдон d'ok'k'asaa akkanaadan,

nuuna bare sheniyaan tumu k'aalaan yeleedda. **19** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; Asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hank'k'ettanaw elleelloppo. **20** Ayaw gooppe, asaa hank'kuu S'oossay koyyiyyaa s'illotetsaa ahenna. **21** Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatetsaa ubbaa hintteppe d'ayissiide, S'oossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyyaa k'aalaa ashiketetsan akkite. **22** Shin S'oossaa k'aalaa oosuwaan peeshshiteppe attin, sisa s'alalaan hintte huup'iyyaa c'immoppite. **23** Ayaw gooppe, k'aalaa sisiide ootsenna uray de'ooppe, I bare malaa mastootiyyaa s'eelliyaa uraa mala. **24** I barena s'eelliide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. **25** Shin ooninne ayiletetsaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa s'eelliide, aan ak'iyaaawe k'ay Aa naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare ootsiyaa oosuwaan anijettana. **26** Bare ins's'arssaa naagennan barena c'immiidde, barew S'oossaa goyinniyaawaa malatiyyaa uray de'ooppe, Aa goynay mela. **27** S'oossaa Aawuwaa sintsan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe hak'awe gooppe, aata aawuu bayinna naanatuwaanne waayettiyyaa am'etuwa maaddanawaanne sa'aa nagaraa k'itaappe bare huup'iyyaa naaganawaa.

2 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesuusi Kiristoosa ammani de'iidde, deemuwaa s'eelliide, asaa bonchchoppote. **2** Ayaw gooppe, work'kaa migiduwa wotsiide, lo'o mayuwaa mayyeedda itti Asay hintte shiik'uwaa yooppe, k'ay c'urk'ka mayuwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, **3** lo'o mayuwaa mayyeedda bitaniyyaa hintte aatsi bonchchiidde Aa, «Neeni hawaan ubbaappe lo'iyyaa oydiyaan utta» giide k'ay hiyyeesaa bitaniyyaa, «Neeni hininna ek'k'ashsha; woy hawaan ta gediyyaa matan sa'aan utta» gooppe, **4** yaatina hintte hintte gidдон shaaketetsaa med'd'iyaaawanttanne iita k'ofaanna de'iyyaa daannatuwaa giddikiteeyee? **5** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, sisiite; S'oossay ha sa'aan de'iyyaa hiyyeesaa Asay ammanuwaan durretanawunne barena siik'iyaaawanttoo immana geedda saluwaaw kawutetsaa laattanaw dooribeenneyee? **6** Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheeddata. Duretuu hinttena tuggayiyyaawantta giddikinooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta giddikinooyee? **7** Hintte

imetteedda lo'o suntsaa boriyaawantu untuntta gidikkinooyee? **8** Shin S'oossaa Mas'aafan, «Ne shooruwa ne huup'yaadan siik'a» geetettiide s'aafetteedda kaatiyaa higgiiyaa hintte polooppe, lo'obaa ootsiita. **9** Shin hintte asaa deemuwaa s'eelliide bonchchooppe, nagaraa ootsiita; k'ay higgii hintte bolla, higgiiyaa mentseeddawantudan pirddana. **10** Ayaw gooppe, ooninne higgiiyaa ubbaa naagiide, ittinno mentsiyaawaa gidoope, he uray higgiiyaa ubbaa mentsee. **11** Ayaw gooppe, «Woshummoppa» geeddawe k'ay «Wod'oppa» geedda; shin neeni woshummana d'ayoopeppa, wod'eeddawaa gidoope, higgiiyaa mentsaadda. **12** Asaa ayiletetsaappe kessiyaa higgiiyan, pirddaa akkana asatuwaadan haasayitenne untuntuwaadan ootsite. **13** Ayaw gooppe, asaa maaribeenna uraa S'oossay maarennan pirddana; maarotetsay pirddaa s'oonee. **14** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawantoo, itti uray barew ammanuu de'ee gooppe, k'ay Aa ammanuwaa Aa oosuu erissana d'ayoope, Aa ay go"anee? Aa ammanuu Aa ashshanaw danddayii? **15** Itti ishay, woy itti michchata kallottooppe, k'ay untunttoo ubbaa gallassi miyaabay d'ayoope, **16** hintteppe itti uray untuntta, «Saro biite. Tamaa ho"ite. Kalliide miite» giide, untunttoo koshshiyaawaa immana d'ayoope, untuntta ay go"anee? **17** Hewaa diraw, ammanuu oosuu baynnaan barekka de'oope hayk'k'eeddawaa. **18** Shin itti uray, «New ammanuu de'ee; k'ay taw oosuu de'ee. Neeni ne ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwaa ta oosuwaan neena bessana» gaana. **19** Neeni itti S'oossay de'iaawaa ammanaasa; hewe lo"a. S'alahetuukka k'ay ammaniino; yashshaan kokkoriino. **20** Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go"ennawaa eranaw koyyay? **21** Nu aabbu Abraahaamo bare na'aa Yisaak'a yarshshiyaa sa'aa bolla wotseedda wode, bare oosuwaan s'illibeennee? **22** Aa ammanuunne Aa oosuu ittipe ootseeddawaanne Aa ammanuu Aa oosuwaan poletteeddawaa be'ikkii? **23** S'oossaa Mas'aafay «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda. S'oossaykka hewaa aw s'illotetsan paydeedda» geeddawe poletteedda; k'ay S'oossaa dabbo geetettiide I s'esetteedda. **24** Asay ammano s'alalaana gidennaan, oosuwaan s'illiyaawaa hintte be'iita. **25** Hewaadanka k'ay c'aaratta Ra'aba

kiittetowannta mokkaade hara ogiyaanna untuntta moyzseedda wode, bare oosuwaan s'illabeykkee? **26** Ayaw gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayk'k'eeddawaa gidiyaawaadan, hewaadanka k'ay oosuu shaaketteedda ammanuu hayk'k'eeddawaa.

3 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawantoo, nuuni haratuwaappe aad'd'iyaa pirddaa akkanawaa hintte eriyaa diraw, hintteppe c'oratuu tamarissiyaawantta gidoppite. **2** Nuuni ubbaykka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana d'ayoope, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa. **3** Paratuu nuw azazzetana mala, bis'aalaa barssiide, nuuni koyyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. **4** Be'ite, markkabatuukka k'ay hewaa keenaa wolk'k'aama gidiidde, gotuwaa c'arkkuwaan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe barewaa koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa k'eeri guutsaa mitsaan laagettiide biino. **5** Hewaadan ins's'arssay bollaa gidдон guutsa asatetsaa gidoopeppa, daro wolk'k'aamaban c'ee'ettee. Guutsa tamay waaniide wolk'k'aama wora guuddii! Akeekite. **6** Ins's'arssaykka tamaa mala. I nu asatetsaa gidдон iitabaa ubbaa ootsana danddayee; asatetsaa ubbaa tunissee. K'ay nu de'uwa wotsaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa.

(Geenna g1067) **7** Ayaw gooppe, do'atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiyyaa shooshshatuu zariyaanne abbaan de'iyaa med'etatuwaa zariyaa ubbaa Asay aadisseedda; k'ay untunttukka aadeeddino. **8** Shin ooninne ins's'arssaa aadissanaw danddayibeenna; ins's'arssay wod'iyaa marzii kumeedda c'o"u geena iita med'etaa. **9** Nuuni ins's'arssan nu Godaanne Aawuwaa galateetto; k'ay aanikka S'oossaa malatiide med'etteedda asaa shek'k'eeetto. **10** Itti doonaappe galatayenne shek'ay kese. Taanaadan S'oossaa kaalliyaawantoo, hewe hewaadan hananaw bessena. **11** Pulttuu itti ollaappe mal"iyaa haatsaanne c'ammiyaa haatsaa pulthanaw danddayii? **12** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawantoo, balasiyaa giyyaa mitsay wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyniyaa turay balasiyaa giyyaa mitsaa ayifanaw danddayii? Mas'ine mas'ine giyyaa haatsaappekka mal"o haatsay kesana danddayenna. **13** Hintte gidдон aad'd'eedda eranchchayenne akeekanchchay oonee? Bare lo"o de'uwaan oosetteedda bare oosuwaa aad'd'eedda eratetsaappe yiyaa ashikketetsaan besso. **14** Shin hintte wozanaan c'ammiyaa k'anaatiinne yirgii

de'oppo. K'ay tumatetsaa bollaakka worddotoppitenne otorettoppite. 15 Hewaa mala aad'd'edda eratetsay saluwaappe wod'd'iyawaa gidenna; shin hewe sa'aabaa, asaawaa, s'alahatuwaa. 16 Ayaw gooppe, k'anaatiinne yirggii de'iyaa saan walassayinne iita ooso ubbay de'ee. 17 Shin bollappe yiyaa aad'd'edda eratetsay ubbaappe kase geeshsha. K'ay sarotetsaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; k'ay maarotetsayinne lo'o ayfii kumeeddawaa. Sid'iinne lo'o malatiyaa iitatetsay bayinnawaa. 18 S'illotetsaa ayfii sarotetsaa ootsiyaawanttu sarotetsaan zereedda zeretsaappe beetteedda.

4 Olayinne walassay hintte gidduwaa hak'appe yii? Untunttu yeeddasay hintte bollaa gidдон olettiiyaa hintte nashettanaw wolk'k'aama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? 2 Hintte amottiita; shin demmikkita; wod'iita. Loytsi koyyiita; shin demmanaw danddaykkita; walak'ettiitanne olettiiita. Shin S'oossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita. 3 S'oossaa woossiita, shin demmikkita; gaasuukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyyiya diraassa. 4 Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe S'oossaw morkke gidiaawaa erikkitee? Ayaw gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyyiyaawe ooninne S'oossaanna morkkettee. 5 Woy S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay nuunan wotseedda Ayyaanay wolk'k'aama amuwaa nuw amottee» giyaawaa hinttenttoo c'oo giyaawaa malatii? 6 Shin S'oossay aad'd'o keekatetsaa aatsiide immee. Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay otorettiyaawanta is's'ee; shin barena kawushshiyaawanttoo aad'd'o keekatetsaa immee» yaagee. 7 Simmi, hintte S'oossaw moodettite. Yaatiide s'alahiyaanna ek'ettite; I hintteppe bak'atana. 8 S'oossaakko shiik'ite; ikka hinttekkoo shiik'ana. Hinttenoo nagaranchchattoo, hintte kushiya meec'ettite. Laa"u k'ofay de'iyaaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. 9 Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. 10 Godaa sintsan hintte huup'iyaa toochchite; k'ay I hinttena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. 11 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppe. Bare ishaa zigiriyaawenne Aa bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirddee. Neeni higgiiyaa bolla

pirddooppe, higgiiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. 12 Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe S'oossaa s'alalaa; I ashshanawunne d'ayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? 13 Hinttenoo, «Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laytsaa uttana; zal"ananne k'ay miishshaa wod'isana» giyaawanttoo, be'ite. 14 Wontti hintte de'uu ayaa hananenttonne erikkita; guutsa wodew hintte beettiide, guyyeppe d'ayiyaa peenuwaa mala. 15 Hewaa aggiide, «Goday gooppe, nuuni de'ana; hawaa woy hewaa ootsana» gaanaw bessee. 16 Shin hintte ha'i hinttenttu d'ok'k'atetsaan c'ee'k'ettiita; hewaa mala c'ee'k'uu ubbay iita. 17 Hewaa diraw, lo'obaa ootsanaw eriidde ootsenna uraw hewe nagaraa.

5 Ha"ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw «Aayye! Aayye!» yaagiide yeekkitenne zilaalite. 2 Hintte duretetsay bay diggeedda; k'ay hintte afileakka bil"ay mi diggeedda. 3 Hintte work'k'ayenne hintte biray shi'i diggeedda. K'ay he shi'ay hintte bolla markkattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sintsaw dagayi de'iita. 4 Akeekite; hintte gaden katsaa k'oyc'eedda asatoo c'iggiibeenna kiraa miishshay waassee; untunttu waasuu wolk'k'aama Godaa haytsaan sissetteedda. 5 Hintte woinjetina, sa'aan ishaliide de'eeddita; shukaa gallassaw d'iikkiyaawaadan, hintte bollaa d'iikkeeddita. 6 S'illo asaa bolla pirddeeddit; k'ay Aa wod'eeddita; I hinttenanna ek'ettenna. 7 Hewaa diraw, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana gakkanaw genc'c'ite; biittaa goshiyaawe adilliyaa irayenne assuuraa iray yaana gakkanaw genc'c'iide, al"o katsaa I wooti naagiide gatsi akkinto be'ite. 8 Hintteikka k'ay genc'c'ite; hintte wozanaa minisite. Ayaw gooppe, Godaa yuussay matatteedda. 9 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossay hintte bolla pirdenna mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be'ite, pirddiyaawe penggiyaan ek'k'eedda. 10 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, waayiyaassinne genc'c'aw leemisuwaa gideeddawantta, Godaa suntsan haasayeedda nabatuwaa hassayite. 11 Be'ite, danddayiide genc'c'eeddawannta nuuni anijetteeddawantta geetto. Iyyooba genc'c'aa hintte siseeddit; k'ay Goday aw wurssetsaan

immeeddawaakka beeddita. Ayaw gooppe, Goday maarotayenne k'aretay kumeeddawaa. **12** Shin ubbaappe kase, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, saluwaan gidina, woy sa'aan gidina, woy hara c'aak'uwaan gidina, ayanka c'aak'k'oppite. Shin S'oossaa pirdan hintte gelennaadan, hintte yewuu Ee giyaawaa gidoope, «Ee» giite; gidenna giyaawaa gidoope, «Gidenna» giite. **13** Hintte gidon waayettiya uray ooninne de'ooppe, S'oossaa woosso; nashettiya uray ooninne de'ooppe, yes'siide galato. **14** Hintteppe sakettiya uray ooninne de'ooppe, ammaniyaa asaa kaaletsiya c'imatuwaa barekko s'eeso; untuntu Godaa sunsan zayitiya Aa okkiide, aw S'oossaa woossino. **15** Ammanuwaan S'oossaa woosseedda woosay hargganchaa patsana; Godayka Aa harggiyaappe dentsana; k'ay nagaraa I ootseeddawaa gidoope akka Goday aw atto gaana. **16** Hewaa diraw, hintte pas'ana mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paas'itenne ittuu ittoo S'oossaa woossite; s'illo asaa woosay wolk'kaama oosuwa ootsee. **17** Eelaas nu mala asaa. Iray sa'aan bukkennaadan, I minisiide, S'oossaa woossina heezzu laytsanne usuppun agenaa sa'aan iray bukkibeenaa. **18** Laa'entsuwa S'oossaa I woossina, saluwaappe iray bukkeedda; sa'aykka bare katsaa mokkeedda. **19** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe wora booppe, k'ay ittuu Aa guyye he tumuwaakko zaaroppe, **20** nagaranchaa Aa balaa ogiyaappe zaariya ooninne Aa shemppuwa hayk'uwaappe ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero.

1 P'es'iroosa

1 Taani, Yesuusi Kiristoosi kiitteedda P'es'iroosi, S'oossay dooreedda asatoo P'ans's'oosa gadiyaan, Galaatiyaa gadiyaan, K'ap'p'adook'iyyaa gadiyaan, lisiyaa biittaaniinne Biitaaniyaa gadiyaan betiyaan de'yaawanttoo dabddaabbiyaa s'aafay. **2** Yesuusi Kiristoosaw hintte azazettana malanne Aa suutsan geeyyana mala, S'oossay Aawuu dooreedda hinttenttoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay gido. **3** Nuuni S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, bare maarotetsaa daruwaadanka nuuna laa'entsuwaa yeleeddawaa, Yesuusi Kiristoosa hayk'uwaappe dentseeddawaan nuw de'uwa hidoottaa immeeddawaa galateetto. **4** K'ay S'oossay hinttenttoo immana daro laatay wook'k'ennawe, bayennawenne d'ayennawe saluwaan naagee. **5** Hewekka hinttenttoo, S'oossaa wolk'k'aan ammanuwaan naagetti uttiide, atotetsaw giigeeddawanttoo wurssetsaa wodiyaan k'onc'c'anawaa. **6** Ha'i guutsaa wodew haray atto duma duma paac'iyaan hintte paac'ettanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettiite. **7** Hewe haray atto, tamaan yeggina d'ayiyaa work'k'aappekka hintte ammanuu daro al"onne bali bayinnawaa gidiyawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristoosi beettiyya wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana. **8** Hintte Aa erana d'ayooppekka, siik'iita; hintte ha'i Aa be'ana d'ayooppekka, ammaniita. K'ay hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte shemppuwaa atotetsaa akkiyaa diraw, odanaw danddayetenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita. **10** S'oossay hinttenttoo immana aad'd'o keekatetsaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loytsi biddiide, ha atotetsaabaa koyyeeddino. **11** Untuntun de'iyaa Kiristoosa Ayyaanay Kiristoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyaan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiide, awude woy waaneedda wodiyaan yaanenttonne akeekisseeddawaadan, untuntuu koyyeeddino. **12** He timbbitiyaa odiyaawantuu ootseedda oosuu hinttessappe attin, untuntuu huup'iyaa gidennawaa S'oossay untunttoo k'onc'c'isseedda; ha'i hintte siseedda mishiraachchuwa k'aalaa hinttenttoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda

Geeshsha Ayaanaa wolk'k'an odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be'anaw amottiino. **13** Hewaa diraw, oosuwa ootsanaw hintte wozanaan k'ofaa giigissiidde hintte huup'iyaa naagite. Yesuusi Kiristoosi k'onc'c'iyaa wode aad'd'o keekatetsaa hintte akkiyaa diraw, kumentsaa hidootaan naagite. **14** S'oossaw azazettiyya naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaalloppite. **15** Shin hinttena s'eeseedda S'oossay geeshsha gideeddawaadan, hintteikka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. S'oossaa Mas'aafan, «Taani geeshsha gidiyaa diraw, hintteikka geeshsha gidite» geetettiide s'aafetteedda. **17** Asaa huup'iyaan huup'iyaan deemuwaa s'eellennan Aa oosuwaadan pirdidiyaa S'oossaa woossiidde hintte, «Nu Aabboo» giide Aa s'eesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete gidiiide hintte de'iyaa wodiyaan yashshatetsaan de'ite. **18** Hintte hintte aawotuwaappe laatteedda patsenna de'uwaappe wozetteeddawe, d'ayiyaa biraa woy work'k'aa malaana gidennawaa eriita; borisiyaabay woy k'itay bayinna dorssaa suutsaadan, al"o Kiristoosa suutsan hintte wozetteeddita. **20** S'oossay sa'ay med'ettanaappe kase Kiristoosa doori wotseedda; shin hintte diraw, ha wodiya wurssetsaan I beetteedda. **21** Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay S'oossaan de'ana mala, S'oossay hayk'uwaappe Aa dentsiide, aw bonchchuwa immeeddawaa aan ammaniita. **22** Tumatsaw hintte azazettiyaawan, lo"la malatiyaa iitatetsay bayinnaan hintte ishatawaa siik'anaw hintte huup'iyaa geeshshiide, ittuu ituwaanna minisiide wozanaappe siik'etite. **23** Hintte hayk'k'iyaa zeretsaappe laa'entsuwaa yeletibeykkita; shin med'inaw de'iyawaanne sintawukka de'ana S'oossaa k'aalaan hayk'k'enna zeretsaappe yeletteeddita. (aiñ g165) **24** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Asay ubbay maataa mala; Aa bonchchuu ubbaykka maataa c'iishshaa mala. Maatay melee; c'iishshaykka k'ok'kofettee. **25** Shin Godaa k'aalay med'inaw de'ee» yaagee. Hawe hinttenttoo Goday odeedda mishiraachchuwa k'aalaa. (aiñ g165)

2 Hewaa diraw, hintteppe iitatetsaa ubbaa, c'immiyaawaa ubbaa, lo"la malatiyaa iitatetsaa, k'anaatiyaanne zigirssaa ubbaa diggite. **2** Goday keeka gideeddawaa hintte de'uwaan be'eeddawaa gidoope, ha'i yeletteedda gac'ino naanatuwaadan,

ushiidde dic'canawunne attanaw s'illo gideedda ayaanaa maatsaa laamotite. 4 Godaakko de'o shuchchaakko shiik'ite. Asay Aa is's'eedda; shin S'oossaa matan I dooretteedda al'o. 5 Hintteikka k'ay de'o shuchchaadan, geeshsha k'eesaa gidiide, Yesuusi Kiristtoosa baggana S'oossaa nashechchiyaa ayaanaa yarshshuwaa S'oossaw yarshshanaw, hintte hintte huup'ew ayaana keetsaadan kees'ettite. 6 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Be'ite, taani S'iyoonne giyaa katamaan golliyaa godaa s'ap'uwaa minisiyaa, dooretteedda, al'o shuchchaa wotsay; aan ammaniyaan ooninne yeellatenna» yaagee. 7 Hewaa diraw, ha shuchchay hinttentoo ammaniyaawanttoo daro al'a; shin ammanennawanttoo, «Gimbiyaawanttu kad'eedda shuchchay godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyyaa shuchchaa gideedda» yaagee. 8 K'aykka, «Ha shuchchay asaa d'ubbiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa» yaagee; untunttu S'oossaa k'aalaa ammanenna diraw, untunttoo kasenna k'ofetteeddawaadan d'ubetteeddino. 9 Shin S'oossay d'umaappe maalalissiyaa bare poo'oo hinttena s'eeseedda; hintte Aa ooratsa oosuwaan odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa k'eesatuwaa; geeshsha asanne S'oossaw buzo asaa. 10 Hintte kase S'oossaa asaa gidikkita; shin ha"i hintte Aa asaa; hintte kase maarotetsaa akkibeykkita; shin ha"i maarotetsaa akkeedda. 11 Ta dabbatoo, hintte ha sa'aan imatsaanne bete gidiide de'iyaaawantta gideeddawaadan, ubbaa wode hintte shemppuwaanna olettiiyaa asatetsaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. 12 Amanenna Asay hinttena iitabaa ootsiyaawanttutan zigiriyyaa wode, Kiristtoosi yiyyaa gallassi hintte lo'o oosuwaan untunttu akeekiide, S'oossaa galatana mala, hintte de'uwaa untunttu gidдон loysi naagite. 13 Godaa diraw, asaa higgiiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gidiyaa diraw, aw moodettite. 14 K'ay gadiyaa mooodiyaawanttookka moodettite. Ayaw gooppe, untunttu iitabaa ootsiyaawantta muranawunne lo'obaa ootsiyaawantta galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino. 15 Ayaw gooppe, S'oossay hintte hintte lo'o oosuwaan kad'iyyaa eeyaa asatuwaa haasayaa c'o'u udanawaa koyyee. 16 Ayiletetsaappe kesiide, S'oossaa ayiliyaadan de'iteppe attin, he ayiletetsaappe keseeddawaa iitatetsaa gentsiyaawaa

ootsoppite. 17 Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siik'ite. S'oossaw yayyite. Kaatiyaa bonchchite. 18 Ayilatoo, hintte lo'o godatuwaa s'alalawunne ashikke godatuwaa s'alalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite. 19 Ayaw gooppe, Asay naak'k'iyyaa wode waayettiyyaa uray S'oossaa k'oppiide, oge baynnaan naak'ettooppe S'oossay Aa anjjana. 20 Ayaw gooppe, hintte nagaraa ootsina, hinttena dechchiyaa wode, hintte danddayooppe, hinttentoo ay galatay de'ii? Shin lo'obaa ootsiide waayiyaa hintte danddayooppe, S'oossay hinttena hewoo anjjana. 21 S'oossay hinttena s'eeseeddawe hewaa diraassa; ayaw gooppe, Kiristtoosi hinttentoo waayettee; hintte Aa k'atamaa kaallana mala, hinttentoo leemisuwaa gideedda. 22 Nagaraa I ootsibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna. 23 Asay barena boriyyaa wode, zaariide boribeenna; waayettiyyaa wodekka manddibeenna. Shin s'illuwaa pirddiyyaa S'oossaw barena aatsiide immeedda. 24 Nuuni nagaraw hayk'k'iide, s'illotetsaw de'ana mala, Kiristtoosi bare huup'ew bare ashuwaan nu nagaraa mask'k'aliyan tookkeedda; hintte Aa maytsaan pas'eeddita. 25 Ayaw gooppe, hintte ogii baleedda dorssaa mala; shin ha"i hintte shemppuwaan heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeedda.

3 Hewaadanka machchetoo, hintte asinatuwaappe S'oossaa k'aalaw azazettina ittuu ittuu de'ooppekka, hintte palumettennan, untunttu hintte yashshatetsaanne hintte geeshsha de'uwaa be'iide s'oonettana mala, untunttoo moodettite. 3 Hintte hintte huup'iyaa al'obaan giigissiyaawaaninne work'k'aa wotsiyaawaan woy al'o mayuwaa mayiyaawaan hinttentu bolla bagga loytsoppite. 4 Shin hintte garssan k'osetteedda asatetsaa lo'otetsay S'oossaa sintsan hinttentoo daro al'o gidiide, d'ayenna ashikkenne woppu geedda ayaanaa gido. 5 Ayaw gooppe, hewaadan S'oossaan hidooteedda geeshsha mac'c'a asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytseeddino. 6 Hewaadan Saara Abraahaama, «Ta godaw» yaaga s'eesaadde, aw azazettaaddu; hintteikka ittibawunne yayyenaan lo'obaa ootsooppe, I naanatuwaa. 7 Hewaadan asinatoo, hintte mac'c'a asatuwaana akeekan ittippe de'ite. Untunttoo daaburanchcha asatetsay de'iyaa diraw, untuntta bonchchite; hintte

woosay d'ubettenna mala, S'oossay immeedda de'uwaa aad'd'o keekatetsaa untunttu hinttenanna ittippe laattino. **8** Wurssetsaan, ubbay itti k'ofaan de'ite. Ittuu ittoo k'arettite; ishātuwaadan siik'ettite; k'ay ittuu ittoo keekiyaawantanne hintte huup'iyaa kawushshiyaawantta gidite. **9** Iitaa diraw iitaa woy shek'aa diraw shek'aa zaaroppite; hewaa aggiide, S'oossay hinttenttu anjiuwaa laattanaadan hinttena s'eeseedda diraw, anjiite. **10** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «De'uwaa dosiyaawenne lo'o gallassaa be'anaw koyyiyaawe oona gidooppenne bare ins's'arssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaawaa aggo. **11** «Iitabaa ootsiyaawaa aggiide, lo'obaa ootso; sarotetsaakka loysi koyyonne kaalanaw baas'eto. **12** «Ayaw gooppe, Godaa afyii s'illotuwaakko s'eellee; k'ay Aa haytsay ubbaa wode untunttu woosaw dooyaa de'ee. Shin Goday iitabaa ootsiyaawantta bare hank'k'uwaa som"iyaan s'eellee» yaagee. **13** Hintte lo'obaa ootsanaw amottooppe, hinttena k'ohanawe oonee? **14** Shin haray atto, s'illotetsaa diraw hintte waayettooppe, anjjetteddawannta. Asaw yayyoppitenne hirgoppite. **15** Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne Aa hintte Godaa ootsite. S'oossay hinttenttoo hidooteedda de'oo gaasuwa oochchiya oossinne zaaruwaa immanaw ubbaa wode giigi uttite; **16** shin hewaa ashiketetsaaninne yashshatetsaan ootsite. K'ay Kiristtoosan hintte de'iyaa lo'o de'uwaa iitabaa ootseeddawaadan, hintte bolla iitabaa haasayiyyaa Asay bare zigiriyaawaan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. **17** Ayaw gooppe, S'oossay geeddawaa gidooppe, iitabaa ootseedda diraw waayettiyaawaappe, lo'obaa ootseedda diraw waayettiyaawe keeka. **18** Ayaw gooppe, Kiristtoosi nuuna S'oossaakko afanaw, barew s'illo gididde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayk'k'eedda; I bare asatetsan hayk'k'eedda; shin ayyaanan pas'eedda. **19** K'ay he Ayyaanan, k'ashuwaan de'iyaa ayyaanatuwaakko biide, untunttoo k'aalaa odeedda. **20** He ayyaanatuu amareeda, hospun asatuu haatsaan atteedda markkabiyyaa Nohe kees's'ishshin, S'oossay danddayiide gam"eedda wode, S'oossaw azazetibeena asaa ayyaanatuwaa. **21** Hewe s'ink'k'ataw leemisuwaa gididde, hinttena ha"i ashshee; suure wozanaappe S'oossaa woossiyaawaappe attin,

bollaa k'itaa meec'c'iyawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayk'uwaaappe denddeeddawaan ashshee. **22** Saluwaa biide S'oossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de'iyawantanne wolk'k'aamatuwaa mooddee.

4 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwaan nuw waayetteedda diraw, hintte, he k'ofaan danc'c'ettite. Ayaw gooppe, bare ashuwaan waayetteedda uray nagaraa ootsiyaawaa aggeedda. **2** Hawaappe sintsan, ha sa'aan shemppuwaanna de'anaw atteedda wodiyaan, S'oossay koyyiyaawaadan de'anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de'anaw bessena. **3** Ayaw gooppe, ammanenna Asay ootsanaw dosiyaawaa hintte ootsiidde, woshummanaw kajeeliyaawaan, amuwaan, matsuwaan, yetsaan, ushshaan, pokkiyaa eek'aw goyinniyaawan, de'eedda kase aad'd'eedda wodii hinttenttoo gidanawaa. **4** Ammanenna asaana hintte shoray bayinna oosuwa ittippe ootsenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. **5** Shin untunttu pas'a de'iyaa asaa bollanne hayk'k'eedda asaa bolla pirddanaw giigi utteedda S'oossaw zaaruwaa immana. **6** Hayk'k'eedda asay bare asatetsan Asay pirddettiyaawaadan pirddettanawunne k'ay ayyaanan S'oossay de'iyawaadan de'anaw, wonggalaa mishiraachchuu untunttoo hewoo odetteedda. **7** Ubbabawukka wurssetsay matatteedda. Hewaa diraw, S'oossaa woossanaw k'ofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnite. **8** Siik'uu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbabaappe aatsiide ittuu ittuwaanna wozanaappe siik'ettite. **9** Zuuzummennan ittuu ittuwaa imatsatetsaan mokiite. **10** Hintte huup'iyaa huup'iyaa S'oossaappe duma duma aad'd'o keekatetsaa akkeeddawaadanka, S'oossaa duma imuwaa hadaraa loysi kesiyaawanttutan, ittuu ittoo ootsite. **11** Yesuusi Kiristtoosa baggana ubbabaan S'oossay galattetana mala, ooninne odiyaawaa gidooppe, k'aalaa S'oossaappe akkiide odiyaawaadan odo. K'ay ooninne maaddiyaawaa gidooppe, S'oossay aw immiyaa wolk'k'an maaddo. Bonchchuunne godatetsay S'oossaw med'inaappe med'inaw gido. Amen"i. (aiōn g165) **12** Ta siik'atoo, hintte gidon tamaadan guuddiidde paac'c'iyaa waayyii yiyaawaa ooratsabay haniyaawaadan malalettoppite. **13** Shin Kiristtoosa bonchchuu beettiyyaa wode hintte nashettana mala, aanana waayettiyaawaan

nashetite. **14** Asay hinttena Kiristoosa suntsaa diraw boriyaawaa gidoope, hintte anijetteeddawantta; ayaw gooppe, bonchcho Ayyaanay, S'oossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana. **15** Hintteppe ooninne shemppuwaa wod'eeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa ootseedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayettoppo. **16** Shin ooninne Kiristtaaniyaa gidiyaa diraw waayettooppe, Kiristoosa suntsaa diraw, S'oossaa galatanaappe attin, yeellatoppo. **17** Ayaw gooppe, pirdday S'oossaa golliyaan doomettiyaa wodii gakkweedda. K'ay he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidoope, Aa wonggalaw azazettenawanttu wurssetsay ayaa gidanee? **18** S'illo Asay tuggaan attiyaawaa gidoope, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waanane? **19** Hewaa diraw k'ay, S'oossay geeddawaadan waayettiyaawanttu lo"obaa ootsiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena med'd'eedda ammanettiyya S'oossaw immينو.

5 Simmi taani woosa golliyya c'imatuwaanna c'ima gidiyaawenne, Kiristoosa waayiyaa markkattiyaawe, k'ay k'onc'c'ana bonchchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de'iyaa c'imatuwaa zoray. **2** Hintte gidдон de'iyaa S'oossaa wudiyaa S'oossay koyiyaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolk'k'an gidenna. K'ay hintte go"a s'alalaa s'eellennan, lo"o k'ofaan heemmite. **3** Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolk'k'aan heemmoppite. **4** K'ay heemmiyaawanttu kaappuu k'onc'c'iyaa wode, bayenna bonchcho kalachchaa hintte akkana. **5** Hewaadanka yalaga asatoo, c'imatoo moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo ootsanaw hintte huup'iyaa kawushshiyaawaa afilaadan mayyite. Ayaw gooppe, S'oossay otorettiyaawantta is's'ee; shin barena kawushshiyaawanttoo aad'd'o keekatetsaa immee. **6** S'oossay bare lo"o wodiyaan hinttena d'ok'k'u ootsana mala, wolk'k'aama S'oossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. **7** I hinttenttoo k'oppiyaa diraw, hinttena hircgissiyaa ubbabaa Aa bolla olite. **8** S'alahiyya kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyya gaammuwaadan hintte yuushshuwaan yuuyiyaa diraw naagettitenne beegottiite. **9** Sa'aan de'iyaa hintte ishatuu hewaadan waayettiyaawaa eriide, ammanuwaan minniide, aanana ek'ettite. **10** Aad'o keekatetsaa ubbaa

S'oossay, bare med'inaa bonchcho Kiristoosi Yesuusa baggana hinttena s'eeseeddawe, amareeda wodiyya hintte waayetteeddawaappe guyyiyaan, I bare huup'ew hinttena shiri ooratsanne minisana. K'ay I hinttena maaddananne baasi essana. (aiōnios g166) **11** Wolk'k'ay med'inaappe med'inaa gakkanaw aw gido. Amen". (aiōn g165) **12** Hawe S'oossaa tumu aad'd'o keekatetsaa gidiyaawaa taani hinttenttoo markkattaaddenne hinttena zoraadde, hinttenttoo k'antsaan s'aafeedda dabddaabbiiyaa ammanettiyya ishaa gaade taani k'oppiyaa Sillaase bolla kiittaad; he aad'd'o keekatetsan minneeddita. **13** Hinttenana ittippe dooretteedda Baabloonon de'iyaa woosa golliyya asayenne ta na'ay Mark'koossi hinttena «Saro saro» giino. **14** Siik'uwaa yeretaa yerettiide, ittuu ittuwaa sarotite. Hintte, Kiristoosanna ittuwaa gideeddawanttoo ubbatoo sarotetsay gido. Amen".

2 P'es'iroosa

1 Taani Simooni P'es'iroosi, Yesuusi Kiristtoosa s'illotetsaa baggana nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawanttoo, ha dabddaabbiiyaa s'aafay. **2** S'oossanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay hinttenttoo palahiide gido. **3** Nuuni S'oossaa bonchchuwaanne lo"otetsaa laattana mala, nuuna s'eeseeddawaa nuuni eriyaawan, de'uwaassinne S'oossaa malatussaw nuuna koshshiyaawaa ubbaa S'oossaa wolk'k'ay nuw immeedda. **4** Hintte Aa imuwaa baggana sa'aan de'iyaa bayizziyaa amuwaappe kessi akkanaaddaaninne S'oossaa S'oossatsaa laattanaadan, I bare immana geedda daro wolk'k'aamanne al"o imuwaa nuw immeedda. **5** Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa min ootsiidde, hintte ammanuwaa bolla lo"otetsaa, lo"otetsaa bolla eratetsaa, **6** eratetsaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genc'c'aa, genc'c'aa bolla S'oossaa malatiyaawaa, **7** S'oossaa malatiyaawaa bolla ishatetsaa siik'uwaa, ishatetsaa siik'uwaa bolla siik'uwaa gujjite. **8** Ayaw gooppe, hawanttu hinttenttoo loytsi dariyaawaa gidoope, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratetsan tishshanne ayifiyaana de'iyaaawantta ootsana. **9** Shin hewanttu bayinna uray bare matan de'iyaaawaa s'alalaa demmee; k'ay I k'ook'aa; I kase ootseedda nagaray atto geetetteeddawaa dogeedda. **10** Hewaa diraw, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttena S'oossay s'eeseeddawaanne dooreeddawaa loytsi erissanaw, kasewaappe aad'd'i minnite; ayaw gooppe, hintte hewaa ootsiyaawaa gidoope, d'ubettikkita. **11** Hewaadan k'ay nu Godaanne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristtoosa med'inaa kawutetsaa geliyaa kumentsaa maatay hinttenttoo imettana. (aiōnios g166) **12** Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopekka, k'ay hintte oyk'k'eedda tumuwaan minneeddawantta gidoopekka, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke. **13** Taani pas'a de'eedda keenan, hinttena hassayissaade k'aasetsanaw koshshiyaawaa taw malatee. **14** Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw k'onc'c'iyaa odeeddawaadan, taani ha hayk'k'iyaa asatetsaa gam'ennan k'aara olanawaa eray. **15** Taani hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan gidinakka,

hintte ha yewatuwaa ubbaa wode k'oppanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa ootsana. **16** Nuuni Aa wolk'k'aama bonchchuwaa nu ayfiyaan be'iide odettooppe attin, med'd'i akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolk'k'aanne yuussaa hinttenttoo odibeykko. **17** Ayaw gooppe, daro wolk'k'aama bonchchuwaappe, «Taani aan daro nashettiyyaa ta siik'o Na'ay hawaa» yaagiyyaa kooshshay yeedda wode, S'oossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. **18** K'ay nuunikka geeshsha deriyaa bolla aanana de'iide, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo. **19** Asay hewaappe loytsi aad'd'iyaa timbbitiyyaa odiyaawanttu haasayeedda nuuna loytsi ammantsiyaa k'aalay nuw de'ee; hintte he k'aalaa naagiyaawaa gidoope loytseeddita. Ayaw gooppe, hewe sa'ay wonttana gakkanaassinne wontta s'oolintiyaa poo'uu hintte wozanaan poo'ana gakkanaw, d'umaan poo'iyaa poo'uwaa mala. **20** Ubbaappe kasetiide, hawaa erite; S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda timbbitiyyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. **21** Ayaw gooppe, timbbitiyyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatuu Geeshsha Ayyaanay kaaletsina, S'oossaa k'aalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettibeenna.

2 Shin timbbitiyyaa odiyaa worddatuu asaa gidдон kase de'iyaaawaadan, hintte gidдонka wordduwaa tamarissiyaawanttu de'ana. Untunttu barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziyaa worddo timirttiyyaa ahana; k'ay untunttu akeekena bashshaa barenttu bolla ahana. **2** K'ay daro Asay yeellayiyaa untunttu iita ogiyaa kaallana; untunttu gaasuwaan tumuwaan ogii boretana. **3** Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu shaloo yaaretiyaawaan barenttu med'd'i akkeedda tossaan hinttena bonk'k'ana; benippe doommiide, untunttu pirdday giigi utteedda; untuntta d'ayissiyaawe beegottiide naagee. **4** Nagaraa ootseedda kiitanchchatoo S'oossay k'arettennaan, pirddaa gallassay gakkanaw d'uma ollaan untunttu k'ashetti utteedda Gaannamiyan yeggeedda. (Tartarog5020) **5** S'oossay nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haatsaa yeddeeddappe attin, beni asaw keekibeenna; shin s'illotetsaabaa odeedda Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheeda. **6** S'oossay Sodoomaanne Gamooraa giyaa katamatuwaa biittaa bidintsaa ootsiide, guuddi d'ayissiide, nagaranchcha

gidiyaawantta gakkanabaw leemisuwaa ootseedda. 7 Asay barena s'ooneddabaw ayawunne ayiliyaa. 20 Higgew azazetena tunatetsaa ootsiyaa asatuwaa Unttuntu nu Godaanne nuuna ashshiyaa Yesuusi gidдон tuggattiide de'iyaa s'illuwaa Loos'a Kiristtoosa eratetsan ha sa'aa tunatetsaappe kessi S'oossay ashsheeda. 8 He lo'o bitanii untтuntu akkeeddawaappe guyyiyaan, guyye simmiide, aan gidдон de'iidde, untтuntu ootsiyaa iita oosuwaa d'ubettiide s'oonettiyaawaa gidоопpe, kase de'iyaa gallassi gallassi be'eedda wodenne siseedda de'uwaappe guyyewe untтuntтоo iitana. 21 Ayaw wode Aa lo'o wozanay un"etteedda. 9 gooppe, untтuntтоo imetteedda geshsha azazuwaa Hewaa gidоопpe, Goday S'oossaw goyinniyaa eriidde aggiyaawaappe untтuntu s'illotetsaa ogiyaa asatuwaa paac'iyaaappe wooti ashshanentto eree; erennaan agginto lo"a shin. 22 «Kanay bare nagaranchchatuwaa k'ay ubbaappe aatsiide, tuna c'ooshshaakko guyye simmee» giyaa leemisunne amuwaan ashuwaa amuwaa kaalliyaawantanne k'ay S'oossaa wolk'k'aa kad'iyaaawantta, pirddaa k'ay, «Meec'etteedda guduntsay guyye simmiide, gallassay gakkanaw Goday muriidde wotsanawaakka urk'k'aan gondorettee» giyaa leemisuu tuma eree. Wordduwaa tamaarissiyaa hewanttu s'alanne gidiyaawaa untтuntta gакkeeddawe bessee.

3 Ta siik'atoo, hawe taani hinttentтоo s'aafeedda laa'entso dabddaabbiyaa; taani he laa"u dabddaabbetuwaakka hintte suure k'ofaa k'oppanaadan dentsetsanaw hinttena hassayissanaadan s'aafaad. 2 Geshsha gideedda nabatuu beni odeedda k'aalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiiteeddawanttu baggana hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. 3 Wodiyaa wurssetsaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de'iyaaawanttu asaa toochchiidde denddanawaa ubbaappe kasetiide erite. 4 Untтuntu, «I <Yaana» yaageedda. Gibeennee? Yaatina hak'an de'ii? Ayaw gooppe, nu aawotuu hayk'k'i diggeeddino; shin ubbabaykka sa'ay med'ettoodeppe doommiide de'iyaaawaadanka de'ee» yaagana. 5 Darо wodiyaappe kase S'oossay haasayina, saluunne sa'ay med'etteeddawaa eriidde, untтunttu akeekenaan is'seeddino. Sa'ay haatsaappenne haatsaan med'etteedda. 6 K'ay hewaa gaasuwaan, he wode de'iyaa sa'ay he haatsaan mitetti d'ayeedda. 7 Shin ha"i de'iyaa saluunne sa'ay, S'oossaw goyinnenna asatuu pirddettiyaa gallassayenne d'ayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he k'aalaan tamaa naagiino. 8 Shin ta siik'atoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha"a laysaa mala gidiyaawaanne, k'ay sha"a laysay itti gallassaa mala gidiyaawaa dogoppite. 9 Ittuu ittuu k'oppiyaawaadan, Goday bare ootsana geeddawaa ootsanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeeppе attin, ooninne d'ayana mala koyyenna diraw, hinttew giide danddayaan gam"ee. 10 Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi

salotuu wolk'k'aama guntsan d'ayana; saluwaa med'etatuu wolk'k'aama seelaan siilana; sa'aynne Aa bollan de'iyaa ubbabay d'ayana. **11** Ubbabaykka hewaadan d'ayiyaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de'uu geeshshanne S'oossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. **12** Hintte S'oossaa gallassaa naagishina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa ootsite; he gallassi salotuu guudettiide d'ayananne saluwaa med'etatuukka wolk'k'aama seelaan siilana. **13** Shin nuuni S'oossay immana geedda ooratsa saluwaanne ooratsa sa'aa s'illuu de'anasaa naageetto. **14** Hewaa diraw, ta siik'atoo, he gallassaa naagiidde, pokkuunne yeellayiyaabay bayinnawantta gidide, aanana sarotetsaan de'ana mala lo"obaa ubbaa ootsite. **15** Godaa danddayay atatetsaa gidiyaawaa hintte wozanaan k'oppite; hewaadan k'ay nu siik'o ishay P'awuloosi, S'oossay barew immeedda aad'd'eedda eratetsan hinttenttoo s'aafeedda. **16** Bare s'aafiyaa dabddaabbiyaan, he yewuwaabaa s'aafiyaa wode, tamaaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara S'oossaa Mas'aafatuwaa geellayiyaawaadankka, he dabddaabbiyaa gidдон de'iyaa akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellayiino. Untuntu hewaa ootsiyaawaan barenttu bolla bashshaa ahiino. **17** Hewaa diraw, ta siik'atoo, hintte hewaa eriyaa diraw, makkalanchchatuwaa balaan c'imettiide, wora beenna malanne, k'ay minniide de'iyaa sa'aappe kunddenna mala naagettite. **18** Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaaninne eratetsan dic'cite. Aw ha"inne med'inaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen".

(aiōn g165)

1 Yohaannisa

1 Nuuni koyiruwaappe doommiide de'iyaa, nu ayifiyaan be'iide, nu kushiyan Aa bochchi be'eedda de'uwa k'aalaabaa hinttentoo s'aafetto. Nuuni Aa be'eeddo; nu kushiikka Aa bochchi be'eedda. **2** He de'uu k'onc'c'ina, nuuni Aa be'iide, aabaa hinttentoo markkatteetto; k'ay S'oossaa Aawuwaa matan de'iyaa nuw k'onc'c'eedda med'inaa de'uwaabaa hinttentoo odeetto. (aiōnios g166) **3** K'ay nuunanna hinttentoo ittipetetsay de'ana mala, nuuni be'eeddawaanne siseeddawaa hinttentoo odeetto; nuw Aawuwaanne Aa Na'aa Yesuusi Kiristoosanna ittipetetsay de'ee. **4** Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttentoo s'aafetto. **5** Nuuni S'oossaa na'appe sisiide, hinttentoo odiyaa kiitay, «S'oossay poo'uwa; aan d'umay mulekka baawa» yaagiyaawaa. **6** Nuuni nuw aanana ittipetetsay de'ee giide d'umaan de'ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwaan worddoteetto. **7** Shin poo'uwaan I de'iyaa waadan, nuunikka poo'uwaan de'ooppe, nuw ittoo ituwaanna ittipetetsay de'ee; k'ay Aa Na'aa, Yesuusi Kiristoosa suutsay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee. **8** Nuuni nagaraa ootsibeykko gooppe, nuurekka nuuna c'immeetto; nuunan tumatetsaykka baawa. **9** Shin nuuni S'oossaw nu nagaraa paas'ooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanettiyaawaanne tumuwa ootsiyaawaa. **10** Nuuni nagaraa ootsibeykko gooppe, S'oossaa wordduwa geetto; Aa k'aalaykka nu wozanaan de'enna.

2 Ta naatoo, nagaraa hintte ootsennaadan, taani hawaa hinttentoo s'aafay; shin ooninne nagaraa ootsooppe, Aawuwaa matan nuw gaannatiyaa Yesuusi Kiristoosi, S'illuu, de'ee. **2** K'ay nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristoosa baggana demmeetto; Kiristoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa s'alalaa digganaassa gidenna. **3** Nuuni S'oossaa azazuwaa naagooppe, tumu Aa eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. **4** Itti uray, «Taani Aa eray» giide, k'ay Aa azazuwaa naagennan aggooppe, he uray wordduwa; tumatetsaykka aan baawa. **5** Shin Aa k'aalaw azazettiyaa oona gidooppenne, he uray S'oossaa siik'iyaa tumu poletteedda. Nuuni S'oossaan de'iyaa hawe nuuna erissee. Hewekka,

6 «Taani, S'oossaan de'ay» giyaa ooninne Kiristoosi de'eeddawaadan de'anaw bessee. **7** Ta siik'atoo, taani hinttentoo koyiruwaappe de'iyaa ec'a azazuwaa s'aafayppe attin, ooratsa azazuwaa s'aafikke; he ec'a azazu hintte siseedda k'aalaa. **8** Gidooppekka, taani hinttentoo laa'entsuwaa ooratsa azazuwaa s'aafay; he azazuwaa tumatetsaykka Kiristoosanne hinttenan beettee. Ayaw gooppe, d'umay d'ayee; tumu poo'uu ha"i poo'ee. **9** Poo'uwaan de'ay giidde, bare ishaa is'siyaa ooninne hanno gakkanawukka d'umaan de'ee. **10** Bare ishaa siik'iyaa ooninne poo'uwaan de'ee; he uran hara uraa d'ubbiyaabay ayayenne baawa. **11** Shin bare ishaa is'siyaa ooninne d'umaan de'ee; d'umaan hamettee. D'umay Aa ayifiyaa k'ook'issi wotseedda diraw, hak'a binttonne erenna. **12** Ta naatoo, S'oossay Kiristoosa suntsaa diraw, hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani hinttentoo s'aafay. **13** Aawotoo, koyiruwaappe de'iyaa hintte ereedda diraw, hinttentoo s'aafay. Yalagatoo, s'alahiyya kaappuwaa hintte s'ooneedda diraw, hinttentoo s'aafay. Guutsa naatoo, S'oossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw, hinttentoo s'aafay. **14** Aawotoo, koyiruwaappe de'iyaa hintte ereedda diraw, hinttentoo s'aafay. Yalagatoo, hintte mino gidiyaa dirawunne S'oossaa k'aalay hinttenan de'iyaa diraw, k'ay s'alahiyya kaappuwaa hintte s'ooneedda diraw, hinttentoo s'aafay. **15** Ha alamiyaa woy alamiyaan de'iyaa ayaanne siik'oppite. Hintte ha alamiyaa siik'ooppe, S'oossaa siik'uu hinttenan baawa. **16** Ayaw gooppe, ha alamiyaan de'iyaa ubbay, hewekka: asatetsaa amuu, ayifiyaan s'eelliide kajeeliyaawenne bare de'iyaa c'ee'ettiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, S'oossappe yibeenna. **17** Ha alamiinne ha alamiyaan Asay amottiyaa ubbay aad'd'ana. Shin S'oossay geeddawaa ootsiyaa uray med'inaw de'ana. (aiōn g165) **18** Ta naatoo, wodiya wurssetsay matatteedda; Kiristoosa ek'ettiyaawe sintsaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha"ikka Aa ek'ettiyaawantu c'oratu dendeeddino. Hewaa diraw, wodiya wurssetsay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. **19** Ha ek'ettiyaawantu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayaw gooppe, untunttu nu bagga gidiyaabaa gidinttonne, nu gidon de'ana; shin untuntuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino. **20** Shin

Kiristoosi hintte bolla Geeshsha Ayaanaa gusseedda; k'ay hintte ubbay tumuwaa eriita. **21** Tumuwaa hintte eriyaa dirawunne k'ay tumuwaan wordduu ayayenne bayinnawaa hintte eriyaa diraw, taani hinttenttoo s'aafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw s'aafikke. **22** Yesuusi Oketteedda Kiristoosa gidiyaawaa erikke giyaa uraappe attin, wordduu oonee? Hewe S'oossaa Aawuwaanne Na'aa erikke giyaawe Kiristoosa ek'ettiyaawaa. **23** S'oossaa Na'aa erikke giyaa oonanne S'oossaa Aawuukka erenna; S'oossaa Na'aa eray giyaa oonanne k'ay S'oossaa Aawuukka eree. **24** Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minisiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagooppe, hinttenttoo k'ay S'oossaa Na'aannanne S'oossaa Aawuwaana ittipetetsay de'ana. **25** K'ay Kiristoosi bare huup'ew nuw immana geeddawe med'inaa de'uwaa. (aiōnios g166) **26** Taani hawaa hinttenttoo he hinttena baletsiyaa asatuwaa diraw s'aafaad. **27** Shin Kiristoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayaanaa gusseedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de'iyaa diraw, ooninne hinttena tamaariissana kosshenna; ayaw gooppe, Aa Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamaariissee. I tamaariisyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayaanaa Geeshsha timirtew azazetiidde, Kiristoosanna ittipetetsaan de'ite. **28** Ta naatoo, k'ay I k'onc'c'iyaa wode, nuuni yashshi bayinnawanta gidanaadaaninne, Aa yuusaa gallassi Aa sintsan nuuni yeellatennaadan, aanana ittipetetsaan de'ite. **29** Kiristoosi s'illo gidiyaawaa hintte erooppe, s'illobaa ootsiyaa ubbay S'oossaa na'aa gidiyaawaa eranaw bessee.

3 Nuuni S'oossaa naanatuwaa geetettiide s'eesettana mala, S'oossay nuuna ay keenaa siik'eeddenttonne be'ite. Nuuni tumukka Aa naanatuwaa. Ha alamii S'oossaa erenna diraw, nuunakka erenna. **2** Ta siik'atoo, ha'i nuuni S'oossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananentto biro erettiibenna; shin Kiristoosi k'onc'c'iyaa wode, nuuni Aa malatanawaa ereetto. Ayaw gooppe, I tumu Aa gidiyaawaa nuuni kumentsan be'ana. **3** K'ay Kiristoosa be'ana giide nashechchan naagiyaa ooninne Kiristoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee. **4** Nagaraa ootsiyaa ubbay S'oossaa higgiiyaa mentsee; ayaw gooppe, nagaray S'oossaa higgiiyaa mentsussaa. **5** Kiristoosi asaa

nagaraa d'ayissanaw k'onc'c'eeddawaa hintte eriita; aan nagaray baawa. **6** Kiristoosan de'iyaa ooninne nagaraa ootsiidde de'enna; k'ay nagaraa ootsiidde de'iyaa ooninne Aa be'ibeenna woy eribeenna. **7** Ta naatoo, ooninne hinttena baletsoppo. Kiristoosi s'illo gidiyaawaadan, s'illobaa ootsiyaa uray s'illuwaa. **8** S'alahiyyaa kaappuu koyiruwaappe nagaraa ootseedda diraw, nagaraa ubbaa wode ootsiyaa uray s'alahiyyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, S'oossaa Na'ay s'alahiyyaa kaappuwaa oosuwaa d'ayissanaw k'onc'c'eedda. **9** S'oossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay S'oossaa med'etay untuntun de'iyaa diraw, nagaraa ubbaa wode ootsikkino; k'ay S'oossay untuntuu Aawuwa gidiyaa diraw, nagaraa ootsanaw danddaykkino. **10** S'oossaa naanatu gidduwaaninne s'alahiyyaa kaappuwaa naanatuwaa gidon de'iyaa dummatetsay hawaan eretee; s'illobaa ootsennawantunne woy bare ishaa siik'ennawanttu ooninne S'oossaa naanatuwaa gidikkino. **11** Ayaw gooppe, koyiruwaappe hintte siseedda kiitay, «Ittuu ituwaana siik'ettanaw bessee» yaagiyaawaa. **12** Nuuni K'aayeela mala gidanaw bessena. K'aayeeli s'alahiyyaa kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wod'eedda. I bare ishaa ayaw wod'eeddee? I ootseedda oosuu iita gidina, Aa ishay ootseedda oosuu lo'a gideedda diraw wod'eedda. **13** Taanaadan S'oossaa kaalliyawanttoo, ha sa'aa Asay hinttena is's'ooppe, ooratsabaa gooppite. **14** Nuuni ammaniyaawantta siik'iyaa diraw, hayk'uwaaappe de'oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawantta siik'enna uray ooninne hayk'uwaa gidon de'ee. **15** Ammaniyaawantta is's'iyaa ooninne shemppuwaa wod'eeddawaa; k'ay shemppuwaa wod'eeddawaan med'inaa de'uu bayinnawaa hintte eriita. (aiōnios g166) **16** Kiristoosi bare shemppuwaa nu diraw aatsiide immeeddawaan siik'uu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawanttu diraw, nu shemppuwaa aatsiide immanaw bessee. **17** Shin dure Asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be'iide, aw k'arettenaan is's'ooppe, bare wozanaan S'oossaa siik'ay gaanaw waan danddayii? **18** Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatetsaan siik'ettoyetteppe attin, c'oo haasayan woy bolla doonaan siik'ettanaw bessena. **19** Nuuni tumuwaa baggan de'iyaawaa hewan erana; k'ay nu wozanay nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, S'oossaa sintsan tumatetsaa nuuna hewan

erissee. Ayaw gooppe, S'oossay nu wozanaappe wolk'k'aama; k'ay I ubbabaa eree. 21 Ta siik'atoo, nu wozanay nu bolla pirdennawaa gidoope, nuuni S'oossaa sintsan yayyokko. 22 Nuuni Aa azazuwaa naagiya dirawunne Aa nashechchiyaabaa ootsiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. 23 S'oossaa azazuu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, S'oossaa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa suntsan nuuni ammananaadaaninne ittuu ittuwaanna siik'ettanaadan S'oossay nuuna azazeedda. 24 S'oossaa azazuwaa naagiya ooninne S'oossaa giddon de'ee; S'oossaykka Aa giddon de'ee; S'oossay nuw immeedda Aa Ayaanaa baggana I nu giddon de'iyawaa nuuni ereetto.

4 Ta siik'otoo, S'oossaa Ayyaanay taanan de'ee giyaa ubbaa ammanoppite; shin untuntun de'iyaa ayyaanay S'oossaappeyye woy gidennetto paac'cite. Ayaw gooppe, c'ora worddo nabatuu ubbasaa beeddino. 2 S'oossaa Ayaana gidiyaawaa hintte hawaan erana; «Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay» giyaa oonaninne de'iyaa ayyaanay ubbay S'oossaappe yee. 3 K'ay Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay geenawaa ayyaanay ubbay S'oossaappe yibeenna; aan Kiristtoosa ek'ettiyaa ayyaanay de'ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha"ikka ha alamiyaan de'ee. 4 Ta naatoo, hintte S'oossawanta; hintte giddon de'iyaa Geeshsha Ayyaanay ha alamiyaan de'iyaa ayyaanaappe daro wolk'k'aamiyaa diraw, worddo nabatuwaa hintte s'ooneeddita. 5 Untunttu ha alamiyaa asaa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka untunttu haasayaa sisee. 6 Nuuni S'oossawanta; S'oossaa eriyaa ooninne nuuni giyaawaa sisee. S'oossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayaanaa hewan shaakkeetto. 7 Ta siik'atoo, siik'uu S'oossaappe yiya diraw, ane ittuu ittuwaanna siik'ettoytte. Siik'ettiyaa ooninne S'oossaa naanaa; S'oossaakka eriino. 8 S'oossaa eeshshay siik'o gidiyaa diraw, siik'enna uray ooninne S'oossaa erenna. 9 S'oossay nuuna bare siik'uwa hawaan besseedda; nuuni Aa baggana de'uwa demmana mala, bare itti Na'aa ha alamiyaa kiitteedda. 10 Siik'uwa giyaawe hawaa; S'oossay nuuna siik'iide, nuuni nu nagaraappe maarotetsaa demmeedda bare Na'aa nuw kiitteeddappe attin,

nuuni Aa siik'eddawaanna gidenna. 11 Ta siik'otoo, S'oossay nuuna hawaadan siik'eddawaa gidoope, nuunikka ittuu ittuwaanna siik'ettanaw bessee. 12 S'oossaa ooninne mulekka be'ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siik'ettooppe, S'oossay nu giddon de'ee; Aa siik'uukka nu giddon poletteedda. 13 S'oossay bare Ayaanaa nuw immeedda diraw, nuuni S'oossaa giddon de'iyawaanne ikka nu giddon de'iyawaa ereetto. 14 S'oossaa Aawuu bare Na'aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiitteeddawaa nuuni be'iide markkatteetto. 15 Yesuusi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa markkattiyaa O gidduwaaninne S'oossay de'ee; ikka S'oossaa giddon de'ee. 16 S'oossay nuuna siik'iyawaa nuuni nu huup'ew ereettonne ammaneetto. S'oossay siik'uwa. Siik'uwaan de'iyaa ooninne S'oossaa giddon de'ee; S'oossaykka Aa giddon de'ee. 17 Nu de'uu ha alamiyaan Kiristtoosi de'eddawaa mala gidiyaa diraw, pirdaa gallassi nuuni yayyena mala, siik'uu nu giddon poletteedda. 18 Siik'uwaan yashshi baawa; gaasuukka tumu siik'uu yashshaa kessi ole. Yashshayenne muray ittippe biyaa diraw, yayyiyaa uraa siik'uu kumentsaa gidenna. 19 S'oossay koyro nuuna siik'eedda diraw, nuuni Aa siik'eeddo. 20 Ooninne, «Taani S'oossaa siik'ay» giidde bare ishaa is'sooppe, I wordduwaa. Ayaw gooppe, be'eedda bare ishaa siik'ennawe be'ibeenna S'oossaa siik'anaw waan danddayi? 21 K'ay Kiristtoosi nuw immeedda azazuu hawaa; S'oossaa siik'iyaa uray bare ishaakka siik'anaw bessee.

5 Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniya ubbay S'oossaa naanaa; k'ay S'oossaa Aawuwaa siik'iyaa ooninne Aa naanatuwaakka siik'ee. 2 Nuuni S'oossaa siik'iyawaanne Aa azazuwaa naagiyaawaan, S'oossaa naanatuwaa siik'iyawaa ereetto. 3 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa siik'iyawe Aa azazuwaa naagiyaawaa; Aa azazuukka dees'o gidenna. 4 Ayaw gooppe, S'oossaa Na'aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa s'oonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa s'oonanawe nu ammanuwaana. 5 Ha alamiyaa s'oonanaw danddayiyaawe oonee? Yesuusi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa ammaniyaawaa s'alalay s'oonana. 6 S'ink'k'ataa haatsaannanne hayk'uwa suutsaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haatsaannanne suutsaanna I yeeddawaappe attin, haatsaa s'alalaana yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe

tuma gidiyaawaa I bare huup'ew markkattee.
7 Ayaw gooppe, heezzu markkatuu de'iino. 8
Hewanttu, S'oossaa Ayaanaa, haatsaanne suutsaa;
ha heezzatu ittuu ittuwaawaa p'alk'k'ikkino. 9
Nuuni Asay markkattiyaawaa ammanooppe, S'oossay
markkattiyaawe asaawaappe loytsi aad'd'ee; ayaw
gooppe, S'oossay bare Na'aabaa markkatteedda
markkatetsay hawaa. 10 S'oossaa Na'aa ammaniyaa
uraa wozanaan ha markkatetsay de'ee. S'oossaa
ammanenna uray ooninne S'oossay bare Na'aw
markkatteedda markkatetsaa ammanibeenna diraw,
S'oossaa wordduwaa gee. 11 Simmi markkatetsay
hawaa; S'oossay nuw med'inaa de'uwaawaa immeedda;
hewekka Aa Na'aan de'ee. (aiōnios g166) 12
S'oossaa Na'ay de'iyaa oossinne de'uu de'ee;
S'oossaa Na'ay bayinna oossinne de'uu baawa.
13 S'oossaa Na'aa suntsan ammaniyaa hinttenttoo
med'inaa de'uu de'iyaaawaa hintte erana mala,
hawaa hinttenttoo s'aafaad. (aiōnios g166) 14 S'oossay
koyyiyaawaadan, ayinne nuuni Aa woossooppe,
I sisiyaawaa nuuni eriyaa diraw, Aa sintsan
yayyokko. 15 Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa
erooppe, nuuni Aa woosseeddawaa I zaareeddawaa
ereetto. 16 Ooninne hayk'uu bessena nagaraa bare
ishay ootsishshin be'ooppe, S'oossaa woossanaw
bessee; hayk'uu bessena nagaraa ootseeddawanttoo
S'oossay de'uwaawaa immana. Hayk'uu bessiyaa nagaray
de'ee; taani hinttena hewoo S'oossaa woossite
giikke. 17 Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin
hayk'uu bessena nagaray de'ee. 18 S'oossaa
naanay ooninne nagaraa ubbaa wode ootsennawaa
nuuni ereetto. Ayaw gooppe, S'oossaa Na'ay
unttunta naagee; K'ay s'alahiyaa kaappuukka
unttunta k'ohanaw danddayenna. 19 Nuuni
S'oossawantta gidiyaawaanne ha alamii ubbay
s'alahiyaa kaappuwaan moodetteeddawe ereetto. 20
Nuuni tumu S'oossaa eranaadan, S'oossaa Na'ay
yeeddawaanne nuw akeekaa immeeddawaa ereetto.
Nuuni tumu S'oossaa gidдон, Aa Na'aa Yesuusi
Kirsttoosa gidдон de'eetto; I tumu S'oossaanne
med'inaa de'uwaawaa. (aiōnios g166) 21 Ta naatoo,
eek'atuwaappe hintte huup'iyaa naagite.

2 Yohaannisa

1 Taani ammaniyaawantta kaaletsiyaa c'imay, hinttenttoo, dooretteedda genniwwunne izi naanaw ha dabddaabbiyaa s'aafay; nu gidдон de'iyaa k'ay nuunanna med'inaw de'ana tumatetsaa diraw, taani hinttena tumu siik'ay. K'ay ta s'alalaa gidennaan, tumatetsaa eriyaa ubbatuu hinttena siik'iino. (aiōn g165) **3** S'oossaa nu Aawuwaanne Aa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay, maarotetsayenne sarotetsay tumatetsaanne siik'uwaan nuunanna ittippe gido. **4** S'oossaa Aawuu nuuna azazeeddawaadan, ne naanatuwaappe amareedawanttu, tumatetsaan de'iyawaa be'aade taani daro nashettaaddi. **5** Siik'o gennee, ha"ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siik'ettana mala, taani neena woossay; ha azazuu kaseedeppe nuunanna de'iyaa azazuwaappe attin, taani new ooratsa azazuwaa s'aafikke. **6** Siik'uwaa giyaawe nuuni S'oossaa azazuwaa naagiidde de'iyawaa giyaawaa. K'ay koyiruwaappe hintte siseeddawaadankka, Aa azazuu ayee gooppe, hintte ubbay siik'uwaan de'anawaa. **7** Ayaw gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, baletsiyaa daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa baletsiyaawaanne Kiristtoosa ek'ettiyaawaa. **8** Hintte ootseeddawoo kumentsaa woytaa akkanaappe attin, nuuni ootseeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite. **9** Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne k'ay Aa timirttiyaan de'enna uraw S'oossaanna ittippetetsay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de'iyaa uraw S'oossaa Aawuwaanne Aa Na'aanna ittippetetsay de'ee. **10** Ooninne hinttekko yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle Aa gelissoppite; sarakka gooppite. **11** Ayaw gooppe, Aa saro giyaa uray Aa iita oosuwaa aanana gishettee. **12** Taani hinttenttoo s'aafanaw koyyeedda darobay de'ee; shin warak'ataaninne k'alamiyaan s'aafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay polettana mala, hinttenanna doonaan haasayanaw hinttekko baana gaade k'oppay. **13** Siik'o gennee, S'oossay dooreedda ne michchati naanay neena saro saro yaagiino.

3 Yohaannisa

1 Taani ammaniyaawantta kaaletsiyaa c'imay, tumu siik'iyaa ta siik'uwaa Gaayosaw ha dabddaabbiiyaa s'aafay. **2** Ta siik'oo, neeni S'oossaanna de'iyaa de'uu lo'a gidiyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayenne waayissenna malanne k'ay ne asatetsay pas'a gidana mala, S'oossaa woossay. **3** Ayaw gooppe, amareeda ishatuu yiide, ubbaa wode neeni tumatetsaan de'iyawaanne ne tumatetsaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. **4** Ta naanay tumatetsaan de'iyawaa sisiyaawaappe aad'd'iide, taana nashechchiyaabay baawa. **5** Ta siik'oo, nu ishatuu imatsaa gidoopekka, neeni untunttoo ootsiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteeda oosuwaa ootsaadda. **6** K'ay untunttu ne siik'uwaabaa ammaniyaasatoo markkatteeddino; untunttu k'ans's'ennaan bare ogiyaa baana mala S'oossay dosiyaawaadan, neeni lo'obaa ootsaade untuntta maaddaariikii. **7** Ayaw gooppe, S'oossaa ammanennawantuppe ayinne akkaana, Kiristtoosa suntsaa diraw keseeddino. **8** Hewaa diraw, nuuni tumatetsaa untuntunna ittippe ootsana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee. **9** Taani ammaniyaawanttoo, dabddaabbiiyaa s'aafaad; shin untunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akkaana. **10** Hewaa diraw, taani yaa biyaa wode, I nu bolla haasayiyaa iita haasayaanne I ootseedda oosuwaa hinttenttoo odana; k'ay I hewe guus's'eedda giide, nu ishatuu yiyaa wode mukkenna; haray atto untuntta mokkanaw koyyiaawantakka diggiide, ammaniyaawanttu giddoppe kessee. **11** Ta siik'oo, lo'obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo'obaa ootsiyaa ooninne S'oossaa asaa; shin iitabaa ootsiyaa ooninne S'oossaa erenna. **12** Dimes'iroosi lo'a gidiyaawaa Asay ubbay markkattee; tumatetsay bare huup'iyanka aabaa markkattee. Nuunikka k'ay aabaa markkatteetto; nu markkatetsay tuma gidiyaawaa hinttekka eriita. **13** Taani new s'aafanaw koyyeedda darobay de'ee; shin warak'ataaninne k'alamiyaan s'aafanaw koyyikke. **14** Shin taani matan neenanna gakkettanaw k'oppay; he wode nuuni gakketiide haasayana. Sarotetsay neenanna gido. Ne dabbattuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untunttu suntsaa suntsaa s'eesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihudaa

1 Taani Yesuusi Kiristoosa k'oomay Yihuday, Yaak'ooba ishay, S'oossay s'eeseeddawanttoo, S'oossay Aawuu siik'yaawanttoo, k'ay Yesuusi Kiristoosi naagiyaawanttoo, ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** Maarotetsay, sarotetsayne siik'otetsay hinttenan kumo. **3** Ta siik'atoo, nuuni ittippe shaakki akkana atosetsaabaa hinttenttoo s'aafanaw taani daro daaburiyaa wode, S'oossay bare naanaatoo laa'etsennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baas'etana mala, hinttena zoraade s'aafanaw koshsiiyaawaa akeekaad. **4** Ayaw gooppe, S'oossaa erenna itti itti asatuu ooninne be'ennaan hintte giddo geleeddino. Hewanttu nu S'oossaa aad'd'o keekatetsaabaa odiyaa kiitaa iita tunatetsaw geellay tamaarisiino; untunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa erokko yaagiino; k'ay untunttu pirdaa akkanawaa S'oossaa Mas'aafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino. **5** Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidoopekka, Goday Israa'eeliyaa asaa Gibs'e gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne k'ay ammanibeennawantta guyyeppe wooti d'ayisseeddento, taani hinttena hassayissanaw koyyay. **6** K'ay barenttu de'iyasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotetsaa naagibeenna kiitanchchatuu pirdaa akkiyaa wolk'k'aama gallassay gakkanaw S'oossay untuntta naagiyaasan, d'umaappe garssan med'inaw k'achchi wotsee. (aiṯios g126) **7** Hewaadan Sodoomaanne Gamooraa giyaa katamatuwaaninne untunttu heeraan de'iyaa katamatuwaan de'iyaa Asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshummanaw loytsi kajjeleeddino; hewanttu med'inaa tamaan ees's'iide, haratoo leemisuwaa gideeddino. (aiṯnios g166) **8** Hewaadan k'ay he akumettiyaa asatuu barenttu asatetsaa tunissiino; S'oossaa godatetsaa kad'iino; bonchcho med'etatuwaakka boriino. **9** Shin kiitanchchatuwaaw kaappuu Mikaa'eeli Muse anhaabaa s'alahiyaanna palumetteedda wode, «Goday neena seero» geeddawaappe attin, boriyaa k'aalaan Aa bolla pirdanaw koyyibeenna. **10** Shin he asatuu barew akeekenabaa ubbaa boriino; k'ay untunttu yuushshi k'oppenna do'atuwaadan, med'etaa eratetsan eriyaa yewatuu untuntta d'ayissiyaawantta. **11**

Untunttoo aayyeero! Ayaw gooppe, untunttu K'aayeeeli hametteedda ogiyaa hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootseeddawaa mala bayizzuwaaw ootseeddino. K'ay K'oore giyaa bitanii makkaliide d'ayeeddawaadan, untunttukka makkaliide d'ayeeddino. **12** Hewanttu siik'uwaan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, k'osetteedda d'ubuwaaw mala. Untunttu barenttu s'alalaa naagiino. Untunttu c'arkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; k'ay untunttu boniyaan ayfiyaa ayifena, s'ap'uwaanna shodettiide, mulekka meleedda mitsaa mala. **13** Untunttu barenttu pokkuwaa gentsenna hoommotiyaa, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, S'oossay, med'inaw sakkana d'umaan sa'aa giigissi wotseedda yuuyiyaa s'oolintatuwaa mala. (aiṯn g165) **14** Heenooki Addaamappe doommina, laappuntsa yeletaa gidiyaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbbitiyaa odiidde, hawaadan yaageedda; «Akeekite; S'oossaa erenna nagaranchcha asatuu ootseedda, iita oosuwaaw ubbawunne, K'ay S'oossaa erenna he iita asatuu, S'oossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw, Goday untunttu ubbaa bolla pirdanaw, bare c'ora sha'a geeshshatuwaanna ittippe yaana» yaageedda. **16** He asatuu ubbaa wode zuuzummiinonne haratuwaa amaassaliino; k'ay barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huup'ew go'a demmanaw haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aatsiide, d'ok'k'u ootsi haasayiino. **17** Shin ta siik'atoo, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi kiitteeddawanttu hinttenttoo beni haasayeedda k'aalaa akeekite. **18** Untunttu hinttenttoo, «Wurssetsaa wodiyaan, barenttoo S'oossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa kaalliyaawanttu, k'ay hintte bolla k'ilic'iaawanttu yaana» yaageeddino. **19** Hewanttu asaa gidдон shaakotetsaa med'd'iaawanttanne, barenttu iita amoo moodetteeddawantta; k'ay Geeshsha Ayyaanay baynnawantta. **20** Shin ta siik'atoo, ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha ammanuwaan hintte huup'iyaa kees's'ite; k'ay Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aan S'oossaa woossite. **21** K'ay nu Goday Yesuusi Kiristoosi bare maarotetsaan hinttenttoo immana med'inaa de'uwaa naagiidde, hintte huup'iyaa S'oossaa siik'uwaan wotsite. (aiṯnios g166) **22** Itti itti sid'ii de'iyaa asatoo k'arettite. **23** Ittuwaa ittuwaa tamaappe dafi kessiide ashshite. K'ay haray

atto untunttu iita amuwaan tuneedda mayuwaa
is's'iiddekka, ittoo ittoo yashshatetsaan k'arettite.
24 Hintte kunddenaadan, hinttena naaganawunne
pokkuu baynnawannta ootsiide, bare bonchchuwaa
sintsa wolk'k'aama nashechchaan shiishshanaw
danddayiyaa nuuna ashshiyaa itti S'oossaw, nu Godaa
Yesuusi Kiristtoosa baggana bonchchuu, gitatetsay,
wolk'k'ayenne maatay, aad'd'eedda wode ubbaappenne
ha"inne med'inaa gakkanaw gido. Amen".i. (aiōn g165)

Yohaannisa Sas'aa

1 Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwwa bessana mala, S'oossay Yesuusi Kiristoosaw immeedda sas'ay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiittiide, ha sas'aa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda. **2** Yohaannisi be"iide tumatetsaan odeedda ubbabay, S'oossaa k'aalaanne Yesuusi Kiristoosa markkatetsaa. **3** Ha mas'aafaa nabbabiyaa uray anijetteeddawaa; k'ay ha timbbitiyaa mas'aafaa sisiyaawantunne ha mas'aafan s'aafetteeddawaa naagiyaawantu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matatteedda. **4** Taani Yohaannisi, lisiyaa gadiyaan de'iyaa laappu woosa golletoo yaagay; kase de'iyaa S'oossappe, ha"ikka de'iyaa S'oossappe, sintsappekka yaana S'oossappe, K'ay Aa kawutetsaa oydiyaa sintsan de'iyaa laappu ayyaanatuwaappe, aad'd'o keekatsaysanne sarotetsay, hinttenttoo gido. **5** K'ay ammanetteeda markkaa, hayk'uwaappe koyro dendeedda Na'aappe, sa'aa kaatatuwaa mooddiyaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatsaysanne sarotetsay, hinttenttoo gido. I nuuna siik'eenne, k'ay nu nagaraa ayiletetsaappekka, bare suutsan nuuna kesseedda. **6** Nuuna bare S'oossawunne Aawoo ootsana mala, I nuuna kaatatuwaanne, k'eesatuwaa ootseedda; aw med'inaappe med'inaa gakkanaw, bonchchuunne mooddiyaa wolk'k'ay gido. Amen"i. (aiōn g165) **7** Be'ite, Yesuusi shaariyaani yee. Asay ubbay, haray atto, Aa c'addeeddawantukka, Aa be'ana; sa'aan de'iyaa Asay ubbay, Aa gaasuwaan yeekkanawantta. Hawe tumuppe hananawaa. Amen"i. **8** Kase de'iyaaawe, ha"ikka de'iyaaawe, sintsappekka yaana Goday, Ubbappe Wolk'k'aama S'oossay, «Ubbabaw Alfaynne Omeegay, koyruunne wurssetsay Taana» yaagee. **9** Taani Yohaannisi, hinttenttu ishay, hinttenana Yesuusi Kiristoosa waayiyaanne Aa kawutetsaa k'ay Aa danddayaa ittippe shaakettiyaawe, S'oossaa k'aalaa odeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piis'imo giyaa haatsay dooddo biittaaan de'aaddi. **10** Godaa gallassan taani Ayyaanan de'ay; taani taappe guyyenna malakataa waasuwwa mala wolk'k'aama kooshshaa sisaad. **11** He kooshshay taana, «Neeni be'iyaaawaa mas'aafan s'aafa; lisiyaan de'iyaa laappu woosa

golletoo, Efesoona, Samirineesa, P'erggaamoona, Tiyaas'iroona, Sarddeesa, Pilaadelifiyaa, Lodook'iyaa woosa golletoo yeedda» yaageedda. **12** Taani taw odiyaa kooshshaa be'anaw guyye simmaaddi; s'omppiyaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa be'aaddi. **13** He ballatuwaa gidдон Asaa Na'aa malatiyaawaa be'aaddi; adussa aflaa bare gediya gatsi mayyiide, work'k'aa danc'c'uwaa bare tiraan yuushshi aatseedda. **14** Aa huup'inne Aa huup'iyaa binnaanay bootsa dorssaa isikiyaanne hewaappekka aad'd'iide shachchaa malatee; Aa ayfiikka tamaa lac'uwaa malatee. **15** Aa gediikka c'oo'c'iyaa tamaan teeriide p'ooliyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; Aa kooshshaykka wolk'k'aama shaafaa guntsaa mala. **16** I bare ushechcha kushiyan laappu s'oolintatuwaa oyk'keedda. Aa doonaappe laa"u baggana k'aaretteedda mashshay kesseedda. Aa deemuukka loytsi poo'iyaa awayfiyaa malatee. **17** Taani Aa be'eedda wode hayk'keeddawaadan hanaade, Aa gediya matan kunddaad. Bare ushechcha kushiya ta bolla wotsiide, taana hawaadan yaageedda; «Yayyoppa; koyruukka wurssetsaykka taana. **18** Taani de'uwaaan de'iyaaawaa. Taani hayk'k'aaddi; shin be'a, med'i med'inawukka de'uwaaan de'ay. Hayk'uwaa k'ulppiinne Si'ooliyaa k'ulppii ta kushiyan de'ee. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Simmi neeni be'eeddabaanne ha"i de'iyaaawaa, k'ay sintsappe hananabaa s'aafa. **20** Neeni ta ushechcha kushiyan be'eedda laappu s'oolintatuwaa biletaysanne k'ay s'omppatuwaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa biletay hawaa; laappu s'oolintatuu laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; woosa golliyyaa laappu work'k'aa ballatuu laappu woosa golliyyaa.»

2 Efesooneen de'iyaa woosa galle kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Bare ushechcha kushiyan laappu s'oolintiyaa oyk'keeddawe, s'omppatuwaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa gidduwaanna hamettiyaawe hawaadan yaagee. **2** Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne genc'c'uwaa eray. K'ay neeni iita asatuwaa genc'c'anaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiiteeddawantta gidennaan de'iidde barentta, «Nuuni Yesuusi kiiteeddawantta» giyaawantta neeni s'omoosaade, untunttu worddo gidiyaawaa demmeeddawaakka eray. **3** Neeni genc'c'aadda;

Yohaannisa Sas'aa

de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoot giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa.

3 Sarddeesan de'iyaa woosa golliyyaa kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «S'oossaa ayaana laappunatuunne laappu s'oolintattuu de'iyaawe hawaadan yaagee. Taani ne kiitaa eray; Asay neena shemppuwaanna de'aassa ginttokka, neeni hayk'kaadda. **2** Beegotta! Atteeddawaanne hayk'kanaw mateeddawaa mentsetsa. Ayaw gooppe, ne kiitay ta S'oossaa sintsan polo gidennawaa taani demmad. **3** Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottenawaa gidooppe, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woysaade yaanentto neeni erakka. **4** Shin barenttu mayuwaa k'itissibeenna amareeda asatuu Sarddeesan neenanna de'iino. Unttuntu bootsa mayuwaa mayyiide taananna hamettana; ayaw gooppe, unttuntu bootsa mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta. **5** S'ooniyaawe hewaaddankka bootsa mayuwaa mayyana. Taani Aa suntsaa de'uwaa mas'aafaappe k'uc'c'ikke; taani ta Aabbu sintsaaninne Aa kiitanchchatuwaa sintsan I tawaa gidiyaawaa markkattana. **6** «Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoot giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa. **7** Pilaadelifiyaan de'iyaa woosa golliyyaa kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Daawite k'ulppiyyaa oyk'keeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyiyaawee, k'ay ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayenne, tumanchchay hawaadan yaagee. **8** Taani ne kiitaa eray. Be'a, taani ne sintsan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wotsaad; ayaw gooppe, ne wolk'ay guutsa gidooppenne, ta k'aalaa naagaaddanne ta suntsaakka erikke gabeykka. **9** Be'a, Ayihuda gidikkino shin barena, «Nuuni Ayihuda» giide worddotiyaa Sees'aana Ayihuda woosa golliyyaa taani ahaade, ne sintsan goynissananne neena siik'iyawaakka untuntta erissana. **10** Neeni genc'c'uwaa ta azazuwaa naageedda diraw, sa'aan de'iyaa asaa paac'c'anaw kumentsaa sa'aa bolla yiyaa waayiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana. **11** Taani ellekka yaana; ooninne ne kalachchaa akkena mala, new de'iyawaa minisa oyk'ka. **12** Taani s'ooniyaa uraa ta Aawuwaa Geeshsha Golliyaan tuussaa ootsana; I hewaappe

ubbaakka kessenna. Taani ta S'oossaa suntsaa, ta S'oossaa katamaa suntsaanne ta S'oossaa mataappe wod'd'ana ooratsa Yersaalame suntsaa Aa bolla s'aafana. K'ay taani ta ooratsa suntsaakka Aa bolla s'aafana. **13** Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoot giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa. **14** Lodook'yaan de'iyaa woosa golliyyaa kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Ammanetteeda tumanchcha markkay, S'oossay med'd'eddawaa koyruu, Amen'i giyaawe hawaadan yaagee. **15** Taani ne kiitaa eray. Neeni irs's'a gidakka; woy seelliyaawaa gidakka; irs's'a woy seelliyaawaa gidaarikkii. **16** Neeni irs's'a woy seelliyaawaa gidennaan, domboloolaa gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe c'uchchana hanay. **17** Ayaw gooppe neeni, «Taani dure; miishshaanna de'ay; taana ayinne koshshenna» yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asaa, k'aretsiyaa asaa, hiyyeesaa, k'ook'anne kallotteedda asaa gidiyaawaa erakka. **18** Hewaa diraw, neeni durettana mala, tamaan geeyyeedda work'kaa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa kammanaw bootsa mayuwaanne k'ay loytsa s'eellanaw ne ayfiyaa okkiyaa d'aliyaa taappe shamanaadan, taani neena zoray. **19** Taani siik'iyaa ubbaa seerayenne muray; simmi loytsa seeletta; ne nagaraappekka simma. **20** Be'a, taani karen ek'kaade s'eesay. Ooninne taani s'eesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyyooppe, taani aakko gelaade aanana ittippe kawuwaa maana; ikka taananna ittippe maana. **21** K'ay taani s'oonaa de ta Aawuwaana Aa kawutetsaa oydiyaan utteeddawaadan, s'ooniyaa uraw taananna ta kawutetsaa oydiyaan uttiyaa maataa immana. **22** «Sisiyaa haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoot giyaawaa siso yaagee yaagaade s'aafa» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaan dooyaa penggiyaa be'aaddi; k'ay taw malakataadan odishin, taani siseedda koyro kooshshay taana; «Hawaappe guyyiyaan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa» yaageedda. **2** Ellekka taani Geeshsha Ayaanaa mooduwaa giddo gelaa aggaad. Be'ite, saluwaan kawutetsaa oydi de'ee; he oydiyaan ittuu utteedda. **3** He utteeddawaa malay al'o Iyyaasip'p'iidiyaa shuchchaadaaninne al'o Serddinoone shuchchaadaan p'oollee. Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aad'd'iide ubbaa baggana al'o marggidiyaa shuchchaadan p'oollee. **4** He kawutetsaa

oydiyaa yuuyyi aad'd'iide, hara laatamanne oyddu kawutetsaa oydetuu de'iino; untunttuu bootsa mayuwwa mayyiide, huup'iyaan work'k'aa kallachchaa wotseedda laatamanne oyddu c'imatuu utteeddino. 5 Kawutetsaa oydiyaappe walk'k'antsay, kooshunchchayenne guuguntsaa guntsay keseedda; k'ay kawutetsaa oydiyaa sintsan laappu s'omppatuu poo'iino. Hewanttu S'oossaa laappu ayyaanatuwaa. 6 Kawutetsaa oydiyaa sintsan birilliyaa malatiyaa burc'c'ukkuwaa abbay de'ee. He kawutetsaa oydiyaappe sintsannanne guyyenna Aa matan yuuyyi aad'd'iide, ayfii kumeedda oyddu de'uwaan de'iyaa med'etatu de'iino. 7 Koyro de'uwaan de'iyaa med'etay gaammuwaa malatee; laa'entsuu miizaa maraa malatee; heezentsuwwa som'i asaa deemuwaa malatee; k'ay oyddentsuu paalliyaa arggantsaa malatee. 8 Oyddu de'uwaan de'iyaa med'etatoo huup'iyaan huup'iyaan usuppun k'efii de'ee; untunttuu bollan garssankka ubba saan ayfii kumeedda. Untunttu k'ammanne gallassi, «Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw, kase de'yaawoo, ha'ikka de'yaawoo, k'ay sintsappe yaanawoo, Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw» giyaawaa aggikkino. 9 He med'etatu kawutetsaa oydiyaan utteedda med'i med'inaw de'uwaan de'yaawaa mazimuriyaan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode, (aiṁ g165) 10 laatamanne oyddu c'imatuu kawutetsaa oydiyaan utteedda med'i med'inaw de'yaawaa sintsan guufanniide, aw goyinniino; barenttu kallachchaa kawutetsaa oydiyaa sintsan wotsiide hawaadan yaagiino. (aiṁ g165) 11 «Nu Godaw S'oossaw, neeni bonchchuwaa, sabaanne wolk'k'aa akkanaw bessaasa. Ayaw gooppe, ubbabaa neeni med'd'aadda; k'ay ubbabaykka, neeni koyyeeddawaadan haneeddanne de'eedda» yaagiino.

5 Itti s'aas'etto mas'aafay kawutetsaa oydiyaan utteeddawaa ushechcha kushiyan de'yaawaa be'aaddi; he s'aas'etto mas'aafay laa'u bagganakka s'aafetti utteedda; k'ay laappu maatafay Aa bolla attametteedda. 2 Taani itti wolk'k'aama kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Maatafaa dooyiide, s'aas'etto mas'aafaa billanaw bessiyaa uray oonee?» yaagiide, awaayiyaawaa be'aaddi. 3 Saluwaan gidina woy sa'aan gidina, woy sa'aappe garssan gidina, he s'aas'etto mas'aafaa billanaw woy Aa gidduwaa s'eellanaw ooninne bessiyaawe baawa.

4 S'aatsa mas'aafaa billanaw woy Aa gidduwaa s'eellanaw bessiyaa uray bayinna diraw, taani daro yeekkaad. 5 C'imatuwaappe ittuu taana, «Yeekkoppa; be'a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii s'ooneedda. I maatafaa bessee» yaageedda. 6 Taani kawutetsaa oydiyaappe, de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaappenne k'ay c'imatuwaappe gidduwaan, shuketteedda Dorssaa malatiide ek'k'eeddawaa be'aaddi; aw laappu kac'etunne laappu ayfetuu de'iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda S'oossaa laappu ayyaanatuwaa. 7 He Dorssay biide, kawutetsaa oydiyaa bolla utteeddawaa ushechcha kushiyaappe s'aas'etto mas'aafaa akkeedda. 8 I he s'aas'etto mas'aafaa akkeedda wode, de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuunne laatamanne oyddu c'imatuu Aa sintsan kunddeeddino. Untunttu huup'iyaan huup'iyaan diitsaanne is'aanay kumeedda work'k'aa miishshaa oyk'k'eeddino. He is'aanay geeshshatuu S'oossaa woossiyaawaa. 9 Untunttu, «S'aatsa mas'aafaa akkanawunne, maatafaa dooyaade, s'eellanaw new bessee. Ayaw gooppe, neeni shukettaadda. Neeni k'ommuwaa ubbaappe, duma duma gadiyaa k'aalaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne, zariyaa ubbaappe, ne suutsan, S'oossaw asaa wozaadda. 10 Nu S'oossaw ootsana mala, untuntta neeni, kaatatuwaanne, k'eesatuwaa ootsaadda. K'ay untunttu sa'ankka mooddana» yaagiide ooratsa mazimuriyaa yes's'iino. 11 Hewaappe guyyiyaan, taani s'eellaade, kawutetsaa oydiyaa, de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaanne c'imatuwaa yuuyyi aad'd'iide ek'k'eedda daro kiitanchchatuwwa kooshshaa sisaad; untunttu sha'aaninne miilooniyan paydetteeddino. 12 He kiitanchchatuu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Shuketteedda Dorssay wolk'k'aa, duretetsaa, aad'd'eedda eraa, minotetsaa, bonchchuwwa, sabaa, galataa akkanaw bessee!» yaageeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan, sa'aan, saluwaan, sa'aappe garssaaninne abbaa gidduwaan de'iyaa med'etaa ubbayne k'ay hewaantun de'iyaa med'etaa ubbay, «Kawutetsaa oydiyaa bolla, utteeddawoonne Dorssaw, galatay, bonchchuu, sabayenne wolk'k'ay, med'i med'inaw gido!» yaagiide yes's'ishin sisaad. (aiṁ g165) 14 De'uwaan de'iyaa oyddu med'etatu, «Amen'i» yaagina, c'imatuu guufanniide goyinneeddino.

6 Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwaa dooyiyishshin be'aaddi; k'ay shemppuwaanna de'iyaa oyddu med'etatuwaappe ittuu guuguntsaa guntsaa malatiyaa kooshshaan, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 2 Taani itti bootsa paraa be'aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyk'keedda; k'ay aw kalachchay imetteedda. Olaa I s'ooniiddinne k'aykka s'oonanaw keseedda. 3 Dorssay laa'entso maatafaa dooyyeedda wode, shemppuwaanna de'iyaa med'etatuwaa laa'entsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 4 K'ay hara daama paray keseedda. Asay ittuu ittuwaanna shukettana mala, he paraa toggeeddawoo sa'aan sarotetsaa diggiyaa wolk'k'ay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda. 5 Dorssay heezzentso maatafaa dooyyeedda wode, de'uwaan de'iyaa med'etatuwaa heezzentsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. Yaataade karetsa paray keseeddawaa be'aaddi; k'ay he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyk'keedda. 6 Taani de'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaa giddoppe kooshshaa malatiyaabaa sisaad. He kooshshay, «Itti gallassaa oosoo dirguu bagga kiiluwa zarggaa; k'ay itti gallassaa oosoo dirguu itti kiiluwa bagga banggaa. Shin zayitiyaanne woyniyaa eessaa k'ohoppa» yaagiyaawaa sisaad. 7 Dorssay oyddentso maatafaa dooyyeedda wode, de'uwaan de'iyaa med'etatuwaa oyddentsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 8 Taani giraac'e paray keseeddawaa be'aaddi. He paraa toggeeddaawaa sunsay Hayk'uwwa; Aa geeduwwa Si'oolii kaalleedda. Hayk'uunne Si'oolii sa'aappe oyddentso kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do'aan wod'isana mala, untunttoo maatay imetteedda. (Hadēs g86) 9 Dorssay ichcheshentso maatafaa dooyyeedda wode, untunttu S'oossaa k'aalaa odeedda dirawunne barenttu markkatetsan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa shemppuwa yarshshuwa yarshshiyaa saappe garssan be'aaddi. 10 Untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Ubbaa Mooddiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa'aan de'iyaa asaa bolla awude pirdday? K'ay nu suutsaa awude c'igetay?» yaageeddino. 11 Untunttoo huup'iyaa huup'iyaa bootsa mayuu imetteedda. Untunttuwaadan hayk'k'anaw bessiyaa untunttu laggetsaa oosanchchatuwa payduunne untunttu ishatuwa payduu kumana gakkanaw, untunttu amareeda wodiya takkishshana mala, untunttoo odetteedda. 12 Dorssay usuppuntsa maatafaa dooyyeedda wode, taani be'aaddi; biittay loytsi k'aas's'eedda. Awayifii karetsa mayuwaadan kares's'eedda; agenaykka mule suutsaa malateedda. 13 Balasiyaa giya mitsatti gam'e ayfii, wolk'k'aama c'arkkuu k'aatsina, sa'aan k'ok'k'ofettiyaawaadan, s'oolintatuu saluwaappe sa'aan k'ok'k'ofetteeddino. 14 Saluu s'aas'etto mas'aafay s'aas'ettiyaawaadan, s'aas'ettiide d'ayi aggeeda; deri ubbatuunne haatsaan dooddetteedda sa'ay ubbay barenttu de'iyasaappe kichchi aggeeddino. 15 Hewaappe guyyiyaan, sa'aa kaatatu, deriyaa mooddiyaawanttu, shaalak'atu, duratu, wolk'k'aamatuu, k'ay hara Asay ubbay, ayiletuu, womaanatu, deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyaan de'iyaa zaallaa guyye baggan k'osetteeddino. 16 Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, «Kawutetsaa oydiyaan utteeddawaa ayfiyaappenne Dorssaa hank'k'uwaappe nu bolla kunddiide, nuuna gentseerikkiteeshsha! 17 Ayaw gooppe, untunttoo wolk'k'aama hank'k'uwa gallassay gakk kichcheedda; he hank'k'uwa danddayanawe oonee?» yaageeddino.

7 Hewaappe guyyiyaan, taani oyddu kiitanchchatuu oyddu bagga sa'aa gas'aan ek'keeddawantta be'aaddi. He kiitanchchatuu sa'aa bolla, woy abbaa bolla, woy ay mitsaa bolla, c'arkkuu c'arkkennaadan te"eeddino. 2 K'aykka de'uwa S'oossaa maatafaa oyk'k'iide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be'aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, sa'anne abbaa k'ohanaw wolk'k'ay imetteedda oyddu kiitanchchatuwa 3 s'eesiide, «Nu S'oossaa oosanchchatuwa deemuwaan nuuni maatafaa wotsana gakkanaw, sa'aa gidina woy abbaa gidina, woy mitsaa gidinakka k'ohoppite» yaageedda. 4 Taani S'oossaa maatafaa deemuwaan wotseeddawanttu payduwa sisaad. Israa'eeliyaa zariya ubbaappe itti s'eetanne oytamanne oyddu sha"aa asatuwa deemuwaan maatafay wod'd'eedda. 5 Yihudaa zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa deemuwaan maatafay, wod'd'eedda. Roobeela zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Gaade zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. 6 Aaseera zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Niftaaleeme zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Minaase zariyaappe, tammanne laa"u

sha"aa. 7 Simoona zariyaappe tammanne laa"u sha"aa. Leewiyaa zariyaappe tammanne laa"u sha"aa. Yisaakooraa zariyaappe tammanne laa"u sha"aa. 8 Zaabiloona zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Yooseefo zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa. Biiniyaama zariyaappe, tammanne laa"u sha"aa deemuwaan maatafay, wod'd'eedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, zariyaa ubbaappe, k'ommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa k'aalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway bayna c'ora asaa taani be'aaddi. He Asay bootsa mayuwaa mayyiide, zambaa haytsaa barenttu kushiyan oyk'k'iide, kawutetsaa oydiyaa sintsaninne Dorssaa sintsan ek'k'eedda. 10 Untunttu barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Nu atatetsaykka, kawutetsaa oydiyaan utteedda, nu S'oossaappenne Dorssaappe yee» yaageeddino. 11 Kiitanchchatuu ubbay kawutetsaa oydiyaa, c'imatuwaanne de'uwaan de'iyaa oyddu med'etaa yuuyi aad'd'iide ek'k'eeddino. Untunttu kawutetsaa oydiyaa sintsan barenttu deemuwaan guufanniide S'oossaw goyinniide, 12 «Amen"i! Anjiuu, bonchchuu, aad'd'eedda eratetsay, galatay, sabay, wolk'k'ay, minotetsay, med'inaappe med'inaa gakkanaw nu S'oossaw gido. Amen"i!» yaageeddino. (aiōn g165) 13 C'imatuwaappe ittuu taana, «Ha bootsa mayuwaa mayyeedda asatuu oonee? Untunttu hak'appe yeeddino?» yaagiide oochcheedda. 14 Taani, «Ta Godaw, neeni eraasa» yaagaad. I taana hawaadan yaageedda: «Hawanttu daro waayiyaa waayettiide yeeddawanta. Untunttu barenttu mayuwaa Dorssaa suutsan meec'c'iide, boos's'eeddawanta. 15 Hewaa diraw, untunttu S'oossaa kawutetsaa oydiyaa sintsan ek'k'iide, k'ammanne gallassi, Aa Geeshsha Golliyaan, aw ootsiino. K'ay I bare kawutetsaa oydiyaan utteeddawe, untunttu gidduwaan de'ana. 16 Hawaappe sintsanaw ubbakka, untunttu koshattikkino; woy saamettikkino. Away untuntta meenna; k'ay ay seelaykka untuntta guuddenna. 17 Ayaw gooppe, kawutetsaa oy dew, gidduwaan utteedda Dorssay, untuntta heemmana. De'uwa haatsaa pulutuwaakkokka, untuntta kaaletsana. S'oossaykka untunttu ayfiyaa afotsaa ubbaa k'uc'c'i diggana» yaageedda.

8 Dorssay laappunsa maatafaa dooyeedda wode, bakka saatiyaa gidyaawaa keenaa saluu c'o'u geedda. 2 Hewaappe guyyiyaan, taani laappu

kiitanchchatuwaa S'oossaa sintsan ek'k'iyawanta be'aaddi; untunttu laappu malakatay imetteedda. 3 Is'aanaa c'uwaiyaa work'k'aa miishshaa oyk'k'eedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaa sa'aa matan ek'k'eedda. Work'k'aappe med'etteedda yarshshiyaasay kawutetsaa oydiyaa sintsan de'ee; he yarshshiyaa sa'aa bolla geeshsha ubbatuwaa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro is'aanay imetteedda. 4 Is'aanaa c'uwaiy geeshshatuwaa woosaana ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude S'oossaakko beedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay is'aanaa c'uwaiyaa akkiide, yarshshiyaa saappe tamaa bonk'k'uwaa akkiide, aan kuntseedda. He is'aanaa c'uwaiyaa duge sa'aa olina, guuguntsay guummeedda. Walk'k'antsay wolk'k'aameedda; k'ay biittaykka k'aas's'eedda. 6 K'ay laappu malakataa oyk'k'iide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino. 7 Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suutsaana walaketteedda shachchayenne tamay sa'aan bukkeedda. Sa'aappe heezzentso kushii guudetteedda; mitsaappekka heezzentso kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda. 8 Laa"entso kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolk'k'aama deriyaa malatiyaabay taman ees's'iide, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzentso kushii suutsaa gideedda. 9 Abbaan de'uwaan de'iyaa med'etatuwaa heezzentso kushii hayk'k'eedda; markkabetuwaappekka heezzentso kushii d'ayeedda. 10 Heezzentso kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne pulutuwa haatsaappe heezzentso kushiya bolla saluwaappe s'omppiyaadan ees's'iyaa wolk'k'aama s'oolintii wod'd'eedda. 11 He s'oolintiyaa sunsay C'amuwaa geetettee. Haatsaappe heezzentso kushii c'ammeedda; k'ay haatsay c'ammeedda diraw, daro Asay he haatsaa ushiide hayk'k'eedda. 12 Oyddentso kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, agenaappenne s'oolintiyaappe heezzentso kushii deshetteedda; untunttu poo'uwaappekka heezzentso kushii d'umeedda. Hewaa diraw, gallasaappe heezzentso kushii, k'ammaappekka heezzentso kushii d'umeedda. 13 Itti arggantsay saluwaan paalliyawaa taani be'aaddi. He arggantsay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yekko malakatay punettiyaa wode,

sa'aan de'iyaa asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!»
yaagiyaawaa sisaad.

9 Hewaappe guyyiyaan, ichcheshentso kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa'aa kunddeedda s'oolinttiyaa be'aaddi. He s'oolintteew c'iimmo ollaa k'ulppii imetteedda. (Abyssos g12) 2 S'oolinttii c'iimmo ollaa dooyeedda; aako c'oo'c'iyaa kesiya c'uwa mala c'uway he c'iimmo ollaappe kesseedda. K'ay awayenne sa'ay he c'iimmo ollaappe keseedda c'uwaan d'umeeddino. (Abyssos g12) 3 C'uwaappe boolii duge sa'aa yeedda. Sa'aan de'iyaa soggato de'iyaa wolk'ka mala wolk'k'ay boolewukka imetteedda. 4 S'oossaa maatafay deemuwaan baynna asaa s'alalaa k'ohanaappe attin, sa'aan de'iyaa maataa woy aac'iya mitsaa gidina woy ay mitsaa gidinakka k'ohenna mala, boolew odetteedda. 5 Boolii he asaa ichcheshu agenaa gidiyaawaa pas'a kaa'ana mala, maatafay imetteeddawaappe attin, aw asaa wod'anaw maatafay imettibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa keenaa boolii seelisse. 6 He gallassatuwaan Asay hayk'uwa koyyana; shin demmenna. K'ay hayk'k'anawukka amottana; shin hayk'uu asaappe bak'atana. 7 Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huup'iyaa work'kaa malatiyaa kalachchay de'ee; Aa deemuukka asaa deemuwaa malatee. 8 Aa binnaanaykka mac'c'a asaa binnaanaydaa aduk'k'ee; Aa achchaykka gaammuwaa achchaa malatee. 9 Aa tiray birataan ootseedda gondalliyaa malatiyaawaan goozetti utteedda; k'ay Aa k'efiyaa kooshshay olaa baanaw piriis'iyaa paratuu goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala. 10 Aw sogguwaa dufiyaa malatiyaa dufii de'ee; Aa dufiyaan dukkiyaabay de'ee. He dufiyaan ichcheshu agenaa gidiyaawaa asaa k'ohanaadan, aw maatafay imetteedda. 11 Aa mooddiyaa kaatii de'ee. He kaatii c'iimmo ollaa kiitanchchaa. Aa suntsaykka Ibraayiss's'e k'aalaan Abdoona; k'ay Giriike k'aalaan Ap'oliyoona geetettee. Ap'oliyoona giyaawoo biletsay, d'ayissiyaawaa giyaawaa. (Abyssos g12) 12 Koyro aayyeero giyaawe aad'd'eedda; be'a, biro hara laa"u aayyeero giyaawe yaanawaa. 13 Usuppuntsa kiitanchchay bare malakataa punneedda. S'oossaa sintsan ek'keedda work'k'aappe med'd'eedda yarshshiyaasaan de'iyaa oyddu gas'aa kac'etuwaappe itti kooshshaa sisaad. 14 He kooshshay malakatay de'iyaa usuppuntsa kiitanchchaa, «Efiraas'iisa giya wogga

shaafaan k'ashetteedda oyddu kiitanchchatuwaa billa» yaageedda. 15 Asaa zariyaappe heezzentso kushiya wod'anaw, ha saatiyaw, gallassaw, agenawunne laytsaw giigissi wotseedda, oyddu kiitanchchatu biletteeddino. 16 Olaa paraa toggiyaa asaa payduu laa"u s'eetu miiloone gidiyaawaa taani sisaad. 17 K'aykka taani sas'aan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be'aaddi. Asaw tiraan wotsiyaa birataa gondalliyaa malay de'ee. He tiraan wotsiyaa birataa gondalliyaa malay tamaadan zo'o; samaayiyaa; k'ay ees's'iyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huup'ii gaammuwaa huup'iyaa mala. Untunttu doonaappe tamay, c'uwayenne adilliyaa c'iishshaa malatiyaa ees's'iyaa diiniyaa tamay keseedda. 18 Paratuwaa doonaappe keseedda taman, c'uwaaninne ees's'iyaa diiniyan ha heezzu boshatuwaan asaa zariyaappe heezzentso kushii hayk'k'eedda. 19 Ayaw gooppe, paratoo wolk'k'ay doonaaninne dufiyaan de'ee. Untunttu dufiikka huup'iyaa de'iyaa shooshshaa malatee; hewan untunttu asaa k'ohiino. 20 Ha boshatuwaan hayk'k'ennan atteedda Asay bare kushiyan ootsiyaawaa aggibeenna. K'ay work'k'aappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mitsaappe oosetteedda, s'eellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eek'awunne s'alahiyaw goyinniyaawaakka aggibeenna. 21 Asay eriid wod'eeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu"eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10 K'aykka taani hara wolk'kaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wod'd'iyawaa be'aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; k'ay zuluu Aa huup'iyaa yuuyyi aad'd'i utteedda. Aa deemuukka aawaa mala; Aa gediikka tamaa tuussaa mala. 2 He kiitanchchay dooyaa de'iyaa itti guutsa s'aas'etto mas'aafaa bare kushiyan oyk'keedda. Bare ushechcha gediya abbaa bolla essiide, bare haddirssa gediya biittaa bolla esseedda. 3 Gudiya gaammuwaadan, wolk'k'aappe gudeedda. I gudeeddawaappe guyyiyaan, laappu guuguntsatuu aananna guntan haasayeeddino. 4 Untunttu guummeedda wode taani s'aafanaw k'oppaad. Shin saluwaappe, «Laappu guuguntsatuu haasayeeddawaa asaw k'aattopanne s'aafoppa» yaagiya kooshshay taw sisetteedda. 5 Hewaappe

guyye, abbaa bollaanne biittaa bollan ek'k'ide'ishshin taani be'eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiya saluwaawaa pude mic'c'eedda. 6 Saluwaanne saluwaan de'iyaa ubbabaa, sa'anne sa'aan de'iyaa ubbabaa, abbaanne abbaan de'iyaa ubbabaa, med'd'eedda med'i med'inaw de'iyaa S'oossaa suntsan c'aak'k'eedda. Yaatiide, «Wodii wuranaw gam"enna. (aiōn g165) 7 Shin laappuntsa kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, S'oossay nabatuwaa gideedda bare k'oomatoo k'aalaa odi wotseeddawaadanka, I s'uureedda k'ofay polettana» yaageedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa'entsuwaawaa zaariide taana, «Abbaa bollaanne biittaa bollan ek'k'eedda kiitanchchaa kushiyan dooyaa de'iyaa s'aas'etto mas'aafaa baade akka» yaagiyaawaa sisaad. 9 Taani he kiitanchchaakko baade, guutsa s'aas'etto mas'aafaa taw immana mala, Aa oochchaad. I taana, «Akkaade ma; mas'aafay ne uluwaawaa c'amissanawaa; shin ne doonaan eessaadan, I mal"anawaa» yaageedda. 10 Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutsa s'aas'etto mas'aafaa akkaade maaddi; ta doonaan mas'aafay eessaadan mal"eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyaan, ta ulo gidduu c'ammeedda. 11 K'aykka taana, «Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, duma duma biittaa k'aalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa k'ans's'ennaan haasayanaw bessee» yaageedda.

11 Hewaappe guyye, mak'k'aa malatiyaa likkiyaa s'am"ay taw imetteedda; taana geeddawee hawaa; «Baade S'oossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaa sa'aa likka. Hewan goyinniyaawaantakka payda. 2 Shin Geeshsha Gollew kare bagga agga basha; hewaa likkoppa. Ayaw gooppe, he sa'ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna Asay geeshsha katamaa oytamanne laa"u agenaw yed'd'ana. 3 Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa"u markkatuwaawaa kiittana; untunttu itti sha"anne laa"u s'eetanne usuppun tammu gallassan S'oossaa kiitaa odana» yaageedda. 4 He laa"u markkatuu ha sa'aa Godaa sintsan ek'k'iyaa s'ompiiyaa wotsiyaa laa"u ballatuwaa. 5 Ooninne untuntta k'ohanaw koyyoooppe, untunttu doonaappe tamay kesiide untunttu morkkatuwaakka d'ayissee. K'ay ooninne untuntta k'ohanaw koyyoooppe, hewaaddanka hayk'kana. 6 Untunttu S'oossaa kiitaa odiyaa

wodiyaan iray bukkennaadan, saluwaawaa gorddanaw untunttu maatay de'ee. Untunttu haatsaa suutsaa kessiyaa maataykka de'ee; k'ay untunttu barena koshshiyaa wode, sa'aa duma duma boshan shoc'anaw untunttu maatay de'ee. 7 Untunttu barenttu markkatsaa wursseeddawaappe guyyiyaan, c'iimmo ollaappe pude kesiya do'ay untunttuna olettana. He do'ay untuntta s'ooniide wod'ana. (Abyssos g12) 8 Untunttu Goday mask'k'aliyaa bollan misimaariyan d'ishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untunttu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwaan Sodoomaa woy Gibs'e geetettiide s'easettee. 9 K'ay yaraa ubbaappe, k'ommuwaa ubbaappe, duma duma biittaa k'aalaappen zariyaa ubbaappe yeedda Asay untunttu anhaa heezzu gallassanne bagga be'ana. Anhay moogettenna mala, he Asay diggana. 10 Sa'aan de'iyaa Asay ha timbbitiyaa odiyaa laa"u asatuwaa hayk'uwaan nashettana. Asay untunttu hayk'uwaawaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiide bonchchanawaa; Ayaw gooppe, sa'aan de'iyaa asaa untunttu darssi metootseeddino. 11 Heezzu gallassanne baggappe guyyiyaan, de'uwaa shemppuwaa S'oossay untunttu shemppina, untunttu dendi ek'k'eeddino. Untuntta be'eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, he timbbitiyaa odiyaa laa"u asatu saluwaappe, «Haa pude kesite» giyaa wolk'k'aama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta s'eellishshin, untunttu shaariyaan geliide, pude saluwaawaa beeddino. 13 He saatiyaan biittay loytsi k'aas's'ina katamaappe tammunsa kushii d'ayeedda. K'ay biittaa k'aatsaan laappu sha"a Asay hayk'k'eedda. Atteedda Asay loytsi kokkori yayyiide, saluwaawaa S'oossaa gitatetsaa sabbeedda. 14 Laa'entso aayyeero giyaawe aad'd'eedda. Shin akeekite; heezzentso aayyeero giyaawe ellekka yaanawaa. 15 Hewaappe guyyiyaan, laappuntsa kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwaan, «Alamiyaa kawutetsay ha"i nu Godaassanne Kiristoosassa; k'ay med'inaappe med'inaa gakkanaw I mooddana» yaagiya wolk'k'aama kooshshay sisetteedda. (aiōn g165) 16 Barenttu oydiyaan utteedda laatamanne oydu c'imatu S'oossaa sintsan duge guufanniide, S'oossaw goyinniide hawaadan yaageeddino; 17 «Ha"i de'iyaaawoo, kaseppekka de'iyaaawoo, Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, new

wolk'k'aama wolk'k'ay de'iyaa dirawunne, neeni mooddanaw doommeedda diraw, nuuni neena galateetto. 18 Ayihuda gidenna Asay hank'k'etteedda; ne hank'k'uukka yeedda. Hayk'k'eeddawanntu pirdettiiyaa wodii ha'a; k'ay neeni ne oosanchchatoo, nabatoo, geeshshatoo, ne suntsaw yayyiyaawanttoo, d'ok'k'atoonne laafatoo untunttu oosuwaadan, immiyaa wodiikka ha'a. Sa'aa d'ayissiyaawanttakka neeni d'ayissiyaa wodii ha'a» yaageeddino. 19 Saluwaan de'iyaa S'oossaa Geeshsha Golli dooyetteedda; Aa Geeshsha Golliyaan S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay beetteedda. K'ay walk'k'antsay wolk'k'aameedda; guntsay sisettedda; guuguntsay guummeedda; biittay k'aas's'eedda; wolk'k'aama shachchaykka shac'c'eedda.

12 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan wolk'k'aama mallay beetteedda. Awa mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla ek'k'eeddawunna, tammanne laa"u s'oolinttiyaa kalachchaa bare huup'iyaan wotseeddawunna hewaan de'aw. 2 He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oysay, un"etsina waassaaddu. 3 Hara itti wolk'k'aama mallay saluwaan beetteedda. Tammu kac'iyaanna de'iyaa laappu huup'iyaan kalachchaa wotseedda itti wolk'k'aama zo'o dawii de'ee. 4 He dawii bare dufiyaan heezentso kushe s'oolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa'aan oleedda. He dawii yeletti wod'd'osaannakka na'aa maanaw yelana haniyaa mishiratti sintsan ek'k'eedda. 5 Mishiratta attuma na'aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa s'am'aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na'ay S'oossaakkonne Aa araataakko, pude ellekka aketeedda. 6 Mishiratta itti sha"anne laa"u s'eetanne usuppun tammu gallassaw miziidenne ushshiide wotsanaw S'oossay giigissi wotseedda sa'aa bazzuwaa bak'ataaddu. 7 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan olay denddeedda. Mikaa'eeli bare kiitanchchatuwaanna ittippe dawiyaaleedda; dawiikka bare kiitanchchatuwaanna gidiide, zaari oletteedda. 8 Shin dawii s'oonettina dawiyaasinne Aa kiitanchchatoo saluwaan sa'ay d'ayeedda. 9 Wolk'k'aama dawii, s'alahiyaa kaappuwaa woy Sees'aanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyaa ubbaa baletsiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwaanna ittippe duge sa'aw oletteedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaad; «S'oossaa atatetsay ha'i

yeedda. S'oossay barew Kaate gidiyaawaadankka, bare wolk'k'aa besseedda; Aa Kiristtoosi bare maataa besseedda. Ayaw gooppe, k'ammanne gallassi S'oossaa sintsan ek'k'iide, nu ishatuwaa mootiyaawe, saluwaappe duge oletteedda. 11 Nu ishatuu Dorssaa suutsaaninne, barenttu tumu markkatetsan dawiyaaleetiide s'oonneeddino. K'ay untunttu barenttu shemppuwaa aatsi immiyaawoo, k'arettibeykino. 12 Hewaa diraw, saluunne saluwa giddon de'iyaawanttu, nashettite. Shin sa'awunne abbaw aayyeero! Ayaw gooppe, s'alahiyaa kaappuu, barew guutsa wodii atteeddawaa eriyaa diraw, wolk'k'aama hank'k'uwaa, duge hinttenttukko wod'd'eedda» yaageedda. 13 K'ay dawii barena duge sa'aa oleeddawaa be'eeddawaappe guyyiyaan, he attuma na'aa yeleedda mishiratto yederssuwaa doommeedda. 14 Mishiratto shooshshay k'ohenna mala, heezzu laytsaanne bagga maadenne ushaadde iza naagettiiyaa bazzuwaa paallaade baana mala, laa"u wolk'k'aama arggantsaa k'efii ziw imetteedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, mishiratto di'uu di"iide afana mala, shooshshay shaafaa haatsaa keena haatsaa bare doonaappe mishiratti geeduwaan gusseedda. 16 Shin biittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide, dawiyaale doonaappe keseedda haatsaa mitti aggeedda. 17 Dawii mishirattiw darssi hank'k'ettiide, izi zeretsaa S'oossaa azazuwaa naagiyaa ubbatuwaanne Yesuusi k'onc'c'isseedda tumu ammanettiyaawannta olanaw,

13 biide abbaa doonaan de'iyaa shafiyaan ek'k'eedda. Hewaappe guyyiyaan, itti do'ay abbaappe kesishshin, taani be'aaddi. Aw tammu kac'iinne laappu huup'ii de'ee; Aa tammu kac'iyaa bollan tammu kalachchay de'ee. Aa huup'iyankka boriyaa suntsay s'aafetti utteedda. 2 Taani be'eedda do'ay maahiyaale malatee; Aa gedi babbantsaa geetettiiyaa iita du'aa gediyaale malatee; Aa doonay gaammuwaa doonaa malatee. Dawii bare wolk'k'aa, bare kawutetsaa oydiyaanne bare wolk'k'aama maataa he do'aw immeedda. 3 He do'aa huup'etuwaappe ittuu hayk'k'eeddawaa malaatiyaawaa taani be'aaddi; shin wod'iyaa maytsay pas'eedda. Sa'aa Asay ubbay maalalettiide, he du'aa geeduwaa kaalleedda. 4 Dawii bare maataa do'aw immeedda diraw, Asay ubbay dawiyaale goyinneedda. K'ay he asay, «Do'aa malay oonee? Aanana olettanaw ooni danddayii?» yaagiidde,

do'aw goyinneedda. 5 He do'aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyaa doonay imetteedda. Oytamanne laa"u agenaw ootsana mala, aw maatay imetteedda. 6 He do'ay S'oossaa, Aa suntsaa, I de'iyasaanne saluwaan de'iyaa ubbatuwaaw boriyaa doommeedda. 7 He do'ay S'oossaa asatuwaana olettiide, untuntta s'oonana mala, aw maatay imetteedda. K'ommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa k'aalaa ubbaanne zariyaa ubbaa mooddiyaa maatay aw imetteedda. 8 Sa'ay med'ettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de'uwaa mas'aafan suntsay s'aafettibeenna asay, sa'aan de'iyaa ubbay, he do'aw goyinnana. 9 Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso. 10 Omoodettana Asay de'ooppe, ooninne omoodettanawaa. Mashshaan shukettana Asay de'ooppe, ooninne mashshaan shukettanawaa. Geeshshatuwaa danddayayenne, ammanuu hawaan erettanawaa. 11 Hewaappe guyyiyaan, hara do'ay sa'aappe kesiyaawaa taani be'aaddi. Dorssaa kac'iyaa malatiyaa laa"u kac'ii aw de'ee; shin he do'ay dawiyaadan haasayeedda. 12 He do'ay koyro do'aa wolk'k'aama maataa ubbaa Aa sintsan ootseedda. Sa'ayenne sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa wod'iyaa maytsay pas'eedda koyro do'aw goyinnana mala, he do'ay godatteedda. 13 He laa'entso do'ay wolk'k'aama malaatatuwaa ootseedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintsa sa'aa wotsana gakkanaw malaatatuwaa ootseedda. 14 Koyro do'aa sintsan ootsanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa'aan de'iyaa asaa ubbaa I baletseedda. Mashshaan maytsattooppenne pas'a de'iyaa koyro do'aa bonchchoo misiliyaa giigissanaadan, sa'aa asaa ubbaw laa'entso do'ay odeedda. 15 K'ay koyro do'aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wod'anaadan, laa'entso do'ay bare shemppuwaa koyro do'aa misiliyaan shemppuwaa gelissanaw azazetteedda. 16 Asay ubbay woggayenne k'eeray, mank'k'uunne durii, womaannuunne ayilii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwaan mallaa wotsanaadan, he laa'entso do'ay godatteedda. 17 He do'aa suntsay woy Aa suntsaa payduu de'iyaa mallay bayinna Asay ooninne zal'anawunne shammanaw danddayenna. 18 Aad'd'eedda eratetsay hawaan de'ee. Eray de'iyaa ooninne he do'aa payduwaa bilettaa ero; ayaw gooppe, he payduu itti asaa

suntsaa. Aa payduu usuppun s'eetanne usuppun tammanne usuppuna.

14 Hewaappe guyyiyaan, taani be'aaddi. Be'ite, Dorssay S'iyoon Deriyaa bolla ek'k'eedda. Aa suntsayenne Aa Aabbu suntsay deemuwaan s'aafetteedda, itti s'eetanne oytamanne oyduu sha"a asatuu aanana ittippe de'iino. 2 Saluwaappe kuntso haatsaa guntsaanne dadaa guntsaa malatiyaa wolk'k'aama kooshshaa taani sisaad. K'ay taani siseedda kooshshay diitsaa diis's'iyaa wanttu barenttu diitsaa diis's'ina sisetiyaa kooshshaa malatee. 3 Itti s'eetanne oytamanne oyduu sha"a asatuu kawutetsaa oydiyaa sintsan, oyduu pas'a de'iyaa med'etatuwaa sintsaaninne c'imatuwaa sintsan ek'k'eeddino. Sa'aappe wozetteedda untuntuppe attin, haray ooninne tamaanaw danddayenna ooratsa mazimuriyaa yes's'eeddino. 4 Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, mac'c'awantunna gaketiiide barena tunissibeykkino. Dorssay biyaasaa ubbaa untunttu kaalliino. Untunttu S'oossawunne Dorssaw bayira gidanaw, sa'aa asaa giddoppe wozetteeddawantta. 5 Untunttu ubbaakka worddoti erikkino; untuntun bayizzuu baawa. 6 Sa'aan de'iyaa asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, k'ommuwaa ubbaw, dumma dumma biittaa k'aalaa ubbawunne yaraa ubbaw med'inaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaayanaw, bolla saluwaan paaliyaa hara kiitanchchaa taani be'aaddi. (aiōnios g166) 7 He kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaw yayyite; Aa bonchchite. Ayaw gooppe, sa'aa asaa I pirdidiyaa saatii gakkeedda. Saluwaa, sa'aa, abbaanne haatsaa pultuwaa med'd'eedda S'oossaw goyinnite» yaageedda. 8 Hara laa'entso kiitanchchay, «Wolk'k'aama Baabloona kunddaaddu; iza kunddeedda gaasuunnekkaa asaa zariyaa ubbaa iita oosuwa oosissiyaa diraassa» yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda. 9 Heezzentso kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa"u kiitanchchatuwaa kaalleedda; «Do'awunne Aa misilew goyinniyaa ooninne k'ay Aa mallaa bare deemuwaan woy bare kushiyan wotsiyaa ooninne de'ooppe, 10 S'oossay bare wolk'k'aama hank'k'uwaa burc'c'ukkuwaan kuntseedda hank'k'uwaa woyniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootseedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaa sintsaaninne Dorssaa sintsan, tamaaninne ees's'iyaa

diiniyan pas'a kaa'ettana. **11** Unttunta pas'a kaa'iyaa tamaa c'uway med'i med'inaw c'uwattana. Do'awunne he do'aa misilew goyinniyya oossinne k'ay he do'aa suntsaa malaataanna de'iyaa oossinne k'ammanne gallassi shemppuu baawa' yaageedda. (aiōn g165) **12** S'oossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiyya geeshshatuu danddayiyaa danddayay hawaana. **13** Hewaappe guyyiyaan saluwaappe, «Hawaa s'aafa; hawaappe sintsaw Godan hayk'k'iyaa wanttu anijetteeddawantta' yaagiyya kooshshaa taani sisaad. Ayyaanay, «Tuma; untunttu barenttu daaburaappe shemppana; ayaw gooppe, untunttu lo'o kiittaw, S'oossay lo'uwaan zaarana' yaagee. **14** K'aykka taani be'aaddi. Be'ite, bootsa shaarii de'ee. Shaariyya bollan Asaa Na'aa malatiyaawe utteedda; Aa huup'iyaan work'k'aa kalachchay, k'ay Aa kushiyan k'ara baac'ay de'ee. **15** Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyya bollan utteeddawoo bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «K'oychchaa saatii gakeedda diraw, ne baac'aa yeddaade katsaa k'oyc'a; ayaw gooppe, sa'aa katsay meleedda» yaageedda. **16** Shaariyya bollan utteeddawe, bare baac'aa sa'aa yeddiide, sa'aa katsaa c'akeedda. **17** K'aykka saluwaan de'iyaa Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baac'ay de'ee. **18** Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaa saappe kesiide, kuussa baac'ay de'iyaa kiitanchchaw bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Woynniyaa ayfii teereedda diraw, ne kuussa baac'aa yeddaade, sa'aan de'iyaa woyniyya turaappe hondodda ayfiyaa k'ans's'a!» yaageedda. **19** He kiitanchchay bare baac'aa sa'aa yeddiide, sa'aan de'iyaa woyniyaappe hondodda ayfiyaa k'ans's'eedda; S'oossaa wolk'k'aama hank'k'uwa he woyniyya gumi"iyaa ollaan yeggeedda. **20** Katamaappe gas'aan de'iyaa woyniyya ayfiyaa gumi"iyaa ollaan woyniyya ayfii gumi"ettee. Suutsay kesiide, he woyniyya gumi"iyaa ollaappe heezzu s'eetu kiilo miitiriyya keenaa haakkiide, paraw puuluwaa gakkiaawaa keenaa d'ok'k'u giide eelleedda.

15 Taani saluwaan hara wolk'k'aamanne maalalissiyaa mallaa be'aaddi. S'oossaa hank'k'uu untunttu bollan polettiyaa diraw, wurssetsa laappu boshanna de'iyaa laappu kiitanchchatuu de'iino. **2** K'aykka taani burc'c'ukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be'aaddi.

K'ay do'aa, Aa misiliyaanne Aa suntsaa payduwaa s'ooneeddaawantta be'aaddi. S'oossay untunttoo immeedda diitsuwaa oyk'k'iide, burc'c'ukkuwaa malatiyya abbaa matan untunttu ek'k'eeddino. **3** Untunttu, S'oossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyya hawaadan yes's'eeddino. «Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa. Asaa zariyaa ubbaa Kaatew, ne ogii s'illuwaanne tumuwaa. **4** Godaw, new yayyenawenne ne suntsaa bonchchennawe oonee? Ayaw gooppe, geeshshay ne s'alalaa. Asaa zariyaa ubbay yiide, ne sintsan goynnana; ayaw gooppe, ne s'illo kiitay ubbaw k'onc'c'eedda» yaagiide yes's'iino. **5** Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaan de'iyaa Geeshsha Gollii dooyettowaa hewekka markkatetsaa dunkkaaniyya be'aaddi. **6** Laappu boshanna de'iyaa laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe keseeddino. Untunttu p'ooliide boos's'iyaa laynuwaa mayuwaa mayyeeddino; barenttu tiraa work'k'aa danc'c'uwaan yuushshi aatsiide k'achcheeddino. **7** De'uwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaappe ittuu, med'i med'inaw gakkanaw de'iyaa S'oossaa hank'k'uu kumeedda laappu work'k'aa keretuwaa laappu kiitanchchatoo immeedda. (aiōn g165) **8** S'oossaa bonchchuwaappenne Aa wolk'k'aappe yeedda c'uway Geeshsha Golliyya kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyya ooninne gelanaw danddayibeenna.

16 Hewaappe guyyiyaan, laappu kiitanchchatoo, «Biide S'oossaa hank'k'uwa laappu keriyaappe sa'aan gussite» yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasayiyaa wolk'k'aama kooshshaa taani sisaad. **2** Koyro kiitanchchay biide, bare keriyaan de'iyaa sa'aan gussina, do'aa mallay de'iyaa wanttu bollanne he do'aa misilew goynniyaawanttu bolla loytsi sakkiiyaa maytsaa keseedda. **3** Laa'entso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaa abbaan gussina abbaa haatsay hayk'k'eedda asaa suutsaa malateedda. K'ay abbaan de'iyaa med'etaa ubbaykka hayk'k'i aggeedda. **4** Heezzentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaa shaafatuwaaninne pultatuwaan gussina untunttu suutsaa gideeddino. **5** Haatsaw aawotiyya kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sisaad; «Kasekka ha'ikka

de'iyaa Godaw, Geeshshaw, ha pirddaa pirddeedda diraw, neeni s'illuwaa. 6 Unttuntu geeshshatuwaa suutsaanne, nabatuwaa suutsaa gusseedda diraw, neeni untunta ushshanaw, suutsaa untunttoo immaadda. Unttuntu barenttoo, bessiyaawaa akkeeddino» yaageedda. 7 Yarshshuwaa yarshshiyaa saappe, «Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, ne pirdday tumuwaanne s'illuwaa!» yaagiyaa kooshshaa taani sisaad. 8 Oyddentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaaawaa awayfiyaa bolla gussina bare tamaa seelaan asaa guuddanaw, awayfew maata y imetteedda. 9 Asay wolk'k'aama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bolla maata y de'iyaa S'oossaa suntsaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne S'oossaa gitatetsaakka bonchchibeenna. 10 Ichcheshentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyaaawaa do'aa kawutetsaa oydiyaa bolla gussina, he do'aa kawutetsay d'umeedda. Asay bare seelaa diraw, bare ins's'arssaa sa'eedda. 11 K'ay Asay bare seelaa dirawunne bare maytsaa diraw saluwaa S'oossaa shek'k'eedda. Shin bare ootseedda nagaraappe simmibeenna. 12 Usuppuntsa kiitanchchay bare keriyaan de'iyaaawaa wogga Efiraas'iisa geetettiyaa shaafaan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatoo ogii giiganaadan, haatsay meleedda. 13 Hewaappe guyyiyaan, taani sheed'd'iyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatuu dawiya doonaappe, du'aa doonaappenne wordduwaa timbbitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be'aaddi. 14 Unttuntu mallatuwaa ootsiyaa s'alahatuwaa ayyaanatuwaa. He heezzu iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa wolk'k'aama gallasan, sa'aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana. 15 «Be'a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sintsan kallo hamettiide yeellatenna mala, gem"ishennaan bare mayuwaa mayyiide naagiyaa uray anijetteeddawaal» yaageedda. 16 He iita ayyaanatuu kaatetuwaa Ibraayiss's'e k'aalaan Arimaagedoona geetettiyaa sa'aa shiishsheeddino. 17 Laappuntsa kiitanchchay bare keriyaan de'iyaaawaa c'arkkuwaan gussina, Geeshsha Golliyaan de'iyaa araataappe, «Poletteedda» yaagiyaa wolk'k'aama kooshshay yeedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'antsay wolk'k'aameedda; guntsay sisetteedda; guuguntsay akka guummeedda. K'ay biittay pala k'aatsaa k'aas's'eedda. Asay sa'aan

med'ettoodeppekka biittay hewaa mala k'aatsaa k'aas's'i erenna; hewe ubbaappe aad'd'eedda k'aatsaa. 19 Wolk'k'aama katamay heezzu kesiide za'eedda. Biittaa ubbaan de'iyaa katamatuu d'ayeeddino. S'oossay wolk'k'aama Baabloono k'oppiide, bare iita hank'kuwaa woyniyaa eessay kumeedda burc'c'ukkuwaappe woyniyaa eessaa Baabloono ushsheedda. 20 Abbaan dooddetteedda biittay ubbay d'ayeedda; derikka beettiibeenna. 21 Asaa bolla oytamu kiilo keenaa dees'iyaa wolk'k'aama shachchay saluwaappe wod'd'eedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, S'oossaa boreedda; ayaw gooppe, boshay daro wolk'k'aama.

17 Hewaappe guyyiyaan, laappu keretuu de'iyaa laappu kiitanchchatuwaappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; «Haaya; daro shaafatuwaa gas'aan de'iyaa woshummiyaa, wolk'k'aama katamata, waana murettanento, taani neena bessana. 2 Sa'aan de'iyaa kaatatu izinna woshummeeddino; sa'aan de'iyaa asay akka izi woyniyaa eessaa ushi matsottiide izinna woshummeedda» yaageedda. 3 He kiitanchchay taana Ayyaanan bazuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa suntsay bollaa ubbaan s'aafetti utteedda zo'o do'aa toggeeddawunno be'aaddi; he do'aw laappu huup'iyaan tammu kac'ii de'ee. 4 He mishiratta teeraa ochchaa malatiyaa mayuwaanne zo'o mayuwaa mayyaaddu; iza k'ay work'k'aan, bonchcho shuchchaaninne ink'kuwaa geetettiyaa al'o shuchchaan alleek'k'aaddu. Iza woshummiyaa tunabayenne shenyiyaabay kumeedda work'k'aa burc'c'ukkuwaa bare kushiyan oyk'k'aaddu. 5 Izi deemuwaan S'uura yewuwaa biletsay de'iyaa suntsay, «Wolk'k'aama Baabloono; Sa'aan De'iyaa Woshummiyaawanttoonni Sa'aan De'iyaa Shenyiyaabaw Aatto» yaagiyaa we s'aafetti utteedda. 6 K'ay he mishiratta geeshshatuwaa suutsaanne Yesuusaw markkattishshin wod'eeddawantu suutsaa ushaade matsotteeddawunno taani be'aade malalettaaddi. 7 Kiitanchchay taana, «Neeni ayaw hawaadan malalettaaddii? Taani new mishiratti S'uura yewuwaanne iza tookkeedda laappu huup'iyaan tammu kac'ii de'iyaa du'aa S'uura yewuwaa odana. 8 Neeni be'eedda do'ay kase de'ee; shin ha'i baawa. He do'ay c'iimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii

med'ettoodeppe doommiide, de'uwaa mas'aafan untunttu suntsay s'aafettiibeenaa sa'aan de'iyaa Asay do'aa be'iide malalettana. Ayaw gooppe, I kase de'ee; ha'i baawa; shin sintsappe yaanawaa. (Abyssos g12) 9 «Hawe aad'd'edda eratetsaanne akeeka koyyee. Laappu huup'ii mishiratta uttiyaa laappu deretuwaa; hewanttu k'ay laappu kaatatuwaa. 10 Untuntuppe ichcheshu kaatatu kunddeeddino. Ittuu ha'i gakkanaassikka mooddee; yekko kaatii yibeenna. I yiide, guutsa wodiya takkanaw bessee. 11 Kase de'edda do'ay, ha'i baynnawe, I bare huup'ew hospunsa du'aa. I laappu do'atuwaappe ituwaa; I d'ayanaw bee. 12 «Neeni be'edda tammu kac'etuu mooddanaw doommiibeenaa tammu kaatetuwa. Shin untunttu do'aana ittippe itti saatew kaatetuwaadan mooddanaw untunttoo maata y imettana. 13 Untunttoo ubbaw itti k'ofay de'ee; untunttu barenttu wolk'k'aanne barenttu maata do'aw immana. 14 Untunttu Dorssaanna olettana; shin dorssayenne dorssaanna de'iyaa wanttu, I s'eegeeddawantunne dooreeddawanttu, Aa kaaliyaa ammanetteeddawanttu, he kaatetuwa s'oona; ayaw gooppe, I godatuwa Godaanne kaatetuwa Kaatiyaa» yaageedda. 15 Kiitanchchay k'aykka taana hawaadan yaageedda; «C'aaratta utteedda he neeni be'edda haatsay yaratuwaa, c'ora asaa, asaa zaratuwaanne duma duma biittaa k'aalaa. 16 K'ay neeni be'edda tammu kac'iinne do'ay woshummewunno is'sanawantta. Untunttu izi de'iyaa ubbabaa akki diggana. K'ay izo kallo ashshananne izi ashuwaa mi diggana; yaatiide untunttu izo taman guuddana. 17 Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalay tumattana gakkanaw, untunttu k'ofay ituwaa gidanaadan, untunttu barenttu moodiya wolk'k'aa do'aw immanaadaanne S'oossay k'oppeeddawaa untunttu ootsanaadan, untunttu wozanaan S'oossay amuwaa wotseedda. 18 «He neeni be'edda mishiratta sa'aa kaatetuwa moodiya wolk'k'aama katamato» yaageedda.

18 Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'aama maata de'iyaa hara kiitanchchay saluwaappe wod'd'ishin, taani be'aaddi. He kiitanchchaa bonchchuu sa'aa poo'isseedda. 2 He kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Iza kundaaddu! Wolk'k'aama Baabloona kundaaddu! Baabloona s'alahatuu ak'iyasaa gidaaddu; iita ayyaanatuu ubbatuunne, is'ettiyaa iita kafatuu ubbatuu iini de'iino.

3 Ayaw gooppe, asaa zariyaa ubbaa, bare matsoyiyaa woyniyaa eessaa ushshina, izinna woshummeeddino. K'aykka sa'aa kaatatu, izinna woshummeeddino. Izi ishala wolk'k'aa gaasuwaan, sa'aan de'iyaa zal"anchchatuu duretteeddino» yaageedda. 4 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaappe, hawaadan yaagiya hara kooshshaa sisaad; «Ta asaw, iippe kesite! Izi nagaraa izinna kos's'oppite! Izi mura gishettoppite. 5 Ayaw gooppe, izi nagaray, saluwa gakkanaw dooretti utteedda. S'oossay izi iita bayizzuwa, hassayeedda. 6 Iza immeeddawaa keenaa zaariide, izi immite. Iza ootseeddawoo, laa"u kushiya izi w'ans's'ite. Iza hinttentoo giigisseedda ushshaappe, laa"u kushiya ushshaa, izi burc'c'ukkuwaa kuntsite. 7 Iza bonchchetteddawaanne, ishaleeddawaa keenaa, izo tuggayitenne kayyoyite. Iza bare wozanaan, «Taani kaatattidan uttay; taani asinay baynna mac'c'awuno gidikke; k'ay ubbaakka kayyottikke» yaagaw. 8 Hewaa diraw, izi boshaa ubbay, harggii, kayyoonne koshay, izo itti gallassi oyk'kana. K'ay iza taman guudetana; ayaw gooppe, izi bolla pirddiya Godaa S'oossay, Wolk'k'aama» yaageedda. 9 Sa'aa kaatatu, izina woshummiide ishaleeddawanttu he katamata guudetina, kesiya c'uwaa be'edda wode, katamatiw untunttu waassananne yeekkana. 10 Untunttu he katamati ugaw yayyeedda diraw, haakki ek'kiide, «Ha wolk'k'aama katamatee! Wolk'k'aama katamatee! Baabloonee, new aayyeero! Neeni ay mala tuggattaniishsha. Neeni itti saatiya gidon ne pirdda akkaada» yaagana. 11 Untunttu markkabiya c'aanaa hawaappe sintsanaw shammiyaabay baynna diraw, sa'aan de'iyaa zal"anchchatuu he katamatiw waassananne kayyottana. 12 Untunttu work'k'aa, biraa, bonchcho shuchchaa, ink'kuwaa geetettiyaa al"o shuchchaa, teeraa oochcha malatiya mayuwa, suufiya mala mayuwa, hariya geetettiyaa mayuwa, zo'o mayuwa, ubbaa k'ommo sawiya mitsaa, ubbaa k'ommuwaan ootseedda danggarssaa achchaa, al"o mitsaappe med'etteeddabaa, nahaasiya, birataa, l'bineberediya geetettiyaa shuchchaa, 13 k'arafaa, k'imaamiya, is'aanaa, shittuwa, sawiya is'aanaa d'iiliya, woyniyaa eessaa, wogaraa zayitiya, liik'eedda d'iiliya, zarggaa, miizzaa, dorssaa, paraanne paray goochchiya gaariya, untunttu ayiletuwaanne haray

atto asaa shemppuunne shammiyaabayka baawa. **14** Zal"anchchatuu mishirattiw, «Neeni amotteedda, lo"obay ubbay neeppe hali diggeedda. Ne de'uunne, alleek'k'ettiyaabay ubbay d'ayidiggeedda. Neeni laa'entso untuntta ubbaakka demmakka» yaageeddino. **15** He katamatin zal"iide duretteedda zal"anchchatuu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide ek'k'ana. Untunttu yeekkananne kayyottana. **16** K'ay, «Suufiyaa geetettiyaa, kiriyaan dadetteedda mayuwaa, teera ochchaa malatiyaa, mayuwaanne zo'o mayuwaa mayyaade, work'k'aa alleek'k'uwaan, bonchcho shuchchaaninne, ink'k'uwaaw geetettiyaa al'o shuchchaan alleek'k'eedda, he wolk'k'aama katamatiw aayyeero! **17** Hawaa keena wolk'k'aama mas'uu ubbay, itti saatiyaa gidдон, dippi gi d'ayi aggeedda» yaageeddino. Markkabiya laaggiyaa ubbatuu, markkabiyaan biyaa ubbatuu, markkabiyaan ootsiyaa ubbatuunne abbaan ootsi go"ettiyaa ubbatuu haakki ek'k'eeddino. **18** He katamata guudetina kesiyaa c'uwaaw be'eedda wode barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ha wolk'k'aama katamato malatiyaa katamay ubbaakka baawa» yaageeddino. **19** Untunttu barenttu huup'yaan baana k'oliide, waasseeddinonne kayyotteeddino; «Abbaan markkabatuu de'iyaa ubbaa, bare mak'uwaan dureyedda, wolk'k'aama katamatiw aayyeero! K'ay iziwi de'iyabay ubbay itti saatiyaa gidдон d'ayi aggeeda. **20** He katamata d'ayeedda diraw, saloo, nashetta! Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo, nabatoo, nashettite! Ayaw gooppe, iza hinttentta ootseeddawaa diraw, S'oossay izo pirddeedda» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'aama kiitanchchay, wos'aa malatiyaa wolk'k'aama shuchchaa, dentsi abbaan oliide hawaadan yaageedda; «Wolk'k'aama katamata, Baabloona, sugina hawaadan kunddana; iza hachcheppe sintsaw, ubbaakka beettukku. **22** Diitsaa diis's'iyaa wantunne, mazimuriyaa yes's'iyaa wantu, suusulliyyaanne malakataa punniyaawantu, kooshshay hawaappe hini baggan, ne gidдон ubbakka sisettenna. Kushiya hiillaa eriyaa ooninne, laa'entso ubbakka de'enna. Wos'aa kooshshay hawaappe sintsaw ne gidдон sisettenna. **23** S'ompiiyaa poo'uukka laa'entsuwaa ne gidдон poo'enna. Akkiyaawaa kooshshayne gelewunni kooshshay, sintsaw ne gidдон sisettenna. Ne zal"anchchatuu sa'aa ubbaan, eretteedda

wolk'k'aamatuwaa. Ne bitiyaawan asaa zariyaa ubbay c'imetteedda. **24** Nabatuwaa suutsay, geeshshatuwaa suutsayne, sa'aan hayk'k'eedda ubbatuwaa suutsay, izin beetteedda diraw, Baabloona, murettaaddu» yaageedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan c'ora asaa kooshshaadan kooshummiyaa wolk'k'aama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaad; «S'oossaa galatay gakko. Atotetsay, bonchchuunne wolk'k'ay, nu S'oossaassa. **2** Aa pirdday tumuwaanne s'illuwaa. C'aarataade sa'aa tunisseedda, wolk'k'aama c'aaratto S'oossay pirddeedda; S'oossaa oosanchchatuwaa iza wod'eedda diraw, S'oossay izo mureedda» yaageedda. **3** Asay laa'entsuwaa bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaa galatay gakko. He katamata med'i med'inaw c'uwattana» yaageeddino. (aiōn g165) **4** Laatamanne oydu c'imatuunne shemppuwaanna de'iyaa oydu med'etatuu kawutetsaa oydiyaan utteedda S'oossaw guufanniide, «Amen"i. S'oossaa galatay gakko» yaagiide goyinneeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, «S'oossaa ayilatuu ubbay, S'oossaw yayyiya guutsay, daruu ubbay nu S'oossaa galatite» yaagiya kooshshay kawutetsaa oydiyaappe keseedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, c'ora asaadan kooshummiyaa, wolk'k'aama shaafaadan guummiyaa, wolk'k'aama guuguntsaadan guugummiyaa kooshshaa taani sisaad. He kooshshay, «S'oossaa galatay gakko. Ayaw gooppe, nu Goday, Ubbappe Wolk'k'aama S'oossay kawuteedda. **7** Dorssaa bullachchaa gallassay gakeedda dirawunne, gelewunnakka bullachchaw barena giigisseedda diraw, nuuni pashikkoytenne nashettoytte; k'ay Dorssaa bonchchoytte. **8** Gelewunniw mayyanaw, suufiyaa geetettiyaa kiriyaan dadetteedda, p'ooliyaa bootsa mayuu imetteedda. Suufiyaa geetettiyaa kiriyaan dadetteedda mayuu, geeshshatuwaa s'illo oosuwaaw» yaagiyaawaa, taani sisaad. **9** Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana, «**«**Dorssaa bullachchaw s'eesetteeddawantu anijetteeddawantta» yaagaade s'aafa» yaageedda. He kiitanchchay k'aykka taana, «Hawe S'oossaa tumu k'aalaa» yaageedda. **10** Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw Aa gediyaan kunddaad. Shin I taana, «Hewaa ootsoppa. Taani ne malanne Yesuusi untunttoo k'onc'c'isseedda tumatetsaa oyk'k'eedda ne ishatuwaa ubbaa mala ayiliyaa. S'oossaw goyinna.

Ayaw gooppe, Yesuusi k'onc'c'isseedda tumatetsay timbbitiyaa odiyaa woot d'entsetsiyaawaa» yaageedda. **11** Yaatina, saluu dooyetteeddawaa taani be'aaddi. Hewan bootsa paray de'ee; he paraa toggeeddawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide s'eesettee. Toggeeddawe s'illotetsaan pirddeenne bare olaakka olettee. **12** Aa ayfii tamaa lac'uwaa malatee; k'ay I bare huup'yaan daro kalachchaa wotseedda. Aa bolla s'aafetti utteedda suntsay de'ee; shin he suntsay ayenttonne aappe attin, ooninne erenna. **13** I mayyeedda mayuu suutsan naak'ki kesseeddawaa. Aa suntsaykka S'oossaa K'aalaa. **14** Saluwaa wotaadaratuu bootsa geeshsha suufiyaa geetettiyya kiriyaan dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootsa paratuwaa toggiide, Aa geeduwaa kaalliino. **15** Asaa zeretsaa I d'ayissiyaa kuussa mashshay Aa doonaappe kesee. Birataa s'am"aan asaa I mooddana. Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay bare hank'k'uwaa woyniyaa eessay gumi"ettiyaasan, gumi"iide bessana. **16** Aa mayuwaa bollanne Aa wodiyyaa bolla, «Kaatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa» yaagiyaa suntsay s'aafetti utteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, taani itti kiitanchchay awaan ek'k'eeddawaa be'aaddi. He kiitanchchay saluwaan d'ok'k'iide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Haa yiite. S'oossaa kawoo ittisaa shiik'ite. **18** Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalak'atuwaa ashuwaakka wotaadaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; k'ay asaa ubbaa ashuwaa ayiliyawaanne womaannuwaa, d'ok'k'aawaanne hokaawaa miite» yaageedda. **19** Paraa toggeeddawaannanne Aa wotaadaratuwaanna olettanaw, do'ayenne sa'aa kaatatu k'ay untunttu wotaadaratuu itti sa'aa shiik' i utteeddawantta taani be'aaddi. **20** He do'ay Aa sintsaan malaataa ootseedda worddo nabiyaanna ittippe oyk'etteedda. Do'aa mallay de'yaawantanne do'aa misilew goyinneeddawaantta I baletseeddawe he ootsiyaa malaatatuwaana. Do'ayenne wordduwaa timbbitiyaa odiyaa woot d'entsetsiyaawaa» yaageedda. **21** Untunttu wotaadaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiyaa mashshaan hayk'k'eeddino. Kafatuu ubbatuu untunttu ashuwaappe barenttoo danddayeeddawaa keenaa meeddino.

20 C'iimmo ollaa k'ulppiyaanne wolk'k'aama santsalataa bare kushiyan oyk'k'eedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be'aaddi. (Abyssos g12) **2** Kiitanchchay dawiyya, he beni shooshshaa, s'alahiyaa kaappuwaa woy Sees'aanaa giyaawaa oyk'k'eedda; yaatiide sha"a laysaw k'achcheedda. **3** Kiitanchchay c'iimmo ollaan Aa yeggiide, sha"a laysay wuranaw, asaa zeretsaa laa'entsuwaa balettena mala, he c'iimmo ollaa k'ulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyaan, dawii amareeda wodiyya biletanaw bessee. (Abyssos g12) **4** Hewaappe guyyiyaan, taani araatuwaanne untuntun utteeddawantta be'aaddi; untunttoo pirddiyya maatay imetteedda. Yesuusi k'onc'c'isseedda tumuwaanne S'oossaa k'aalaa awaayeedda diraw, barenttu k'ood'iyaa k'ans's'etteedda asaa shemppuwaakka taani be'aaddi. Untunttu do'aw woy do'aa misilew goyinnibeykkino. Untunttu do'aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wotsibeeykkino. Untunttu hayk'uwaaappe denddiide, Kiristoosanna ittippe kaatetuwaadan sha"a laysaw mooddeeddino. **5** Hayk'k'eeddawantuppe c'oratu sha"a laysay wurana gakkanaw, hayk'uwaaappe denddibeykkino. Hewe koyro dendduwaa. **6** Koyro dendduwaan denddeeddawanttu anijetteeddawantanne S'oossaa asatuwaa. Untunttu bolla laa'entso hayk'oo wolk'k'ay baawa. Untunttu S'oossawunne Kiristoosaw k'eesatuwaa gidana; untunttu aanana ittippe sha"a laysaw mooddana. **7** Sha"a laysay wureeddawaappe guyyiyaan, Sees'aanay k'ashuwaappe biletana. **8** I Sa'aan ubba saan de'iyaa asaa zeretsaa baletsanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetettiyaawaa. Sees'aanay abbaa shafiyaa keenaa zeretsaa olaw shiishshana. **9** He zaratuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne S'oossay siik'iyaa katamato yuuyi aad'd'i ek'k'eeddino. Shin tamay saluwaappe wod'd'iide, untuntta meedda. **10** Do'ayenne worddo nabii yegetteedda ees's'iyaa diiniyaa tamaa abbaan s'alahiyaa kaappuu, asaa zeretsaa baletseeddawe, yegetteedda. Untunttu k'ammanne gallassi med'i med'inaw pas'a kaa'ettana. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Hewaappe guyyiyaan, taani wolk'k'aama bootsa araataanne he araataan utteeddawaa be'aaddi. Sa'ayenne saluu Aa sintsappe bak'ateeddino; laa'entso beettibeykkino.

12 Hayk'k'eeddawanntu, d'ok'k'u giyaawantunne guutsatuu araataa sintsan ek'k'eeddawannta taani be'aaddi. Mas'aafatuu dooyetteeddino; hara mas'aafay, de'uwa mas'aafaykka dooyetteedda. Hayk'k'eeddawanntu barenttu oosuwaadan, mas'aafatuwan s'aafetti utteeddawaadankka pirdetteeddino. 13 Abbay bare gidдон de'iyaa hayk'k'eeddawannta immeedda; hayk'uunne Si'oolii barenttu gidдон de'iyaa hayk'k'eeddawannta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirdetteeddino. (Hadēs g86) 14 Hewaappe guyyiyaan, hayuunne Si'oolii tamaa abbaan yegetteeddino. He tamaa abbay laa'entso hayk'uwa. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 De'uwa mas'aafan bare suntsay s'aafetti beenna Asay ooninne tamaa abbaan yegetteedda. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Hewaappe guyyiyaan, taani ooratsa saluwaanne ooratsa sa'aa be'aaddi. Koyro saluunne koyro sa'ay d'ayeedda. Abbaykka d'ayeedda. 2 Geeshsha katamata ooratsa Yersaalame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'd'ewunno taani be'aaddi. 3 Wolk'k'aama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaad; «S'oossaa gollii asaana de'ee; S'oossay asaana ittippe de'ana. Untunttu Aa asaa gidana; S'oossay bare huup'ew untuntunna de'ana. I untunttu S'oossaa gidana. 4 S'oossay untunttu ayfiyaa afotsa ubbaa k'uc'c'ana. Hawaappe sintsanaw hayk'uunne kayyuu woy waasuunne sakuu baawa. Ayaw gooppe, ec'abay d'ayeedda» yaageedda. 5 Araatan utteeddawe, «Taani ubbabaa ooras's'isay» yaageedda. K'aykka gujjiide taana, «Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw s'aafa» yaageedda. 6 K'aykka taana hawaadan yaageedda; «Poletteedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doometsaanne Poluwa. Saametteedda oonanne Taani de'uwa haatsaa pultuwaappe c'oo ushshana. 7 S'ooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw S'oossaa gidana; ikka ta na'aa gidana. 8 Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shemppuwaa wod'yaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eek'aw goyinniyaawantunne worddotiyaawanttu ubbay de'iyaa sa'ay tamaynne ees's'iyaa diinii ees's'iyaa abbaa gidanawaa.

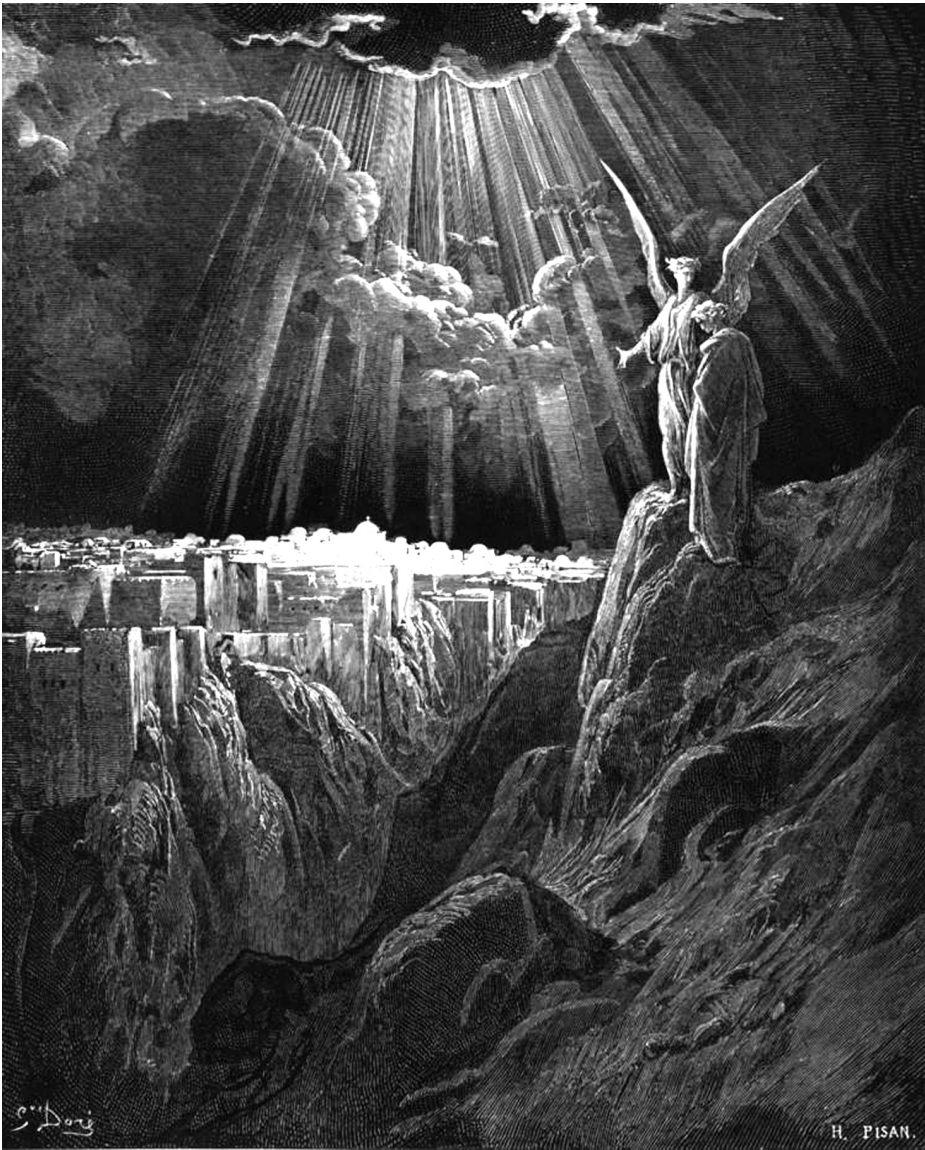
Hewe laa'entso hayk'uwa» yaageedda. (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Laappu wurssetsa boshatuu kumeedda laappu keretuwa oyk'k'eedda laappu kiitanchchatuwaappe ittuu taakko yiide taana, «Haaya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana» yaageedda. 10 Kiitanchchay taana daro d'ok'k'a deriyaa huup'iyaa Ayyaanan kessiide geeshsha katamata, Yersaalama saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'd'ewunno taana besseedda. 11 He katamata S'oossaa bonchchuwaan poo'aw. He katamati poo'uu yasp'p'iidiyaa geetettiyaa al'o shuchchaa mala; birilliyaadan p'oolaw. 12 He katamatiw tammanne laa"u penggetuunne he penggetuwaan tammanne laa"u kiitanchchatuu naagiyaa wolk'k'aama adussa dirssay de'ee. Penggetuwaan tammanne laa"u Israa'eeliyaa zaratuwa suntsay s'aafetti utteedda. 13 Away doliyaa baggana heezzu penggetuu de'iino. K'ay hirkki baggana heezzu penggetuunne huup'issa baggana heezzu penggetuu de'iino. Away wulliyaa baggaanakka heezzu penggetuu de'iino. 14 Katamati dirssay Dorssay kiitteedda tammanne laa"atuwa suntsay s'aafetteedda tammanne laa"u shuchchatuwa bolla gimbetteedda. 15 Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamato, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa work'k'aa gatimay de'ee. 16 Katamatiw oydu gas'ay de'ee; katamati geesaynne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamato bare gatiman likkeedda. Katamata laa"u sha"anne laa"u s'eetu kiilo miitiriya gidaaddu; katamati geesay, gomppaynne d'ok'k'atetsay itti mala. 17 Kiitanchchay k'ay dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti s'eetanne oytamanne oydu wad'aa gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada. 18 Katamati dirssay yasp'p'iidiyaa geetettiyaa shuchchaan diretteedda. Katamata birilliyaadan p'ooliyaa geeshsha work'k'aan med'ettaaddu. 19 Katamati dirssaw hiis'etteedda shuchchay bonchchetteedda shuchchaa ubbaan alleek'k'etteedda; koyro hiis'etteedda shuchchay yasp'p'iidiyaa; laa'entsuu sampeeriyaa; heezzentsuu kelk'k'edooniyaa; oyddentsuu baluuriyaa; 20 ichcheshentsuu sarddonkkisa; usuppuntsuu sarddiyoona; laappuntsuu kiristilooba; hosppuntsuu biralli; udduppuntsuu toop'aaziyoonyaa; tammuntsuu kirisp'p'iraasiisa; tammanne ittentsuu yaakinttiyaa;

tammanne laa'entsuu ametess's'inoosiyaa. 21 Tammanne laa'u penggetuu tammanne laa'u ink'k'uwaa geetettiyaa al'o shuchchaa; itti itti penggii itti ink'k'uwaan oosetteedda. Katamati ogii birilliyaa mala geeshsha work'k'aa. 22 Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossayenne Dorssay katamati Geeshsha Golliiyaa gidiyaa diraw, taani he katamatin Geeshsha Golliiyaa be'abeykke. 23 Katamatiw poo'yiaa away woy agenay koshshenna. Ayaw gooppe, S'oossaa bonchchuu he katamatin poo'ee; Dorssaykka he katamatiw s'omppiyaa. 24 Asaa zeretsay katamati poo'uwaan hamettana. Sa'aa katatuukka barenttu bonchchuwaa he katamattikko ahana. 25 Katamati penggetuu ubbaa gallassikka dooyaa de'ana; ubbakka gorddettikkino. Ayaw gooppe, hewan k'ammay baawa. 26 Asaa zeretsaa gitatsayenne bonchchuu he katamattikko shiik'ana. 27 Shin tunabay woy kawushshabaa ootsiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamato gelenna. K'ay Dorssaa de'uwaa mas'aafan suntsay s'aafetteeddawanttu s'alalay he katamato gelana.

22 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana S'oossaa kawutetsaa oydiyaappenne Dorssaa kawutetsaa oydiyaappe goggiyaa birilliyaadan p'ooliyaa de'uwaa haatsaa shaafaa besseedda. 2 He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintsaa baggannanne hafintsaa baggana agenaan itti gedenne laysan tammanne laa'u gede ayfiyaa de'uwaa mitsay de'ee. He mitsaa bonchchuu de'iyaaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe patsanaassa. 3 He katamaan S'oossaa shek'ay ayinne baawa. S'oossaa kawutetsaa oydiinne Dorssaa kawutetsaa oydi he katamaan de'ana. S'oossaa oosanchchatuu S'oossaw goyinnana. 4 Untunttu Aa deemuwaa be'ana; Aa suntsay untunttu deemukaan s'aafettana. 5 Hewaappe sintaw hara k'ammay baawa. Untunttoo s'omppiyaa woy aawaa poo'uwaa koshshenna; ayaw gooppe, Goday S'oossay untunttoo s'omppiyaa gidanawaa. Untunttu med'i med'inaw kaatetana. (aiōn g165) 6 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; «Ha taani haasayaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare Geeshsha Ayaanaa immiyaa Goday S'oossay, matan hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessanaw bare kiitanchchaa kiitteedda» yaageedda. 7 Yesuusi, «Be'a!

Taani ellekka yaana. Ha mas'aafan de'iyaa timbbitiyaa naagiyaawanttu anijetteeddawantta» yaageedda. 8 Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be'aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be'eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw goyinnanaw, Aa gediyaan kunddaad. 9 Shin kiitanchchay taana, «Hewaa ootsoppa. Taani neenaadaaninne nabe gideedda ne ishatuwaadan, k'ay mas'aafan de'iyaaabaw azazettiyaa ubbatuwaadan ayiliyaa. S'oossaw goyinna» yaageedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana, «Hanana geedda ha mas'aafaa k'aalaa maatafaan gorddoppa. Ayaw gooppe, ha ubbabay polettiiyaa wodi matatteedda. 11 litabaa ootsiyaawe gujiiidekka iitabaa ootso; tunay gujiiidekka tuno. Lo'obaa ootsiyaawe gujiiidekka lo'obaa ootso; geeshshayenne gujiiidekka geeshsha gido» yaageedda. 12 Yesuusi, «Be'a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw Aa oosuwaadan immanaw, ta woytaa akkaa yaana. 13 Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssetsaa; Doometsaanne Poluwaa» yaageedda. 14 Barenttu mayuwaa geeshshi meec'c'iyaa wanttu anijetteeddawantta. De'uwaa mitsaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw untunttoo maatay imetteedda. 15 Shin kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwaa wod'iyaa wanttu, eek'aw goyinniyaawantunne barenttu haasayaaninne barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karenna de'iino. 16 «Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttoo woosa golletuwaan markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaad. Taani Daawita Golliiyaa Yeletaa. Taani poo'issiyaa Wontta Bakkaaliyaa» yaageedda. 17 Geeshsha Ayyaanayenne gelewunna, «Haaya» yaagiino. K'ay hawaa sisiyaawe ooninne, «Haaya» yaago. Saametteedda Asay ooninne haa yo. De'uwaa haatsaa koyiyaa Asay ooninne c'oo akko. 18 Taani ha mas'aafan s'aafetteedda hanana geedda k'aalaa sisiyaa oonanne zoray. Ooninne ha k'aalaa bolla itibaa gujjooppe, S'oossay ha mas'aafan s'aafetteedda boshaa Aa bolla gujjana. 19 Ooninne mas'aafan de'iyaa timbbitiyaa k'aalaappe ayaanne pac'issooppe, ha mas'aafaa gidдон k'onc'c'isseedda de'uwaa mitsaa ayfiyaappenne geeshsha katamaappe Aa gakkiiyaa gishuwaa S'oossay pac'issana. 20 Ha ubbabaw markkattiyaawe, «Tuma! Taani ellekka yaana» yaagee. Amen". Godaa Yesuusaa, neeni haaya. 21 Godaa

Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenanna
ubbaanna gido. Amen"i.



Geeshsha katamata ooratsa Yerusaalame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro
naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'dewunno taani
be'aaddi. Wolk'k'aama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaad;
«S'oossaa gollii asaana de'ee; S'oossay asaana ittippe de'ana. Untunttu Aa asaa gidana;
S'oossay bare huup'ew untuntunna de'ana. I untunttu S'oossaa gidana.»
Yohaannisa Sas'aa 21:2-3

Reader's Guide

Dawro at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Dawro at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Dawro---Dawuro-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luuk'aasa 8:31
Roome 10:7
Yohaannisa Sas'aa 9:1
Yohaannisa Sas'aa 9:2
Yohaannisa Sas'aa 9:11
Yohaannisa Sas'aa 11:7
Yohaannisa Sas'aa 17:8
Yohaannisa Sas'aa 20:1
Yohaannisa Sas'aa 20:3

aidios

Roome 1:20
Yihudaa 1:6

aiōn

Maatoossa 12:32
Maatoossa 13:22
Maatoossa 13:39
Maatoossa 13:40
Maatoossa 13:49
Maatoossa 21:19
Maatoossa 24:3
Maatoossa 28:20
Mark'k'oossa 3:29
Mark'k'oossa 4:19
Mark'k'oossa 10:30
Mark'k'oossa 11:14
Luuk'aasa 1:33
Luuk'aasa 1:55
Luuk'aasa 1:70
Luuk'aasa 16:8
Luuk'aasa 18:30
Luuk'aasa 20:34
Luuk'aasa 20:35
Yohaannisa 4:14
Yohaannisa 6:51
Yohaannisa 6:58
Yohaannisa 8:35
Yohaannisa 8:51
Yohaannisa 8:52
Yohaannisa 9:32
Yohaannisa 10:28
Yohaannisa 11:26
Yohaannisa 12:34
Yohaannisa 13:8
Yohaannisa 14:16

Kiitaa 3:21
Kiitaa 15:18
Roome 1:25
Roome 9:5
Roome 11:36
Roome 12:2
Roome 16:27
1 K'oronttoosa 1:20
1 K'oronttoosa 2:6
1 K'oronttoosa 2:7
1 K'oronttoosa 2:8
1 K'oronttoosa 3:18
1 K'oronttoosa 8:13
1 K'oronttoosa 10:11
2 K'oronttoosa 4:4
2 K'oronttoosa 9:9
2 K'oronttoosa 11:31
Galaatiyaa 1:4
Galaatiyaa 1:5
Efesoona 1:21
Efesoona 2:2
Efesoona 2:7
Efesoona 3:9
Efesoona 3:11
Efesoona 3:21
Efesoona 6:12
Pilip'p'isiyoosa 4:20
K'olaasiyaa 1:26
1 S'imootoosa 1:17
1 S'imootoosa 6:17
2 S'imootoosa 4:10
2 S'imootoosa 4:18
Tiitoo 2:12
Ibraawe 1:2
Ibraawe 1:8
Ibraawe 5:6
Ibraawe 6:5
Ibraawe 6:20
Ibraawe 7:17
Ibraawe 7:21
Ibraawe 7:24
Ibraawe 7:28
Ibraawe 9:26
Ibraawe 11:3
Ibraawe 13:8
Ibraawe 13:21
1 P'es'iroosa 1:23

1 P'es'iroosa 1:25
1 P'es'iroosa 4:11
1 P'es'iroosa 5:11
2 P'es'iroosa 3:18
1 Yohaannisa 2:17
2 Yohaannisa 1:2
Yihudaa 1:13
Yihudaa 1:25
Yohaannisa Sas'aa 1:6
Yohaannisa Sas'aa 1:18
Yohaannisa Sas'aa 4:9
Yohaannisa Sas'aa 4:10
Yohaannisa Sas'aa 5:13
Yohaannisa Sas'aa 7:12
Yohaannisa Sas'aa 10:6
Yohaannisa Sas'aa 11:15
Yohaannisa Sas'aa 14:11
Yohaannisa Sas'aa 15:7
Yohaannisa Sas'aa 19:3
Yohaannisa Sas'aa 20:10
Yohaannisa Sas'aa 22:5

aiōnios

Maatoossa 18:8
Maatoossa 19:16
Maatoossa 19:29
Maatoossa 25:41
Maatoossa 25:46
Mark'k'oossa 3:29
Mark'k'oossa 10:17
Mark'k'oossa 10:30
Luuk'aasa 10:25
Luuk'aasa 16:9
Luuk'aasa 18:18
Luuk'aasa 18:30
Yohaannisa 3:15
Yohaannisa 3:16
Yohaannisa 3:36
Yohaannisa 4:14
Yohaannisa 4:36
Yohaannisa 5:24
Yohaannisa 5:39
Yohaannisa 6:27
Yohaannisa 6:40
Yohaannisa 6:47
Yohaannisa 6:54
Yohaannisa 6:68

Yohaannisa 10:28
Yohaannisa 12:25
Yohaannisa 12:50
Yohaannisa 17:2
Yohaannisa 17:3
Kiitaa 13:46
Kiitaa 13:48
Roome 2:7
Roome 5:21
Roome 6:22
Roome 6:23
Roome 16:25
Roome 16:26
2 K'orontoosa 4:17
2 K'orontoosa 4:18
2 K'orontoosa 5:1
Galaatiyaa 6:8
2 Teselonk'k'e 1:9
2 Teselonk'k'e 2:16
1 S'imootoosa 1:16
1 S'imootoosa 6:12
1 S'imootoosa 6:16
2 S'imootoosa 1:9
2 S'imootoosa 2:10
Tiitoo 1:2
Tiitoo 3:7
Pilimoona 1:15
Ibraawe 5:9
Ibraawe 6:2
Ibraawe 9:12
Ibraawe 9:14
Ibraawe 9:15
Ibraawe 13:20
1 P'es'iroosa 5:10
2 P'es'iroosa 1:11
1 Yohaannisa 1:2
1 Yohaannisa 2:25
1 Yohaannisa 3:15
1 Yohaannisa 5:11
1 Yohaannisa 5:13
1 Yohaannisa 5:20
Yihudaa 1:7
Yihudaa 1:21
Yohaannisa Sas'aa 14:6

eleēse

Roome 11:32

Geenna

Maatoossa 5:22
Maatoossa 5:29
Maatoossa 5:30
Maatoossa 10:28
Maatoossa 18:9
Maatoossa 23:15
Maatoossa 23:33
Mark'k'oossa 9:43

Mark'k'oossa 9:45
Mark'k'oossa 9:47
Luuk'aasa 12:5
Yaak'ooba 3:6

Hadēs

Maatoossa 11:23
Maatoossa 16:18
Luuk'aasa 10:15
Luuk'aasa 16:23
Kiitaa 2:27
Kiitaa 2:31
1 K'orontoosa 15:55
Yohaannisa Sas'aa 1:18
Yohaannisa Sas'aa 6:8
Yohaannisa Sas'aa 20:13
Yohaannisa Sas'aa 20:14

Limnē Pyr

Yohaannisa Sas'aa 19:20
Yohaannisa Sas'aa 20:10
Yohaannisa Sas'aa 20:14
Yohaannisa Sas'aa 20:15
Yohaannisa Sas'aa 21:8

Sheol

Doometsaa 37:35
Doometsaa 42:38
Doometsaa 44:29
Doometsaa 44:31
Payduwaa 16:30
Payduwaa 16:33
Zaaretsuwaa 32:22
1 Sammeela 2:6
2 Sammeela 22:6
1 Kaatatuwaa 2:6
1 Kaatatuwaa 2:9
Iyyooba 7:9
Iyyooba 11:8
Iyyooba 14:13
Iyyooba 17:13
Iyyooba 17:16
Iyyooba 21:13
Iyyooba 24:19
Iyyooba 26:6
Mazimuriyaa 6:5
Mazimuriyaa 9:17
Mazimuriyaa 16:10
Mazimuriyaa 18:5
Mazimuriyaa 30:3
Mazimuriyaa 31:17
Mazimuriyaa 49:14
Mazimuriyaa 49:15
Mazimuriyaa 55:15
Mazimuriyaa 86:13
Mazimuriyaa 88:3
Mazimuriyaa 89:48

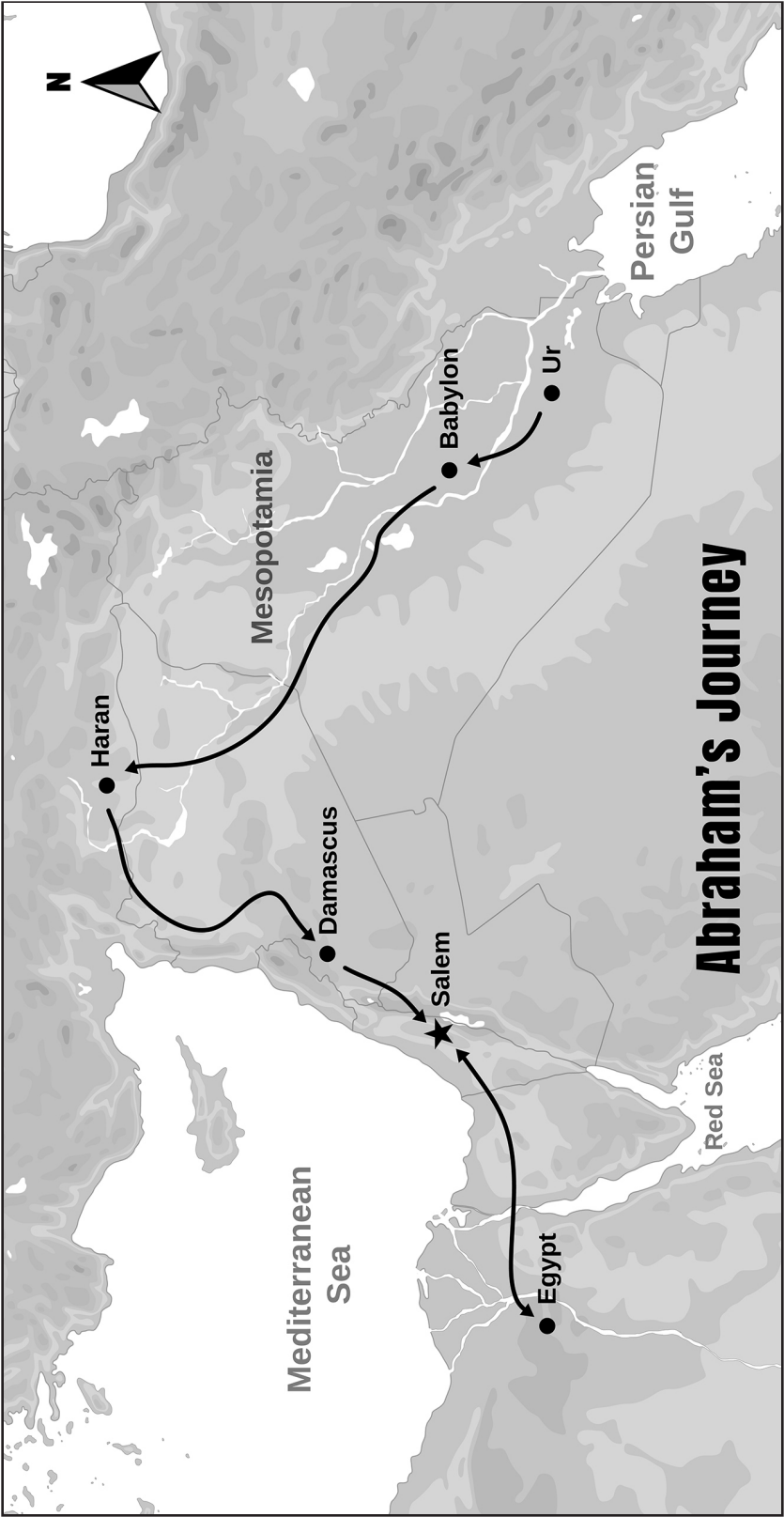
Mazimuriyaa 116:3
Mazimuriyaa 139:8
Mazimuriyaa 141:7
Leemisuwaa 1:12
Leemisuwaa 5:5
Leemisuwaa 7:27
Leemisuwaa 9:18
Leemisuwaa 15:11
Leemisuwaa 15:24
Leemisuwaa 23:14
Leemisuwaa 27:20
Leemisuwaa 30:16
Eranchchaa 9:10
Siik'uwaa Sabaa 8:6
Isiyaasa 5:14
Isiyaasa 7:11
Isiyaasa 14:9
Isiyaasa 14:11
Isiyaasa 14:15
Isiyaasa 28:15
Isiyaasa 28:18
Isiyaasa 38:10
Isiyaasa 38:18
Isiyaasa 57:9
Hizik'keela 31:15
Hizik'keela 31:16
Hizik'keela 31:17
Hizik'keela 32:21
Hizik'keela 32:27
Hoose 13:14
Amoos'a 9:2
Yoonasa 2:2
Imbbaak'ooma 2:5

Tartaroō

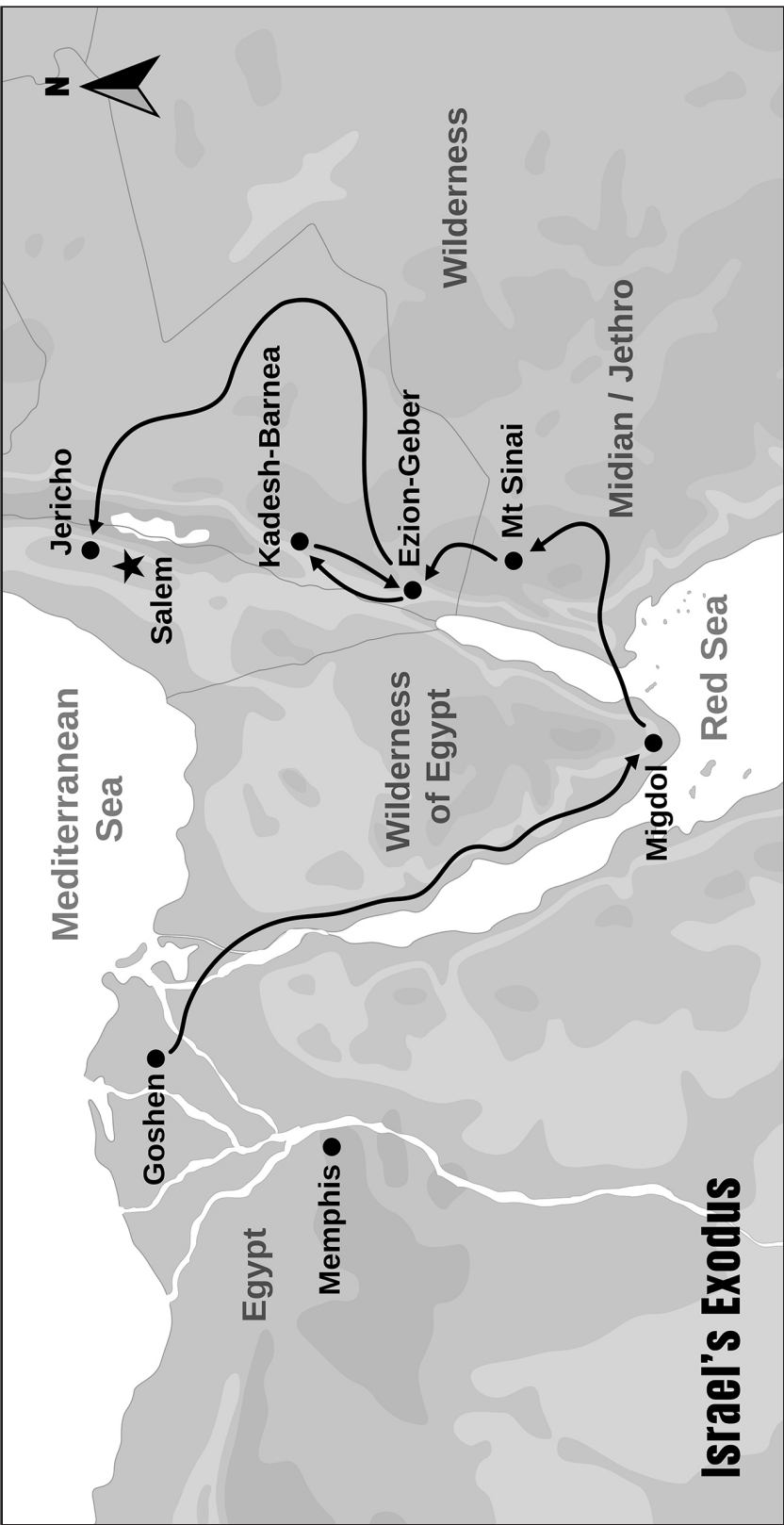
2 P'es'iroosa 2:4

Questioned

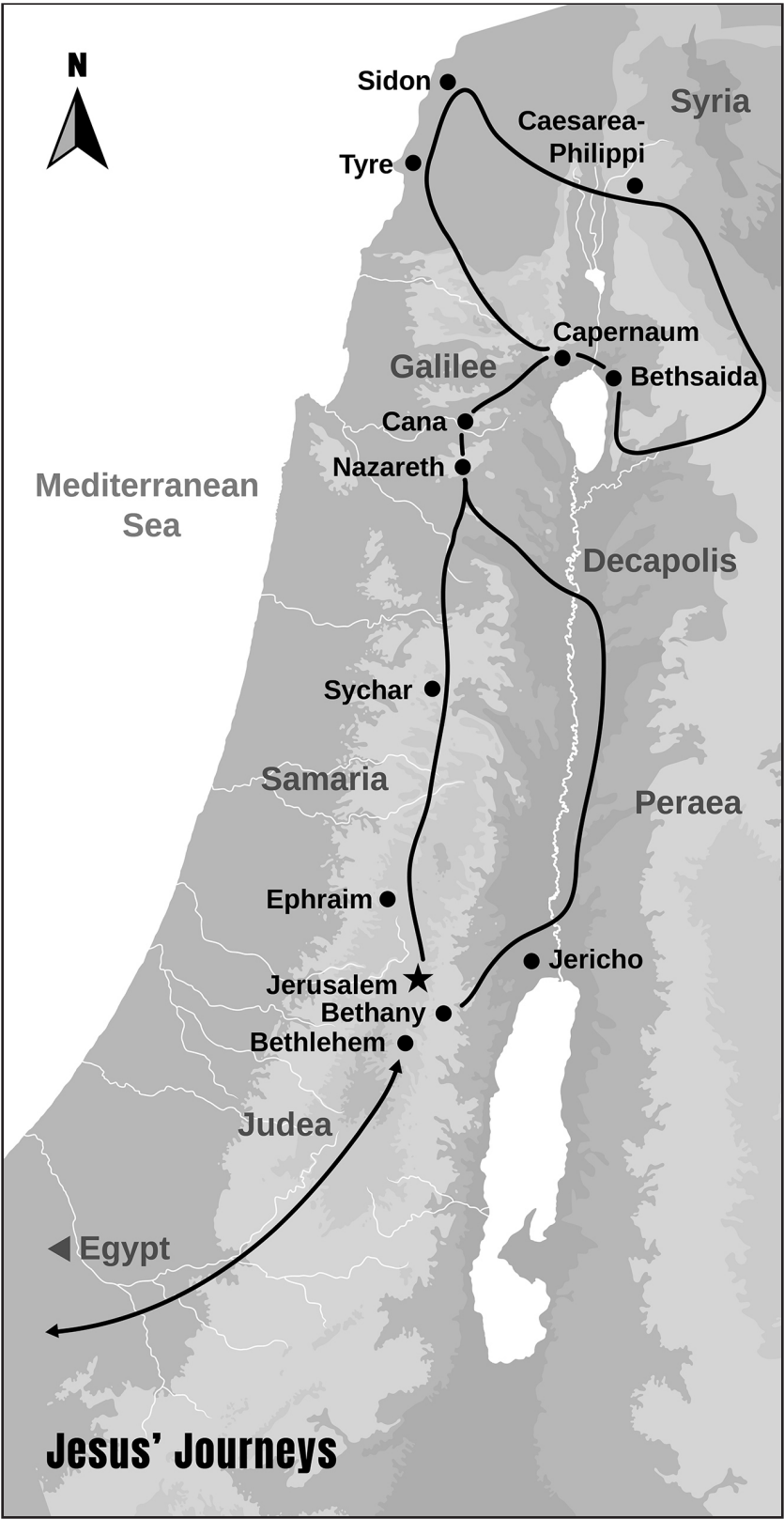
None yet noted



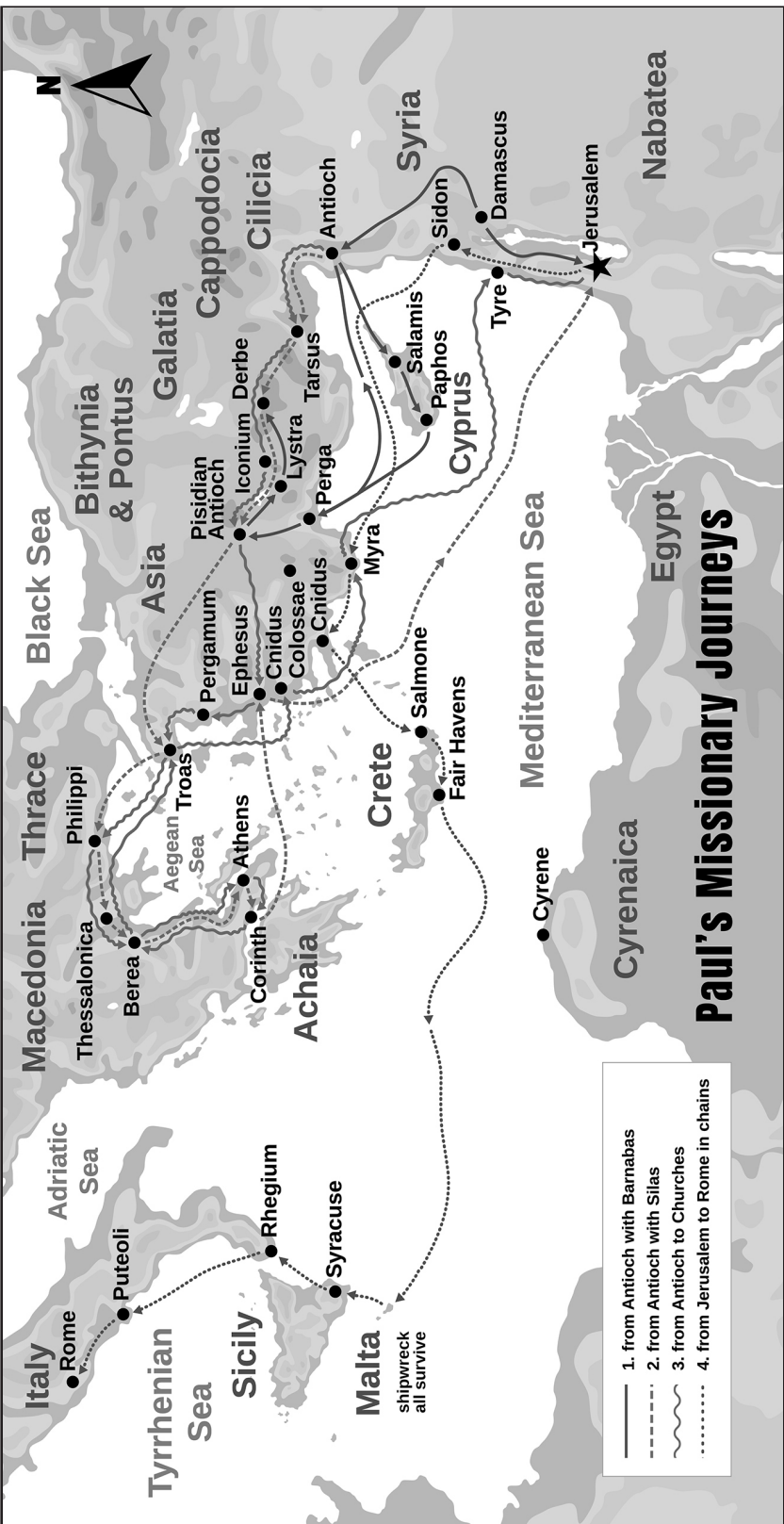
Abraahaamo laattanaadan, Soossay barew immana geedda gadiyaa baana mala, Soossay barena s'eeseedda wode, azazetteeddaawe ammanuwaana;
I bare gadiyaappe kesiide biyaa wode, hak'a bintonne erennaan kesseedda. - Ibraawe 11:8



Kaati asaa yeddeedda wode, S'oossay untuntta Piljiss's'eema biittaana aatsiyaa ogji mata gidooppenne he ogiyaanna kaaletsibeenna; ayaw gooppe, S'oossay, «Aasi olaa be'ooppe, bare k'ofaa laammiide, guyye Gibs'e simmenaadan» yaagiide k'oppeedda. - Kessaa 13:17



«Ayaw gooppe, haray atto taani, Asaa Na'aykka, asaw ootsanawunne c'oratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda.
- Mark'oossa 10:45



Bare mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'oossay dooriide s'eeseedda Kiristoosa Yesuusa k'oomay, Yesuusi Kiristoosi kiiteedda Pawuloosi, taani ha dabddaabbiyaa s'aafay.
- Roome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth



- Christ returns for his people**
- 1956** Jim Elliot martyrd in Ecuador
 - 1830** John Williams reaches Polynesia
 - 1731** Zinzendorf leads Moravian mission
 - 1614** Japanese kill 40,000 Christians
 - 1572** Jesuits reach Mexico
 - 1517** Martin Luther leads Reformation
 - 1455** Gutenberg prints first Bible
 - 1323** Franciscans reach Sumatra
 - 1276** Ramon Llull trains missionaries
 - 1100** Crusades tarnish the church
 - 1054** The Great Schism
 - 997** Adalbert martyrd in Prussia
 - 864** Bulgarian Prince Boris converts
 - 716** Boniface reaches Germany
 - 635** Alopen reaches China
 - 569** Longinus reaches Alodia / Sudan
 - 432** Saint Patrick reaches Ireland
 - 397** Carthage ratifies Bible Canon
 - 341** Ulfilas reaches Goth / Romania
 - 325** Niceae proclaims God is Trinity
 - 250** Denis reaches Paris, France
 - 197** Tertullian writes Christian literature
 - 70** Titus destroys the Jewish Temple
 - 61** Paul imprisoned in Rome, Italy
 - 52** Thomas reaches Malabar, India
 - 39** Peter reaches Gentile Cornelius
 - 33** Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.		
▶ Who are we?	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		
		Son	God's perfect fellowship			
		Holy Spirit				
	Mankind	Living				
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Dawro at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.



Disciple All Nations

Hewaa diraw, hinttentu biide, asaa ubbaa taana kaalliyaawantta oolite; Aawuwaa suntsaan, Na'aa suntsaaninne Geeshsha Ayaanaa suntsaan untunta s'ammak'ite.
- Maatoossa 28:19

